Ч. 121. Львів, Второк 1 (14) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістий".

Передплату і інсерата приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла", ул. Батория ч. 24 Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панськ Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерата платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попередні застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. на одну стрічку інсератову або на ві місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Сумно і соромно!

Народе без чести, пути і новини!

Куліш.

Коли лише згадує ся нашу народну минувшину, зове ся ві сумною і траґічною; сумною і траґічною тим, що нарід руский мусів терпіти від погубних ударів із вні, що він попав в чужу неволю на довгі віки і що та неволя обдерла его з его культури і добробиту, лишила его інтелектуальних і матеріальних засобів для нормальної народної екзистенциї. Та, здає ся головний сум і головний траґізм нашої істориї лежить головно в тім, що ми, Русини, ніколи не виробили в собі горячо і здецидованого почутя народної солідарности. У нас ніколи не було почутя народної карности і як-раз через те вороги нашого народу в найбільше важних хвилях нашої минувшини мали серед нас на кождий заклик сьвідомих чи несьвідомих помічників і совозників, котрі з особистих чи вузкопартийних або тісноклясових мотивів і в ім'я своїх особистих чи партийних або клясових аспірацій виломлювали ся з під народної карности, несли распрю в лави власного народу як-раз тоді, коли треба було найбільшої однодушности і з'єдинення усіх сил народу; а що найсумнійше, бо найнуждennійше, власними руками помагали вони нераз катам нашої вітчини давити та нищити ві синів — своїх суперників, самі закликали ворожих нам чужинців на свою власну руску братию. Ось в тім лежить найбільше болючий сум і найбільш упокорюючий траґізм нашої бувальщини! Ольговичі кликали Половців на Сьвятославичів, Сьвятославичі на Ольговичів, галицкі бояри звали Угрів і Поляків против своїх князів, а князї робили теж саме против них. Тетеря наводить ляцку руку на Виговского, Тукальского і Богуна Брюховецкий знов московску на Сірка і Золотаренка, Многогрішний на втїху Москві повалив Дорошенка, Многогрішного Самойлович, того-ж знов Мазепа; а коли сей, з великою ідеєю в душі, покликує в рішучій хвилї всіх синів України під малиновий стяг Архистратига Михайла, коли він зове їх:

„Гей, панове-полковники!
Озьміте ся всї за руки,...
Самопали набивайте,
Острих сабель добувайте...
Нехай вічна буде слава,
Же през саблї маєм права!"

коли він, пригадуючи Богданів завіт, кличе їх визволяти „козацку Матку-Україну": тоді ани в находить ся Скоропадскі, Галаганы і Полуботки, щоби, з особистих чи партийних мотивів станути против „зрадника-Мазепи", що: „ізмінив православній вірі, злучивши ся з двотрами-Шведами", і повалити его, а з ним покласти в гріб і волю України.

Отсе той прокліт, та язва і то ганьбяче пятно нашої минувшини: несолідарність, некарність, вузко-котерийне вороговане і партийна заскорузлість та сліпа завзятість, особисті амбіциї підняті під партийні клички, брак усякого почутя народної одиначьности, посунений як до покликування ворогів на своїх-же братів, до денунциациї і зради. Отсе, що погребало нас і змело могучу колись націю з політичного овиду Европи!

Не напір ворогів, не заборчість сусїдів, не непригожі міжнародні обставини нас добили: добила нас наша власна вдача, наша нещасна розтїч. І коли наш народ, що до нині несе на собі пятно тих всїх пороків своїх дідів, коли він не очистить з них своєї душі; коли в огнї борби не випрямить свого характеру й не перетопить ся на карну, солїдарну, однодумну фалангу супротив наших ворогів: то буде мусїв пропасти в омутї міжнародної борби о життє: то стане погномом, на якім розживуть ся лїпше з'орґанізовані, суспільно більше виробленї від нас народи, і пропаде так, що не лишить і слїду по собі.

Отсї невеселі спогади і рефлексії насувати ся мусять усякому, хто обсерує наше теперішне житє в Галичині. Не згадувати вже про москвофільских наших ренеґатів, про їх зрадницку злуку з ворогами народу, про їх денунциациї і полїцейско-шпицлївску службу на річ наших ворогів; вони самі не важають себе Русинами, тож і ми можемо не числити ся з ними, говорячи про галицку Русь, як про національний табор. Та сильно розладу, і то ві фактично ні теоретично неоправданого розладу серед тих, що творять там національний табор в ширшім значінню сего слова! На отсю фракціоманію і вузкопартийне політиканство мали ми нагоду нераз указувати; отсе — всї то чуємо більше ніж усе инше ослаблює наші сили в нашій борбі против солїдарного ворога.

Та хоч фракціоманія, манія малпованя великих, могучих, здавна сильно сконсолїдованих і високо розвитих суспільностий у творенню партий, партийок, фракций, фракційок і котерий, вспіла розпанутись у нас, нам на безголовє, до невидимих денде розмірів; хоч у нас навіть найменшого відтїнку в сьвітогляді вистане вже до партийної, до якоїсь сектарскої сепарациї: то доси бодай не було в нашім національнім таборі одного! — того, що було верхом нещасного безладя і народної деморалїзациї наших дїдів — не було денунциациї і наклікованя найлютійшого ворога на власних братів. Нині — на ганьбу — мусїли ми стрінути ся і з сим, і то стрінути ся таки на стовпцях преси, що зове ся „українско-руском"!...

Всїм звісні мотиви, задля яких заведено нагінку на „Січи". Ті орґанізациї дїйшли там, де не доходила жадна наша орґанізация; вони захопили ту петикану нїким землю, глуху і темну Гуцульщину; вони втягали в народні лави сточі доси на боцї круги сїльского населения; вони вже своїм іменем і звязаними з ним традициями будили в народї національну сьвідомість. І „січовий" рух іпов, доки его не здержано насильно. А на чолї его станули так „антіпопівці" як і „попи", так „радикали" а ля д-р Трильовский як і „клєрикали" як со. Попель, Левицкий, Войнаровский і т. д. „Січ" була формою; зміст давав сей, хто ві закладав, хто нею опікував ся і хто нею керував. Заложив „Січ" д-р Трильовский „на зміст попови", так „Січ" називала ся „радикальна"; заложив „Січ" знов „піп", так „Січ" була „клєрикальна". Але всї вони мали одно спільне; будили народ, родили рух, воскрешали „козацкого" духа, духа народного патріотизму. А чим більш ставало „Січий", тим менший з них процент був „антіпопівским", а тим більший „попівским", хоч як деякі люди — не знать чому — бажали би були всї „Січи" вічати під команду одного чоловіка або заступити їх инпою орґанізациєю і хоч — не знать знов, чому — ставлено против себе „Соколи" і „Січи", коли вони повинні стояти обіч себе! Та прийшла нагінка, гуцульский „бунт", і всякі спори на сю тему затихли. Всї Русини зрозуміли, де жерело сеї ворожнечі темних сил до „Січий"; всї зорієнтували ся, що се борба не з „Січами", а з народним осьвідомленем, що „Січи" се тілько притока, а річ лежить глибше, і що завтра те саме стрінути може — а, як знаємо, вчасти вже і стрінуло — „Соколів" (в Бережанщинї і т. д.), читальні „Просьвіти" (в Мостищинї і Гусятинщинї) та прочі наші орґанізациї. Навіть москвофіли, хоч як „Галічанїн" денунциював передше рег Pausch und Bogen усї „Січи", змінив фронт, пригадавши собі мабуть приказку що „hodie mihi, cras tibi"... Всї Русини зрозуміли, що в хвилї терору із сторони противника они в одна, солїдарна армія.

Всї?... А от возьмім до рук 4-те число нової ґазетки „Нива". Єсть там між иншим статейка під заголовком „Причинок до січової дискусиї". Автор ві, хваліть вразу „Січи", навіть дуже; гадку їх орґанізовати зове „дуже щасливою"; инше, що фактом есть, що „Січи" впливають на нарід дуже корисно, що его підносять, осьвідомляють, і є навіть тої думки, що по селах повинна бути „одна суцільна орґанізациа січова", а навіть що більше: „що там повинно ся закладати и иньше (!) „Січи", котрі стояли би в тісних зносинах з інтелїґентними „Соколами" і т. п.

Та протестуючи далї від надавани „Січам" партийної марки і виключуваня в них духовенства — против чого протестували ще раньше і ми — в другій части статї автор нараз змінив свій погляд на „Січи" і сказавши про нашу раду, аби сьвященники відбирали „Січам" їх вузко-партийний і „антіпопівский" характер через відповідне справлене статута і через здобуте особистого впливу в „Січах", що ся „рада „Діла"... до нїчого", инче, що тут треба „зміни цїлого напрямку" (чи і в тих „Січах", що основані сьвященниками? — *Ред.*); вкінци твердить, що „Січи" і д-р Трильовский се одно і те саме, та наклинує духовенство до борби з ними, хоч знов з другої сторони дорадже немов *malum necessarium* „Січи" сокільскі. Наговоривши таких баламуцтв та зробивши далї коротку „вилазку" на адресу „сьвітської інтелїґенциї" і погрозивши їй орґанізациєю клєрикальної партиї — про той обив фракціоманьства будемо ще мали нагоду осібно поговорити — завертає автор вкінци знов до „Січий"; і ту стрічаємо уступ, котрий для его — скажім просто — обурюючого змісту повторимо до слова.

Отже там стоїть: „Ся „ріанна" (гуцульска), якаб вона не була (!), есть найлїпшим доказом (!), що наші „Січи" недомагають. За (розстрілено в оригіналї!!! — *Ред.*) „самі (!) ґімнастичні і пожарничі вправи навіть наші власти (!) нїчого не сказали би (!). Тут инша причина сему" кінчить недотепний автор сей пассус.

Ми навели дословно сей уступ і назвали его обурюючим. І справді не знати, чим тут більше обурювати ся: чи баламутною легкодушностию автора, що пустивши ся на бистру воду публїцистики, верзе, що лише

МИКОЛА ЛЕВИЦКИЙ. 2)

Два соціялістичні напрями.

Еще одна важна ріжниця є між орґанічною, а механічною продукциєю. Фабрика може довільно збільшувати скількість продуктів при помочи чим-раз лїпших машин і прискорене продукцийного темпа та заспокувати в конкуренциїній борбі ринки. В сїльскій господарції се неможливе. Сїльска господарка даної величини може дуже поволи і в тісних рамках збільшувати масу своїх продуктів.

Кооперация, подїл працї, машинерия, се великі позиции, на яких збудована перевага великих управ над малими в промислї. В сїльскій господарції ей великі позиции не мають так великого значіня.

Обговорюючи кооперацию, зазначив Маркс, що вже в самім фактї, що більша скількість людий працює побіч себе, лежить підвисшене продуктивности. Причину того видить Маркс в социяльнім моментї. Тим часом переочив Маркс злу сторону кооперациї. Як з одної сторони кооперация підносить продуктивність працї, так з другої сторони обнижає ту продуктивність, а власне там, де заходить противенство інтересів між робітниками а працьодавцем. Отже малий і середний господар не відчувають в такій мірі злої сторони кооперациї, як властитель великого обшару.

Що найважнійше, то машини не роблять сїльскій господарції такої прислуги, як промислови. Замість великих непорушних машин, мусить сїльска господарка послугувати ся малими рухомими моторами, а до его служать ще й тепер потягові звірята. Правда, на полї господарских машин зроблено до тепер дуже багато; але чим є ті зізольовані рухомі мотори проти безперервно працюючих фабричних машин, до яких привязані робітники, що є неначе частями тих машин? Більша часть властивих господарских маших, се малі машини; і тому надають ся вони більше до малої, як до великої управи. Дальша обставина, що машини сїльскої господарки можна уживати тілько в певних порах року, веде до того, що більшу часть року вони дармують і з'ужившують ся, не віддаючи своєї вартости на продукти. Вкінци властивих господарских машин, як парового плуга, живарки і т. д., можна уживати тілько на рівній землї, і в сїльских машинах неможливо завести спільний, прим. електричний мотор, що рівночасно порушав би всякі машини в ріжних місцях.

Механічно-технічний принцип не є домінуючий в сїльскій господарції. „Не технічні відкритя, а наукові винаходи зреволюціонїзували сїльску господарку" (*op. cit.* стор. 691). Не примінене парової і електричної машинерії запровадило модерну сїльску господарку, але пізнане відносин між ґрунтом, ростинами і звірячим тїлом. Фізична і хемічна поправа землї, ретуниция, вохкости, раціональний довіз поживи через штучне гноєне і т. д. і т. д. — отсе области, на котрих поступ сїльскої господарки тїшить ся найбільшими трюмфами.

Як для малої сїльскої господарки є машини доступні по найбільшій части, то всї наукові винаходи що-до полїпшуваня землї і для неї зовсїм доступні. Поправлюване полл, рас і родів господарских звірят є для малого господаря доступнійше, як запроваджуване найновійших машин для таке. Чи мала і середня і сїльска-господарка упадає?

На се питаня відповідає Ф. Герц в брошурі „Земельне питаня а соціяїзм", (стор. 15—16). „До недавна обовязував такий догмат соціялістичної теорії, що велике господарство виперає мале, і се відносило ся також до розвитку сїльскої господарки... Се припущене зовсїм збила статистика. В Америці, Анґлії, великих частях Німеччини і Франциї, в Росиї, а імовірно і в лучше оброблених сторонах Австриї, малі і середні посілости прибувають стосунково найсильнійше; а в инших краях, именно таких, що найбільше поступили вперед: в Бельгії, Голяндиї, горішній Італії і т. д., дрібна господарка росте коштом инших, великих кляс. Але нїде не бачимо ширшого зросту великої господарки, нїде „торжества конкуренциї" (Niederkonkurriren) над малими господарствами; противно: власне велике господарство зменшує ся по більшій части незвичайно скоро. Се вже нині все певне; се статистичні дані, що їх просто констатують ся".

Такі дані подає нам Герц для поодиноких країв в більшім своїм дїлї „Die agrarischen Fragen im Verhältniss zum Sozialismus. Wien 1899". Але ми будемо і дальше послугувати ся статистикою Бернштайна.

Перепис людности з р. 1895 проти 1882 виказує в Німеччинї релятивно найсильший зріст мужицкої середної управи (5—20 ha), именно майже о 8 процент; а ще сильнійший в приріст поверхні землї, занятої середною господарков, именно около 9 прц. Мужицка мала управа (2—5 ha) виказує 3·5 прц. приросту управ, а 8 прц. приросту поверхні землї. Зовсїм малі управи (низше 2 ha) показують приріст о 5·8 прц., а занята ними земля о 12 прц.; але поверхни землї занята в найменшій управі фактично господаркою

ему в розпалї творчости слина принесе на язик, не оглядаючи ся на наслїдки своїх слів, чи більше ще тою — скажім без обиняків — денунциянцією на „Січи“ і на тих людий, що тепер терплять від нагінки в Косівщинї (а в між ними і сьвященик, о. Попель!), котрою дає ся до пізнаня, що там в тій „різні“ таки щось було, на річи, бо „за самі вправи власти нїчого би не сказали“... У вузко-партийнім заслїпленю кидає ся отже доносом на власних людий, дає ся пригоже оруже ворогам власного народу у руки. — Gazeta Narodowa вже поспішила з передруком тих мудрощів „Ниви“, а по що, се ясне — в хвили, коли над народом шалїє скажена лють ворога, коли всїм треба лучити ся до спільної оборони, коли навіть руска церков дізнає від противників зневаги! — В Гуцульщинї був „бунт“, грозила „різня“ так ревіла вся польско-шовінїстична преса; „уми були роз'огнені“, — кажуть офіциальні сфери; вся Русь сказала: брехня! в Гуцульщинї сьвятий спокій! — Та „Нива“ каже, що рация таки по першій сторонї, бо „за самі вправи власти нїчого би не сказали“!... Справдї, що за безмежна, евангельска віра в непомиляємість і обективну справедливість властий у тої „Ниви“, а рівночасно що за безмежна, та вже ні трохи неевангельска нетерпимість у неї супротив власних братів-Русинів, що не вагає ся навіть перед доносом, і то в хвилю, коли над сими-ж братами повисла драконьска рука, та сама рука, що так само добре звертає ся против „радикала“ д-ра Трильовского як і против „клерикала“ о. Попеля, так само против „Січий“, як і против руск. церкви. В своїм заслїпленю „Нива“ котра хоче бути орґаном „церковно-суспільним“, забуває вже видко, як ті самі власти, котрі після неї такі льояльні, що „за самі вправи нїчого би не сказали“, напятнували в своїм часї всїх руских сьвящеників як московских емїґрацийних аґентів, що вони в часї баденївских виборів під баґнетами начеже злодїїв везли руских сьвящеників в арешти, що вони деґрадують руске духовеньство до ролї своїх Matrikelführer-ів. Все те all right! Все те в порядку, все кидає ся в нетяму, коби лише вказати на власного брата-Русина: „разпни! разпни его!“ — бо „за самі вправи власти нїчого би не сказали!“ Справдї скандал, що щось подібного могло у нас загалом приключити ся. Наші сусїди, Поляки, значно більше здіфферентовані суспільно від нас. Провали між поодинокими ґрупами польскої суспільности без привівнання більші від ріжниць партийних у нас, де спільна недоля і демократичний характер цїлої суспільности не дають підкладу до діфференциациї! А однак у Поляків щось подібного річ немислима: у них не стрінемо в орґанах варшавских чи познаньских станчиків ві клерикалів денунциациї на тамошних польских социялїстів чи радикалів, хоч як ті послїдні завзято поборюють перших. Не стрінемо! — бо Поляки, будь вони станчики, клерикали, социялїсти чи радикали, все сьвідомі своєї національної єдности і карности. У нас же инакше. Ми вірні потомки своїх дїдів, тих самих, що своїми доносами заснували „малороссійскій приказъ“ у Москві!

Та на епокубрациях „Ниви“ не конець! Знайшов ся орґан, що перепечатав їх поспішно — з него взала їх певно і Gazeta Narodowa, бо самої „Ниви“ мабудь вона не бачила — а далї, позавидувавши лаврів „Ниві“, помістив власну денунциянцию на сїчовий рух, начеби живцем витяту з Dziennik-а Polsk-ого. „Руслан“, що загалом не грішить здеруспивостию языка і для сензациї нераз вже виляпав се, про що повинен був мовчати, помістив в однім з послїдних чисел допись о. Т. Чубатого з Іванкова, що певно послужить нашим ворогам як доказовий материал против „Січий“ також в Косівщинї. О. Чубатий, як пише, веде в своїм селї борбу з академіком-радикалом, що заложив „Січ“, підкопує вплив пароха, відвертає людий від церкви і т. д. Не знаємо місцевих відносин в Іванкові і не можемо судити ні про роботу о. Чубатого, ні про роботу противної сторони. Коли би однак судити по допису, ей тонї і сї натяках, про такт о. Чубатого, то мабуть спору пайку вини за розлад в селї треба би приписати і ему самому, а не тілько его головусому противникови. Доносити до старосства та фізичні арґументи се чей не способи, відповідні в борбі, де по одній сторонї о. парох, а по другій недоварений шибайголова. Коли справдї правда все те, що о. Чубатий пише про молоденького „радикала“ (як сам о. Чубатий пише, що він ледви перед роком здав матуру!), то певне таких штубацких недорічностий нїхто не стане похваляти й мусить їх рішучо осудити, але щоби о. парох чоловік старший і — повинно бути — розважний свою, як се з допису як надто ясно проглядає, особисту а що найбільше вже льокальну кампанїю з „радикалом“ витягав на шпальти дневника, ґенералізував ві значіне і щоби в хвили, коли Dziennik-и і Wiek-и трубили і трублять далї, що „Січи“ з колами і буками мають кинути ся на Ляхів і Жидів, щоби в тій хвили доносив на шпальтах услужного дневника, що „сїчовики стали прилюдно відгрожувати ся, що „Січ“ буде переспівати всїх, хто до неї не належить“ та що „парубки з буками ставали на умовлених місцях, нападали, били, кричали, страшили“ і т. д. і щоби тим робом давав пожаданий материял нашим ворогам на ужиток, се вже не легкодушність і не брак тактовности, але денунциянство. Коли однак о. Чубатого заанґажованого особисто в кампанії, можна зрозуміти ще — хоч не оправдати! — то справдї годї найти слів для напятнования легкодушности часописи, що для сензациї чи ловлення предплатників серед певних кругів, містить під теперішну пору сего рода дописи. Бо що одно витягнуть вороги наші з сеї дописи, то се, що „ksiądz przyznaje, że Siczy terorzują kolami, a od kołów do noży i kos niedaleko“! Отсе буде одинокий результат сеї дописи, бо відносини в селї від неї певне не поправлять ся, хиба лише ще погіршать ся!

Ми розписали ся дещо довше про наведені нами прояви некарности, затрачения всякого почутя народної солїдарности в деяких одиниць нашої суспільности, а розписали ся тому, що прояви сї мусять тяжко вражати кождого, хто добре а не рожево глядить на положенє нашого народу в Галичинї. На нас наступає темна туча; чотири мілїони галицких Русинів на своїх плечах мусять перенести послїдну, найбільш дику фазу борби Польщі з Русию; нам добирають ся до семої шкіри, зачинає ся на добре доба гонень, терору і переслїдувань усего, що заносить ся руссицизмом. Тим сумнїйше з нами, коли і серед нас находять ся суспільно невироблені одиниці, що задля свого особистого чи кляссового „я“, чи остаточно задля зле зрозумілого ідейного інтересу, важать ся поборювати своїх суперників серед національного табору — доносом і криком: Polizei! Polizei! на адресу нашого е н і л ь н о г о ворога. Се скандал і гірше ніж скандал: се справдї — сумно...

Дописи в справі копичинецкій.

I.

Справка ц. к. конципієнта Строки викликала не тілько поміж учасниками походу огірченє в наслїдок неімовірного напастованя і небувалого понижения католицкої віри, але і помежи самими Поляками чути слова, що „tego już za dużo!“, не кажучи вже о Жидах, котрі з дива не могуть вийти, а до того і перестрашили ся, бо гадають, що при можливім заколотї і вони могли були потерпіти. Замітна річ, як то старає ся дехто витолкувати поступованє п. Строки: кажуть, що у р о ч и с т і с т ь у л а д ж е н а в д е н ь л а т. Божого Тїла мала нїбито бути д е м о н с т р а ц и є ю п р о т и в л а т и н н и к і в. Сей викрут неудалий бо так латинники в руські сьвята як і на відворот уладжують свої духовні урочистости і нїкому до сего часу на вимо в голову, сю справу так толкувати. І так пок. парох лат. в Копичинцях в храмовий і дуже урочистий день в понедїлок руских Зелених сьвят, справджував з костельним походом статую Матери Божої з Люрду до Нижбірка. Теперішний лат. парох копичинецкий минувшого року в Коцюбинцах в день Богоявлена урядив посьвячене костела. Так само відбувають ся в руські сьвята посьвячена польских читалень людових, і нїкому не снилось уважати се за якусь демонстрацию. Сам руский парох копичинецкий брав минулого року удїл в урочистости Божого Тїла; а коли би лат. парох був і сего року уложив ся що-до годинн походу, могло би і сего року так само бути.

Ваш перший дописуватель помилив ся в одній, впрочім маловажній подробиці: о. Ант. Шанковскому, як він сам каже, не вирвано хреста з рук. Се спростуйте (ми давно се зробили — *Ред.*), щоби не здавало ся, що переборщує ся справу. Воно тим важнїйше, що, як кажуть, ц. к. прокуратор тернопільский уважав цїлу пригоду за річ дрібну, котрій хочемо надати вагу великої справи політичної. Тимчасом руске духовеньство гусятинського староства зовсїм не входить в політичне значіне небувалої пригоди копичинецкої, а лише з уваги на публичну зневагу нашого обряду солїдарно починило вже одвітні кроки, куди належить.

II.

Став ся факт небувалий. Урядник державний, сторож ладу і безпеченьства, спинив на приказ власти процесию з католицким духовеньством підчас священодїйствія, на публичнім місци. Над подробицями факту розводити ся не будемо.

Переходячи до висновків, котрі з нагоди сеї події кождому насувають ся, мусимо звернути ся передовсїм до руского духовеньства, щоби постояло за повагою і достойньством католицкої церкви в нашім краю. Католицка церков занадто нам дорога, щоби ми не підчули той прикрий діссонанс, що лучив ся в Копичинцях... Тут в сїм разї політичні погляди поодиноких сьвящеників не мають нїчого до річи, бо тут ходить о церков. Над сею справою повинен застановити ся весь загал нашого духовеньства всїх трех епархій, хочбя в дорозї наради сьвящеників кождого деканату, а зрілий суд о стані, в якім знаходимо ся на полї віроісповіданя, повинен стати ся товчком до оборони нашої церкви католицкої. — Як болїти мусить колїзия в урядованю межи властию сьвітекою і духовною на тлї релїґійнім, так і болить она нас на тлї горожаньскім.

Люди інтелїґентні, оден урядник державний з укінченим факультетом правничим, другий з укінченим факультетом теольоґічним, обидва сторожі ладу і безпеченьства, обидва в урядованю, кождий в своїм кругу дїланя, зайшли в колїзию в очах тисячів народу, горожан австрийскої державы. Суд про поступованє сьвященика лишаючи духовеньству, звертаємо ся до другої з інтересованих сторін, до державних урядників.

Комісар сповнив поручене власти, сповнив его під присягою службовою. В сїм разї так комісар, як і его власть, ц. к. староста, є нашому народови і обрядови чужі і не уміли (а може й не хотїли) здати собі справи, що законне, а що ні. Але припустїм, що комісареви Русинови (ну, не якому там Загрядникови або Нагадневичеви, а таки Русинови) прийшлось би виконати в такім разї приказ п. старости: що тогдї? Або непослух або знасилуване своєї совісти мимо сьвідомости, що приказ власти є незаконний.

Сї рефлексиї спонукують нас звернути ся до урядників-Русинів з зазивом, щоби подумали раз щось про свою станову орґанїзацию, котра би дала їм спромогу боронити також своїх горожаньских і національних прав в таких випадках, коли з тими правами входить в колїзию незаконне поведенє властий. А що урядники Русини, проживаючі поза Галичиною, як на Буковинї, у Відни і инших місцях, мають більшу свободу дїланя чим у нас, то почин до такої орґанїзациї повинен вийти від них.

Війна.

З боєвища нинї навіть „хіньских“ вістий не богато. Богато пишуть о безпереривних атаках на порт-артурску кріпость, бо здогадують ся, що Японцї не стоять безчинно третий тиждень під сею кріпостию. Однак того, чи по занятю Дального, під Порт-Артуром упав бодай оден стріл, нїхто до нинї не знав. Кореспонденти розписують ся також о приготовленях Японців до облоги кріпости, о вивладовуваню в Дальнім величезних гармат і т. д. Однак жаден з сих кореспондентів не видїв сих приготовлень і не бачив на власні очи ні одної гармати. Так можна здогадувати ся, бож до облоги потрібні гармати, а не кропило.

Що дїє ся в Манджурії, того також нїхто не знав. Тепер пишуть, що Курокі тому розпочав марш на цїлій лїнії, при чім праве его крило обсадило Сайматсі а лїве Сюян, аби здержати Куропаткіна від походу на поміч Порт-Артурови. Се могло би бути правдою, коли би Куропаткін взагалї хотїв, або міг думати о такім походї. Коли одні „з достовірних“ жерел доносили, що Куропаткін дійсно розпочав був марш на полудне, то другі з таких самих „достовірних“ жерел доносять, що Куропаткін цофає ся і концентрує свої війска на Мукден. Воєнні кореспонденти, зглядно такі дневники, як Zeit і п., котрі фабрикують дописи в редакциїнім бюрі, грають цїлком сьвідомо в Klein-Mittel-Gros. Куропаткін може: або відступати на Мукден (Klein), або сидїти на місци і ждати на Японців (Mittel), або розпочинати офензиву і машерувати на полудне (Gross). На котру з сих евентуальностий Куропаткін рішив ся, того не знає жаден кореспондент ані дневник. Однак щось треба написати, треба подати здепервованій публиці якусь сензациину, а певну вість (Zeit донесла була, що хвилевого коменданта порт-артурскої фльоти, князя Ухтомского засудили за державну зраду і повісили!). Маючи перед собою сї три евентуальности, оден кореспондент, чи дневник пише Klein, другий Mittel, третий Gross. Оден з них мусить виграти і

зменшила ся 1 прц. Приріст не о цїлий 1 прц. виказують великі мужицкі управи (20—100 ha), а не о цїлу ⅓ прц. в е л и к і у п р а в и (поверх 200 ha).

В Голяндиї подибуємо зріст управ від 1—5 ha о 16·2 прц., управ від 5—10 ha о 19·8 прц., управ від 10—70 ha о 7·6 прц. Управи поверх 50 ha виказують з м е н ш е н е о 1·2 прц.

У Франциї припадало 1882 р. округло 14 мілїонів ha землї на управи між 40—100 ha, а 8 мілїонів ha на управи поверх 200 ha. Велика управа занимала ⅛—⅙ часть управної землї; мала, середна і більша хлопска управа становила ¾ французскої землї. Від 1862—1882 п о б і л ь ш и л и ся управи від 5—10 ha о 24 прц, від 10—40 ha о 14·28 прц.

В Анґлії показують ся справа ось як:

Управи	1885	1895	Приріст-зменшеє
2— 20 ha	232.955	235.481	+ 2526
20— 40 „	64.715	66.625	+ 1910
40—120 „	79.573	81.245	+ 1672
120—200 „	13.875	13.568	— 307 (!)
поверх 200 „	5.489	5.219	— 270 (!)

Отже і тут добачуємо зменшеє великих і зовсїм великих управ, а приріст малих і середних мужицких управ.

Доповнїм сї числа еще числами, що тичать ся поверхні землї, припадаючої на ріжні кляси управ. У Великій Британії було 1895 р.

	Акрів а 40 аріа	% заг. поверхні
Управ низше 2 ha²	366.792	1·13
„ від 2— 5 „	1,667.647	5·12
„ „ 5— 20 „	2,864.976	8·79
„ „ 20— 40 „	4,885.203	15·00
„ „ 40—120 „	13,875.914	42·59
„ „ 120—200 „	5,113.945	15·70
„ „ 200—400 „	3,001.184	9·21
„ поверх 400 „	801.852	2·46
	32,577.643	100·00

Отже майже 27—28% управної британьскої землї становить властиву велику управу, а тілько 2·46% припадає на дуже великі латифундиї. П р о т и с е г о с т о їт ь 66% з е м л ї, щ о п р и п а д а є н а с е р е д н і і б і л ь ш і м у ж и ц к і г о с п о д а р с т в а.

Щось подібного можна виказати для Італії.

Не підлягає сумнївови, що в цїлій західній Европі і у східних державах амер. Сполучених Держав, отже в краях, що найбільше поступили вперед, р о с т е в сїльскій господарцї мала і середна управа, а н і д ' у п а д а є велика і дуже велика управа. Що середні управи мають часто капіталїстичний характер, не підлягає сумнївови. Концентрациа управ доконує ся не в тій формі, що чим-раз більші поверхні землї з'єдинюють ся в поодинокі господарства (як се казав Марке), але у формі я г у щ е г о г о с п о д а р с т в а, п е р е х о д у д о к у л ь т у р, щ о в и м а г а ю т ь б і л ь ш о г о н а к л а д у п р а ц ї д л я о д и н и ц ї п о в е р х н і (з р і с т і н т е н з и в н о с т и), а б о у ф о р м і п е р е х о д у д о к в а л і ф і к о в а н о г о х о в у х у д о б и.

Бернштайн каже (цитую дословно): „Wenn der Zusammenbruch der modernen Gesellschaft vom Verschwinden der Mittelglieder zwischen der Spitze und dem Boden der socialen Pyramide abhängt, wenn er bedingt ist durch die Aufsaugung dieser Mittelglieder von den Extremen über und unter ihnen, dann ist er in England, Deutschland, Frankreich, heute seiner Verwirklichung nicht näher, wie zu irgend einer früheren Epoche im neunzehnten Jahrhundert („Voraussetzungen“ стор. 65).

Як ми вже бачили, конкуренцийна борба, що примушує капіталїстів до все нових технїчних уліпшень, нищить слабших капіталїстів і викликує що-раз більшу концентрацию капіталів. Величезні маси капіталів, що громадять ся в руках чим-раз меншого числа капіталїстів, ведуть за собою незвичайний розвій продукциї, а вслїд за тим іде надмір продукциї, надмір товарів. Горячкова продукция, яку збільшає конкуренцийна борба, оголомшує фабриканта так, що він тратить над нею переглад і контролю. Кождий фабрикант продукує на сліпо, для незнаних консументів, не знаючи, як стоїть справа з запотребованєм ринків і як високо дійшла продукция у конкурента. Наступає а н а р х і я продукциї, а вслїд за нею іде к р і з а. Енґельс характеризує кризу мепше-більше ось як: комунікациа застановлюють ся, ринки переповнені, продукти лежать масами і не знаходять відбуту, готовий гріш никне, кредит счезає, фабрики стоять, працюючі кляси не мають що їсти, б о з а б а г а т о в с е г о н а п р о д у к у в а л и; банкротство йде за банкротством, ліцитациа за ліцитациею. Застій трівае роками, продукциїні сили і продукти марнують ся масами, як вкінци продукти, котрих ціна значно спала, знаходять відлив, як продукциї і вимінa поволи знов починають рушати ся. Поволи прискорюють ся хід, переходить в траб, промисловий траб переходить в ґальоп, аж вкінци промисловий, торговельний, кредитовий і спекулятивний рух попадає на ново в гріб краху.

Отсе коротко зображена теория кріз, якої тримають ся марксїсти. Вона вірна нема що казати. Питанє заходить тілько щодо сього, чи крізи будуть і дальше повтарати ся, так як дотепер, менше-більше що 10 лїт, чи будуть руйнувати суспільність все з такою самою силою, як дотепер, чи може можна яким чином уратувати суспільність від кріз.

Як довго кождда господарска одиниця сама продукує всї достатки, потрібні для свого удержаня, не може наступити забалансованє що-до запотребованя. Аж з розвоєм заводового поділу працї, замінкової і торговельної комунїкациї, з переходом від господарки запотребованя до господарки набуванн, с т а в т я ж к о п р и с т о с у в а т и п р о д у к ц и ю п і д з г л я д о м к в а н т и т а т и в н и м і к в а л і т а т и в н и м д о з а п о т р е б о в а н я, і то тим більше, як управа стає підприємчивою і цїла продукция відбуваєть ся не безпосередно для знаних відборців, але для незнаних куццїв, що з'являють ся аж на ринку. Отже так наступають крізи по тій причині, що п о д а ж а продуктів перевищає попит за ними (Handwörterbuch der Staatswissenschaften Jena 1900. Zweite Auflage V. Band, стор. 414 — статя Г. Геркнера).

Отже цїлий succus тої лежить в тім, чи завсїгди дасть ся зрівноважити подажу з попитом. На се відповідає Бернштайн в часто згадуваним нами дїлї на стор. 70 так: Заходить питанє, чи величезне розширеня сьвітового ринку в сполуцї з незвичайним розвоєм комунїкациї, так що приміром до передачі вісти з одного кінця кулї земскої на другий треба дуже мало часу, не прибільшило можливости вирівнування економічних замішань і чи зростаюче богатство европейских промислових держав у сполуцї з еластичностию модерного кредиту і картелями не зменшило вже виливу льокальних або партикулярних замішань на загальний стан інтересів, і то в той спосіб, що загальні крізи на подобу давнїйших стали неможливі що-найменше на довший час.

Отже Бернштайн бачить можливість виключеня кріз: 1) в розширеню сьвітового ринку; 2) в розвою комунїкацийних засобів; 3) у зростаючім суспільнім богатстві; 4) в еластичности модерного кредиту і 5) в картелях.

(Конець буде.)

покаже ся, яких то спритних кореспондентів мав дневник і які знамениті інформації. Ось в який спосіб ми приходимо до 999 на тисяч вістий з бойовища. Всї вони — хоч часом случайно правдиві — висані з пальця.

Нинї маємо з бойовища одну лише урядову, отже більше-менше певну вість. Генерал Харкевич доніс ґенеральному штабови, що дня 12 червня в послїдних трех днях не зайшла нїяка зміна положеня військ розміщених в околици стациї Вафанку. Між передними сторожами приходить раз-у-раз до перестрілок. Козаки не дали Японцям зігнати російских сторожий на полудни від стациї Вафанку. На західнім березї Ляотуна спокій. Від часу до часу появляють ся японські кораблї, але до берегів не доходять. Японцї не посунули ся дальше з С'юяну, але уфортифікували сю місцевість.

Ґенерал доповнив справоздане о битві під Кінчу донесенем, що похоронено з військовими гонорами 10 російских офіцирів і 664 рядових. Окрім того похоронено 30 російских трупів, знайдених в околици бойовища. В японських шпиталях є 546 раненых Росиян, в тім 19 офіцирів.

Хіньскі вісти.

Петербург. Телеґр. аґенция доносить: В Нючванї говорять, що під Порт-Артуром прийшло до великої морскої битви, в котрій пішли під воду два великі російскі і 4 японьскі кораблї воєнні.

Ню-Йорк. Японьский ґенерал Матсуї, котрий приїхав тут в якійсь дипльоматичній місії, заявив, що Порт-Артур буде здобутий до двох тижнїв.

Льондон. В Ляоянї говорять, що в послїдних днях Японцї виконали на Порт-Артура 4 більші атаки, але за кождим разом відперто їх з величезними стратами. Доносять також, що ґенерал Міщенко побив Японців під Вафантіяном. До головної російскої квартири приїхали два офіцири з Порт-Артура, котрі з важними депешами продерли ся через японьскі лїнії.

Нючван. Дня 12 с. м. о півночи Росияни заатакували японьский віддїл полишений в Пулянтіені, аби здержати російский віддїл на полудне. Японцї утїкаючи затягли Росиян на некорисні для них позиції при чім Росияни, стративши 800 людий, цофнули ся в сторону Кайчу. Коло 2000 російскої піхоти, котра дня 13 с. м. прийшла від сторони Кайчу, перейшла через Нючван з великими засобами провянту. Росияни покинули своє дотеперішне становище в віддаленю 8 миль на полудне від Нючвану.

Льондон. Daily Mail доносить, що о 10 анґлійских миль на північ від місцевости Кайчу була битва. Побіду приписують собі обі сторони. Росияни говорять, що від погрому вратувала Японців поміч 10.000 добре узброєних Хунхузів, котрі з великою енергією заатакували Росиян. З Гайчену доносять, що два японьскі баталіони, котрі ударили з заду на Росиян, Росияни вистріляли і висїкли до ноги.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Державна рада.

Відень. Montagsrevue доносить, що парламент буде скликаний в вересни, бо політична і фінансова ситуация Австрії домагає ся як найскорійшого скликаня. Коли би ческа обструкция не устала, то правительство рішило ся розвязати парлямент і розписати нові вибори.

Нїмецка обструкция.

Прага. Нїмецкий комітет обструкційних сторонництв, вибраний на послїдній сесії соймовій ухвалив одноголосно вести дальше обструкцию. Говорять, що сойм лише нині відбуде засїданє, а на другий тиждень посли дістануть на письмі повідомленє о відроченю, чи замкненю сесії.

Хорватн.

Загреб. Вчера відбуло ся тут велике віче народне. Ухвалено резолюцию з жаданєм скарбової самостійности Хорватії, звернену против угоди з Угорщиною. В вічу взяли участь всї опозиційні сторонництва.

Ватикан.

Відень. Говорять, що Пій X і его секретар суть за знесенєм конкордату в Франції, бо конкордат дуже вяже французке духовенство, бо робить его зависимим від правительства. На становища епископів дістають ся головно люди віддані правительству, зависимі від него і дуже часто слабого характеру. За те Пій X. старає ся до згоди з Квірінялом, бо надїє ся, що Італія буде ему за се вдячна.

Мароканьскі розбишаки.

Танґер. Анґлійский посол довідав ся, що султан згодив ся сповнити всї жадання ватажка розбишаків Райсуля, під якими він згодивсь випустити полонених Американців.

НОВИНКИ.

— **В справі копичинецкій** удав ся д-р Е. Олесницкий минувшого тижня в повіт гусятиньский, щоби між безпосередними свідками факту провірити дійсний перебіг печуваної самоволї гусятиньского староства і комісаря Отроки. Переконавшись ся, що ґазети подали скорійше за блїдий ніж за драстичний опис тої афери, удав ся д-р Олесницкий з д-ром Королем до намісника і оба розказали ему той факт з усїми подробицями та й про незвичайне обуреня і соблазнь яку викликав він не лише між зібраним в Копичинцях народом, але й в цїлій рускій суспільности, і зажадали сатисфакциї за нарушені найсьвятїйші чувства народу. Намісник признав, що і староство гусятиньске і комісар Строка допустили ся великої безтактности, заявив свій жаль, що так стало ся, і прирік предприняти міри, котрі би дали сатисфакцию нарушеним религійним і народним чувствам Русинів. Які будуть ті міри і чи дійсно будуть они відповідною сатисфакциею супротив небувалого доси вопіючого нарушеня прав наших, — покаже найблизша будучність. — З Копичинець доносять нам, що п. Строка був д. 9 с. м. на виборах до ради громадскої в Хоросткові. Підчас виборів сказав: „Wybory idą dobrze, nie mam tu co robić; jadę do Tarnopola, bo czegoś mnie p. prokurator wzywa". Потім встав і від'їхав. — В нинїшних польских дневниках є вість, що п. Строка перенесений до Долини (!); не знати лише, чи з авансом. Се маємо першу сатисфакцию (!), обіцяну „строго справедливим" намісником. Коли би так який урядник-Русин допустив ся чогось бодай в десятій части подібного, то вже анї духом его не пахло би тут; був би вже, коли не суспендований, то певно на найдальшій Мазурщинї. А п. Строка іде собі до Долини, де буде дальше допікати Русинам, поки не заслужить собі на золотий ковнїр з трема зьвіздами.

— **З Опаки.** В часї канонічної візитациї Преосьвященний епископ Чеховичъ завиджував попри церкви і школи також читальні, межи нинїшними і нашу читальню „Просвіти" в Опаці. Преосьвященний загрів нас теплим словом до спільної працї над розвитком читальні і ширенєм просьвіти, вписав своє високодостойне імя в читальняний книзї і даруваи 20 К на закупно книжок. За сей щедрий дар, як неменше за вітцівску вічливість складаємо хоть сею дорогою Їх Преосьвященьству щиросердечну подяку. — *Видїл читальні в Опаці.*

— **Тернопільский „Сокіл"** урядив 12 с. м. в неділю в сали Брацтва церковного другий вже попис сего року, повторяючи вправи попереднього попису в розширеню. Програма складала ся з 6 точок. Соколи виконали: Вільні вправи, вправи на дручку і троякі піраміди, а Сокілки показували вправи пальчиками. Всї вправи крім дручкових були так зіставлені, щоби показати переїчний поступ товариства в науцї руханки. Вправи на дручку були пописом найвизначнїйших з поміж тернопільских Соколів. Се були трудні річи. Начальник д-р Дегдьпович мав між своїми другами знаменитий материял. Вправи Соколок мимо не легкого укладу заслужили на грімкі оплески. — *Бб.*

— **З Бобреччини** пишуть нам: За стараньем нашого начальника гром. Івана Оленьского і брата его, півця церковного Андрея Оленьского, вибудовано в Лїщинї хорошнй дім громадский, черепом критий, де має містити ся читальня „Просьвіти". Честь і слава Вам, що дбаєте за просьвіту народа; одна подбайте, щоби вона не попала у ворожі руки. — *Один з імени всїх.*

— **З Миколаєва н. Дн.** доносять нам, що там д. 9 с. м. переведено шконтро в податковім уряді, а опісля зараз того самого дня розійшла ся чутка, що податкового поборця п. Сломку засуспендовано. Не знати, що на тім є, бо доси жаден дневник не подав о тім вісти.

— **Огнї.** В суботу, дня 11. с. м. о годинї 9 вечер вибух огонь в Ярославі в забудованю готелю „Вікторія", власности п-ні Ашенфельд згорїв одноповерховий дім, заїздна стайня і простора сала театральна; сам готель уратовано. Шкода обчислена на кількадесять тисяч корон. Причина огню дотепер не досліджена. В той сам час відбувалось представленє рускаго театру в сали товариства „Gwiazda", віддаленій лише кількадесять крокїв від місця огню. Завдяки притомности директора представленє перервано і публика зі спокоєм і в найбільшім порядку опустила салю.

— **Пасмертна згадка.** Померла д. 7. с. м. в Вичківцях бл. п. Анна Брилїньска, вдова по пок. о. Емилїяні Брилїньскім, пароху Угрини, заслугує на цїну і тепту згадку ширшого круга Русинів, особливо з околиць Поділя. Був се тип руских женщин вимираючого вже поколїня, що в трудних часах виплекали і виховали цїлї поколїня рускої інтелїґенциї. Хто знав Поділя, той мусїв чути про славний колись дім Брилїньских в Угрию. Було то справдїшне огнище рускаго житя, огнище тепле, котре горнуло і огрівало не лиш широкі круги близшої і дальшої родини, але і чужих. Був се дім отверт в цїлім значінню сего слова; там кождому було добре і привітно, бо стояли там отвором не лиш двері, але і серця господарів. Покійна господиня того дому угерла не одну слезу, притулила не одного бездомного, улекшила не одну тяжку сирітску долю. А цїле житє була при тім щирою і горячою Русинкою, радїючи кождим успіхом, кождим подвигом свого народу. Хоч зі смертию свого мужа утратила свій дім і проживала до смерти при дітях, до послїдної хвилї житя не стратила ні одної з тих блискучих прикмет, які через цїле житє єднали їй щире поважанє і любов широкого круга знакомих. Покійна полишила дві доньки замужні за сьвященниками і внучку замужну за адв. д-р Стефаном Федаком у Львові.

— **Малолїтний убийник.** Перед трибуналом судів присажних в Бережанах відбула ся онодї розправа против 19-лїтного Рудольфа Щуцкого зі Львова, караного вже пять разів, вкінцї 9-місячною вязницею за крадїж. Акт обжалованя представляв дїло ось як: Дня 29 мая с. р. Щуцкий посварив ся з Іваном Курильцом, сином бережаньского міщанина, а в бійці, яка з того вникла ся, обірвав рану на усї. Такої ганьби не міг він дарувати. Передовсїм обжалував Курильця перед судом, але що ждати на вимір судової справедливости видало ся ему за довго, постановив сам в короткій дорозї зробити собі справедливість. Пішов до дому, хопив кухонний ніж, і стрінувши на улици Курильця, в білий день, на очах многих прохожих кинув ся на него та із словами: „Ja łwowski baciarz — to ci pokażę", штовхнув его кілька разів ножем в груди, а понадто покалїчив его по цїлім тїлї так тяжко, що нещасний того самого дня сконав. По переведеній розправі судиї присяжні потвердили питанє в напрямі убийства і трибунал засудив обжалованого Рудольфа Щуцкого на кару 9-лїтної вязниці, заострепої постом що місяця і темницею що року в дни убийства.

— **Пятнистий тиф в краю.** Урядовий звіт за час від 31 мая до 6 червня с. р. виказує 61 нових случаїв пятнистого тифу, а то по кілька в повітах: чортківскім, дрогобицкім, городецкім, яворівскім, камінецкім, львівскім, мостиским, пінскім, підгаєцкім, равскім, снятиньскім, старосамбірскім, стрийскім, товмацкім, тернопільскім, турчаньскім, залїщицкім, золочівскім і жовківскім.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд"! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

— **В справі руских робітників в Нїмеччині.** Як минувшого року так і сего видїе рускій сьвященик до Нїмеччини, щоби відвідати наших руских робітників і заспокоїти їх духовні потребн, як також наочно переконати ся о їх житю-бутю. Народний комітет просить тому всїх, а особливо Всеч. отців-парохів, родичів і опікунів, котрим звісні адреси робітників, занятих в Нїмеччині, щоби подали се до відомости Канцелярії Народного Комітету у Львові, Ринок ч. 10. 2—3.

— **Репертуар рускаго театру** на гостинних виступах в Ярославі. Четвер 16/VI „Перехитрили", комедия зі сьпівами в 3 д. Кропивницкого; субота 18/VI при співучасти орхестри військової 89 п. п. „Cavalleria rusticana" опера Масканього; неділя 19/VI „Наталка Полтавка" оперета в 3 д. Котляревского; второк 21/VI при співучасти орхестри військової 89 п. п. „Катерина", велика опера в 3 д. Аркаса; четвер 23/VI „Міщани", нарис драматичний в 4 д. Горкого; субота 25/VI другий раз виступ тенора п. А. Гавка „Ямарі" оперета в 3 д. Целєра; неділя 26/VI. „Нещасне кохання" драма зі сьпівами в 5 д. Манька; второк 28/VI. передпослїдне представленє „Сорочиньский ярмарок" оперета в 3 д. з повісти Гоголя муанка Гротенка; середа 29/VI послїдне представленє „Трійка гільтаїв" оперета в 5 д. Нестроя. — Сали в товаристві „Gwiazda". Білети в розпродажи в цукорни п. Гемпля. Абонамент на 6 виставі 10 корон. Початок точно година 8 вечером.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Звичайні загальні збори Наук. Тов. ім. Шевченка будуть дня 29 червня н. ст. (в середу) 1904 р. о годинї 10-ій рано в канцелярії товариства при ул. Чарнецкого ч. 26. Порядок зборів такий: 1) Відкритє зборів і відчитанє протоколу з попередних. 2) Справоздане з дїяльности виділу і секцій. 3) Справоздане касове. 4) Внесенє контрольної комісії. 5) Вибір голови, членів і заступників виділу та контрольної комісії. 6) Зміна статута. 7) Внесенє членів і інтерпеляцій. За виділ: *М. Грушевский*, голова. — *В. Гнатюк*, секретар.

— **З львівского Бояна.** На всесторонне домаганє нашої публики ухвалив Виділ повторити програму духовного концерту. А щоби такий концерт був приступний і для незаможних, ухвалили ми дати в неділю дня 19 н. ст. червня в сали фільгармонії людовий концерт на виключний дохід бідних учеників рускої ґімназиї по можливо найнизших цінах вступу. Надїятись можна, що як добірна програма так і симпатична цїль, на яку хочемо дати сей концерт, притягне богато жертволюбивої публики, а в боннїетів нїхто те відтягнесь від участи в пробах котрі зачнуть ся ві второк 14 с. м. від 7½ год. вечером. Чистий дохід з попереднього духовного концерту, 221 кор. 30 сот., що також призначений був на добродїйні цїли, роздїлив виділ Бояна так: для рускої лїчниці на руки Дра Озаркевича 100 К, для руского Інституту музичного 59 К, на будову церквей для тов. ап. Петра і Павла 22 К 30 с., для муз. бібліотеки рускої Бурси 40 К, (вартість нот.) Для бідних учеників всїх ґімназий роздано безплатно 50 білетів, а для тов. „Труд" 50 білетів за знижкою о 10 кор. Всїм жертводавцям, що при нагоді концерту зволили зложити наддатки на добродїйні цїли, сердечне Спаси-Біг! — *Р. Заринский* голова.

— **Вступні іспити** до I. і приготовляючої класи на р. ш. 1904/5 відбудуть ся в рускій ґімназиї в Перемишли дня 16 липня (перед фериями) а 1 і 2 вересня по ферих, в обох реченцих о год. 8 рано. Зголошувати ся належить днем передше в канцелярії дирекциї і принести: а) метрику б) сьвідоцтво шкільне, в) посьвідчене щепленої або відкровленої віспи, (приватисти лиш документи під а) і в).

— **Програм концерту,** який устроюють українско-рускі товариства в честь Преосьвященого д-ра Хомишина дня 19 червня с. р. о год. 4½ пополудни в сали тов. ім. Монюшка: І. Яркий-Січинський: „Кантата в честь Преосьвященого Номіната" відсьпівають получені хори „Станиславівского Бояна" і богословів гр. кат. семинарії у Львові в супроводї орхестри 24 п. п. під батутою капельмайстра Соучка. — П. Рудницк: „Не полишай" секстет сольовий на сопран, альт, тенор, фортепян, скрипку і челло, виконають Вп. А. Крушельницка, Гетерова, о. Коростїль, Гузарева, Слоневска і Гайслер. — Ш. Бортнянъский: „Концерт XXIV ч. I. Adagio „Возведох очи мої в гору" ч. II. Andante moderato „Недажд во-

смятеніе". — ч. III. Allegro maestoso „Господь сохранить вхожденіе Твоє" відсьпівав повний мужеский хор богословів під батутою Вп. Турули. — IV. а) Лисенко: „З мого тяжкого суму"; б) Нїжанковский: „Не видавай мене за муж", сопранові соли відсьпівав п-на А. Крушельницка в супроводї фортепіяну. V. Бортнянъский „Концерт XXVIII. „Блажен муж" відсьпівають получені хори" Станиславівского Бояна" і богословів під батутою Вп. Турули. — VI. Rossini: Ария з опери: „Stabat mater" відграв орхестра 24 п. п. під батутою капельмайстра Соучка. — VII. Шевченко-Тополянницкий „Хустина" відсьпівають получені хори „Станиславівского Бояна" і богословів в супроводї орхестри 24 п. п. під батутою капельмайстра Соучка. — Ціни місць: Льожі I. і X. зарезервовані, прочі по 15 К, фотелї партерові по 5 К, I-рядні крісла по 4 К, II-рядні крісла по 3 К, III-рядні по 2 К, крісла в I ряді на балькоиї 4 К, в дальших рядах 3 К, партер 1 К, ґалерия 50 сот. Окремих запрошень не розсилає ся. Дохід з концерту призначений на добродїйні цїли. Щоби також замісцевим забезпечити місця на концерт, комітет в виду великого попиту за білетами оповіщує, що від тепер можна за попереднім надісланєм готівки набути білети вступу у д-ра Віктора Слоневского, ц. к. адвоката судового в Станиславові, а від дня 16 червня в торговли Вп. Стахевича в Станиславові. Рівночасно оповіщує ся, що перша проба ґенеральна відбуде ся в пятницю 17-го червня о год. 8 вечером, друга в суботу о год. 2 по полудни обі в сали тов. ім. Монюшка. Осібного повідомленя замісцевим сьпівакам не висилає ся.

— **Філія тов. „Просьвіти" в Бібрці** скликує сим дорічні загальні збори до Бібрки (в льокали Стражницї) на день 23 червня с. р. (четвер) на год. 1 по пол. Порядок дневний: 1 Звіт уступаючого виділу. 2. Вибір нового виділу. 3. Внесенє членів. Прочі народні часописи просить ся перепечатати се оповіщенє. — *о. І. Свгалевич*, голова філії.

— **З Бібрки.** Іменем членів-основателїв запрошую сим Вп. Родимців до участи в перших загальних зборах основати ся мавочої філії Рускаго товариства педаґоґічнаго в Бібрці, котрі відбудуть ся в Бібрці (льокаль стражницї) дня 23 червня с. р. о год. 2¼ по полуд. Вся руска інтелїґенция Бобреччини звикла памятати о нинїшнім запрошенію. — *о. І. Свгалевич.* (Прочі народні часописи просить ся о перепечатанє сего запрошеня).

— **Пожарний „Сокіл" в Жизномирі** бучацкого повіту заснований на статутї львівского „Сокола". Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **На премії для дітий** при надходячих іспитах поручаємо великий вибір религійних образців накладу „Ризниці" по різних цінах. Взори находять у всїх складах „Народної Торговлї", де можна їх оглядати. Просимо з замовленими поспішати. — *Дирекция „Ризниці".*

— **Від комітету першого віча нар. учителів.** На фонд вічевий с. в. на видатки получені з урядженем віча, друкованем і висилкою запрошень і оголошень прислала доси одна конференция учительска 20 К, а 5 учителїв на загальну суму 9 К, 60 с. Разом вплинуло доси на сей фонд 29 К, 60 с. З уваги, що ся вість ще дуже мала і подих чи покриє третину видатків тому управнає Комітет Вповн. учителїв і учительки о надісланє датків на сю цїль на адресу Рускаго Тов. педаґоґічнаго. — За комітет: *А. Борковский, О. А. Стефанович, А. Духович.*

— **Інформацийна комісия** при тов. руских ремісників „Зоря" у Львові поручає П. Т. рускій суспільности склепи: Евг. Спожарского і Вол. Устеньского, торговлю річий церковних при ул. Рускій ч. 1 і Івана Дуткевича, торговлю паперу і річий ґалантерийних при ул. Краківскій ч. 2. — Попираючи своїх — попираємо себе!

— **Звертаємо увагу** на інсерат п. Антона Опрыска, довголїтнього члена „Зорі" і господаря Рускої бурси ремісничої, і поручаємо его нашій Вповн. Публиці як доброго ремісника а притім сьвідомого Русина.

Доповняючі вибори.

Стрий. Віддано 149 голосів всї на дра Евг. Олесницкого.

Лїсько. Голосуючих 231; Старух дістав 144, Лапартович 87 голосів; вибраний послом Старух.

Збараж. Вибраний Дмитро Остапчук 93 голосами против 45, що дістав Соболик.

Жовква. Голосувало 188, др Король вибраний 127 голосами. Е. Обертинський дістав 61 голосів.

Рогатин. Голосувало 218. Вибраний др Могильницкий 143 голосами. Кшечуновіч дістав 75 голосів.

Долина. Голосувало 139. Богачевский вибраний 130 голосами. Николин 9 голосів. Від голосованя здержало ся 84.

Рава руска. Голосувало 209. Мацкевич вибраний 119 голосами. Гурка дістав 91 голосів.

Броди. Голосувало 228. Вибраний Ефінович 185 голосами. Варвінський дістав 43 голосів.

Богородчани. Вибраний Варабан одноголосно. Голосувало 118.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Ю. Ох. в Се. Віддано куда слідувало. — Т. Го. в Го. Так. — З. Ма. в За. Тепер вписано на май а не червень. — Д. Си. в Др. За червень належить ся нам що 2 К. — С. Ле. в Са. по. За червень прийде що 2 К 40 с. — О. Пр. в Ри. Тепер вписано за март а не май. — А. Ло. в Че. на Ву. Слушно.

— **Родимці!** Нема майже чоловіка інтеліґентного в Галичині, якого сталові обовязки не змушували би хотяй раз в рік приїхати до Львова. Маємо повну надію, що Родимці вже небавом будуть заїздити до свого готелю а тепер взиваємо їх і просимо, щоби вступали в члени „Народної Гостинниці", бо отворивши готель у Львові сьміло зможуть сказати, що се їх власна хата. — Уділ виносить 20 К і 2 К. вписового. — „Народна Гостинниця" Львів, Ринок ч. 36.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

РЕДАКЦИЯ

„Бібліотеки для руской молодіжи в Коломиї"

поручає на

надгороди пильности премії свого видавництва.

Цінники на жадане оплатно відворотною почтою. 411 2—3

Піщани

найзнаменитша санаторія сірчано-мулова для **ревматиків** в болях суставів і костий по **зломанях** та звихненях, в подагрі, нервоболях, особливо при **ісхіяс.**

Сезон від 18 мая. — Ординуючий лїкар

389 3—5 **Др Ал. ТАЙХМАН.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на шанґанових плоші Галицкої поручають



Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри. цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Дяк іспитований, безженний з добрими съвідцтвами, умїючий заложити хор глядає посади. Адреса: *Іван Парій,* в Варяжи п. п. в місци. 417 1—1

Ученик VII кл. української ґімназії в Перемишли пошукує двкції або якогобудь відповідного занятя на час вакацій М. Осалй.

Студент III. р. прав заручить ся в цїли будучого подружя з гарною інтеліґентною панночкою, Русинкою. Листи з фотоґрафією надсилати до 30 с. м. під; „I. I. poste restante Коломия".

419 1—3

КОЛДРИ на вовняній ваті по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 10, 11, 12 до 19 зр. Колдри шовкові атласові по зр. 12·50, 14, 26, 18, 20, 22, 24, 28 до 32. Новість! Колдри подвійні обосторонні до ужитку дуже практичні і гарні лише о 1 до 2 зр. дорожше від цін повищих. Найбільший вибір лише в спеціяльній торговли колдер і матерацїв Йосифа Шустера, ул. Коперника 5. 257

Товариство „Просьвіта" при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Съвітлих Рад шкільних, Вповажнених священників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта", шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові, ринок ч. 10 по съледуючій цїні:

1.	Фінаяндія і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна" і „Два старші Богомільці"	36 „
3.	Жите св. о. Николая	40 „
4.	Пасіка	70 „
5.	Про лучбу ґрунтія або комасацию	80 „
6.	Спартак, проводник римских ґладіаторів	90 „
7.	Гетманьскі сватя	50 „
8.	На послухани до Відня	40 „
9.	Оферма	40 „
10.	Від чого вмерла Мелана	40 „
11.	В глухім кутї	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52 „
13.	Цїкавї розмови про держави і народя Европи	60 „
14.	Батько Петро і его дїти	40 „
15.	Дещо про моложь	40 „
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60 „
17.	Абраґам Ліпкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природою	90 „
20.	Під морескими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і пересторог для хлїборобів	45 „
22.	Про обірник і инші навози	60 „
23.	Істория України-Руси (з образками)	30 „
24.	Молитвеник народний а) звичайній оправі	60 „
	Молитвеник народний а б) лучшій оправі	80 „
25.	Великий молитвеник „Хвалите Господа в небес" на ґелиновім папері в оправі а) шкіряний з позолоченими берегами і футералом	2 К 80 „
	б) такій самій з клямр.	3 К 60 „
	Великий молитвеник „Хвалите Господа в небес" на ґелиновім папері в оправі а) шкіряний з позолоченими берегами і футер.	3 К 60 „
	б) такій самій з клямр.	3 К 60 „

Замовлення полагоджує ся в дворотною почтою

Оповіщенє.

Комітет для будови рускаго театру у Львові видав **переписні картки** з видом народнаго рускаго театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову рускаго театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім подсланем ґроший.

Набути можна в „Комітеті для будови рускаго театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодинокo можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

ОГОЛОШЕНЄ.

Товариство кредитове в Токах, ст. варишене зареєстроване з обмеженою порукою, вийшло в житє на основі рішеня ц. к. окружного суду торговельного в Тернополи і розпочало вже свою дїяльність. Стопа процентова від позичок по 8 від ста, від щадничих вкладок по 5 від ста. Товариство підлягає контроли ревізийного Союза у Львові, тому руска публика повинна з цїлим довірєм поперти его материяльно вкладаючи в нїм свої ощадности.

104 4—5

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вповажненим **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до випробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розсїду споживних средств розсїджених.

Цїнники і информації висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних материялів.

Взірці і цінники даром і оплатно.

Першорядні поручення. 364 10—19

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ Антона Оприска

у Львові

при ул. Красіцких ч. 7

виконує по умірковапих цінах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблї, склепові уладженя, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довіре Впов. Публицї прошу дальше о ласкаве поперте моєї робітні.

З поважанєм

420 1—4 **Антін Оприск.**

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

Позір І — Новість І

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола" у Львові!

Візитівки	в монотр. „Сокола"	4 с.
Шпильки	„ „	30 „
Ланцушки	до годинника, ґальовані на ятаґан	1 К 20 „
Підгодинники		2 К 40 „
Брошки	з ґербом Руси	50 „
Спинки	„ „	50 „
Дармовіс	„ „	30 „
Шпилька	до краватки	30 „
Ланцушок	більший	1 К 40 „
	менший	1 К 20 „
Мошонки	на ґрошї по 90, 1·10 і	2 К — „
Папіросниці		2 К 40 „
Притискачі	зі сила з фотоґрафією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по	70 „
Портрети	з надісланої фотоґрафії виконує ся кредою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.	

Набувати можна в „Соколї" ул. Підвала ч. 7, в „Народних Торговлях", „Трудї" і у Дениса Кучаки, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола"!

Товариство „Любов" у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам,** згядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпечене ренти,* заведнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, згядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов" своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії,* які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* згядно *14-дневу проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потруднія;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов" у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих письм Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотників.

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички уділяємо через перворядні будапештеньскі і заграничні ґрошеві інституції до ¾ оцїночної вартости на І. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, ир мисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, щочно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 19—72

Краєвий Союз кредитовий

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	вок. по	10 сот.
Замкнена місячна	„ „	5 „
Інвентар довжників	„ „	5 „
Інвентар складників	„ „	5 „
Інвентар удїлів	„ „	5 „
Книга головна	„ „	10 „
Книга ліквідацийна	„ „	10 „
Книга вкладок щадніч.	„ „	10 „
Книга удїлів членьских	„ „	10 „
Реєстр членів	„ „	10 „
Справованє і замкненє рахунків	„ „	10 „
Зголошеня о повичку штука	„	2 „
Вказа уморена повичка	„	2 „
Асигнати касові штука	„	1 „

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові Ринок ч. 10, I. поверх.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого мая 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан 12·20*, 6·10, 1·40, 5·50, 9·10*.
„ Кракова 2·31*, 6·00, 8·55, 1·30, 5·40, 8·40*, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави рускої 6.46.
„ Підволочиск 7·40, 2·30, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, 2·15, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·0*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Ряшева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзця 6·00*.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·46, 8·05 рано, 12·39, 3·00, і 4·30 пополудни, 6·00, 8·04 і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова 12·45*, 4·10*, 8·25, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан 2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.
„ „ а Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзця 9·30.
„ Тернополя 10·35.
„ „ а Підзамча 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Ряшева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави рускої 7·05*.
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 7·10 рано, 9·30 і 11·45 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·17 вечером [від 8/5 до 11,9 вкл.]
до Жовкви 11·10 вечером [що неділї.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівською (*), поспішні поїзди **тевстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информацийний удїлює і продає всякі білєти та розкладн їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Дроґерия Щасного Травнфельнера у Львові, Ринок 10.

Головний і одинокий склад пудру княгинї Миленької, по 50, 1 і 2 К.

Пастильки з татрянського зїля, успішні на кашель і хрипку 1 К.

Крем одалїсок усуває безповоротно веснянки і прищі, ціна 1 К 50 сот.

Софіїн, відмолоджуюча вода, привертає сивому волосю природну барву 1 К.

Гомулін усуває порші і скріпляє поріст волося. Ціна 1 К 50 сот. 402 1—4

При закупні товарів просимо поминувати на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір в фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 122. Львів, Середа 2 (15) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Голос народу.

Вчера рішили ся доповнякі виборн в десятьох соймовних виборчих округах сільскої курії, опорожнених наслїдком сецесії руских послів. В результатї на 10 сецесіонїстів девятьох, а іменно: Барабаш, Богачевский, Гурик, Король, Мазикевич, Могильницкий, Останчук, Олесницкий і Старух вибрані на ново; перепав лише один — п. Барвіньский. Народ промовив своє слово. Рускі посли сецесіонували, протестуючи политичним актом против антірускої политики польскої соймової більшости і зложили свої мандати назад в руки руского народу! Рускій народ, впроваджуючи їх на ново в сойм, даючи їм заяву свого довіря, апробував грімко сей протест своїх послів, заявив свою солїдарвість з їх политикою. Таке есть политичне значінє вчерашних виборів.

Коли тілько рускі посли, спонукані безвихідним соймовим положенєм та послїдуючи за опінїєю руского загалу, опустили сойм, весь рускій народ, всї его круги заявили однодушно, що як солїдарно рускі посли задемонстрували супротив антірускої политики польско-соймової більшости, так солїдарно народ поновним вибором сецесіонїстів окаже свою повну єдність з їх поступком. Противна нам преса писала одначе, що соймова демонстрация руских послів не есть висказом опінії і правдивого настрою руского населенія краю. Намагано ся обнизити значінє величавих посецесийних віч, голошено, що одна велика часть Руснія — говорено тут про москвофілів — не апробує сецесиї, що сецесия стрічає ся з осудом більшости руского народу і що рускі посли-сецесіонїсти „пожаліють" свого кроку, бо при доповнюючих виборах народ, не вибираючи їх, дасть їм вотум свого недовіря. Результат виборів показав, що все те балаканє було тілько одурюванєм себе і других та мало лише на цїли ослабити вражінє руского ексодуса. Результат вчерашної кампанії засьвідчив, яка есть властива опінія руского народу — а іменно, що та опінія домагає ся рішучої борби з гнобителями галицкої Руси.

Сьвітлого результату вчорашної виборчої побіди, не ослабляє в нїчім той фест, що оден з послів-сецесіонїстів а іменно п. Барвіньский, перепав. Певна річ, що коли би з вчерашних виборів вийшли всї наші кандидати до одного, побіда рускої сецесиї була би ще сьвітлїйша. Та коли зважити, що повалене одного кандидата на десятьох не може послужити нїяк як підстава для витягненя сего роду политичного заключеня, будьто руска опінія, а бодай одна ей часть не одобряла рішучого кроку своїх послів, і коли взяти під увагу обставини, серед яких се повалене мало місце, то упадок п. Барвіньского мусимо вважати інцидентом, котрий може сьвідчити сумно про суспільну мораль деяких чинників, котрі приложили до него руки, котрий може далї бути доказом, що верховодяча в краю кліка, коли захоче, може найти усе способи, щоби повалити котрого небудь руского кандидата, може остаточно мати особисте чи льокальне значінє з огляду на особу п. Барвіньского, не може однак грати жадної ролї в оцінці далекосягаючої ваги вчерашної побіди рускої сецесиї. Вона побідила рішучо, а коли зважити ще, що крім брідского повіту неменше завзято наважила ся була противна сторона на повіт долинський як і не бракло горячих заходів наших противників і в деяких инших повітах, то побідила сьвітло!

З тим загальним результатом вчерашних виборів, з тим висказом опінії руского населеня в Галичинї, повинні числити ся так ті, в чиїх руках спочивав управа краю, а котрі в своїм заслїпленю дразнять рускій народ чим раз дальше сягаючими репресаліями і чим раз гіршим натиском, як і ті, що держачи в руках керму усеї держави, лишили нас на поталу кравних верховодів. Рускій нарід заявив, що думає бороти ся до краю, що не дасть над собою переходити до денного порядку, а се повинно для тих, кому треба бути наукою, що третя виключе лише репресию і що утиск не зломить енергії народу, а хиба лише ей в десятеро скріпить. Се повинні тямити кравні і некравні верховоди та застановити ся серіозно над консекванциями своєї тактики супротив рускаго народу.

Та крім сих загальних рефлексий про политичне значінє вчерашних виборів годі нам не звернути уваги ще й на инші моменти, що рівнож не лишені свого значіня. Так перш усего мусимо сконстатувати, що сї вибори дали нам повне сьвідоцтво і ярний доказ крайного запепаду, в якім находить ся москвофільский табор. Москвофільска партия, а радше кліка московских штабовців зі Львова заняла супротив сецесиї відразу крайно неґуюче становище. Орґан еї кліки „Галічанин", відмаляв сецесиї всенародного значіня підривав ей вагу інсинуациями на адресу послів-сецесіонїстів, воював інтриґами та не зазагал ся навіть тих послів сецесіонїстів що причисляли ся до его табору, намятнувати як кондотієрів, лише тому, що устроюючи сецесию посли не питали на се призволу в редакциї московского орґану. Та вся та робота не віднесла замірєного успіху. Мимо всїх намагань „Галічанин'а" не вдало ся ему помішати результатови виборчої борби, а противно навіть его власні прихильники на провінції виповіли ему не в однім повіті в тім разї службу та йшли солїдарно з народним табором. Вчерашні вибори показала, що политика москвофільского штабу стратила всяку основу в нашім народї, що народ перейшов над сими интриґантми до денного порядку. А коли сї вибори в своїй цїлости були знаком повної безсильности москвофільскої кліки, то брідский вибір в специяльности сьвідчить знов про крайний моральний занепад сего табору. Кандидат москвофілів, Демянчука і Dziennik'a Polsk'ого, о. Еффінович „побідив", але в тій побідї більше грізного memento mori для галицко-рускаго москвофільства, ніж у всїй безсильности его в прочих повітах. З сих виборів москвофіли вийшли морально зторощені. Брідска побіда їх лише добивав.

Другим характеристичним моментом для сих виборів, про який треба згадати, се числельна пропорция голосів. Лишаючи знов на боцї Брідщину, де заходять цїлком виїмкові відносини, маємо слїдуючий числельний результат виборів: в Отрию і Богородчанах рускій кандидат вибраний одноголосно 149 на 150 виборців і 118 на 129 виборців, в Збаражи і Жовкві більш ніж двома третинами голосів (93 против 45 і 127 против 61), в Долинї, Рогатинї і Лїську майже двома третинами (130 против 9+84 неголосувавших, 143 против 75 і 144 против 87), а в Равї рускій і Станиславові поважними більшостями (119 против 97 і 117 против 92). Рускі кандидати побіджали отже сьвітло, а побіджали мимо всеї аґітациї противників, мимо москвофільскої кирииї в деяких повітах, мимо сего, що в руху була виборча корупция, що не жаловано грона і що на вітї в деяких повітах; як Долина, Рогатин, Станиславів були і надужитя та терор. Та — треба признати — так далеко сягаючих виборчих способів, як при загальних виборах, не було; вибори відбували ся, як на Галичину, переважно правильно. І ось, коли лише трохи попущено з виборчого терору і шахрайств, рускі посли побіджають сьвітлими більшостями — доказ, що так само побіджали би рускі кандидати в цїлій східній Галичинї, якби не звичайні галицкі виборчі розбої і що коли би не поміч та інтервенция звісних чинників, що мають силу в руках, то в политичній борбі з Поляками навіть при теперішній виборчій ординації заняли би цїлком лїпшу позицию.

Се треба було зазначити нам з нагоди вчерашних виборів. Які дальші консекванциї витягнуть вибрані посли з сих виборів і якими дорогами піде дальша политика рускаго народу супротив сойму, не пора тут розводити ся. На всякий спосіб рускій нарід і рускі посли непохитно підуть тою самою дорогою непримиримої опозициї против панованя галицко-польских верховодів над руским народом, поки не наступить в тім згляді радикальна зміна обставин. На таку зміну, як показують події послїдних часів, однак не заносить ся...

Ще про повітові вибори в Товмачи.

[Донись].

По звісним переведеню виборів до пов. ради в Товмачи з ґруп сельских удало ся спілці Валявский-Свобода перепровадити по своїй мисли вибори й з ґруп мійских, де вибрано чотирох Жидів і двох різників. Коли ж прийшов час виборів з ґрупи більшої посілости, нитка натягнена Валявским-Свободою урвалась і то дуже фатально. Захотілось бо Валявскому і Свободї вийнути з ради двох обшарників дїдичів, котрі не хотїли рівнодушно дивити ся на всілякі махінациї Валявского в пов. раді, а навіть мали відвагу сконґідати на его деліквати пальчики, що зпов не на руку було знаній спілці. І що-ж робить? Розлетїли ся з другими урядниками від староства по всїх обшарниках в повіті і вибрали собі 17 повномочній до голосованя з більшої посілости; ті повномочня роздано всїм комісарям староства, Ґрукотнальскому, Гросови, Дуніковскому, інспекторови податковому і иншим податковцям, а коли забракло брашки урядничої, то явили ся з повномочнями навіть Жидки-фактори. Як прийшов час голосованя, явило ся кільох дїдичів з маршалком Урбаньским і 17 повномочників; а ті перепери лїсту Валявского-Свободи. Вибрані дїдичі, видячи тую шопку, разом з маршалком Урбаньским резиґнують з выбору, мотивуючи тим, що вибирати мають властителї більшої посілости, а не цїсарскі урядники. Так лишила ся вибрана повітова рада без більшої посілости, а то: 10 війтів, 4 Жидів і 2 різників, — ну, і між ними о. Сїрецкий з Пилагич.

Поблагословили же нас і наш повіт Господь та п. намісник старостою, що аж ну! Від коли настав у нас староста Свобода, антаґонізм національний між Поляками а Русинами зріс до небувалих розмірів. Лю-

---

3)

МИКОЛА ЛЕВИЦКИЙ.

Два социялістичні напрями.

Перейдїм тепер до условий здїйсненя социялїзму. Тих условий є дві: 1) достаточна висота капіталістичного розвою і 2) захопленє политичної власти в руки пролетарияту. Формою виконуваня тої власти є після Маркса диктатура пролетарияту.

Що тичить ся першої условини, то бачимо, що велика управа в промислї має вправдї перевагу, але рівночасно не можемо не добачити, що — от хотьби в Прусах — великі управи затруднюють що-найбільше половину людности, занятої продукциєю. Подібно і в Анґлії. В инших краях Европи відношенє великих управ до малих ще невідрадніїше. А вже в сїльскій господарцї переважають всюда малі і середні управи над великими.

В торговлї і транспортї є відношенє подібне.

Отже о скільо сцентралїзована форма управи є условиною здїйсненя социялїзму, можемо сконстатувати, що навіть в найбільше культурних краях Европи є вона тілько частковим фактом. Як би прим. Нїмеччина хотїла тепер вивлащувати всї підприємства, то в торговлї і промислї позістали би ще сотки тисяч підприємств з поверх 4 мілїонами робітників, в котрих ішла би дальше приватна господарка. А як би нїмецка держава хотїла вивластити всї управи сільскої господарки, що виносять верх 20 ha, то зістало би більше як 5 мілїонів управ приватно-господарского характеру з 9 мілїонами робітників!

Другою условиною здїйсненя социялїзму є захопленє политичної власти в руки робітничої класи. Таке захопленє може відбути ся двома способами: а) дорогою парляментарної боротьби при помочи виборчого права і инших законів; б) дорогою насильства при помочи революції.

Будемо тут говорити про нестійність тої другої дороги.

Ту другу дорогу показали також Маркс і Енґельс. Оба вони писали свою теорию про диктатуру пролетарияту між рр. 1844—47 і мали перед очима французку революцию. Вони писали в часї, як цїла західна і середна Европа горіла від революції. Дотичну їх теорию можна уважати одним з найрадикальнїйших продуктів тої епохи.

Але вже 1872 р. в передмові до нового накладу „комунїстичного маніфесту" кажуть Маркс і Енґельс таке: „Проти безмірного розвою великого промислу в послїдних 50-ти лїтах і проти поступу партийної орґанізациї робітничої класи, що іде враз із розвоєм промислу, проти фактичних досьвідів, наперед з лютової революциї, а ще більше парпскої комуни, де пролетарият по раз перший через два місяці мав политичну власть, є тепер ся програма місцями перестаріла. Именно комуна дала доказ, що робітнича класа не в стані взяти в посїданє готову державну машину і вести еї в рух для своїх цїлий".

Мимо всїх змагань социялістичних аґітаторів робітнича класа не являєть ся ще такою однопільною масою, як би треба було. Особливо в таких галузях промислу, що більше поступили вперед, можемо подибати цїлу ієрархію ріжних робітників, між котрими є тілько середне почутє солїдарности. Але припустїм, що між промисловими робітниками є повна солїдарність інтересів, то все таки промислові робітники становлять всюда меншість населеня, в Нїмеччинї н. пр. 7 мілїонів проти 19 мілїонів самостійних. Крім сього маємо урядників, наставників, сільскых робітників і т. д.

Між урядниками є ще менша однопільність. Купецкий урядник стоїть до свого шефа фактично в таким відношеню, як промисловий наємний робітник до свого наставника. А всеж таки купецкий урядник почуває себе ближшим до свого шефа, як до наємного робітника.

На селї знов є дуже мало таких условий, що сприяли би роздмухуваню сьвідомости класових суперечностий і класової борби. Парібок великого мужицкого властителя відчуває, що він ближше стоїть до свого пана, як його пан до властителя великої посілости. „Мало можна знайти розвиненого почутя солїдарности між наймитом богатого мужика, поденником і пастухом худоби" („Voraussetzungen" стор. 91). Позістає хиба велика сільска управа, де можна би розбудити почутє социяльної кривди між робітниками і класову борбу, і, розуміть ся, до сього треба стремити.

З що-йно наведеного перегляду бачимо, що як би захопленє державної власти дорогою революциї і диктатура пролетарияту були одинокими можливими засобами до здїйсненя социялїзму, то ані не було би ніколи абсолютної певности здїйсненя социялїзму, бо всї напрасні рахунки дуже легко можуть завести, ані ми не могли би сконстатувати, що в дорозї до здїйсненя социялїзму сегодиїшна суспільність стоїть ближше цїли, як якенебудь покоління прошлого столїтя.

Так стоїмо вкінци перед питанєм: в який спосіб загадують ревізонїсти здїйснити социялістичний ідеал, яким є поліпшенє суспільних відносин через усуспільненє продукцийних засобів?

Дорогу революциї вони опорокдають. Отже остає дорога реформ, позітивної еволюциї. Треба стреміти до постепенного демократизованя суспільности, до перенешеня продукцийних засобів на власність суспільну дорогою законних реформ. Зрештою цїлий суспільний розвій стремить в тім самім напрямі.

Практика показала, що чим сильнїйше коріня запускає демократия в яку державу, тим більше в тій державі пошанованє законів, тим більше узгляднюванє прав меншости, тим лагідніїші партийні борби.

Отже треба консеквентно при помочи реформ суспільність здемократизувати, а потім буде легко здїйснити социялїзм.

Демократия є засобом до виборенія социялїзму і вона є формою здїйсненя социялїзму.

Важним демократичним здобутком є виборче право і воно мусить тягнути за собою инші здобутки. Се йде повільним, але певним кроком. І социяльна демократия може сю роботу найліпше попирати, ставляючи себе на становищи загального права. В практицї так дїють ся. Але в теорії виступали часто проти сього социялістичні проводирі.

Не має найменшого змислу повтарати фразу про диктатуру пролетарияту в часї, як социяльна демократия стоїть фактично на основі парляментарної роботи, заступництва мас і народного законодавства.

Вся практична робота социяльної демократиї змагає до того, щоби утворити відносини і условини, що уможливили би неконвульсийний, лагідний перехід до модерного суспільного устрою... А диктатура класи на-

бенький наш староста роздражнив так, що між самими Поляками велике негодованє. Досить згадати про тутешнє касино урядниче, з котрого через ароґанцію і нетактовність ин. Свободи і Валевского змушені були всї судові урядники ґреміяльно виступити.

П. Валевский се стовп шовіністичної гакати. Коли прийшов селянин до пов. ради і відважив ся заговорити по руски, то п. секретар накинув ся на него: „Co ty durnio nie wiesz, że tu polski urząd!“ Але 6000 К, річної пенсиї з рускої мошонки п. секретареви мабуть таки смакує.

Та не инакше поступає і п. к. староста п. Свобода. Коли недавно зголосив ся до него оден молодий чоловік з Вільшаниці з проше-нєм о підписанє свідоцтва убожества і по руски відозвав ся, як не крикне на него: „Idź, idź, zabierai się! Tu urzędowy język polski!“ А коли дворнїст Гулик, котрий довгі лїта служив в старостві, чоловік старий і дуже працьовитий, сказав одно слово по руски до другого Русина-дворнїста, а почув се комісар Жукотиньский, то в тій хвили велїв ему Жукотиньский внести подане о увільненє від служби.

Загадав п. Свобода видавати друком rozporządzenia і okólniki до громад та вийс до повіт. ради просьбу о субвенцию на тую цїль; а що п. Валевский а пов. рада — то все одно, отже прирік п. старостї 600 К, субвенциї. Тымчасом на засїданю пов. видїлу таки оден Поляк спротивив ся тому і справа упала. Потїшали ся любенькі спільники, що нова рада пов. ухвалить тую квоту або й більшу, коли вибори підуть по їх мисли; та от знов помішали їм самі таки Поляки, властителї більших посїлостий!

Памятайте на будову театру!

Справи австро-угорскі.

Ческий сойм.

Вчера відбуло ся перше засїданє ческого сойму; говорять, що оно буде також послїдне, бо нїмецкі посли рішили ся дальшою обструкциєю унеможливити соймові працї сойму. Вчера збільшено обструкциїний арсенал новим оружиєм, именно просьбами о відпустку і дискусиєю та поіменним голосованєм над просьбою о відпустку. По відчитаню вплинів, начав секретар відчитувати просьби послів о відпустку. Коли відчитано просьбу Нїмци п. Бернрайтера, Нїмець п. Малїк забрав голос, заявляючи, що сю справу треба основно розслїдити, бо може показати ся, що причини, які в своїй просьбі подав п. Бернрайтер, суть недостаточні на се, аби ему ухвалити відпустку. В тій цїли бесїдник зажадав 10-минутової перерви а відтак поіменного голосованя.

П. Герольд каже, що внесенє Малїка розпочинає обструкцию. Бесїдник атакує правительство з причини, що не хотїло давнїйше скликати сойму, а тепер скликало его, хоч знало, що нїмецка обструкция унеможливить всякі наради. Герольд перестерігає Нїмців перед нищеним сеї одинокої автономічної інституциї в Чехії, котра опирає ся на підставах ідептичних з інтересами династиї.

Ческі аґрарности зложили заяву з протестом против нїмецкої обструкциї.

Остаточно в поіменнім голосованю п. Бернрайтер одержав відпустку 112 голосами против 12. З черги приступлено до нарад і голосованя над другою просьбою о відпустку. Просьбу ухвалено 108 голосами против 18.

Маршалок краєвий замкнув засїданє, заявляючи, що о слїдуючім засїданю повідомить послів письменно.

По засїданю сойму відбула ся конференция між маршалком краєвим а намісником. Говорять, що на сій конференциї порішено сойм відрочити, або й замкнути.

лежить до низшої культури і се можна уважати назадництвом, політичним атавізмом, як хто в теперішних часах підносить гадку, що перехід від капіталістичної суспільности мусить відбути ся у формі того часу, що не знав еще теперішних метод пропаґованя і здобуванн законів, або не мав потрібних до того орґанів („Voraussetzungen“ стор. 127—128).

Правда, феодалїзм з його закаменїлим становим устроєм треба було майже всюда розбити силою. Але лїберальний устрій модерної суспільности відріжняєть ся від феодалїзму власне тим, що він богато гнучкійший, придатний до перемін і розвою. Його не треба вводити насильно, його треба тілько розвивати. До сього треба політичної і економічної орґанізациї, а не революцийної диктатури (op. cit. стор. 139).

Виглядн борби між пролетаріятом і буржуазиєю не зависять від концентрациї капіталу в руках що-раз меншого числа маґнатів, але від зросту суспільного добробуту, евент. суспільних продукциїних сил в сполуцї з загальним социяльним поступом, а особливо від інтелектуальної і моральної зрілости робітничої класи.

Як би побіда соцыялїзму зависїла від зменшуваня числа капіталїстичних маґнатів, то социяльна демократия мусїла би поправити концентрацию капіталів в руках немногих властителїв, або що-найменше стримати ся від всего, що могло би перепинити той розвій.

Фактично поступав вона противно, так що в практицї годять ся з собою марксїсти і ревізіонїсти.

26—27. VIII. 1903.

Війна.

(Телеґрами).

Петербург. Куропаткін телеґрафував вчера до царя: Нинї рано помічено рух Японців з Пулянтїяну на північ. О годинї 2 пополудни розтягнув ся фронт Японців від села Вандехон аж до долини ріки Тасаго. Разом машерують дві дивізиї, одна з них долиною ріки Тасаго. О годинї пів до 5 пополудни задержали ся і обсадили Тунджатун, Ченчятун і Лянсіятун. Подрібні рапорти о росийских стратах еще не прийшли. Раненнй є лїйтнант Черепкін і кількох салдатів. Не помічено, аби Японці посували ся від Сюяну до проходу Долїн.

Мунден. Ґенерал Харкевич доносить: В ночи з 11 на 12 с. м. Японці заатакували передні сторожі росийскі коло села Удіяден на полудне від стациї Валянтїян і на північ від лїнії Піцево Пулянтїян, але їх відперто зі стратами. Сеї самої ночи оден росийский віддїл, обсадив прохід і холми коло села Лянсіятун по битві, котра тревала аж до рана. Вечером дня 8 с. м. вислано лайтнанта Лапого з патрулею. Его заатакувало дві японьскі компанії. Віддїл пробив ся баґнетом. З полудня на Пулянтїян має маширувати 3000 Японців (З попередної телеґрами виходить, що Японці вже обсадили позициї, о котрі — після рапорту Харкевича йшла борба 8, 11 і 12 с. м. — *Ред.*).

Льондон. Коли японьский корабель Тойкушіма закладав міни при вході до Порт-Артура, одна міна експльодувала. Погиб 1 офіцир і 18 вояків, 9 є тяжко ранених. Корабель лише незначно ушкоджений.

Токіо. Того доносить: Дня 10 с. м. дивізия японьскої фльоти помітила 4 росийскі контрторпедовці в заливі Талїенван коло Шаотінону і прогнала їх. В заливі Талїенван знищено 70 мін, в печільскім заливі 30 плаваючих мін.

Петербург. Царский указ з 9 с. м. зарядже покликанє офіцирів і підофіцирів резерви до чинної служби з 9 округів ґуберниї Пенса, одного округа пермскої і тимборскої ґуберниї, з 6 округів самарскої ґуберниї, з 3 ґуберниї саратівскої, з 2 оренбургскої, з 4 уфскої і московскої, з 6 тамбівскої, з 2 володимирскої, з 4 орельскої і воронежскої, з 3 рязаньскої, з 4 тульскої, з 3 харківскої, з 4 округів ґуберниї курскої.

Льондон. З Ньючвану доносять, що битва, в котрій погибло 800 Росиян (?), відбула ся коло Сїнтаю, куди Японці вирушили з Пулянтїяну, аби очистити околицю, заки вирушать на Ньючван.

Токіо. З причини бомбардованя околиці Кайпіну з японьских кораблїв в военних, 3000 Росиян з 20 гарматами покинуло Інкау.

Берлїн. З Харбіна доносять, що нїякий суд засудив двох офіцирів, котрі з маґазинів пороху спродавали порох Хінцам, одного на деґрадацию і 5 лїт робіт, другого на 6 місяців вязниці. Говорять, що відкрито величезні дефравдациї з грошей призначених на военні цїли. Говорять, що дефравдациї доходять до суми 70 мілїонів рублїв.

Льондон. Надійшла тут сензацийна вість, що в одній з послїдних битв ґенерала Штесля ранено тяжко в горішну часть ноги, так що ногу мають ампутувати.

Париж. Дневники доносять, що в послїдних часах безнастанно вибухають великі огні на стациях манджурскої желїзниці. Минувшого місяця огонь знищив величезні склади дров призначених для желїзничих машин. В инших місци згоріло 50.000 кг. вугля.

Сеуль. Здаєсь, що Росияни відступили від Ґензану і цофнули ся до Владивостока. Козаки, котрі непокоїли японьскі ґарнізони в Ґензані і околици, усунули ся, лише в Чаучуні стоять еще драґуни.

Берлїн. З Владивостока доносять, що там страшна дорізня і голод. Нафти і сьвічок вже нема в цїлім місті, так що незадовго і цїла кріпость буде без сьвітла.

ТЕЛЄҐРАМИ.

З Балкану.

Відень. Повстанє в Македонії вибухає на ново. В многих місцевостях що раз частїйше приходить до перестрілок з ватагами повстанців. Також Турки, котрі суть невдоволені з реформи, потворили ватаги виступаючі против християньского населенн. Альбанці переслїдують сербске населенє. Турецке правительство толерує сї напади на християн, бо знає, що Македонці суть невдоволені з реформ і думають о відновленю повстанн. Турецке правительство стягає покапно війска.

Софія. Борис Сарафов заявив, що такі динамітові атентати, як послїдний в зелїзничім ваґонї, будуть повтаряти ся частїйше. Молодші елементи македонськї суть невдоволені зі способу, в якім реформи переводять ся і насильством хочуть показати свое огірченє.

Білград. Король Петро буде ревізитувати князя Фердинанда, котрий привитає его в Замокові. На привитанє прийде також полк болґарскої піхоти, котрого шефом буде здавсь іменований сербский король. Буде се перший полк заграничний, котрого шефом буде Петро І. Замоков лежить на граници і має дуже воєвниче населенє. Тут є також збірна точка македонських повстанців, котрі оперують в косівскім віляєті.

Вірмени.

Цаґрогод. Англійский амбасадор запротестував против вырізи докопуваних на Вірменах в Малій Азиї. Турки спалили 4 вірменські села, а населенє вимордували. Великий везир признав, що кілька сел спалено, але заперечив, мов би замордовано хочби одного Вірменина.

Пашпортовий примус.

Білград. З днем 28 с. м. устає пашпортовий примус для подорожних з Австриї.

Хлопский бунт.

Загреб. До дневників доносять з Чаплина в Боснії о великім бунті хлопів з причини спору з великою посїлостию о сїножать. Доносять, що в бійці убито двох хлопів і 6 ранено. Инші справоздання говорять о 26 убитих.

Вибори на Буковинї.

Чернівці. В Вижници відбуло ся вчера віче, на котрім п. Н. Василько здавав справоздане з посольскої дїяльности. Ухвалено одноголосно вотум довіря і поставлено его кандидатуру до сойму в Вижниці.

Ватикан а Квірінал.

В день. Клерикальний дневник Vaterland доносить, що папа хоче заключити згоду з Квіринадом під слїдуючими услівями: Квіринал признаєть в засаді, що Рим еще до сеї пори належить до папи, а відтак папа, уважаючи Рим за свою власність, може ним довільно розпоряджати. Сї інформациї доказують, що в Ватиканї панують тепер цїлком инші стремлення, як за Льва XIII. Пій X є італійским патріотом, котрий хоче зробити кінець спорови між Квіринадом а Ватиканом.

Анархісти між Бурами.

Йоганесбурґ. Арештовано тут трех Бурів, котрі мали виконати атентат на льорда Мільнера.

НОВИНКИ.

— **Сьмішно, коли би не гірко!** З усїх сторін краю, з усїх кутів і закуточків без кінця насилають нам до оголошенн викази складок на всїлякі цїли, програми вечериць з танцями і без танців, прогульок, зборів, звіти з усяких зборів читалень, то що, — по найбільшій части річи, котрі обходять лише або невеличкий ґурток місцевих людий або в найлїпшім разї якусь невеличку околицю. І все те треба пхати в ґазету, писану для цїлого краю; инакше обидить ся той, хто прислав річ до оголошенн, та опісля і щось важнїйшого не схоче написати або таки й ґазети не схоче „поспїлатити“. Коби то бодай наші високоповажані і ласкаві дописувателї мали в тих разах знагу та писали коротко; а то про якісь вечериці читальняні, котримн може цїкавити ся одно село або ще й кілька сусїдних, пише ся цїлу повість, з именами усїх дївчаток і хлопчиків, котрі виступали з деклямациями, всїх осіб, що грали якусь сценічну штуку так, що „не постидались би і на первороднїй великомїйскій сценї“ і т. п. За те, коли прийде ся чим скорше донести сьвітови про якусь справдї важну або цїкаву для всего нашого загалу подію, то довідуємось о нїй часто або аж з польских ґазет, або, коли й нам хто донесе, то часто так коротко і недбало чи невміло та недокладно, що й не знати, чи воно правда чи байка та який властиво з того зробити би можна ужиток; бо факт буде нїбито розказаний, але бракне імен, місця, часу, сьвідків або чогось иншого важного, — і з факту зробить ся байку чи сплетню. О сїй справі далось би дуже богато писати, тим більше що від тої нави богато терпить редакция і працюючі в нїй робітники, а — що важнїйше — терпить по части і вартість самого дневника і часто навіть народна справа. До висказаня сих замітток — а в вони лише дрібною частинкою того, що в сїй справі далось би сказати — спонукав нас вчерашний день соймових виборів. До год. 9-ої по полудни дістали ми всего 4 телеґрами про вислід з виборів в Лїську, Стрию, Рогатинї і Збаражи. О 9-їй годинї виходить Słowo Polskie і воно мало вже вісти про всї вибори крім Станиславова. О год. 4-тій „Дїло“ йде під машину, а о 5-тій починає ся експедиция. До того часу дістали ми ще телеґрами з Жовкви, Рави і Долини, але не могли вже з них користати. А з усего вже найзабавнїйше — коли би не було, як сказано, гірке, — що з Бродів і Станиславова прийшли телеґрами з запитом о результат виборів (певно з инших округів), а результату місцевого нам не подано! Справдї „сьміх і горе!“, — як колись сказав пок. Драґоманів.

— **З Жабя** присилають нам отсю заяву: В дописи д-ра Коса „події в Косівщинї“ ч. 115 з 7 червня 1904 сказано, що межи підписами на телеґрамі о приславе войска мав находити ся також підпис одного сьвященика. Річ се для нас не нова; ми зачували еще більше: що навіть оден сьвященик їздив умисне і спровадив войско. Такі сплетнї, а есть їх богато, пускають з намислом темні духи, що раді би за всяку цїну викликати і удержувати непорозуминя помежи самими Русинами. Отож заявляємо рішучо, що жаден з нас обох анї не припускаємо, щоби котрийсь з сусїдних сьвящеників підписував ся на згаданій телеґрамі, а несподївана поява войска вразила нас прикро, як і кождого иншого тутешного мешканця. — *В. Пассинович, К. Лагола*, пароки в Жабю.

— **Panna Mundzia,** експедиторка на почті в Копичинцах, урядує, як нам доносять, не при віконци, а в другій комнатї, так що сторони годинами мусять ждати при віконци, поки панна експедиторка зволить показати ся в першій комнатї при вікнї. Таке лучило ся також одному з наших передплатників, коли дня 2 с. м. хотїв надати передплату. До того на руске письмо видала панна польский рецепіс і чим-скорше згубила ся назад до другої комнати, мов би боялась ся, що надавець відкине рецепіс і зажадає рускої. Даремно ждав він довго під віконцем, чи не появить ся ще панна Мундзя; скінчили ся урядові години, і він відійшов з польским рецепісом, написаним в додатку — як ми самі переконали ся — так хибно, що й не знати, до кого властиво посилка заадресована, бо найвиразнїйше написано: „Diele“ — лише, що над *i* нема кропки. Додаємо сей факт поки-що до доказових материялів, що w Polsce jak kto chce, — в надїй, що таки колись найде ся в Австриї президент міністрів, котрий не буде відсилати нас до „строгого почутя справедливости і прихильности“ ц. к. намісника галицкого, тілько сам найде спосіб внекзекувати справедливість і лад хочби й без прихильности.

— **Руских друків,** як рецепісів, візвать до виказу осіб, що належать до домового господарства, гусятиньске староство не має. Руске населенє гусятиньского повіта упоминає ся сею дорогою о своє право і хоче мати надію, що строго справедливий ц. к. намісник зарадить лихови та звільнить ц. к. функціонарів гусятиньских від дїтвацкого викруту, що нібито „ruskich druków zabrakło“. „Забракло“, хоч їх нїколи нїхто не діставав і анї на очи не бачив!

— **Практичне значінє „Січий“.** Пишуть нам: У Волчківцях пов. снятиньского появилась від несповна двох неділь справдїшна повість огнева. Що другий-третий день алярмують церковні дзвони населенє. Люди кидають роботу в поли, біжать зі страхом на місце катастрофи. Усї в тревозї, по ночах не сплять, стережучи своє майно. Від Зелених Сьвят до 11 с. м. було 5 случаїв. Із-за того є підозріне, що то підпал. На жаль, хоч в селї є жандармска станиця, палїя доси не висліджено. Вправдї переймили жандарми якогось калїку, що сам мав признатись до одного підпалу, але що то має бути несповна розуму і в два дни по его арештованю скоїв ся послїдний огонь, підозріне, кинене на него, тратить основу. При усїх тих огнях вславили ся героїзмом наші Січовики. Сьвідки-очивидцї й доси не можуть надивуватись і начудуватись їх зручности і пожертвованю, з яким вони боронять ся проти того розшалїлого ворога. Вдираються на горючу стріху, рвати голими руками обняті поломінею снішки, гасити водою огонь таки у своїх ногах бухаючий з найбільшою силою — се картинки, які можна тут бачити при кождім случаю. Не кажу вже про орудоване сикавкою, яке назвати-б прямо майстерним. Коли отсе бачить ся, мимохіть вирвае ся з грудий зазив до наших „прихильників „Січий“: „Ходїть, подивіть ся а переконаєтесь, які то гайдамаки, ті зненавиджені вами козаки!“. Завдяки тій енергії Січовиків, огонь у всїх случаях здушено на місци, так що кромі хати зайнятої від початку, не пожирае він більше жертв. Годить ся ще замітити на сім місци про зовсім неумістне поведенє жандарма при однім із тих случаїв. Жандарм той спитав одного козака: „Ти козак?“ а одержавши потакуючу відповідь, сказав з іронїю: „колись козак, то скачи в огонь“. Лучше було-б, щоби тутешна жандармерия якось ревнїйше заняла ся висліджением палїя, і успокоїла затревоженнй нарід, як мае іронїзувати з тих, котрі у всякого чесного чоловіка заслугують радше на подив і пошану. — *О.*

— **„Кулка рольнїче“ львівского округа.** Онодї відбув ся у Львові з'їзд делеґатів рільничих „кулек“ з львівского округа. На 37 „кулек“ було репрезентованих 32, а то 170 делеґатами, переважно селянами. В з'їздї взяли участь також делеґати львівских „kół“ T. S. L. З уваги, що „кулка“ рільничі мають подібно як T. S. L. та инші того рода польскі товариства скріпляти пановане Польщі на Руси, не від річи буде рускому загалови довідати ся про дїяльність „кулок“ в львівскім округї на основі звіту адв. д-ра Дулемби, відчитаного на з'їздї. З кінцем 1902 р. було в львівскім повітї „кулок“ 16, в 1903 р. прибуло 9, а в сім роцї прибуло доси 10. Нинї обіймають вони 40 громад. Дїяльність „кулок“ виказують численні тижневі збори, яких в однім роцї відбуло ся 840. Окрім того відбули ся тут загальні з'їзди. Думки і плани, які там порушено, стремлять головно до спаралїжованя просьвітно-економічного руху серед рускаго населенн. Між иншими ухвалено засновувати як найшвидше сїльскі сторожі огневі. В тій цїли устроено курс пожарництва, в котрім взяло участь 62 людий. Наслїдки показали ся скоро, бо в минувшім роцї число огневих сторожий, зорґанїзованих при „кулках“, зросло на 24. Як сказано, робить ся се лише тому, щоби ослабити акцию рускаго „Сокола“, що заходить ся дуже ревно около заснованя сїльских пожарних сторожий. Конфлїкти в деяких місцевостях між польскою а рускою орґанізациєю були зазначені в нашій часописи. Велике значінє привязує головний заряд „кулок“ до ухваленої на згаданих з'їздах інституциї „мужів довіря“. Повіт подїлено на 6 округів, а в кождім з них визначено мужа довіря, котрого задачию є дбати о просьвітний розвій „кулок“ в повіреним ему окрузї. Ті мужі довіря відбули в роцї два з'їзди для обговоренн важнїйших справ. Понадто головний заряд уладив курс молочарский і садівництва, спроваджував для поодиноких кулок насїнє, штучний павіз, овочеві деревци і господарскі знаряди. Займає ся також устроюванем т. зв. досьвідових піль, на які с. р. одержав зголошенн від сімох „кулок“. До бібліотек при „кулках“ заряд розіслав в м. р. 2.745 книжок. Звіт д-ра Дулємби приняв з'їзд до відомости, почім вибрано 12 делеґатів на з'їзд загальної ради товариства рільничих „кулок“, який відбуде ся в Перемишли. Остальну частину програми виповнили реферати на тему господарства.

— **Патріотичні драчки.** В нашім дневнику указувано вже без числа разів на напади,

як то ц. к. функціонарі, навіть в урядовім характері виступаючи, друть з Русинів „добровільні“ датки на всілякі „патріотичні“, — значить, польські цїли, вимірені на шкоду Русинів. Пр.: Шеф скарбового уряду посилає через возьного по бюрах складковий аркуш на костел; ну, і Русин, що може не має за що справити черевиків дитині, дає кілька корон, щоби не попасти в неласку шефа. В ц. к. судї, в ц. к. податковім уряді на селї, де крім кількох урядників та кількох зайдів далеко в около сама чиста Русь, порозвішувані бляшані пушки на датки для Школи людовей або на будову костьола; і руский хлоп, що ледво здобув ся на стемплї до якоїсь судової справи або на податок, мусить кинути ще й на костюл, бо без того не дасть ему вийти ц. к. возьний чи канцелїст чи навіть п. ад'юнкт. По касах на держаних зелїзницях стоять пушки то Школи людовей то „на Вавель“ і ц. к. функціонарі друть людям очи при видачі білетїв. Всядеш опісля до ваґону, те саме повтаряє ся: кондуктор, оглядаючи білети, тиче тобі під ніс знов якусь пушку. Отже доносять нам тепер з Устрік, що тамошний ц. к. поборець податків — той сам, що то судового урядника засуспендував за руский квит — має в своїм бюрі на своїм столику пушку на датки на будову костьола і не пустить від себе нїкого, хто прийде в урядовій справі, щоби не видерти від него „на Боже“; не помине і з Русинів нїкого, натягає навіть руских священників. Так пр. руські селяни: Михайло Куцик і Йосиф Ярчак з Середниці, Іван Маґац і Мих. Чижовский з Дашівки, беручи в ц. к. урядї податковім позичку з сирітської каси, мусїли вкинути свою лепту до пушки. І доки буде так тревати? Чи ц. к. намісник у своїм строгім почутю справедливости не найде способу, щоби сему покласти раз конець? Чи може не має сили, хоч би й рад, бо w Polsce jak kto chce? Так бо воно часто й виглядає, що ц. к. президент вищого суду або й ц. к. намісник видають строгі справедливі і строгі розпорядження, а ц. к. функціонарі підвласні сьміють ся в кулак і роблять своє, мов би в тім переконаню, що вищі розпорядження видає ся лише про око на те, щоби їх не слухати.

— **З під Маґерова** пишуть нам: В повітї городецкім, а судовим львівскім, є два великі села: Вишенка вел. і мала, в котрих króluje їх властитель п. Вільгельм Станек, б. ц. к. конзуль і мілїоновий пан. Оба села дуже бідні, самі піски і лїси, — але лїси п. Станка. Сей пан держить ся все еще тих давних добрих часів, коли пан був для хлопа всїм, і батьком і паном і судією; у него нема анї конституції, анї жадних законів, бо він сам і его служба установлюють собі самі права, яких потребують. В селах п. Станка правдивий рай, тілько хлопови жити тай хвалити Бога, що має такого опікуна-добродія. А на доказ, що так є, кілька примірів. Заряд двора видає квитки на збиране трави в лїсї, котре тревае звичайно два місяці від червня до серпня. За тую збиранину — яка то вона може бути в соснових піскових лїсах, — мусить хлоп скосити лише 8 морґів, — роботи що найменше вартости 36 К. На збиране ягід також квитки; за такий квиток мусить хлоп зжати тілько 5 морґів збіжа. Платня денних робітників двояка: 28 сот. через цїлий рік, у жнива — через місяць — 50 сот., розумів ся, на хлопскім справунку. А що еще цїкавійше, то гайдуки дворскі їдуть від хати до хати і примусом виганяють людий на роботу; а як хлоп не хоче або не може, то від чого-ж нагайка і кулак і шиби у вікнах. Тож бідний хлоп боячи ся виставити ся на калїцтво і наразитись на видаток куплення нових вікон, іде на паньску роботу за цонебудь. У п. Станка закону пільного нема; він сам шкоду такеує і стягає. Процедура коротка: за найменшу шкоду пільну диктує 10 К, а за лїсову 40 К, менших відшкодовань нема, бо хлоп, якби менше заплатив, розбогатїв би так, що й роботи не хотїв би. З того виходить таке добро для хлопа, що в поблизкім, чисто жидівскім місточку Маґерові майже всї вишеньскі хлопи сидять в кишенях жидівских. Десь тамтого року писано в „Дїлї“, що п. Станек, зловивши якусь бабу на шкоди, казав їй розібрати до чиста (що за безвстидниця тота баба!) і так пустив її до дому. Баба навіть була в київскім судї; але справа якось притихла і на нїчім скінчило ся. А велика шкода, бо можна було сподївати ся, судячи по енерґічнім і справедливім начальництві київского суду, що справа розяснить ся і при тій нагоді вийдуть на верх всякі инші... добродїйства властителя обох Вишенок.

— **Ще в справі копичинецкій** пишуть нам: З уваги на спростоване о. А. Шанковского з Нижбірки, що підчас знаної пригоди в Копичинцях не ему витрутив п. Строка хрест з рук, заявляємо, що помилка по нашій сторонї що-до особи съвященика є можлива, однак твердимо цїлком рішучо і певно, що п. Строка таки витрутив хрест з рук съвященика, подібного до о. Ант Шанковского з Нижбірка. А твердимо се на підставі зізнань на разї двох съвідків, котрі не знають виправдї того съвященика з лиця, але видїли на власні очи той подвиг п. Строки і могуть тое потвердити присягою. Оден з тих съвідків, старий вислужений жовнїр, навіть сам підняв хрест з землї і вробив п. Строцї увагу словами: „пане комісар, не робіть субординацеї з хрестом, бо се велика річ!“ Коли буде потрібно, маємо можність подати імена тих двох съвідків, від чого поки-що здержуємо ся з важних причин. Заразом завзиваємо тих отців духовних, що були в Копичинцах критичного дня, щоби донесли до о. декана гусятиньского або о. пароха копичинецкого, кому то з них п. Строка витрутив хрест, щоби справа вияснила ся і не здавало ся, що пересаджуємо, ловлячи подробиці з воздуха. Ми як на сей так і на кождий инший факт маємо съвідків, котрі під присягою готові потвердити наведені в першій нашій дописи подробиці. При судовім слїдстві знайдемо ще більше нових цїкавих фактів, як приміром і сей, що підчас проповіди о. Темницкого над'їхав якийсь Жид дорогою і станув, побачивши товпу народа, не хотячи перешкаджати; а коли п. Строка і жандарми заохочували, ба й казали ему їхати, не поїхав, а завернув, кажучи, що се не годить ся. Тілько жаль не можемо доси ще довідати ся імени того Жидка. — *Spectator.*

— **Столїтє бережаньскої ґімназиї.** В вересни 1905 р. припадають соті роковини вступованя ґімназиї в Бережанах, від коли то вї перенесено там зі Збаража. Роковини сї задумали відсьвяткувати бувші ученики сеї ґімназиї і вже тепер завязав ся у Львові комітет, котрий має за задачу заняти ся справою відповідного відсьвятковання і запросити всїх інтересованих. В склад комітету входять між иншими: о. крил. Т. Павликія, гр. кат. парох Волоскої церкви, Вл. Дольницкий, проф. ґімн., о. Григ. Гірняк, парох в Винниках і д-р Лев Павенцкий.

— **Напад на д-ра Люеґера.** В недїлю відбувало ся на віденьскім кладовищи відкритє памятника звісного композитора Івана Штрауса, званого королем вальсів. Підчас торжества виголосив посадник міста Відня д-р Люеґер відповідну бесїду. Коли по укінченю йшов до своєї повозки, біля кладовищної брами напала на него якась женщина, порядно одягнена, і з криком: „вкінци маю тебе, потре“, ударила его парасолькою. Особи, що товаришили Люеґерови, зловили її і відтягнули. В кладовищній канцелярії, підчас переслухання, робила вона враженє божевільної, відмовляла всяких пояснень, лише лихословила д-ра Люеґерови.

— **Российскі дефравдациї.** З Петербурга доносять до заграничних часописий, що российске правительство робить розпучливі заходи, щоби спинити корупцию, яка панує на далекім Сходї, особливо серед российских зелїзничих урядників. На слїд нової великої дефравдациї попала недавно царица-мати. Выслала вона кілька разів для Червоного Хреста значні суми, а тимчасом ті гроші не дійшли на місце призначени, бо вкрали їх по дорозї. Заряджені доходженя викрили прямо страшні відносини. В урядових кругах обчисляють, що при всїх достачах ошукують правительство принаймнїше о 30 процент, так що вносота шкоди, яку потерпило правительство в послїдних часах, виносить що найменше 70 мілїонів рублїв. Оден властитель дібр доручив властим квоту, потрібну на висланє до східної Азиї цїлого поїзду ратункових средств для війска. Тимчасом того поїзду зовсїм не вислано, бо гроші, жертвовані на сю цїль, украдено. Взагалї на поле війни поспішили з цїлої Росиї богато пройдисьвітів, котрі там завдяки протекциї одержали важні і вплывові становища. Ті пройдисьвіти допускають ся нечуваних надужить і дефравдаций, а разом з ними крадуть і підчинені. Дійшло до того, що в Харбінї та иншим містах навіть прості козаки мають по кілька домів або значне майно в готівцї.

— **Мила несподїванка** стрітила одного фармера Стефана Войтбека, що живе в окресности Грейт Фолс в півн. Америцї. Перетрясаючи одяг помершої жінки, на свое превелике диво найшов банковий чек на 125 доларів. Гроші були зашиті під латкою старого кафтаника. Врадуваний та зацїкавлений почав пороти всї лахи помершої і став ся богачем. Випоров з них 14 тисяч доларів в банкнотах і цїнних паперах! Звідки зінка убогого фармера взяла стільки гроший, се тайна. Фактом лише є, що фармер не знав про майно своєї жінки за її життя. Найцїкавійше, що обоє бідували тяжко а іноді не мали навіть крейцара на найконечнїйші потреби. А між тим жінка щадила... Померла вона перед кількома тижнями.

— **Борба биків в Будапештї.** Мадярскі панки знудили ся житевими розкошами, які можна звичайно дістати за гроші. В погони за новими враженями попали на гадку устроїти в столици Арпадів борбу з биками. В Іспанії се національне ґрище, котрим ентузиязмують ся найширші круги народа і сильними кровавими враженями насичують до пяности свою горячу вдачу. Мадяри також палкий народ, отже давайте їм борбу з биками! Мимо протестів незначної, розумнїйшої частини мадярскої суспільности побудовано в Будапештї великий округлий будинок на 10.000 видців. По середині арена висипана піском, довкола висока на два метри перегорода, що дїлить арену від сїдалищ, устроених амфітеатрально в 25 рядах. Окрема ложа виложена багряним оксамітом призначена для юрорів, зложених з самих маґнатів. Перша борба відбула ся дня 11 с. м. О 8-ій год. загреміла музика увертуру з „Кармен“, отворили ся брами і на арену виступила громада людців в мальовничих середновічних одягах. Дїлить ся на кілька чинів, з котрих banderillos и мають бороти ся. По принесених церемоніях розпочинаєсь видовище. На арену випускають серед великого напруженя всїх видців — бика. Мале розчарованє. Замість великого, розареного, „огнедишучого“ звіра показуєсь смирний бичок, от підросле теля, і розглядає ся цїкаво довкола. Бандерільльоси дрочать его червоними плахтами, „бик“ скаче трохи сюди-туди, але втомлений став на місци. Оден „борець“ вбив ему ґачкований спис в хребет, знак, що бик відограв свою ролю. Его виводять з арени, а на его місце випускають другого. Також не великий. Повторяє ся те саме. Сам матадор Pouly дрочить его червоною парасолькою. Звіря більше вже рухливе, ганяє за ним, а він тимчасом поцїлує своєю зручностию, перескакуючи при помочи дручка через него або тани винаваючи через хребет бика salto mortale. Публика плеще в долоні... Вкорі звіря, пробите спиcом в шию, виводять, а на арену впадає чорний бик. Метнувшись за одним напасником, він пересадив на другий бік 2 метри високу перегороду і гонив за ним дальше вузким коридором довкола арени. Серед публики вибухла паніка... Та бика вигнали скоро назад на арену. Оден бандерільльос, доказуючи із звіратем свої штуки, вхопив его за роги. Бик повалив зухвальця на землю і хотїв вдарити рогами на него. Але бандерільльое прилип так гладко до піску, що роги не могли его дістати, а тимчасом инші напасники відорвали увагу бика на себе. Ледви публика охолола з жаху, коли в дальшій ґрацї наступає нова пригода. Матадор Пулї, закрившись червоною парасолькою, місто скочити перед биком в бік, скочив як-раз перед его роги... Полилась людска кров... Бик ударив дрочителя в стегно і повалив его на землю... Сейчас прискочили инші бандерільльоси, прогнали роз'яреного звіра, а Пулїя винесли з арени. Лїкарі признали его наслїдком рани неспосібним до „борби“ на кілька днїв. Тимчасом инший бандерільльос почепив ся з биком, вбивши ему кілька списів в карк та хребет. Бик заревів, отряс ся, але списи наслїдком ґачкуватого вістря не випали з его тїла. Его вивели з арени а вивели четвертого бика. Тепер настала найвідразливійша сцена. Бик не мав найменшої охоти ваганити по арені, а завдане дрочене і колене его списами виходило на просте знущане. Між публикою відозвали ся денеде протести, нехаване... Роздала ся музика і борба з биками скінчена. Загальне враженє видовища було відемне. Публика зовсїм не ентузиязмувала ся відвагою або зручностию „борців“, але більше жалувала звірят. Показало ся, що борба з биками можлива лише хиба в Іспанії, де вона сполучена з традициєю. Навіть дикі Мадяри за культурні для неї. Принаймнїше середні, образовані верстви. На оподїбне видовище найбільше прибуло аристократиї і найнижшої верстви т. зв. Lumpenproletariat-y.

— **Висадженє величезної скали.** Перед кількома днями висаджено коло Відня у воздух величезну скалу, високу на 130 метрів, в цїли виломаня каменя до забудованя берегів Дунаю. До того дїла ужито около 12.000 кґ. динаміту, котрий уложено в отворах, вибитих в скалї, що тягнули ся на 20 метрів в середину. Отвори відтак замуровано. На так великі розміри підпринято подібну працю в Австриї вперве, тому було богато цїнавих, що хотїли придивити ся незвісному доси явищу. Доси уживано в Австриї до розсаджуваня скал звичайно не динаміту, але чорного пороху, менше небезпечного, як динаміт. Від місця, де уложено динаміт, вели дроти до електричної батериї, котру уставлено на 150 метрів від скали. Видущ, що приглядали ся вибухови, находили ся на палубі корабля, що находив ся на Дунаю у віддаленю 300 метрів від скали. На даний знак получено електричні дроти, а в тій самій хвили роздав ся сильний але глухий гук, котрий відбиваючи ся о скали, скрішив лише враженя. По хвили величезна стїна скали порухала ся, подалась наперед і розсаджена на менші і більші відломи, розвалила ся, збиваючи хмару пороху. Пів години потім прибула на місце вибуху комісия, щоби розслїдити успіхи праці. Стверджено, що вилomано около 140.000 кубічних метрів скали. Ужитий динаміт разом з приготовляючими роботами, які тревали цїлий місяць, коштували 50.000 К. Тота сума все таки є менша від коштів, які треба би були повести, коли-б ту саму скалу розсаджувано, як доси, частями. Зекономлено при тім богато також на часї.

— **Попис учениць п. Зофії Козловской** відбув ся в „Народнім Домі“ і доказав, що се найповажнїйша приватна школа съпіву у Львові. Сумлїнна та запопадлива учителька запрезентувала зібраній публицї кілька дуже гарних материялів голосових, котрі виявили також почасти немале знанє штуки съпіванья. З вдоволенем приходить ся нам зазначити, що о скілько ходить о принмети голосові, пальму першенства здобула мимо трем. п. А. Крушельницка, а сущее сей був би більший, коли би п. Кр-а була уміла чи схотїла витягнути відповідні консеквенциї з сеї обставини, що на 8 концертанток она лиш одна була Русинка, та що на 20 творів всяких компоністів — мав съпівати лиш оден твір ваш. Щоби нашого неоцїненого Лисенка випровадити в цїлій красї і могучости его творчости музичної, на се не вистарчає „Тебе моя любко“. Найбільше знанє і вправи виказали пп. Стефль, Сїпанек і Шперль, а басового голосу сего послїдного навіть критики „Słowa polskiego“ не назвали би брутальним. — *M. B.*

— **Дрібні вісти.** З Петербурга доносять, що прибув там чеський посол до австрийского парляменту Кльофач, котрий удав ся як справоздавець на поле війни. — Бар. Юрий Василько із Серета іменований відручним письмом цїсаря в дня 10 с. м. досмертним членом австрийской палати вельмож. — В Каменици (в Славонії) помер вчера визначний сербский поет Іован Йованович, звісний також під псевдонімом Жмай (емок) в 72 році життя. — Бурмістром міста Збаража вибраний на ново аптикар Янів Круг.

— **Впреосьвящений митрополит Шептицкий** перебуває тепер у Відни, куди удав ся, як нам доносять, в справах духовних.

— **Осторґа.** З ріжних сторін краю доходять мене вісти, що якісь індивідуа жіночі і мужескі находять руску суспільність, представляють себе за артистів руского театру, що стали заангажовані до моєї дружини і не мають гроша за що доїхати до місця роботу театру, або, що вислані мною в цїли устроєня якогось представленя, — і під тим позором витуманюють гроші. Позаяк такі случаї у моїм товаристві нїколи не заходили і не можуть заходити, тому звертаю увагу на тих обманців і прошу Вп. суспільність таке індивідуум сейчас придержати і передати в руки власти, щоби тим способом положити конець обманом того рода. — *Михайло Губчак*, директор руского народного театру товариства „Руска Бесїда“ у Львові.

— **Надзвича не засїданє** Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові відбуде ся в четвер дня 16. н. ст. червня 1904 о год. 6 вечером в комнатах Товариства.

— **Закінченє шкільного року в рускій школї виділовій ім. Шевченка** наступить дня 9 липня, а в рускій семинарії жіночій, удержуваній Руским Товариством педаґоґічним, дня 15 липня б. р. При тій нагоді пресить виділ Руского Товариства педаґоґічного всїх Вп. Родимців, щоби по вакациях як найчисленнїйше вписували свої донькы до одинокої руской учительской семинарії жіночої, а через час ферій приготовили їх до вступного іспиту, якого вимагає мінїстерияльне розпорядженя. Кому лежить на серци добро нашого народа, хто зі страхом слїдить поступи, які зробила і робить польонїзациї по наших народних школах, хто знає, як у нас всї народні рускі школи з браку сил постепенно обсаджувсь усякими польскими силами так кваліфікованими як і некваліфікованими, сей зрозумїє величезну вагу і значінє сеї одинокої поки-що у нас руской семинарії. Однак щоби она могла успівати, щоби дїйсно витворила в будучности велике число учительок-Русинок, перевитих любовю до свого безталанного народу, треба, щоби наша інтелїґентна публика як найсильнїйше поперла сю інституцию, бо яке народне учительство, така і інтелїґенция, яка зі сего народу вийде, така сьвідомість національна у нашого сельництва. Тому взиває ся всїх родичів: Записуйте як найчисленнїйше свої доньки до першої руской семинарії Руского Товариства педаґоґічного.

— **Виділ філії товариства „Просьвіта“ в Сокалї** оповіщає, що дня 20 червня с. р. о годинї 12 рано відбудуть ся в Сокалї в льокалї „Рускої Бесїди“ надзвичайні загальні збори сеї філії з слїдуючим порядком дневним: 1) вибір нових членів виділу в місце уступивших, 2) внески членів.

— **Фестин в Перемишли.** Заходом товариства Руских Жінок в Перемишли відбуде ся в недїлю дня 19. с. м. на горі замковій фестин на дохід Бурси ім. св. Николая. Початок о год. 3. попол. — *Комітет.*

— **Ювилейний концерт в честь Лисенка в Тернополи** устроює „Тернопільский Боян“ дня 19 червня с. р. в сали „Міщаньского Братства“. 1) Вступне слово. 2) Р. Ваґнер: Марш тріюмфальний з опери Tannhäuser — орхестра військова 55 п. 3) Лисенко-Шевченко: Кантата в честь Котляревского. 4) Лисенко-Шевченко: Минають дні — сольо барітоновe в супров. фортепияна. б) Лисенко: а) Козаченьку куди йдеш, б) На вгороді калинонька хор міш. в супров. портеп. 6) Сметана: Фантазия з опери „Prodana nevesta“ — орхестра військова. 7) Лисенко: Над Дніпром — сольо басове в супров. фортепияна. 8) Лисенко-Шевченко: Бють пороги, кантата в супроводї орхестри військ. 55 п. п. Початок точно о 8¼ вечером. Білети набувати можна в „Народній Торговлї“, а в день концерту при касї.

— **З Дрогобича.** Загальні збори членів товариства „Бурса св. Іоана Крестителя в Дрогобичи“ відбудуть ся в пятницю дня 1 липня с. р. о годинї 6 вечером в комнатї руского касина в Дрогобичи. Порядок дневний: О годинї 7 рано номінальне богослужене за бл. п. членів бурси в церквї св. Тройцї; о годинї 6 вечером отвореня загального зібрання в комнатї руского касина при пл. св. Тройцї; справозданя виділу з его дїяльности; справдженє рахунків і удїленє виділови абсолюторії; вибір предсїдателя, шість членів виділових і трох заступників тихже; рішенє внесень виділу і поодиноких членів; рішенє відкликів так членів як і инших інтересованих осіб від рішень виділу; іменованє членів спомагаючих. — *Виділ.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Трибухівцях** бучацкого повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Звертає ся** увагу на оголошенє „Народної Гостинниці“ на четвертій сторонї.

— **Вправний рисовник архітектури** найде у мене занять. — *В. Навґрний*, Львів, Ринок ч. 36. 2—3

Урядові вісти:

— **З львівскої епархії.** Іспит на катехитів виділових шкіл зложили: Петро Пилипець, Петро Патрило, Теодор Кузьмів. — Завідателем в Підгайцях установлений о. Любомир Білинький. — На конкурс з реченцем до 25 липня с. р. розписані: Підгайці і Потутори. — Відпустку для покріпленя здоровля одержали: Мих. Скородиньский, Кир. Левицкий з Бортник і Март. Барвіньский на 6 тижнїв; Йона Пелехатий і Сев. Борачок на 4, Йосиф Краснопера на 5, Ник. Білецкий на 8 тижнїв і Іван Глодзиньский на 1 місяць.

Дня 1 червня с. р. отворено на шляху Ґмінд-Прага помїж станциями Вотіц-Весельска а Вістшіц перестанок Томіц для руху особового і пакункового. Білєти їзди видає ся на перестанку, а належитість за пакунки побирає ся при відборі.

Додаток III. до тарифи часть II. зшитка 2 для перевозу осіб, пакунків, посилок експресових і псів на зелїзницях льокальних повістаючих в зарядї державнім. — Сїть східна.

З днем отворення руху на зелїзници льокальній Новий Торґ-Сухагора увійде в в житє додаток III. до повисше наведеної тарифи. — В сім додатку заміщені постановп тарифові і кільометровка для згаданої зелїзниці льокальної а також поправки і доповненя тарифи. — Цїна 10 сотиків за примірник.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 15 червня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 8·75 до 9·— а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·20 до 6·40 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастівний —·—до—·—, а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 8·50 до 9·— *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·50 до 6·25 а до вареня 7·50 до 10·— *вика* 5·25 до 5·50, *насіне льняне* —·— до —·—, *насіне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·25 до 5·50, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова —·—до—·—, *хміль* (за 56 кільо) 140·— до 150·—, *конюшина* червона —·— до —·—, біла —·— до —·—, шведска —·— до —·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 21·25 до 21·50.

Ціна волів. Відень 14 червня. На нинїшний торг пригнано загалом 5.160 штук. Між тими з Галичини було 536 штук, а з Буковини 30 Плачено виїмкові штуки по 79 до 80 кор. Найлїпші по 74 до 78 кор. Середні по 68 до 73 к. гірші по 62 до 67 кор. Підтучені корови і бугаї по 74 до 84 кор. Худі по 46 до 72 кор. Ціна за оден метричний сотнар.

Ціна безрог. *Відень 14 червня.* На нинїшний торг пригнано 10·699 штук. З того було галицких безрог 6·877. Плачено за тучені по 1·12 до 1·14 К, а за молоді по 76 до 96 сот. за кільоґрам живої ваги.

З нагоди ювилею 25 лїтної дїяльности проф. Юлїяна Романчука — видала Народна Канцелярия **ґабінетові фотоґрафії ювилята.** Дістати можна в „Народній Канцелярії“ ринок ч. 10, І. поверх у Львові за надісланем квоти 2 корони.

Народна Канцелярия.

Надіслане.

Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділї“ цїлого року написав *о. Петро Білинский*, парох в Зарваниці, Часть II.

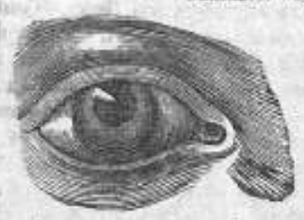
Дістати можна по цїні 3 корон у автора почта Вишнївчик, в книгарни Ставропигійскій у Львові; в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові. 424 1—5

Дві комнати гуцульскі близько чатинного лїса до винаймленя. Ярини і молоко мож дістати у господині хати. Близша відомість у З. Матковского управ. школи в Зарічу п. Делятин. 418 2—4

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвіжери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 1—26

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованем найточнїйших знамен і черт історично-архіольоґічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в виді церкви, прехорошо виконані найновїшої форми в цїні від 120 ор. в гору.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 386

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по уміреных цінах.

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зарєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім зарядї вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярнї, пивварнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентоване до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовувмо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявить приступленє до Товариства з одним що-найменше удїлом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може виплатити більше число удїлів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки з монотр. „Сокола“	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, та-		
сьомані на атласї	1 К 20	„
Підгодинники „	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармовіс „ „	30	„
Шпилька до краватки	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
менший	1 К 20	„
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„

Притискачі зі скла з фотоґрафією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоської церкви, Сокола і апотеозою України по 70 „

Портрети з надісланої фотоґрафії виконує ся кредкою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї“ ул. Цїдаля ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Трудї“ і у Дениса Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

I. ВИПУСК

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Конко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозуленька.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січиньский — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Сокільский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Ціна випуска 40 сот.

На фортепян і до сьпіву;

Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. ґімн. Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на прапор „Сокола“.

Абсольвентка бухгальтерії відбувши приписану практику в товаристві „Союзї кредитовім“ у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою І. Гавран в Маринполи к. Галича. 415 2—3

Інтеліґентна женщина вдова, в сьвященичого роду, глядає місця до заряду в сьвященичім домі. Адреса: Н. Н. головний дворець Львів. 414 2—3

Укінчений кандидат учительский пошукує лекциї на селї. Адрес: С. К. Зарайско Самбір. 433 1—4

Дяк іспитований з добрим голосом — умїючий провадити хор може обняти агенцию Дністра, або писарку громадску, або провадити склеп, жовтий шукає відповідної посади хотьби зараз. Зголошувати ся до Уряду парохіяльного в Дзиковї почта Ярчів. 425 1—2

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного занятя на час вакацій. М. Огній.

М. Нас, у Львові, улиця Шпитальна ч. 28

поручає свій великий вибір всякого рода нових і переїжджених, принимає до заміни або купує за готівку, також поручає елеґантні ландари в білими кіньми, походячими з цісарскої стадниви, до вінчань або до инших цїлий. До услуг Впов. Публики відступає ся опарканений город до уїждженя верхових коний за малою винагородою. Дякуючи моїм Впов. відборцим на дотеперішну підмогу, прошу Впов. Публику о численні відвідини мого склада поводів. З поважанєм **М. НАС, Львів, Шпитальна 28.** 347 2—3

Ровери

з первородних фабрик

Ровери з мотором „Republic“

прибори для циклістів

репараційний варстат. Ракети, мячі і сїтки до Теннїса поручає в найбільшім виборі маґазин спортових товарів

М. Лукасевич

Львів, ул. Академічна ч. 26.

352 Цінники даром. 15—15

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1. Фінляндия і Сахара	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старі Богомільї“	36	„
3. Жите св. о. Николая	40	„
4. Пасїка	70	„
5. Про лучбу ґрунтів або комасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских ґладіаторів	90	„
7. Гетманьскі свати	50	„
8. На послуханє до Відня	40	„
9. Оферна	40	„
10. Від чого вмерла Меланя	40	„
11. В глухім кутї	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52	„
13. Цїкавї розмови про держави і народи Европи	60	„
14. Батько Петро і его дїти	40	„
15. Дещо про молоко	40	„
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Лінкольн	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік борє ся з природою	90	„
20. Під морскими хвилями	40	„
21. Кілька рад і пересторог для хлїборобів	45	„
22. Про обірник і инші навози	60	„
23. Істория України-Руси (з образками)	30	„
24. Молитвеник народний а) звичайній оправі	60	„
Молитвеник народний б) лучшій оправі	80	„
25. Великий молитвеник „Хвалїте Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з футералом	1 К 80	„
б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом	2 К 80	„
Великий молитвеник „Хвалїте Господа з небес“ на великановім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер.	3·60	„
б) такій самій з клямр.	3 К 60	„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Моршин коло Стрия

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНО-КУПЕЛЕВЕ

Власність фонду вдів і сиріт по лїкарях товариства галицких лїкарів. Стация зелїзнича, почта і телеґраф в місци.

Сезон від 1 червня до 30 вересня.

Інформациї уділяє: *Др Станислав Ясиньский*, управитель заведеня. 409 3—5

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

00 4—8

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

Товариство Дністер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Звороти* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.

Шкоди лїквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. За 11 лїт виплатив **Дністер** 7.807 відшкодовань на суму 4,161.668 кор.

Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

Поліси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенциї Дністра находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *уділяє аґенциї господарям*, де еще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *заробили вже 537.815 корон провізиї.*

На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краївскім; власну провізию від таких обезпечень дає **Дністер** *на рускі додрогїйші цїни*; тому *на житє обезпечайте ся тільки через* **Дністер.** 34

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти“.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого мая 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.46.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Ряшева	10·20.
„ Коломиї	**11·25.**
„ Белзця	6·00*.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·46, 8·05 рано, 12·39, 3·00, і 4·30 пополудни, 6·00, 8·04 і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзца	9·30.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Ряшева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*.
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 7·10 рано, 9·30 і 11·15 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·17 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

до Жовкви 11·10 вечером [що неділї.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздною (*), поспішні поїзди **тевотим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информациї уділяє і продає всякі білети та розкладн їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички уділяємо через первородні будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, щочно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о взірку на відповідь.) 362 20—72

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черляньского. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 123. Львів, Четвер 3 (16) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Вікторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Sellerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Вікторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднім застереженім. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або на ої місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

О руску мову в ц. к. судах.

Вимір справедливости вимагає безусловно, щоби той, хто має справедливість вимірати — однаково, чи він є судовим урядником чи поліційним або адміністрацийним, — цілком добре розумів сторону, а так само сторона его; иншими словами кажучи, щоби судия добре знав мову сторони в слові і письмі, бож зі стороною не тілько треба розмовляти, але й читати її просьби, жалоби і т. и. та часто списувати з нею протоколи. Се річ ясна як сонце і розводити ся над нею нема потреби; сю засаду признає також австрийска конституция.

Тим то після австрийских законів і всіляких більше або менше високих розпоряджень, зазивів, пригадок і упімнень мають Русини в Галичині, особливо у східній, право писати до урядів і властий по руски і по руски говорити до урядників та жадати від них руских відповідий на свої письма, рускої розмови і розправи на свою руску мову, руских дописий, візвань, протоколів і т. и., а власти і урядники мають обовязок не тілько сповняти ті жадання але й випереджати їх.

Але w Polsce jak kto chce! Закони, розпорядження, пригадки, упімнення всіляких висших і самих високих строго справедливих шефів ідуть своєю дорогою, а своєю знов поведене урядників, від самих малесеньких „абищиць" почавши, а скінчивши на великих рибах.

Як то довго і широко треба глядати урядника, котрий би з Русином, хочби навіть селянином, що слова по польски не розуміє, говорив в уряді инакше як по польски! Атже сам ц. к. намісник не умів по руски говорити і не говорить; так само і ц. к. президент висшого суду краєвого і ц. к. віцепрезидент краєвої дирекції скарбу і т. д. і т. д. Що-ж могуть помагати розпорядження, пригадки, упімнення, хочби як часто і як остро видавані з так високих місць, скоро в тих місць іде зовсім противний приклад! Той приклад навіть роззухвалює урядників, хочби таких як пп. старости, що на руску промову сторони позволяють собі гримати: „Idź, idź, wynoś się! Tu polski język urzędowy!" Добре ще, коли сторона крім великопанського „ти" не наслухає ся — цілком по мисли строгого розпорядження п. президента міністрів — таких любощів, як: „durnia, chamie, gamoniu, złodzieju!" і т. п.

А що-ж казати про протоколи, списувані з рускими сторонами! Атже навіть в краєвім судї у Львові, де така тьма молодих урядників, котрі могуть надавати ся до протоколовання, лучають ся випадки, що руска сторона, котра упре ся при рускім протоколї, мусить годинами ждати, бо в цілім судї не можна найти урядника, котрий умів би по руски писати. Се доказ, до якої то міри галицкі суди з р у с ч е н і, як часто читаємо в польских дневниках. Або акт обжалований, відчитаний по руски, і карну розправу, ведену по руски — можна чути хиба в дуже рідких виїмкових випадках.

Але шкода говорити о річах давно і загально у нас знаних; самим указуванем на випадки пануючої анархії самій анархії не зарадить ся. Тут треба дїлати! Робота, що правда, не легка, борба неслихано томлича; але треба її вести так, щоби утомила і тих, від котрих залежить зроблене ладу.

Кілька випадків такої борби знаємо з Мостиск і отсе хочемо для прикладу указати на два з них.

Д. 5 сїчня с. р. відбула ся в мостискім ц. к. повітовім судї якась там карна розправа (яка, се не має тут ваги). За свідка ставав Русин Дмитро Горневич, касиер товариства „Народний Дім" в Мостисках, зізнавав по руски і виразно жадав, щоби его зізнання списано до протоколу по руски. Але стало ся, як звичайно: зізнання списано по польски. На те п. Горневич вніс зажалене до ц. к. окружного суду в Перемишли, а д. 5 мая с. р. повідомило его ц. к. начальництво повітового суду мостиского, що „відносьні функціонарі судовій поученій вістали в якім язиці протоколи в справах карних мають бути списованій".

Правда, що се пібито руске повідомлене написане якоюсь чудацкою урьяпщиною; всеж таки поступ є від уперто хороненого języka urzędowego. Правда, що ся відповідь на зажалене п. Горневича не означає ще побіди, бо при першій лїпшій карній розправі готово те саме лучити ся иншому Русинови, що лучило ся д. 5 сїчня п. Горневичеви; всеж таки gutta cavat lapidem, а по сотні таких зажалень може судові функціонарі в Мостисках таки освоять ся з правами рускої мови, а по тисячі може навіть научать ся людяно писати і підписувати ся по руски на руській відповіди, даній п. Горневичеви, підписано таки *Wisłocki*.

Другий випадок:

Селянин з Чернева Михайло Бонк вніс до мостиского ц. к. повітового суду карну скаргу против когось там о обиду чести, зазнану дня 25 п а д о л и с т а 1903. Скарга по руски написана, війшла до суду д. 2 сїчня с. р. Судия видав вирок увільняючий задля п е р е д а в н е н я, хоч передавнення могло розпочати ся аж д. 7 сїчня. Яким же способом стало ся? Ото судия, не знаючи руского языка, дав скаргу перетолкувати своєму канцелїсті, котрий так само не знає руского языка, так що „падолист" взяв за październik. Ну, і передавнене готове!

На те вніс Мих. Бонк жалобу до міністра судівництва і в одній особі президента міністрів дра Кербера. Тую жалобу — в другій своїй части переходить вона в петицию — подаємо нижше дословно, пропустивши вступ, в котрім розказано сам факт:

„Повисший факт подаю до відомости Вашої Екселенциї на доказ, як може виглядати вимір справедливости і які привиди може терпіти народ в краю, де судия не знає языка того народа. Бож коли судия не може собі дати ради з руским письмом, хоч має час перечитати его, застановити ся, других компетентних поспитати, а таки через незрозуміне языка видає хибний і несправедливий вирок: то можна собі подумати, як може виглядати вимір справедливости при устних розправах, коли судия, маючи 50—80 розправ на один день, мусить видавати вироки на підставі сторих устних зізнань руских сторін і сьвідків.

„Треба ще зважити, що у всїх судах східної Галичини є майже так само як і в Мостисках, де на 7 суддїв є лише один Русин, далеко більше суддїв Поляків, котрі анї в школах анї поза школою нїколи руского языка не вчили ся і не виказали ся знанем того языка. Длятого вони майже всї так само як в Мостисках списують протоколи з рускими сторонами по польски, хоч сторони зізнають по руски.

„При розправі просив я судию, щоби списував зі мною протокол по руски; але судия не уволив моїй просьбі і списав протокол по польски. Через те я не розумів добре анї протоколу анї вироку, а не розумівчи, не міг я робити своїх замітів при розправі. Аж пізнїйше, коли я удав ся до адвоката, він перечитавши акти, пояснив менї справу.

„Так то судиї Поляки не розуміють руских сторін, а руски сторони не розуміють польских протоколів і вироків; а щоби одні других могли розуміти, сторони майже при кождій справі мусять уживати посередництва і помочи адвокатів і без потреби тратити ся. З карних актів мостиского суду можна легко переконати ся, кілько там є руских жалоб, а завсїгди, хоч сторони і сьвідки зізнавали по руски, списувано протоколи по-польски і по польски видавано вироки.

„Екцелленцие! Звольте запорядити, щоби 1) кождий судия був обовязаний наперед виказати ся знанем языка того народа, серед котрого має сповняти обовязки судиї; 2) щоби кождий судия без попереднього виразного жадання сторін був обовязаний списувати протоколи і видавати вироки лише в тім язиці, в котрім сторони зізнають при розправі, — або, щоби суди були обовязані списувати протоколи і видавати вироки в язиці національної більшости населення судового округа, а в иншім язиці лише на окреме жадане сторін.

„Такі засади були би найбільше зближені до засад повної справедливости. Тимчасом се, що тепер у східній Галичині принято за засаду, що звичайним языком судових протоколів і вироків є язик польский, котрого руске населене по найбільшій части не розумів, а язик руский лише на окреме виразне жадане сторін, — се противить ся понятю справедливости і її вимірови. Судиї видачи, що вільно їм зізнання руских сторін — навіть зі стратою часу — перекладати і списувати по польски і для Русинів видавати польскі вироки, не хотять учити ся ся руского языка, а з того виходять непорозуміня, хибні вироки і всілякі непрамильности; а чейже де як де, а в судах повинна бути рівна для всїх справедливість, справедливість ідеальна, сьвята.

„Крім того тепер обовязуючі або практиковані в галицких судах языкові засади д а ю т ь нагоду і спромогу управ-

---

Лїрвак-Селюх.

Преосьвященному о. д-р Хомишинови в привіт.

Ах, Батьку наш, поглянь на дїти,
на Рускі дїти сї Твої!
Не дай, не дай їм пропадати
в нерівній а тяжкій борбі!
Як дїти ненька — бережи нас,
як дїти ненька — так люби;
розваж, порадь як добрий батько —
до долї лучшої веди!

О князю наш, о наш Владико!
Ти нам темряву розжени,
якою віра оповита,
батьківска віра в сї часи!
Здїлай, щоб в повнї засияла
і з нами у одно зросла, —
щоби і Божа була хвала
і Русь скріпила ся сьвята!

Тобі ми, Батьку, серця наші
любви спрагнені шлем в привіт.
Князеви — клич: Пануй щасливо
На славу Руси много лїт!

Обовязок.

(*Афоризми Самуіла Смайльса* (Smiles).

Чоловік не жиє для себе самого. Він жиє для добра других так само, як для добра власного. Кождий має сповняти о б о в я з к и — так само найбогатший як і найбіднїйший, так само горожани з огляду на державу як і держава з огляду на горожан.

Обсяг обовязку є неограничений; він обнимає всяке положене життя. Бути богатим або убогим, щасливим або нещасливим, се не залежить від нашої довільности; але що ми і не були би, то все належить сповнити наш о б о в я з о к. Повинувати ся о б о в я з к о в и, нехай се коштує що хоче, нехай се буде небезпечне як хоче, — се є п р а в д и в е в е с т в о найвисшої цивілїзациї. Щоби сповнити задачу велику, на те треба напружити всї сили, не попадати в малодушність. На те треба бути готовим ніти навіть і на смерть за правду — так само тепер, як се було в минувшости, пр. у Жидів за часів Макавеїв, так само при зневагах релігійних як і національних, коли би денебудь їх допускано ся.

Кождий чоловік є одвічальний перед цїлою суспільностию за цїле своє життє, за кождє своє дїло. Бож дїйсно наші злі, наші легкодушні поступки, наше з а н е д б а н е о б о в я з к у множить з дня в день вини, за котрі скорше чи пізнїйше мусить суспільність відповісти. Даймо зневажати сьвятощі наші днесь безкарно, не сповнивши о б о в я з к у їх оборони і відперти зневажників, то завтра зможе ся зухвальство зневажників в десятеро, і незабаром будуть сьвятощі наші наругою з нас самих, що не уміли припильнувати о б о в я з к у та не стерегли своїх сьвятощів хочби і власним життєм.

Чоловік має с в о б о д у вибору між добром і злом; і ся свобода робить его одвічальним за его дїла. З образованєм розуму зростає розуміне добра і зла, зростає і духова свобода рішати ся на сю або на ту сторону. Але є слово ще більше важне чим с в о б о д а: а ним є с о в і с т ь. І се своєрідна здібність душі, що проявляє ся тогдї, коли в нашім душевнім житю спостерігаємо борбу низших інстинктів против висшого сьвітогляду — борбу духа против тїла, — стремлїнє о запановане добра над злом. Куди глянути, всюди та сама борба, та сама війна на життє і смерть: бо не перевели ся моди, що добро милують, а не могуть его осягнути.

Люди, що поводують ся при своїх дїлах низкою змисловостию („покірне теля дві мами ссе"), своїми пристрастями („гаката", „кацапия"), своїм самолюбством („страх о хлїб"), знають дуже добре, що дїлають зле, що піддають ся блудним наклонам. Совість осуджує їх, закон природний кричить голосно против них. Они знають, що їх дїло самовільне і грішне. Але їх воля, стримати ся від зла, є ослаблена, зло стало ся у них звичаєм. І на них справджує ся реченє Шіллера:

Es ist die Fluch der bösen That,
Dass sie, fortzeugend, Böses muss gebären.

Але совісти у м е р т в и т и г о д ї. Її не мож викопати гробу і р о з к а з а т и, щоби в нїм спочила. Її не мож сконфіскувати, як конфіскують ся ґазети. По нїй мож допати ногами, а она таки жити-ме. Великий злочин має з хвилею, коли его доконано, ангела-местника, перед котрим дарма старати ся замкнути очи і уши; і день розчислення прийти мусить.

Совість чуває неустанно і над всїми чинами. Она вчить чоловіка, щоби запанував над власною низкою змисловостию; она дає ему силу відпорности против зла, силу супротивити ся злу; она наводить его на те, що є конечним для него о б о в я з к о м; она, наклоняючи его волю до повненя о б о в я з к у, отвирає ему тим найчистїйше жерело утїхи. Суспільність заглушаюча в собі г о л о с с о в і с т и, мусить попасти в крайну а н а р х і ю, в моральне одичінє, в загладу... Exempla docent.

Тому річ конечна збудити нам між собою почутє о б о в я з к у, диктоване с о в і с т и ю. Дарвін, котрий для многих є авторитетом, каже виразно: найістотнїйші признаки, якими чоловік рїжнить ся від звірати, суть: совість у злуці з жалем і з почутєм обовязку. Що приказує совість, те обовязаний чоловік сповнити, не мудруючи анї галчи ся. Мудруване, щоби ним визволити ся від дїл, до яких ми обовязані по совісти, се є поступок десперацкий, зрадливий, без віри і чести. Кождий з нас може здїлати щось доброго, причинити ся до побіди добра, до перешкоди злу. Коли ж се м о ж е м о здїлати, то і о б о в я з а н і здїлати; тогдї не маємо вже права з а н е х а т и д о б р о, яке можемо здїлати, або т е р п і т и з л о, яке можемо відперти і спинити.

— — — — — — — — — — — —

За обовязком, диктованим совістию, пішли в послїдних часах г р о м а д н о парляментарні заступники народу, з ієрархією того народу на чолї, виступаючи рішучо против того одичіня, котре плекане роками, в послїдних часах випрaвляє публично найбезстиднїйші орґії з усїм, що скарбом сьвятим є у всїх народів. Але як-раз тому пора спитати: Чи суспільність н а ш а має почутє совісти, як і їй сповнити с в і й обовязок? А може переконане наше таке, що з а н а с — має говорити — каміне?...

— Θ —

лятн в судах політику, а се при теперішних національних борбах може давати нагоду до всіляких національних агітацій і тим підкопувати повагу судівництва, котре має служити ідеї безоглядної справедливости. Длятого конечно треба з судівництва усунути можність всякого політикованя.

„Ексцеленціе! Звольте-ж відповідним розпорядженем усунути з галицких судів подібні, як повисше вложено, неправильности і зробити їх неможливими; звольте населенню улекшити доходженя справедливости; звольте удосконалити інституцію, котра остає під Вашою кермою, бо без такого удосконаленя доходженя і вимір справедливости в судах східної Галичини є утруднені і за коштовні".

Не знати, що Его Ексцеленция ц. к. міністер судівництва і президент міністер д-р Кербер нічне з тою жалобою; може звольнить Мих. Вонка відослати також до „строгої справедливости" — сим разом — ц. к. президента вищого суду краєвого д-ра Тхуржицкого. Всеж таки річ певна: коли би кождий Русин непохитно пильнував в судах — так само і в кождім иншім уряді — прав рускої мови і в кождім випадку покривдженя тих прав ішов слідом Горневича і Вонка, доходячи своїх прав хочби через усі інстанциї, то скорійше чи пізнійше, у всякім разї незадовго мусїли би научити ся шанувати наші права всї, від д-ра Кербера почавши, на возним, на екзекуторі і жандармі скінчивши.

Хто хоче прав, мусить пильнувати тих, які має, а бороти ся о нові; инакше він на віки остане помелом, котрим помітувати буде, хто хоче й не хоче!

— **Купуйте на премії для дітий книжочки Рускаго Товариства педаґоґічнаго!**

Повиборчі голоси.

Позавчерашні доповнюючі вибори знайшли — розуміє ся — свій рефлекс на шпальтах усеї краєвої преси. Годить ся проте познакомити наших читачів з відзивами дневників ріжної політичної краски про сї вибори, хочби лише з огляду на політичне значіне сих послідних.

З рускої преси, крім нашого дневника, забрав ще слово „Галичанинъ" — сли можна его загалом до рускої преси числити, „Руслан" не відозвав ся доси ні словом.

Отже „Галичанинъ", мабуть послїдуючи приказці про ту жабу, що наставляла ногу, коли кували коні, бажав позавчерашні вибори змалювати так, наче би дїйсно москвофільска фракция грала в них яку небудь виднійшу ролю, крім ролї виборчого Stimmvieh на річ польского кандидата о. Ефіновича, як і деяких иншим провалившим ся польских кандидатів, до котрих піддержки москвофільскій штаб лише тому не признає ся, що вони провалили ся, не можуть отже бути для него доказом „сили" его табору а „безсильности украинцевъ". Головно — розуміє ся — розходить ся „Галичанинови" о Брідщину, котрої вибір має послужити наче мірилом сил обох руских таборів. А щоби своїм виводам в тім напрямі надати деякої ваги, „Галичанинъ" пів пеани на адресу ґр. Потоцкого і „отмѣчаетъ съ удареніемъ безсторонное (!?) отношеніе правительства" при послідних виборах. Роблячи при тім eine gute Miene zum bösen Spiel", той сам „Галичанинъ", що болотом обкидав цїлу сецесию і всїх сецесіоністів, та що протягом кількох місяців всїма силами працював, аби здискредитувати цїлу сецесийну акцию в очах своїх і чужих, і що не раз і не два відмавляв їй всенародного характеру, пише тепер назатикнувши ся, що его партия „поставила всенародное дѣло выше партійного и поддержала (?!) сецесіонистовъ". Наслїдком тої москвофільскої „поддержки" має бути побіда народних кандидатів в усїх виборчих округах, при чім „Галичанинъ" на стілько безличний, що важить ся послам Гурикови і Могильницкому казати дякувати за мандат... москвофілам дотичних повітів, хоч звісна річ, що в Рогатинщині і Станиславівщині їх знайде хиба на лік і що коли вони можуть там відгравати яку ролю, то хиба польских прихвостнїв при виборах до ради повітової (Рогатин) або польских кандидатів (Станиславів) при міских (радник Прухницкий) і соймових (радник Мандичевский) виборах. Натомість вибір о. Ефіновича злученими кацапско-хрунівско-демянчуківско-польскими силами при співділаню таких переконуючих аґрументів як „ачіщенная" і „русскій рубль", переміняний на австрийскі корони роздував „Галичанинъ" до розмірів колосальної побіди... хиба розпаношеного в деяких наших повітах рутенского мамелюцтва, безхарактерности і політичного темняцтва та жидівско-польско-московского збратаня над добре зрозумілим інтересом рускаго народу. Та „Галичанинови" самому мабуть вже ніяково в тім болоті, в яке він чим раз лїпше стригне, бо весь его трїюмфальний репет так виглядає на штучно роблене одушевленє. Московский штаб чує добре, що се побіднв Дзіенник з Демянчуком та всякими Черпаками і тим подібними виборчими махерами, а се певне не може додавати віри в „силу" своєї партиї"...

Переходячи до польскої преси, зазначимо коротко, що вся вона, з виїмкою одного-одинокого Kuryer'a Lwowsk'ого, що занял супротив сих виборів обструкционне становище, а за се не виймаючи навіть „найпоступовійшого" Naprzod'y, намагає ся відобрати сим виборам взагалї усяке політичне значіне й звести їх вагу до нулї, натомість-же специяльно упадкови п. Варвіньского старає ся надати мало-що не епохальне значіне. В тій тактиці годять ся Czas z Reform'ою, Przegląd z Naprzod'ом, Dziennik z Głosem Narod'y, а коли заходить яка різниця, то хиба в тім ґазетярскім „сосї", яким кождий з згаданих дневників підливає сваї препарат. Консервативні і національстичні дневники нехтують побіду 9-ох руских послів, а за се підносять з патосом і радостию „побіду" Starorusin'a в Брідщині та згідним хором вказують на неї як на „науčку" для п. Варвіньского за „сиджене на двох стілцах". Naprzód знов обнижає значіне сих виборів видумкою, позиченою з „Галїчанїна" і Słowa polsk-ого" будьто результат їх наперед був укартованим між сецесіонїстами а краєвими верховодами. Польскій консервативній і національстичній пресї не дивуємо ся ні трохи. Преціньже як-раз польскі консерватисти і національсти спонукали своїм поведенем руский елемент. Але щоби польскі соціял-демократи в шовінїстичнім заслїпленю супротив усего, що виходить з рускаго народного табору, посунули ся аж до такої нїкчемности, аби старали ся в нїй перелїцитувати редакцию „Галїчанїн'а" і „Dziennik'a Polsk-ого", то сего годі вже було надїяти ся по тих, що хочуть уходити за одиноких репрезентантів вольнодумства і поступовости, хочби ними були навіть k. k. Socialdemocraten, що й до того k. k. Socialdemocraten ягайлоньского крою.

Та коли національстична і соціяльстична польска преса вдоволяє ся лише обмежуванем політичної ваги послїдних виборів, то консервативна, отже орґани верховодячої в краю партиї, не обмежають ся на тім, але чіпляючи ся з фактом побіди руских сецесіоністів, старають ся, як то каже ся, „то грозьбою то прозьбою" спонукати їх до спокійного повороту у сойм. Висказують отже надію, чи своє рішне desiderium, що рускі посли залишать дальше свою „weale nieodpowiednią demonstracyę" і засядуть згідно з польскими русинофілами на соймових лавах, а деякі грозять, що коли би рускі посли схотїли продовжати сю для „краю" (ага! вірімо! — *Ред.*) шкідну демонстрацию", то при нових виборах Поляки упорають ся з ними, як і з п. Варвіньским. Та як-раз сї погрози вказують, що панове-Поляки признають таки опущеню сойму через Русинів чимале політичне значіне і се лише може послужити дорогоказом для дальшої політики рускої соймової репрезентациї, що вертає до сойму, зменшена вправдї о одного члена, за те маюча за собою рішучу опінію своїх виборців.

На тім ми закінчили би перегляд повиборчих голосів пресы, коли би не се, що Słowo Polskie, котре так горячо піддержувало кандидатуру о. Еффіновича в Бродах, принесло про тамошні вибори оригінальну допись, котра дає нам понятє, хто вибрав о. Еффіновича, чим перефорсовано его вибір. Отже в сій дописи пише ся:

...„Своїм сторонникам приготовив кс. Еффінович щедру гостину в Европейскім готели. Хлопи-москвофіли запивали ся горівкою і пивом, заїдали „москалїв" великими масами, а потім запиті лягли покотом в кількох приладжених комнатах... Вислід голосованя звісний. За кс. Еффіновичом голосували ті самі Поляки, котрі перед кількома роками причинили ся до вибору п. Варвіньского вірачи тоді в его щиру охоту до згоди... Оголошене висліду виборів викликало — могло-б вдавати ся — ентузиязм у виборців, бо випрягли ему коні від воза і серед окликів, „віватів" та сьпівів „многая лїта" тягнули крізь місто. Однак не трудно було пізнати, що до скріпленя сьвятого запалу „szanownych" виборців причинила ся в немен шім проценті минувша ніч, проведена в Европейскім готели на ревнім питю передвиборчої „horilki". Кс. Еффінович побідив 180 голосами против 44 за Варвіньским. Не треба однак з того думати, що в нашім повіті москвофільска партия така сильна. ...Тож і прихильности хлопів не потрафила би вона визискати, якби не непопулярність п. Варвіньского у селян і у Поляків, котрі постановили дати ему паучку і підперли Еффіновича..."

Тепер чей ясно, ким і чим вибраний кандидат москвофільского штабу...

Про „гуцульский бунт".

Ми вчера згадали вже в повинці п. зач. „Сьмішно, коли би не гірко", як то наші ласкаві допісувателї нераз з факту роблять байку чи сплетню. Сегодня хочемо дати на се приклад, хоч і як шкода нам місця в ґазеті і власної праці.

„Гуцульский бунт" — се так незвичайна і важна подія в нашім житю, особливо з огляду на краєві національні і національно-суспільні відносини, щоб провірити і пояснити той „бунт", справді належало би як найдокладнійше. В тій цїли їздили навіть на місце наші посли д-р Кос і проф. Романчук. Розуміє ся само собою, що всякі факти, котрі могли би причинити ся до розясненя так важної справи, ми оголосили би радо, о скільки не перешкаджало би сему не покинчене ще мабуть судове карне слїдство.

Але що-ж? Вже чи не більше як тиждень лежить у нас довжезна допись, котрої досить довге закінчене починає ся словами: „Отсе вірний образ, провіренний на місци". А ми з сеї дописи на превеликий жаль не можемо зробити иншого ужитку, як хиба оголосити її в цїлости або хоч вчасти на приклад і пересторогу, як то провірених на місци фактів не належить розказувати, коли допісуватель не хоче, щоби люди ті факти брали за бабскі сплетнї.

Ось початок дописи:

Шонка скінчилась і буде мати посмак, надїятись треба, терпкий для аранжерів при розиравї, котра не знати коли відбудесь. (Се не є жаден факт. — *Ред.*) Sprężysty sędzia, котрий давно повинен бути на місци призначення (начальника суду в Яворові) а котрого яко dzielnego з доходженя антисемітских рузрухів в Заболотові приначили до розслїдженя rozruchów, побувши два дни в Жабю, від їхав до Коломиї. Два дни побуту в Жабю?! Трохи за мало! Таж там після польских шмат rozwydrzeni huculi zdemolowali sąd... połamali słupy telegraficzne... Сьмішне! Не помогли нїчого заохочення: „żandarmi niechaj głoszą po wszystkich domach żydowskich, że mogą być przesłuchani bez wezwania i w każdej chwili, gdy będą mogli coś podać (тим „coś podać" так заінтересував ся учитель в Довгополи, що судия мусїв ему в зізнаних перебити: proszę nie galopować się, bo przy rozprawie trzeba będzie przysięgać, na siczy albo na ks. Popiela. [Хто заохочував так? кого, де, коли? які на те сьвідки?... Без сего усего є се бабска сплетня і нїчого більше. — Дальший, впрочім цїлком пустий устуи пропускаємо з уваги на прокураторию. — *Ред.*] Не розсипали бунту погрози: „говори драбе, злодію, правду, бо тї так поведуть до Коломиї, як повели вчора нашого попа. [І знов треба запитати: хто так говорив? до кого, де, коли, які на те сьвідки? — Дальше йде знов цїлком пустий уступ. — *Ред.*]

За плечима Zol. Mój. Dlnż — ich ви грівають ся всякі гиляки виборчі. Коли лише перші вістки пронеслись, що гуцули хотять приставати до „козаків", закладати у себе „Січи", чорні духи в Косівщині затревожились. З початку грозили [знов те саме: хто, кому, де, коли, які сьвідки? — *Ред.*] гуцулам, що будуть бити по морді. Се були черевяті, вишвені на гуцульскім добрі галанаси. [Чому не назвати і так? — *Ред.*]. Нїчі грозили пеклом. [Хто, перед ким, де? і т. д. *Ред.*]. А коли гуцули ні одних ні других не паликались, тоді зачалась подпольна робота. Стали голосити, що там та там відгрожувались гуцули образунком з жидами та панами що голосять „не треба нам ні цїсаря ні старости ні попів, ні шандарів". [Ну, се бодай чутка, розпущена „темними духами", то й не легко провірити, хто її пустив. Всеж таки належало би хоч когось одного найти, хто тую чутку повторяв, та провірити хто, перед ким, де коли? і т. д. — *Ред.*] Все то злобні видумки на гуцулів.

Темні духи в страху, що їх шашне наповане скінчить ся, хопились звичайної їм тактики ruséi Rusina na Rusina, намавляють [знов те саме: хто, де, коли? хто посьвідчить? — *Ред.*] війтів, щоби кидались на Січи. Послухало їх кількох, і то таких, котрі мають на своїй совісти тяжкі гріхи. Війт з Ферескулї, Мих. Рубчук, заслуженій дуже у старости Заградника, найбільший ворог Січовиків, взяв вівці у Олекси Улейчука і Танасїи Тапулека, щоби їх дїти не ходили до школи, у Онуфрія Житока вівцю за помічи при переведеню спадщини в судї, вівцю і 2 кор. за реклямацию від війска у Танасія Мацейка с. Николая, [коли? хто посьвідчить? Дальше в подібний спосіб ідуть заслуги инших пійтів, хоч як-раз без сего могло би навіть обійти ся. — *Ред.*] колиж тим „заслуженим" почали еще вторувати деякі духовні, [котрі? як звуть ся? перед ким, де коли? хто посьвідчить? — *Ред.*] про гайдамацкі заміри „козаків" Січовиків, то вже близько до загнуздання січовиків. Треба тілько почіждати на слушний час. Сей знайшов ся незадовго.

О. Рожка, парох Красноїлї, заповів на Великдень с. р. по службі, що не буде сьвятити паски дотя, доки не зложать по 4 кр. парафіяни Жабя-Саунейки, котрих часть мешкає ближше церкви в Красноїлї, за сьвячене паски, бо того жадає в листї о. Лагола, парох Жабя. Гуцули не квапились зложити гроший, а о. Р. забравсь у свою хату. Коли довший час не надходив сьвятити паски, пішли люди просити — а з сего зробили бунт козаків! О. Р. не знав нїчого пильнійшого, як поїхати чим скорше до старости зі скаргою на своїх парохіян, хотя сам признав ся на проповіди до вини. Случайно зачав о. Р. свою скаргу так: „приходжу до п. старости в справі Січий". — Прошу, прошу, то не до мене — відповів староста: — прошу удатись за тим до оо. Попеля, Волянського, Арсенича, бо вони займають ся Січами, вони закладають Січи. — „Я приходжу скаржити сїчовників п. старосто!" — А коли так, то прошу сїдати! Tableau! [Хто чув сю розмову? Хто бачив се tableau? Коли то було? *Ред.*]. Староста потребував скарги на Січовиків, та якось все виходило, że „ks. zawinił, żądał pieniędzy za poświęcenie". Годі до козацкої шкіри дібратись. Та від чого услужні люди.

В Косівщину прилепталось перед кількаиадцяти роками індивідуум, котре мимо своєї писарскої „слави", мимо „zasług przy wyborach" мусїло з заліщицкого повіту уходити, бо за много було тих zasług. В Косівщині зістало воно учителем народним, хотя не мало сьвідоцтва і з першої нормальної, ба що більше, в Косівщині вибирають его до всяких wydziałów „naukowych"! Уже староста Сабат пізнав ся на спосібностях тої людини, а ще більше Заградник, за котрого відомостию провадить вона попри урзд dyrektora szkoły dwuklasowej w Dołhopolu, zastępcy przewodniczącego rady szk. miejs. w Fereskuli, właściciela sklepu w Dołhopolu, також писарку громадску. Чи се з хіснои для школи, менше о те, але з хіснои для справи ojczystej. Для писарів гром. найтяжшою справою — то покласти числа у властивім місци. Про невластивість місци доношено [хто доносив? коли, що? *Ред.*] ц. к. старостї, та се остало без успіху. Колиж на совісти тої людини тяжать не тілько писарскі але професорскі (пр. увільняне дїтий від учащаня до школи за заплатою) [кого увільнив? коли, за яку заплату? сьвідки? *Ред.*] гріхи — з додатичком намови дїтий шк. др. до фальшивих зізнань в судї, [або докладно треба подати факт — для самої справи гуц. „бунту" впрочім маловажний, або зовсїм не згадувати о тім, бо воно пахне клеветою! *Ред.*] тож треба було подбати о вінець для тих заслуг. Такі люди хапають перший лучший случай.

Д. 25 цьвітня с. р. закладають сїчовий кіш в Полянках. Учитель в Довгополи лишає науку шк., спішить на ті закладини Січи, трактує Соломійчука цигарком, сїдає собі опісля під вікном, прислухуюсь бесїді Соломійчука, по кілька разів звертаюсь до жандарма: „p. Puszka, proszę aresztować (Соломійчука), bo sprzeciwił się" якомусь там параґрафови, а коли жандарм відай з неуваги а може з неохоти (чутка ходить, що жандарми жалувались десь, [І що то за провірене факту! „Ходить чутка", „жандарми", „жалували ся д е с ь"! — *Ред.*] że przez tego Galewicza, учителя в Довгополи, cały kłopót z Sołomij-zukiem) не слухав, відводить того на бік — і по довшій нарадї учув Соломійчук: „я тебе арештую" (але не на місци „злочину", а в хатї віддаленій о кілька сот метрів) „на тебе давно вже у нас кульки загріті, не хочеш спокійно датись арештувати, то ми маємо кульки, баґнети, буде кров лягтись"... [Хто се чув? Хто посьвідчить? Без того воно вийде на клевету! — *Ред.*].

І так написана допись аж до кінця. Майже нїгде не бачимо фактів; факти попереверчено попросту в байки чи сплетнї! А на кінци: „Отсе вірний образ, провірений на місци". Та на жаль аж з „отсего вірного образу" ми зовсїм уже жадного образу не маємо і не знаємо, як властиво ся має річ Знаємо лиш те одно, що знали давно й без „отсего вірного образу", — що в цїлім тім „бунті" не було нїякого бунту і що даремнїсенько розіслано війско і тревожено сьвіт. А коли решти не розкриють наші посли та розправа, то такі „вірні образи" як отсей, не розкриють нам ні крихіточки.

Війна.

(Телеґрами).

Петербург. Ґенерал Штакельберґ телеґрафував вчера до царя: Нині в полудне розпочала ся борба против наших позиций, 6 км. на полудне від стациї Вафанку. Японцї зробили кілька енерґічних атаків, аби російске лїве крило вихнати з позициї. Ті атаки Росияни відперли і удержали ся в позициях. Перший полк, котрий стояв на лївім крилї, мав поважні страти. Командант полку полковник Хвастов і полковий ад'ютант Надточиньский убиті. Ґенерала Ґерниґроса куля трафила в щоку, але він лишивсь в рядах.

Берлїн. Бюро Вольфа доносить з Токіо рапорт Того: В ночи 13 с. м. фльотиля японьских контрторпедовців дістала ся до в'їзду Порт-Артура і закинула там кілька мін. На другий день друга фльотиля контрторпедовців острілювала сухопутні війска російскі коло Шантінтану. Против японьских кораблїв вирушив російский кружляк Новік з 10 торпедовцями. Японьскі кораблї, подаючись назад, старались заманити его на повне море, але Новік вервув до порту. Японцї не мали страт.

Петербург. З Мукдену доносять, що японьска армія, оперуюча против Порт-Артура знаходить ся на лїнії Інченсі а Люванїзи. Кождого дня відбувають ся між передними сторожами перестрілки.

Чіфу. Японцї забрали фльотилю хіньских суден наладованих мукою і рижом, призначених для Порт-Артура. Японцї запротестували против сеї контрабанди у хіньских властий.

Берлїн. Японцї відносять ся недовірчиво до Німців, котрих уважають за російских шпіґунів. В кількох місцевостях держать Німців під поліційним надзором, ніби в сій цїли, аби запевнити їм безпеченьство.

Токіо. Бюро Райтера доносить, що в корейскім заливі прийшло до битви між обома фльотами (?). Порт Артура отворений, бо вчера виїхав з порту кружляк Новік против японьских торпедовців. Непотверджені доненя подають, що японьский кружляк Нїсака стрітив ся коло острова Трусіма з владивостоцкою ескадрою. Під островом Ікі ся ескадра стріляла до двох японьских транспортових пароходів, котрим повелось утечи до порту Ікі. Також три японьскі пароходи, котрі плили з Сімоносекі, стрітили ся з сею ескадрою. Ескадра дала до них 18 стрілів. Один пароход утік, що стало ся з двома другими, не знають.

Петербург. Російскі страти до дня 6 червня обчисляють тут на 1980 погибших, 2416 ранених і 720 полонених. Між убитими є 80 офіцирів.

Кольонія. З Манджурії доносять, що там панує страшна спека, котра сильно дає ся всему війску в знаки. Ріки висихають, а в деяких околицях нема води. В короткім часі наступить пора дощів, котра для военних операций буде еще некористнїйша.

Тянцїн. Бюро Райтера довідує ся, що 40.000 людий з головної російскої армії ідучи на поміч Порт-Артурови, перейшло через Тапічао.

Рим. З Мукдену доносять, що японьска колюмна в силї 25.000 людий маширує з Саймателї на Мукден (?). Друга японьска колюмна на лївім крилї іде на Ляоян. Третя надходить від Вафанку до Гайчену, четверта

іде через С'юян на Гайчен. Пята і послїдна, на самім кінци лївого крила маширує на Кайпін.

Ню Йорк. Дневники доносять, що окрім підводної лодки „Протектор“, купленої в Америцї, Япан купив в Голяндиї другу підводну лодку „Фультон“, з котрою тепер роблять проби.

Петербург. Япанцї заатакували два російскі поїзди панцирні (?) і тяжко ушкодили їх. Поїздам повелось вернути до Порт-Артура.

Париж. З хіньских і російских жерел доносять о тяжкім погромі Япанців на північ від Кінчу.

Рим. Доносять, що на горбах коло Порт-Артура Япанцї уставили 52 тяжких гармат.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Рух м'ж муринами.

Йоганесбурґ. Біле населенє занепокоєне поставою муринів в полудневій Африцї. У племен Зулів відбувають ся тайні наради. Також між Свазами помічено рух. Публична опінія робить за се відвічальною орґанїзацию „етіопска церков“, котра голосить, що Африка є для Африканів.

Справа Картузів.

Париж. З причини закидів зроблених в парляментї Комбови, що Картузи хотїли его підкупити, аби могли лишити ся у Франциї, однак скінчило ся на нїчім, бо Картузи не хотїли тілько дати, кілько Комб зажадав, вибрано парляментарну комісию. Комісия вже уконституовала ся. До комісиї належать лише самі опозициїні посли, бо міністериальні не хотїли принати мандатів.

Син наслїдника престола.

Будапешт. Посол Ґеза Польонї заявив в соймі, що сторонництво независимости з правно-державного становища уважає, що жінка наслїдника престола має такі самі права, як ві чоловік. Супротив того бесїдник дивує ся, що в урядовім дневнику не оголошено уродин сина наслїдника престола. Бесїдник поставив внесенє, аби президия зложила в імени сойму архикнязеви Франц-Фердинандови ґратуляцию з нагоди уродин сина Ернста-Альфонса.

Реформи в Росиї.

Париж. З Петербурґа доносять, що цар казав окремій комісиї перестудиювати всї европейскі конституциї (?). Розходить ся о розширенє компетенциї істнуючої ради державної і введенє деяких новостий в зарядї держави. На всякий случай евентуальні реформи не будуть переведені перед заключенєм мира.

З Балкану.

Відень. Князь Фердинанд взлишив гадку візити у султана. Положенє на Балканї заострює ся. Македонцї відбули під проводом Ґрувва важну конференцию. Говорять, що в серпни вибухнуть наново розрухи. В Солуни боять ся нових атентатів.

Білґрад. Тут сьвятковано торжественно роковини інтронїзациї короля Петра I. По богослуженю похід пішов перед новий конак, де по промові бурмістра до короля, король сам промовив до зібраного народу.

Ватикан а Квіринал.

Відень. W. Allg. Ztg. доносить, що король ще не рішив ся, чи має навязати зносини з Ватиканом. За згодою найбільше працює королева мати. Папа намірив позволити католикам брати участь в політичних виборах.

НОВИНКИ.

— **Сорок лїт працї.** Вже онодї донесли ми, що Руске товариство педаґоґічне у Львові іменувало на надзвичайних загальних зборах дня 11 с. м. проф. рускої ґімназиї у Львові, Івана Верхратского своїм почесним членом в признаню его наукової працї. В доповненю сеї вісти годить ся подати, що Руске товариство педаґоґічне звеличало в той спосіб сорокові роковини многосторонної, богатої дїяльности сего мужа, що в деяких областях науки уходить не лише у нас, але й в очах чужинців зовсїм справедливо за спеціяліста. Властивий фах проф. Верхратского се науки природні, однак для рускої науки має він головне значінє як дослїдник на полї рускої фільольоґиї. Численні цїнні працї з области рускої діялектольоґиї здобули ему признанє найвсестороннїйшого знавця нашої мови. Першою его науковою працею була видана тому 40 лїт невеличка книжочка п. з. Початки до уложенія номенклатури і терминологиї природописної, народної ч. I. Івана Верхратского. Сею книжочкою розпочав молодий трудовник на нивї рускої науки видавництво природописної номенклятури і термінольоґиї і з окрема і по всяких збірниках та часописях оповіщувати пребогатий материял виразів, збираний ним на цїлій области руских земель і тим положив певні і тривкі підвалини до укладу наукової природописної термінольоґиї. Сим вказав він також дорогу, якою треба іти, вказав жерело, з якого треба черпати, щоби Русини могли витворити свою питому, а при тім і науковим вимогам відповідну термінольоґию. Але се визбируване розсїяних між руским народом скарбів рідної мови навело Верхратского на помічуване питомости нашої мови і ей говорів і серед руских ученых він перший звернув бачність на потребу докладних розслїдів руских говорів, положив також добрі підвалини до рускої диялектольоґиї. Его обемисті і цїнні розвідки про угро-рускі говори, про говір замішанцїв, про вельми трудну, а до того часу нетикану партию наголосу в рускій мові, оповіщені і окремо і в Записках Наукового Товариства ім. Шевченка, Archiv für slavische Philologie і т. п. стають певним доказом не лише справді муравельної працї і основного знання рускої мови і ей говорів, але приносять справедливу честь рускій фільольоґиї і в вельми цїнним вкладом в скарбону славянського язикознавства. Окрім сего опаністив Верхратский богато розвідок з обсягу природних наук. Учителюючи головно в рускій ґімназиї від довгих лїт, подбав Верхратский, щоби і тут виповнити прогалину в области шкільного письменьства, постарати ся о потрібні учебники до природописних наук. Він почав власним накладом видавати природописні підручники, видав також перший в рускій мові учебник Соматольоґиї і можна сподївати ся, що не лише нашим школам достарчить всїх в тій области потрібних підручників, але як зачуваємо, підготовив до печати обемисту наукову Зоольоґию. В свобідних від наукової працї хвилях трудив ся Верхратский також на нивї красної літератури, збогатив її і оригінальними і перекладними творами поетичними, дописував до всяких літературних і наукових часописий і сам видавав літературно-наукову часопись „Денница“. Мимо такої невсипущої працї та поважного віку проф. Верхратский зовсїм не знеміг ся і з однаково горячим запалом трудить ся дальше для науки. З нагоди 40-лїтних роковин его дїяльности шлемо разом з усїм руским загалом заслуженому землякови щирий привіт і бажанє кріпкого здоровля та многих лїт.

— **Подвиги кс. Лїбревского.** З Копичинець доносять нам, що звісний кс. Лїбревский бере ся тепер не на жарти до своїх парохіян. До акциї змобілізував цїлу свою родину. Так пр. міщанина Сторожиньского обжалував перед судом аж на три руки т. є. сам, его мати і его сестра. Причина до сеї судової кампанії пішла від самого кс. Лїбревского, котрий не хоче дати шлюбу доньці згаданого міщанина з Русином. Сторожиньский доведений тим до розпуки, як не менше до великої страти, висказав шпехпольскому аґітаторови в сутанї свій жаль по тій причині. Се стало кс. Лїбревскому та его родині притоною виступити против Сторожиньского на судовій дорозї.

— **В справі загальних зборів копичинецкого Нар. Дому** пишуть нам: Товариство „Нар. Дім“ в Копичинцях є заробково-господарске, зареєстроване в д. к. окружнім суді в Тернополи. Окрім контролї, заведеної остатними часами законом, не підлягав воно жадній иншій. Зо два роки тому товмацкий староста ґр. Дїдушицкий забрав ся до товмацких жидівских товариств та не міг розкусити їх. Навіть податкова власть має дуже обмежений вплив в дїловодство товариства. Наказ гусятинського старости, щоби збори Нар. Дому обмежили ся на дїйсних членів, був безпідставний, бо такі товариства є автономічні і самі мають уважати на правильність свого дїловодства, та щек і на зборах таких товариств всюди бувае, що вступають нові члени. Що найбільше, окружний суд тернопільский міг би квестіонувати важність рішень загальних зборів, о скілько ті рішени приходять до запротоколованя в реєстр зарібкових і господарских товариств. Коли, чи то дирекция чи надзирающа рада чи загальні збори, переступлять в чім круг статутового дїланя, тогдї п. староста може робити карне доношенє; але ані ланчуковий патент ані жадей закон не дає ему права, самому безпосередно мішати ся.

— **В справі „Січий“** пишуть нам з Коломиї: На д. 14 с. м. завізвано до Коломиї до староства Ілька Гуцуляка, кошового „Січи“ з Камінок великих і еще других вісїм „Січовиків“ та всїх суджено за пошенє відзнак на чотири дні арешту; а хотя они зголосили відклик, таки відведено їх до вязниці. Що найцїкавійше, то се, що відзнаки носили они на загальних зборах, котрі відбули ся дня 19 мая, а заказ пошенія відзнак доручено їм 4 червня. Так ото після випрокуючого комісаря Бутинського указу старости Павлїковского дїлають навспять. Головним ворогом „Січи“ в Камінках великих є звісний москвофіл о. Ілия Мардарович, перед 30 роками звісний з проповідий против горілки. Але тепер живе він в найлїпшій згоді з посесором-Жидом і за его старанєм віднято склеп в громадскім домі Жидови. Пянство в Камінках великих страшенне, а „о. саветнік“ передумує з писарем п. Юзефом про знищенє „Січи“ та що другий день їздить до староства з доносами. Справді Січовики напяли у „о. саветніка“ службу В. на інтенцию розвою „Січи“, але власне він сам їй найдужше противний. Крім того й жандарм Голубак безперестанно денунцикує Січ до суду так, що люди цїлими громадами вандрують на терміни. Виглядае так, як би то був такий Wink von Oben; однак всї ті способи не помагають, бо люди держать ся над сподіване солїдарно, а переслїдованя отаправляють їм очи лучше, ніж би се здїлала яка-небудь аґітация.

— **З Городецкого** пишуть нам: В ч. 110 с. р. „Дїла“ була поміщена новинка: Справа сьвященників-ювилятів. До сеї справи треба отсе додати: стареньский городецкий парох, шамбелян і наділений золотим хрестом заслуги, має свої заслуги і то не аби які; грошики узбирані з руских овечок шакує до польских рікних powiatowych і не powiatowych кас, щоби ратовати руских хлопів від біди тілько на 8%; всї три рускі церкви городецкі, обезпечив від огню в тов. жидівским: „Фенїкс“, котре як всякому звістно, дає тилько на рускі добродійні цїли; кождий робить після своїх сил, годї більш жадати! Що-до Страдча, то там конечно потрібно, щоби наша церковна власть дала до помочи старушкови парохови молодого і працьовитого сотрудника, і то як найскорше, бо лат. парох і вікарий в Янові не дармують. Ks. wikary Jarosiński, не чекав на правдиві жнива, а такой тепер на добре забрав ся до жнив і же що запопаде та звозить до obrządku łacińskiego. Та найби там вже плевели жав, коби хоть пшениця осталась; а то така гарна пшеничка, що горо за очи хватае, молодїж без науки Божої пропадае. Жаль! Будують церкви, але порожні!

— **До відомости ц. к. дирекциї зелїзниць державних.** На зелїзничім двірци в Станиславові нема руского т. є руско-польско-нїмецкого розкладу їзди, лише польско-нїмецкий. На запитанє одного з подорожних в тім напрямі відповів дотичний зелїзничий функіонар, що руских друків не треба.

— **Посмертна згадка.** Дня 11 с. р. відбув ся похорон Марійки Рогозиньскої, доньки Івана і Зофії Рогозиньских. Сумний сей похід похоронний вели Вп. ОО. совітник Стефанович, Красицкий, Яримович, Лежогубский і Мохнацкий. Покійна була ученицею видїлової школи ім. Шевченка, а в послїднім роцї ученицею I р. семин. уч. заложеної Руским Товариством педаґоґічним у Львові. Від перших днїв своєї науки взірцевим виконуванем обовязків і ніжною вдачою приєднувала собі симпатию учительства і товаришок. Цїлий збір учительский семинарії і школи ім. Шевченка і вся молодїж обох тих шкіл брали участь в походї похоронним. До звеличаня сего сумного походу причинив ся хор молодїжи академ. ґімназиї. Над могилою бл. п. Марійки промовив катихит єї Вп. о. Лежогубский, щиро і сердечно попращав в посліднє найлїпшу дитину родичів, взір ученик і товаришок, і найкрасшу надію народу нашого. Довго здавлюваний жаль виступив в цїлій силї, сотки заплакали не втихаючим риданем, як ридають ті, що віддають земли найдорожчу серцю людину. Память чистої і ясної душі Марійки записана нестертими буквами в серцях всїх, котрі єї знали.

— **Дрібні вісти.** Намісник ґр. Потоцкий виїхав вчера в урядових справах на кілька днїв до Відня. — З повітів рогатиньского і бережаньского виїздже до Кракова дня 17 с. м. „wycieczka włościańska“, зложена з близько 400 осіб, щоби набрати більше польского духа. — З Вадовиць утїк комендант жандармской станиці, Пшитульский, здефравдувавши повірені ему державні ґроші та виманивши у многих осіб, між иншими й від своєї любовниці більші суми. — Батько п. Ласкої, арештованої недавно у Львові, котрий перебуває тепер в Сан Ремо, на вість про арештованє дочки, помер скоропостижно. Тимчасом Ласку випустив онодї карний суд аж до розправи на волю.

— **Робота в Нїмеччині.** Народна Канцелярия оповіщує, що з Нїмеччини жадають тепер приемаки тижнево до 200 робітників в тім 50% жінок. Просить ся проте наше духовенство згідно з курендою всїх трех Ординариятів, поучити і заохочувати людий до глядани зарібків в Нїмеччині. Коли вже отворили ся двері нашому народови до сьвітла і добра, тож сьвятим обовязком є кождого сьвідомого Русина той нарід там повести.

— **Вакацийні курси.** Заходом Товариства прихильників української літератури, науки і штуки відбудуть ся в днях 23 червня до 20 липня систематичні курси наукові у Львові, в великій сали готелю Belle vue. Перша се проба у нас таких систематичних курсів на ширшу скалю, приватної вищої школи. Супроти того, що орґанїзациї університетских курсів займала нашу суспільність в останніх рокох дуже живо, повинні сї курси збудити живе зацїкавленє у нас, о скільки — розуміеть ся, серіозне і щире було те зацїкавленє вищою національною осьвітою. З сього погляду успіх сих курсів може бути фактом дуже знаменним для нашого культурного житя, як доказ дозрілости справи національної вищої школи, не кажучи вже, що успіх сеї першої проби буде певно тільки початком орґанїзациї дальших і ширших курсів того рода. В кождім разї Товариство прихильників української літератури, науки і штуки вибрало для сих курсів одну з лїпших саль у Львові, постаравши ся о ріжнородну й інтересну програму курсів і стягнувши до них кілька найлїпших наших наукових сил зробило все, що залежало в даїм разї від нього. — Програма: Проф. Грушевский буде викладати огляд історії України-Руси, Д-р І. Франко огляд історії української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX в., Д-р. Ф. Вовк українську етноґрафію, проф. Студиньский прочитає серию викладів про культурний рух у Галичині від вистуну М. Шашкевича до 1860 р., Мик. Ганкевич серію викладів з новійшої історії західної Европи, проф. Томашівский про угорску Русь, проф. Раковский про онто- і фільоґенезіс чоловіка. Инші курси будуть оголошені пізнійше. Виклади будуть читати ся від 8 до 11 або 12 годин рано що дня, з виїмком неділь. Вступ за запросинами. Зголосувати ся по них можна до члена комітету, що займають ся уряджением сих викладів, д. Волод. Гнатюка, в канцелярії Н. Товариства ім. Шевченка в днях 20, 21 і 22 с. м., від год. 9 до 11, пізнійше також до инших комітетових (комітет: М. Грушевский, М. Грушевска, І. Франко, В. Гнатюк). (Адрес Товариства прихильників української літератури, науки і штуки — Новінського 6. Старшина: М. Грушевский голова, І. Франко місто голова, В. Гнатюк секретар, М. Грушевска скарбник).

— **З львівского Бояна.** Ґенеральна проба до людового духовного концерту відбуде ся в штницю с. т. в „Руській Бесїді“ о год. 7½ вечером під проводом о. Нижанковского. Прошу о участь П. Т. боянїстів в комплєті і о явленє ся на час! Білети вже продають ся вечером від год. 7 в „Бояні“ (ул. Трибунальска 6) по таких цїнах: Крісла в партері перворядні 2 К, другорядні 1 К. Фотелї I пов. 2 К. Фотелї II пов. по 1 К і по 60 сот. Льожа партерові і II пов. по 4 К. Льожа мезанїнові і I пов. по 5 К. Всї крісла III пов. по 20 сотиків. Чистий дохід призначений на бідних учеників рускої ґімназиї. Наддатки принимають ся з подякою. — *Р. З.*

— **Москвофільство серед Русинів і Поляків в Галичині.** На сю тему буде мати п. С. Вітик відчит в пятницю дня 17. с. м. в сали педаґоґічного товариства (польского) у Львові при ул. Зимороинча ч. 17. Вступ на салю 10 сот., крісла 30 сот.

— **Комітет станиславівский,** занимаючий ся звеличанем інтронїзациї епископа д-ра Ґригория Хомишина, повідомляє всїх тих, що хотїли би яко депутациї взяти участь в торжестві, щоби зголосились дня 18 с. м. се в в суботу о годинї 3 в льокали „Рускої Бесїди“ в Станиславові, площа Франца Йосифа ч. 3.

— **Вправний рисовник архітектури** найде у мене заняте. — *В. Навірний*, Львів, Ринок ч. 36. 2—3

Бібліоґрафія:

— **Літературно-науковий Вістник,** книжка за місяць червень містить: Сергій Бердяев і Мій віночок (на могилу М. П. Старицкому). З поезий Петра Шелеста. — З поезий Сергія Мартоса. — А. Кащенко: Три шляхи. — З поезий П. Рябошапки. — Денис Лукіянович: Не бачив квітів (оповіданє). — Гринько Коваленко: Зрада (драматичний епізод в трьох актах). — Кирило Безхлібяк: На зарібках (оповіданє). — Земьма Литґерлеф: Чудо Антихриста (роман). — Іван Кревецкий: „Не было, нѣтъ а быть не можетъ!“ — Мих. Лозиньский: Три з'їзди (До найновійшої історії социальної демократиї). — Ів. Франко: Шевченко і Ґремія. — Вол. Гнатюк: Поетичний талант між бачванськими Русинами. — Хронїка і бібліоґрафія.

Руйнуєте „Січи“?

Руйнуєте „Січи“, панове старости?
Бажали-б нас стерти, сердечні ляхове?
И розкинуть по полю юнацкії кости —
скупатись на віки в гайдамацкій крови?

Не мило вам бачить, що люд наш рушивсь —
до сьвітла вже рветь ся, добра і культури
і з неальмом свободи до неба здіймавсь,
китайскої ери лямае вже мури?

Пускаєте вісти дияволські, ложні,
на тихий народ і на земленьку руску,
забули ви в злости, панкове вельможні,
на Сибір московску і пресню пруску!

Нечисте сумлїне товче вами люто
і гонить за вами як фурия клята —
за рани, за кривду стару, незабуту
страхаєтесь німети гнобленого брата?

Не бійтесь! Не хоче він мести шукати,
на здобутки ваші він навіть не гляне!
Лише стережіть ся ще кривду дїлати:
Стара не забулась, нова най не встане!

„З Комаря“.

Леонід.

— **З тов. руск. рем. „Зоря“ у Львові.** Не один з Русинів так у Львові як і на провінциї хотїв би підперти наше одиноке руске ремісниче товариство у Львові тим бодай, що піддав би роботу нашому членови та не знає хто тим членом є і де кождий з них мешкає тому Ком. информациїна того тов. подає нині адресу всїх майстрів шевців Русинів надіючись що суспільність підопре наші змагання. Майстри шевці: 1) Карпіньский Володимир ул. Театральна ч. 24; 2) Коцюмбас Стефан ул. Руска ч. 3; 3) Чорний Іван ул. Жовківска ч. 59; 4) Шозда Станислав площа Академічна ч. 5; 5) Стецик Дмитро ул. Шайнохи ч. 8.

— **Каплиця на продаж.** В Вацовичах коло Дрогобича є на продаж богослужебна каплиця, в котрій помістить ся вигідно 200 людий. Збудована тому вісїм лїт — тепер непотрібна. Цїна продажи зовсїм низька. Інтересовані звольть порозуміти ся з місцевим парохом о. Іваном Пастернаком.

Новий Готель центральний Неслєра в Станиславові, збудований після найновійших вимог техніки і ґиґієни, устроєний в правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для рускої елеґантного сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантнійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і канарня. Водопроводи і купелї. Стайня і возівня. Почта і телефон.
Цїни дешеві. 428 1—6

Загально звісний лїкар **Др Яков Бронислав Сокаль** повернув і ординує як вперед у Львові ул. Скарбківска ч. 4. 427 1—1

Звертаємо увагу наших Вп. передплатників на поправлений розклад поїздів зелїзничих обовязуючій від 15 червня с. р. почавши.

З нагоди ювилею 25 лїтної дїяльности проф. Юлїяна Романчука — видала Народна Канцелярия **ґабінетові фотоґрафії ювилята.** Дістати можна в „Народній Канцелярії“ ринок ч. 10, I. поверх у Львові за надісланєм вкоти 2 корони.

Народна Канцелярия.

— **Родимці!** Нема майже чоловіка інтеліґентного в Галичині, якого станові обовязки не змушували би хотяй раз в рік приїхати до Львова. Маємо повну надію, що Родимці вже небавом будуть заїздити до свого готелю а тепер взиваємо їх і просимо, шоби вступали в члени „Народної Гостинниці", бо отворивши готель у Львові сьміло зможуть сказати, що се їх власна хата. — Уділ виносить 20 К і 2 К. вписового. — „Народна Гостинниця" Львів, Ринок ч. 36.

Надіслане.

КОНТОРА ВИМІНИ

п. к. управ. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

Всякі заграничні монети купують і продають найкористнійше

Сокаль і Лїлієн

банковий дім і контора виміни.

Замовленя в провінциї виконуємо відворотною почтою без дочисленя окремої провізиї. 207 a 2—?

Сим поручаємо Впов. панів Петра Сенюту, руского артиста маляра, замешкалого при ул. Жовківскій ч. 44 В у Львові і Евстахія Щупляковича, артиста-різьбаря, властителя різьбарско-столярскої робітні, замешкалого при **ул. Батория ч. 32 у Львові**, котрих роботу знаменито виконану в церкві добрянській ми оглядали з великим вдоволенем.

За церковний комітет *о. Р. Шепарович*, нарох в Добрянах.

Прегарну роботу в Добрянах вищше згаданих Панів артистів ми бачили і можемо їх сьміло припоручити кождому.

О. А. Полянський декан.
О. Петро Шапковский совітник.
О. А. Добіцкий. 353 5—10

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Замкненє рахунків Спілки ощадности і позичок в Марконоли за рік 1903. Членів прибуло 31, убуло 4, стан з кінцем року 101. Уділи: К 757·72. Стан чинний: К 24 328·63. Стан довжний: К 24.248·34. Фонд резервовий: К 401·08. Чистий зиск: К 115·91 с. Оборот касовий: К. 48.576·97 с.

Спілка ощадности і позичок в Маркополи стоваришене заревстр. з необмеженою порукою.

Іоан Кулїцкий. Андрух Левко. 429 1—1

Ученик VII кл. української гімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного занятя на час вакацій. М. Оглій.

Фортепян короткий, чорний, добре удержаний, продам дешево, також пиніна крикові. Войнарович, Скарбківска ч. 5. 62 1—3

МАТЕРАЦИ чисто волосїнні по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32. Матерацы з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8 до 10 зр. Матерацы спружинові, сїнники, подушки, пішви, простирала і т. п. найбільший вибір в специяльній робітни кондер і матерацїв Иосифа Шустера, Львів ул. Коперника ч. 5. 287 10—10

Знаменитий МІД

десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 клґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри [робить ніжною і відмолоджує]. Безплатно брошурка д-ра Цесельского о меді. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний 346 учитель *в Ізи чинах.* 13—20

„Дзвінок"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цїлий рік тілько 6 К. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

Товариство „Просьвіта" при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта", шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1.	Фінляндия і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна" і „Два старші Богомільці"	36 „
3.	Жите св. о. Николая	40 „
4.	Пасїка	70 „
5.	Про лучбу ґрунтів або комасацию	80 „
6.	Спартак, провідник римских гладіяторів	90 „
7.	Гетманьскі свати	50 „
8.	На послуханє до Відня	40 „
9.	Оферма	40 „
10.	Від чого вмерла Мелани	40 „
11.	В глухім кутї	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52 „
13.	Цїкані розмови про держави і народи Европи	60 „
14.	Батько Петро і его дїти	40 „
15.	Дещо про молоко	40 „
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60 „
17.	Абрагам Лінкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природою	90 „
20.	Під морскими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і перестороґ для хліборобів	45 „
22.	Про обірник і инші навози	60 „
23.	Істория України-Руси (з образками)	30 „
24.	Молитвенник народний в а) звичайній справі	60 „
	Молитвенник народний в б) лучшій справі	80 „
25.	Великий молитвенник „Хваліте Господа в небес на звичайнім папери в справі а) полотняний в футералом	1 К 80 „
	б) шкіряний з позолоченими берегами і футералом	2 К 80 „
	Великий молитвенник „Хваліте Господа в небес" на великовім папери в справі а) шкіряний з позолоченими берегами і футер.	3·60 „
	б) такій самій з клямр.	3 К 60 „

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛЯ

марки „Edelgeist".



При натиранню усмирює біль, скріплює мускулятуру і ожи-вляє нерви.

При змиванню гігієнічно-профілактичне средство против ослабленя в відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELLS COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Піпеса-Поратинського, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишли* в аптиці Гольдберґа; в *Рящеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Гертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Теофиль Копистиньский

артист-маляр

мешкає 20 лїт у Львові, принимає загально, що входить в украсу церковну і просить уклінно Вис. Пр. Духовенство о занотованє адресу до дальших услуг в штуці

Львів, улиця Кравівска ч. 20. 662

ОГОЛОШЕНЄ.

Товариство кредитове в Тонах, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, війшло в житє на основі рішеня ц. к. окружного суду торговельного в Тернополи і розпочало вже свою дїяльність. Стопа процентова від позичок по 8 від ста, від щадничих вкладок по 5 від ста. Товариство підлягає контроли ревізийного Союза у Львові, тому руска публика повинна з цїлим довірем поперти его материяльно льокуючи в нїм свої ощадности. 104 5—5

Огород саский.

Концерт військової музики коло зелїзничої рампи і Театр Рїжнородностий. 365 1—8

Перший руский склад машин до шитя.



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всї. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Усилїм спілати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шиття і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола" у Львові!

Візитівки в монограм. „Сокола"	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, ґальванізовані на атласї	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармовіс „ „	30	„
Шпилька до краватка	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 20	„
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притискачі зі склом з фотографією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по	70	„

Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї" ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях", „Трудї і у Дениса Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола"!

Народна Торговля

поручає у всїх своїх складах

Насїня випробовані [конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, капуста, морхов, петрушка и пр.]

Коси а фірмовою написею „Народна Торговля" по цїні 1·—, 1·20, 1·40 кор. відповідно до величини.

Серпи ковальскі — легні а ручні по 50—60 сот.

посередничить при закупні всїх родів 280

„МАШИН РІЛЬНИЧИХ".

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Red Star Line, Antwerpen.



до Америки.

Парівці першої класи, — просто, без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информаций удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болонї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, шочно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 21—72

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рящева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белаця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рящева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о **36 мінут там**, що **12 год.** серед.-европ. часу **= 12 год. 36 мін.** після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, насип Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций удїляє і продає всякі білети на розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 28

При закупні товарів просимо поминувати на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 124. Львів, Пятниця 4 (17) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панас Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	** „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попередніми застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ії місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Новий владика.

Вже позавтра, в найблизшу неділю, відбуде ся вступлене на престол станиславівської епархії новоіменованого Владики, Впр. о. Хомишина — акт, від котрого опорожнена так довго епископска столиця знов буде мати зверхника і господаря.

Коли основувано станиславівску епархію, Русини привязували до неї чимале значіне, та покладали надію на се, що епископска столиця в Станиславові причинить ся не тільки до двигненя рускої церкви, але тим самим до скріпленя рускої народности на Покутю. Одначе на жаль надії сі з ріжних причин доси остали лише надіями. Вже самі часті зміни в особах, що занимали станиславівский престол, а ще більше довгі-предовгі інтервали при обсадї опорожненого престолу, мусїли мати в тім згляді некорисний вплив, відсуваючи ipso facto личність епископа на другий плян, а головну ролю в справах епархії віддаючи в руки непідпадаючої змінам капітули. З поміж трех епископів що засїдали доси на станиславівским престолї, анї перший, бл. п. Пелеш, ні другий, бл. п. Куїловский, оден задля підорваного здоровля, другий задля старечого віку, не могли витиснути на управі епархії ніякого власного пятна та в цілости дали ся омотати непожаданим і шкідним вилівам москвофільских членів консисторії, що вхопили в руки усю керму епархіяльних справ й надали станиславівским церковним відносинам ні трохи невідповідний, а так для греко-католицкої церкви як і для руского народного жити шкідний напрям. А як далеко сягала ся певність себе сих консисторіяльних кругів в володїню станиславівским епископским престолом і до якого степени москвофільска „фамілія" мусїла опанувати сю столицю, мірилом сего може послужити хочби послїдний інцидент з письменним протестом деяких членів станиславівскої капітули против іменованя владикою нинїшнего епископа, о. Хомишина, — інцидент, що в істориї епископских столиць остав мабуть небувалим виїмком. Відносинам сим не положила загати й сильна індівідуальність третого станиславівского Владики, нинї львівского Митрополита, — бо й короткий побут о. Андрея Шептицкого в покутскій столици не давав до сего поля.

Тож коли по кількалітнім опорожненю станиславівского стола і по всїх тих крутих заходах що мали на цїли дотеперішний москвофільский режім станиславівскої епархії доповнити віддачию епископского жезла в руки когось з адгерентів того-ж самого табору, а бодай личности, яка йшла би легко під лад вилівам та інспірациям консисториальних потентатів — коли отже положено вже раз іменованем епископа конець усїм інтригам і опорожненому столови привернено господаря, то вже сам факт обсади так довго вакуючої свого владики столиці, мусїли всї здорово і щиро мислячі Русини повитати з повним вдоволенем, тим більше коли вибір рішаючих кругів що до особи новоіменованого епископа випав цїлком не по інтенциям тих, що доси трясли станиславівскою епархією.

Витаючи нинї нового покутского Владику з его вступленем на престол, ми далекі від того, щоби хотїли звертати ся на его адресу з якою небудь наукою чи вказівками. Рішаючи ся принати високо одичальне своє становище, о. Хомишин з мужескою зрілостию здав собі певне справу з тяжких задач, що ждуть его на позициї станиславівского Владики. Та все-ж таки, сповняючи наш обовязок сторожів та речників народної опінії, не можемо не звернути уваги на загальні та льокальні обставини, серед яких Пр. о. Номінат обіймає управу станиславівской епархії.

Хоч правдї понятє народности обіймає у нас ширші круги від понятя греко-католицкого обряду і греко-католицкої церкви, і хоч до руского народу в Австриї та поза ей межами причисляють ся члени ріжних віроісповідань і церквий, то все таки фактом есть, що головна маса Русинів в Галичині се вірні рускої греко-католицкої церкви, а тим самим і греко-католицка церков стає наче нашою національною церквою в межах Австриї. Зріст і двигненя руского народу мусять отже мати свій вплив і на зріст рускої церкви та і на відворот. І сей взаїмний звязок інтересами рускої нації як такої, а інтересами руского обряду в Галичині нїяк не можна спускати з очий в оцінці становища наших духовних кругів супротив національних справ. Съвідомість народна серед широких кругів нашої суспільности зросла в послїдних часах небувало і росте дальше з елементарною силою, та стала нинї чинником, з яким поважно чи-слять ся навіть ті, що загалом не мають охоти з руским народом числити ся. А певне в інтересї нашої церкви лежить, щоби вона заховала на дальше в відношеню до нашої народної справи то становище, яке доси приняла їй історичний спадщинї. Істория дала їй у нас становище національної церкви тож і интересом ей есть остати національною, і то національною в повнім і правдивім сего слова значінню і на дальше. Якже ж шкідно на інтересах самої-ж церкви відбивав ся, коли вона в розріз з реальним житем народу, з напрямами сего жита і з его ідеалами дасть ся ужывати до противнародних цїлий, сего відстрашуючим приміром може послужити ни-раз станиславівска епархія. Бо коли як-раз там, в часах безконтрольної господарки москвофільскої „фамілії" в епархії, і в часах, коли московскі аґенти, в роді коломийского амбасадора, роздають парохії, коли як-раз тодї на Покутю на ново знаходять послух „антипопівскі" окличи, то се не лишено симптоматичного значіня так само, як не лишена его справа Залуча, про котру — мимоходом кажучи — станиславівскій консисторії „нїчого не було відомо". Ставши на услуги московских інтересів, так діяметрально противних інтересам нашого народу як і самої греко-католицкої церкви, мусїла станиславівска епархіяльна управа викликати реакцию, яка й знайшла свій вислів в двох так на око ріжнородних, а однак в сути річи однородних проявах, як згадані щойно симптоматичні факти. Коли би станиславівска церковна управа була хотїла числити ся з тим, що несе національне житє, не було би певно ні Залуча, ні не було би пожари для антипопівскої кампанії, на чім лише зискала би церков, а зискав би і народ.

Кінчаючи наші рефлексії з нагоди інтронізациї станиславівского владики, ми би могли ще лише пожелати ему, щоби побіч інтересів рускої церкви не менше горячого речника найшли в нім й інтереси нашого поневоленого руского народу — „на многая лїта!"

„Ruth. Revue" і її значінє.

[Довись з Відня]

Коли перед двома роками порушено у нас справу видавани руского журнала в німецкій мові, руководив ся загал переконівченем, що найважнїйшим успівом омаличинациї нашого народа під теперішню добу, коли сей нарід остави вже за собою дитячі лїта культурного розвитку, є: познайомити цивілізований съвіт з нашими культурними добутками, а бодай хоч зі самим фактом істнованя українско-рускої нациї, і зробити его нашим союзником в борбі з ворогами. Овочем дискусиї, яка тодї вела ся довгі широко по наших краєвих часописах, було заложенє двотижневника „Ruthenische Revue", а одноріче істнованя его без сумніву сповнило навіть найдальше сягаючі надії.

Вість, що в Европі живе висше трицятимілїоновий, культурний нарід, що при своїм важнім геоґрафічнім і політичнім положеню є головною підпорою російского царизму, а заразом і его ворогом, потрясла цивілізованим съвітом. „Від коли я дізнав ся про істнованє Вашої нациї, — мов житє стало богатїйше, моя надія в людскість певнїйша. Я слїдку за кождим словом. Се навівав чимсь новим, съвіжим, відважним, се чарує". Отсе слова европейского съвіточа Вернгерна-Берзона в письмі до редакциї „Ruthenische Revue". З усїх сторін Европи, бай з Америки шлють учені, письменники, професори і публїцисти письма до редакциї з заявами симпатиї, з негодованем на наших гнобителїв, з проценем о повстанє, з замовленими.

Безперечно в тім передовсїм заслуга редактора Р. Сембратовича, що трудячись довший час на полю европейскої публїцистики, потрафив добором статий придбати для „Ruthenische Revue" правдиву европейску публїку. Французка „La Raison" пише, порушуючи українско-руску квестию, що головною приметою „Ruthenische Revue" є се, що редакция умїє добирати такий материял, щоби журнал читав ся з інтересом, без скуки.

Замічаючи від себе, що будь-що-будь „Ruthenische Revue здалеюби попри статях з закраскою політичною і информацийною а також статї наукові, які придали би їй більше поважного характеру, і обминаючи в браку таких статей наших учених, мусимо згодитись на вислів „La Raison", тим більше що згаданий орган его аргументує. Аналогічна нашому двотижневникови видавана в Берлїні „Finländische Rundschau", не могла зацїкавити Европу сухими статями і упала по кількох місяцах, хоти чейже Фінляндців нинї кождий підає, хоч з ними симпатизують Німцї та Скандинавії. Однакова доля чекає оперуючу великими фондами часопись „Pro

Таж він кацап!

В саму пору дістаю вчера такий лист:

„Дня 14. червня 19 4. Високоповажаний Пане Директор! Я читала вчера Ваші „Абищиці" і зрозуміла Ваші редакторскі клопоти та нагадала собі свою обітницю. Ось і посилаю Вам писанє моєї Лїдки; може воно Вам сподобає ся і стане в пригодї. З високим поважанем *Анастасия С...*"

„P S. А Лїдцї я лагоджу виправу..."

Признаю ся до гріха, що не дуже то я урадував ся тим письмом і „писанєм моєї Лїдки", бо в теці маю богато „віршів", „мрій", „оповідань" і сїляких молоденьких Маріок, Оленок, Наталок, а всї вони — і ті Марійки і ті „вірші" — ну, гарні, що гарні, тілько не для нас...

Але що-ж дїяти? треба прочитати.

Ага! Мушу-ж поперед розказати, як то з тою „обітницею" річ має ся.

Перед самим Різдвом вирвав ся я зо Львова, а всїяни до ваґону, опинив ся в передїлцї „для некурячих". Розглянувши ся, побачив дві молоді жінки. Молодша, може пїспацятилїтне дївчаточко, аж за очи хапало своїм съвіжим, здоровим виглядом, тихими, невинними, а таки якось маґнетично притягаючими оченятами, та соромязним, а при тім дитинячо свобідним поведенем. Друга, може трицятилїтна, очивидно замужна жінка, що могла бути старшою сестрою тамтої, звертала на себе увагу особливо тою материньскою ніжностию, з якою обертала ся до молодшої, і тою гордостию в очах, що наче промовити хотїли: „Ось дивіть, яку я собі викохала донечку!"

Розмовляли по руски. Я чув, як старша звала молодшу Лїдкою, а ся старшу тїтусею.

Хоч я в дорозї не люблю заходити в розмову з незнакомими, але сим разом не втерпів, щоби не познакомити ся з Русинками. І довідав ся, що старша — се жінка съвященника, а молодша — її сестрінка і вихованка. Їздили до Львова замовляти в „Трудї" сукнї, то що, бо в мясниці Лїдка виходить замуж, за Русина, адвокатского конципієнта. Вона вже в осени мала виходити за укінченого богослова, але якось розійшло ся.

Я замітив, що Лїдка дуже гарно говорить по руски — без тих наріченых відмін „шенка, пятниця, ой, книжке", що чуло ся у її тїтусї; повертаючись до мене, говорила „ви", а не „ваш". Я посміхав, де вона так навчила ся. Виручила її тїтуся:

„А Васюта, її суджений! Він її знає від дитини. Два роки були разом на станциї, а й опісля, коли був на правах, не забував на неї. То він її так вивчив; раз-краз давав читати книжки."

Дївчатко побагріло.

Тїтуся читала мою книжочку „О, щаслива Русь!" і сподобала собі її. Вона знала також, що я колись видавав „Зорю" та й тепер ще хлопаю ся в чорнилї. Отже й се й те, а дальше каже: „От я Вам пришлю одно писанє моєї Лїдки; може Вам сподобає ся. Дуже ладно написане!"

Дївчатко знов спаленїло і наче до молитви зняло оченята на тїтусю. „Тїтусю!..." каже.

„Отже таки пішлю!" відказала тїтуся і з любязним усьміхом глянула на свою петїйку.

Я з недовірем хвилиночку замнав ся, але таки, не даючи того пізнати по собі, подякував за обітницю та просив о память.

Прийшов час розпрощати ся з любими моїми товаришками дороги, і я ще раз пригадав тїтуси її обітницю.

І ось, я й забув уже за тую пригоду, аж в тім дістаю те писанє Лїдки. Та й правду казала тїтуся, що воно ладно написане. На его закінченє буду мусїв ще дещо доповісти, чого довідав ся в дорозї; а тепер даю голос Лїдцї.

* * *

Пане Редактор! Не съмійте ся з мене, що я недавно научила ся писати та їхаю ся вже в ґазети. Але я така зажурена і заразом урадувана, така лиха сама на себе і заразом вдоволена, ну, така й щаслива й нещаслива, що радонькі собі не можу дати.

Подумайте собі: Я три дні плакала і з хати не виходила і їсти не могла і спати не могла; три дні навіть цьвітків своїх у зїльничку не підливала; щастє, що як-раз впала слота, а то були би цїлком повяли або й погинули! Ой, мірточки-ж мої бідні! З маленьких зрязочків я вас виплекала-викохала, винесла тепер на грядочки, на сонїчко, на росоньку; так рясно ви мені зазеленїли, а через мов горе готові були до чиста обсипати ся!

Потому цїлий тиждень бігала я без пуття по саду, по лугах, по полях, та нудила съвітом, то гіркими сїзонськами заливала ся, то сумні-тужні пісни виводила.

Аж вкінци прийшло менї на гадку списати своє горе, і ось... на диво успокоїла ся!

А списавши, посилаю Вам. Перечитайте! Може воно придасть ся кому в науку. Я сама не розберу, кому би вони могло придати ся і на що; а таки щось менї підшептує, що може придасть ся. Як би справдї так, то дайте заголовок, який самі хочете, та випечатайте.

* * *

Перед вакаціями скінчила я виділову школу.

Ой, не у Львові-ж, не у Львові, не руску школу! Та що-ж, не можна було. За те може пощастить піти хоч до семинарії руської, коли, чую, отвирають у Львові, — дай їм Боже здоровле і довгий вік! Та не в сьому річ.

З съвідоцтвом в руках бігла я на радощах на станцию, рада хочби в сю мить до дому.

„Тож то тїшити ся буде моя добра тїтуся, як прочитає съвідоцтво своєї Лїдки!" Отся одна гадка виповняла всю мою душу, і я з нетерплячкою ждала години, коли мене відвезуть до желїзниці.

Моя пані, далека своячка, вдовиця по съвященику, прочитала съвідоцтво, обцїлувала мене і разом зі мною стала порати ся коло моїх статків, зносити біле, складати одежу, помагати менї одно зложити до скринечки, друге повязати в ремінцї.

Прийшла година від'їзду. Пані мене відвезла, увела до ваґону; ми розпрощали ся крізь слези й жалю і радости.

Но дорогй я не втерпіла, щоби не розвязати клуночка, до вложені були гостинці: тїтусї вишиваний обрус, вуйкови подушка до церкви під евангелїє, малому братчикови вишивана сороченка, що меншим сестрічкам мережані запаєчки, та ще дещо, та ще дещо, — усе шильні роботи, що тепер знадобили ся на гостинці для моїх любих, для моїх дорогих добродїїв.

Бо я сирота, кругла сирота! Неначку ледве-ледве затямила, а тата то й зовсім ні. Маленькою взяла мене тїтуся; ще не мала своїх дїтий. Та й виховали-викохали мене, як свою рідну.

Час минув хутко. Ледво вспіла назад поскладати і звязати гостинці, як уже й наша стация; а там уже ждали конї. За малу годинку я й дома.

По кількох днях перших радощів якось при обідї зачіпила тїтуся:

„Ну, що-ж тепер, Володиміре, будемо робити з нашою Лїдкою?.. До семинарії би; нехай учить ся, як людскі дїти, та й у всякій пригодї не завадить їй мати матуру."

— Ет, витребеньки! Матура!... Ніби вона й тепер не має матури!... Дівчинї пішло на сїмнацятий, брови як шнурочка, карі оченята, хоч цїлуй; і якої ж їй ще треба матури? — відповів вуйко поважно, ніби як сердито; а перегодом додав: — Нехай лїпше сидить дома та тобі помагає в господарстві. Нехай научить ся зварити мудрого борщу, упечи хлїба, поки Бог пришле жениха.

Я знала, що вуйко удає і так тілько жартує, щоби подрочитись зі мною; а всеж таки закрутилось менї в очах слези.

Вуйко дивив ся просто на тїтусю, а на мене все кидав оком зпоза очиць, підстерігаючи, що я на те скажу.

Та зжалїлась надо мною тїтуся й каже:

„От, не дрочив би ся з дитиною! Ще собі подумає, що говориш направду, та розплаче ся бідняткo. Вже й сїмнацятий нарахував дитинї... не знати відки!"

— Як то не знати відки?.. За три недїлї буде тринацять лїт, як ми побрали ся. Їй

Armenia“ (Париж), котра, хоч розсилає по цілій Европі даром 5000 чисел, мусить згодити ся на те, що европейска преса переходить попри неї мовчки.

Як сказано, головна задача таких видавництв лежить в тім, щоби ними заінтересувала ся в першій мірі чужа преса і мужі науки, котрі опісля порушували би дані справи у себе дома і тим сї справи робили популярними. Що „Ruthenische Revue“ вивязала ся із сеї задачі зовсім удачно, нехай послужить отсей список заграничних часописий, котрі давали місце українсько-руській квестії, поміщуючи дословні передруки або екстракти статий з „Ruthenische Revue“, або на їх підставах містили статї самостійні.

Сюди належать з нїмецких: „Frankfurter Zeitung“, „Das freie Wort“, „Politisch-antropologische Revue“, „Gegenwart“, „Nation“, „Zukunft“, і т. д., і т. д. „Chikagoer freie Presse“ (амер.) і „Westen und Daheim“ (амер.); французькі: „La revue“ (revue des revues), „La Raison“, „L' Europeen“, „L' axiome“, „Le cris de Paris“ і инші; шведські: „Stockholms Dagblad“, „Ugens Nyheter“, „Sjöfartstindung“ і инші; російські: „Ст. Петербурскія Вѣдомости“, „Сѣверный Край“, „Кіевская Газета“, „Образованіе“ і т. д.; Крім сего поміщували статї про Україну норвеский „Kristiania Dagblad“, данська „Politiken“, іспаньска „Nuestro Tiempo“, італійські „Avanti“ і „La vita internazionale“, инші дві японські часописи. В послїдній названій часописи помістив в остатних часах статю проф. університету в Римі М. Серджі (Sergi) статю п. н. „L' appresione dei Rutheni“. Ся статя, як і вступна статя передпослїдного числа „L' Europeen“, журнала, видаваного між иншим Бернштерне-Бєрзоном, посьвячені відносинам на Україні і обі подають дословний переклад указу з р. 1876. Про сей монструальний указ подало доси загалом шість французких, вісїм скандинавских і велике число нїмецких часописий дословні або скорочені переклади з „Ruthenische Revue“.

З поодиноких ученых заінтересувались українсько-руською справою попри велике число літератів і професорів, такі знаменитости як пок. Момзен, дальше Чемберлен і Брандес, що помістив кілька широких і дуже прихильних статий про українсько-руску справу в данських і шведских часописях. Сюди належить зачислити також анґлійского ученого Вельса, а передовсїм нестора упсальского парляменту д. Гедіна. Гедін се 70-літний старик, докладно обзнакомлений зі славянськими справами, а питанєм українсько-руским прямо одушевлений. Єго то заслугою заложено на упсальскім університеті катедру славянських мов, з котрої в сім році читав проф. Людвель лекції українсько-рускої літератури. Сей добродій, що своїм впливом отворив для українсько-рускої справи столиці двох столичних шведских дневників „Dagens Nyheter“ і „Oftenbladet“, подає дуже гарну гадку, а то устроїти в „Ruthenische Revue“ міжнародну анкету в справі указу з року 1876. Ось ее наводимо другий примір, де безпретенсіональні західноевропейскі мужі стану бажають поставити нашу справу на ширшу скалю. Як звісно, подав був французкий посол і член міжнародної лїги д. Гіббар гадку, виволїчи українську-руску квестию перед гаґську конференцию, де би Україна стала перед судом Европи обжалувателем миролюбивого царя, аранжера тої конференції, та миро-і свободолюбивої польской шляхти. (гл. Ruth. Revue ч. 4 за р. 1904). Що за ґеніяльна ідея! Та на жаль серед нашого загалу, занадто абсорбованою дрібною політиною не проявила ся доси ні тїнь якоїсь акції в сїй справі, хоч посол Гіббар сам обовязав ся піднести виготовлений меморіял. Воно сумно і соромно, що ми відтручуємо руку, котру нам простягає Европа.

Реасумуючи все сказане, мусимо прийти до переконани, що „Ruthenische Revue“ не то, що сповнила ставлені до неї бажання, але їх перевисшила. Даймо тутки голос чоловікови безпретенсіональному, проф. Геннїґови, редакторови „Des freie Wort“. Він пише: „Судячи по статї річний і по значінню, яке европейска преса придав „Ruthenische Revue“, Ви здобули п р я м о н е і м о в і р н и й у с п і х, яким Ви мусите бути вдоволені. Се річ безсумнівна, що „Ruthenische Revue“ робить українсько-руский справі неоцінену прислугу“.

Справи австро-угорскі.

О сина наслїдника престола.

В угорскім соймі п. Ґеза Польоні поставив в середу внесеня, аби офіциально заложити ґратуляцию наслїдникови престола з причини, що єму уродив ся син. Тіса виступив против сего внесеня, бо дїти архикняза Франц-Фердинанда не мають бути уважані за членів панучого дому. Хоч угорскі закони не роблять ріжниці між морґанатичним подружем а подружем з правої руки, то наслїдником угорского престола може бути тілько archidux Austriae. Тимчасом дїти теперішного наслїдника престола не суть архикнязами Австрії.

Ліберальне сторонництво дуже невдоволене, що сторонництво независимости витягає в аґітаційних цілях таку драждину справу. Тактика независимих змірає до того, аби на австрийский престол покликати иншу особу, а иншу на угорский.

Війна.

Коло Вафанку на Ляотунї прийшло між російским корпусом Штакельберґа а японською армією ґенерала Нодзу до дводневної битви (14 і 15 с. м.), котра — після рапортів Куропаткіна — скінчила ся програною Росиян, а після донесень нїмецких і анґлійских дневників таким погромом Росиян, як над рікою Ялю. Супротив того, що ми нїколи не опираємо ся на приватних донесених, приймаємо яко більше-менше — певне лише се, що дають нам урядові, російскі, чи японьскі рапорти. В послїдних днях відбуло ся на Ляотунї кілька менших і більших перестрілок, а в днях 14 і 15 с. м. прийшло навіть до більшої битви. Про все те Японцї не подали до публичної відомости ані одного рапорту своїх ґенералів. Маємо лише російскі, але також не оголошені в цілости. Рапорту Куропаткіна про послїдку битву також не оголошено в цілости, а що найгірше, не оголошено кінця, про остаточний результат битви.

Знаємо, що Штакельберґ має між Ташічаом а Кайпіном 40.000 війска і що одну дивізию, отже 12.000 вислав на Ляотун. Передні відділи сеї дивізиї без перерви стирали ся з північним фронтом японьской армії на Ляотунї, зі змінним щастєм. Дня 11 с. м. прийшло до Вафанку до більшої битви, про котру згадують рапорти російских ґенералів. Однак з сих рапортів не можна довідати ся, чи дійсно Росияни стратили — як згідно доносять приватні телеґрами — 800 людий в убитих а 2000 в раненых, і що Штакельберґ цофнув ся до Ючжану. Видно, що Штакельберґ не цофнув ся, коли Куропаткін рапортує про битву коло Вафанку, до котрої прийшло дня 14 с. м. Оголошена часть рапорту звучить: Коло Вафанку прийшло дня 14 червня до битви з двома дивізиями Японців. Наші страти слїдуючі: Погибли: командант 1 полку східносибірских стрільців полковник Хвастунов і полковий ад'ютант Надоштиньский. Ранені: Ґенерал Ґерґрос і капітан ґенерального штабу Крижицкий. Убитих і раненых офіцирів в 20 і 311 рядових. З того на перший полк стрільців припадає 12 офіцирів і 200 вояків а на першу бриґаду артилерії 6 офіцирів і 50 вояків. Ніч минула спокійно. Дня 15 червня о годині 2 над раном тревала короткий час карабінова пальба. О год. ½ 6 рано Японцї зачали стріляти з гармат до нашого правого крила. В тім часї розпочалась канонада на нашім лївім крилї. Передтим, о год. 5 рано російска кінота помітила на полудне від Пафанчену більші японьскі сили против нашого правого крила. Японцї звернули пальбу против нашої кінноти, котра уставила ся на високорівни між Пофанченом а Люнкаом, а рівночасно звернула на російске війско сильний гарматний огонь. В наслїдок того ґенерал Штакельберґ з частию російских сил рушив до атаку, обходячи праве крило японьске між Вафанку а Гуйком. Другу часть свого війска вислав против японьскої піхоти. Коло год. 10 перед полуднем, Японцї маючи бриґаду піхоти, батерию артилерії і кінноту, розпочали борбу з нашим правим крилом і коли відперли російску кінноту, хотїли обійти російске праве крило. Штакельберґ сконцентрував в ночи свої резерви, аби Японцям поспувати акцию. Після одержаних вістий Японцї одержали дня 15 с. м. рано сильну поміч, так що їх є більше нїж три дивізиї.

На сім рапорт Куропаткіна уривав ся, заглядно єго закінчена в Петербурзї не оголошено. Отже з урядового рапорту довідуємо ся лише, що в ночи по дводневній битві Штакельберґ вже мусїв концентрувати свої резерви і що Японцї були мали більше, нїж три дивізиї.

З приватних депеш про сю битву виходило би, що битва скінчила ся сьвітлою побідою Японців Всї льондоньскі дневники доносять згідно, що під Челїссом, на полудневий захід від Тушу (здаєсь в околици Вафанку) Росияни стратили 500 людий в убитих, 300 в полонених і 14 гармат. Японцї мали стратити 10 людий.

Баламутні, незнані і супереч суть вісти о подїях на мори. З них виходило би лише одно: що адмірал Скридлов вийшов з владивостоцкою ескадрою на море і розпочав непокоїти японьскі транспорти. Одні депеші (неурядові) доносять о знищеню кількох японьских пароходів транспортових, инші знов о битві, в котрій японьский адмірал Камімура забрав три великі кораблї російскі, се значить, всї кружляни владивостоцкої фльоти — що на нашу гадку не є імовірне.

(Телеґрами).

Кельн. Köln. Ztg. доносить з Токіо: По битві в заливі Цусіма, адмірал Камімура забрав три російскі кораблї воєнні, котрі здаєсь належали до владивостоцкої фльоти.

Токіо. Бюро Райтера доносить: Транспортовий пароход Шімомару, котрий вернув до порту Мой доносить, що онодги перед полуднем стрітив ся коло острова Іка з владивостоцкою фльотою. Корабель сейчас завернув і перестеріг два инші, котрі утїкли. Дві милї на захід Росиянн окружили два транспортовиї Мітасімару і Гадомару і знищили їх. З Мітасімару прибуло 397 людий до порту Мой, з Гадомару 153 людий до Кокузи.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Державна рада.

Відень. Conserv. Corresp. доносить, що міністерство гадає розвязати парлямент, не скликуючи его в осени. Правительство рішило ся поінформувати ся у провідників великих сторонництв, чи знайде ся більшість для ухвалення позички на військові цїли на случай, коли би устала ческа обструкция. Коли Кербер переконає ся, що такої більшости не знайде, розвяже парлямент. Рівночасно буде також розвязаний ческий сойм.

Атентат в Фінляндиї.

Берлїн. Син сенатора Шавмана стрілив два рази до ґубернатора Бобрікова, а відтак до себе і погиб на місци. Одна куля продїравила Бобрікову жолудок, друга застрягла в шиї.

Борба против конґреґацій.

Париж. На поручене слїдчого судиї поліция зревідувала богато домів і мешкань, в котрих були приватні школи деяких конґреґацій. Сконфісковано богато паперів.

Різня Вірмен.

Царгород. Від 25 цьвітня до 29 мая замордовано в сасунськім окрузї 3000 Вірмен, мужчин, жінок і дїтий. Знищено 50 сел, а в Мушу здемольовано вірменські склепи. До Мушу прийшли 4000 Вірмен з провінції в найбільшій нужді. Коли би не інтервенция французского конзуля, то в Мушу було-б прийшло до страшної різні. В Санджаку Муш звірства Турків тревають дальше. Вірменьский патриярх вніс до турецкого правительства енерґічний протест.

Париж. Вісти о розрухах і різні в Арменії викликали в політичних кругах велике огірчене. Гадають, що Дельказе буде в парламенті візваний до енерґічної акції против Туреччини. Говорять також, що в сій справі ведуть ся переговори між Анґлією а Францією.

Відень. Дневники заповідають, що в наслїдок різні Вірмен, вірменьска справа знов стане на дневнім порядку. Специяльно Анґлія буде мусїла заняти ся сею справою, бо публична опінія в Анґлії стоїть по сторонї Вірмен і енерґічно домагає ся сатисфакції.

З Балкану.

Софія. З причини вістий, що ватаги турецких розбишаків нападають на македонських збігців, котрі вертають до Македонії, болгарске правительство вислало до Царгороду острий протест.

Білград. Вчера розпочав ся на ново відрочений 18 мая процес против бувшого міністра внутрішних справ Тодоровича, обжалуваного о спроневіреня державних гроший в часї адмінїстрования державних дібр. Початкову інкримінованну суму зредуковано з 94.000 франків до 50.000.

Тибет.

Льондон. Віддїл кінських стрільців полонив і привів до анґлійского табору Ляму, котрий заявив, що нарошно вибрав ся до табору, аби заявити Анґлійцям, що як вони підійдуть до столиці Лясси, Тибетанцї будуть боронити ся до цїлковитого загину. Далай Лама приготовив ся утїкати до Хін.

Танґер.

Танґер. Яко одно з услівий випущеня полонених куплів американьских, Райцуля поставив був жаданє, аби арештовано і віддано єму двох начальників племени Бенїміцуар,

---

було тогдї три роки; нї?.. Отже кількоїй тепер?.. Але на що того рахунку, коли в метрика. Там уже докладно написано: „уроджена дня 4. цьвітня 1887 р.“ — на самої св. мученицї Лідиї. Тілько тобі все здає ся, що вона як у тебе прийшла на сьвіт; в такім раї мала би що-йно одинадцять.

„Ну, ну, що там! Але по вакациях дамо ї до семинарії; правда?“ вернула тїтуся до свого.

— Як дамо, то дамо; тілько не знати, чи приймуть. Ти-ж знаєш, що то не так легко — відповів вуйко.

„У Львові заходять ся руску семинарию отвирати“... замітила тїтуся.

— Ого, вигадала! То покаже ся. Ще буде час о тім поговорити. От лїпше подумай щось про св. Антонія Печерского!...

Оттак я заспокоїла ся; тїтусю і вуйка поцїлувала в руку. По обіді повибирала я зо скрипки свої книжки, стала перевертати листки та укладати собі, як зараз після св. Антонія Печерского заберу ся до повтаряня, щоби сьміло йти до вступного іспиту до семинарії.

На другий день, в неділю, збираю ся до церкви. Надійшла тїтуся та питає:

„Котру-ж береш суконку?“

— А отсю — кажу — батистову; лежить уже налагоджена.

„Е, нї!“ каже тїтуся; „Сю лїпше лиши на четвер; сьвіжійша буде, а то вимнеш нинї.“

Ага! Отже я забула сказати, що на св. Антонїя Печерского, дня 23. липня, що припадав от зараз в четвер, в храм в нашім найблизшім сусїдстві, на Ставах. Ми там що року їздимо. Їздили ще й за попереднього сьвященика, їздимо й тепер. Теперішний перед трема роками настав; прийшов десь від Дуклї чи навіть від Санча; таки і зве ся Сандецкий.

Дуже добрі, незвичайно любі ті Сандецкі. Тілько менї дуже чомусь сьмішно слухати їх бесіди. Щож тепер якось уже навикла, чи може й вони трохи вже инакше говорять. Але спершу... то я аж втїкала, щоби не сьміяти ся в очи. „Подьле гев!“ кажуть, „гварю, сьпівать, сьпівают“ і раз-враз таке. Зразу й люди нарікали, що їм надали „польского ксьондза“. Тїтуся казала, що так Лємки говорять.

Отже на той храм я все дуже тїшила ся. У самих Сандецких пятеро дїтий, двох хлопців з ґімназиї і трох дівчаток; всї молодші від мене. Приїздило богато родини і сусїди, з Трофимівки, з Полянок, навіть з Довгого, а все з дїтьми О. Сандецкий грав сам на скрипках, а дуже любить дїтий: то й заграв, і от... справдїшний дїточий баль. Там властиво я й танцювати навчила ся.

Отже підложила я батистону на четвер. Дуже ладна суконочка. В „Трудї“ менї зробили без міри, після старого станцика.

Прийшов же й четвер. Тїтуся від самого рана пильнувала, щоби я ладно зарадила ся.

„А уважай!“ каже: „Ти вже не дитина! Чуваєш, що вуйко начислив тобі вже сїмнадцятий. Уберись гарненько! Може й справді нагодить ся хто, що не зашкодило-б моргнути бровоньками.“

— От вже й Ви, тїтусю! — кажу з жалем.

„Та я жартую, дитино! Але таки справдї треба вже уважати на себе. Ти-ж уже скінчила видїлову, то вже не між дїтий, як давнїйше.“

На храмі, на Ставах, поз'їздили ся зі самі, що кождого року. Ті школярики, що ще торік були дїтьми,... як же вони повиростали! Ми заганяли ся по давному говорити собі „ти“, та якось замикали ся на слові і вимикали того „ти“ або таки і відразу починали собі викати; та, чим скорійше воно так виходило, тим сьмілїйше якось повертали ся одно до другого.

А инше ся також один новий гість, укінчений богослов, якийсь родич пп. Сандецких; він навіть так само „гварив“, як вони. Зараз менї назвав себе; та я лиш те одно зачула, що на ім'я єму Петро.

П. Петро сїв собі при обіді коло мене. Весь час говорив тілько зо мною. Мене навіть якось не сьмішила єго мова; а то й цікавило мене і подобалось менї, коли він „гварив“: гуски, рідкий, а не як у нас говорять: гускє, рідкєй.

По вечірни о. Сандецкий заграв, як звичайно, на скрипках. П. Петро танцював майже тілько зо мною.

Мене здивувало, коли вуйко при прощаню запрашав Сандецких та й инших сусїдів до себе на свої імянини, на 28-ого, бо імянин він нїколи перед тим не справляв.

На імянинах вуйка був у нас і пан Петро.

На св. Ілиї поїхали вуйко і тїтуся на імянини до Довгого, хоч там не звикли були їздити. Взяли й мене. П. Петро був там також.

Так само з'їхались ми і в Трофимівці на св. Бориса і Гліба і в Полянках на св. Панталеймона і у Вовчім на св. Маковея. А на св. Спаса храм у нас, у вуйка.

Вуйко давно вже мене дражнив п. Петром, присьпівуючи: „Ой, лихо не Петрусь, біле личко, чорний вус!“ А й справді п. Петро менї сподобав ся. Можна було і сьпівати про него: „біле личко, чорний вус“.

Та що-ж бо я! Ви певно зараз подумаєте, що я залюбила ся. Також щось! Але кажу, що правда. Лице у него біле, вусик чорний, зуби білі, волосє кучеряве, чорне як крук, голос в бесїді звінкий мов сьпів; а як усьміхне ся якось очима, то аж серце тане. Менї було дуже любо говорити з ним і слухати его.

Перед св. Спасом каже вуйко:

„А що, Лїдка? Лагодись до матури! Будеш здавати може скорійше, нїж думала.“

Я не розуміла того і нїчого не відказала, тілько нагадала собі, що справді занедбала науку.

На св. Спаса приїхав п. Петро. Над вечером ми найшли ся в саду. Він зачав таке говорити, що менї зараз заговкло ся серце, в голові зашуміло, і я нїчого не чула, не тямила, і не знаю, що єму сказала. На моїм пальци найшов ся якийсь перстенець.

Коли ми вернули до хати, тїтуся поцїлувала мене і чогось розплакала ся, а вуйко сьміяв ся з моєї матури. Потому п. Петро довго розмовляв з тїтусею і з вуйком; умавляли ся о день нашого вінчаня.

Пізним вечером від'їхав Петро з Сандецкими. Прощаючись, казав, що не зараз приїде, бо мусить від'їхати далеко до своєї родини. Менї дуже було жаль за ним.

Я цїлу ніч не спала, а потому цїлими днями думала о нїм та дожидала его повороту.

Пятого дня тїтуся передала менї лист з почти, усьміхнула ся і поцїлувала мене. Я з листом вибігла чим скорше до саду, бо здогадала ся, що то від Петра. Дрожачою рукою розірвала куверту, розгорнула лист і читаю:

„Изряднѣйшая, обожаемая Лидія Ѳеодоровна! Избранная Владичице сердца моего! Вы не въ состояніи сообразить, какъ усчастливили Вы меня, Прелюбезнѣйшая Лидочка, что благоизволили стать моей невѣстой. Дражайшая Лидочка! Сладчайшая моя невѣста!“ і т. д. і т. д. „Петръ Ивановичъ.“

Я не мала сили дочитати до кінця. Зразу стало менї сьмішно; менї нагадав ся акафист. Потому щось мене стисло за серце. Передо мною станув Петро з якимсь рябим лицем, викривленими устами, з рідкою щітиною на місци вусів, з вищиреними чорними щербатими зубами, косими очима; одним словом, гидь, що аж потрясло мною.

Я розплакала ся в голос, помняла лист і кинула на землю. З плачем побігла просто до тїтусї та тілько й мала сили, що вистогнати: „Горенько-ж мое! Таж він кацап! А я й не знала того.“

Нї, не піду, нїзащо в сьвітї не піду за кацапа!

Ось бачите, від чого пішло мое горе! Але менї вже лекше, а за кацапа не піду!

Добре, що хоч руску семинарию отвирають десь аж пізнїйше!

28. серпня 1903.

Лїдия.

* * *

І не пішла за кацапа.

Але як же стало ся, що зараз таки в мясниці віддала ся за Василя?

Коли Лїдка пішла до школи, Василь

котрі свого часу полонили були Райцуля. Ґубернатор вже виконав се жадане і арештував обох шейхів.

Вашинґтон. Райцуля домагає ся, аби йому віддано під необмежену власть чотири мароканські провінції і аби три держави, між ними і американська Унія заручили точне виконане приречень, які йому дав мароканський султан за увільнене полонених Американців. Сі жадання Райцуля уважають за неможливі до принятя.

— **Купуйте на премії для дітий книжочки Руского Товариства педаґоґічного!**

НОВИНКИ.

— **Університетска демонстрация перед судом.** Дня 14 марця с. р. відбула ся, як звісно, в повітовім суді, секция III. у Львові розправа против 13 руских академіків, обжалованих о те, що дня 16 жовтня м. р. мали обкинути ректора університету кс. Фіялка гнилими яйцями. По переведеній розправі засуджено Франца Марисюка, ст. IV. р. фільозофії, Миколу Бабина, ст. III. р. фільозофії і Альфреда Словицкого, ст. II. р. політехніки, за спиняване в виконуваню публичної служби на кару 5 днів арешту з переміною на гривну в квоті 20 К, та повошене коштів карного поступованя. Инших обжалованих, а то: Бриковича, Галущиньского, Ганкевича, Зеліба, Луцева, Насальского, Огородника, Петрикевича, Стадника і Стельмахова увільнено від вини і кари. Від того вироку зголосив прокуратор відклик так щодо низького вимíру кари, як і що-до увільненя прочих обжалованих, а оборонці засуджених внесли відклик що-до вироку. Супротив того розписано апеляційну розправу, котра відбула ся вчера перед трибуналом краєвого карного суду у Львові. Розправі проводив радник висшого суду Сопотницкий, обжаловував прокуратор Ганчаковский (з роду Русин — той сам, що обжаловував при першій розправі). Обжалованих боронили опять д-р Кость Левицкий, д-р М. Шухевич і д-р Загайкевич. На вступі розправи відчитав протоколянт вирок першої інстанциї, почім забрав голос референт сенату рад. Гірш, представляючи дотеперішний хід карного поступованя. По відчитаню з актів зізнань важнійших свідків, покликаних до першої розправи, забирали по черзі голос прокуратор і оборонці. В полудне розправу відложено, а вирок оголошено доперва о год. 6 вечером. Вирок першої інстанциї змінено о стілько, що Франца Марисюка і Миколу Бабина, засуджених в першій інстанциї за переступство з § 314 (спиняване в уряду) на 5 днів арешту зглядно гривну в квоті 20 К, засуджено за переступство з § 312 (обида урядника) і то Марисюка на 7 днів арешту зглядно 35 К, а Бабина на 10 днів зглядно 50 К гривни. Що-до Словицкого, вирок першої інстанциї затверджено. Крім того засуджено ще Осипа Насальского, увільненого першою інстанциєю, за переступство з § 312 на 5 днів арешту зглядно 20 К гривни. Понадто мають обжаловані поносити кошти карного поступованя.

— **В справі польщеня нар. шкіл** у східній Галичині пишуть нам: Чим-раз частійше приходять до ц. к. краєвої ради шкільної від ц. к. окружних рад шкільних східної Галичини внесеня й ухвали руских рад громадских, щоби руский викладовий язык шкільний перемінити на польский. Дїє ся переведене такої для рускої громади шкільної ухвали в сей спосіб, що Поляк-дїдич або другий панок польский перемовить та піддурить більшу часть громадскої ради до постанови такої ухвали, котру поквапно посилав Поляк-предсїдатель місцевої ради шкільної ц. к. раді шкільної окружній; а та зпов поквапно посилав сю ухвалу з прихильним внесенем на переміну язика руского на польский ц. к. краєвій раді шкільній у Львові, котра як найскорше затверджує тую шкідливу постанову неорозважних членів ради громадскої. Инакше дїє ся з затвердженем ухвали ради громадскої, коли би в ради годи раз яка рада громадска в чисто рускій громаді, де давнійше через безголове громадини завели викладовий язик польский, отямила ся і позвала ухвалу, щоби перемінити в школї викладовий язик польский на руский. І так велика руска громада Топорів в брідкім повіті, де давнійше через дурноту громадян заведено в школї викладовий язик польский, повзяла перед кількома лїтами зовсім леґальну ухвалу, щоби перемінити в школї викладовий язик польский на рідний руский. І що з того? Вже кілька лїт, як подано ту ухвалу ц. к. краєвій раді шкільній до затвердженя, але до нині затвердженя нема... і при теперішнім гараздованю Русинів на галицкій Руси мабуть і не буде. Чи давна празднична теза: „Justitia regnorum fundamentum“ стратила вже свою силу, хоч все ще виписана на габсбурскім бурґу у Відни? А ви, галицкі Русини, майте розум! Не давайте ся нїкому піддурювати; не заводїть чужого язика в свої школи; а де чужий язик в школї заведений, постановте перемінити его на рідний руский! Вилазїть з чужого ярма, а зготовлюйте собі в своїм рідним рускім краю руске житя! — *Василь Калинець.*

— **Хрунїяда відпустова.** Пишуть нам з Бережан: Справедливо патнуємо всяке хрунївство виборче, не забуваймо-ж і на инший рід сеї язви, а то на хрунївство відпустове, котре, як не більше, то бодай в такій самій мірі треба нам патнувати. В хвили коли польский клир всею навалою суне на руску часть краю, щоб нібито ратувати загрожений мілїон латинників, рускі сьвященники самі помагають їм в їх гакатистичних змаганях. Нема відпусту, деб не спішили наші сьвященники помагати нашим сердечним в деморалїзованю нашого народу, котрий на жаль ще занадто привязчаний до польских відпустів. Нарід наш ту менше винен, бо він несьвідомий сего: але де-ж ті, що повинні его в тім зглядї осьвідомити? Але якже-ж инакше назвати поступок тих наших отчинків, що беруть чинну участь в тих відпустах, як не хрунївским? Коли-б наш нарід на польских відпустах не видів наших сьвященників, коли-б не міг він там заспокоїти своїх релїґійних потреб, то певно на другий раз не пішов би він там. Тепер, коли настав сезон відпустовий, повинні ми отворити осібну рубрику на тих наших отчинків, що за марну десяточку, за масну хапатню так упідляють ся. Возьмім на початок Бережани. В день сьв. Антонія є тут у оо. Бернардинів великий відпуст. Остатними часами зачали рускі сьвященники оминати той відпуст так, що, коли давнійше з'їздилися десятками, тамтого року було лише трех. Вупа надія, що сего року не буде жадного. Знайшлось одначе не трех, але аж шістьох підлизнїв бернардиньских. Ось они: О. шамбелян Мих. Сошевицкий, катехит ґімназиї береж., о. Федюк, парох десь аж з подальше, о. Д. Майковский, катехит шкіл народних в Беж.; ся трійця тамтогорічна. А тепер прибули ще: о. Ів. Кузів, сотрудник, заступник учителя в ґімназиї і настоятель рускої Бурси, о. Ап. Пеленьский, сотрудник з Плавучи, і ще якийсь парох з далека. Сором вам, оо. Кузів і Пеленьский; хочете уходити за щирих патріотів, а тим часом дїла за вами не промовляють. Є поголоска, що о. Сошевицкий, що вже 40 лїт вірно вислугує ся Бернардинам, невдовзї йде на пенсию, а відтак на стало переносить ся на гору Бернардиньску. — *Вірний.*

— **Nie umiem czytać po rusku.** Пишуть нам: Дня 15 с. м. надавав я на головнім зелїзничім дворци у Львові пакунок. Приходжу до дотичного магазинера і показую ему фрахт. Коли той побачив, що фрахт виповнений по руски, крикнув до мене остро: „Nie umiem czytać po rusku!“ і почавши почувати, що фрахт мусить бути написаний по польски або остаточно рускою мовою, але польскою азбукою. Відтак мій фрахт почав кружити від рук до рук, але ні один зелїзничий функціонар не вмів, чи не хотїв его відчитати, так що я, аби не спізнити посилки, мусїв рад не рад сповнити бажане шовіністичного магазинера. Подаючи сей факт до відомости директора зелїзниць, п. Вержбіцкого, питаю его, чи зелїзнична служба на дворци в столици руской землї не має справдї повної кваліфікаций до сповнюваня своїх обовязків, а в такім случаю як оправдане п. Вержбіцкий аномалію, котра не лише наражує сторони на неприємности, але й нарушує урядову рівноправність. рускої мови, признану їй на рівні з мовою польскою та нїмецкою? — *Л. Н.*

— **Закон а практика.** З Жидачівщини: Після розпорядженя п. к. краєв. ради шк. не могуть мати посаду в тім самім повітї інспектор шкільний і близько спокревнені з інспектором учителї; але в жидачівскім повітї тое розпорядженя не обовязує, бо в самім Жидачеві є директором 5-клясової школи п. Соколовский, зять інспектора Токарского, а в Демни старшим учителем чи то „перовником“ п. Ходоровский, швагєр інспектора, а жена п. Ходоровского, рідна сестра інспектора Токарского, молодшою учителькою в Демни. W Polsce jak kto chce!

— **Отворене читальні „Просьвіти“ в Перекопаній** перемиского повіту відбуло ся дня 30 мая с. р. при участи численно зібраних громадян як також делєґата перемиской філії „Просьвіти“ та відпоручників товариства „Сїч“. Членів вписало ся 61. В неділю дня 12 черня виголосив вже в новозаснованій читальні делєґат товариства „Сїч“ реферат на тему: „Значіне читальні з узглядненем теперішнього положеня селяньства“ в присутности численної авдиторії.

— **Жидівска еміґрация.** Поліция в Кракові придержала вчера на тамошнім зелїзничім дворци двайцять кількох Жидів в віцї від 18 до 40 лїт. Є се новобранцї і резервісти, що утїкають перед мобілїзациєю з Росиї. Придержані говорять, що подорожують зовсім леґально і їдуть до Америки, де находять ся їх родини. Походять з ґуберній житомірскої, подільскої і минської.

— **Борба з поліциєю** в Варшаві. В понеділок вечером вибух у Варшаві пожар у фабрицї фірми „Людвик Шніс і син“, в дільници, де мешкали переважно робітники. Не дивно, що довкола місця пожежі зібрала ся численна товпа робітничого народу, приглядаючись страшному видовищу. З товпою почала поліция робити порядок, очивидно на московский лад, штовхаючи і потручуючи, хто навинув ся під руки. Одного робітника якийсь поліцейник ударив так сильно рукоятю від шабли в груди, що той упав на землю. Се дало товчок до кровавої борби робітників з поліциєю. На вид упавшого товарища робітники кинули ся на поліцейника і так его змасакрували, що по дорозї до шпиталю, куди его відвозило поготівле ратункової станиці віддав духа. На поміч заатакованим надбігли инші поліциянти, а рівночасно приґальопували козаки в силї около 50 людий. Однак робітники не уступили. Случайно лежала там ціла купа каміня до мощеня улиць. В одній хвили та купа щезла, а на поліцию посипав ся камінний град серед окликів: „Геть з царатом! Нехай живе свобода!“ Удари каменїв були такі влучні та успішні, що кількох поліцейників злетїло з коней, а цїлий відділ почав скоро завертати. Комісар поліциї Юрин утїк, а за ним пішов оберполїцмайстер, діставши каменем в голову. Зателєфоновано по війско і вскорі появив ся відділ салдатів котрий дав дві сальви. Успіх сальв був такий, що 8 робітників упало ранених або убитих. По сторонї поліциї мало упасти трупом 8 осіб, а поверх 30 потерпіло тяжші і лекші рани.

— **Дрібні вісти.** Цїсар удїлив із своїх приватних фондів запомоги: громаді Якубів, долиньского повіта, на докінченя будови дочерної церкви 200 К; комітетови церковному в Чишках, самбірского повіта, на докінченя будови дочерної церкви 200 К і громаді Раковець, львівского повіта, на будову дочерної церкви 200 К. — У Львові помер Володислав Немилович, доктор медицини і фільозофії, професор фізіольоґічної хемії в львівскім університеті.

— **В справі руских робітників в Нїмеччині.** Як минувшого року так і сего виїде рускій сьвященик до Нїмеччини, щоби відвідати наших руских робітників і заспокоїти їх духовні потреби, як також наочно переконати ся о їх житю-бутю. Народний комітет просить тому всїх, а особливо Всеч. отців-парохів, родичів і опікунів, котрим звісні адреси робітників, занятих в Нїмеччині, щоби подали се до відомости Канцеларії Народного Комітету у Львові, Ринок ч. 10. 3—3.

— **Етноґрафічна комісия** Наукового тов. ім. Шевченка задумала видати збірку коломийок та збірку колядок і щедрівок — окремими томами. Знаючи, що між сїльскою інтеліґенциєю, особливо духовеньством та учительством, бувають збірки ріжних пісень, записаних нераз ще їх дїдами або батьками, вона звертає ся з просьбою до властителїв таких збірок, щоби їх надіслали тепер до використаня і евентуального опублїкованя в задуманім виданю. Рівночасно просить комісия всїх, кому се можливо, записувати ще тепер від селян коломийки та колядки і присилати їх комісиї. Добре було би, щоби записувачі захонували, о скілько можна, всї прикмети місцевих говорів. Імена записувачів і селян, від котрих записувано, будуть подані у виданю, надто кождий записувач одержить дотичний том збірки даром. Всї материяли треба надсилати на адресу: Наукове тов. ім. Шевченка, Львів, ул. Чарнецкого 26 — для етноґрафічної комісиї.

— **Іспит з пожарництва** відбуде ся дня 26. червня с. р. в неділю о 2 г. по полудни перед фаховою комісиєю в льокали львівского „Сокола“. Всїх, котрі брали участь в обох курсах пожарних, просить ся, щоби явили ся того дня вже о пів до 2 год. Гості пожадані. — *Секция пожарнича львівского „Сокола“.*

— **Вписи до І. кл. приватної женьскої ґімназиї з правом публичности** у Львові (при Хорущині 17—19, в домі нафтовім) відбудуть ся в реченци передферияльнім в днях 27 і 28 червня від 3—5 год. попол. в канцелярії заведеня. Іспит вступний до І. кл. відбуде ся в пятницю дня 30. червня від год. 3 попол. Іспити приватні з І. і ІІ. класи (отже яко вступні до ІІ-ої і ІІІ-ої) відбудуть ся дня 4 липня, письменний від год. 8 рано, устний від год. 3 попол. — Як зачуваємо, задумує дирекция сего заведеня при більшім числї учениць Русинок (бодай при числї 10) завести також науку гр.-кат. релїґії, причім оплата місячна була би о незначну квоту підвисшена. 1—2.

— **Іспит зрілости** в академ. ґімн. зложили отсї ученики першого віддїлу: Билинкевич Роман, Билиньский Олекса, Витвицкий Андрій, Возняк Михайло [з відзначеньем], Дрогомирецкий Роман [з відзначеньем], Михайло Зацерковний, Іванко Іван, Карачевский Іван, Козакевич Роман, Криса Григорій, Кузьмович Володимир [з відзначеньем], Лопачак Василь, Луків Андрій [з відзначеньем], Манастирский Ярослав, Мартинків Осип, Михайлів Іван, Прийма Остап, Радзикевич Володимир, Стасів Михайло, Стецишин Дмитро, Фільварків Тедеон, Цурковский Данило, Шпилайло Ярослав, Шухевич Тарас. Один дістав поправку.

Померли:

— **Кость Підвисоцкий**, б. артист руского театру в Галичині, упокоїв ся дня 12 с. м. в 42 році житя, в домі своєї матери в Медусї під Галичем. В житю повійного відбив ся цїлий трагїзм на тлї колїзиї ідеальних поривів з твердою, сїрою будденщиною. Ходив до рускої ґімназиї у Львові і вже перед матурою, ідучи за покликом артистичної вдачі, вступив до театру. Довший час виступав в мандрівнім театрі під дирекциєю Вачиньского, що виставляв попри руских також штуки польскі. Відтак перейшов до руского театру під дирекциєю Моленцкого, того самого, що по ріжних еволюциях опинив ся і остає до нині під управою „Рускої Бесїди“. Завдяки живій, неспокійній вдачі Підвисоцкий удав ся разом з жінкою на Україну, де належав по черзї до кількох тамошних театральних дружин. На українській сценї перебув Підвисоцкий добру школу і вибив ся на визначнїйшу авторску силу. Повернувши до Галичини, заняв в дружинї руского театру першорядне місце а навіть сповняв якийсь час обовязки самостійного режісера. З причини конфліктів з управою театру уступав кілька разів зі сцени і знов повертав, аж нїнци уступив ся зовсім від театру. В послїдних часах жив в крайно прикрих відносинах при своїй родинї, завсе мрїючи про дальшу дїяльність на сценї, яка занапастила йому долю. Смерть вкоротила йому житє повне вічної борби із суперечностями та злидньми. В. є. п.!

— **Іван Сологуб**, парох в Неслухові, бусьского деканату, упокоїв ся дня 16 с. м. в 50 році житя а 25 сьвященьства. В. є. п.!

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!**

Послідні вісти.

Петербург. Куропаткін дістав таку телєґраму від ґенерала Штакельберґа: В хвили, коли російскі війска рушили, аби заатакувати праве крило Японців, Японці самі заатакували російске праве крило значнїйшими силами. Я мусїв вирушити з цїлою резервою, але і ся була за слаба і я мусїв цофнути ся трема дорогами на північ. Мої страти тяжкі, але ще не звісні. Трету і четверту батерию нашої бриґади артилериї знищили цїлком японські стрільці. З 16 наших гармат знищено 13 і полишено на боевищи.

Відень. Fremdenblatt доносить, що Штакельберґ мав 32 гармат, з чого стратив 31, а лише з одною утїк.

Гельсінґфорс. Бабрикін ранений кулею в черево і в шию, помер зараз по операциї. Убійцею є син бувшого сенатора, урядник фінляндского заряду шкільного.

Новий Готель центральний **Кеслєра в Станиславові,** збуд заний після найновійших вимог техніки і гиґієни, устроєний з правдивим комфортом, в пригожим місцем єходи для рускої елеґантної сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і казарня. Водопроводи і купелї. Стайня і возівня. Почта і телєфон.
Ціни дешеві. 428 1—6

Надіслане.

Специяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Коперників ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Дві комнати гуцульскі близько чатинного лїса до винаймленя. Ярини і молоко може дістати у господині хати. Ближша відомість у З. Матковского управ. школи в Зарічу п. Делятин. 418 2—4

Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділї“ цїлого року написав *о. Петро Вілинский*, парох в Зарваниці, Часть II.

Дістати можна по цїні 3 корон у автора почта Вишнівчик, в книгарни Ставропиґійскій у Львові; в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові. 424 1—5

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4186

Подяка.

Тяжке горе навістило нашу родину — неумолима смерть забрала нам найдорожу донечку Марію. Наша найкраща надія упала як цьвітка під косою а полишилась нам німа, чорна розпука. В тім горю єдиною розрадою були для нас вирази співчутя і жаль із сторони всіх знакомих, щирих приятелів та свояків, а передовсім всего учительства і товаришок покійної, за що складаємо отсею дорогою нашу найсердечнійшу подяку. А вже найгорячійше дякуємо о. крилошанинови Яримовичеви за удільне покійній останніх духовних потіх, а рівночасно о. совітникови Ал. Стефановичеви за ведене похорону, як не менше оо. Давидовичеви, Красицкому і Мохнацкому за звеличанє того сумного обряду своєю участию. З глубини душі дякуємо о. катихитови Лежогубскому за надгробні слова, котрими тронув всіх до сліз і скріпив мов цілющим бальзамом наші зранені серця. Щиросердечну подяку складаємо всему учительскому зборови разом з цілою школою, що збірною участию в похороні віддали послідну прислугу своїй взірцевій ученици і товаришці. Від серця дякуємо також гімназияльним ученикам за заворушливий сьпів, котрим зложили найкрасшу цьвітку на могилі покійної. Вкінци осібна а щиросердечна подяка належить ся найблизшим товаришкам покійної, ученицям I р. семинарії Руского тов. педаґоґічного, котрі помянули душу невіджалованої товаришки заупокійним богослуженем, як також дирекциї того заведеня і виділовій школи ім. Шевченка за труди, понесені задля покійної так в часі її наук, як підчас похорону та богослуженя.

Львів дня 17 червня 1904.

Іван і Софія Рогозинські. 481 1—1

Задаткове товариство в Коломиї

зареєстроване з необмеженою порукою.

Двайцять девяті звичайні загальні збори членів Задаткового товариства в Коломиї відбудуть ся дня 26 червня 1904 т. в. в неділю о год. 3-ій пополудни в сали Каси ощадности.

ДНЕВНИЙ ПОРЯДОК:

1) Замкненє рахунків за 1903 р. і звіт дирекциї з діяльности за рік 1903. 2) Звіт комісиї ревізийної і її внесеня. 3) Уділенє дирекциї абсолюторий. 4) Розділ зиску з 19 3 р. 5) Справа закупна реальности. 6) Звіт комісиї дотично ухвали попередних загальних зборів. 7) Вибір пятьох членів управляючої ради на три роки, а трьох на два роки, евентуально на один рік. 8) Вибір пятьох членів дирекциї і трьох заступників. 9) Вибір ревізийної комісиї на 1904 р. 10) Внесеня членів.

Уділова книжочка служить до вступу на сесию з виїмком членів вичеркнених. Неплатам вступ заборонений. До компляту потрібно $^1/_{10}$ часть всіх управнених до голосованя членів (§. 53 ст.). Коли в повисшій годині не явило ся достаточне число членів, тоді відбудуть ся дня 5 липня о тій самій годині і в тім самім льокалю другі загальні збори з повисшим дневним порядком, котрі рішають без огляду на число присутних більшостию $^2/_3$ голосів (§. 54 статута).

Коломия дня 16 червня 1904.

УПРАВЛЯЮЧА РАДА:

Іван Стадничєнко, голова. *Генрик Заремба*, заступник голови. *Іван Смольницкий*, секретар. 432 1—1

Огород саский. *Концерт військової музики коло зелізничої рампи і Театр Ріжнородностий.* 365 2—3

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по ціні **2 кор. 50 ст.**, разом з оплатою почти але тілько за попередним надісланем гроший.

Набути можна в „Комітеті для будови руского театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по ціні 10 ст. за штуку.

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ

Антона Оприска

у Львові

при ул. Красицких ч. 7

виконує по уміркованих цінах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблі, склепові уладжени, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довіре Впов. Публиці прошу дальше о ласкаве поперте мові робітні.

З поважанєм

420 2—4 **Антін Оприск.**

М. Нас, у Львові, улиця Шпитальна ч. 28

поручає свій великий вибір всякого рода нових і переїджених, приймає до лїмїна або купує на готівку, також поручає елеґантні ландари з білими кінми, походячими з цісарскої стадниии, до шлюбів або до инших цілий. До услуг Впов. Публика відступає ся окарашений город до уїжджаня верхових коний на палюю вигородов. Дякуючи моїм Впов. відборцям за дотеперішну підмогу, прошу Впов. Публику о численні відвідини мого складу повозів. З поважанєм **М. НАС, Львів, Шпитальна 28.**

347 3—3

„Краєвий Союз кредитовий"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.	
Замкненя місячні2	„ „	5	„	
Інвентар довжників	„ „	5	„	
Інвентар вкладників	„ „	5	„	
Інвентар уділів	„ „	5	„	
Книга головна	„ „	10	„	
Книга ліквідацийна	„ „	10	„	
Книга вкладок щаднич.	„ „	10	„	
Книга уділів членьских	„ „	10	„	
Реєстр членів	„ „	10	„	
Справоздане і замкненє рахунків	„ „	10	„	
Зголошенє о позичку штука	„	2	„	
Викази умореня позички	„	2	„	
Асигнати касові штука	„	1	„	

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзі кредитовім"** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

1. ВИПУСК.

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Копко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозуленька.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січинський — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Соколиский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Ціна випуска 40 сот.

На фортепян і до сьпіву:

Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. гімн. Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на прапор „Сокола".

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворяднї будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до $^3/_4$ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, щочно і дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просять ся о марку на відповідь.) 362 22—72

Абсольвентка бухгальтериї відбувши приписану практику в товаристві „Союзі кредитовім" у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошенья під адресою I. Гавран в Марияпполи к. Галича. 415 3—3

Інтеліґентна женщина вдова, з сьвященичого роду, глядає місця до заряду в сьвященичім домі. Адреса: Н. Н. головний дворець Львів. 414 3—3

Дяк іспитований з добрим голосом — умівочий провадити хор — може обняти агенцию Дністра, або писарку громадску, або провадити склеп, жонатий шукає відповідної посади хотьби зараз. Зголошувати ся до Уряду парохіяльного в Дїдилові почта Ярчів. 425 2—2

Русинка вдова з доброго дому глядає місця до заряду домашного у сьвященика вдівця. Ласкаві зголошенья просить ся на адресу: B. N. Возьняк у Львові, Садівницка ч. 11, а. 430 1—3

Фортепян короткий, чорний, добре удержаний, продам дешево, також пишна крижові. Войнарович, Скарбківска ч. 5. 62 2—3

КОМАР

двотижднєвник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одвічає: *Іван Кунцевич.*

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адміністрациї: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

Товариство „Просьвіта" при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта", шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові, ринок ч. 10 по сьлїдуючій ціні:

1. Фінляндия і Сахара	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна" і „Два старці Богомільці"	36	„
3. Житє св. о. Николая	40	„
4. Пасїка.	70	„
5. Про лучбу ґрунтів або помасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских гладіаторів	90	„
7. Гетманьскі свати	50	„
8. На пєслухане до Відня	40	„
9. Оферма	40	„
10. Від чого вмерла Медана	40	„
11. В глухім кутї	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52	„
13. Цїкавї розмови про держави і народи Европи	60	„
14. Батько Петро і его дїти	40	„
15. Дещо про молоко	40	„
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Лїнкольн	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік боре ся з природою	90	„
20. Під морскими хвилями	40	„
21. Кілька рад і пересторог для хлїборобів	45	„
22. Про обірник і инші навози	60	„
23. Істория України-Руси (в образками)	30	„
24. Молитвеник народний а) звичайній оправі	60	„
Молитвеник народний б) лучшій оправі	80	„
25. Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес" на звичайнім папери в оправі а) полотняній з футералом	1 К 80	„
б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом	2 К 80	„
Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес" на великиновім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер.	3·60	„
б) такій самій з клямр.	3 К 60	„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

В теперішнім сезоні, коли кождий господар потрібує сїчкарні і плуга, звертаємо увагу Веч. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СІЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарні	**ССХ**	двоножові з 1 колесом	по кор.	54·00
„	**ТН**	триножеві з 2 колесами	по кор.	56.00
„	**ТН**	чотироножеві 2 колесами	по кор.	59.00
Плуги ковальскі		з колїсницею	по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарні дістають ще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 453

Миколи Лисенка

портрет

Ювилейне видане

артистично виконане

за 50 сот.

замовляти можна

в ТОВАРИСТВІ

ДЛЯ РОЗВОЮ РУСКОЇ ШТУКИ

Львів, Ринок ч. 34.

На пересилку долучити треба 23 сот.

37 11—?

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	12·20*, 6·10, 1·40, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	2·31*, 6·00, 8·55, 1·30, 5·40, 8·40*, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, 2·30, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, 2·15, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Ряшева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	12·45*, 4·10*, 8·25, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Ряшева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівдною (*); поспішні поїзди **тевотим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийн удїляє і продає всякі білєти та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Дрогерия Щасного Травнфельнера у Львові, Ринок 10.

Головний і одинокий склад пудру княгинї Миленької, по 50, 1 і 2 К.

Пастильки з татрянського зїля, успішні на кашель і хрипку 1 К.

Крем одалїсок усуває безповоротно веснянки і прищі, ціна 1 К 50 сот.

Софіїн, відмолодкуюча вода, привертає сивому волосю природну барву 1 К.

Гомулін усуває порплї і скріпляє поріст волося. Ціна 1 К 50 сот. 402 2—4

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 125. Львів, Субота 5 (18) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Плац Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Hansenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Hansenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		на границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Повиборчі відгомони.

Голоси преси про втіркові доповняючі вибори не затихають, що само вже мусить вказувати на не аби яке політичне їх значінє. Знаменним проявом сеї повиборчої дискусії треба вважати велику розбіжність поглядів на результат виборів, знов знак, що інтересованим в них партийним ґрупам залежить на тім, щоби політичні консеквенції сеї кампанії обернути на свій млин, зглядно надати їм найменше для себе непожаданий напрям.

Що погляди орґану наших москвофілів на результат виборів, іменно на ролю москвофільскої фракції в сих виборах та на значінє брідского вибору як-раз противні нашим, се можна з гори було надіяти ся, і се нашим читачам вже звісно з нашої позавчерашної статї. Не будемо отже тут займати ся більше цинічними перехвалками наших ренеґатів, як і не думаємо тратити чорнила на відповідь ординарній лайці „Галічанїн-а" на нашу адресу за сказані ёму нами verba veritatis. Натомість цікавійшою для наших читачів буде полеміка між Kurjer-ом Lwowsk-ім а Słow-ом Polsk-им з нагоди послїдних виборів.

Kurjer Lwowski займив — як ми се вже сконстатували — одинокий з усеї польскої преси обективне становище зглядом виборів. Спеціально-ж не одушевляв ся він ні трохи московско-польско-хрунівскою спілкою в Брідщині та заатакував остро вшехполяків від Słowa Polsk-ого за підпиране о. Еффіновича. Рівнож по виборах висказав Kurjer своє вдоволенє з факту, що кандидати „комітету для виборчих розбоїв" перепали. Słowo Polskie, реструючи голоси преси з нагоди виборів, накинуло ся за се послїдне на людовців з мокрим рядном та закинуло їм мало-що не народну зраду. Отже Kurjer Lwowski, відповідаючи знов Słow-у, та витикнувши ёму ще раз союз з москвофілами і горяче підпиране кацапа, пише між иншим так:

„Słowo Polskie висловлює комітетови центральному своє спочутє з причини упадку его кандидатур і ганить нас, що ми підносимо тріюмфальний окрик з причини невдач комітету центрального. Вільно „народовим демократам" жаліти над занепадом впливів центрального комітету, але ми радіємо тому щиро, коли корпорация, завязана спеціально для виборчих розбоїв і для деморалізациї народу перекупством і розпоюванем, поносить вперве цілковитий погром. То що комітет для виборчих розбоїв рекомендує польских кандидатів, цілком нас не переконує... противно, на нашу думку лежить в інтересї народу, аби креатури центрального комітету не випливали на верх і незатроювали публичного житя... Коли в східній Галичинї не можна найти в якім окрузї честного, правого та здібного політика для противставленя рускій кандидатурі, то нехай війде до сойму порядний Русин, але не перший-ліпший пупіль центрального комітету"...

В отсій відповіди звернути треба увагу на два моменти: по перше Kurjer Lwowski, констатує повний погром центрального комітету, отже й побіду рускої сецесиї, котру проча польска преса станчиківска, націоналістична, клерикальна і соціалістична враз з нашими московскими наймитами намагає ся звести до minimum; з другого однак боку Kurjer Lwowski висказує — правдї мимоходом — але все таки висказує польско-шовіністичний принцип і що в східній Галичинї повинні Поляки в першім радї противставити руским кандидатурам польскі, а лиш наче би mallum necessarium, коли би не можна було найти Полякa відповідаючого інтенціям людовців, допускає кандидатури рускі. Се становище Kurjer'a не ріжнить ся в основі від становища Słow'a Polsk'ого і прочих польских дневників: одинока ріжниця, та вже другорядного значіня, в тім, що Słow'y Polsk'ому вистарчають кандидати центрального комітету, а Kurjer'oви вони не вистарчають. Мимо усего признаня для обективности людовців з нагоди послїдних виборів, мусимо отже сконстатувати, що в відношеню до Русинів вони не инші як прочі Поляки: уся ріжниця ту в степенованю а не в якости!

Польска та московска преса їздять тепер на брідскім виборі, котрий на загальну фізіоґномію виборів не мав ніякого впливу, як на вигіднім коникy, аби „доказати", що „сецесия не мала ніякої розумної рациї (як каже „Галічанїн"), коли навіть ві „проводир" п. Барвінський, перепав. (На „проводира" сецесиї, розуміє ся, з цілком сьвідомим замірoм, авансують уперто польскі часописи — навіть Naprzód — п. Барвіньского, хоч звісно, що сецесию ухвалив руский клюб під проводом д-ра Олесницкого в порозуменю і за апробатою „Народного Комітету", де п. Барвіньский хочби тому не засїдав, що не є членом національно-демократичного сторонництва. Які чинники спричинили вибір о. Еффіновича, ее вже нашим читачам звісно. Вчерашний Dziennik приносить однак так цінну допись про брідский „тріюмф", що мусимо подати з неї що найцікавійше. Отже Dziennik описує:

„...Майже до вечера (перед днем вибору) ситуация була неясна. З битем серця очікувано (sic!) на виборців з Залозеччини (се архихрунівский кут! — *Ред.*); всї знали, що де вони стануть, там буде побіда. Перші приїхали виборці з Підкаминів, під проводом енерґічного лїкаря, д-ра Устржицкого (се заїлий вшехполяк, орґанізатор „T-a Szkoły ludowej! — *Ред.*) і заїхали до готелю Европейского, де гуртували ся сторонники о. Еффіновича. Другий транспорт (sic!) залозецких виборців, заздравляючих карностию (!), прибув під проводом п. Войцеховского (рівнож заїлий вшехполяк і звісний виборчий махер! — *Ред.*). Принято їх окликами: „sławno!" На самім кінци привезли вози до Европейского готелю виборців з самих Залозець, числом 13, під проводом бурмістра (!). Доля Барвіньского була рішена, упадок его цілком певний, а міни прихильників Еффіновича поправили ся... Рано в день виборів прибули всї вірилїсти, а по їх сторонї станули сейчас всї виборці зі Стовпина, Пеняк (се звісні в Брідщині хрунівскі кріпости — *Ред.*) і т. д. Сьвідчить се найлїпше, що рускі селяне, мимо перехвалок ріжних „борителїв", мають більше довіря до „зненавиджених обшарників", ніж до них...."

Описавши далї, як „легально" відбув ся акт самого вибору кінчить Dziennik так:

„...Прямо розжалоблюючий був се вид. О. Еффінович плакав як дитина. (Неже було се lucidum interrallum сумлїня? — *Ред.*), а на всїх лицях видко було радість. Виборі скінчені. О. Еффінович побідив, але нехай не забуває про се, що побідив, бо кандидував під кличем спільної працї і згоди з братним народом....."

Супротив того класичного опису устають уже всякі сумнїви, кого буде репрезентувати о. Еффінович в соймі. Москвофілам можна поґратулювати репрезентанта...

Нїчемне становище Naprzod'у супротив сецесиї і послїдних виборів мали ми вже нагоду пальтнувати. Нині можемо нашим читачам відкрити жерело сего дебюту польских шовінїстів, крючих під маскою соціалїстичної міжнародности свої ягайлонські замисли, в спілцї з вшехполяками від Słow'a, платними шляхоцкими письмаками від Dziennik'a, редактором „Рускаго Селянина" та аґентами московских жандармів зпід стягу „Галїчанїн'а". Ото, як довідуємо ся з позавчерашного Naprzod'y, польскі социал-демократи ad majorem Poloniae — на Русї — gloriam задумали потайним інтриґованем серед руских соціалїстів Збаражчини висадити з мандату ще одного сецесіоніста — п. Остапчука. З'їздив там в навечерє виборів зі Львова польский соціалїст Tadeusz Hartleb, відбув навіть збори, де в urzędowym języku лаяв руских „шовінїстів", що не хочуть дати ся живцем з'їсти Полякам, та — як виходить з дописи — інтриґував серед тамошних провідників нашого селянства, аби в місце дотеперішного посла п. Дмитра Остапчука кандидував его син і провідник руских соціал-демократів в Збаражчинї п. Яцко Остапчук. Чи і о скілько рускі соціалїсти дали ся втягнути в сю вшехпольску інтриґу, що становить знамените pendant до акциї Демянчука в Бродах, нам не відомо і з дописи се не проглядає. Та ми хочемо сумнївати ся, аби рускі соціал-демократи дали ся польско-соціалїстичним шовінїстам так далеко убрати ся в шори, щоби контракцию обмежати значінє сецесиї як протесту против польско-шляхотского режіму та брати на себе ролю, яка може бути до лиця Демянчукам і Мончаловским, в котрій однак — хоч які між нами ріжниці — не бажали би ми бачити пп. Яцка Остапчука, Шміґельского Андр. або Сем. Вітика. На всякий случай рускі соціал-демократи повинні виснити, яка була їх роля в тій справі та загалом, чи солїдаризують ся вони з нужденними інсинуациями Naprzod'y на адресу рускої сецесиї. А як нужденними а рівночасно ідіотично-глупими є вони, то досить, коли сказати, що Naprzód за „Галїчанїном" каже, будь то вся сецесия і послїдні вибори були укартованою між польскими верховодами а Русинами комедию, що „провідником" сецесиї був п. Барвіньский — і сей „провідник" тої „укартованої комедиї"... перепав з ласки тих же верховодів. Справдї було би крайно ідіотично, якби не було ще й підло...

Ц. к. староста а „Просьвіта".

[*Допис.*]

Недавно писано в „Дїлї" (ч. 118), що мостиске ц. к. староство заказало загальні збори читальні „Просьвіти" в Крукеничах, покликуючи ся на те, що згадана читальня нїбито розвязана.

Такі випадки не є у нас спорадичні, дятого хочу справу докладнїйше розказати.

В 1897 р. повстала в Крукеничах читальня „Просьвіти", а перші загальні збори відбули ся дня 6. липня 1897 р. Читальня якийсь час розвивала ся досить добре, але з часом, не маючи проводу, заснїтила ся; одначе правно не розвязала ся, отжеж de iure істнувала дальше.

З початком р. 1902 заказало ц. к. староство в Мостиских від крукеницкої читальні якихсь виказів статистичних і відповідний блянкет післало через зверхність громадску; але ся, навіть не доручила того блянкету Виділови, тілько звернула назад до староства з рапортом, що читальня не істнує.

Члени заснїтившої ся читальні, не знаючи нїчого про якесь розвязанє свого товариства, а бажаючи відновити і оживити своє одиноке культурне огнище, скликали на 5 с. м. загальні збори і вже дня 1. с. м. вислали про се повідомленє до ц. к. староства в Мостиских.

І справдї дня 5. с. м. прийшло багато людий на загальні збори і вже мали розпочати ся наради, коли нараз з'явив ся серед зібраних громадскій полїцай і доручує мені таке письмо (наводжу дословно):

Ч. 1c708. Мостиска 4 червця 1904. До п. Стефана Барана в Крукеничах.

На донесенє о відбути ся маючих в дни 5 червця с. р. загальним збори Стоваришеня „читальня Просьвіти в Крукеничах, ц. к. Староство заказує відбути того збору, понеже стоваришеня то з поводу розвязаня ся не істнів більше в Крукеничах. Ц. к. Староство бовем везвало було рескриптом з 5 сїчня 1902 ч. 258 Виділ читальні Просьвіти в Крукеничах до предложеня виказу статистичного за рік 1901, котрий то рескрипт тамошна зверхність громадска звернула тут справозданьем з 25/I 1902 ч. 15. з донесенем, що читальня Просьвіти не істнів більше. Ц. к. староста Pietruski.

Коли я зібраним перечитав се письмо, всї дуже здивували ся, бо як тепер довідали ся, що їх читальня „не істнів більше", бо розвязала ся, хоч вони, члени читальні, еї нїколи не розвязували! Для повної ілюстрациї „оніки" над нами через ц. к. власти додам, що згаданого дня місцева станиця жандармериї була змобілізована і жандарми проходжували ся по улици з наїженими баґнетами, а вечером того самого дня приїздив на роверї один з ц. к. комісарів політичних з Мостиск на провідки, чи може в Крукеничах не повторив ся гуцульский „бунт" і „різня" Лядів та Жидів.

Замітна є инша форма старостиньского указу. Писаний він нїби рускім языком і рускими буквами, але таким страшним волапюком, що сором і ганьба для польских урядників пускати в сьвіт такі карикатури; але відай у них належить до доброго тону і почисляєсь в заслугу не умїти языка руского населеня, серед котрого урядують!

Що з правної сторони указ від початку до кінця є лиш доказом незнаня і маложеня законів, виказано вже в ч. 118. „Дїла". А сам факт, що Виділ читальні в Крукеничах не виповнив (бо не міг виповнити, скоро зверхність гром. не доручила ёму письма зі староства) якогось поручени ц. к. староства в Мостиских, нїяк не може рішати про дальше істноване або неістноване товариства, бо власть політична має инші законом означені средства, щоби змусити виділи до виповненя свого поручення, пр. гривна, наложена на голову товариства і т. д.

Що-до розвязаня товариства через власти (в нашим випадку того не було) скажу принагідно, що компетентною властию до розвязуваня товариств є в першій лінії політична власть краєва, а староства можуть лишень застановати дїяльність товариств, але по остаточну дециню мусять сейчас віднести ся до політичної власти краєвої.

В нас і сего не респектують, бо от як в даним разї, війт анальфабет і писар преспокійно рішають о істнованю товариства яко особи правної і на се їх рішене чи рапорт покликує ся навіть ц. к. староство, узнаючи в сей спосіб tacite в таких справах компетентність темного і здеморалізованого війта!

Певно, що подібний куріоз поза границями Галичинн цілком немислимий — ale w Polsce jak kto chce!

Проти наведеного рішеня ц. к. староства в Мостиских вніс Виділ читальні „Просьвіти" в Крукеничах рекурс до ц. к. намісництва д. 7. с. м. а громадяни Крукеничі, знаючи „посціх" наших властий в таких справах, внесли до Намісництва нове подане о заложенє читальні „Просьвіти" в Крукеничах дня 12 с. м.

Степан Баран.

Про народну роботу в Бобреччині.

Пишуть нам ще:

До того що сказано було в ч. 120, позвольте й менї додати деякі замітки, бо і я був якийсь час в Бобреччинї та придивив ся тамошній роботї. Коли би хотїти коротко сказати, то властиво не було там і нема жадної роботи; було хиба трошечка шуму, щоби більше просьвіченим селянам заблахманити очи. Ба, там бо й нема ному взяти ся за роботу. Філія „Просьвіти" животїє лише про людске око. Пр. на збори філії зійде ся кількох селян, приїде голова о. Сїнґалевич з Романова, кількох кацапів, побалакають дещо делїкатно, щоби не дражнити самого пана шамбеляна Гродаїцкого та кацапів, і от по всему. А тимчасом польска гаката росте як на дріжджах.

Сказано, що тілько по селах, близших Львова, щось робить ся. Коли-ж бо й се не так! Гляньте до Старого села, до Глїбович, Шоломиї, Гринева, Миколаєва, Вільхівця, Лопушної, Волощини, Підманастиря і и. сїл, їмже нїсть числа, та порівнайте те, що там роблять Русини, з роботою Поляків і кацапів: а побачите, що Русини зробили таки тілько, що кіт наплакав.

Для прикладу возьму лише Старе село і Глїбовичі. В Старім селї що неділї і сьвята відбувають ся польскі збори та костюшкінскі представленя під проводом і заходами львівских вшехполяків. Не бракне там нїколи також і наших селян, а Полики можуть уже тепер сьміло сказати про Старе село, що то „nasza twierdza!" Спитайте там першого лїпшого хлопа або бабу, а всяке відповість вам без намислу і рішучо: „Jestem Polak i żyję na polskiej ziemi". Недавно їхав о. Кордуба з Березан з своїм сином до Львова. На станції в Старім селї всїдають до того самого воза польскі гакатисти, що вертали з своєї місиї. Ні сїло, ні пало, починають кпити собі з рускиx сьвященників: Patrzcie się, jakie popy! Jakby był trzeci pop, to była by święta Trójca" і т. д.

А Глїбовичі: Там одна загоріла Лящка, учителька, п. Кванівна (мимоходом кажучи, з роду Німка, бо ще отець її був Німцем), злящила всю дїтвору. Вона дає у себе захист всяким гакатистам, а особливо польскому ксьондзови з Старого села, котрий також тепер роз'їздив ся по селах, пізнавши — як же би сказати?... та хиба по правдї: — гниль рускої інтеліґенциї.

Приглянїмо ся ще кертичній роботї кацапів в Шідманастирю, Гриневі, Волощинї, Шоломиї, Вільхівци, Лопушній і и., де панує кромішна тьма; а тогдї певно спаде вам полуда з очий.

Закриваєте ся, бобрецкі патріоти, Романовом і троха ще Звенигородом. Та що Романів підніс ся понад инші села, не ваша в тім заслуга; а чия, то шкода о тім говорити, бож ви знаєте се самі добре. А до того-ж два села в повітї — се великаньска нуля в прирівнаню до польскої гакати і кацапів.

З давен-давна, особливо від коли о. Штоґрин осїв в Бобреччинї, кацапи мають там верх. О. Сїнґалевич голова філії „Просьвіти", чоловік чесний, однак все думає о консолїдациї, дарма що на нїй зле виходить цїла робота в Бобреччинї. Аж сумно було читати в своїм часї в „Дїлї", коли котрийсь з бобрецких патріотів підпустив кадило такому о. Штоґринови, загорілому кацапови. Але в Бобреччинї й се уходить, бо бобрецкі народовці суть під пантофлем кацапів. На доказ нехай послужить звенигородска справа. Коли рік тому Звенигородці аірвали ся до борби, до викорінення так в своїм селї як і в инших селах хрунїства та взяли ся остро до кацапів, то що то не було помїж тамошними кацапами і Поляками крику, немов би Москва і Варшава валила ся! А що тогди робили народовці, особливо сьвященики? На соборчиках, де вішано Звенигородців, народовці-патріоти смирили ся покірно під розказ ацца Штоґріна і его кліки та потакували. Ба що ще гірше! Декотрі народовці для власної глупої амбіциї або і для власної користи мачали в хрунівский спосіб пальці у звенигородску справу.

Так то йде робота народна в Бобреччинї! І я рішучо переконаний, що, коли не наступить в Бобреччинї якась нагла зміна, то недалекий час, коли Поляки і кацапи винищать повіт цїлком. А шкода велика, бо в Бобреччинї материял знаменитий до народної працї!

Сеїй.

Звіт філії „Просьвіти“

на повіт рудецкий в Комарні

за рік 1903, відчитаний на загальних зборах 31 мая 1904.

На послїдних загальних зборах 26 сїчня 1903 вибрано до виділу о. Ст. Онишкевича, о. Я. Косоноцкого, о. В. Петрика, п. Ф. Пеленьского, п. Ол. Пеленьского, п. М. Ковтуна і п. Ст. Стецишина. Виділ сей, що складав ся з 4 інтеліґентів, 1 міщанина і 2 селян [майже кождий з них віддаленний від центра і оден від другого на кілька або і кількана-цять кільометрів] мав працювати на полї просьвітнім і економічнім в повіті, що числить 70 громад, есть 10 миль довгий і має два центра (Рудки і Комарно). До помочи прийшов ему лишень о. С. Кульчицкий з Вощанець, що перевів кілька люстраций читалень. Мимо таких слабих сил і лихої ситуації виділ ділав по змозї, а успіхи его ось такі.

До кінця р. 1902 було в рудецкім повіті 22 читальнї. В р. 1903 заложив Виділ 5 нових читалень, а то: в Сусулові, Адриянові, Лівчицях, Підзьвіринци і Конюшках тулиголівских, так що є 27 читалень, з чого 14 в судовім окрузї комарнянськім, а 13 в рудецкім. При сих читальнях есть 21 крамниць, 3 шинкарї, 3 трафіки; 9 читалень має власні домя, решта містить ся в домах громадских або у котрогось з своїх членів. Виділ відбув всего 5 формальних засїдань, але принагідно відбували ся приватні наради. Внутрішне веденє справ товариства (заряд бурси, будова дому, інформації членів і т. д.) мав секретар о. В. Петрик; люстрацию читалень переводили голова о. Ст. Онишкевич, о. С. Кульчицкий і о. В. Петрик. Виділ удержував селяньску бурсу, де в р. 1902/3 містило ся 15 дїтий. Рівнож закупив під будову власного дому плиц за 2800 К. Брак людий і гроша давав ся відчувати на кождім кроцї. На жаль не зазнав виділ помочи анї у чужих анї навіть у своїх. Жадна руска інституция не спомогла нас материяльно. Виділ повіт. в Рудках мимо наших 2 просьб не уділив нам субвенції. З тим більшою вдячностию треба згадати, що рада надзираюча задаткового товариства в Комарні поспішила нам з помочию 180 К, а п. Мих. Калимон Панька з Комарна дарував на будову дому 100 К. А отсе перегляд роботи виділу в р. 1903.

I. Справоздане з руху в читальнях в повіті рудецкім.

1) Адриянів. Читальня заложена в р. 1903 числить 30 членів. Голова п. Михайло Пінах, господар. В бібльотеці находить ся 87 книжок, дарованих тов. „Просьвіта“. Часопись: Свобода. При читальни є крамниця в власним заряді, що містить ся в домі голови. На зборах був делеґатом о. Онишкевич і мав відчит „про вагу просьвіти“. Розвій читальнї поки-що добрий. В місци Kółko rolnicze. Парох москвофіл; брак в місци інтеліґентного провідника.

2) Веньокова Вишня. Читальня заложена в р. 1900 заходом о. Онишкевича, числить членів 26. Голова парох о. Лев Стецев. В бібліотеці до 150 книжок. Часописи: Русское Слово, Посланник. При читальни есть крамниця, заложена в р. 1900, котра містить ся в громадскім домі. Крамницю віднаймає член читальнї за 180 К річно, а дохід іде до церкви. Читальня не має на разї виглядів розвою. Є стремленє, щоби читальня „Просьвіти“ була лиш на папери, а щоби в льокали громадскім умістити читальню ім. Качковского, заложену р. 1902 против „Просьвіти“. Для того виписано читальню з членів „Просьвіти“. Користаючи з распрі двір заложив для кількадесяти Русинів пат. обр. Kółko rolnicze, касу Райфайзена, а тепер заходить коло заложеня польскої школи. Люстрацию переводив о. Онишкевич, виголосив відчит о комасациї ґрунтів і о Райфайзенках.

3) Болозов долїшна. Читальня заложена р. 1899, числить 60 членів. Голова Гринько Куровский, секретар Мих. Ковальский господарі. В бібліотеці находить ся 105 книжок; часописи: Свобода і Господар. При читальни есть крамниця у власнім заряді. Люстрацию переводив о. С. Кульчицкий і сконстатував гарний розвій.

4) Вощанцї. Читальня заложена р. 1902 числить членів 46 з того 5 письменних. Голова о С. Кульчицкий. В бібліотеці находить ся 135 книжок. Часописи: Свобода, Місіонар, Зоря; Дїло і Руслан відступає голова. В селї нема школи, для того заложено курс для аналфабетів. Крамниця у власнім заряді. За два роки принесла 1534 К чистого зиску при 14344 К обороту. Дохід призначений на потреби церкви і громади. Тепер купує читальня для громади плиц на цвинтар. Читальня містить ся у власнім домі вартости 1000 К. Сего року заложено касу Райфайзена.

5) Голодівка. Читальня заложена р. 1901 числить 71 членів. Голова Григ. Бабій господар. В бібліотеці 76 даровых книжок з тов. „Просьвіта“. Часописи: Свобода і Гайдамаки. Крамниця у власнім заряді, дохід призначений на будову власного дому. Читальня містить ся в домі голови і розвиває ся добре.

6) Гошани. Читальня заложена стараньем о. Онишкевича р. 1899, числить 150 членів. Голова Василь Бревяк дяк. В бібліотеці книжки дарові тов. „Просьвіти“. Часописи: Свобода, Русское Слово, Місіонар. Крамниця винаймлена членови за 220 кор. річно. В шинкарї 52 кірців збіжа. Читальня містить ся у власнім домі, побудованім на громадскім плацу. Члени радо горнуть ся до читальнї, та брак інтеліґентного провідника дає ся дуже відчувати. Парох москвофіл. Люстрацию переводив о. Онишкевич і мав відчит „о плодозмінї“.

7) Кліцко. Читальня заложена р. 1884 числить членів 85. Голова Мих. Ковтун. В бібліотеці 188 кн. Часописи: Свобода, Гайдамаки, Поступ, Комар, Господар, Бібліотека Насальского. Читальня має власний дім під ліхою, де містить ся крамниця з трафікою. Свій розцьвіт завдячує читальня місцевому парохови о. Ант. Вачиньскому.

8) Комарно. Читальня заложена р. 1882 (перша в повіті), числить 220 членів. Голова о. В. Петрик. В бібліотеці 300 книжок; часописи: Дїло, Свобода (2 пр.), Гайдамаки, Поступ (2 прим.), Комар (2 прим.), Місіонар (2 прим.), Економіст. Читальня має власний дім на передмістю, де приміщена селяньска бурса. В місті заложено для міщан другу читальню (філію першої), котра має дуже догідне приміщеня в дзвінници. Читальня удержує у власнім заряді два склепи мішаних товарів. В проекті є будова третого льокалю на передмістю „Гора“. При читальни є кружок аматорский і жіночий, а тепер закладає ся товариство ґімнастичне „Сокіл“. Читальня рік-річно уладжує спільно з філією „Просьвіти“ вечерницї в память Т. Шевченка, а кромі того маївку і аматорскі представленя (в р. 1903 дано 3). Читальня розвиває ся дуже гарно.

9) Конюшки королївскі. Читальня заложена р. 1902, числить 68 членів. Голова Волод. Муцин. В бібліотеці дарові книжки тов. „Просьвіти“. Часописи: Свобода і Місіонар. При читальни є крамниця у власнім заряді. Люстрацию в р. 1903 перевів о. Онишкевич і мав відчит о крамарстві. Парох москвофіл, заложив напротив сеї читальнї читальню общ. Качковского. Задля браку інтеліґентного, місцевого проводу читальня розвивав ся слабо, хоч материял знаменитий.

10) Конюшки тулиголовскі. Читальня заложена р. 1902, заходами філії, числить членів 60. В бібліотеці книжки „Просьвіти“. Голова Андрух Моспан. Часописи: Свобода і Місіонар. Читальня веде у власнім заряді крамницю. Ситуация трошка лїпша як в попереднїй читальнї, хотяй обставини ті самі.

11) Кропильники. Читальня заложена заходами філії р. 1902, числить 26 членів. Голова Мих. Миханів. В бібліотеці дарові книжки „Просьвіти“, часопись: Свобода. На зборах був делеґатом о. П. Гарасимчук. Школи нема. Парох москвофіл. Задля браку місцевого проводу, а ще більше великого віддаленя від осїдку філії (около 40 кільом.) читальня розвиває ся слабо.

12) Куповичі старі. Читальня заложена р. 1898 числить членів 62. Голова Г. Качмар. Бібліотека має 330 кн., часописи: Свобода, Зоря і Дїло (від о. Ю. Кміта). Заходами о. П. Гарасимчука і П. Томашівского господаря місц., в котрого домі читальня містить ся, розвинула ся була читальня як найкраще, дала для членів кілька аматорских представлень. Колись власна крамниця перейшла в руки П. Томашівского. Послїдними часами видно занепад. Люстрациї переводили о. Онишкевич і о. С. Кульчицкий.

13) Ляшки завязані. Читальня заложена р. 1902 заходами учителя п. Єндика, котрого опісля перенесли. Членів записало ся 60, на голову вибрано М. Підгребельного. Делеґатами були о. С. Кульчицкий і о. Онишкевич. Бібліотека і часописи як ч. 11. Парох москвофіл. Брак інтеліґентного проводу, через що читальня не розвиває ся. Материял знаменитий.

14) Лівчицї. Читальня заложена заходами філії р. 1903. Делеґатами були оо. Онишкевич і В. Петрик. Членів 60, голова Ів. Кіях коваль. Бібліотека зложена з книжок „Просьвіти“, часописи: Свобода і Місіонар. Парох москвофіл, брак місцевого проводу. Читальня розвиває ся гарно.

15) Михайлевичі. Читальня заложена р. 1899 заходами пароха о. М. Скроцкого. Его наслїдник адмін. о. Яминьскій відбув р. 1903 загальні збори, але справоздання філія не дістала. Читальня заснїчена.

16) Нїговичі. Читальня заложена р. 1902, делеґати о. С. Кульчицкий і о. Гарасимчук, членів вписано ся 40, голова Василь Піддерковний. Відносини місцеві як під 13). Люстрация через М. Ковальского селянина з Болозви дом.

17) Новосїлки гостинні. Читальня заложена р. 1901, має 75 членів. Голова о. А. Ковальский. В бібліотеці книжки дарові „Просьвіти“. Часописи: Свобода, Поступ, Гайдамаки, Господар, Przyjaciel ludu, Бібл. Насальского. Читальня містить ся в гром. домі; сего року заложено крамницю. Читальня розвиває ся добре. Люстрацию перевів о. Онишкевич і мав виклад о крамницях і штучних навозах.

18) Подільці. Читальня заложена р. 1902 має членів 58. Голова о. Як. Косоноцкий. В бібліотеці книжки „Просьвіти“, часопись: „Свобода“. Читальня має власний дім, де містить ся крамниця у власнім заряді. Закладає ся касу Райфайзена. Люстрацию переводив о. Онишкевич і мав відчит о Райффайзенках.

19) Підзьвіринець. Читальня заложена р. 1903, має членів 70, голова Василь Заваринський. Делеґатами на зборах були о. В. Петрик і о. Онишкевич, і мали реферати просьвітний і економічний. В бібліотеці книжки „Просьвіти“, часописи: Свобода і Місіонар. Місцеві відносини як ч. 14.

20) Повергів. Читальня заложена р. 1902 заходами п. Ганущака, тепер учителя ґімн., має 40 членів; голова Теодор Гасин. В бібліотеці книжки „Просьвіти“, часописи: Свобода, Поступ, Гайдамаки. Парох москвофіл, через що читальня слабо розвиває ся, тим більше що задля великого віддаленя від філії тяжкий приступ для несеня помочи.

21) Розджаловичі. Читальня заложена р. 1900 заходами о. Гарасимчука має членів 65. Голова п. Н. Гловачевскій, коваль (обр. лат.) щиро занимає ся читальнею. В бібліотеці 120 книжок, часописи: Свобода, Поступ, Гайдамаки, Господар, Бібліотека Насальского і Місіонар. При читальни є крамниця у власнім заряді, з котрої чистий зиск (до тепер 788 зл.) оберне ся на закупно власного дому. Люстрациї переводили о. Онишкевич і о. С. Кульчицкий.

22) Сусулів. Читальня заложена заходами філії р. 1903. Делеґат о. В. Петрик. Членів 80. голова Федько Качмар. Читальня має крамницю у власнім заряді, що містить ся у власнім домі. Бібліотека з книжок даровых тов. „Просьвіта“, часопись: „Свобода“.

23) Угерцї головачеві. Читальня заложена р. 1902, має членів 23 з того 3 письменних. Голова дїдич п. Мих. Малецкий. В бібліотеці 90 книжок, часопись Свобода і Місіонар. Читальня враз з крамницею у власнім заряді містить ся в домі голови, а сего року будує власний дім.

24) Хишевичі. Читальня заложена р. 1895, має членів 105. Голова Стах Мамчак. Має власний просторий дім, де містить ся шинкарї і крамниця з трафікою у власнім заряді. Пожичкова каса звиває ся, бо заложено Спілку ощадности свящ. Райфайзена, котрої Виділ кр. не хотїв припяти до патронату. В бібліотеці 260 книжок. Часописи: Свобода, Гайдамаки, Поступ, Місіонар, Комар, Господар, бібліот. Насальского. „Дїло“ давав парох. Чистий дохід з крамниці 342 зр., в шинкарї 52 сот. метр. збіжа, в Райфайзенці 45.000 К річний оборот. Читальня заложила також кошикарску школу, до котрої записаних 19 робітників. Виділ краєвий признав їй на р. 1904 600 К субвенції. Сего року заложено ту перший „Сокіл“ в рудецкім повіті. Члени читальнї давали також амат. представленя Ів. Франка „Камяна душа“. Заходом членів переводить ся в Хишевичах комасация ґрунтів.

25) Хлопи. Читальня заложена в р. 1902, має 60 членів. В бібліотеці книжки „Просьвіти“, часопись: „Свобода“. Голова Микола Щипель. Люстрацию перевів о. В. Петрик і мав лекцию о крамницях. Сего року побудовано власний дім і заложено крамницю. Брак місцевого проводу.

26) Чуловичі. Читальня заложена ще р. 1899 засвітила ся, але роблять ся заходи відновити ю.

27) Якимчиці. Читальня заложена р. 885, має 100 членів, в бібліотеці 150 книжок. Часописи: Свобода, Гайдамаки і Господар. Читальня має власний дім, де містить ся і крамниця у власнім заряді. Голова Іван Черник. Читальня ся розвиває ся гарно.

II. Справоздане касове за р. 1903.

Прихід.

Готівка в року 1902 . .	5 К,	79 с.
вкладки членські . .	111 „	40 „
(члени висилають переважно свої вкладки вирост до Львова, бо се їм вигіднїйше)		
зворот за стемплї і друки .	18 „	65 „
разом	135 К,	84 с.

Розхід.

До голов. виділу відослано	90 К,	— с.
на стемплї і друки . .	13 „	65 „
на адресу для М. Лисенка .	20 „	— „
складка на прогульку до Угор	1 „	16 „
портория	6 „	55 „
календарі і кошти подорожи М. Ковальскому . . .	4 „	— „
Saldo на р. 1904 . .	— „	48 „
разом	135 К,	89 с.

III. Справоздане Селяньскої Бурси було надруковане за шкільний рік 1902/3 в Дїлї в серпни м. р. На сей рік маємо в Бурсї 15 дїтий, котрі розміщені (на ніч) в двох домах, а в день учать ся разом. По вакациях буде готовий власний дім філії, де буде бурса приміщена. Справоздане з будови дому і селяньскої бурси за сей рік буде оголошене доперва в серпни с. р.

На кінци мусимо додати, що кождого понеділка заслгало богато членів інформаций в справі читалень, крамниць і т. д. у секретаря о. В. Петрика. Рівнож делеґував виділ о. Онишкевича і о. В. Петрика на розправу судову в Комарні против виділових читальні „Просьвіти“ з Конюшок кор. о переступство против зак. о зборах, і постарав ся о безплатний відпис против вимірені кари.

Годить ся також додати, що наша філія через своїх делеґатів вручила п. Мик. Лисенкови привітну адресу з нагоди его юбилею.

Від виділу філії „Просьвіти“ на повіт рудецкий в Комарні 31 мая 1904.

В. Петрик секретар. *Ст. Онишкевич* голова.

Війна.

Трета більша битва на суши скінчила ся, як і дві перші, великим погромом Росиян. Як під Кулїенченом і Кінчу, так і під Вафанку погром Росиян був повний, російский корпус утік в неладї, лишаючи на боєвищи майже всї гармати. Вчера були подані російскі урядові рапорти про сю битву, нині маємо вже японьский рапорт ґенерала Оку, котрий звучить: Дня 14 с. м. головний японьский корпус вирушив здовж зелїзничої лїнії двома колюмнами на північ і зігнав Росиян з позиций на схід від Вафанку. О годинї 5 пополудни зачало ся бомбардоване російских позиций між Люнванлю а Тафаншеном. По дво-годиннїй борбі артилерії занято вечером лїнїю Фантіянтун-Тіноцан. Одна японьска колюмна непокоїла праве крило російске, котре мало також крити рухи решти армії. Коло Люнванлю було сконцентрованих 2 і пів дивізії Росиян. Дня 15 над ранком приступлено до атаку. Головна сила японьскої армії посувала ся в двох колюмнах. О 6 рано лїва колюмна зійшлась з головною армією, а в полудне получила ся з кінцотою. В той спосіб Росияне окружено коло Телїчао і о 3-ій пополудни вони мусїли утїкати на північ. Японьскі страти не доходять до 1000. О скільо доси обчислено то Японцї здобули хоругви і 14-цять скорострільних гармат. Полонено 360 Росиян з командантом 4 полку стрільців. На боєвищи знайдено більше ніж 500 убитих і ранених. Стверджено, що в часї битви Росияни послугували ся японьскими хоругвами, що баламутило японьску артилерию, так що она кілька разів здержувала пальбу на російскі позиції.

З приватного жерела в Токіо доносять, що корпус Штакельберґа мав 25.000 людий, а коло Кайшіну (Кайчу) стояло окрім того 35.000 російских вийск. Здогадують ся, що трета армія японьска під командою ґенерала Нодзу присулювала Росиян до битви. В такім случаю відворот Штакельберґа був би цїлком відрізанний.

„Таймс“ доносить, що цїлий корпус Штакельберґа разом з резервами в силї 25.000 людий брав участь в битві. В середу рано Японцї заатакували з трех сторін. Японьска артилерия з двох позиций пражила Росиян. Тимчасом японьске лїве крило виконало зворот, котрим загрозило Росиянам лїнїю відвороту. Росияни побачили, що їх окружено з трех сторін. О годинї 3 пополудни російскої лїнії зачали хитати ся і за хвилю розпочав ся на цїлій лїнії відворот в безладній розсипцї.

В Петербурзї розійшла ся чутка, що під Вафанку Росияни стратили 1500 убитих а 250 полонених. Японьскі страти оцїнюють на 6000 людий. До Льондона доносять з Шангаю, що Японцї окрім 14 скорострільних, здобули також 6 полевих гармат. Завзята борба кипіла коло російскої хоругви, коло котрої мало погибнути 30 російских офіцирів.

Ґенерал Курокі доносить: Японьскій віддїл занив місцевість Гуаґен, положений о 65 англїйских миль на північ від Куантіену, де побито російску обсаду зложену з 300 Росиян і 300 хінських розбишаків. Японцї не мали нїяких страт. Страти Росиян не знані. По еполетах полонених Росиян показує ся, що вони належать до 15 полку сибірскої піхоти.

В Льондонї говорять, що ґенерал Курокі іде форсовним маршом на Кайчу (?) аби відтяти Штакельберґа від півночи. Після иншого донесеня Курокі маширує скорим темпом на північ. Надіють ся битви коло провалу Мотіен.

Урядових донесень о подіях на мори еще не маємо. З приватних донесень виходить, що владивостоцка фльота пустила ся на повне море розбивати японьскі кораблї транспортові, що сїй експедициї спричинив мрака, котра японьскій фльотї незвичайно угруднив нагінку за російскою фльотою.

Коло острова Інкіґіля російска фльота переловила і затопила торпедами два японьскі торпедовцї Мітасімару і Садомару. Перед тим Росияни стрілляли до сих кораблїв при чім погибло до 200 осіб. На обох кораблях було 1400 осіб. З Гадомару утїкло суднами звиш 100 осіб з капітаном. Командант транспортованого вийска і оден офіцир застрілили ся. Після иншої вісти парохода Садомару не затоплено, але що его голює иншій корабель. Адмірал Камімура пустив ся за владивостоцкою ескадрою, аби ї здїгнати і приспівувати до битви на повнім мори. Мрака, вітри і дощі спиняють нагінку.

(Телеґрами).

Берлїн. До Loc. Anz. доносять з Токіо, що під Токуріґзе прийшло між армією Куропаткіна а армією Курокого до кровавої битви, в котрій побідили Японцї, але з величезними стратами. Росияни подали ся в зад, стративши богато людий і гармат. Voss. Ztg. дістала з Токіо депешу: В битві під Токуріґзе побито 13.000 Росиян. Японцї стратили 1000 людий.

Нючван. Збігцї заневняють, що Японцї виладовують більші сили кілька миль на полудне від Кайчу і що на полудневий схід від Кайчу кипить завзятий бій (?).

„Апостоли Бога“.

Петербург. З Бійска в Сибірі доносять, що між Монголами в Алтайских горах розпочав ся грізний рух, викликаний тим, що вони вижидали бога Айрота, котрий має їх увільнити з ярма і помочи їм основати независиме королївство. Зібрало ся кілька тисячів Монголів під проводом якихсь людий, котрі називають себе апостолами Айрота. Аби мати вплив на темну масу, послугують ся електричними апаратами і иншими подібними средствами. Сам Айрот сидить в колибі і народови не показуєсь. За него говорить з народом біло убраний старець в імени Айрота. Калмуки, котрі доси були прихильні Росиянам, заховують ся таємничо і о науцї Айрота не можна нїчого довідати ся. Звісне лиш тілько, що наука бога позволяє брати лише золоті і срібні гроші і в наслїдок того Монголи за безцїн продають всї паперові гроші.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Австрия і Чорногора.

Рим. Дневники доносять, що австрийске правительство предложило чорногорскому кн. будову зелїзницї від Спіци до озера Скутарі на кошт Австриї. Австриї розходило ся о се, аби в сей спосіб економічно і стратеґічно панувати над Альбанїєю. Чорногорский князь відкинув предложене. Італїйскі дневники дякують ему за се.

Фінляндия.

Петербург. Цїла російска преса заповідає, що наслїдком замордованя Бобрікова будуть тяжкі репресалїї і Фінляндия стратить послїдні сліди самостійности. Наслїдком Бобрікова має бути Валь б. ґубернатор Вильна, де і на него виконано неудачний атентат.

Реформи в Росиї.

Льондон. Standard доносить, що від серпня минувшого року радить без перерви комітет для розслїдження внутрішнього положення Росиї, зложений з міністрів, представителїв шляхти і членів провінціональних рад. Гадка утворення комітету вийшла від царя, а піднер ві мінїстер Вітте. Наради комітету не мають нїчого спільного з теперішною війною.

Македонїя.

Солунь. В наслїдок анонїмових донесень, патрулї стережуть місто день і ніч. Вчера в ночи полїция уаязнила 14 чужих осіб, котрі не могли виказати ся средствами удержання. Комітет для внутрішної орґанїзациї заперечує всяку участь в послїднім атентатї на зелїзницю. Сей атентат мав виконати комітет анархістів.

Становище Кербера.

Відень. Німецкий орґан польскої гакати Die Zeit виводить, що Кербер не мав довіря у жадного сторонництва і що також цїсар стратив до него довірє. Становище Кербера знов захитане.

Мароко.

Танґер. Тут прийшло 400 людий з мароканьского війска найгіршої катеґорії. Се війско выслав султан для охорони Европейцїв. Бандит Райцуля буде се уважати за зраду і здавсь перерве переговори з султаном. Конзулї Америки і Анґлії внесли енергічний протест.

НОВИНКИ.

— **Справа рентових загород**, як доносять польскі часописи, буде вже окончено рішена на найблизшій соймовій сесиї. Непорозуміне, яке проявило ся було в тій справі межи краєвим видїлом а центральним правительством, усунено на спільній конференциї, що відбула ся надавно у Відни.

— **Пїд крилами краєвої ради шкільної.** Управителем 4-класової школи в Ланчинї в нїкий Гарасим (Erazm) Ядоржиньский, вислужений капраль, котрий завдяки б. п. інспекторови Дністриньскому переліз з тяжкою бідою учительску семинарию, а тепер, як доносить буковиньский „Промінь“ ось як виявує ся із своєї задачі. Без лїпшого вихованя, без примітивного знання, як поводити ся з людьми, обходить ся він з учительским персоналом, який о чотири голови перевисшав его інтелїґенцию, як з парубками або згінниками. Крикнути в класї при дїтях до учительки: „Milczeć! Stul pysk!“ бризнути в очи на улици: „Głupia“, розповсюднювати про иншу учительку фальшиві вісти, що є гістеричкою і прямо божевільною, се ще дрібниця, — він умів також і грозити: „На власну одвічальність закажу вам ходити до школи, завішу в урядованю, донесу до окр. ради шк. і до трех днїв вас нема!“ Так виразив ся при дїтях і катехитї до учительки-Русинки, котра за свою ревну працю одержала кілька похвальних декретів так з окр. ради шк., як і з краєвої, дарма, що „польска мафія“ завзято переслїдує еї за просьвітну і економічну дїяльність поза школою. Про его відносини до товаришів і взагалї до інтелїґенциї досить сказати, що одні і другі відцурали ся его, стережуть ся его, омивають і погорджують ним, а місцевий лїкар викинув его прямо за двері. Одинокі люди, що з ним пристають — се урядник салїни п. Ендеман, завзятий Лях-гакатист і надвірняньский староста п. Коритовский. Звісно „Schöne Seelen finden sich!“ Наслїдки тих „сердечних“ зносин є такі, що кількох товаришів і товаришок поставлено під нагляд жандармериї, потягано кілька разів до одвічальности, а навіть кілька разів виточувано дисциплїнарки. Взагалї під управительством п. Гарасима Ядоржиньского 13 разів змінали ся учителї в Ланчинї, а на постійну посаду нїхто не хоче там подати ся.

— **Нагляд над громадскими начальствами.** Краєвий видїл одержував від якогось часу із сторони повітових видїлів жалоби, що карні суди не все повідомляють дотичний повітовий видїл о покінченю карного поступованя, заряджена против насильників і членів громадских рад або громадских урядників. Через занедбане таких повідомлень спізнає ся заряджене дисциплїнарного слїдства, конечного в случаях, коли обжалуваний не міг вправдї в судово-карній дорозї бути потягненим до відвічальности, але все-таки повинен бути дисциплїнарно укараним. Вволюючи тому домаганю краєвого видїлу, обі президії висших краєвих судів поручили всїм колеґіяльним судам першої інстанциї і повітовим та міським судам придержувати ся строго постанови §. 83 карної процедури і повідомляти все дотичні повітові видїли як безпосередну начальну власть громад, не лише про заряджене карного поступованя против громадских начальників і громадских функціонарів, але також про закінчене сего поступованя, без огляду на се, чи сталось воно наслїдком здержаня, чи дорогою увільняючого або засудженого вироку. Про видане сего розпорядженя повідомив краєвий видїл всї повітові видїли.

— **Упертий обшарник.** Посесор більшої посїлости в Жизномірї, бучацкого повіта, Жид Корнблїт, що потерпів тамтого року наслїдком страйку рільничих робітників велику втрату, замовив до сегорічних жнив 100 Гуцулів. В той спосіб хоче упертий обшарник позбавити місцеве населенє того нужденного заробку, яке могло би мати на паньских ланах, а рівночасно укарати за страйк. Та недви чи та завзятість вийде ему на добро, бо нинї й Гуцули не в тїмя биті і не так легко за будь що будуть шкодити своїм земликам.

— **Траґічна смерть.** При іспитї зрілости в реальній школї у Львові заведужав перед кількома днями проф. Мадей на сильний розстрій нервів, так що мусїв піддати ся на довший час дома лїкарскій опіцї. Вчера вечером, коли послугач отворив вікно для провітреня комнати, недужий, що проходжував ся доси спокійно, вискочив нагло на вікно і заким послугач зміг его зловити, упав з другого поверха на камінний поміст улиці. Стало ся се в домі ч. 35 при ул. Курковій. Упадок мав страшні наслїдки для недужого. Лїкар ствердив зломане обох рук, одної ноги сильне зранене голови і потрасене мозку. Нещасного перевезено в непритомнім станї до шпиталю, де він по кількох годинах помер. Числив 34 роки і полишив жінку.

— **Великі огнї.** Місточко Р и м а н і в, сяніцкого повіта, упало вчера жертвою страшної пожежі. Згорїло поверх 200 домів, наслїдком чого тількож родин остало в найбільшій нуждї без даху. — В К р и с т и н о п о л и згорїло дня 14 с. м. 90 домів, причім в огни погибло троє дїтий. — Село Б е л ї н и (в західній Галичинї) навістив онодї великий огонь, що зничив 44 господарских загород. — З Росиї доносять, що перед кількома днями погорїло місто М и н ь с к. Огонь вибух рівночасно в трьох місцях.

— **Страшна катастрофа.** З Нового Йорку доносять, що підчас маївки дїтий із школи лютеранско-нїмецкої лучила ся там страшна катастрофа. Дїти виїхали на прогульку на кораблї „Генерал Фльокун“. Всїх осіб, старших і дїтий, було на кораблї поверх 1000. Коли корабель вертав до пристани, вибух на нїм пожар і так скоро розширив ся, що не було часу спустити ратункових лодок. Скали, між котрими корабель саме переплївав, спиняли всякий свобідний рух. Коли нїнци корабель доплив до берега, запав ся поміст. Кількоро осіб кинуло ся до води, але більша їх часть потонула. Взагалї погибло близько 1000 осіб, між ними всї дїти, що були на кораблї. Про близші подробиці катастрофи доносять ось що: Огонь повстав наслїдком неосторожности кількох родин, котрі не зважаючи на великий натовп на кораблї, варили на спірнусових машинках нїци. Одна машинка перевернула ся а горючий спиритус облив одїж дїтий, що стояли побіч. Огонь розширив ся незвичайно швидко, обіймаючи особливо легку одїж женщин. На нещасте поміст корабля був напущений смолою, отже до кількох мінут цїлий корабель ставув в огни. Між подорожними настав переполох. Женщини з малими дїтьми на руках скакали до води і тонули в морских фалях. По якімсь часї надплило кілька кораблїв на поміч і хотїли затягнути горючий корабель до острова Норта. Ледви однак доплили з ним недалеко берега, перегорілий поміст завалив ся і хто остав ще доси при житю, погиб в огни. Около 300 осіб мало провалити ся до середини корабля... Обчисляють, що на кораблї находило ся около 1600 осіб, з чого погибло в моря та огни поверх 1000. З води добули доси поверх 300 трупів. Дивна річ, що з цїлої корабельної залоги погиб лише один моряк. Прочі уратували ся, почім зараз всїх разом з капітаном арештовано. Капітанови корабля закидують, що сейчас по вибуху пожежі не звернув корабля до берега. Погибші було переважно Нїмці. В тій дїльници Ню-Йорку, де мешкають Нїмці, нема майже одної родини, котра не оплакувала би втрати. Між уратованими є пастор Гас, котрий скочив в море. Его жінка і донька погибли.

— **Дрібні вісти.** Цїсар удїлив для погорільців в Турцї 3000 К запомоги. — В Скнилові під Львовом стверджено урядово 5 нових случаїв черевного тифу. — В Цьвітовій під Бучачем найдено в стодолї повішеного господаря Юстина Багрія. Підозрівають, що заходить тут случай убийства, якого мала допустити ся его жінка, котру й арештовано. — П. Леопольдови Вачевскому, колляторови Знесїня надав Его Св. папа Пій X. великий зьвізду до ордеру св. Григория, котрий п. Вач. мав уже давнїйше.

— **Пригадуєсь**, що завтра т. є. в неділю дня 19 с. м. відбуде ся в сали Фільгармонії у Львові людовий духовний концерт під дириґентурою о. Нижанковского. Буде се повторене на загальне домаганє устроєного вже раз недавно концерту з незміненою програмою і при помочи тих самих сил а то: хорів „Львівского Бояна“, учеників рускої ґімназиї, орхестри 80 п. п., органів і т. д. З огляду на дуже низькі ціни вступу, а ще більше на добродійну ціль концерту (дохід на бідних учеників рускої ґімназиї) можна надіятись, що руска і взагалї музикальна публика виповнить завтра салю Фільгармонії по береги, де найде не менше розкішну як і на першім концертї духову розривку.

— **Послїдний курс пожарний** перед фериями відбуде ся в льокали львівского „Сокола“. Наука розпічне ся вже в понеділок дня 20. червня с. р. і буде відбувати ся в понеділки і пятниці від 8 г. до ½10 г. вечером. Науки пожарництва удїляє ся неоплатно. Зі огляду на надходячі вакациї, які дадуть нагоду фахово вибразуваним інструкторам розширити знане пожарництва скрізь по селах, належить надіяти ся, що особливо академіки зголосять ся численно. — *Секция пожарна.*

Померли:

— **Николай Лужницкий**, почесний совітник митрополичичої консисторії з крилошаньскими відзнаками, парох в Сороцку, скалатского деканату, упокоїв ся дня 17 с. м. в 69 році житя а 44 сьвященьства. Похорон відбуде ся в понеділок. В. є. п.!

Новий Готель центральний Кеслєра в Станиславові, збудований після найновійших вимог техніки і гиґієни, устроєний з правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для руского елеґантного сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантнійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і кавярня. Водопроводи і купелї. Стайни і возівня. Почта і телефон.
Ціни дешеві. 428 3—6

Надіслане.

Знак випалений на корку
для охорони перед фальшованєм — MATTONI'S GIESSHÜBLER — Маттонія ґісґіблерска вода щавова. 28

Яко добру і певну льокацию
поручаємо.
4½% Листи ґіпотечні,
4% Листи ґіпотечні коронові,
5% Листи ґіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні і всякі ренти державні.
Папери ті продаємо і купуємо по найточнійшим курсї деннім
КОНТОРА ВИМІНИ 374
ц. к. упр. акц. Банку галиц. ґіпотечного.

Гелля антрасолеве мило
(біле смоляне мило)
надає ся знаменито против висипки шкіри і нечистоти лиця. Вимагає ся виключно нинїшний анонс: Берґера медичне мило.
182 4—6

Для вигоди
Вновь. приїжжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.
Рускі списи страв лежать до розпорядимости.
НАФТУЛА ТЕПФЕР
79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1
против Банку Ґіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

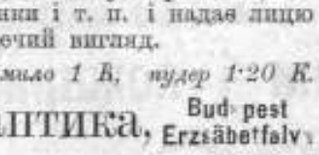
Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кільканацятьох лїт отворила я **робітню мужеских одягів**
при улици Рускій ч. 3.
Будучи Русином, хотїв би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.
Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь
З поважанєм
340 7—32 **СТЕФАН ДЇДУХ.**

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ
Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.
90 5—8

Одиноке, дїйсно анґлїйске
средство краси
в БАЛЯССИ правдиво анґлїйске
огірковемолоко
котре вже по 2—3 разовім насмарованю дїлає успішно і усуває всяку нечистоту лиця, висипку, прищики, веснянки, плями від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий виглядь.
Фляшка 2 К., до того огірковє мило 1 К, пудер 1·20 К.
Головна висилка: **C. Balassa аптика,** Budapest Erzsébetfalva
Головні склади в Галичинї: аптека Жигм. Рукера, Львів і аптека Ф. Брауера, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 1885 6—10

Новість! *Новість!*
Палена кава з власного парового паленя
щодень сьвіжо палена!
Палена кава
точно по приписам ґиґієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день сьвіжо палена!
½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III. 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цїсарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кави палёні в инший спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазї 1, ½ і ¼ кільо.
Поручає торговля чаю і кави
Едмунда Рідля
У ЛЬВОВІ
ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

МИЛО ШІХТА.
„Олень“ Марка: „Ключ“


Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.
Дїстати можна всюди.
При закупні треба головно дивити ся, щоби кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht“ і був означений одним з повисших знанів охоронних. 360 5—40

Учителькы, бони, ґаздині і всяку добірну службу поручає бюро Німчиновскої, Львів, Ринок 12 А.
106 1—1

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного заняття на час вакациї. М. Огнїй.

НОВІСТЬ! Машина парова відчищує подушки пірані цїлковито по 30 кр. за кільоґрам. Лише 2 зр. коштує перероблене матерацїв (за 3 подушки). Дреліхи на матераци метер по 50, 60, 80, 90 і 1 зр. до 1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни кондер і матерацїв Йосифа Шустера, Львів, Коперніка 5.
372 9—10

КРАЄВА РОБІТНЯ
прапорів, орнатів і склад церковних риз
Марії Комуневской & Ядвиги Глуховской
у Львові, ул. Академічна ч. 12
поручає:
великий вибір шовків, золота, волічок, кане і всяких приборів до ґафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цїнники і копії похвальних листів даром.
421 1—15

Ново отворений
Сальон Мод
Л. ПУХАЛЬСКОЇ
б. ученицї товариства руских женщин „ТРУД“.
Львів, пл. Бернардинська ч. 2
поручає **ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДАМСКИХ КАПЕЛЮХІВ,** а також перероблює уживані після найновійшої моди по дуже низьких цінах. 323 10-10

Ровери
з перворядних фабрик
Ровери з мотором „Republic“
прибори для цикліста
репараційний варстат. Ракети, мячі і сїтки до Теннїс-а поручає в найбільшім виборі маґазин спортових товарів
М. Лукасевич
Львів, ул. Академічна ч. 26.
352 Цїнники даром. 15—15

Александер Стефан — В. Шурат.
УЧЕБНИК
французької мови
Часть I.
Апробований для всїх середних женьских шкіл.
Примірник оправленний в полотно 2 к. 50 с. (на почтону пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інституті для дівчат в Перемишли.

ВАРТІСТЬ

смачного харчу лежить не лиш в більшій приємности, получевій з їдженем; бо чим смачнійший харч, тим лекше травить ся его і тим лїпше зуживає ся находячі ся в нім поживні части. Сим поясняє ся успіх

приправи Maggi'я до зуп і страв.

Є се для господині випробований і дешевий додаток, що надає слабим зупам, булїонам, сосам, яринам, пешним стравам і т. д. сили і смачности. Додавати аж по звареню, але ніколи за богато! — Дістати можна у всїх торговлях кольоніяльних, делїкатесів і дрогеріях у флящичках почавши від 50 сот. (дальше наливане по 40 с.)

Відзначеня: 4 великі премії, 26 золотих медалїв, 6 почесних дипльомів, 5 почесних премій. Шість разів поза всесьвітним конкурсом міжнародним н.: 1889 і 1900 на всесьвітних виставах в Парижи. (*Юлій Маджі*, суда премій).

89



Zacherlin

hilft großartig als unerreichter „Insectentödter".

Правдивий лише в флящочках.

Набути можна всюда де висять плякати.



Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порилїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожена і печена шк. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.

Яко лагідне смоляне мило до усунена всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дїтий, як також незрівнане косметичне мило до митя, купелїв і до щоденного ужитку служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерини і є сильно напінюмоване.

Ціна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з поученем, як уживати.

Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не виносять запаху смоли, виробляємо и безбарвної перечищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одно з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїркове-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-толєтове мило. Антрасолені мила вживають ся згідно з лїкарским признанем успішним ділянем против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 11-30

Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведене промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на топліїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і соподжених та ц. к. інститутом до розспіду спожившних средств розспіджених.

Цїнники і інформації висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

ЩАВНИЦЯ заведене жерельно-купілеве і інгаляцийне.

Лїчене водолїчниче і кефірово-жентичне. — Первородна гірска стация клїматична. — Поступове уладженє. — Дезінфекция помешкань старанна.

Сезон від 20-го мая до кінця вересня.

Води найсильнїйші, щавн алькалїчно-солонаві із звісних в успішности жерел *Йосефина, Магдалини і Стефенїя* у всїх аптиках і складах мінеральних від. — Замовленя на води і мешканя приймає

Дирекция Заведеня горішного
Феліке Висневский.

377 3—8

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає А. Мазурґкевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7.



ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміованє.)

Від 19/6 до 25/6 до побаченя:

На океанї. Величезні пароплави перевозового товариства з Европи до Америки і Азиї. Гамбурґ.

Вступ 10 кр.

Перший руский склад машин до шитя.



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

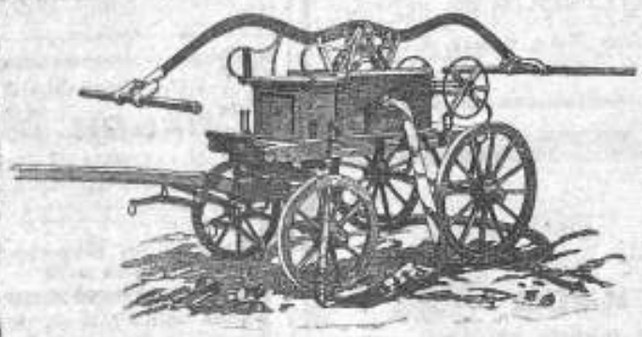
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вел. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Сикавки і пожарні прилади



з краєвих і чеських фабрик **найдешевше** з *5-лїтною гаранцією на ратальні силаши*

Львівске БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ
Львів, ул. Косцюшки ч. 4
поручає
найлїпші вужі до сикавок, коновки, гаки, шеломи і стражацкі мундури. 152

Ілюстровані цїнники висилає відворотно.

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві институції до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, шочно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI
банкова комісия
Budapest, VI., David-utcza 15.
(Торговельно-судово запротоколована фірма.)
(Просить ся о марку на відповідь.) 362 26—72

Рух желїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан		**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*,
„ Кракова		**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя		3·25*.
„	„ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої		7.30.
„ Підволочиск		7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„	„ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного		7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора		8·00, 10·00*.
„ Станиславова		8·10.
„ Яворова		8·20, 4·45.
„ Стрия		10·02, 4·35.
„ Ряшева		10·20.
„ Коломиї		11·25.
„ Белзця		5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„	„ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„	„ з Підзамча 10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Ряшева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·0 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівською (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийї удїляє і продає всякі білєти та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поважатись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковскай. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 126. Львів, Понеділок 7 (20) Червня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Ганемана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 18; — В ФРАНКФУРТЇ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженєм. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сі місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Швабеня в конфедератці.

Віджило сего року у Відни традиційне швабеня „der dumme Michel", але ще сьмішнійше від традиційного, бо не тілько що босе, в коротких обстряпаних штанятах, розхрістане, в тїснім лейбику з дїрами на лiктях, а в додатку ще й всадило на голову по сам ніс замашисту, мабуть даровану чорноковту рогачку. Ми й не знали бя, що таке поточа ходить по Відни, як би на те, що воно вчера з'явило ся непрошене і несподївване в нашій редакції, мабуть чи не за тим, щоби ему справити якісь людські нові питанята; а що при ведїлї нїкого не застало, то тілько лишило письменну просьбу о милостиню.

Швабеня, як на свій аж занадто мізерний вигляд — „Wiek nowy za dwa centy" в прирівнаню до него виглядає як мадярский магнат в прирівнаню до угорского Русенака — назвало себе незвичайно шумно: „Oesterreichisches Tagblatt Swarz-Gelb, Organ für gross-oesterreichische, dynastische und Volks-Interessen"; але міркуючи по замашистій конфедератці, служить мабуть передовсїм „den gross-polnischen Interessen". Петиция до нас адресована має заголовок „Polen und Kleinrussen" і написана, як се часто бувае у обідраних неробів, напасливо і зухвало; „дай — мовляв, — бо инакше: ось я тобі покажу!" Але при тім усїм, скоро швабеня аж з Відня трудило ся до нас, то чемність вимагае дати ему відповідь, длячого не гадаємо справляти ему штанят і навпак мусимо ему дорадити, щоби „im Interesse der Dynastie und Gross-Oesterreichs" вдоволило ся конфедераткою, котру собі так дуже сподобало, що трохи не цїле в нїй сховало ся.

Свою петицию п. заг. „Polen und Kleinrussen" починае воно замітков, що якась руска часопись, котра уходить за орган посла Ник. Василька, назвала его польским офіціялістом в нїмецкім строю, — та поясненем, що воно тілько виступае в оборонї Поляків перед московскими насильствами, але через те зовсїм еще не е на польскій службі. Потім зараз зрертае ся до нас з рівно вченим як і батьківским покликом:

„Гадаємо [„Wir glauben". Зараз при тім слові звертаємо увагу швабеняти на нїмецку, отже зрозумілу ему приповідку: „Glauben heisst nichts wissen". *Ред.*), що Русини не мають жадної причини в борбі Поляків з гнобителями-Москалями ставати по сторонї Москалїв. Нехай памятають, що вони в Польщі мали всї права вільного народу (!) а тепер в Росиї е рабами. — — — — Річ ясна, що найрозумнїйшою политикою Русинів було би разом з Поляками ломити мури тої тюрми, в котрій стогнуть і одні і другі. — — — — Найкращі часи проживала Русь за Польщі (!), коли лицарський польский (!) меч тримав в карбах московскі орди. Коли ж поблїдла польска зоря, а московске варварство залило польскі землї, з того часу Русь стала ся підніжком Москви. Чиж же Галичина, де управа спочивае в руках Поляків, е тепер єдиним місцем, де Русини без перешкоди (!!) можуть плекати свою мову і народність? Се е доказом, що Русини не мають причини дати ся порвати до ворогованя против Поляків і що наймудрійше зробили би, коли би щиро і льояльно піддали ся польскому проводови (!), котрий і в минувших вікох виходив їм лише на користь (!).

„Австрийска политика лежить в справедливости для всїх народів. Justitia regnorum fundamentum, виписане над воротами віденьского бурґу, е душею істнованя австрийскої держави. Будучи австрийским дневником, жадаємо для Поляків справедливости так само, як жадали би для кождого иншого народу, коли би его так само давив брутальний пястук жорскового деспотизму. Ми зовсїм не польский офіціяліст в нїмецкім строю; але заступаємо ся за польскими інтересами, бо уважаємо їх за одно з культурними інтересами Европи і розумiємо, що ціла Европа мае обовязок чим скорійше покласти конець варварскому московскому насильству над Польщею".

На першу наведену частину вчених теревенїв чорноковтого Міхля шкода нам відповідати, бо занадто богато треба би товчи в его тїсну голову, щоби его навчити істориї Руси і Польщі хочби тілько в найголовнїйших чертах; прийшлось би воно тим еще труднїйше, що голова тота — річ очивидна — ціла сидить в польскій конфедератці. Одно хиба замітити мусимо, що свої політичні мудрощі волів би чорноковтий Міхель зужиткувати для своїх Нїмців та їм порадити, яка би политика була для них наймудрійша; политику в наших справах нехай уже полишить нам самим.

Що-до другої частини Міхльових мудрощів треба сказати, що з тою institi'вю, хоч і виписаною золотими буквами на віденьскім бурґу, в Австрії від давна якось сумно, а тим самим і з тими „фундаментами". Длятого, скоро справдї е австрийским орґаном, повинен би чорноковтий Міхель роздивити ся передовсїм в institi'ї по австрийских краях і народах та в інтересї династиї і Австрії давати передовсїм самій Австрії свої ради в оборонї народів, давлених брутальним пястуком деспотизму хоч і конституційного; замість пхати свій недотепний ніс поза границї держави і нїбито в інтересї Европи угнати за фантомом „Великої" Австрії, волів би в інтересї самої-ж Австрії — такої, яка е — указувати їй обовязок чим скорійше покласти конець варварскому насильству над галицкою Русию, щоби ся Русь не була змушена, наче яка Македонія, відкликувати ся против конституційної Австрії до суду культурної Европи.

Правда, що ті „культурні інтереси Европи", про які городить Міхель в чорноковтій рогачці, могуть бути головно і передовсїм інтересом „Великої" — або й зменшеної — Австрії і її династиї, як то виказав п. Вячеслав Будзиновский у своїй книжці „Австрия чи Польща?" Чорноковтому Міхльови певно навіть смакувала би така „Велика" Австрия (хочби з другого боку навіть і обкровна), бо отворилось би для мілїонів Міхлїв широке поле — не до порівнаня ширше від Босни і Герцеґовини — до нажини в інтересї „культурних інтересів Европи". Тілько от питанє: Як для „культурних інтересів Европи" станемо уганяти за фантомом „Великої" Австриї, чи тим часом не готова би пропасти Австрия така, яка е? У всякім разї ті „культурні інтереси Европи", як цілком певно в інтересом Польщі і... чорноковтого Міхля, так не в вони анї інтересом тої Австриї, яка тепер е, анї нашим.

Длятого позволимо собі не послухати сим разом ласкавих рад, які дае нам Міхель, надівши чорноковту рогачку; у всякім разї ті анї нам в гадці слухати їх поти, поки з ласки Поляків вільно нам буде в Галичинї плекати свою мову і народність так „без перешкоди", як се дїе ся тепер. Сей танцюристий рай, в якім нам живе ся в теперішній Австриї, не дае нам найменшої охоти вітхати до „Великої" Австриї, котру чорноковтий Міхель бажав би для „культурних інтересів Европи" накрити ще більшою рогачкою, ніж ся, в котрій тепер сам сидить.

Коли ж Міхель бажае собі від нас нових штанят, щоби вступив ся і за нами, підніжками Польщі в конституційній Австриї (він же каже, що так, як за Поляками, вступив би ся за кождим иншим гнобленим народом), то нехай вибачить: ми і без его услуг обійдемо ся, тим більше що нам поміг би він як-раз тілько, нілько поможе Полякам... за гарну конфедератку. У нас е свої „Ruthenische Revue" і вона цілком певно найде і в Европі і в Австриї більше віри, ніж Міхель в чорноковтій конфедератці. Міхель нехай здоров уганяе „в інтересї династиї" за „Великою" Австрию!

Соймові вибори на Буковинї.

Послїдна сесия буковинського сойму скінчила ся небувалою ще в історії парляментаризму подією і сецесиєю соймової більшости. Буковинський сойм подїлив ся в тій сесиї на два противні табори: консервативний, зложений з румунських бояр та клерикалів, польско-вірменських дїдичів і консервативних Нїмців та поступовий, в котрім згуртували ся Русини, та поступові Нїмці і Румуни. Заслуга поставленя буковинської политики на основах ширшого політичного значіня, що спричинило таку Scheidung der Geister, яку бачимо тепер на Буковинї, а яка незвичайно корисна для політичного житя буковинських Русинів, есть по сторонї послів Николая Василька та Румуна-демократа Аврелія Онцула. Їх то ударів не видержала соймова більшість і спасла ся... утечию зі сойму. Наслїдком того правительство рішило ся розвязати сойм й розписати нові вибори, що й стало ся цїсарским розпорядженем з 5-ого с. м., оголошеним в Wiener Zeitung.

Нові вибори на Буковинї відбувають ся отже під кличем борби між згаданими двома таборами, а що правительство стоїть осторонь виборів і президент краю кн. Гогенльоге заховуе супротив виборчої акциї повну безсторонність, й борба — після всякої правдоподібности — спінчить ся погромом дотеперішної більшости.

Акция виборча розвивае ся тим часом дуже живо. Відбувають ся віча і виборчі збори, а сторонництва навязують компромісы для виборчої кампанії. Як тепер представляе ся боява ситуация, то по одній сторонї злучили ся Русини і поступові Румуни, Нїмцї та Жиди, по другій же подали собі руку румунські бояри, Поляки, москвофіли та консервативні Нїмцї. Москвофіли — як бачимо — і на Буковинї в тим самим чим в Галичинї. Тільки, що Буковина тим щаслива, що їх там на пальцях одної руки почислить. Консеквентна та національно ясна політика д-ра Смаль-Стоцкого стерла їх з лиця буковинської землї.

Загальний образ політичної ситуациї на Буковинї і її генезу подае дуже добре стати п. Ник. Василька, що була перед кількома днями поміщена в Neue freie Presse. Для інформациї наших читачів подаємо її майже в цїлости: П. Василько отже пише:

„Буковина помимо того, що належить до Австриї вже більше чим 125 лїт ще й до нині задержала під соціяльним та політичним взглядом свій орієнтальний характер; а сему послїдному не в малій частині пособляла австрийска управа, що стало із запопадливістю запевнювала шляхтї передове становище в краю. При тім не добачувала вона на жаль того, що та спершу орієнтальна, грекo-волоска шляхта буде у власнім інтересї ставити пасивний опір всїм державним змаганям обмірковання на підвисенє економічних відносин і просьвітного уровня населеня і то в тій цїли, щоби задержати в сїльскім мужицтві невибагливу а дешеву робітничу масу.

Отся боярска могучість основувала ся на соймовій ординациї виборчій, немов так і окровній до боярского тїла, тому можна сьміло назвати еї найбільш ретроґрадною із усїх державних провінциї. На 31 послів соймових припадае на дїдичів 10 мандатів; із 12 мандатів із курії сїльскої давано їм при помочи старостів і жандармів прямо до розпорядимости ще 6 мандатів. Квестиї мандатів порішувано в бюрі кождочасного шефа краю а вже краєве правительство резтелеґрафовувало імена кандидатів старостам. Вірильним голосом митрополита розпоряджували бояри вже хочби тому, що митрополитою іменовано лише особу милу боярам. Оттак опанували они сойм, більшість краєвого видїлу і одержували стало й краєвого капітана із поміж більшости...

А однак, як довго боярию репрезентувала первісна румунська шляхта, то тисненє еї руки, що прилягла так важко весь край, не було так діймаве як в послїдних роках, коли в наслїдок зміни власности побільшило ся число вірменських і польских обшарників, що виходячи із галицкої школи, імпортували до Буковини галицкі погляди та найшли в гуртку осталої ще румунської шляхти по більшій части понятних учеників. Передовсїм зросли з того ненавидженє і переслїдуванє

---

1)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

виданв *М. Павлик.*

Передне слівце.

Зносини Драгоманова з Гр. Купчанком — се найкрасший доказ незвичайної терпимости Драгоманова до осіб тих земляків, які могли, на его думку, помогати так або так розвоєви української справи. Драгоманів побачив зараз — із листів М. Вучинського тай самого Купчанка — хто такий Купчанко а з часом дізнав ся про него ще більше і гіршого, — але таки перемогав себе і зносив ся з ним, і то не лише задля того, аби повернути працю Купчанка в користь українству, але й задлятого, аби его самого справити на чесну дорогу. Драгоманів мусїв цінити у Купчанка его безперечну любов до нашого селянства (винесену ним із дому), его роботящість, енерґію, запопадливість на широку скалю (прикмети рідкі серед наших земляків!), нарешті й его талановитість, — але бачив, що все те зводить ся нїнащо, або й повертав ся на страшенну шкоду нашій народній справі, через безхарактерність Купчанка, котрий перейшов дуже погану школу житя — зразу в клясичному місті безхарактерности, Чернівцях, а потім у Відни, в редакціях жидівсько-нїмецької здеморалізованої журналїстики та в тодішному департаментї австро-угорського москвофільства — в російській амбасадї з о. Равзським на чолї. Не диво, що вихований у такій школї, Купчанко був, кажучи делїкатно, „репортером" іще гіршого типу ніж австро-жидівські репортери, служив усячиною всякій газетї, всякій партії, всякому правительству, аби лише заробити на хлїб насущний. Драгоманів пробував вирвати Купчанка із тої западнї — зразу при помочи неб. Вучинського, а потім, у другій половині 1881 р., коли Купчанко появив ся був у Женевї, то й сам особисто. Драгоманів, — як оповідав менї, — промовив до совісти Купчанка енерґічно, і та совість така була пробудила ся — як видно з тодішних частих листів Купчанка до Драгоманова, та з того фанту, розказаного менї Драгомановим, що Купчанко, бувши в Женевї, не зважив ся загостити до мене до близького села Petit Saconnex, яко, мовляв, „негідний". Драгоманів, очивидячки, і сам не натискав на Купчанка, аби той відвідав мене, а то раз, через мою слабість, а, друге, певно й з боязни, аби я, про щирости і до того не знаючи добре Купчанка, не сказав ему чого такого, що він міг би використати на шкоду справі. Драгоманів жалував ся менї таки тоді, як Купчанко був іще в Женевї, що сам сказав ему щось таке і мусить якось уняти его назад. Купчанко був тоді і під вражінем оповідань моїх сестер у „Громадї", які й пустив у нїмецькі газети (але, розумiе ся, в формі репортерській!) і, як каже, взагалї писав про тодішній радикальний рух серед наших селян у Галичинї. Вплив Драгоманова на Купчанка видно і з усїх дальших листів Купчанка, писаних, як побачите, не лише чисто по народньому, але й радикальною фонетикою, т. зв. „драгоманівкою" — з виїмком, розумiе ся, кореспондентки (із Кельна), писаної по російськи, очивидячки з осторожности, аби вона впавши в око рос. урядовикам не пошкодила Купчанкови. Але, при всїй своїй интимній прихильности до Драгоманова та до его справи в 1881/2 рр., Купчанко не покидав і тоді своєї давної дороги „репортера", тай не міг того зробити, бо жив за гроші тих, хто післав его заграницю слїдити опозиційний російський рух — а се були певно не лише редакції нїмецьких газет, як казав Купчанко*). Ему була особливо цїкава Женева, де тоді виходило „Вольное Слово", головним робітником якого був Драгоманів, і де серед еміґрациї російської аж кишіло від сплетень про те, що то орґан Ігнатева, або й III-ого отділенія, тим часом, як уряд російський, знаючи, що то орґан союза радикальних земців, кинув ся був на земства і довів незабаром до того, що „В. Слово" мусїло упасти. Купчанко ловив усякі звістки про російську опозицію тай подавав їх далї, топлючи в тій повени і зерна правди, хапані від Драгоманова та з его писань, — так що Драгоманів писав Купчанкови лише відчінні листи, а нарештї й зовсїм урвав переписку з ним і в листї до одного земляка таки написав про Купчанка, що той готов продати его за 5 гульд. (На жаль, я тепер не маю того листа під рукою, то й не можу зацитувати місця докладно). Хоть як важко сказати, а треба сказати, що в 1881 р. і далї Драгоманів мусїв бути вдячний Купчанкови за подаваня зерна правди про него та про его працї в нїмецькі часописи, бодай серед потопи бріхонь, бо „братя Славяне", не виключаючи тодішних Галичан, офіціяльних напрямків лише лаяли Драгоманова і з чужих газет подавали про него самі бріхнї...

Надію ся, що хтось із безпристрастних українських поступовців та возьме ся за повну житепись Купчанка, в звязи з історією москвофільства в Австро-Угорщині. Була би се, що правда, найтяжша хірурґічна операція на австро-руськім народнім тілї, але операція докончє потрібна не лише задля здоровля того тїла, але й задля памяти самого Купчанка, бо показало би ся, що в таких відносинах, у яких мусїла й мусить животіти наша нація в Австро-Угорщині, мусїла вийти і така патольоґічна проява, як Купчанко.

Публїкуючи отсе листи Купчанка до Драгоманова, я думаю, що роблю добру прислугу памяти Купчанка, бо зносини его з Драгомановим се ще певно одна з найсвітлїйших сторінка его, Купчанкового житя...

Листи Купчанка до Драгоманова доховали ся майже всї, — з виїмком одного великого листа, про який згадано в листї Драгоманова до Купчанка з 3. XII. 1873 р., і якого я не найшов межи паперами Драгоманова.

За те, з листів Драгоманова до Купчанка, подано тут на превеликий жаль, лише 6, тай то два з них неповні: з одного (20. I. 1873 і 4. II. 1873 р.) нема початку — цїлого першого аркуша, — а з другого листа (15. II. 1873) нема кінця — мабуть невеличкого, бо се вже було post scriptum. Цїлих 7 листів Драгоманова до Купчанка — таку цифру можна сконстатувати з листів Купчанка до Драгоманова — тут не подано. Б то листи з кінця I. 1872, з 24. I. 1873, 24. III. 18 3,

*) Купчанко був примішаний до процесу Наумовича й тов., але ему нїчого не сталось ся, бо самі центральні віденьскі власти не дали его черновецькому судови... Чи правда ще, що тодішня черновецька „Русская Рада" давала ему підмогу на видане газети в Лондонї, не скажу...

Русинів із боку румунських вельмож. Із сеї причини були в часі послїдної сесиї соймової вичислені руські посли — числом пять — перші, що робили поважну опозицию против соймової більшости, краєвого видїлу і сїпо їх підпираючого, місцевого правительства.

Від року резидує в Чернівцях новий шеф краю, кн. Гогенльоге. Незабаром по розпочатю его урядованя опорожнив ся через смерть попереднього посла мандат соймовий із сїльскої курії в румунськім повітї Сучаві і з нагоди доповнюючих виборів показало ся, що кн. Гогенльоге зірвав із традициями своїх попередників, та що остаточно також і на Буковинї має населенє без впливу політичних властий і жандармериї приступати до виборчої урни. Се перший раз мало волоске мужицтво нагоду свобідно виразити свою волю і політичні переконаня і вибрало — демократичного Румуна д-ра Аврелї Ончула, найбільше знаного ворога боярщини. Між ними та вільнодумним послом із Чернівців д-р Штравхером і руским клюбом найдено швидко спільний мотив до сполуки: борбу против дотеперішних властидержців за добутем виборчої реформи і економічну програму із полишенєм на боцї усїх національних противеньств.

Із цїпкою енергїю заходив ся в минувшій сесиї соймовій „Вільнодумний Союз“ около того, щоби бодай в части сповнити свою програму, але соймова більшість, щоби не допустити до обрад над головним вже проектом виборчої реформи запутала „Вільнодумний Союз“ в особисті афери а остаточно навіть покинула его в соймі самого, коли побачила, що „Вільнодумним“ йдуть на поміч нїмецкі поступовці — більшість довершила звісний exodus! Усї заходи, а навіть інтервенция князя Гогенльоге, щоби привернути спосібність до праці краєвого сойму, розбили ся об те, що соймова більшість не хотїла допустити до обрад над виборчою реформою. Се довело до розвязаня сойму перед укінченєм правного шестилїтя.

Ось і стоїмо перед новими виборами. В сїльскій курії стануть до боротьби по одній сторонї вільнодумні Румуни, Русини і Нїмці а по другій боярщина з москвофілами і греко-православна консистория яка послїдну партию взяла під специяльну опіку (та ще й Поляки. — *Ред.*).

Невеким поки що в становище частини мійских Нїмців, що згуртували ся в товаристві „Християньских Нїмців“ ради поборюваня партиї д-ра Штравхера. Поминувши сю фракцию треба признати, що буковиньскі Нїмці, задля проворного поведеня в національних і конфесийних питанях мають незвичайну і доси нїким не оспорювану національну позицию, хоч вони остають і в меншости супроти инших народностий в краю....

Надходячі соймові вибори а передовсїм становище вибраних нїмецких послів в новім соймі рішать, чи той стан посїданя Нїмців має оставати ненарушений.

Гладко повинні пити вибори із торговельної палати, якої заступники, увзглядняючи безперечно вільнодумні переконаня купців і промисловців, прилучать ся також до „Вільнодумних“.

Рішаючу борбу за будучий сойм, се є за сповненє головної точки програми „Вільнодумних“ т. є. виборчої реформи зведе ся в великій посілости. Тут стоять різко проти себе дві партиї: стара боярщина і розважні елєменти, що відпали від неї разом із жидівскими дїдичами, які творять майже третину цїлої більшої власности Буковини, а яких бажань в наслїдок пакту всїх христиньских дїдичів досї не узгляднювано. Борба у великій посілости рішить ся двома трома голосами, а позаяк без згоди послів із сеї курії не можна порішити виборчої реформи, тож рішаючий бій у великій посілости мабуть порішить також справу виборчої реформи, а може також і — довготу нововибраного сойму“.

V. 1881, початку X. 1881, III. 1882 та кінця IX. або початку X. 1886 р. Неб. Купчанко писав менї, що не знав, де тотї листи: може, мовляв, межи его папорами, сконфіскованими ему буковиньским краєвим урядом, які й доси лежать там (в там, як кажуть, коло 10.000 листів рїжних людей і товариств до Купчанка)...

Кінчу се слїпце цїтатом із листу Купчанка до мене, писаного 16 (28) XII. 1896 р., про те, як тоді згадував Купчанко Драгоманова. „Въ покой Михаилъ Драгомановъ — писав менї Купчанко — я почиталъ и высоко цѣнилъ только его горячую любовь къ родному народу и всему, что русское, а также его глубокую ученость и чрезвычайное трудолюбіе. За это, а также за то, что покойный помогъ мнѣ обработать часть своего (мав бути: моего) матеріала о Буковинѣ и ея русскомъ населеніи и заставилъ югозападный отдѣлъ Императорскаго Русскаго Географическаго Общества въ Кіевѣ выпустить этотъ мой трудъ въ 1875 г. на свѣтъ, я останусь покойному благодарнымъ до конца своей жизни“.

Згадана праця Купчанка — збірка буковинсько-українських пісень із передмовою про Буковинську Русь-Украйну — вийшла в „Записках“ югозап. отд. Русск. Геогр. Общества, під іменем Лоначевського; імя Купчанка було пропущено на заголовку, — що Драгоманову було дуже немило, як я се знаю від самого него... *М. Павлик.*

Львів, 15. V. 1903.

(*Дальше буде*)

Війна.

Дальші подробиці о погромі Росиян під Вафанку і вісти о подіях в часі відвороту Штакельберґа на північ, походять з жерел приватних, отже не можна їм й нати віри. Можлива річ, що є в них якийсь процент правди, а може й ні. Переповідаємо всї ті вісти лише з дневникарского обовязку, бо урядових вістий, окрім поданих вже рапортів ґенералів Куропаткіна, Штакельберґа і Оку не маємо.

Бюро Райтера доносить з Петербурга, що до Ляоянну привезено 1100 ранених в битві під Вафанку; в тім є 55 офіцирів. Загальну страту Росиян в сїй битві обчисляють на 2.000 людий. Участь в битві брало 42 російских батаїонів против 44 японьских. Японьска артилерия, котра розпоряджала 200 гарматами, перевисшала російску артилерию. Особливо вепику прислугу віддала Японцям гірска артилерия, котрої Росияни під Вафанку не мали. Битву розпочали Японцї страшним огнем з 50 гармат на російскі позициї. Особливо страшне було дїланє шрапнелїв. Росияни обійшли лївe крило Японців, але ті в послїдній хвили змінили фронт і вимерли Росиян. Російске війско держалось знаменито.

На підставі оповідань офіцирів, котрі продерли ся через японьску лїнію до Ляоянну, доносять до Петербурга, що головна битва тревала в середу від 5 рано до вечера. Російска артилерия на лївім крилї остріювала праве крило японьске, а рівночасно російска піхота, вижидаючи наслїдків сеї нальоби, приготовляла ся до атаку. Однак Японцї зміркували, який є план російский і скріпивши своє праве крило, розпочали страшну канонаду. Російска піхота пішла до атаку, але її рухи паралїжувала страшна сїчка і переладоване вояків багажами. Пальба японьска була так сильна, що в короткім часї всї російскі батерії стратили коні і обелугу а богато гармат знищено. Російска кінnота пішла до атаку, але її розбито. Битва ставала що раз завзятїйшою і загальнїйшою, так що о 5 попольудни боєва лїнїя розпала ся на 15 верст. В огни були всї російскі резерви, а японьский командант висилав до бою що раз нові полки. Нарештї Росияни зачали хитати ся, лїнїї зломили ся і зачали ся цофати. Уступлено навіть з Вафанку. Штакельберґ пізнав, що довше не видержить напору, бо Японцї викотили против него більше як 200 гірских і звичайних гармат. Особливо гірскі гармати віддали Японцям в сїм гірскім теренї знаменити услуги. Генерал Гернґрос ранений; здаєсь попаде в полон. До Ляоянну приходять без перерви поїзди з незаосмотреними раненими, бо Штакельберґ не мав ні бандажів ні медикаментів.

Дальші приватні депеші доносять, що Штакельберґови Японцї відтяли відворот. Як се правда, то відворот відтяла Росиянам армія ґенерала Нодзу, або лїве крило ґенерала Курокі. Ті самі депеші доносять, що в битві під Вафанку і при відворотї Штакельберґ стратив 10.000 убитих і ранених а 12 до 14.000 полонених. Якби се була правда, то до нині були би про се вже урядові доненсня. Так само приватно доносить, що на поміч Штакельберґови машерує ґенерал Куропаткін, але японьский ґенерал Нодзу стоїть близше лїнії відвороту Штакельберґа і може всунути ся клином між корпус Штакельберґа а Куропаткіна. В додатку Курокі міг би зробити Куропаткінови диверсию, атакуючи ослаблені північні позициї Куропаткіна.

(Телеґрами).

Токіо. Росияни затопили в середу коло Осїми японьский пароход транспортовий Іеумімару. Подорожних і обсаду вратували Громобой.

Петербург. На затоплених кораблях японьских Гадомару і Мітамімару погиб цїлий японьский полк піхоти разом з командантом.

Льондон. В Мукденї роблять тепер горячкові приготовленя военні на велику скалю.

Петербург. Адмиралїция оголошує вість з Владивостока, що по знищеню корабля Іеумімару, російска ескадра вернула до Владивостока без жадної шкоди. Телеґрафічна аґенция доносить, що до дня 14 червня не було жадного атаку на Порт-Артура. Японцї старали ся чотири рази замкнути порт брандерами. Два з них сейчас затоплено, решта мусїла утїкати. Японцї під Порт-Артуром спроваджують великі гармати.

Льондон. В військових кругах говорять, що Штакельберґ, окруженний Японцями, мусїв зійти з головної дороги. Штакельберґ є ранений. З Чіфу доносять, що передна сторожа Курокого бє ся з Росиянами о 15 миль анґлійских на полудне коло Таучао.

Петербург. Роботи коло направи упокоджених панцирників, кружликів і торпедовців в Порт-Артурі під командою кн. Ухтомского і капіта Райценштайна закінчено успішно. (Князя Ухтомского вже раз повішено за зраду, відтак він приїхав до Росиї і сидить в Петербурзї, а тепер звідкись взяв ся знов в Порт-Артурі. Так „вірні і певні“ суть приватні вісти з боєвища. *Редакция*).

Чіфу. Торпедовці Тоґа зловили двох Росиян, котрі човнами пустили ся з Порт-Артура, аби дістати ся до Куропаткіна з важними вістями. З Порт-Артура мав вернути японьскрй шпіґун, котрий був в кріпости цїлий тиждень (?). Сей шпіґун доносить, що Росияни працюють день і ніч над направою кораблїв, що 4 кружлики стоять під Золотою Горою, а їх гармати мають боронити кріпость перед атаком на суши. Гарнізон мав менше як 30.000 людий, з котрих богато є недужих або ранених. Харчі вистануть на 2 місяцї. Вугля мають 5.400 тон.

Пекін. Міністерство заграничних справ жадало, аби чужі кораблї военні відійшли з Унзуну при лиманї Янцекіяну. 6 їх там 25, з того 15 анґлійских. Репрезентанти держав відповіли, що причиною стаціонованя военних кораблїв у Унсуні є російско-японьска війна.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Страйк урядників.

Будапешт. Процес против членів страйкового комітету служби державних зелїзниць вже скінчив ся. Всїх обжалуваних увільнено.

Борба з опозицією.

Париж. Говорять, що правительство рішило зревідувати льокалї ворожих правительству орґанізацій, именно в льокалях „лїґи вітчини“, „лїґи патріотичної“ і всїх бонапартистичних і антісемітских товариствах.

Мадярска опозиция.

Будапешт. Часть послів з ґрупи Апонїя старає ся о поворот з опозициї до либерального сторонництва.

Фінляндия.

Берлїн. З Гельсінґфорсу доносять, що в першу неділю червня відбули ся в цїлій Фінляндиї віча з революційним характером, звернені против міністра Плявого і ґенерального ґубернатора Бобрікова. На вічу в Гельсінґфорсї оден Фінляндець відчитав перед 10.000 людьми проклямацию, в котрій російским орґанам закидує ся, що обріхують царя і російску опінію публичну. Проклямация заповідає, що спокій не запанує так довго, як довго Фінляндиї не вернуть свободи. Проклямация кінчить ся словами: „Проч Пляве, проч Бобріков, проч трусливий сенат фінляндский!“

НОВИНКИ.

— **Польска безличність.** Недавно тому подали ми в „Ділї“ оповіщенє про господарско-промислову виставу в Косові, надіслане нам дотичним комітетом. Виставa обіймає всї вироби домового промислу в косівскім повітї, отже наших Гуцулів, народу корінно рускої. Словом, се чисто руска виставa. Так принайменше нам здаєть ся, бо на ділї вийшло инакше. Передовсїм комітет вистави зложений з пп. Rozwadowsk-ого і Majerаnowsk-ого, отже Русинів не допущено. Славний той комітет надав виставі фірму виключно польску. Дотичні афіші про виставу, розліплені в цїлім Косові та порозсилані по всїх околичних місцевостях, до р у с к о г о населенія, уложені лише в польскій мові. В нашій редакциї находить ся оден такий афіш „народовий“, бо видрукований червоними буквами на білім папері. І доносить він не про вироби якихсь Вартків, Войтків або Мацьків, але про спецыально гуцульскі килими, фартушки, про гуцульскі мужескі і жіночі строї, про гуцульскі куцики... Навіть про гуцульскі топірці, котрі тому два тижні жандарми так пильно в цїлій Косівщинї поконфіскували як гайдамацке оружя. Ну, але як може бути „польске тїненє земі“ в Залїщиках, польскі мінерали у східних Карпатах і взагалї „Польска“ на споконвічно рускій земли, то чомуж не можна виставі з рускоґо промислу, устроєної в рускім містї і для рускоґо населенія, надати характеру також польскоґо? Від чоґож на сьвіті польска безличність?

— **„Surowy takt“ т вмацкого старости.** По виборах до ради повітової п. Валевский з вдячности хотїв звелечати подвиги свого приятеля і телеґрафував до Słowa pol., що староста Свобода відзначив ся при виборах surowym taktem. Той surowy takt п. старости дав ся в знаки цїлому населенію повіта; а вже найбільше терплять наші селяни. Одним з способів докучаня спокійним людям в масові переслуховання селян в Товмачи, котрі старостово безнасранно заряджує і то задля дрібниць, на котрі давнїйше ніхто не звертав уваги. І так уже по другім рескриптї п. намісника взивано по кільканацять людий з Горигляд, Милованя, Рогичева, Вільшаниці і инших сіл, і то в найгорячїйший час пільних робіт. Взивано тих, що ніби думали йти на зарібки до Прус, і своїяків тих, що вже виїхали. Запитувано, хто їх намавляв, хто пожичив гроший на дорогу, і жадано предложеня листів від емігрантів з Прус. А знов 6-ого с. м. візвано 22 хлопців з Милованя під загрозою примусового приставленя. Всї в селї зацїкавлені були, що се має значити. Прийшов фатальний день, деякі мами з плачем виправляли своїх синів в дорогу. А то, ніхто би не повірив, скінчилось на тім, що в старостві запитано їх, звідки они мають червоні шапки (які сотками продають в Станиславові і Усю), хто й намовив, аби такі небезпечні шапки носили, і чи не думають они заложити „Січ“. І така пуста цїкавість змусила 22 хлопців і війта стратити горячий робочий день і відбути за пусто-дурно по 40 кільометрів дороги. Нам вже дійсно за богато сего такту сирого. — *Н. Н.*

— **Судия не вміє по руски!** Дня 8 червня с. р. мала відбути ся в суді повітовім с. І, у Львові в сали IV о 9 год. перед полуднем розправа в справі авізациї фонду вдів і сиріт по гр. кат. сьвященниках архіепархії львівскої против Александра Гнатишина. Заступник фонда жадав переведеня розправи в рускім язицї. На се ц. к. радник суду Мромлїньский мав відвагу заявити, що він не вміє по руски і відложив справу на бік. Сторони мусїли чекати цїлу годину, доки начальник суду не визначив до переведеня розправи иншого судиї! Що-ж на се міністер справедливости і президент Тхоржиїцкий? Судия, котрий не вміє по руски, не сьміє урядувати в східній Галичинї! Впрочім жадати від пана Мромлїньского, щоби був чоловіком образованим, не маємо права, але маємо право жадати пошанованя розпорядженя ц. к. міністерства з дня 9 мая 1848 виданого на основі найвищої постанови цїсаря Фердинанда I, розпорядженя ц. к. міністерства з дня 3 сїчня 1849, ч. 167, розпорядженя ц. к. міністерства справедливости з 22 жовтня 1852 ч. 16571 і з дня 9 липня 1860 ч. 10340 і многих инших. Що стало би ся з судиєю Русином, котрий заявив би в часї свого урядованя, що не вміє по польски?! Пане міністер справедливости і пане президент Тхоржиїцкий, ждемо примїненя в сїй справі постанов закона!

— **З Станиславова** пишуть нам: Станиславівский комітет, що займив ся звеличенєм поставленя д-ра Г. Хомишина в епископи та інтронізациї, удавав ся до тутешнього старости — по що? так прецїнь кождому австрийскому горожанинови вільно чейже прибути на торжество таке як поставленє в епископи,— щоби позволив сокільскым та сїчовим товариствам взяти участь у спімненім торжестві та сповняти обовязки почетної сторожі. Пан староста Прокопчин згодив ся був з початку на се, та заявив лише, що він все-таки на почетну сторожу цїлком спустити ся не може, бо він відповідає за лад, і для того мусять мати ще жандармів та поліцию до своєї розпорядимости. Кілька днїв пізнїйше, коли вже комітет починив кроки до запрошеня сокільских та сїчових товариств з околиці Станиславова і подальших сторін, змінив пан радник двора свою гадку тай заборонив стягати до міста „Сїчовиків“, під претекстом, що они охотять явити ся в м'єстї зі своїми відзнаками, а сих не вільно їм носити, бо в статутї своїм сего не мають, задля чого і він усїм Січам як сокільским товариствам в своїм повітї заказав такі відзнаки носити! При сїй нагоді довідуємо ся доперва, що п. Заградїн з Косова найшов послїдувателїв більше, ніж ми сподївали ся, бо про заказ ношеня відзнак Соколам та Сїчовикам довідалисьмо ся з уст самого п. гофрата, тож не маємо найменшої причини сумнївати ся о такій заборонї. Ми спитаємо ся тут прилюдно п. радника двора, чому то тутешні Поляки могли стягнути на обхід 3 мая конституциї до міста усї свої сокільскі товариства зі сїл з відзнаками, про ношенє котрих нема у їх статутї також нїякої згадки, а п. радник їм сего не зборонив? А навіть старша та менша молодїж усїх тутешних шкіл носила відзнаки біло-червоні — які їм, як взагалї всякі відзнаки, носити абсолютно заборонено — а п. радник сего не хотїв бачити? Стало ся може отсе із такої причини, що Поляки певно не просили о дозвіл до запрошенья своїх сокільских товариств на торжество конституциї 3 мая, а смирні Русини, як завсїгди, аж до нескочу просили, а просячим дулю! — Намісник Потоцкий прислав Епископови-номінатови в дарі пару коний; прирік також прислати на жадане і фірмана. Еп. д-р Хомишин принял сей дар.

— **Хрунїство є гріхом тяжким, рівним убийству і крадежи.** В книжцї польскій „O wymowie kaznodziejskiej“, виданій в Кракові 1808 р., одобреній перемиским епископом Солецким і тарнівским епископом Ігнатієм, пише її автор кс. Бронислав Маркевич на ст. 180 так: „Приходять вибори до сойму або до ради громадскої. В найлїпшій парохії найдуть ся люди, котрі при виборах поводять ся взглядами і дають свої голоси на злих або менше здібних кандидатів, або знов через недбальство або з яких иних взглядів вздержують ся від голосованя. Одні і другі роблять зле, а однакож нераз ні оден з них не почував ся до гріху. Тому задачию місцевого проповідника є доказати, що оба роди людий кривдять свою суспільність морально і матеріяльно, або переступають заповідь Божу, пяту і сему за одним заходом і є обовязані до відшкодованя...“ Иміяй уши слышати да слышить! — *А-ч.*

— **Вісти з Канади.** „Канадийский фармер“ доносить, що дня 19 мая с. р. відбув ся парохіяльний мітінґ самостійної рускої церкви в Overstone Man. Тростісами вибрано п. Юрка Фостія, Теодозія Типара і Теодора Волошина. На брацтво церковне: Семена Сопільника на 3 роки, Микиту Огаву на 2 роки і Миколу Яремія на оден рік. Секретар Іван Недогін, касиер Онуфрей Рекрут, контрольор Стефан Скрипник. Петро Антонійчук офірував 3 акри землї під самостійну руску церков, котру дня 28 мая записав в судї на громаду. На будову вже зложено 200 долярів, котра зачала ся того тиждня. Орґанізацию перевів о. Іван Бодруґ. — При кінци мая с. р. приїхало до Селкірку 600 Русинів, котрі розїхались по усїх кольоніях. — В Вінніпеґу відбуло ся дня 14 мая аматорске представленє „Арґонавти“ в сали читальні ім. Т. Шевченка. Сала була заповнена а присутні були вповні вдоволені. По укінченю представленя виступив хор мужескій, недавно прибувший з Балинець пов. коломийского пп. В. Деделюк, Ів. Каралаш, Ів. Далаврак, Ів. Корбутяк, Ст. Грицюк і В. Грицюк і відспівав кілька українських пісень.

— **Філія „Просьвіти“ в Стрию** мала д. 14. с. м. загальні збори при участи около 500 членів. Голова філії др. Евг. Олесницкий відкрив збори довгою красноріччивою бесїдою, в котрій указав на тяжку але важну задачу філії „Просьвіти“, на її дотеперішну діяльність і на найблизші її задачі в будучности. Згадав між иншим про заходи видїлу філії в справі піднесеня ткацкого промислу в Стрийщинї та про ткацку школу в Лапцуті, де видїл умістив 4 учеників; управа школи так прихильно опінує ся тими ученниками, що заходом посла Жардецкого справлено їм руські Великодні сьвята і спроваджено рускоґо сьвященника. В сім місци збори заявили подяку п. Жардецкому. Дальше обговорював бесїдник ще справу молочарства і селянської бурси, а наконець, зазначивши заслуги о. Мат-

ковского у виділі філії, візвав зібраних, щоби до нового виділу вибрали людий діяльних. Опісля забирали голос о. Ост. Нижанковский, указуючи ще на инші галузи промислу, що заслугували бы в Стрийщинї на поперть; др. Андр. Чайковский радив заводити по читальних видачу горячого чаю; о. Мих. Бачинський обговорював справу орґанізації просьвітної роботи. Потім вибрано новий виділ, до котрого війшли: др. Евг. Олесницкий, о. Горалевич, о. Нижанковский, о. Матковский, др. Андрій Чайковский, інжинер п. Левандовский, п. Кисілевский, а на заступників: о. Бордун, п. Ерденберґ і п. Гарасимів. На закінчене мав др. Олесницкий виклад про реґуляцию рік, по тім наступило льосованє закуплених філією господарских річий.

— **Люстрация „Сокола" в Стрийщинї під Львовом** відбула ся дня 30. мая с. р. Делеґати зі Львова пп. Горук і Ґеринович велїли затрубити на алярм, наслїдком чого усї відділи „Сокола" явили ся в найбільшим порядку. Уставлено драбину, ланцюх водний і сикавку в відповіднім місци. Усї робили своє дїло із епритом досьвідних огневих сторожів. Відтак зроблено муштру, яка випала знаменито. Стрийщинські парубки горнуть ся до товариства радо, старшина переводить справи точно і зі зрозумінем річи, що сьвята і неділї. Замітити належать про працю і опіку якою огортав „Сокола" тамошний пароx о. Жарский. Будучи головою товариства старавсь его зробити одним з перших в околици. Надіємо ся, що тамошний „Сокіл заохотить і другі села закладати такі товариства з так гарними цїлями! — *B.*

— **Катастрофу на кораблї** „General Slocum" описує пастор Гас, котрий вцїлїв уратувати ся, втративши жінку і дві дочки, осьтак: Пожар повстав в корабельній кухни на передї корабля. Кивучий товщ вилив ся на блиху і почав горїти, а кухонна служба мість гасити огонь, утїкла. В кількох хвилях огонь розширив ся так дуже, що ратунок був неможливий. Полумінь добула ся на помост корабля і тодї розпочали ся дантейскі сцени. Женщини з криком ловили свої дїти, а рівночасно настала така метушня, що богато осіб погибло таки під ногами перестрашених. Поручє злюмило ся і богато людий пішло на дно моря. Пастор упав разом з другими до води. Довго боров ся з филями, аж вкінци дістав ся на ратунковий човен. На кораблї було 2·500 осіб, переважно дїтий. Коли на одним кінци корабля йшла ще весела забава, на другім вже всї божевольли з розпуки. Матери скакали з дїтьми на руках в море; инші кидали дїти до води, в надії, що човни їх виратують. Многі бігали безрадно по помостї, не знаючи, як ратувати ся. З берега бачили женщин і дїтий, як в смертельній тревозї чіплялн ся корабельних стїн. Мужчини списали ся дуже погано, бо розтручували і допталн женщин та дїтий, думаючи лише про свій ратунок. А вже найгірше поводила ся корабельна залога, котра місто кинути ся за ратунковими човнами, перша утекла з корабля, не дбаючи зовсїм про подорожних. Коли корабель причалив вкінци до берега, горів дальше. Тимчасом з міста вислала поміч. Змобілїзовано кількасот поліцантів і детективів, около 200 шкільних і поліцийних лїкарів. Цілу фльотилю човнів і лодок вислано до горючого корабля. Геровм дня був властитель приватного човна, якийсь Овен, котрий сам виратував поверх 20 осіб. Поліцмант Коні скакав дванайцять разів до води і видобував тонучих. За тринайцятим разом сам утонув. Вкінци корабель перегорів і пішов під воду. Розпочалась робота нурків, котрі добували зітлїлих трупів. Тотожність осіб можна було ствердити лише по перстенях, годинниках і т. п. При трупах найдено поверх мілїон корон. Число погибших доси ще не означене. Переходить воно на всякий случай тисячку. В многих родинах лише отець лишив ся при житю. В одній родині погибло 17 осіб. Стверджено також в одній школї, що 100 дїтий згинуло а 60 в страшно покалїчених. Катастрофу побільшила, як показало ся, корупция ново-йорских урядників. Помпи і вужі, підчас ратунку не функціонували, а ратункові човна, зладжені з лихого материялу, пукали в кількох хвилях. В цілій справі заряджено строге слїдство.

— **Божевільний король.** Як відомо, сидить тепер на престолї баварского королївства Ото I., брат попереднього короля Людвика II. Ото, син баварского короля Максиміліяна II., уроджений в р. 1848, вже від р. 1872 був цілком виразно помішаний на умі, а таки в р. 1886 по смерти брата признано его королем. Тількож в его імени від самого початку править краєм его стрик кн. Люітпольд. Тепер Ото в цілком апатичним старцем і живе на замку Фіренгрідї під строгим доглядом лїкаря. Его старший брат і попередник Людвик II., що панував від р. 1864—1886 був також нездоров на умі. Він по більшій части жив самітно, занятий читанєм і музикою Ваґнера; а в р. 1874 виїхав інкоґнїто до Парижа і Версалю та опісля на острові на Хіємскім озері побудував величаву палату на взір Версальскої. Мимо лїкарскої опіки і строгого нагляду, утопив ся в Хіємскім озері разом з лїкарем, котрий хотїв перешкодити ему в самоубийстві. Манїя до покровительства над штуками і науками, що звела его з ума, дісталась ему мабуть по батькови Максиміліянї II. (1848 до 1864) і дїдови Людвикови I. (1825—1848+ 1868). Особливо сей лишив по собі множество пишних будівель так в Монахії і по инших місцях. Людвик I. був сином і наслїдником Максиміліяна Йосифа, що від 1799 (франц. революция) був курфірштом баварским, а 1 сїчня 1806 оголосив себе королем. Отже д. 1 сїчня 1906 р. мине сто лїт, як Бавария стала королївством. Тую річницю лагодять ся Баварцї обходити урочисто; але на перешкоді в стан здоровля короля Отона. Длятого вже по другий раз застановляють ся над тим, чи би не можна божевільного короля усунути з престола та вже раз упорядкувати справу наслїдства. Проф. Дїроф в Монахії, найбільша повага правнича в Баварії, оголосив статю, в котрій виказув, що усунути хорого на умі короля з престола було би цїлком законною і конституційною річию.

— **Мов у казцї.** Десь перед тижнем появила ся в дневниках вість з Генуї, що до сусїдного Апрікалю вернув несподївано в Америки якийсь Батіста Пізано, а заставши доказн невірности своєї жінки, убив її молотом і утїк. Отже істория тої жінки перевисшає все, що можна читати у фантастичних повістях. Емма Бельомо, жінка Пізана звала ся в остатних часах ґрафинею, контесса, della Torre. Коли мала 14 лїт, була в Нїци служницею і там пізнала ся з камінярем Пізаном. Звінчавши ся удались до Апрікалю, де він заробляв своїм ремеслом на скромне житє. Але его заробки не могли заспокоїти забаганок чудово красної молодички, і він пустив ся підрабляти грошї. Полїция викрила его, і він утїк; з того часу минуло 25 лїт. Тим часом 16-лїтна жінка пустила ся здобувати сьвіт своєю красою. Вернула до Нїци і і опанувала ґрафа della Torre. Коли він помер, лишив їй своє велике майно. Назвавши ся ґрафинею, пішла між круги аристократиї. Не умівши ані писати ані читати, навчила ся незадовго по французки, анґлїйски і нїмецки і стала зьвіздою міжнародних сальонів. Мала любовні зносини з міністрами, міністрами, дипльоматами, знала державні тайни і не залишала добре в того користати. Так стала й російською шпіонкою, а в її перах находять ся докази, що величезні суми брала від російских офіцирів. Найдено також тестамент одного бувшого петербурского ґубернатора, що тепер живе в Америцї; він записує їй весь свій маєток — з тим, щоби его похоронила в Апрікалю. Її зносини з російским ґенеральним штабом оживили ся особливо в остатних часах; недавно була в Порті-Артура. По своїх прогульках по широкім сьвітї відпочивала в гарній своїй вілї в Апрікалю. Але вона не забула й про свого чоловіка; посилала ему грошї і в остатних часах сама бажала его повороту — на те, щоби его раз на все спекати ся грішми. Отже він вернув; але при торзї о відчинє не могли згодити ся, і він зробив їй конець.

— **Фальшива ґрафиня.** В кругах віденьскої високої бюрократиї звертає увагу незвичайний скандал що лучив ся перед кількома днями. Вельми способний урядник міністерства просьвіти, Гервай, став іменований перед двома роками старостою в Мірцушляґ (біля Семерінґу) причім помимо богато старших урядників. Перед роком сей Гервай оженив ся з ґрафинею Літцов. Тепер показало ся, що ся ґрафиня була звичайною уличною дівчиною, котра підробила документи. Гервай мав імовірно вже в хвили, коли женив ся з нею, знати о всїм. Поведенє минної ґрафині в Мірцушляґ мало бути так скандальне, що перед кількома тиждонми урядники староства заявили громадно, що не будуть працювати спільно зі своїм товаришом. Гервай не звертав спершу уваги, але скандал став так голосний, що намісництво усунуло Гервая. Передвчера поповнила Гервайова самоубийство, кинувшись до ріки Дунаю.

— **Затрата білявок.** Оден анґлїйский фізіолоґ доходить на основі статистичних обчислень до висновку, що в недалекім часї не стане русявих дівчат. Чому? Він доказув, що у всїх дорослих волосє значно темнїє, у жінок більше як у мущин, а до того число дітий з біляним волосєм постійно зменшує ся. Як причину сего явища наводить він се, що чорнявки у більшій мірі находять собі мужів як білявки. На 100 білявок виходить заміж пересічно 55, а на 100 чорнявок 79. Учений пан уважає себе отже в праві думати, що за яких 70 лїт особливо в Анґлії, Італії та взагалї полудневих краях не стане білявок. А шкода...

— **Дрібні вісти.** Ректором львівского університету на 1904/5 р. вибраний д-р Антін Кялїна, професор славянькой фільольоґії. — Міністерство справедливости видало розпорядженє, на основі котрого адвокати і адвокатскі концепісти могуть носити тоґу при розправах, при котрих сей стрій є приписаний для суддів. — Виклади лїкарскої хемії по бл. п. проф. Немиловичу обняв в заступстві д-р Стан. Бондзиньский. — Адюнкт податкового уряду в Підгайцях Апольон Залеский, одержавши з початком цьвітня с. р. 4-тижневу відпустку, пропав до нині без вісти. — У Відни розпочала ся перед військовим трибуналом розправа против підполковника-аудитора Текайла, майора Венцковского і капітана-Ахта. — З Сянока доносять, що в тамошній кавярни Corso вибухла оноді бензина, причім погиб ґімназиальний ученик Гонфінґер, 3 особи потерпіли тяжкі рани, а 10 лекші попарєня і рани. Властитель кавярні Гонфінґер умирав в шпиталї. Львівский аґент Зусман, вискочивши з вікна I поверха, зломив ногу.— У Відни номер барон Безецний, ґубернатор Boden-Credit-Anstalt-y. Наслїдником его має стати Лев Білїньский, дотеперішний ґубернатор австро-угорского банку. — В Тарнові відобрав собі житє через отруєнє 17-лїтний ученик IV класи реальної школи, Ів. Дашиньский, родом з Конґресівки, котрий вже перед роком пробував застрілити ся з револьвера, однак лїкарі тодї відратували его. — З Ковна доносять, що в місточку Вовкомирі згоріло поверх 700 домів. — Процес против 13 членів страйкового комітету в Будапештї скінчив ся увільненєм всїх обжалованих.

— **На роботу до Прус!** При теперішній посусї голод грозить нашому народови. Особливо на Поділю, як нам пишуть, випалило все. Вибирайсь, хлопе, зачасу до Прус, щобись заробив на зиму і на сплату ваших і жидівских довгів. Вибирайсь скоро, не трать дорогого часу, бо там в Нїмеччинї тепер гуртівка розпочалась.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїданє історично-фільософічної секциї буде в середу 9 (22) с. м. о год. 5. На дневнім порядку: а) Справоздання делеґациї Н. тов. ім. Ш. зі зїзду честних Правників; б) Ільницкий: Право перевозу.

— **Вступні іспити** до I класи і до класи приготовляючої в ц. к. коломийскій рускій ґімназиї розпічнуть ся: перед феріями 15 липня с. р. о 10. год. перед полудием, по феріях 1 вересня с. р. о 8. год. рано. До запису треба явитись 13 або 14 липня згідно 30 або 31 серпня і принести з собою метрику, посьвідчене защепленої (сего року) віспи або ревакцинациї і евентуально послїдне сьвідоцтво народної школи. Такса виносить: до кл. приготовляючої 2 К, до I. класи 6 К 20 сот.

— **Учительки на висших студиях у Львові.** Канцелярия Руского тов. педаґоґічного у Львові надіслала нам отаку відозву: Що року приїзджають учительки Русинки за урльопом з провінциї до Львова, щоби через довший час посьвятити ся університетским студиям. Звичайно їх відпустка безплатна так, що мусять оглядати ся за яким таким удержанєм. Щоби їм прийти в поміч і дати їм спроможність заробити на удержанє на час студий, рішив виділ Руского товариства подаґоґічного, яке удержує руску школу виділову ім. Шевченка, повідомити всї ті учительки, які на час відпустки хотїли-б приймити в сїй школї обовязки, щоби зголосились до виділу вже тепер і подали, кілько годин і яку ґрупу предметів могли би в нашій школї від вакацій обняти. Очевидно виділовий іспит є конечний. Про ближші подробиці що-до ремунерациї і т. д. можна кождої хвилї довідати ся в виділї Товариства. При тій нагоді зазначує виділ, що зголошенє вносені по вакациях не будуть узгляднені. — *Виділ.*

— **Вписи до I. к. приватної женьскої ґімназиї з правом публичности** у Львові (при Хорущині 17—19, в домі нафтовім) відбудуть ся в реченци передферияльним в днях 27 і 28 червня від 3—5 год. попол. в канцелярії заведенє. Іспит вступний до I. кл. відбуде ся в пятницю дня 30. червня від год. 3 попол. Іспити приватні з I. і II. класи (отже ино вступні до II-ої і III-ої) відбудуть ся дня 4 липня, письменний від год. 8 рано, устний від год. 3 попол. — Як зачуваємо, задумує дирекция сего заведенє при більшім числї учениць Русинок (бодай при числї 10) завести також науку гр.-кат. реліґиї, причим оплата місячна була би о незначну квоту підвищена.

— **Звичайні загальні збори тов. „Руский Жіночий кружок" в Коломиї** відбудуть ся дня 25. червня (в суботу) попольдни о год. 5, а в разї недостачі комплету о 6. год. з тим порядком: 1) Відкритє зборів і відчитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2) Звіт з дїяльности виділу. 3) Звіт касовий. 4) Вибір предсїдательки, членів і заступниць виділу та контрольної комісиї. 5) Внесеня членів. — *Виділ.*

— **Тов. „Родина" у 8 дни** устроює в неділю 26 с. м. прогульку на Franz-Josef-Land попольдни, а 29 с. м. поминальне богослуженє за бл. п. Маркіяна Шашкевича і померших членів „Родини" о ½ 10 годинї перед полудием. По службі божій відбуде ся спільне снїданє у Rabl-Restaurant I. Schönlaterngasse 8. Просимо всїх віденьских Русинів до якнайчисленнійшої участи. — *Виділ.*

— **Телеґрафічні і метеорольоґічні проґнози.** Міністерство торговлї розпорядило, щоби метеорольоґічні проґнози, т. є віщованя погоди, розсилало центральне метеорольоґічне бюро у Відни всїм почтовим урядам. Тепер управа почт видала розпорядженє, щоби ті проґнози, як додаток до біржевих курсів, видавано у 8 шифрованих виразах. Проґнози відносять ся лише до слїдуючого дня, а центральна метеорольоґічна стация зазначує виразно, що подає лише імовірні віщованя. Тота імовірність а впрочім зовсїм значна, бо після дотеперішних досьвідів на 100 проґнов, здійсняє ся 85, хотяй прочих 15 проґнов не є так зовсїм схиблені.

— **Іспит зрілости в польскій ґімназиї в Тернополї** відбув ся під проводом радника шк. д-ра Майхровича від 6—16 червня. До іспиту зголосило ся 56 учеників звичайних і 4 екстернїстів. Іспит зложили (розстріленими буквами Русини): Бачиньский Василь, Бартош Омелян, Цеґельский Евґен, Фішер Ґустав (з відзначенєм) Бриковичь Стефан, Тесли Стефан, Гавский Тадей, Маціївский Болеслав (з відзнач.) Екґарт Станислав, Флєшнер Менахем, Ґіршґорн Генрик, Міллер Ное (з відзнач.) Рапапорт Яків, Ландав Мартин, Нуссбаум Мойсей (з відзнач.) Вольґерман (з відзнач.) Сабуда Едвард (з відзнач.) Шляйхер Мордхе, Шор Людвик, Струтиньский Володимир, Шварцман Авраам, Блявштайн Лев, (екстернїст) Гейне Тадей (екст.) Байрак Микола (з відзнач.) Белємеряків, Юзьвяк Микола (з відзнач.) Ляйбліґер Маврикий (з відзнач.) Бучковский Іван, Думка Ґриґорий, Фрід Ізраіль, Кофлер Зайнвель, Шуст Лука, Максимович Казимир, Папоріш Макс, Казновский Михайло, Кон Кальмен, Корніцкий Антін, Рогошевский Іван, Сосінський Альфред, Лїмановский Альбін, Сіркес Йосиф, Свїтталь Евґен, Вітошиньский Мирон, Тимчак Павло. — Позволено поправити іспит по феріях 12. Репробовано на рік 4.

— **Іспит зрілости в бережаньскій ґімназиї** відбув ся в днях 9—16 червня с. р. Зложили [розстріленими буквами Русини]: Бачиньский Омелян, Ерліх Авраам, Фачиньский Юліян, Фальбер Юда, Фінкенталь Арон, Гольдшляґ Пейсах, Гертман Станислав, Головінський Василь, Ґдзак Антін, Качороский Михайло, Карповский Мечислав, Кеннер Юда, Кіца Емїль, Махнер Іосиф, Маяр Ґерш [з відз.], Мараморош Кароль, Менїс Сумер, Новахович Захар, Погорілес Ноях [з відз.], Погорілес Симеон, Рапс Лев, Сальпетер Ілля, Шоп Мойсей, Скасків Гринько, Штайден Кость, Торосевич Клемко. Сїмом позволено поправити один предмет по феріях, а 2 репробовано на один рік.

— **З нинїшним числом „Дїла"** розсилаємо 33 аркуш літературного додатку п. з. „Своїми силами" Андрія Чайковского.

— **Хто не є** членом Народної Гостинниці у Львові — повинен сейчас вписати ся! Удїл 20 К і 2 К вписового. Адреса: „Народна Гостинниця", Львів, Ринок ч. 36.

Бібліоґрафія:

— **Ruthenische Revue**, ч. 11 містить: Das Verbot der ukrainischen Sprache in Russland. (Eine Epopöe). — Panslavismus und Panrussismus, І. Сембратовича. — Zwei Wahrheiten, пов. В. Яворского. — Aus der Universität in Lemberg, М. Зобкова. — Valse melancolique, О. Кобилянской. — Notizbuch. — Die ruthenisch-ukrainische Presse.

Послідні вісти.

— **Інтронізация станиславского епископа.** Вчера, в неділю дня 19 с. м. відбуло ся в Станиславові висьвячена на епископа Преосьв. о. д-ра Ґриґория Хомишина. Чину висьвячена довершив Випреосьв. митрополит Андрей Шептицкий в сослуженю перемиского епископа Преосьв. Константина Чеховича і польского архіепископа львівского д-ра Йосифа Вільчевского.

В торжестві взяли участь намісник ґр. Потоцкий, маршалок краєвий ґр. От. Баденї, президент висшого суду краєвого д-р Тхоржницкий, віцепрезидент краєвої дирекциї скарбу д-р Коритовский, архіепископ вірменьский о. Теодорович, віцепрезидент краєвої ради шкільної д-р Плажек, і богато представителїв инших урядових, сьвітских і військових, дикастерий. Крім того явила ся майже вся місцева інтеліґенция і многотисячні товпи народа назїть з подальших сторін. Почетну асисту творили 24 поли піхоти. Доми в місті були прибрані хоруґвами.

О годинї 8½ рано зібрали ся коло епископскої палати при улици Липовій церковні братства з хоруґвами і духовеньством і відвели достойного номіната в величавім походї до катедральної церкви. Здовж цїлої дороги творили шпалїр ученики шкіл середних і народних. О годинї 9-ій розпочало ся торжественне богослуженє, в часї котрого відбув ся чин висьвячена. Чину сего — як сказано — довершив Випреосьв. митрополит Шептицкий, з котрого рук одержав Преосьв. номінат епископску дальматику. Коли Преосьвященний епископ засів в митрі і з жезлом на престолї, повитав его іменем духовеньства і вірних митрат о. Фащевич. В часї богослуженя сьпівав хор питомців львівскої духовної семинариї. По скінченім богослуженю відведено епископа в торжественним походї до палата, де він з балькону удїлив зібраним вірним свого архипастирского благословеня.

О годинї 1 ½ представили ся Преосьвященому духовеньство, представителї властий державних, автономічних і військових, корпорациї і товариства. О годинї 5-ій по полудни відбув ся концерт в честь епископа, в котрім між иншими взяли участь і питомцї духовної семинариї львівскої.

О годинї 7-ій вечором відбув ся обід у Преосьв. епископа для запрошених гостий, в котрім взяли участь між иншими намістник і духовні та сьвітскі достойники. В часї обіду підає Преосьв. епископ кілька тоастів, між иншими в честь папи Пія X. і цїсаря Франца Йосифа I., а намістник в честь епископа і духовеньства епархії. Промовляли також ред. Караванович іменем українсько-руских товариств, пос. Гурик іменем народа і пос. др. Стоцкий іменем буковинскої Руси.

Преосьв. епископ Хомишин одержав в дарі від намісника ґр. Потоцкого гарну пару расових коний і богато дарунків від своїх прихильників.

Товариство „Просьвіта" видало ток ротку Історию України-Руси від найдавнійших аж до теперішних часів. Ся книжочка **о 39 сторонах і 8 образках коштує тілько 10 сот.** При замовленях 130 прим. дає ся відповідний опуст. Обовязком нашої интеліґенциї, а передовсїм нашого патріотичного Духовеньства і Учительства є постарати ся, аби ся дешева книжочка находила ся **в кождій селянскій хатї.** Замовлятн в Канцелярії Товариства „Просьвіта" Львів ринок ч. 10. 1—5

Телеґрама! Ґіссіблярску щаву Маттонія нагороджено на виставі ґиґієнічного конґресу в Буенос Айрес першою медалю.

Новий Готель центральний **Кеслера в Станиславові,** збудований після найновійших вимог техніки і ґиґієни, устроєний з правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для руского елеґантного сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантнійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і кавярня. Водопроводи і купелї. Стайня і возівня. Почта і телефон.
Цїни дешеві. 428 3—6

Дві комнати гуцульскі близько чатинного лїса до винаймленя. Ярини і молоко може дістати у господині хати. Ближша відомість у З. Матковского управ. школи в Барічу п. Делятин.
418 3—4

Др Франц Закрайс

повернув з відвідин у родичів і ординує як звичайно. 433 1—2

Уже вийшли **„Проповіди на сьвята і неділї“** цілого року написав *о. Петро Вівчинский*, парох в Зарваниці, Часть II.

Дістати можна по ціні 3 корон у автора почта Вишнівчик, в книгарни Ставропигійській у Львові; в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові. 424 2—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїляні направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Глядаю старшої женщини від 40 до 50 лїт, аби занялa ся кухнею при однім мужчинї. Poste restante M. K. 10 Стрий. 434 1—3

Укінчений кандидат учительский пошукує лекциї на селї. Адрес: С. К. Зарайско Самбір. 423 2—4

Фортепян короткий, чорний, добре удержаний, продам дешево, також пяніна крикові. Войнарович, Скарбківска ч. 5. 62 3—3

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного занятя на час вакацій. М. Огнїй.

Знаменитий МІД

десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 клґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри (робить ніжною і відмолоджує). Безплатно брошурка д-ра Цесельского о меді. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний 346 учитель *в Іва чанах*. 13—20

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛЛЯ

марки **„Edelgeist“**.



При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиванню гігієнічно-профілактичне средство против ослаблення в відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Піпеса-Поратиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишли* в аптиці Ґольдберґа; в *Ряшеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФИНА
в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має на складї готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всїм Вп. приходникам і фундаторам за всї дотепершні замовлення, прошу о ласкані замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публицї.

З глубоким поважанєм

АНТОНІЙ СЕРАФИН.

54 Аґентів не висилаю.

ОГОЛОШЕНЄ.

Рада надзираюча товариства **„Народний Дім“ в Тернополи,** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, повідомляє отсим по мисли §. 27 статута, що

III. Звичайні Загальні Збори

того Товариства відбудуть ся дня 6 липня 1904 р. о годинї 5 по полудни, а в разї браку комплету вимаганого §. 30 статута, без огляду на число членів о годинї 6 по полудни, в комнатах „Рускої Бесїди“ в Тернополи зі слїдуючим порядком дневним:

1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів;
2. Справоздане Ради надзираючої, дирекциї і комісиї контрольної з дїяльности за рік 1903;
3. Принятє до відомости білянсу за р. 1903;
4. Рішенє що-до поділу зисків за р. 1903;
5. Вибір 3 членів Ради надзираючої в місце уступивших;
6. Вибір комісиї ревізийної;
7. Внески Ради надзираючої, дирекциї і членів.

Тернопіль, дня 19 червня 1904.

Антін Невребецкий голова. *Др Северин Данилович* секретар. 435 1—1

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.** 168 15—7

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки з моногр. „Сокола“	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, тафльовані на атласї	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармовіз „ „	30	„
Шпилька до краватки	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 20	„
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притисначі зі скла з фотографією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола в апотеозою України по.	70	„
Портрети в надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в ціні 6 до 20 Кор.		

Набувати можна в „Соколї“ ул. Підвалє ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Трудї“ і у Дениса Кучаки, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ“ в Чернівцях (перед тим „Молода Україна“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“, оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галїп: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницкий: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горкий „Мїщани“, сцени в домі Вевесмйонова, перекладa Маруся Полтавка. З передмовом. Ціна 1 кор.

Видани 1—3 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омелина Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обов руських книгарнях.

КОМАР

двотижневник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одвічає: *Іван Кунцевич.*

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	¼ кг.	Congo добра	1·40 кр.	¼ кг.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kauzow добірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	90 „	„ „	Souchong знак.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кгр. кави і 1 кгр. чаю разом **оплатно**, або 2 кгр. чаю і в 5 кгр. кави **осібно** оплатно за післяплатою. 86

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиці (рогачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 10—40

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оціночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 24—72

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Вчвп. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій ціні:

1. Фінляндия і Сахара	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старці Богомільці“	36	„
3. Житє св. о. Николая	40	„
4. Пасїка.	70	„
5. Про лучбу ґрунтів або комасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских ґладіаторів	90	„
7. Ґетманьскі свати	50	„
8. На послухане до Відня	40	„
9. Оферма	40	„
10. Від чого вмерла Мелзяя	40	„
11. В глухім куті	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52	„
13. Цїкавї розмови про держави і народи Европи	60	„
14. Батько Петро і его дїти	40	„
15. Дещо про молоко	40	„
16. Фарисаєви і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Линкольн	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік борє ся з природою	90	„
20. Під морскими хвилями	40	„
21. Кілька рад і перестороґ для хліборобів	45	„
22. Про обірних і инші назвиска	60	„
23. Істория України-Руси (з образками)	30	„
24. Молитвенник народний а) найтаньшій оправі	60	„
Молитвенник народний б) лучшій оправі	80	„
25. Великий молитвенник „Хваліте Господа з небес“ на найтаньшім папери в оправі а) полотняній з футералом 1 К	80	„
б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом 2 К	80	„
Великий молитвенник „Хваліте Господа з небес“ на великоднім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер. 3·60		„
б) такій самій в кашмір. 3 К 60		„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344

викликану іменно страшними наслїдками тайних ґріхів молодости і розпусти, усуне напевно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске виданє: 1 зр.
Польске виданє: 1 зр.
Німецке виданє: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пояснена своїх недуг і направили своє мужеске сили при помочи вказаного в книжцї способу лїченя. По одержаню ґранко належитости, висилає ся ґранко книга в куверті магазином видавця R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

УЧИТЕЛЬ

орган руского товариства педаґоґічного двотижневник педаґоґічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 5 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави рускої 7.30.
„ Підволочиск 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Ряшева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзця 5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзця 10·50.
„ Тернополя 10·35.
„ з Підзамча 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Ряшева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави рускої 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 минут там, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 минут рано означені львівдною (*), поспішні поїзди **тевтим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций удїляє і продає всякі білєти та розсилає їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черляньского. З друкарнї Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 127. **Львів, Второк 8 (21) Червня 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтового пересилання)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Унгварска „Наука" про нас

Як певно звісно нашим читателям, на угорскій Руси виходить тепер дві рускі часописи: „Недѣля", видавана правительством в Будапештї, і „Наука", редаґована висшим угро-руским духовеньством в Ужгородї (Унґварі). До минулого року виходив ще крім тих двох часописий в Ужгородї „Угро-русскій Листокъ", москвофільский орган, редаґований о. Фенциком, однак по его смерти, „Угро-русскій Листокъ" перестав виходити. Обі згадані повисше часописи з тижневниками та политикою не занимають ся. „Недѣля" містить головно статї господарского змісту — „Наука" посьвячена переважно справам церковним. Поза сими двома областями жита не порушали обі часописи ніяких иных тем.

Від двох-трех років однак дає ся серед угорских Русинів замічати деякий зріст народної сьвідомости, збудило ся деяке заінтересованє народними справами, а затим і в обох угро-руских часописях слідно деяке намаганє збудити наших закарпатских братів до жита, до орґанізациї народних сил, просьвітного движеня народу і т. д. Ті намагання, хоч як они ще слабосилі, мусять радувати нас тим більше, що ще недавно про угорску Русь говорено у нас зрезиґновано: lasciate ogni speranza!" Нині можемо вже надіяти ся, що угорскі Русини таки не пропащі, хоч і як незручно ще беруть ся они до своєї роботи. Кажемо незручно — а то головно тому, що мова їх видавництв страшно покаліченa і мертва, не народна. Ще против „Недѣлї" менше звертає ся сей замітъ; мова „Недѣлї" подібна до мови уживаної нашими москвофілами в письмах для простого народу, отже дуже зближена до народної. За се „Наука" уживає переважно церковно-славяньско-угро-руско-словацко-российскої мішанини, так, що се ні по угро-руски, ні по российски, ні по церковно-славяньски. Щоби дати нашій публиці поняте про літературну мову угро-руских писателїв, досить навести хочби стишок одного з корифеїв угро-руского письменного сьвіта, Василя Матяцкова, поміщений в сегорічнім числї „Науки". Ось він:

„Поздравленіе съ новымъ годомъ".

Въ семъ новомъ году мой народъ
Аптекъ не разъискай ты входъ,
Силъ ростъ, здоровья милый прокъ
Изъисни твой степенный лобъ!
Луговъ, полей, нивъ урожай
Іисусъ своей намъ лаской дай!
Єдинство братьевъ, миръ, любовь,
Молебней щирыхъ громкій зовъ;
— Актъ благодарности свѣтлой —
Твой замѣни стонъ вѣковой;
Ясныма слѣдуй бури... вѣдь,
Цѣлью твоей-то жизно: свѣтъ;
Красивыхъ, ясныхъ дней разсафтъ;—
О изчѣсни здѣсь злобной „нѣсть",
Встрѣчай міръ счастье съ русскихъ вѣждъ!"

Отсе має бути „литературный русскій языкъ" по думцї Угро-Русинів. На щасте таким страшенним язичієм не пише і сама редакция „Науки", а деколи трафить ся навіть стаття писана сак-так подібно до рускої народної мови, часом, звичайно допись, навіть чисто-народним язиком. Так приміром якийсь дописуватель „Иванъ старый кураторъ" пише: „Христосъ воскресе! Солодкій нашъ паночку! Та хвала Богу уже я поврьовалъ, лишь бы луки чистити; та то и дѣти мои докончатъ, бо я уже не годенъ по горахъ ходити; закурю собѣ трубку, та хотѣлъ бы дачто и вамъ написати..."

По тих всїх чудацких „розъискай ты входъ", „прокъ", „изъисни твой степенный лобъ", і т. д. язик тих дописів „Ивана старого куратора" дихав чимсь живим, сьвіжійшим і нам рідним. Се угорске нарічє з ужгородской верховини, та сама народна мова, що і по нашім боцї Карпат, лиш місцями „підроблена" тим „ть" місто „въ" (повръовалъ), „трубною" місто „люлька" і т. п. Якби так бодай була писана вся „Наука", то ще було би дуже добре.

Отсих кілька уваг вважали ми відповідним подати нашим читателям, щоби попробували собі сяке-таке поняте про угро-руску публїцистику. А тепер переходимо до річи:

Отже, згадана „наука" помістила між нашим і кілька замісток та статий про нас, галицких „українців". Зачало ся се відси: „Літературно-науковий Вістник", згадавши про видання „Науки", висловив думку, що красше би було, як би „Наука" писала ся народною угро-руською мовою ще й фонетичною правописию. В відповіди на се, редакция „Науки" в 10-ім числї пише, що угорскі Русини не думають „подражати „украинскую мову", которую вынайшли ополяченiи галицкiи русины" (через мале „р"?!), бо „угрорусскій народъ скорше порозумѣетъ и найчистѣйшій литературный русскій языкъ (прим. Матяцкова?) нежели бесѣду „українських творів" і т. д.

Ся замітка „Науки" — сподобала ся якомусь галицкому москвофілови, бо підписавши ся під псевдонїм „Мукачевскій" (та вдаючи з себе угорского Русина, пише він в 19-ім числї сеї часописи простору статю „Галицкіи Украинцы", де пише про нас між иншим таке:

Послушайте и я вамъ расповѣмъ, что это за люди и что это у нихъ за „фонетика" и откуда они взялися. Поляками въ Галичинѣ очень не понравилося, что русскій народъ не хочетъ писати латинкою, но твердо держится своєй русской кириллицы. Одинъ польскій графъ, который былъ въ Галичинѣ намѣстникомъ, однажды уже завелъ былъ для галицкихъ русскихъ латинское письмо, но никто не хотѣлъ писати латинкою. Тогда поляки видѣли, что сразу не возможно передѣлати русскій народъ на польскій ладъ и подумали себѣ, что нужно попробовати иначе. Поляковъ очень гнѣвало, что русскіи въ Галичинѣ считаютъ себе такими самыми русскими, якъ русскіи, живущіи въ Россіи, что галицкіи русняки читаютъ книжки, напечанныя въ Россіи. Для того поляки и постарались, что австрійское министерство завело въ русскихъ школахъ въ Галичинѣ такъ называемую „фонетику". „Фонетика" — это покалѣченное русское письмо, изъ котораго вывергли буквы ѣ, ъ, ы. Въ школахъ вмѣсто „Богъ" стали писати „Бігъ", вмѣсто „бѣгъ" также „бігъ", вмѣсто „бикъ" — „бик". Потомъ стали вводити въ русскій языкъ польскія слова и стали выдумувати такія чудныя выраженія, которыхъ нигдѣ никто никто не употребляетъ. Такъ сей языкъ все больше и больше сталъ удалятися отъ книжнаго русскаго языка. Нашлися люди, которыи хотѣли понравитися польскимъ панамъ, стали писати „фонетикою" и стали кричати, что они — де новый народъ, только еще не знали, якъ себе назвати. Только недавно выдумали они для себе новое названіи: они рѣшили, что они „украинцы" и что они русскіи, „украинскій". Най будетъ! Если хотятъ, то най называютъ себѣ свой поганый, полупольскій языкъ и „украинскимъ", только намъ най дадутъ покой, къ намъ съ этимъ языкомъ най не лѣзутъ. [Фрази з „Русского Слова" — Ред.]. Мы добре знаємо, что въ Галичинѣ лишь одна часть русской интелигенціи причисляетъ себе къ „украинцамъ", что другая часть твердо держится своєго чистаго, непокалѣченаго русскаго языка. Мы знаємо также, что число твердыхъ русскихъ людей въ Галичинѣ изъ года на годъ приростаетъ. Но что насъ найбольше радуетъ, а „украинцевъ" найбольше гнѣваетъ, есть то, что сельскій народъ въ Галичинѣ ничего не хочетъ знати объ „украинцевъ" и гнушается ихъ дурною „фонетикою". Найбольше читателей въ Галичинѣ имѣетъ русская газета „Русское Слово", которая издается для русскаго сельскаго народа. Фактъ той, что угрорусскій народъ неможетъ порозумѣти „украинцевъ", что у насъ выговоровъ есть много и выговоры тѣ всѣ коло чистого книжнаго русскаго языка говорятъ, а также и нашъ церковно-славянскій языкъ сильно противорѣчитъ „украинской фонетицѣ" — найлѣпше доказуютъ, что „украинскій" языкъ есть насильственно выдуманный, не коренится въ русской бесѣдѣ, для того и не можетъ имѣти будущность и послужитъ лишь въ разъединенію и услабленію народа. Кто изъ васъ, читатели, былъ въ Америцѣ и видѣлъ тамъ „украинцевъ", тотъ знаетъ, что то за панове! Оставьте насъ, господа „украинцы", мы русскіи люди по „украински" не знаеме и вашей „украинской" опеки не требуеме.

Та се зазуляне яйце наших москволюбів, внесене на стовпцях „Науки" не остало без відповіди. Якийсь „Угрорусинъ", а по мові і стилю пізнати, що се вже справдї „Угрорусинъ" надіслав до 20-ого числа „Науки" відповідь на наведені московскі клевети, де простує ложні твердженя наведеної дописи, зазначує різницю між Русинами а Москалями (Великоросами) та бере в оборону нас галицких Русинів-Українців, говорячи обективно і правдиво про нашу борбу з Поляками, про наше народне відродженє, про Україну, фонетику і т. п., та замічаючи дуже розумно, що „фонетика не принадлежитъ къ вотву украинцовъ" і що се лише форма правописи, яку угорскі Русини можуть принята або й ні.

Крім сеї відповіди надіслав ще до „Науки" римский богослов п. Теодор Рак письмо, (ч. 22) де старає ся пояснити читателям „Науки", що галицкі „Українці" се ни раз найгорячійші патріоти галицко-руского народу, що вони ведуть борбу з Поляками в обороні руского народу, основують народні товариства і т. д., що „Українцями" в всї русгалицкі Русини не думають силувати Угрорусинів на фонетику, бо і в Галичинї є чимало „Українців", що не пишуть фонетикою.

Ось-так виглядає дискусия про нас на стовпцях „Науки". Сама редакция „Науки"— як видно з усїх її замісток, доданих до наведених дописей — стоїть на становищу антиукраїнськім, чому однак так є, сего не може добре розібрати і сего сама редакция нїгде ясно не говорить. Головна тут річ мабуть „фонетика" та „литературный языкъ". Отсе „камень претыновенія"!

Не думаємо тут вдавати ся з „Наукою" в полеміку, тим більше, що она сама містить льояльно голосци обох напрямів. А крім того квестиї, порушені в „Науцї", не дадуть ся обговорити в вузких рамцях часописної статї.

---

2)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

здадив *М. Павлик.*

І-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

Флоренція, 15 Декабря 1872 г.
Lung' Arno Acciajoli, 12, 2 Piano.

Милостивый Государь!

Извините меня, что я не будучи знакомъ съ Вами, обращаюсь къ Вамъ письменно. — Недавно прочелъ я въ русскихъ газетахъ, что въ (лишне „въ". — М. П.) Вы изволили читать въ собраніи общества „Русская Основа" начатыя еще въ прошломъ году чтенія „о нравахъ, обычаяхъ, пѣсняхъ, сказкахъ и т. п. Буковинско-русскаго народа". — Предметъ Вашихъ чтеній интересуетъ меня чрезвычайно, какъ преподавателя кіевскаго университета и члена русскаго географическаго общества, — тѣмъ болѣе что у насъ, въ Россіи, о Буковинско-русскомъ народѣ писано было и извѣстно не много. Позваляю себѣ обратиться къ Вамъ съ просьбою и предложеніемъ въ такомъ родѣ: если Вы не располагаете въ скоромъ времени издать имѣющагося у Васъ этнографическаго матерьяла о буковинскомъ народѣ, — то не сочтете ли Вы возможнымъ передать его мнѣ для того чтобъ онъ былъ напечатанъ въ возможно-скоромъ времени или отдѣльною брошюрою, или въ извѣстіяхъ Кіевскаго отдѣленія русскаго географическаго общества, которое (отдѣленіе) должно быть открыто весьма скоро. Въ томъ и другомъ случаѣ, по Вашему желанію, я обяжусь доставить Вамъ извѣстное количество экземпляровъ изъ 600, какіе, — приблизительно, — будутъ напечатаны. Отъ Васъ будетъ зависѣть: предпослать ли печатанію матерьяловъ изслѣдованіе, статью ли, или предисловіе объяснительное. — Такъ какъ пѣсни буковинскія должны быть въ значительной степени сходны съ галицкими, которыхъ большое количество напечатано г. Головацкимъ въ „Чтеніяхъ Московскаго Общества Исторіи и Древностей", — то мнѣ казалось бы, что изъ Вашихъ пѣсень слѣдовало бы обратить преимущественное вниманіе на оригинально-буковинскія, а вообще въ Вашемъ матерьялѣ на сказки, легенды и т. п. Впрочемъ у Васъ могутъ быть важныя варьянты и извѣстныхъ уже пѣсень. Особенно интересны для меня кажутся колядки Ваши — такъ какъ галицкія заключаютъ богатый матерьялъ для характеристики народныхъ повѣрій и даже воспоминаній, — и духовные стихи, которыхъ вообще въ Южной Руси напечатано мало.

На случай, если Вы сами предполагаете напечатать скоро изслѣдованіе, или изданіе Вашихъ этнографическихъ матерьяловъ, я прошу Васъ не отказать мнѣ хоть въ доставкѣ сказокъ и легендъ духовныхъ, а равно и духовныхъ стиховъ и славословій, для приготовляемаго мною теперь спеціальнаго сборника такого рода произведеній южнорусской народной поэзіи.

Если Вы сдѣлаете мнѣ честь отвѣтомъ на мое письмо (перед. „мою просьбу". М. П.), — я попрошу Васъ сообщить мнѣ свѣдѣнія о томъ, какія вообще въ послѣднее время явились интересныя работы и изданія по части этнографіи и исторіи, Буковинско-русскаго народа?

Съ истиннымъ почтеніемъ имѣю честь быть Вашимъ, Милостивый Государь, покорнымъ слугою.

Михаилъ Драгомановъ.

Мой адресъ выписанъ на заголовкѣ письма: Firenze, Lung' Arno Acciajoli, 12, 2 P. S-r Michele Dragomanoff.

І-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова

Вѣна, 13/25 *) Декабря 1872. г.

Милостивый Государь!
Господинъ профессоръ!

Ваше почтенное письмо отъ 15 с. м. я имѣлъ честь получить 19 и доперва теперь я въ положеніи отвѣтить Вамъ на Ваше любезное предложеніе.

Причиною, почему я Вамъ такъ долго не отписывалъ есть мое постоянное занятіе такъ въ университетѣ, какъ и дома.

Я пишу теперь драму на русскомъ языкѣ подъ титуломъ „Рекрутъ" и перевожу тоже „Ревизора" на нѣмецкій языкъ для одного изъ здѣшнихъ нѣмецкихъ театровъ и кромѣ того имѣю еще много иныхъ разныхъ занятій въ разныхъ здѣшнихъ обществахъ.

Я читалъ въ обществѣ „Русская Основа", какъ Вы изволили замѣтить, но читалъ тамъ не только о нравахъ и обычаяхъ буковинско-русскаго народа, но тоже о многомъ другомъ, какъ н. пр.: о Славянахъ и ихъ древнихъ жилищахъ, читалъ географію, исторію и этнографію Буковины и ея народовъ, читалъ о разныхъ достопамятныхъ и важныхъ моментахъ изъ исторіи и вообще изъ жизни буковинско-русскаго народа. Читалъ мое описаніе праздника буковинскаго народа происходившаго при присягѣ въ вѣрности въ день присоединенія Буковины къ Австрійской имперіи. Потомъ (перечеркнено „описаніе" М. П.) читалъ тоже разныя народныя историческія сказки **), какъ н. пр. о сраженіи Турковъ, Татаровъ и Ляховъ съ Русски-

*) Др-ів підчеркнув олівцем сесю дату, а далї цифру „19". і слова „драму на русскомъ языкѣ... „Рекрутъ"... „Ревизора" на нѣмецкій языкъ" і дописав коло остатного „переведено". — М. П.

**) Др-ів підчеркнув слова „народныя историческія сказки". — М. П.

ми подъ селомъ Ленковцами надъ рѣкою Прутомъ, гдѣ Турки и ихъ союзники на горѣ Цецинѣ, Русскіе же противъ ихъ на Ленковскомъ полѣ стояли и послѣ короткой битвы къ Туркамъ чрезъ Прутъ перешли (,) ихъ на Цецинѣ совершенно побѣдили и прогнали. На Ленковскомъ полѣ, на которомъ Русскіе стояли (,) можно еще теперь видѣть огромные холмы и „шанцы" и крестьяне находятъ даже. пули въ земли. На этомъ самомъ полѣ находится еще теперь небольшой ольховый лѣсокъ, о которомъ крестьяне разсказываютъ, что его Русскіе послѣ того сраженія и ихъ побѣды надъ Турками и Лѣхами сѣяли, оравшіе землю Лѣхами и сѣкли ихъ при томъ желѣзными плугами.

Тоже существуетъ между буковинскимъ народомъ сказки объ этой горѣ Цецинѣ *), находящейся недалеко главнаго города Черновцовъ — Разсказываютъ, что на этой горѣ „когда-то" (во время римскаго царствованія надъ Даціею въ которой составѣ тоже и Буковина находилась) жилъ славный римскій воевода, Цецина, — съ своими ратниками, которые тоже на той горѣ обытали и для защиты римскихъ предѣловъ призначенные были.

Потомъ читалъ (,) какъ Вамъ уже извѣстно (,) о нравахъ, обычаяхъ, сказкахъ, пѣсняхъ, пословицяхъ, загадкахъ, суевѣріяхъ и пр. буковинско-русскаго народа.

Касательно поодинокихъ частей этого моего отчита я описалъ предъ всемъ правы **) буковинско-русскаго народа такъ вѣрно, какъ оно дѣйствительно есть, и эти весьма сходные съ нравами галическаго-русскаго народа. Извѣстное дѣло, нравы всѣхъ славянскихъ племенъ между собою больше или

*) Слово „Цецинѣ" підчеркнено Др-вим — М. П.

**) Слова „нравы" й дальше „Обычаи" підчеркнені Др-вим — М. П.

Се квестії науки: історії, літератури, етнографії, фільольогії — і до сих наук відсилаємо редакцию „Науки“.

Та замітимо на адресу угорских Русинів се: Угорскі Русини, лишені висших шкіл з рускою викладною мовою, та лишені катедр рускої мови і літератури, не знають на жаль, або знають дуже мало рідний язик, як і не знають ні літератури нашої (української або малоруской) ані московскої (великорусской або російскої). Тож і редакция „Науки“, не розібравши добре, що се є „украинске“ (малоруске) движенє в Галичинї (не „Галиции“ бо се польонїзм), не повинна була его осуджувати та відпекувати ся. Ми, галицкі Русини, є по народности братами угорских Русинів, так само як і Русинів буковиньских та тих, що живуть на Україні під панованєм Росії. Враз з Буковинцями і з Українцями з Росії маємо ми одну народну мову, з дуже незначними наріченими відмінами, з котрої витворює ся мова нашого національного письменьства. Угорскі Русини говорять наріччями сильно пославяненими (особливо в західних частях угорскої Руси), тож і не диво, що ріжниці між мовою угорских Русинів а Галичан більші, ніж між мовою сих послідних а хочби Українців з харківскої ґуберніі в Росії. Все таки однак як би угорско-руські писателї схотїли писати своїми наріччями (хочби мармарошским) то скорше зійшли би ся з нами і з цілою нашою малорускою сїмєю, ніж витворюючи дивовижну язикову сумішку. Угорских Русинів є мало; вони мало розвиті, літератури в них нема. Коли-ж би они зрозуміли, що їх будуччина в єдности з нами, Галичанами, і коли би до еї єдности ішли они через народну мову, то й розвій угорских Русинів пішов би скорим кроком. Як-же-ж угорскі Русини дали би ся тепер знов завести на бездорожа москвофілам, котрі підшиваючи ся під „твердорускість“, лише спиняють народну роботу і в тій цілї соединяють ся навіть у нас з Ляхами, а на Буковині з Румунами против свого руского народу, — то на угорскій Руси загрожувало би те саме, що наступило по ері бл. п. Добряньского. Ужгородови близші Львів і Київ, ніж Петербург і Москва! Се нехай памятають угорско-руські патріоти, щоби не зробили хибного кроку, котрий міг би на довгі літа пошкодити розвоєви угорскої Руси.

До гуцульскої мартирольогії.

[Допись.]

Аби на фактах висьвітлити, в чиїм інтересї заведено в косівскім тихий стан виїмковий і cui bono давить ся кожду пробу якої небудь орґанізациї серед Гуцулів, можуть послужити слідуючі факти: Від 3 літ надано до Микитинець, косівского повіту, на учительку екс-ґуверянтку сторостиньску Унґертову, жінку понад 60-літну і без всяких кваліфікацій. Вона просто вже не в силї учити, тож науку дітий занедбує а розжалені мужики в літї 1903 року осьмілили ся передати до інспектора шкільного в Косові жалобу на занедбуване обовязків з боку згаданої учительки, враз з прошенєм о наданє їм молодої учительскої сили. Муж панї „професорки“ є писарем в урядї податковім в Косові та звісний з того, що леда звістку з села роздує до грізних розмірів і доносить всяким властям. Що се індивідуум, прогнане за якісь неправильности з ради повітової, тїшить ся більшими зглядами в очах староства косівского, доказом хочби се, що згадану жалобу микитиньских мужиків против Унґертової, дістав еї чоловік досвоїх рук і він вже уміє мужикам відплатити ся. По просту кождий майже мужик, що був підписаний на жалобі, а має сина в школї, заплатив „штроф“. І то був одинокий наслїдок описаної жалоби.

Цїкаво би лиш знати, яким сьвітом простий податковий писарина урядові акта староства дістав до своїх рук, аби описля шиканувати людий на актї підписаних.

А треба знати, що се індивідуум одно з перших почало розширювати алярмуючі вісти про „бунти“ Гуцулів; кожда звичайна бійка між парубоцтвом, о яку в тих занедбаних сторонах не тяжко, в устах Унґерта вирастала на плянований атентат козаків против підпорам ладу і порядку. Знаємо, що підчас судового слїдства против деяких членів „Січи“ з Микитинець, Унґерт, що не був покликаний за сьвідка і з судом не має нїчо спільного приходив до судиї слїдчого Мошиньского і що сей судия, звісний впрочім як запеклий вшехполяк, поступав описля з сїчовиками будучими в слїдстві в способ, якого цїлком не приписує процедура і так:

а) Судия Мошиньский списав з сїчовиком Валїхновским протокол, якого той не хотїв підписати, бо він що інчого зізнав, як судия написав. Розізлений судия мусїв подерти протокол і писати на ново. Се мало місце з мужиком, що вже розуміє вагу протоколу і що розумів по польски, але що дїв ся з темними, по польски не розумічими мужиками?

б) В тій самій справі судия Мошиньский списав зізнаня сьвідка Юрка Бритовника, яко дуже для обжалуваного обтяжуючі. На розправі в Коломиї сьвідок Юрко Бритовник заприсяжений зізнав цїлком що інше і заявив, що він перед судиєю Мошиньским цїлком не говорив того, що сей судия понисав до протоколу.

Судия Мошиньский ще й „зїцирує“ сїчовиків: На розправі о обиду чести, в котрій брало участь яко обжалувані кількох сїчовиків з Микитинець, судия Мошиньский уставляє їх так, щоби перший став кошовий, а потім рядом инші! Описля розпочинає розправу (о обиду чести): „А що Валїхновский, булисьте на отворенню Січи в Шепорах. Ви все бавите ся в полїтику, то я Вам закомендерую: „Links um, direction кримінал!“. І хоч сьвідки не потвердили фактів позву, судия Мошиньский засудив всїх обжалуваних на арешт по 24 годин.

Взагалї нещастєм Гуцулів є, що за кару чи як-там надсилають між них на урядників паничиків, що не розуміють цїлком житя і стремлїнь мужика та аплїкують сему мужикови свої ідеали зі „Słowa polsk-ого“. Гуцула після погляду тутешних урядників треба на силу переконати, що нема нїякого права — закона для мужиків, лиш оден є закон, що позволяє мужиків замикати до криміналу, та ссати з него его працю всяким пройдисьвітам.

І так в Микитинцях вибрано раду громадску еще в 1891 році. В 1897 були другі вибори, але що вийшли не так, як хотїв староста, то рада з 1891 року урядувала других шість літ — разом літ 12, до р. 1903. В липни 1903 року знова вибрали мужики нову раду і то одноголосно; против виборови сему внесли члени вічної ради з 1891 протест. В наслїдок інтерпеляциї в соймі намісництво сей безпідставний протест досить скоро залагодило підмовно, але староста Загрядник нової ради таки не вводить в житє. На відповідну інтерпеляцию обіцяв ком. Тишковский, що уконституоване нової ради переведе по наших великодних сьвятах, але як по великодних сьвятах мужики прийшли впімнути ся о сповненє слова, вже п. Загрядник сьпівав: „Сиди тихо, не квап ся, так тобі (!) буде з новим війтом, як зі старим“. А се хиба длятого, бо п. старості лїпше зі старим. Він-же старості у всїм на руку, як треба, то й послужить за фактора від мамки. Річ неімонірна, але в Косівщинї звісна і правдива. Було се так: П. Загрядник потребував мамки. Війт микитинецкий Козман вишукав єму незвичайно „добру“ мамку в Микитинцях. І не за довго дїйсно складають гожій молодици Марії з Федорчуків Левицкій візиту п. лїкар, ц. к. жандарм, п. війт і полїцай гром. і цїла та чесна комісия наклоняє Марию, щоби йшла до п. старости мамкувати. Але чоловік Марії настрашив ся поговору і не пустив жінки. Все-ж таки ц. к. жандарм приходив еще три рази до сеї молодиці та виставляв їй принадність і користність служби у старости, але мужичка завзяла ся і не пішла. То оден з доказів, що ц. к. жандарми, крім доносів на „Січи“, сповняють тут еще також дуже культурну місию вишукуваня мамок для п. старости. З другого боку війт в Микитинцях Козлан переконує тепер всїх, що він п. старості так потрібний до всього, що крім него нїхто війтом в Микитинцях не буде і він нововибраної ради не боїть ся.

Бідні Микитиньчани однак до тепер не стратили віри, що прецінь є десь якийсь закон, та вислали до міністерства справ внутрішних запитанє в справі своєї громадскої ради.

Сей.

Війна.

Вже четвертий день, як нема ні з російских ні з япаньских жерел нїякої вісти о дальших воєнних операциях на Ялотуні, спеціяльно о дальшій судьбі корпусу Штакельберґа. Не знаємо, де опинив ся Штакельберґ і чи дїйсно Япанці відрізали его від Куропаткіна, як се на другий день по битві донесли були приватні депеші. Льондоньскі дневники доносять, що Курокі частию свого війска скрішив армію під Порт-Артуром а з рештою своїх військ усадовив ся так, аби унеможливити нову російску експедицию на поміч Порт-Артурови.

Під Вафанку сили обох сторін були майже однакові, бо против 42 російских батальйонів виступило 44 япаньских. Лише артилєрию переважали Япанці і то так що до скількости і якости гармат, як і щодо влучности стрілів. Особливо величезну прислугу віддали Япанцям їх гірскі батерії, котрих Росияни не мали. За те Росияни мали о много корисніїші позиції. Побіду Япанців пояснюють головно тим, що потрафили Росиян здурити. Именно дня 14. с. м. Япанці всю форсу атаку звернули на лїве крило російске і російскі позиції прямо покрили картачами і шрапнелями. Росияни гадали, що Япанцям лише о се крило розходить ся і тому, коли ніч перервала бій, Штакельберґ пересунув полки і більшу часть артилєрії з центра і з правого крила на лїве крило. Тимчасом на другий день рано Япанці лише маркували атак на лїве крило а з цїлою форсою кинули ся на ослаблене праве, обійшли его і прямо стерли з лица землї. В наслїдок того мусїло також цофнути ся лїве крило російске, котре вже було рушило до атаку на япаньскі позиції.

Ґенерал Оку доніс до Токія, що полонив 900 Росиян а під Тельсу (місцевість коло Вафанку) погребав 1516 російских трупів. Богато убитих Росияни мали самі погребати або спалити, або й забрали з собою. До Япону мало приїхати 1100 раненних Росиян.

З Токіо доносять, що ґенерал Нодзу (III армія) відтяв Штакельберґа від головної армії і що Куропаткін іде єму на поміч на чолї трех дивізій.

Про події на морі маємо нині рапорт адмірала Скридлова. Він доносить, що дивізия кружляків стрітила ся дня 15 с. м. в корейским проливі з пароходом Ізумімару, котрий віз військо. Обсаду візвано, аби піддала ся і пересїла ся на човна. З сего скористала лише частина обсади. По уплині визначеного на опущенє корабля часу, корабель знищено гарматами. Потому подибано два другі транспортовці япаньскі, Ґіташімару і Садомару, котрі також везли військо і воєнні материяли. Осада сих кораблїв не хотїла піддати ся, отже ві затоплено разом з кораблями. Після донесеня з Мукдену, з сими двома кораблями погиб цїлий полк піхоти. Япаньский адмірал Камімура пустив ся за російскою ескадрою, але як доносять з Владивостока, вона вернула до порту без нїяких страт. Факт, що російска фльота могла утечи, викликав в Япанї велике обурене против адмірала Камімури і дневники домагають ся, аби єму відобрати команду над фльотою. Говорять, що Камімура буде мусїв або зложити сам команду, або застрілити ся. Приватні донесеня говорять, що Камімура таки забіг дорогу російскій фльоті, відтяв ві від Владивостока і пре ві в сторону, де над морем панує адмірал Того (?).

(Телєґрами).

Токіо. Владивостоцка фльота знищила між островами Оку і Коїма два малі вітрильні кораблї япаньскі. Разом отже знищили Росияни 5 япаньских кораблїв.

Льондон. Дня 16 с. м. Япанці обсадили місцевість Гасінкайтін, 23 миль на захід від Фенванчену.

Париж. Ґенерал Оку дістав від Курокого на поміч одну дивізию. Япанці рушили на Кайпін (Кайчу) де прийде до рішаючої битви. Сили Япанців в сїм місци кореспонденти обчисляють на 10 0.

Петербург. Севастополь, Полтава, Боян і Аскольд вже направлені і разом з иншими кораблями в Порт-Артурі стоять готові до виїзду.

Чіфу. Після вістий з хіньских жерел Япанці стратили звиш 1000 людий при штурмі на оден виїмний форт Порт-Артура, котрий здобули (?).

Петербург. Ґенерал Ренинкамиф (в північній Кореї) вицофує свій корпус на північ і концентрує війска коло Ченчену, де его головна кватира. Здогадують ся, що Росияни цофнуть ся за ріку Тумен (східна часть корейско-манджурской границї).

ТЕЛЄҐРАМИ.

Аґрарний страйк.

Будапешт. Цілій Угорщині грозить страйк рільних робітників. Між властителями великих посілостий запанував з сеї причини великий неспокій, бо робітники дуже добре зорґанізовані.

Ситуация.

Відень. Montags-Revue заявляє, що сесия ческого сойму повинна була поучити Чехів, що без залишеня обструкциї в парляментї Чехи не можуть думати о правильнім функціонованю ческого сойму. Коли Чехи не залишать обструкциї, то ческе населенє дорого заплатить за се. Son. u. M. Ztg. доказує, що розвязане державної ради в осени і розписане нових виборів в нїчім не змінить ситуациї в парляментї, коли рівночасно не буде змінений реґулямін нарад на підставі § 10. Примір Угорщини показав, що сама погроза зміни реґуляміну годна зломити обструкцию. Правительство тяжко провинить ся, коли само не введе зміни реґуляміну, бо на підставі згоди сторонництв нїколи не стане ся.

Вірмени.

Царгород. Анґлїйский амбасадор відчитав великому везирови і міністрови заграничних справ рапорти анґлїйского конзуля в Мушу, з котрих виходить, що положенє Вірмен є не виносиме і що побоюють ся нової різні. Амбасадор загрозив, що як турецкі власти не спинять дальших екцесів Курдів, то анґлїйска фльота збомбардує одно турецке місто. Ся грозьба сильно затревожила турецке правительство.

Засуджений міністер.

Білград. Суд. І. інстанциї засудив бувшого міністра Тодоровича за спроневірене на 18 місяців вязниці і зворот 39.822 денарів разом з 12% від 24 сїчня 1899.

Македонія.

Царгород. Порта заключила з отоманьским банком договор, на підставі котрого банк буде правильно виплачувати платню европейским офіцирам, котрі служать в зреформованій жандармериї македоньскій.

Сербія і Чорногора.

Цетинія. Специяльний делєґат сер[illegible] короля передав князеви Микитї ордер зьвізди Кара-Джорджа. При тім виголосив промову о приязни між обома народами.

НОВИНКИ.

— **Вшехпольске delirium.** В Кракові вийшов з друку сьиток п. з. „Biały Sztandar, choral nauczycielstwa ludu. Słowa: Stefan Rogalski — śpiew (себ то музичний уклад до сьпіву): Helena Windakiewiczówna“. До „хоралу“ додана картка з поясненєм чи там доповненєм високопарних та не менш високо мрачних ідей, висказаних в тяжкім віршу. „Ojczyzna w letargu!“ — читаємо в тім додатку. Сто літ минуло і ані поміч чужих держав („potęg“) ані „męczeństwo walecznych“, ані „praca organiczna“ не наділили народу свободою. Зробити се може лише „nauczycielstwo ludu“. Єму дане „święte posłannictwo“ збудити в народї „uczucia narodowe“, розігріти „miłość ojczyzny“ і покласти „fundamenta przyszłości narodu“. Щоби сего доконяти, робота мусить йти під знаком „białego sztandaru“. За проводом учительства має роздати ся з уст „maluczkich“, з уст „wszystkich dziatek szkolnych w czasie ich rozrywek jedna w Bogu pieśń“, загреміти понад лани з сильних грудий народа „jeden zgodny chorał, jak nowa modlitwa, nowych bojów — potężna jak chóry anielskie — przed Boga Tron — o Wielki Dzień Zmartwychwstania!“ По думцї автора „dziś w Nauczycielstwie Ludu Siła Nasza i Nadzieja Nasza (правопись автентична!) Z Ludem kto żywy! Pod Białe Znaki! Jutro Nasze i Bóg Nasz!“ Отже тенденция автора зовсїм ясна. Вся польска робота, цїла дотеперішна політика не година відбудовати Польщі так довго, доки народне учительство не приложить до сего рук. Народне учительство мусить згуртуватись під „biały sztandar“ і стати важним чинником у вшехпольскій політиці. Як бачимо, поступ зовсїм не новий. Польскі учителї переводять его вже від давна практику. Приміри такої роботи маємо всюди, на цїлій рускій земли. Одна наша часопись містить в собі докладну літопись акциї „nauczycielstwa ludu“, згуртованого під „białym sztandarem“. Але все таки названий в горі „chorał“ п. Роґальского ще одним моментом нині цїкавий. Вшехпольский тон „хоралу“ перевисшав все, що доси в польскій публїцистичній літературі доводилось читати. Поза „Вшехпольскою“ сьвіт для п. Роґальского не істнує. Воздух, земля і вода, ну, очивидно й голова автора заповнені одним „wszech“. Весь сьвіт то одно велике, польске „вшех“. Ось як кличе автор у вшехпольскім одушевленю:

„Polsko! Tyś Bożą jest Służebnicą,
Ty w Ludskość wcielisz Wszechświata Czyn;
Nie będziesz wrogów Twych niewolnicą:
Królową będziesz — nad świata Gmin!

Річ певна, що й Бог на сьвіті є лише польский, як сьвідчать отсї слова: „Ojczyzno Boża!... Tyś w Wszechzwycięstwa rozgrzmiała Spiew! Не диво, що дуже богато треба завдячувати Польщі, бо

Tyś Chrześcijaństwa jest Zbawicielką!
Ludów Rodzico! Aniele Łask!

Зовсїм природно також, що

Ach! Prawdy Światło ujrzą Twe D[illegible]
Ujrzą wszechwierzeń, wszy[illegible]d!

Дальше зове автор Польщу „arką Wszechsławy“ і мабуть вже в нападї вшехпольского delirium кричить:

Ludzkość Miłości zhańbiła drogi,
Wolność załoby owionął kir;
Gwałtu centaury — anarchii bogi —
Krwią zapieniły wszechzdarzeń wir! —
Polsko! Bierz Biały Sztandar w Twe[illegible]dłonie,
Wiedź nas do Czynów Wszechżycia w bój!
Światłości Sławą opromień skronie;
Ludy już Twoje, bo Bóg jest Twój!

Мабуть буде досить, щоби читачі змогли виробити собі думку про вшехпольский „chorał nauczycielstwa ludu“ та про его автора. Додамо лише, що п. Stefan Rogalski є п. к. офіциялом почт і телєґрафів в Новім Санчи.

— **Честь, кому честь.** Пишуть нам від Станиславова: Предсїдателькою виставового комітету женщин в Косові була Ви Панї Загрядїкова, жена славного косівского Загрядїка. Та коли запрошеня і афіші вибито тілько в „ojczystym języku“, обурилось незатроєне вшехпольскою дурійкою чувство моралї у п-нї предсїдательки, і вона зазначуючи нетакт комітету і висказуючи жаль по причинї нехтованя мови властників землї, зложила предсїдательство і виступила з комітету. — *Цїкавий.*

— **Прихильність наших властий до народу.** З Яворова: Спілка ощ. і позич. в Наконечнім, як уже була в „Дїлї“ згадка, гарно розвивав

меньше сходные. — Обычаи буковинско-русского народа по большей части разные отъ галическихъ. Найлучшее доказательство въ томъ, что, когда я въ обществѣ прочиталъ былъ о нѣкоторыхъ обычаяхъ при разныхъ праздникахъ и пр., всѣмъ русскимъ слушателямъ по большей части Галическимъ и Венгерскимъ студентамъ это такъ страннымъ было, какъ будто я имъ объ обычаяхъ Готентотовъ читалъ былъ. И я утверждаю, Господинъ профессоръ, что нѣтъ другаго славянскаго (племени?), которое бы имѣло такъ много церемоній при найменьшихъ случайностяхъ, какъ наше буковинско-русское, и мнѣ кажется, что эти многочисленные его обычаи найбольше сходные съ Вашими южнорусскими. У насъ въ Буковинѣ нѣтъ обычая „Ивана Купалы“ и др. подобнаго рода, но за то у насъ есть множество разныхъ другихъ церемоній народныхъ *), о которыхъ ученый міръ даже и найменьшаго понятія не имѣетъ. Наша народная свадьба, н. пр. происходитъ съ такими разными церемоніями, что Галическіе свадебныя церемоніи совсѣмъ не такъ интересныя, и такъ разнородныя, какъ наша. Когда я въ послѣднемъ (перед. „засѣ“ М. П.) собраніи нашего общества прочиталъ былъ мое описаніе народной сватьбы и прочиталъ всѣ употребляющіяся при томъ свадебныя пѣсни, то русскіе студенты изъ Галиціи и Венгріи увѣряли меня, что они даже и не слыхали о празднованіи свадьбы въ подобномъ образѣ.

*) Слова від „южнорусскими“ зачеркнені Др-ним, а дальше слово „свадьба“ підчеркнено. — М. П.

(Дальше буде)

ся; а щоби ще більше розбудити заінтересованє між народом, хотїли ведучі спілку сегорічні загальні збори зробити поважнїйшими і торжественнїйшими, як се і підручник, виданий Видїлом красвим, горячо приторучав. Постарано ся о преляґента, запрошено деляґата з Бюра Патронату і внесено подане до кр. ради шкільної о відступленє на ту ціль одної з шкільних саль, обширних і як раз надаючих ся до сих зборів. Подане підписали: парох яко настоятель Заряду, управляючий учитель яко предсїдатель Надзор. Ради. Минуло 2 місяцї, позволенє не прийшло. Збори відбули ся під голим небом на подвірю сьвященника. Минуло знов 2 місяцї. Дїставє Спілка відповідь на подане (по 4 місяцях!) через ц. к. Уряд податковий в формі наказу заплатити кару стемлеву, бо подане через недогляд не було ґемпльоване; а відповіди з намісництва як нема так нема. Подаю се до публичної відомости, подаю до відомости п. намісництву п. директорови Бюра Патронату і цїлій сьвітлій кр. радї шкільній — з тим, що се нас обурило до крайности; се киданє колод під ноги тим, що раді би з щирої душі помочи бідному народови; се зражуванє всїх до працї над культурним і материальним двигненєм народу. Нарід се добре зрозумів. В хатї, его тяжко зароблепим грошем виставленій, призначеній на культурне піднесенє его, не вільно ему зібрати ся!... І Ви дивуєте ся, що і в Яворівщинї ruch się pojawia wrogi... І хто-ж нарід очивидно провокує?... Пане маршалку, поговоріть же о тім з тими, що сему винні; бо там і на письмо відповіди не дадуть! А на додаток і той „Stempelbefund“ по польски писаний; ну, очивидно адресати его не приймили. *Наконечний.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Жидятичах** львівского повіта розвивав ся мимо некорисних обставин поволи, але постійно. Більшу часть села творять латинники, які признають ся без рїжницї до польскої народности під впливом студентів рільничої школи з сусїдних Дублян. В селї є костел і кулко рільничє. Але недавно і Русини забажали заложити свое руске товариство. Засновано пожарний „Сокіл“, а люди ходили 1½ милї дороги до Львова, щоби вивчити ся, як ратувати село і сусїдів перед огнем. Треба знати, що тамошна давна сторожа огнева при „кулку“, в правдї на папери, але анї не робить вправ пожарних, анї не мав сикавки так що на случай огню село було би пішло з димом. Львівский „Сокіл“ на просьбу Соколів з Жидятич позичив їм одну свою сикавку на кілька тижнїв, щоби лиш огонь не знищив села, заки громада ухвалить закупити сикавку. За те латинники місто бути вдячними, починають ворогувати проти „Сокола“, а на жаль мав бути сего причиною місцевий учитель, який мав в своїй метрицї написане „грекокатолик“. Дивно і сумно, коли недавно донесли дневники, що в Підбірцях коло Львова на латиньскі зелені сьвята пускав учитель огнї штучні так, що пійшло з димом трех господарів, а той в Жидятичах виступає ворожо проти сторожи пожарної „Сокола“. Молодий та брикав; чейже опаматає ся. Однак Соколи працюють, не опускають рук, бо знають, що, чи скорше чи пізнійше, добра справа і щира праця поконають і переконають противників та діждуть ся повного признання. Люстрация в Жидятичах переведена Федором, деляґатом львівского „Сокола“, дала наглядний образ працї і поступу тамошного „Сокола“. На даний алярм всї ставили ся і кождий став на свое становище, роблячи що належало, на сигнали командантів-десятників. Муштра сокільска пішла також добре. Взагалї доси не переконали ся деляґати львівского „Сокола“, хотяй вже досить люстрацій переведено, щоби який „Сокіл“ спав або заснїтив ся. *С.*

— **Войскова стрілянина.** Передмістє Наконечне під Яворовом — пишуть нам — удостоїлось великої ласки. На 6 неділь заняло его войско і уряджує собі на его полях стрілянину до „шайби“; що 3 дни приходить оден баталїон на час і відходить. Кількадесять морґів землї зрили під місце до вправ. По хатах повно жовнїрів; а хотя мають свою страву, люди з остатного дають, що можуть. От клопіт для бідноти тай тілько! Але і тов поратують їх: за кождого жовнїря дістануть 1½ крейцара за „кватиру“ і не сьміють ся люди добрі, по 30 корон за морґ засїяного а знищеного войском поля! „Батьки народу“ дивують ся, що народ з такої ласки не вдоволений. Може би хто пояснив їм сю цїкаву появу невдоволенн!

— **Пожар.** В Іванкові коло Скали в неділю дня 19. с. м. о год. 1 пополудни знищив пожар хатн і будинки господарські двох господарів, іменно Стефана Паламаря і Василя Павуляка. У Василя Павуляка згоріла також клївка. Огонь повстав імовірно через неосторожність пастухів з папіросами. Шкода необезпечена виносить звиш 2000 К.

— **Посуха.** Страшна посуха навістила сего року Дрогобиччину, — від Вознесенія до вчера не було каплї дощу. Овес, ячмінь, конюшина згоріли, лиш познака, що на тім поли сіяно. Трави рідонькі і низькі, навіть по низинах, а пекучі вітри сухові поспалювали цьвіт жита; капуста згоріла, а бульба і фасоля померзла. Сумні виглядн на будучину для господаря! Навіть недільний (19 с. м.) дощик вже нїчого не поміг. Але „штайєрамт“ тим не журить ся — его податок не висохне! Коли свого часу погорів Стрий, помежи згарищами остав ся „штайєрамт“. Люди дивували ся що за чудо. Не міркували, що того дивогляда анї огонь не спалить, анї вода не затопить, анї посуха не зісушить, хиба злодїй вкраде, ale to co inszego. — *Господар.*

— **Дрібні вісти.** Цїсар іменував б. намісника ґр. Льва Пінїньского і проф. Александра Варвіньского членами краєвої ради шкільної на найблизшій період трех лїт. — Львівский арцибіскуп д-р Йосиф Більчевский одержав від папи Пія X достоїньство асистента папского престола і титул римского ґрафа.

— **Робота в Німеччинї.** Народна Канцелярия оповіщує, що з Німеччини жадають тепер присилки тижнево до 200 робітників в тім 50% жінок. Просить ся проте наше духовенство згідно з курендою всїх трех Ординаріятів, поучити і заохочувати людий до глядання зарібків в Німеччинї. Коли вже отворили ся двері нашому народови до сьвітла і добра, тож сьвятим обовязком є кождого сьвідомого Русина той нарід там повести.

— **На хліб для „найменших“ братів.** Час ферий вже за плечима. Жар сонїшних лучів і умова втома по цїлорічних трудах скажуть многим з Вас опустити мури гамірної столицї і далеко в затишних сторонах приманчивих сїл і гір упивати ся красою природи і покріплятн підупавші сили до дальшої працї, — до тяжшої борби. Надія Вашої будучности, Ваші дїти, поїдуть з Вами. Столиця опустїє. Лишать ся лише ті, котрим завидлива доля — мачохою, ті, що в потї чола, без відпочинку заробляти мусять на кусник насушного хліба. За кровавим потом чорної роботи не мають они і часу виховати, нагодувати, а тим менше наводити на талан свою надію, свої дїти. Тим займають ся по змозї „Руські захоронки“. Протягом року Ви їх підпираєте матеріально. Щоби і на час ферий, вашого спочинку, не лишити їх голодними, задумав спільний комітет руских товариств уладити 7. липня на Високім замку фестин получений з ярмарком, фантовою льотериєю, концертом і забавами товариськими. Провід забав обняли ласкаво наші моторні „Соколи“, що своєю услужностию нераз вже дали нагоду пізнати ся широким кругам нашої суспільности. Ми не вимагаємо від Вас дару, ми хочемо на хліб „голодним дїтям“ заробити! Вашою річию є прийти на фестин і дати нам спромогу заробити. Не забувайте тому перед від'їздом на голодних дїтий! Точнїйшу програму подасть ся пізнійше. Ласкаві фанти на льотерию і ярмарок відбирає з подякою комітет що середи на „Бесїдї“ мїж 6 а 7 вечер. — *Комітет.*

— **Попис учениць в концес. школї музичній Олени Прокишівної** відбуде ся в салї Товариства „Gwiazda“ в четвер дня 23 червня о годинї 4 пополудни.

— **З Яворова** просять нас оголосити отсей поклик: На Селянську бурсу в Яворові жертвовали в місяци марцю, цьвітни і маю с. р. (в коронах): о. Кручковский з Нагачева 14, брацтво церковне в Нагасеві 5, о. Струсевич з Завадова 1, п. Із. Британ зі Львова 10, о. Із. Білиньскій з Городка 3, о. М. Цар з Малкович 2, від місцевих Русинів складка за марець 33·10, за цьвітень 23·80, за май 28·60, рада повітова в Яворові 20. З сего виказу жертв виходить наглядно, як мало бурсою інтересують ся Русини повіту яворівского і що ся бурса утримує ся головно жертвами і працею місцевих Русинів. За час трех місяцїв вилинуло від позамісцевих Русинів лиш шість жертв і з того лиш три з повіту яворівского. Дуже сумно, що інтституція так гуманна, а для нашого народу так потрібна, так мало знаходить помочи у рускої інтелїґенції в повітї. До підпомагання бурси яворівскої повинні почувати ся не менче Русини городецкого повіту, з котрого було в бурсї 4 хлопцїв, а з тих аж 3 цїлком безплатно. З кінцем сего року шкільного чотирох хлопцїв кінчить четверту клясу; дятого заряд бурси мусить подбати, аби они зложили іспит вступний до гімназиї, а відтак аби справити для них необходимі шкільні мундурки, бо суть то дїти бідних селян. Заряд бурси відзиває ся до Русинів патріотів, щоби зволили поперти змагання місцевих Русинів і уменшили їм журбу о хліб насущний для бурси через надсилане датків. Просимо присилати жертви під адресою о. В. Вепгриновнч гр. к. парох в Наконечнім п. Яворів.

— **Пояснене.** В ч. 108 в новинцї п. заг.: „Під крилами кр. радн шк.“ указано на підставі дописа на деякі шкільні і громадскі неправильности в селї Корчминї равского повіту, котрих головною причиною мав бути тамошний війт Микола Фуара. Отже корчминьский війт Микола Бурлита з жалем пише нам, що не тілько причіплено ему прозвище, якого він не мав, але попросту й обрїхано его нечесно. Помнивши менші подробиці, неправда є, щоби він урядував по польски; противно — каже — громадска рада ще за попередних війтів ухвалила руске урядованє, і всї громадскі справи, котрі полагоджує ся на письмі, пише писар по руски, а війт по руски підписує і прибиває руску печатку, як то і кождий може о тім переконати ся. Так само неправда, що війт разом з економом мимо протесту инших радних і о. Черевка переперли платню для польского катихита. Теперішному війтови ще й не снило ся бути війтом, та й теперішного економа ще не було в Корчминї, а польский кс. ґондз брав за науку катехізму по 60 К річно. Теперішний війт уже застав сю суму в шкільнім буджетї, але зараз на рік зменшено її до половини, а на сей рік обкровно знов 10 К, так що лишило ся тілько 20 К до виплати катихитї. Але деж був о. Черевко тогдї, коли ухвалювано тих 60 К? Та й учитель Капустїй змальований в дописи красне, ніж заслугує; помнивши инше (его науку в школї), до читальнї він не то що нїколи не заходив, але й членом її не був. А що-до его перенесенн на инше місце, то війта в тій справі ніхто й не питав. Що п. економ видер о. Черевкови предсїдательство в місцевій радї шк., то в тім уже річ о. Черевка; війт Микола Бурлита зробив своє, що разом з о. Черевком і другим еще членом С. Рачиньским голосували на о. Черевка і вибрали его предсїдателем. Колиж еще зважить ся, що Мих. Бурлита при всяких виборах чи до повіт. радн чи до сойму чи до державної радн завсїгди голосував на народних кандидатів, то вже призвище хруня мусить оказати ся цїлком неоправданим. — Довге письмо п. Мих. Бурлити, писане незвичайно спокійно, поважно і тактовно, робить дуже корисне і переконуюче вражінє; а ми щиро жалуємо, що, спускаючи ся на віродостойність дописувателя, помістили в ч. 108 допись, котра безпідставно, як показує ся, шарпула честь п. Мих. Бурлити.

— **Звертає ся** увагу на оголошенє „Народної Гостинницї“ на четвертій сторонї.

З штуки і літератури

— **Духовні концерти „Львівского Бояна“.** Два духовні концерти виконані в послїдних двох тиждних „Львівским Бояном“ при співучасти хору учеників рускої ґімназиї дали доказ, що при добрій волї можна у нас навіть з невеликими силами взяти ся за роботу музикальну, якої вислїдів найповажнїйші інституциї музичні не повстидають ся.

Дали сесї концерти дальше доказ, що в укладї програм наших концертів дадуть ся ввести з користю твори всесьвітних композиторів, через що не лише побуджує ся слухачів до роблення порівнань, але спонукує ся також наших композиторів до подуманя над тим, що треба їм еще богато слухати і богато вчити ся, щоби заслужені могли спочити на лаврах знаної рускої „славнозвісности“. А що спочивають вони на тих лаврах і передумують славу „минулих днїв“, став доказом сама програма концертів, на котрій з поміж творів руских музиків лиш один походить від сучасного живучого композитора.

Що до самої програми, то була вона трохи за довга, однак містила всью, що в нашій і чужій церковній музицї заслугує на увагу. Не знати лиш яким способом і з якої рациї найшла ся в ній транскрипция з Льогенґріна і „Heimatsklänge“ якогось п. Кляйса не підпадаючі під категорию духовної музики.

Заки зачну обговорювати поодинокі точки програми, мушу зробити одну загальну замітку. Именно вразило мене і иньших людий музикальних в діріґованю всїх майже виконаних творів, незвичайна довільність в pian'ax ritardardo при кождім diminnendo, а з другої сторони accelerando і stringendo, коли партитура голосить crescendo і т. д.

Така манера вкоренила в звичай нашим діріґентам і сьпівакам і дала почин европейскій музицї незвістним, але в рускій дуже любленим і уживаним „piano tempo“ і „forte tempo“ себто неожиданим і немотивованим змінам темпа з хвилею змін динамічних. Динаміка є в музицї тим, чим краски в малярстві. Коли маляр хоче на образї якийсь предмет висунути на близший плян, то робить се добором і наложенем красок, а не збільшенем того предмету без огляду на пропорциї. Так само музик хотячи якусь тему висунути близше, або дальше, робить се динамікою, а не при помочи розширеня або зменшеня обему якоїсь части композициї, через зміну темпа.

Ясно отже, що заміна значінь динаміки і ритміки є нельоґічна і мусить причинити ся до з'безображеня гадки поодиноких творів музичних.

Що така манера в наших хорах загально панує, то вина не лиш діріґентів, але і сьпіваків, які завдно сьпівають, любуючи ся звуком власних голосів і через се забувають зовсїм о приписанім темпі. Друга загальна увага, яка менї насунула ся по вислуханю двох духовних концертів є вже під адресою самих сьпіваків.

Найважнїйшою підставою доброго сьпіву є „економія віддиху“, якої у наших сьпіваків на жаль не видно. Роблене віддихів в зовсїм невідповідних місцях дїлить сам сьпіваний твір на ґрупи тактів не стоячих з собою в орґанїчній связи і замазує зовсїм поодинокі фрази музичні. Трохи старанности і більше самокритики можуть в короткім часї усунути тоті блуди.

Приступаючи до оцїнки виповненя поодиноких творів, мушу замітити, що між виконанем програми на першім а на другім концертї була велика рїжниця, а іменно виконанє програми на першім концертї випало майже бездоганно, підчас коли на другім концертї слїдно було велику непевність в жіночих, а брак чистої інтонациї в мужеских голосах. Ядром програми була оратория Мендельсона „Христос“ і композиция повна гарних, місцем дуже сильних ефектів. Вивчена дуже основно хорами зробила загальне вражінє і переконала навіть і тих, що раді би бачити на руских концертах виключно рускі композициї...

Побіч Мендельсонової ораторії запали головне місце в програмі два псальми Бортнїньского, з котрих перший (Гласом моїм) був би відсьпіваний зовсїм добре, коби не довільности в темпах, о яких я вже вище згадав.

Найлїпше однак випали менші твори як „Сьвят“ Вербицкого „Плотію уснув“ Садовского і „Angelus Domini“. Прочі твори випали на обох концертах доволї мірно, а виконанє робило вражінє малого підготовленя.

В концертї брала участь орхестра 80 пп. і орґанїст п. Фуке, котрий не міг вийти побідоносно з борби з лихим інструментом. Дуже гарно представили ся солїсти першого концерту, а передовсїм п. Крушельницка, п. Волошин і О. Рибак за те солїсти другого концерту з вийнкою п. Волошина і п. Бачиньскої не можуть мати претенсий до великих похвал.

А публика?

На першім концертї еще досить численно зібрала ся, на другім однак помимо дуже низких цїн вступу майже не явила ся...

Серед таких внеохочуючих обставин подивляти справдї треба працю і відвагу людий, що хотїли-б потягнути наш рівнодушний загал до благородних цїлий...

О. Е.

— **„Проповѣди на свята и недѣлѣ цѣлого рку“** написав Петро Білиньский парох Зарваницї. Часть друга. Ст. 293 + 3 ціна 3 корони. — Отсе заголовок другої части проповідий, виданих звісним нашим проповідником і парохом Зарваницї. По першій части не дав автор на себе ждати і тепер подав духовній братії дальший ряд проповідий, почавши від сьв. Отца Николая аж до неділї Сиропустної. Проповіди уложені популярно, містять в собі чимало влучних примірів, а особливо з нашої рідної історії і літератури. Авторови також не чужа найновійша катехитична література як пр. славний твір о. Ф. Спіриґа з Трутнова. Замітне також, що автор знав добре душу нашого простолюдина і володїв добре его мовою. Тому надїятись треба, що невеликий наклад не буде довго ждати на покупців, бо першої части остало ся всего кількадесять примірників, а автор обдарує нашу проповідничу літературу незадовго III і IV частию своїх проповідий. — *П. К.*

Переписка Редакциї.

Завязтий: Ми дістали; та се нїяка новина.

Переписка Адмінїстрациї.

Вп. Ф. Пе. в То. За червень прийде ще 1 К яко залеглість з 1903. — Д. Хо. в Шу. За біжучий квартал прийде нам ще 1 К. — М. Мо. в По. Блаженної памяти о. С. Ст. мав вилачене як раз по конець мая, тож часопись дальше не висилав ся. — А. Лу. в Ст. Ви реклямуєте в друге 199 ч. „Дїла“. Сего числа вислати ще не можемо бо з порядку доперва 124 число буде ся друковати. Вп. В. Но. в Ол. За біжучий квартал прийде нам ще 1 К. — А. Па. в Ла. Тепер вилачено за май а не червень. — О. Да. в Пі. За 3 квартал прийде лиш 2 К 70 с. — С. Гр. в Ту. к. Хир. Тепер вилачено за май а не червень. — Ю. Ви. в Оль. Одержано. А. Со. в За. Одержано за 2 квартал.

Конкурс.

Видїл товариства „Руска Бурса в Стрию“ розписує сим конкурс на принятє до заведеня 50 учеників шкіл середних між тим 10 місць для учеників IV кл. шк. нар. під слїдуючими услівями:

I. Родичі взглядно опікуни зволять до кінця липня б. р. н. ст. надіслати свої прошеня (без стемпля) до Видїлу Бурси на руки предсїдателя о. Юлїяна Федусевича, катехити ґімн. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, в) заявленє родичів а взглядно опікунів, кілько они обовязують ся доплачувати. Желаючі поміщени за цїною доплатою 30 К місячно не обовязані предкладати сьвідоцтва убожества. — Бувші питомці Бурси в минувшім році шк. не предкладають метрики хрещеня і сьвідоцтва шкільного.

II. Приняті до Бурси мають з гори уплатити на зужите інвентаря 2 К, на устроєне бібліотеки для питомців 1 К, вкладку членьску 6 К, на праня піврічно 2 К.

III. На вступі в заведенє питомці повинні мати: 6 пар біля, ковдру або коцик, 4 пошевки, 7 ручників, 4 простирала, 6 хусток до носа, дві пари чобіт, одїж лїтну і зимову.

Желаючі одержати відповідь на свое прошеня, зволять долучити марку почтову на 35 сот.

Приняті питомці Бурси мають піддати ся лїкарскому осмотрови.

Від Видїлу товариства „Руска Бурса в Стрию“.

Стрий, дня 19 червня 1904.

о. Юлїян Федусевич предсїдатель — *Андрій Мосьондз* секретар.

КОНКУРС. Щоби дати можність руским дївчатам научити ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержанє, постановила Дирекция Жіночої Спілки промисловой „Труд“ розширити дотеперішну бурсу з 25 на 30 місць і в наслїдок того розписує отсим конкурс на 5 місць в тій бурсї. Услівя принятя ось такі: 1) Скінчений 14 рік житя; 2) Сьвідоцтва з укінченої науки шкільної; 3) Сьвідоцтво здоровля; 4) Зобовязанє підписане родичами або опікунами бути в бурсї через 3 роки, конче потрібні до фахового образованя, 5) Зобовязати ся заплатити 4 корони вписового, а крім того платити за помешканє харч і науку в першім році місячно по 20 Кор., в другім по 10 Кор., а в третім році дає ся помешканє харч і науку безплатно. Що дотичить обсягу науки в бурсї, то дївчата учать ся одного з трех фахів то є: 1) шитя і крою біли, гафту білого, гафту кольорового і т. н. 2) шитя і крою сукон, 3) роблення капелюхів дамских, 4) робіт артистичних, всїх рахунковостий купецкої манїпуляциї канцелярийної і языка нїмецкого. Для доповненя загального образованя закладає Дирекция бібліотеку. Подани о принятє належить внести писемно до Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд“ Львів Ринок 39 найдальше до 10 липня. — Від Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд“. 439 1—3

Новий Готель центральний Кеслєра в Станиславові, збудований після найновійших вимог техніки і ґиґієни, устроєний з правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для руского елєґантного сьвіта. Комнати від найпростійших до найелєґантнійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і кавярня. Водопроводи і купелї. Стайни і возівня. Почта і телєфон.

Цїни дешеві. 428 4—

Звертає ся увагу на анонс робітні столярской п. Антона Оприска у Львові.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корниктів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Подяка.

Всім приятелям, сусідам і знакомим, що по смерти нашої дорогої Матери взглядно Бабуні бл. п. Анни з Познаньских Брилїньскої виразили нам свое співчуте особливож Впр. і Веч. оо. Духовним, що так численно зволили взяти участь в богослуженях і сумнім обряді похоронним, та трогаючими прощальними словами звеличали память померщої складаємо отсим нашу сердечну подяку.

440 1—1 *Лукашевичі, Січиньскі, Федаки.*

Видїл повітовий Жидачів дня 9 червня 1904.
Ч. 3021/03.

КОНКУРС.

Видїл Ради повітової жидачівскої розписує конкурс на посаду лїкаря окружного в Новімєсті з річною платнею 1000 Корон і причалтом на об'їзди службові 600 Корон річно.

Округ санїтарний обнимає громади: Новесело, Облизниця, Жирава, Ізидорівка, Сулятичі, Баличі подорожні і заріччі, Махлинець, Ганівці, Руда, Юсептичі, Крехів, Лівчиці, Ййківці, Мазурівка, Любша і Смухів.

Лїкар окружний есть обовязаний удержувати аптику домову.

Компетенти кромі достаточної фізичної здібности мають виказати слїдуючі услівя:

1. Право горожаньства австрийского.
2. Дипльом доктора медицини.
3. Несплямлений характер.
4. Знаємість языків краєвих.
5. Практика лїкарска що найменше дволїтна.

Межи кандидатами мають першеньство ті, котрі викажуть ся дволїтною практикою лїкарскою в шпиталї публичнім, або іспитом фізикацким.

Подання вносити належить до Видїлу Ради повітової найпізнїйше до дня 31 липня 1904.

Заступник предсѣд. *Гошовский.* Секретар *Пашковский.*

438 1—3

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ"

у Львові

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписування ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришення є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: ресторациї, кавярнї, пиварнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропинациї; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумацийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентованє до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше удїлом в квоті 20 корон і зложить виписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вилатити більше число удїлів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ", Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

РЕДАКЦИЯ

„Бібліотеки для руской молодіжи в Коломиї"

поручає на

надгороди пильности премії свого видавництва.

Цїнники на жадане оплатно відворотною почтою. 411 3—3

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

КОЛДРИ на вовняній ваті по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 10, 11, 12 до 19 зр. Колдри шовкові атласові по зр. 12·50, 14, 26, 18, 20, 22, 24, 28 до 32. Новість! Колдри подвійні обосторонні до ужитку дуже практичні і гарні лише о 1 до 2 зр. дорожше від цїн повисших. Найбільший вибір лише в спеціяльній торговли колдер і матерацїв Йосифа Шустера, ул. Коперника 5. 287

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ" в Чернівцях (перед тим „Молода Україна"), появили ся досї ось які книжки:

1. Мих. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Цїна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сїльска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Цїна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із гуцульского життя. Цїна 60 сот.
4. Теодот Галїп: „Думки та пісні", поезиї. Цїна 20 сот.
5. Ант. Крушельницкий „Серце", оповіданя. Цїна 70 сот.
6. Леся Українка: „Підгукы", поезиї. Цїна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горький „Мїщане", сцена з дому Бесєдїнова, переклала Маруся Полтавка. З передньім словом. Цїна 1 кор.

Видання 1—2 і 7 можна дістати тїлько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцих у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обов руських книгарнях.

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

I. ВИПУСК

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Конко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозуленька.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січиньский — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Сокільский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Цїна випуска 40 сот.

На фортепян і до съпіву:

Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. гімн. Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на прапор „Сокола".

Абсольвентка бухгальтерії

відбувши приписану практику в товариствї „Союзї кредитовім" у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою І. Гавран в Мариямполи к. Галичя. 415 3—3

Русинка вдова з доброго дому глядає місця до заряду домашного у сьвященика вдівця. Ласкаві зголошеня просить ся на адресу: В. N. Возьняк у Львові, Садівницка ч. 11, а. 430 2—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 1—5

НОВА БРОШУРКА
(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америцї"

до набутя — за 40 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 1—12

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ

Антона Оприска

у Львові

при ул. Красіцких ч. 7

виконує по уміркованих цїнах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблї, склепові уладженя, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довірє Впов. Публицї прошу дальше о ласкаве попертє моєї робітнї.

З поважанєм

423 3—4 **Антін Оприск.**

„Краєвий Союз кредитовий"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкненя місячні	„	„ 5	„
Інвентар довжників	„	„ 5	„
Інвентар вкладників	„	„ 5	„
Інвентар удїлів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
Книга ліквідацийна	„	„ 10	„
Книга вкладок щадніч.	„	„ 10	„
Книга удїлів членьских	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„ 10	„
Зголошеня о позичку штука	„	„ 2	„
Виказ умореня позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім"** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Товариство „Просьвіта" при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта", шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1. Фінляндия і Сахара . .	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна" і „Два старцї Богомільці"	36	„
3. Жите св. о. Николая . .	40	„
4. Пасїка.	70	„
5. Про лучбу грунтів або комасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских гладіаторів . . .	90	„
7. Гетманьскі свати . . .	50	„
8. На послухане до Відня .	40	„
9. Оферма	40	„
10. Від чого вмерла Меланя	40	„
11. В глухім кутї	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52	„
13. Цїкавї розмови про держави і народи Европи . .	60	„
14. Батько Петро і его дїти .	40	„
15. Дещо про молоко . . .	40	„
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Лїнкольн . . .	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік боре ся з природою	90	„
20. Під морскими хвилями .	40	„
21. Кілька рад і пересторог для хліборобів	45	„
22. Про обірник і инші навози	60	„
23. Істория України-Руси (з образками)	30	„
24. Молитвенник народний а) звичайній оправі . . .	60	„
Молитвенник народний а) лучшій оправі . . .	80	„
25. Великий молитвенник „Хвалїте Господа з небес" на звичайнім папері в оправі а) полотняній з футералом . . . . . 1 К	80	„
б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом 2 К	80	„
Великий молитвенник „Хвалїте Господа з небес" на великовім папері в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер. 3·60	„	
б) такій самій з клямр. 3 К	60	„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодїльня для украшеня церквей 732 2—26

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованєм найточнїйших знамен і черт історично-архіольогічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тїлько за попереднім надісланєм грошей.

Набути можна в „Комітетї для будови руского театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сїльских крамниць** свої знаменитї вироби по уміркованих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично уладжених і солодженых та ц. к. институтом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і информациї висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

Рух желїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзца	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзца	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тїлько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівдною (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Ґансмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информацийне удїляє і продає всякі білєти та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві институциї до ¾ оцїночної вартости на 1. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 25—72

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

т 128 Брак с. 1/2 Вилья. 21.V. Обр. Вруб

ся; а щоби ще більше розбудити заінтересованє між народом, хотіли ведучі спідку сегорічні загальні збори зробити поважнійшими і торжественнійшими, як се і підручник, виданий Видїлом красвим, горячо припоручав. Постарано ся о презеґента, запрошено деле ґата з Бюра Патронату і внесено подане до кр. ради шкільної о відступленє на ту ціль одної з шкільних саль, обширних і як раз надаючих ся до сих зборів. Подане підписали: парох яко настоятель Заряду, управляючий учитель яко предсїдатель Надзор. Ради. Минуло 2 місяці, позволенє не прийшло. Збори відбули ся під голим небом на подвірю сьвященника. Минуло знов 2 місяці. Дістав Спілка відповідь на подане (по 4 місяцях!) через ц. к. Уряд податковий в формі наказу заплатити кару стемплеву, бо подане через недогляд не було стемпльоване; а відповіди з намісництва як нема так нема. Подаю се до публичної відомости, подаю до відомости п. намісництву п. директорови Бюра Патронату і цілій сьвітлій кр. раді шкільній — з тим, що се нас обурило до крайности; се кидане колод під ноги тим, що раді би з щирої душі помочи бідному народови; се зражуване всїх до праці над культурним і матеріяльним двигненем народу. Нарід се добре зрозумів. В хаті, его тяжко зароблених грошем виставленій, призначеній на культурне піднесенє его, не вільно ему зібрати ся!... І Ви дивуєте ся, що і в Яворівщині ruch się pojawia wrogi... І хто-ж нарід очивидно провокує?... Пане маршалку, поговоріть же о тім з тими, що сему винні; бо там і на письмо відповіди не дадуть! А на додаток і той „Stempelbefund“ по польски писаний; ну, очивидно адресати его не приймили. *Накопичений.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Жидятичах** львівского повіта розвиває ся мимо некорисних обставин поволи, але постійно. Більшу часть села творять латинники, які признають ся без ріжниці до польскої народности під впливом студентів рільничої школи з сусїдних Дублян. В селї є костел і кулко рільниче. Але недавно і Русини забажали заложити свое руске товариство. Засновано пожарний „Сокіл“, а люди ходили 1⅛ милї дороги до Львова, щоби вивчити ся, як ратувати село і сусїдів перед огнем. Треба знати, що тамошна давна сторожа огнева при „кулку“, в правдї на папери, але анї не робить вправ пожарних, анї не має сикавки так що на случай огню село було би пішло з димом. Львівский „Сокіл“ на просьбу Соколів з Жидятич позичив їм одну свою сикавку на кілька тижнїв, щоби лиш огонь не знищив села, заки громада ухвалить закупити сикавку. За те латинники місто бути вдячними, починають ворогувати проти „Сокола“, а на жаль мав бути сего причиною місцевий учитель, який має в своїй метрицї написане „грекокатолик“. Дивно і сумно, коли недавно донесли дневники, що в Підбірцях коло Львова на латиньскі зелені сьвята пускав учитель огнї штучні так, що пійшло з димом трех господарів, а той в Жидятичах виступає ворожо проти сторожи пожарної „Сокола“. Молодий та брикав; чейже опаматав ся. Однак Соколи працюють, не опускають рук, бо знають, що, чи скорше чи пізнійше, добра справа і щира праця поконають і переконають противників та діждуть ся повного признання. Люстрация в Жидятичах переведена Федором, деле ґатом львівского „Сокола“, дала наглядний образ праці і поступу тамошного „Сокола“. На даний аларм всї ставили ся і кождий став на свое становище, роблячи що належало, на сигнали командантів-десятників. Муштра сокільска пішла також добре. Взагалї доси не переконали ся деле ґати львівского „Сокола“, хотяй вже досить люстрацій переведено, щоби який „Сокіл“ спав або засвітити ся. *С.*

— **Войскова стрілянина.** Передмістє Наконечне під Яворовом — пишуть нам — удостоїлось великої ласки. На 6 неділь заняло его войско і уряджує собі на его полях стрілянину до „шайби“; що 3 дни приходить оден баталїон на час і відходить. Кількадесять морґів землї зриває під місце до вправ. По хатах повно жовнїрів; а хотя мають свою страву, люди з остатного дають, що можуть. От клопіт для бідноти тай тілько! Але за тое поратують їх: за кождого жовнїря дістануть 1½ крейцара за „кватиру“ і не сьмійте ся люди добрі, по 30 корон за морґ засїяного а знищеного войском поля! „Батьки народу“ дивують ся, що народ з такої ласки не вдоволений. Може би хто пояснив їм сю цїкаву появу невдоволенє!

— **Пожар.** В Іванкові коло Скали в неділю дня 19. с. м. о год. 1 пополудни знищив пожар хати і будинки господарські двох господарів, іменно Стефана Паламаря і Василя Павулика. У Василя Павулика згоріла також клівка. Огонь повстав імовірно через неосторожність пастухів з папіросами. Шкода необезпечена виносить звиш 2000 К.

— **Посуха.** Страшна посуха навістила сего року Дрогобиччину, — від Вознесенія до вчера не було каплї дощу. Овес, ячмінь, конюшина вигоріли, лиш познака, що на тім поли сіяно. Трави рідонькі і низькі, навіть по низинах, а пекучі вітри сухові поспалювали цьвіт жита; капуста вигоріла, а бульба і фасоля померзла. Сумні виглядн на будучину для господаря! Навіть неділький (19 с. м.) дощик вже нїчого не поміг. Але „штайєрамт“ тим не журить ся — его податок не висохне! Коли свого часу погорів Стрий, помежи згарищами остав ся „штайєрамт“. Люди дивували ся що за чудо. Не міркували, що того дивогляда анї огонь не спалить, анї вода не затопить, анї посуха не зісушить, хиба злодїй вкраде, ale to co inszego. — *Господар.*

— **Дрібні вісти.** Цісар іменував б. намісника ґр. Льва Піпїньского і проф. Александра Барвіньского членами краєвої ради шкільної на найближший період трех лїт. — Львівский арцибіскуп д-р Йосиф Більчевский одержав від папи Пія X достоїнство асистента папского престола і титул римского ґрафа.

— **Робота в Німеччині.** Народна Канцелярия оповіщує, що з Німеччини жадають тепер присилки тижнево до 200 робітників в тім 50% жінок. Просить ся проте наше духовенство згідно з курендою всїх трех Ординаріятів, поучити і заохочувати людий до глядання зарібків в Німеччині. Коли вже отворили ся двері нашому народови до сьвітла і добра, тож сьвятим обовязком є кождого сьвідомого Русина той нарід там повести.

— **На хліб для „найменших“ братів.** Час ферий вже за плечима. Жар сонїшних лучів і умова втома по цїлорічних трудах скажуть многим з Вас опустити мури гамірної столицї і далеко в затишних сторонах приманчивих сіл і гір упивати ся красою природи і покріплати підупавші сили до дальшої праці, — до тяжшої борби. Надія Вашої будучности, Ваші дїти, поїдуть з Вами. Столиця опустїє. Лишать ся лише ті, котрим завидлива доля — мачохою, ті, що в потї чола, без відпочинку заробляти мусять на кусник насущного хліба. За кровавим потом чорної роботи не мають они і часу виховати, нагодувати, а тим менше наводити на талан свою надію, свої дїти. Тим займають ся по змозї „Рускі захоронки“. Протягом року Ви їх підпираєте матеріяльно. Щоби і на час ферий, вашого спочинку, не лишити їх голодними, задумав спільний комітет руских товариств уладити 7. липня на Високім замку фестин получений з ярмарком, фантовою льотериєю, концертом і забавами товариськими. Провід забав обняли ласкаво наші моторні „Соколи“, що своєю услужностию нераз вже дали нагоду пізнати ся широким кругам нашої суспільности. Ми не вимагаємо від Вас дару, ми хочемо на хліб „голодним дїтям“ заробити! Вашою річию є прийти на фестин і дати нам спромогу заробати. Не забувайте тому перед від їздом на голодних дїтий! Точнїйшу програму подасть ся пізнїйше. Ласкаві фанти на льотерию і ярмарок відбирає з подякою комітет що середи на „Бесїдї“ між 6 а 7 вечер. — *Комітет.*

— **Попис учениць в концес. школї музичній Олени Прокиш'вної** відбуде ся в салї Товариства „Gwiazda“ в четвер дня 23 червня о годинї 4 пополудни.

— **З Яворова** просять нас оголосити отсей поклик: На Сеґиньску бурсу в Яворові жертвовали в місяци марцю, цьвітни і маю с. р. (в воронах): о. Кручковский з Нагачева 14, брацтво церковне в Нагасеві 5, о. Струсевич з Завадова 1, п. Ів. Британ зі Львова 10, о. Із. Білиньскій з Городка 3, о. М. Цар з Малкович 2, від місцевих Русинів складка за марець 33·10, за цьвітень 23·80, за май 28·60, рада повітова в Яворові 20. З сего виказу жертв виходить наглядно, як мало бурсою інтересують ся Русини повіту яворівского і що ся бурса утримує ся головно жертвами і працею місцевих Русинів. За час трех місяців вилинуло від позамісцевих Русинів лиш шість жертв і з того лиш три з повіту яворівского. Дуже сумно, що інтотатуція так гуманна, а для нашого народу так потрібна, так мало знаходить помочи у рускої інтелїґенциї в повітї. До підпомагання бурси яворівскої повинні почувати ся не менче Русини городецкого повіту, з котрого було в бурсї 4 хлопців, а з тих аж 3 цїлком безплатно. З кінцем сего року шкільного чотирох хлопців кінчить четверту класу; для того заряд бурси мусить подбати, аби они зложили іспит вступний до ґімназиї, а відтак аби справити для них необходимі шкільні мундурки, бо суть то дїти бідних селян. Заряд бурси відзиває ся до Русинів патріотів, щоби зволили поперти змагання місцевих Русинів і уменшили їм журбу о хліб насущний для бурси через надсилане датків. Просимо присилати жертви під адресою о. В. Венґриновіч гр. к. парох в Наконечнім п. Яворів.

— **Пояснене.** В ч. 108 в новинці п. заг.: „Під крилами кр. ради шк.“ указано на підставі дописи на деякі шкільні і громадскі неправильности в селї Корчминї равского повіту, котрих головною причиною має бути тамошний війт Микола Фуяра. Отже корчминьский війт Микола Бурлита з жалем пише нам, що не тілько причіплено ему прозвище, якого він не має, але попросту й оббріхано его нечесно. Поминувши менші подробиці, неправда є, щоби він урядував по польски; противно — каже — громадска рада ще за попередних війтів ухвалила руске урядованє, і всї громадскі справи, котрі полагоджує ся на письмі, пише писар по руски, а війт по руски підписує і прибиває руску печатку, як то і кождий може о тім переконати ся. Так само неправда, що війт разом з економом мимо протесту инших радних і о. Черевка переперли платню для польского катихита. Теперішному війтови ще й не снило ся бути війтом, та й теперішного економа ще не було в Корчминї, а польский ксьондз брав за науку катехізму по 60 К річно. Теперішний війт уже застав сю суму в шкільнім буджетї, але зараз на рік зменшено її до половини, а на сей рік обкровно знов 10 К, так що лишило ся тілько 20 К до виплати катихитї. Але деж був о. Черевко тогдї, коли ухвалювано тих 60 К? Та й учитель Капустїй змальований в дописи красше, ніж заслугує; поминувши инше (его науку в школї), до читальні він не то що нїколи не заходив, але й членом її не був. А що-до его перенесеня на инше місце, то війта в тій справі нїхто її не питав. Що п. економ видер о. Черевкови предсїдательство в місцевій радї шк., то в тім уже річ о. Черевка; війт Микола Бурлита зробив свое, що разом з о. Черевком і другим еще членом С. Рачиньским голосували на о. Черевка і вибрали его предсїдателем. Колиж еще зважить ся, що Мих. Бурлита при всяких виборах чи до повіт. ради чи до сойму чи до державної ради завсїгди голосував на народних кандидатів, то вже призвище хруня мусить оказати ся цїлком неоправданим. — Довге письмо п. Мих. Бурлити, писане незвичайно спокійно, поважно і тактовно, робить дуже корисне і переконуюче вражінє; а ми щиро жалуємо, що, спускаючи ся на вірогідність дописувателя, помістили в ч. 08 допись, котра безпідставно, як показує ся, шарпнула честь п. Мих. Бурлити.

— **Звертає ся** увагу на оголошенє „Народної Гостинниці“ на четвертій сторонї.

З штуки і літератури:

— **Духовні концерти „Львівского Бояна“.** Два духовні концерти виконані в послїдних двох тиждних „Львівским Бояном“ при співучасти хору учеників рускої ґімназиї дали доказ, що при добрій волї можна у нас навіть з невеликими силами взяти ся за роботу музикальну, якої вислїдів найповажнійші інституциї музичні не повстидають ся.

Дали сесї концерти дальше доказ, що в укладї програм наших концертів дадуть ся ввести з користю твори всесьвітних композиторів, через що не лише побуджує ся слухачів до робленя порівнань, але спонукує ся також наших композиторів до подуманя над тим, що треба їм еще богато слухати і богато вчити ся, щоби заслужені могли спочяти на лаврах знаної рускої „славнозвісности“. А що спочивають вони на тих лаврах і передумують славу „минулих днів“, став доказом сама програма концертів, на котрій з поміж творів руских музиків лиш один походить від сучасного живучого композитора.

Що до самої програми, то була вона трохи за довга, однак містила всьо, що в нашій і чужій церковній музицї заслугує на увагу. Не знати лиш яким способом і з якої рациї найшла ся в нїй транскрипциа з Льогенґріна і „Heimatsklänge“ якогось п. Клявса не підпадаючі під категорию духовної музики.

Заки зачну обговорювати поодинокі точки програми, мушу зробити одну загальну замітку. Именно вразило мене і иньших людий музикальних в діріґованю всїх майже виконаних творів, незвичайна довільність в pian'ах ritardardo при кождім diminnendo, а з другої сторони accelerando і stringendo, коли партитура голосить crescendo і т. д.

Така манера вкінцї вкралась в звичай нашим діріґентам і сьпівакам і дала почин европейскій музицї незвістним, але в рускій дуже любленим і уживаним „piano tempo“ і „forte tempo“ себто неожиданим і немотивованим змінам темпа з хвилею змін динамічних. Динаміка є в музицї тим, чим краски в малярстві. Коли маляр хоче на образї якийсь предмет висунути на близший плян, то робить се добором і наложенєм красок, а не збільшенєм того предмету без огляду на пропорциї. Так само музик хотячи якусь тему висунути близше, або дальше, робить се динамікою, а не при помочи розширеня або зменшеня обему якоїсь части композициї, через зміну темпа.

Ясно отже, що заміна значінь динаміки і ритміки є нельоґічна і мусить причинити ся до з'безображеня гадки поодиноких творів музичних.

Що така манера в наших хорах загально панує, то вина не лиш діріґентів, але і сьпівакiв, які завдно сьпівають, любуючи ся звуком власних голосів і через се забувають зовсїм о приписанім темпі. Друга загальна увага, яка менї насунула ся по вислуханю двох духовних концертів є вже під адресою самих сьпівакiв.

Найважнїйшою підставою доброго сьпіву є „економія віддиху“, якої у наших сьпівакiв на жаль не видно. Роблена віддихів в зовсїм невідповідних місцях дїлить сам сьпіваний твір на ґрупи тактів не стоячих з собою в орґанічній звязи і замазує зовсїм поодинокі фрази музичні. Трохи старанности і більше самокритики можуть в коротким часї усунути тоті блуди.

Приступаючи до оцїнки виповнення поодиноких творів, мушу замітити, що між виконанєм програми на першім а на другім концертї була велика ріжниця, а именно виконанє програми на першім концертї вийшло майже бездоганно, підчас коли на другім концертї слїдно було велику непевність в жіночих, а брак чистої інтонациї в мужеских голосах. Ядром програми була оратория Мендельсона „Христос“ і композиция повна гарних, місцем дуже сильних ефектів. Вивчена дуже основно хорами зробила загальне вражінє і переконала навіть і тих, що раді би бачити на руских концертах виключно рускі композициї...

Побіч Мендельсонової ораторії заняли головне місце в програмі два псальми Вортняньского, а котрих перший (Гласом моїм) був би відсьпіваний зовсїм добре, коби не довільности в темпах, о яких я вже вище згадав.

Найлїпше однак вийшли менші твори як „Сьвят“ Вербицкого „Плотію успув“ Садовского і „Angelus Domini“. Прочі твори вийшли на обох концертах доволї мірно, а виконанє робило вражінє малого підготовлени.

В концертї брала участь орхестра 80 ин. і орґанїст п. Фукс, котрий не міг найти побідоносно з борби з лихим інструментом. Дуже гарно представили ся солїсти першого концерту, а передовсїм п. Крушельницка, п. Волошин і О. Рибак за те солїсти другого концерту з виїмкою п. Волошина і п. Вачиньскої не можуть мати претенсиї до великих похвал.

А публика?

На першім концертї еще досить численно зібрала ся, на другім однак помимо дуже низких цін вступу майже не лишила ся...

Серед таких внеохочуючих обставин подивляти справдї треба працю і відвагу людий, що хотїли б потягнути наш рівнодушний загал до благородних цїлий...

О. Б.

— **„Проповѣди на свята и недѣлѣ цѣлого р-ку“** написав Петро Білиньский парох Зарваниці. Часть друга. Ст. 293 + 3 ціна 3 корони. — Отсе заголовок другої части проповідий, виданих звісним нашим проповідником і парохом Зарваниці. По першій части не дав автор на себе ждати і тепер подає духовній братії дальший ряд проповідий, почавши від сьв. Отця Николая аж до недїлї Сиропустної. Проповіди уложені популярно, містять в собі чимало влучних примірів, а особливо з нашої рідної істориї і літератури. Авторови також не чужа найновійша катехитична література як пр. славний твір о. Ф. Спірита з Трутнова. Замітне також, що автор знає добре душу нашого простолюдина і володіє добре его мовою. Тому надїятись треба, що невеликий наклад не буде довго ждати на покупців, бо першої части остало ся всего кількадесять примірників, а автор обдарує нашу проповідничу літературу незадовго III і IV частию своїх проповідий. — *П. К.*

Переписка Редакциї.

Завятий: Ми дістали; та се нїяка новина.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Ф. Пе. в То. За червень прийде ще 1 К яко залеглість з 1903. — Д. Хо. в Шу. За біжучий квартал прийде нам ще 1 К. — М. Мо. в По. Блаженної памяти о. С. Ст. мав вплачене як раз по конець мая, тож записись дальше не висилає сп. — А. Лу. в Ст. Ви реклямуете в друге 199 ч. „Дїла“. Сего числа вислати ще не можемо бо з порядку доперва 124 число буде ся друковати. Вп. В. Но. в Ол. За біжучий квартал прийде нам ще 1 К. — А. Па. в Ла. Тепер вплачено за май а не червень. — О. Да. в Пі. За 3 квартал прийде лиш 2 К 70 с. — С. Гр. в Ту. к. Хир. Тепер вплачено за май а не червень. — Ю. Ви. в Оль. Одержано. А. Со. в За. Одержано за 2 квартал.

Конкурс.

Видїл товариства „Руска Бурса в Стрию“ розписує сим конкурс на приняте до заведеня 50 учеників шкіл середних між тим 10 місць для учеників IV кл. шк. нар. під слїдуючими услівями:

I. Родичі вигнидно опікуни звонить до кінця липня б. р. н. ст. надіслати свої прошеня (без стемпля) до Видїлу Бурси на руки предсїдателя о. Юліяна Федусевича, катехити ґімн. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, в) заявленє родичів а взглядно опікунів, кілько они обовязують ся доплачувати. Желаючі поміщени за цїною доплатою 30 К місячно не обовязані предкладати сьвідоцтва убожества. — Буршї питомцї Бурси в минувшім році шк. не предкладають метрики хрещеня і сьвідоцтва шкільного.

II. Приняті до Бурси мають з гори уплатити на зужите інвентаря 2 К, на устроєнє бібліотеки для питомців 1 К, вкладку членьску 6 К, на пране піврічно 2 К.

III. На вступі в заведенє питомці повинні мати: 6 пар біля, кождру або коцик, 4 пошевки, 7 ручників, 4 простирала, 6 хустон до носа, дві пари чобіт, одїж літну і зимову.

Желаючі одержати відповідь на свое прошеня, звонять долучити марку почтову на 35 сот.

Приняті питомці Бурси мають піддати ся лїкарскому осмотрови.

Від Видїлу товариства „Руска Бурса в Стрию“.

Стрий, дня 19 червня 1904.

о. *Юліян Федусевич* предсїдатель — *Андрій Мосьондз* секретар.

КОНКУРС. Щоби дати можність руским дївчатам научити ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержанє, постановила Дирекция Жіночої Спілки промисловой „Труд“ розширити дотеперішну бурсу з 25 на 30 місць і в наслїдок того розписує отсим конкурс на 5 місць в тій бурсї. Услівя приняти ось такі: 1) Скінчений 14 рік житя; 2) Сьвідоцтва з укінченої науки шкільної; 3) Сьвідоцтво здоровля; 4) Зобовязанє підписане родичами або опікунами бути в бурсї через 3 роки, конче потрібні до фахового образованя, б) Зобовязати ся заплатити 4 корони виносового, а крім того платити за помешканє харч і науку в першім роцї місячно по 20 Кор., в другім по 10 Кор., а в третім роцї дає ся помешканє харч і науку безплатно. Що дотичить обсягу науки в бурсї, то дївчата учать ся одного з трех фахів то є: 1) шитя і крою біля, гафту білого, гафту кольорового і т. н. 2) шитя і крою сукон, 3) роблена капелюхів дамских, 4) робіт артистичних, всїх рахунковостий купецкої маніпуляциї канцелярийної і язика нїмецкого. Для доповненя загального образованя закладає Дирекция бібліотеку. Подана о приняте належить внести писемно до Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд“ Львів Ринок 39 найдальше до 10 липня. — Від Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд“. 439 1—3

Новий Готель центральний Кеслєра в Станиславові, збудований після найновійших вимог техніки і гиґієни, устроєний в правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для рускої елеґантної сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантнійших апартаментів. В готелю первородна реставрация і кавярня. Водопроводи і купелї. Стайня і возівня. Почта і телефон.

Ціни дешеві. 428 4—

Звертає ся увагу на анонс робітні столярскої п. Антона Оприска у Львові.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякт'в ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Подяка.

Всім приятелям, сусїдам і знакомим, що по смерти нашої дорогої Матери взглядно Бабуні бл. п. Анни з Познаньских Брилїньскої виразили нам свов співчутє особливов Впр. і Вєч. оо. Духовним, що так численно зволили взяти участь в богослуженях і сумнім обряді похоронним, та трогаючими працальними словами звеличали память помершої складаємо отсим нашу сердечну подяку.

440 1—1 *Лукашевичі, Сїцінські, Федаки.*

Видїл повітовий Жидачів дня 9 червня 1904.
Ч. 3021/03.

КОНКУРС.

Видїл Ради повітової жидачівскої розписує конкурс на посаду лїкаря окружного в Новімселї з річною платнею 1000 Корон і ричалтом на об'їзди службові 600 Корон річно.

Округ санїтарний обнимає громади: Новесело, Облизниця, Жирава, Ізидорівка, Сулятичі, Баличі подорожні і заріччї, Махлинець, Ганівці, Руда, Юсептичі, Крехів, Лівчиці, Яйківці, Мазурівка, Любша і Смухів.

Лїкар окружний есть обовязаний удержувати аптику домову.

Компетенти кромі достаточної фізичної здібности мають виказати слїдуючі услівя:

1. Право горожанства австрийского.
2. Дипльом доктора медицини.
3. Несплямлений характер.
4. Знаємість языків краєвих.
5. Практика лїкарска що найменше дволїтна.

Межи кандидатами мають першенство ті, котрі викажуть ся дволїтною практикою лїкарскою в шпиталї публичним, або іспитом фізикацким.

Подання вносити належить до Видїлу Ради повітової найпізнїйше до дня 31 липня 1904.

Заступник предсєда *Гошовский.* Секретар *Пашковский.*

438 1—3

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

етоварищене зарестроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписування ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришення е: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинницї і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрацїї, кавярнї, пивярнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінацї; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентоване до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що в спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше удїлом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вплатити більше число удїлів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

РЕДАКЦИЯ

„Бібліотеки для руской молодїжи в Коломиї“

поручає на

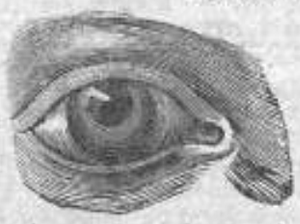
надгороди пильности премії свого видавництва.

Цїнники на жадане оплатно відворотною почтою. 411 3—3

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтацких вложі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

КОЛДРИ на вовняний ваті по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 10, 11, 12 до 19 зр. Колдри пухові атласові по зр. 12·50, 14, 26, 18, 20, 22, 24, 28 до 32. Новість! Колдри подвійні обосторонні до ужитку дуже практичні і гарні лише о 1 до 2 зр. дорожше від цїн повищих. Найбільший вибір лише в спеціяльній торговли колдер і матерацїв Йосифа Шустера, ул. Коперника 5. 287

Оповістка.

Заходом акадэм. тов. „СІЧ“ в Чернівцях (перед тим „**Молода Україна**“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Цїна 60 сот.
2. Г. Яблочкин: „Сїльска Учителька“, оповіданє, переклав А. Крушельницький. Цїна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карбя“ новелї із гуцульского житя. Цїна 60 сот.
4. Теодот Гаїв: „Думки та пісні“, поезиї. Цїна 20 сот.
5. Ант. Крушельницкий „Серце“, оповіданя. Цїна 70 сот.
6. Леся Украінка: „Відгуки“, поезиї. Цїна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горький „Мїщане“, сцени з дожі Бессємйонова, переклада Маруся Полтавка. З передмовов. Цїна 1 кор.

Видани 1—2 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницького ул. Петровича ч. 3 у Львові і у обох руських книгарнях.

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

I. ВИПУСК

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Кошко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозулечка.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січиньский — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Сокільский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Цїна випуска 40 сот.

На фортепян і до сьпіву:

Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. гімн. Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на прапор „Сокола“.

Абсольвентка бухгальтерії

відбувши приписану практику в товаристві „Союзі кредитовім“ у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою І. Гавран в Марямполи к. Галичь. 415 3—3

Русинка вдова з доброго дому глядає місця до заряду домашнього у священника вдівця. Ласкаві зголошеня просить ся на адресу: B. N. Возьняк у Львові, Садівницка ч. 11, а. 430 2—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 1—5

НОВА БРОШУРКА
(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америці“

до набутя — за 10 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 1—12

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ
Антона Оприска

у Львові

при ул. Красіцких ч. 7

виконує по умірковапих цїнах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблї, склепові уладженя, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довіре Впов. Публицї прошу дальше о ласкаве поперте моєї робітнї.

З поважанєм

420 3—4 **Антін Оприск.**

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

Книга должників	арк. по	10	сот.
Замкненя місячні	„ „	5	„
Інвентар должників	„ „	5	„
Інвентар вкладників	„ „	5	„
Інвентар уділів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
Книга ліквідацийна	„ „	10	„
Книга вкладок щадніч.	„ „	10	„
Книга уділів членьских	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„ „	10	„
Зголошеня о позичку штука	„	2	„
Виказ уморена позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в

„Краєвім Союзї кредитовім“

у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1. Фінляндия і Сахара	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старші Богомільці“	36	„
3. Жатє св. о. Николая	40	„
4. Пасїка	70	„
5. Про лучбу грунтів або комасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских гладіаторів	90	„
7. Гетманські свати	50	„
8. На послухане до Відня	40	„
9. Оферма	40	„
10. Від чого вмерла Мелания	40	„
11. В глухім кутї	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Русів-Украінців	52	„
13. Цїкаві розмови про державы і народи Европи	60	„
14. Батько Петро і его дїти	40	„
15. Дещо про молоко	40	„
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Лїнкольн	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік борє ся з природов	90	„
20. Під морскими хвилями	40	„
21. Кілька рад і пересторог для хліборобів	45	„
22. Про обірник і инші напоми	60	„
23. Істория Украіни-Руси (з образками)	30	„
24. Молитвенник народний а) звичайній оправі	60	„
Молитвенник народний в б) лучшій оправі	80	„
25. Великий молитвенник „Хваліте Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з футералом	1 К 80	„
б) шкіряній з поволоченими берегами і футералом	2 К 80	„
Великий молитвенник „Хваліте Господа з небес“ на велиновім папери в оправі а) шкіряній з поволоченими берегами і футер.	3·60	„
б) такій самій з клямр.	3 К 60	„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 782 2—26

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованєм найточнїйших знамен і черт історично-архіольогічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланєм грошей.

Набути можна в „Комітетї для будови руского театру“, Львіа, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарних по цїні 10 сот. за штуку.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведене промисловe в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

I. A. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сїльских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і информацій висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Рух великичих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави рускої 7.30.
„ Підволочиск 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Рашева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзця 5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзця 10·50.
„ Тернополя 10·35.
„ з Підзамча 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Рашева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави рускої 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут ран, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівдною (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийне удїлює і продає всякі білєти та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві институциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 25—72

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарнї Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

ДОДАТОК

до ЧЧ. 127 і 128 з дня 9 (22) Червня 1904.

Що буде?

Що буде з парляментом? Чи скличе правительство наш парлямент в осени, чи ні? Чи скличе его в вересни, чи може пізнійше? Чи Чехи відступлять від обструкції, чи ні? Що стане ся, коли парлямент буде скликаний, а ческа обструкція унеможливить его наради і не дасть ухвалити кредитів вже ухвалених делеґаціями? Чи правительство відрочить парлямент, замкне сесію, чи може парлямент розвяже і розпише нові вибори? Чи на ухвалене военних кредитів буде ждати до нового парляменту, чи може задекретує їх параґрафом 14-им? — Отсе питаня, які завдають собі тепер австрийскі політики і ріжно на них відповідають.

Коли відрочено парляментарну сесію, говорено, що Кербер скличе его доперва в осени, а тим часом буде старати ся показати Чехам, що обструкцією не здомлять его, бо він потрафить обійти ся без парляменту навіть в таких справах, як чвертьмілїярдове обтяженє держави на военні цїли. Кажуть, що Кербер також хотїв показати населенню Чехій, що ческа обструкція в парляментї пошкодить ему через те, що за сю обструкцию Німці не дадуть в соймі ухвалити предложень внесених в цїли ратованя ческого населеня від нужди, викликаної страшними елементарними катастрофами.

Що плян Кербера не був такий злий, показує факт, що по заяві Бем-Баверка в справі військових кредитів, з котрої виходило, що Кербер рішив ся евентуально задекретувати сї кредити без парляменту, консервативні дневники ческі як прим Politik, зачали писати некрольоґи ческій обструкції. І в опінії загалу ческого замітний був зворот, бо Чехи зміркували, що беззглядність Кербера зломила вістре всякій обструкції.

Однак друге средство, німецка обструкція в ческім соймі, котра мала політиків ческих переконати, що їх обструкція в парляментї лише відбєсь на ческім населеню, наново роззьвірила ческих політиків і вони грозять, що від обструкції в парляментї не відступлять.

Німецкі політики говорять, що перед скликанем парляменту Кербер не задекретує військових кредитів на підставі §. 14-го, бо сї кредити вже ухвалила вибрана державною радою делеґация, отже обовязком парляменту є затвердити сю ухвалу своїх власних мужів довіря. Коли ж парлямент сего не зробить, то се не буде ані компромітацією, ані погромом правительства, лише висказом недовіря делеґації — парлямент скомпромітує своїх власних повновластників. Кербер нарошно скличе державну раду, аби на першім засїданю предложити їй затверджене ухвал делеґацій — і скомпромітувати палату послів. Одержавши доказ, що державна рада сама звела себе до абсурду, Кербер по одним або двох засіданях розвяже парлямент і безпроволочно розпише нові вибори, аби нова державна рада еще в сім році могла полагодити фінансову сторону делеґаційної ухвали.

Хоч німецка обструкция в ческім соймі скрішила ненависть Молодочехів против Кербера, то між селяньством Чехії тепер замітний рух против Молодочехів, бо для селян запомоги суть важнійші, ніж обіцянки Молодочехів котрі в додатку не здійснюють ся. Чехи надіяли ся обструкцією звалити Кербера, а тимчасом він що раз сильнійше сидить в сїдлї.

Бачучи безвихідність свого положеня, і потерпаючи, що аґраристи збунтують против них виборців, Молодочехи — хоч нїби то о переговорах з Німцями не хочуть знати як довго на чолї правительства стоїть Кербер — дуже радо поро з міли би ся з Німцями, аби могли в парляментї допустити до полагодженя військових кредитів. Тимчасом кричать їм Веспімці, бо ті жадають аби Чехи безпроволочно і безусловно залишили обструкцию в державній радї, аби уряди в Чехії обсаджувано в $^3/_4$-их так довго як довго число німецких урядників не зрівнає ся з числом ческих аби висші становища обсаджено в більшім числї Німцями, а Чехів, котрі тепер суть на тих становищах аби спенсіоновано, аби в видїлї краєвім, в краєвих інституциях і комісіях соймових признано Німцям таке число вибраних місць, яке відповідає числу німецкого населеня і его податковій силї.

Ні на одно з сих жадань Чехи не згодить ся, бо в ческім видїлї краєвім засїдають тепер лише два Німці, а між урядниками видїлу краєвого нема здаєсь ні одного Німця. Коля-ж Чехи відкинуть сї, цїлком оправдані жадання Німців Веспімці до нїякої угоди ческо-нїмецкої не допустять, і Чехи, або зрезиґнують самі безусловно з обструкції, бачучи, що нею Кербера не звалять, або дальшою обструкцією присилують правительство парлямент знов відрочити, а може і розвязати.

На всякий случай нині Чехи еще самі не знають що зроблять, а тим самим тепер тяжко відповісти на питаня поставлені на вступі нашої статї. Чехи загнали ся в положенє без виходу, а Кербер — здаєсь не має охоти уступати. Нївофіциальні дневники грозять розвязанем парляменту. Але чи Кербер тілько грозить чи може дійсно рішив ся парлямент розвязати, того нїхто не знає. На всякий случай, нова палата дістала-б по вий регулямін нарад, бо на радикальне средство, котре могловби уратувати наш парлямент на виборчу реформу в напрямі загального і рівного голосованя, міродатні круги в нашій державі якось не хочуть рішати ся.

Ще по доповняючих виборах в Долинї.

[*Докінч.*]

Згадувані вже в „Дїлї“ комісарі виборчі з Долини бройли дальше. І так Смолянь з кулаками кидав ся до війта з Лопянки Николи Кузьминого за те, що сей не хотїв дати голосу на фервальтера і побережника. У Вишкові і Сенечові той сам комісар нагнав війта з комісиї і сам становив цїлу комісию. Комісар Тургельтауб казав в Волевні вибраним виборцем, що він Русин і „колєґа“ Богачевского то знає, що о. Богачевский нїчого доброго для людий не може зробити, а з „рижондом“ треба тримати, бо відбере суроницю. Вспіци в Княжолуцї кричав напів на вікового і поважного декана Андиковича, кажучи, що „on sobie wyprasza wszelkie uwagi...“ Особливо шкодила нам п. п. камера. На час виборчий з'їхав до нас зі Львова сам директор Гірш; до правиборів явили ся всї камеральні лїсничі і побережники, узброєні в палки, а навіть стрільби. Того у нас доси еще не бувало... Всеж таки, коли староство обчислило ся, побачило, що бракує ему 20 до 30 голосів. Щоби ті бракуючі голоси ще роздобути, працювали всї повітові махери. Директор повітової каси з Долини Косаневич, коли до него прийшли люди з одного села, питав, чи не можна би там еще яких голосів „набути“, бо „бракує нам еще всего на всего 10 голосів“. Так само розщибав ся і лїкар з Рожнїтова д-р Бернід, забуваючи, що его жінка Русинка, донька священника, та що жив з руского населеня і що торік тільки голосами руских членів повітової ради він зістав окружним лїкарем. В потї чола працював против народної кандидатури також вихрест Іцкович з Перегінська, урядник Шміда, защитий в добрах руского митрополита. Знаний Гавриле Гадайовский, коли люди з Тишви прийшли, завізвані від долинського старости платити кару лїсову, обіцяв їм, що в старостві дасть ся все переробити; потому відійшов від них на хвилю, а вернувши, дав їм лист до фервальтера Хвалібоґовского в Тишві. Лист той звучав: „Kochanu przyjaciełu! Daj już spokój z tymi sztrofami przed wyborami, bo to zkodzi naszej sprawie. Po wyborach będziesz ściągał, ile zechcesz; ale teraz daj spokój“. Лист той розпечатали по дорозї цїкаві селяни і з него зрозуміли, яка то панська общрица і ласка.

Остаточно о. Богачевский дістав 130 голосів против 9 голосів, котрі упали на Николиного. Кромі того 84 виборці (Поляки і Жиди), вибрані описаними в „Дїлї“ штучками, утекли з поля битви. До них прилучив ся і Русин, начальник суду з Рожнїтова Ільницкий, котрий також чомусь не мав відваги дати голос на Богачевского. Яка цїль була той „ucieczki“, не знати. Кажуть, що они не утекли, а поховали ся по заулках; а коли би о. Богачевский був дістав 110 голосів, отже абсолютну меншість, були би збігли ся і вибрали або Николиного або Жида антинаря з Долини Сандавера. Надїї завели: о. Богачевский дістав 18 голосів понад абсолютну більшість.

На Николиного голосували: війт Василь Лазрів, писар Луць Луцїв і лїсничий Шпурни з Ракова; Михайло Васьковичі Юрко Куруда з Розточок; побережник Щудло і лїсничий Мінцер з Турі великої; Василь Павлів з Кальної і 1 швабський кольоністе з Hoffnungau, так що загалом Николини руских голосів дістав тілько 6.

Впрочім перебіг виборів був цїлком спокійний. Сировадженя гурми жандарьів дивувало ся лише, чому ві тільки сировадженo.

По виборах відбуло ся сьвоємне угощенє виборців. О. Богачевский явив ся межи них і, дякуючи за вибір, завважив, що тим вибором побідила воля народу і правда. Звертаючись з окрема до інтеліґенциї, дякував посол за солїдарну підпору і за сьвітлий провід над народом та за охорону народу перед деморалїзацию. Опісля відвер рішучо погомонив, шпреві в польских ґазетах, мовби то він до кого-небудь удавав ся і кого-небудь, спеціально заміщника перепрашав і просив о мандат. За мандат — сказав посол напослідок — маю я лише народови і виборцям дякувати. Длятого тим мандатом буду дорожити і ему ніколи не спроневірю ся“.

При тій нагоді завязано комітет для збиранє жертв на будову народного театру. Членів з п. нотаря Павлища на судовий повіт рожнїтівский, судиї Шухевича на судовий повіт долинський і о. декана Горинко-

---

3)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

владив *М. Павлик.*

Сказки и пѣсни буковинскаго русскаго народа уже больше сходные съ галичскими, но все таки находятся у нашего народа множество пѣсень, которія только Буковины или Россіи или Турціи касаются *) и въ Галичинѣ совсѣмъ не существуютъ.

Много между нашими „думами“ историческихъ и разнаго содержанія, въ которыхъ народъ нашъ на угнетанія Турковъ, Татаровъ, „Песиголовъ“, Ляховъ и своихъ бариновъ жалуется, въ которыхъ онъ помочи у „своихъ русскихъ братей“ проситъ и при томъ ихъ храбрость и силу величаетъ. Въ одной думѣ своей поетъ онъ н. пр. такъ:

Ой выйду я на гору, да стану на могилу,
Да стану на могилу, погляну въ долину:
А тамъ Турки на три шнурки а Татаре на чотыре, а Москали землю вкрили и пр....

Галичину называетъ буковинскій народъ „Лядчиною“, **) а ея народъ „Ляхами“ или „Лядскими“. Ихъ бритыхъ священниковъ называетъ онъ „кєьондзами“ а ихъ церкви „уніятскими“. Даже въ пѣсняхъ называетъ Галичину — „Лядчиною“. Н. пр.:

Буковино да и Лядчино, Буковино сосно,
Чему въ тобѣ Буковино та такъ дуже тошно?
Бо що было не слыхати, то теперь видати,
зрекаются уже дѣти Своей родной мати!
и пр.

Пѣсень*) разнаго рода я собралъ нѣсколько тысячей. Тоже собралъ очень много загадокъ, пословицъ. Суевѣріе распростране(но) между буковинскимъ народомъ такъ какъ и между Галичскимъ; но больше интересное мое собраніе разнаго рода „промовокъ“, (въ родѣ магическихъ изреченій) противъ разныхъ болѣзнямъ.

Все это я писалъ въ разныхъ временахъ и въ разныхъ отдѣленіяхъ; начавъ отъ 1866. года я постоянно работалъ и еще теперь работаю надъ этомъ моимъ сочиненіи, и оно теперь уже такъ великое, что былобы напечатано не какъ „брошюра“, а довольно великая книжка.

Историческія свѣдѣнія о Буковинѣ и ея народѣ я имѣю изъ разныхъ древныхъ записокъ буковинскаго архива и главной буковинской библіотеки и изъ разныхъ другихъ приватныхъ документовъ. Я какъ буковинскій уроженецъ, гдѣ я цѣлую мою юношескую жизнь провелъ, имѣлъ довольно случайностей собирать тоже и изъ народа разныя свѣдѣнія о Буковинѣ. Путишествуя по разнымъ деревнямъ я сообщался вездѣ съ крестьянами и собиралъ такимъ образомъ сказки, пѣсни, баснословія и пр.

Одна часть моего сборника была уже въ разныхъ нашихъ русскихъ журналахъ и книжкахъ печатана**) но я это все теперь еще больше усовершилъ и исправилъ.

Съ Вашимъ любезнымъ предложеніемъ я совсѣмъ согласный, касательно изданія моего сочиненія въ отдѣлныхъ брошюрахъ, но послать Вамъ всѣ мои записки, касающіяся этого предмета, мнѣ по той причинѣ въ настоящую минуту не возможно, ибо то все не писано вмѣстѣ но въ разныхъ книжкахъ въ разныхъ отдѣленіяхъ, безъ никакой связи и совсѣмъ не приготовлено къ печатанью въ томъ порядкѣ, какъ требуется. А чтобы это все приготовить и превести въ порядокъ нужно мнѣ переседѣть надъ этомъ наименьше мѣсяць *). Но седѣть и заниматься цѣлый мѣсяць только этимъ дѣломъ я потому не могу, ибо я бѣдный человѣкъ безъ малѣйшихъ средствъ и живу только моимъ трудомъ работая при здѣшней нѣмецкой газетѣ „Presse“ какъ сотрудникъ, откуду и мое цѣлое жалованье получаю. Отже если Вы желаете, чтобы я занимался для цѣли „географическаго отдѣленія“ что въ г. Кіевѣ, тогда прошу сдѣлать милость и предложить мою просьбу оному обществу съ тѣмъ, чтобы оно изволило мнѣ опредѣлить извѣстную суму, чтобы я могъ безпрепятственно только для Вашихъ интересовъ работать.

Къ этому моему сочиненію можно будетъ прибавить и мои собственныя оригинальныя произведенія какъ н. пр: Мною сочиненые стихи, повѣсти, театральныя сочиненія и пр. — изъ которыхъ тоже уже великая часть печатана была. Изъ печатаныхъ книгъ моего сочиненія я не желаю отъ Васъ много, а только нѣсколько экземпляровъ, и я увѣряю Васъ, что Вы не 600, но 6000 экземпляровъ печатать можете, и того еще будетъ слишкомъ мало, ибо о Буковинѣ незнаютъ еще вообще ничего важнаго, а у насъ въ Австріи было объ этомъ весьма мало писано и то все было невѣрно.

О Буковинѣ и ея русскомъ народѣ говорятъ наши „ученые Нѣмцы“ всегда съ какимъ-то поруганіемъ называя ее постоянно еще краемъ медвѣдей „Baerenland“, а въ другихъ провинціяхъ нашихъ, какъ н. пр. въ Чехіи, въ Венгріи, въ Австріи, въ Тиролѣ и пр. даже не знаютъ, существуетъ ли гдѣ-нибудь какой край Буковина или нѣтъ. А у Васъ въ Россіи должны объ этомъ еще меньше знать, и Ваши люди смотрѣли и смотрятъ на Буковину, какъ Богъ знаетъ, на какую странную „провинцію“, а насъ самыхъ, ихъ родныхъ русскихъ братей, держутъ за какихъ то Готентотовъ-Нѣмцовъ или Поляковъ. Они даже и не подумаютъ, что Буковина числящая 500.000 душъ, между которыми больше чѣмъ половина Русскихъ, не только число (чисто) славянскій, какъ уже имя показуетъ, но чисто-русскій край, гдѣ такой самый народъ живетъ, какъ и въ могущественной Россіи, (перед. „гдѣ“) который (перед. „так“) эту самую вѣру исповѣдуетъ какъ цѣлая „православная“ Россія.

Жалко, весьма жалко! что Вы насъ доселѣ ни малѣйшаго вниманія никогда не удостоивали, а все только о Галичскихъ полупольскихъ Русскихъ мечтали, которые отъ Васъ и насъ не только своимъ католическимъ вѣроисповѣданіемъ но даже и своимъ языкомъ больше или меньше различаются. Нашего русскаго крестьянина понимаютъ Ваши у насъ живущіе старообрядцы такъ хорошо, какъ и себя самыхъ, но галичскаго съ его польскими оборотами и польскими манерами совсѣмъ нѣтъ. Истина, что и нашъ буковинскій русскій народъ долженъ(-нъ) имѣть какіенибудь свои собственные обороты слонъ въ разговорахъ, но все таки его языкъ не испорченъ такъ ужасно польскимъ, какъ галичскій....

Касательно исторической части моего описанія Буковины, то я Вамъ скажу объ этомъ коротко: Провинція, называющаяся теперь Буковиною, не имѣла въ древныхъ временахъ никакого имени, а принадлежала

---

*) Слова „пѣсень.. Буковины или Россіи или Турціи касаются“ і дальші: „думами“, „угнетанія Турковъ, Татаровъ, „Песиголовъ“, Ляховъ и своихъ бариновъ“ підчеркнені Др-вим. — М. П.

**) Слова „Галичину“ й „Лядчиною“ підчеркнені Др-вим. — М. П.

*) Слова: „Пѣсень“ і дальші: „нѣсколько тысячей“, „загадокъ, пословицъ“, „промовокъ“ підчеркнені Др-им. — М. П.

**) Др-ів написав з боку: „каких?“.

*) Слова „наименьше мѣсяць“ підчеркнені Др-вим. — М. П.

вича на судовий повіт болехівский, і зложено на ту ціль зараз 64 корон на руки о. Богачевского.

З Карльсбаду.

[*Допись.*]

Слабість завела мене сего року до Карльсбаду для поратовани здоровля. Оглянувши ся тут навкруги, хочу Вам подати кілька вісток звідси. Карльсбад, сьвітове місце купелеве, знане від давних часів, стягає тисячі хорих і не хорих і відповідно до числа і ріжнородности приїзжих поробило такі заряджења, що могуть заспокоїти бажаня найвибагливійших гостий. Тут виступав громада як купець, тож старає ся всюди придобрити ся купючим: то в гостям, і особливо що-до мови починила великі вигоди. Хоч сей округ пересяклий всенїмецкими ідеями, то рівно з громадою і місцеві купці і приватні люди постарали ся, що тут кождий може у своїй мові розмовити ся і без знаня нїмецкої мови дати собі раду. Природна річ, що з тої вигоди всї народи користають, виходячи з того становища, що они дають зароблять, тож і диктувати могуть до вподоби. Тож де-не глянути видно написи: „тут говорить ся по англійски, французки, шведски, голяндски, сербски, румуньски і т. д. Газети всїх народностий всюда можна дістати. В мійскій читальни є всї можливі часописи на всїляких мовах, подібно по публичних льокалях. Провідник для Карльсбаду виданий у всїляких мовах і роздає ся даром — лише зажадати. Та на одну мову позабуто, очивидно на нашу. Чи гадаєте може, що Карльсбадяни спеціяльно нам ворожі? Ні, треба лише зажадати. І так в читальни треба лише трох, щоби зажадали якоїсь часописи, то буде. А мимо того, підписаний не міг і сих трох зібрати. Тож в читальни є приміром 4 польскі часописи, 4 російскі і другі славяньскі, а нашої нема, бо нїхто не жадав. А добре було би, як би тут була наша часопись, бо тут приїзджає всякий народ і нехотячи погляне на часопись та спитає, що се за диво. Менї трафило ся, що я був в читальни і приніс російску революцийну часопись „Освобожденіе“ та тимчасом поклав на стіл. Сейчас підійшов до мене якийсь панок і просив пожичити їй ему. Подібно і нашою часописью зацїкавив би ся не один чужинець, а се нам вийшло би лише на користь. Як нас мало знають, видно хочби і з сего. Пішов я до уряду громадского жадати провідника для Карльсбаду, та жадав я в мові рускій. На се відповів менї урядник що нема „ruthenisch“, але є шведскі або румуньскі. Отже той урядник, що певно з неодним Русином мав до діла, немав нагоди довідати ся, що Русини то славяньска порода, не германьска або романьска. А прошу не думати, що нас тут не бувае богато. О скілько я сам переглядав спис приїзжих слабих до Карльсбаду і пізнав ся з прибувшими, то начислив я тепер параз яких 20 людий і то межи ними визначних дїячів, сьвящеників, бувших послів, пань, урядників, а се ще не головний сезон. Сей наступить аж в липни, а тогди ще неодин Русин приїде з бранжі судовників, учителїв і всїх тих, що мають літні вакації. Рівнож годі припустити, щоби Русини почали відвідувати Карльсбад аж сего року. Та хоч сего не мож припустити, здає ся, що так оно і є. Отже, аби звернути увагу тутешного магістрату на нас, я просив тут перебуваючих Русинів, щоби потрудили ся і они до громадского уряду і всї жадали провідника для Карльсбаду в нашій мові; так що-ж, і до сего годї було намовити хочби трох Русинів, а в тут і такі, що уходять в Галичинї за народних дїячів. Звісно не дуже велике се діло, як би ми сего дїпняли, про що пишу; але має оно своє значіне, бо сьвіт про нас довідає ся; а що значить опінія сьвіта, то чейже всї знають, та й ми самі могли переконати ся, хочби з короткої дїяльности „Ruthenische Revue“. Тут також пробиває ся наша рутеньска недбалість, що і кінчить ся на тім: „най буде як бувало“. Моїми заходами дістала тут. читальня вже „Ruth. Revue“, а заки збере ся трох Русинів патріотів щоби зажадали „Дїла“, добре було би як би „Хвальна Редакция“ поки-що на пробу посилала даром свій дневник; може потім силою самого факту магістрат Карльсбаду з одної сторони, а Русини тут приїздячі з другої, зжиють ся з сим станом, що бодай одна руска часопись мусить бути в читальни. Рівнож і в других місцях купелевих добре було би то само зробити, та тут я вже не маю нїяких даних.

М. Л.

Війна.

З рапортів Штакельберґа і Куропаткина довідуємо ся, що по битві під Вафанку армія ґенерала Оку здержала свій дальший похід на північ і що японьскі війска розвивають ся здовж лїнії Вафанку-Фуну. По дневній битві російске війско відпочало. Дух у війску знаменитий. Страти доси докладно не знані; доси обчислено: офіцирів 28 убитих, 75 ранених, 12 убитих або ранених на боєвищи; вояків 537 убитих, 1767 ранених, 675 убитих або ранених на боєвищи. Разом в убитих і ранених 115 офіцирів і 2979 рядових. Про полонених Росиян, котрих число Японцї подають на 900, рапорт Штакельберґа нїчого не згадує; не згадує також про число гармат полишених на боєвищи в руках Японців.

Вісти про рухи японьских війск зі сходу, котрі мали відтяти Штакельберґови лїнію відвороту до головного табору російского треба поки що зредукувати до того, що подають нам російскі рапорти. З сих рапортів виходить, що дїйсно розпочав ся рух японьских війск зі сходу на захід на лїнію, що лучить позиції Штакельберґа з головною кватирою російскою. Дня 19 с. м. Куропаткін телеґрафував, що Японцї, котрі стояли на лїнії Фенванчен-Сайматсї, не лиш здержали дальший марш (на північ і північний схід) але навіть уступили з кількох, недавно занятих позиций. Японцї здержали також марш на провал Далїн (40 км. на північ від С'юяну), але за те великі сили японьскі вислано дорогами: С'юян-Кайчу і С'юян-Дашічао, т. є. місцевости на зелїзничій лїнії Вафанку-Ляоян, де тепер знаходять ся головні позиції армії Куропаткіна і корпусу Штакельберґа. Ґенерал Сахаров рапортував дня 19 с. м., що передні сторожі колюмни, котра дня 16 с. м. вимаширувала з С'юяну на Кайчу (Кайпін), обсадили провал Шішанлїн (35 км.) на схід від Кайчу. Ґро японьскої армії, зложене з 5 полків піхоти, з кінноти і артилєрії уставило ся між Кайчу і Кансу. В послїдних днях російскі віддїли здержали похід японьских війск. При тім погибло до 10 вояків. В руки Японців впав один раненний офіцир і 3 козаки. Дня 10 с. м. Японцї знов уступили з Сайматсї; часть ґарнїзону вернула до Фенванчену.

(Телеґрами).

Льондон. З Ляояну доносять, що Куропаткін зачав тепер сам кермувати воєнними операциями. Надходять вісти о новій битві в околици Кайчу, в котрій Росияни мали стратити 5000 людий (?).

Нючван. Доносять, що 70.000 Японців в кількох колюмнах машерує на Кайчу. Під Порт-Артуром полишено четверту армію під командою ґенерала Ноґу, котрий мав 90.000 людий цїлком нових війск. З Домічао перевезено туди в послїдних 24 годинах 3.500 раненних (?). Говорять, що на самім боєвищи Оку мав похоронити 1516 Росиян. Окрім того богато трупів Росиян забрали з собою.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Турецкий ордер

Відень. Цїсар приняв вчера на авдиенциї надзвичайну місию султана. Маршалок Шакір-баша передав цїсареви власноручне письмо султана і ордер. Обід, на котрім була турецка місия, турецкий амбасадор, Голуховскій, Пітрайх і Бурян, відбув ся з Шенбрунї.

Америка і Туреччина.

Вашинґтон. Правительство рішило вислати до Бейрути воєнну ескадру, аби присилувати Туреччину до виконаня слїдуючих жадань: 1) відшкодоване Американцям потерпівшим в часї вірменьских розрухів перед кількома роками; знесенє обмежень, що вяжуть практику американьских лїкарів і дентистів в Туреччинї. Сї справи тягнуть ся вже більше як два роки, а Унїя не хоче довше ждати. Американьский амбасадор в Царгородї повідомив турецке правительство, що на турецких водах відбуде ся демонстрация американьскої фльоти воєнної.

Анархісти.

Мадрит. Полїция арештувала особу, котру підозрівають, що хотїла виконати атентат на президента кабінету Мауру.

Президент Унїї

Чікаґо. Вибір Рузвельта на кандидата на президента запевнений.

Загребскі правники.

Відень. Віче нїмецких студентів ухвалило резолюцию з протестом против розпорядку міністерства просьвіти в справі допущеня правників з Загребу до австрийских університетів. Се розпорядженє „є обчислене на шкоду нїмецкого елєменту в Австрії і правничого стану“.

Військові кредити.

Відень. Wien. Ztg. оголошує санкцию ухвалених делеґациями мілїонових кредитів військових.

З Балкану.

Софія. Військові округи приписують з'їздови кн. Фердинанда з сербским королем велике значеня.

Відень. Урядовий дневник софійский обговорює відносини Болгарії до Туреччини і зазначує, що болгарске правительство старає ся льояльно виконувати постанови угоди заключеної з Туреччинною, однак Туреччина дальше переслїдує збігців, котрі вертають до Македонії і тим викликує немилі конфлїкти.

Бунт Герерів.

Бреслав. Schles. Ztg. довідує ся, що положеня ґубернатора Лайтвайна в полудневій Африці є грізне. Лайтвайн загнав ся задалеко в глубину краю, так що Герери можуть его в кождій хвили відрізати. Ґенерал Трота, начальний командант нїмецких війск в Африці, як лиш приїхав на місце призначеня, сейчас зателеґрафував до Берлїна, аби выслали нові війска.

Токіо. Маршалок Ояма іменований віцекоролем і начальним вождем всїх японьских війск в Манджурії. Ґенерал Кодама іменований шефом ґенерального штабу Оями. Ямаґата лишив ся яко шеф ґенерального штабу в Токіо.

Ню-Йорк. Росияни розстріляли яко шпіґуна Емерсона, кореспондента одного з найбільших дневників американьских. Правительство Унїї зарядило в сій справі енерґічне слїдство.

Угорский сойм.

Будапешт. Опозиция в угорскім соймі розпочала обструкцию з причини заяви Тіси, що урядовим язиком австрийско-угорскої дипльоматії є язик нїмецкий. Опозиция заявляє, що від обструкциї не відступить, аж Тіса відкличе свою заяву і признасть, що конзулярні власти повинні з угорскими властями кореспондувати по мадярски. В кулюарах говорять, що Тіса зажадає від сойму скорого полагодженя реформи реґуляміну.

НОВИНКИ.

— **Вчерашне число** сконфіскувала нам державна прокуратория за д письмо з Косівщини так пізно (о год $7^3/_4$, коли вже екепедиция була скінчена і нїкого вже не було в друкарни), що другого накладу нїяк уже не можна було виладити Сегодня видаємо подвійне число

— **Гр.-католицке епископство в Америці.** Перед кількома днями вислав папа Пій X. до Америки кардинала Сатоллїя, щоби розслїдив на місци церковні відносини між тамошними Русинами. Сатоллї був довший час папским нунциєм в Америці, отже знає добре тамошні обставини. Замітна річ, що рівночасно угорске правительство вислало до Америки свого відпоручника, котрий має стрінути ся там з Саттолїм. З того виходить, що угорске правительство хоче конче переформувати на епископа свого кандидата, мабуть таки звісного мадярона о. Годобая.

— **Сумні цифри.** До іспиту зрілости екстернїсток в жіночій семинарії у Львові заголосило ся 75 кандидаток. З тих здало іспит лише 20. Поправку з одного предмету одержало 20, а 35 репробовано на рік. Анормальні цифри репробованих свідчать найлїпше про науковий систем, яка панує в жіночих семинариях Не образує вона умів учениць, але перетяжує їх надмірним науковим балястом і баламутить. Наслїдком сего богато із семинаристок западає на грудну недугу.

— **О громадске пасовиско.** Трийцять селян з Колодна під Куликовом засїло дня 18 с. м. на лаві обжалованих в краєвім суді карнім у Львові. Йшло о громадске пасовиско. Громада Колодно постановила в вересни с. р. заорати часть пасовиска. Тому спротивили ся селяни і дня 1 вересня м. р. вигнали робітників, котрі з наказу громади мали то пасовиско заорати. При тій нагоді дехто із громадскої старшини обірвав патиками. Дня 9 вересня м. р. начальник громади, прибравши собі до помочи присяжного і жандарма, постановив на всякий случай перевести громадску ухвалу в дїло. Однак селяни прибрали таку грізну поставу, що громада мусїла знов уступити. Зато потягнено їх до судової одвічальности. До вини признало ся лише трьох обжалуваних. По переведеній розправі трибунал засудив 7 обжалованих, а то Каз. Соховича на 3 місяцї, Яна Радваньского на 2 місяцї, Іги. Руданецкого на 2 місяцї, а Стеф. Озамбловского, Ів. Мареса, Петра Мазура і Вас. Пахолка по 6 тижнїв тяжкої вязниці, заостреної постом що тижня.

— **Любовна траґедия.** Передвчера перед полуднем застрілив у Львові возьний від кінного трамваю, Еміль Рожук свою суджену Аделю Янковску, а відтак відобрав собі житє. Сталося се на городецкім передмістю на поли межи улицями Декерта і Кордецкого. Наочний сьвідок, старий мураркий хлопець Йосиф Палюх, так описує траґічну подію. Перед 11 год. прийшла пара на поле Ґалля і задержала ся під парканом. Якийсь час розмовляли із собою сердечно, почім Рожук поцїлував її в руку, а вона его в уста. Відтак він добув з кишені револьвер і вистрілив тричи до дівчини, котра сейчас упала нежива на мураву. Рожук усїв собі тоді спокійно коло неї, набив револьвер і вистрілив до себе двічи. Наляканий Палюх, що придивлив ся тому всему з віддаленя кільканайцятьох кроків, кинув ся до Рожука, щоби відобрати ему оружє, але той крикнув: Стій, бо стрілю! Між тим надбігло ще кількоро осіб, зваблених гуком, і Рожук почав утікати. Та по кількох хвилях задержав ся і новими двома вистрілами положив себе на місци трупом. Тїла нещасної пари відставила полїційно-лїкарска комісия до заведеня судової медицини. Рожук числить 25 лїт а Янковска 20 лїт, і була служницею. В послїднім часї Рожук старав ся о посаду трамваєвого кондуктора, щоби міг оженити ся із судженою. Однак дівчина, не хотячи довше на него ждати, мала вже кого иншого на примітї. Се і заставило Рожука до страшного діла. Стрінувши передвчера Янковску, як вертала з закупном з міста, запросив її на пиво, а відтак заманив на поле, де виконав свій плян.

— **Рільниче сьвято.** Вже нераз мали ми нагоду зазначити, що угорске міністерство рільництва дбає далеко більше про інтереси рільників, як наше австрийске. Новим доказом сего може послужити розпорядженє угорского міністра рільництва Белї Таліянїя. Як доносять „Неділї“, сей міністер розпорядив, щоби день 20 серпня, посьвячений патронови Угорщини, св. Стефанови, обходжено яко сьвято жнива. В тім дни правительство буде роздавати торжественно грошеві нагороди і дипльоми признаня для рільників, що визначили ся особлившою працею около розвитку рільництва.

— **Арештованя в Києві.** В ночи з 30 цьвітня ст. ст. на 1 мая заряджено в Києві численні арештованя і трусенїцї. Увязнено літератів Павловича і Рибакова, зелїзничого урядника Попова і коректорів Френкля та Малишева. В їх помешканях переведено передше трусенцию, а також в редакциї дневника „Кіевскіе Отклики“, іменно в бюрку, при котрім працював Рибаков. Забрано також друкарню соц.-демократичної партиї, що істнувала 5 лїт. Рибакова арештовано на улици, коли йшов із Сергієм Бердяєвом і Шмуклєром. На розї улицї вони зупинились і стали прощати ся. Назад роздав ся свист, надбігли шпіґуни і полїцианти, зловили всїх трех і відвезли до комісариту. Бердяєва і Шмуклєра випустили вечером, Рибакова задержано в арештї. Взагалї в київскій вязници находило ся з початком мая ст. ст. поверх 200 полїтичних „виновників“.

— **Полїция в російскій школї.** З Харкова доносять, що в одній з тамошних ґімназий в господарем 8-ої класи сам директор, котрий і вчить грецкого язика. На дїлї займає ся він чим иншим. Майже що дня читає в класї голосно „Московскія Ведомості“ і „Новое Время“. По прочитаню статї ученики обовязані высказувати свій погляд на прочитане і при тій нагоді директор виловлює неосторожних „революціонерів“. Так отже читанем реакцийних часописий і доходячою до жорстокости дисциплїною хоче він вислїдити „бунтарскі“ думки у свободолюбних учеників. Про підозрливість і шпіґунськнй змисл сего „педаґоґа“ сьвідчить хочби отсей факт. Ученик переводить слова грецкого автора: Epoiejto ta politika [з причини браку грецких букв даємо латиньскі] по росийски: „он занїмался политїческімі дєлами“. Директор на се впадає в лють і кричить: „Вот ви видалї себя, чім ви занїмаетесь!“ І се вже була достаточна причина, щоби ученика взяти до скінченя ґімназиї під строгий нагляд. По рецептї директора дотичну фразу благонадїйний ученик був би перевів „він займався суспільними [общественними] справами“.

— **Сестра ґенерала Ґальґоція.** Краківский „Naprzód“ приносить таке: В перемискій полїциї, у віддїлї для волокитів, призначених до відшупасовання, запротоколовано дня 19 с. м. таку звістку: „Марина Горват, вдова по

вичу на судовий повіт болехівский, і зложено на ту ціль зараз 64 корон на руки о. Богачевского.

просто то къ одной, то къ другой сосѣдней большей провинціи.

Въ шестомъ вѣкѣ появились здѣсь по первый разъ Славяне — Русскіе, и обитали здѣсь самые до половины четырнадцатаго вѣка, въ которомъ времени суды Румыны изъ сосѣдней Трансильваніи подъ предводительствомъ ихъ воеводы Богдана Драгоша (въ о. 1359. году). пришли. Въ 12. вѣкѣ пренадлежала Буковина къ сосѣдней Галичинѣ, и была подъ владѣніемъ тогдашнихъ Галическихъ русскихъ князей черезъ нѣсколько годовъ. Прежде т. е. предъ рождествомъ Христов. и до 105 послѣ Рожд. Х. пренадлежала Буковина Римлянамъ, и находилась въ составѣ тогдашней Даціи съ провинціями: Венгріею, Банатомъ, Семиградомъ, Молдавіею и Валахіею. До 1482. года пренадлежала потомъ Буковина къ сосѣдней провинціи Семиграду. Послѣ того къ Молдавіи, а въ русской войнѣ, пришла (1769) подъ русское владѣніе (Occupation), а въ войнѣ между Россіею, Турціею и Австріею была прилучена 1. Октября 1774. г. къ послѣдней. 2. Іюнья, 1777. сталась она дѣйствительною австрійскою провинціею а 12. Ноября, 1777, должна была присягать въ вѣрности тогдашней Австрійской Царицѣ Маріѣ Терезіѣ и Цѣсарю Іосифу. — До 1786. стояла Буковина подъ военнымъ управленіемъ, послѣ того пришла къ Галичинѣ подъ цивильное управленіе и оставала при Галичинѣ до 1848 г., въ которомъ году доперва самостоятельнымъ краемъ стала и имя „воеводство Буковина“ получила. —

Написалъ бы, еще кое-что больше, но время не позволяетъ. Съ тѣмъ кончу мое письмо и ожидая Вашего любезнаго и благосклоннаго отвѣта, имѣю честь пребыть съ совершеннымъ почтеніемъ, почтеннѣйшій господинъ Профессоръ.

Къ Вашимъ услугамъ
Григорій Ивановичъ Кунчанко
слушатель правъ

Мой адресъ: „Gregor I. Kupczanko, Iurist, Wien, Austria“.

2-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

Пропав.

Є лише конспект его, написаний рукою Драгоманова на листї Купчанка з 13/25 дек. 1872 р., — ось який:

Богатство матерьяла.

Географ. общ. не открыто. — Можно къ Петерб., или если скоро б(удетъ) кіевское.

Пришлите отдѣлъ.

Повѣрья [перев. „(сказки) пѣсни историч.“ — М. П.] обрядовыя

Пѣсни историч. — (и преданія). — Пѣсни о баринахъ.

Пѣсни семейныя.

Сказки и легенды.

Напишите, сколько надо на переписку. — Не знаютъ В(уковину. — М. П.) и почему? Не знаютъ и Галичину и почему? — Науки нѣтъ, литер(атуры. — М. П.) тоже.

Симп(атіи. — М. П.) були и есть въ Малор.

Проб(ы? — М. П.) въ Великор., — полит. Sleswig Holstein angestammt. — Свое дѣло. — Ср(авни. — М. П.) Гоголя.

реализмъ р. литер. и общество. — Что Галич. и Буков. Науки нѣтъ.

Стихи про милую, языкъ.

Ссоры изъ за насѣ. Шевч. и Гоголь. М. В(овчок) и Тург.

Борьба съ полик. исключит(ельно. — М. П.) націон(альная) и религ(іозная), — изъ чего русское общество выросло. Соціально-культур. и научная робота.

(Дальше було.)

угорськім цигані, з дому Ґальґоці, арештована за настійкове домаганє милостині в домі екцеленції Ґальґоція. При арештованій не було нїяких гроший анї дорогоцїнностий". Тілько сухий рапорт. Переслухана на поліції Марина Горват з дому Ґальґоці зізнала, що є рідною сестрою комманданта перемиского корпусу, фельдцайґмайстра Ґальґоція, котрий, як звісно, походить із селяньскої родини на Угорщинї. Недавно тому помер й чоловік, вона лишилась в нуждї і пробула до Перемишля до брата. Ґен. Ґальґоці велїв ї арештувати і відставити шупасом на Угорщину.

— **Міжнародний жіночий конґрес** відбув ся тамтого тижня в Берлинї. Скликав его міжнародний жіночий союз, заснований в 1886 р. Кілька визначнїйших жінок, що стояли на чолї жіночого руху в Америцї, скликали тоді у Вашінґтонї конституючі збори, на які були запрошені представительки Англії, Франції, Фінляндії, Данії і т. д. Другим кроком вперед в тім напрямі було скликане міжнародного конґресу на всесьвітній виставі в Чікаґо. Слїдуючого року основано союза нїмецких жіночих товариств. Через пять років після того стали основувати ся такі союзи і по других краях. На спільнім з'їздї міжнародного союза 1899 р. в Льондонї були представительки девятьох держав, а тепер з'їхали ся були в Берлинї заступниці жіночих союзів з 19 держав. Загальне число членів тих союзів доходить до 7 мілїонів. Теперішний конґрес мав на цїли обговорювати богато питань, що відносять ся до положеня женщин, не надаючи своїм нарадам вїякої політичної закраски. З'їзд відбував свої засїданя що дня а в кождій секції, які видїлив із поміж себе з'їзд, читано що дня по десять рефератів. В першій секції обговорювано справу жіночого образованя у всїх фазах. На порядку дневнім були тут: домашне вихованє дітий материю, дїточі городи, початкові школи дївочі, ґімназияльне і університетске вихованє дівчат. В сій секції був між иншим прочитаний дуже інтересний реферат проф. Гарнака, що обставав за спільними ґімназиями для дівчат і хлопців. Та не лиш ученики але й учительский збір повинен складати ся з обох полів. Гарнак противить ся окремим жіночим школам, кажучись, що в них заведуть ся такі погані звичаї, як у[виключно мужеских. Впрочім звернув свою увагу референт на те, що жінка по своїй природї більш сподібна до заховуваня здобутків науки, як до їх розширюваня, хоч і те правда, що й поміж мужчинами нема надто великої сили винахідників та відкривачів. В другій секції звернено подрібно увагу на становище жінки в сїльскім господарстві, домашній службі, фабрицї і в уряді, а також жінки, що бував сиділкою, сестрою милосердя і лїкаркою, що займає ся артистичною і науковою дїяльностию. Із рефератів виголошених тут годить ся згадати, що, як се виказала п. М. Лянґ, обговорюючи орґанїзацию австрийских робітниць, в у нашій державі,після висліду конскрипциї із 1900 р. 4 мілїони робітниць рільних а 1 мілїон промислових. З послїдних найбільшу орґанїзацию мають тютюнні робітниці, що числить 3.400 членів. Трета секция прослїджувала питаня, що відносять ся до социяльного положеня женщини та її ідеалів, як: охорона малолїтних дітий, піднесенє моральности итд. Послїдна секция посьвятила була свою працю питанням законного положеня жінки. Тут обговорювано квестию подружя, опіки, оборони жіночої працї а вкінци політичні права жінки. До сеї справи відносять ся референт п. Нарер з Австралії, виголошений на публичнім вічу, що відбуло ся підчас конґресу, про наслїдки признаня виборчого права для жінок. З 7890 управнених до голосованя жінок зажадало підчас послїдних виборів до австральского парляменту втягненя до лїст виборчих 70%, а 85% вписаних виконало своє право. Через те й законодавство австральске узгляднило вже багато бажань жіноцтва, а що найзамітнїйше — ізза того, що жінки одержали право голосованя, причинили ся до того, що до парляменту увійшла більшість послів поборюючих алкоголїзм.

— **Вистава в St. Louis Mo.** Працюючи на сьвітовій виставі в St. Louis і маючи хвильку часу на звиджуване павільонів, заглянув я і до австрийского — вже хотьби тому, що се свій, хотяй нїчого не сподївав ся я там найти цїкавого. Але вийшло противно: хотяй не переповнений він дрібницями, та се, що находить ся, уладжене зі смаком, так що на кождім кроцї чути здивованє Американців: „O look das is now's, das is pure!" На особлившу увагу заслугує комната, обита деревляними тафлями в сецесийнім стилю, як і образи та верхна оздоба будинку. І може би Австрия зі своєї задачі вивязала ся вдоволюючо, коли би в міру того, як її край і народи платять податки, була їх заступила, бож кождий з її народів може чимсь красним повеличати. А хоти би у відділї літературнім, то годило ся заступити кождий народ бодай одною ґазеткою, а не лише показати самі нїмецкі, ческі та польскі. Тим то я, австрийский горожанин і податник, запитую в сій дорозї правительство: чи в Галичинї живуть лише Полякы, та чи лише польскі ґазети там виходять? Чи Русинам не мають уже жадної часописи? А деж хотьби Ruthenische Revue? Отже заявляю на еїм місци: коли правительство о се не постарає ся, то я его виручу і заступлю Русинів всїма руськими ґазетами та оголошу се в анґлїйских ґазетах. Тому взиваю також всї руски редакциї о висилку своїх ґазет на мої руки, коли правительство котрої не замовить. — Дальшу мою увагу звернула сали „sztuki polskiej", повісивши на стїнах кілька образів, між котримы зауважав я і рускі імена малирів. Отже питаю правительство: чи вироби штуки таких Шкрибляків були би може завстидали его? чи руский хлоп на виставу не дав анї сотика? А коли дав, то на те, аби тут за морем про него нїхто і не знав, а величали ся тілько Ляхи? Тому рада би я таким Шкрибликам, аби приїхали сюди зі своїми виробами, а певно не пожалували би. Місця тут ще дістануть у Анґлїйців. Думаю, що і посли наші не залишать сеї справи. Повідомляю також, що коли би хто з Русинів хотїв завидїти виставу, найде щиру раду у о. Йос. Чаплиньского або Йос. Аерса. Адреса: Rev. Jos. Chaplinsky 1625 S. 11. St. St. Louis Mo або Mr. Jos. Ayers 2101 N. 13. St. St. Louis Mo.

— **Дрібні вісти.** В Волчухах пов. городецкого погоріло в ночи на 16 с. м. пять господарств, наслїдком підпалу. — В Чернівцях наїхав на улицю автомобіль на дорожку, а двома особами, котрі погибли на місци. Кілька прохожих людий потерпіло рани. — Краєвий маршалок ґр. Ст. Баденї прибув вчера до Відня. — З Нью-Йорку доносять, що до вчера видобуто з моря 730 жертв, погибших підчас катастрофи на кораблї „General Slocum", а 300 осіб ще бракує.

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд"! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!

— Купуйте на премії для дїтий книжочки Руского Товариства педаґоґічного!

— Не жалуйте гроший на премії для шкільної дїтвори! Розповсюднюйте книжки, щоби були і в кождій сїльскій хатї! Дешеві і гарні книжки на премії продає Руске товариство педаґоґічне (площа Стрілецка ч. 6). Накладом сего товариства вийшов також великий ілюстрований Робінзон, книжка дуже займала і одвітна навіть для читалень (цїна 2 К 20 сот. в гарній оправі). Цїнники на жадане висилаємо до 5 липня.

— **З тов. ім. Котляревского.** Засїданя видїлу відбуде ся в четвер дня 23 с. м. о год. 7 вечером в льокали „Рускої Бесїди". Просить ся Вп. видїлових і їх заступників о численну участь.

— **Наукові курси**, уладжені товариством прихильників української літератури, науки і штуки (Львів, ул. Поніньского, 6). Подїл годин у днях 23—30 н. ст. червня 1904: 23 четвер о год. 9½ Інавґурация. — Вступна промова М. Грушевского. 10—11 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. — 24 пятниця 8—10 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. 10—11 М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. — 25 субота 8—9 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. 9—10 М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. 10—11 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 27 понеділок 8—9 М. Ганкевич: З новійшої історії Західної Европи. 9—11 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 28 второк 8—9 М. Ганкевич: З новійшої історії Західної Европи. 9—10 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. 10—11 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 29 середа 8—9 І. Раковский: Онто- і фільоґенезіс чоловіка: 9—10 С. Томашівский: Угорска Русь.— 30 четвер 8—9 М. Ганкевич: З новійшої історії Західної Европи. 9—10 М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. 10—11 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. Дальші курси будуть оголошені в своїм часі. Виклади відбувають ся в великій салї готелю Belle vue, в днях 23 червня — 20 липня н. ст., на підставі § 2 устави про товариства. Вступ до салї тілько за запрошеннями, виданими комітетом. Учасники мусять мати все при собі запрошеня. Входити на салю підчас викладу не вільно. — Комітет: *М. Грушевский, І. Франко, М. Грушевска, В. Гнатюк*

— **Преосьвященний епископ Григорий** виїхав вчера до Відня а поверне коло понеділка до Станиславова.

— **Видїл фїлії „Просьвіти" в Дрогобичи**, звертав ся сею дорогою до П. Т. духовенства і народних учителїв в Дрогобиччинї і просить повідомити інтересованих селян, що селяньска бурса в Дрогобичи буде отворена вже з початком нового року шкільного від 1 вересня 1904, та наклоняти родичів способних і пильних хлопців, щоби подавали ся до сеї бурси. Конкурс до селяньскої бурси появить ся небавом з часописах. — *Михайло Бачинський*, голова.

— **Для равского повіту.** Всї наші крамниці і торговлї по містах, місточках і седах равского повіту так приватні, як церковні і шкільнині зволять чим скорше подати менї свої адреси. Розходить ся о се, щоби злучити ся в в торговельний союз і так гуртовно спроваджувати потрібні товари прямо з жерела. Позвяк ся вважна справа тепер в повні може удати ся, длятого прошу о спішне виконанє сеї мої просьби. — *О. Іван Кипріян*, парох в Немирові, почта в місци.

— **Цїсарска стипендия.** З початком шкільного року 1904/1905 будуть надані в політехніці у Відни, в ческій політехніці в Празї, в політехніці у Львові і в академії для управи рілї у Відни по одній стипендиї, установленій цїсарем Франц-Йосифом I, в річній квоті 600 К. Компетенти мають внести власноручно написане подане, виготовлене прямо до цїсаря, найдальше до дня 31 липня с. р. через п. к. ґенеральну дирекцию найвисших фондів (K. u. k. General-Direction der A. h. Fonde k. k. Hofburg) у Відни.

— **З Рашева.** Іспит зрілости в рашівскій ґімназиї відбув ся в днях 4—18 с. м., отже тревав 15 днів, бо зголосило ся аж 85 кандидатів. Зложило іспит 73, між ними один Русин. Поправити один предмет позволено 12, а одного ученика репробовано.

— **Хто не є** членом Народної Гостинниці у Львові — повинен сейчас вписати ся! Удїл 20 К і 2 К вписового. Адреса: „Народна Гостинниця", Львів, Ринок ч. 36.

Урядові вісти:

— **Перенесеня.** Президент міністрів як управитель міністерства справедливости переніс судових секретарів: Ігн. Гонта з Перемишля до Вірчи, Мих. Фельштиньского з Золотого Потока до Коломиї, Льва Навроцкого з Миколаєва до Львова, Юл. Цурковского з Заставної до Чернівців, Сим. Видинівского з Дорної Ватри до Сучави, Йос. Вільома з Заболотова до Березан, Жигм. Вікалеса з Вижниці до Заставної, Клим. Заградника з Калуша до Самбора, Мих. Яценя із Станиславова до Перемишля, Ів. Маньковского з Будзанова до Сянока, д-ра Дав. Енґля з Монастирисок до Тернополя, Ад. Гарлендера з Буська до Перемишля, Ст. Пшибиславского з Куликова до Немирова, Ал. Могильницкого з Немирова до Станиславова, Йос. Гайн із Скалата до Золочева, К. Вишневского з Косова до Добромиля, д-ра Герм. Плянера з Чорткова до Станиславова, Мар. Місїньского з Тернополя до Львова, Ант. Гавлика з Вірчи до Ярослава, д-ра Кор. Ґеоргіяна з Гура-Гумори до Чернівців і Стеф. Дрогомирецкого з Товмача до Станиславова.

— **Іменованя.** През. міністрів як управитель міністерства справедливости іменував секретарями судових ад'юнктів: Ал. Ґриґлевского в Винниках до Миколаєва, Фелїц. Марцїнкевича в Товмачи для Буська і Корн. Войкевича з Войнилова до Турки.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

— На руску Церков в Нов. Санчи зложили на наші руки слїдуючі Вп. Жертводателї в цьвітни с. р. (в коронах): Дим. Ільчишин (за март) 1, кс. Н. Н. з Мостиск 3, Т. Олесницкий, нач. стац. 4, Е. і Т. Олесницкі, сестри 2, Н. Мондерер, ветер. 6, Котович з Мостиск 1, В. Gx 2, Ем. Вархаловский Н. С. 2, о. Петро Годованьский, Сурохів 6, о. І. Отто Лишня 10, о. І. Рудавский, Карликів 8·40, о. І. Скородинський, Трускавець 2, о. А. Говда, Боднарка 20, о. А. Бескид, Тарнавка 2, о. Ем. Погорецкий, Перемишль 3, о. Н. Сенета, Викнї, о. Н. Івановский, Модрич від себе 2, від Н. Н. 2, о. І. Крайчик, Будинин 5, о. Д. І. Куцериб, Синява 10, о. Гр. Моров, Борина 4, о. А. Полянський, Головецко 4, церк. брацт. Сокаля 10, о. І. Бриттан, Торчиновичі 2, о. І. Заремба, Теплиці 2, о. І. Каранович, Цетуля 3, о. Н. Іванусїв, Лопянка 1, церк. брацт. і церк. Торговля в Белзї (по 2) 4, о. Лев Білиновський, Криве 4, о. М. Шатковский Тирава Сіль 2, о. Ів. Гмитрик, Дрогобич 20, Тов. зад. „Добробит", Самбір 40, о. Ст. Кишик, Опака 3·20 о. П. Саніцкий, Грушів 3, о. Ст. Кириличиньский, Телешниця 3, о. В. Вербенець від себе 2, від церк. Рогозна 2, від церк. Чирника 1, о. Мих. Дацько, Ходновичі в акаф. 10, од господаря Ілиї Тараса 1, Др. Лев Коссак, Львів 10, о. І. Парилович, Заюпке 10, Дион. Улуцкий Н. С. 2, о. Мих. Дуркот від церк. Пересни, Зубкова, Волиці ком, 15, ж. Теофіля Дуркота 1, о. Н. Коропась, Рябе 4, о. Настоятель парох. Вашківці н. Ч. 1, Мих. Добжинецкий Н. Р. 5, Др. Роман Дорин, Тишин 2, Др. Ав. Гнатишак Тишівець 4, Вол. Яримович, богосл. складку на весїлю брата в Тумврі 35·86, Гр. Богдан, Хшанів 2, Ів. Борис, Краків 5, Др. Вас. Ганчаковский, Краків 10, Лев Кишкевич, Величка 5, Евст. Левицкий, контр. почт. 1, Богд. Лепкий, Краків 2, Вас. Микита, Краків 2, Вас. Рихвицкий, Краків 1, Клим. Тополяницкий, Краків 2, о. Д. Бордун, Викоти від парох. 5, Всевл. Еписк. Конс. перемиска, ляґат бл. п. І. Гумецкого 50, о. Павло Стукач, Тісна 20, ур. парох. Постолів 3·20, О. Конс. Федев, Красне 2, о. А. Телеп, Ожомля 1·50, о. К. Кузик, Беско, з акаф. 11, від Ів. Конестиньского, пів. 1, о. Фр. Рабій, Самбір 2. На виказ місяч. жертв зложили новосандецкі Русини: Фр. Августинович 1, Анна Базилик 0·40, Андр. Боднар 0·50, Петро Витошиньский 2, Мар. Витошиньска (за чай) 0·20, Теодор Волошин 2, Теодозій В. син 1, Петро Горак, жанд. Н. Тор. 1, Евел. Горницка 1, д-р А. Дзерович 10, Гр. Дух 1, Ів. Зощук 1, Алекс. Кертова 11, Дим. Конанець, капіт. 2, Гр. Кондра 1, Ант. Кравич 0.60, Мих. Кубіович 1, Володимир К., син 0·50, Онуфр. Кучма 2, Дим. Кушка 1, д-р Ом. Левицкий 1, о. З. Лехицкий 2, П. Лїпиньский 1, Ол. Лїпиньска 0·70, Г. Лїпиньска 0·50, П. Луців 0·40, Вас. Михасевич 2, М. Мікульска 1, М. Неопорана 1, Ів. Окань 0·50, Ів. Ранецкий 1, Ф. Сторожчук 0·50, І. Твардневич 1, Ст. Филипович 1, Юст. Чапельский 2, Мал. Чапельска 1, посол В. Яворский 10, син Володимир 1, Казимир 1, Юр. Ярош 2. — Разом 500 К, 96 с. з марта 85 К, 53 с., всего до тепер виплинуло 586 К, 49 с. Всїм Вп. Жертводателям щиро руске „Спаси Бог" за дотеперішні лепти й просим о ласкаву память на дальше. Комітет будови церкви в Нов. Санчи — пос. Василь Яворский, предсїдатель, сьвящ. Захарія Лехицкий секретар і скарбник. — Прим. В розісланих друкованих відозвах через похибку пропущено члена комітета п. Антона Кравича, маш. зел. в Н. Санчи".

— З філії Тов. сьв. Ап. Петра в Перемишли. В члени Тов-а вступили дальше і свої річні вкладки зложили слїдуючі сьвященики і церкви (в коронах): о. В. Паславский з Перемишля 1, д-р М. Долиньский, лїкар в Перемишли 1, церков в Тучапах 6, о. Р. Кордасевич, пар. в Тучапах 2, через Уряд декан. Дрогобицкий Всч. оо. І. Куновский 1, І. Ковальчин 1, І. Грабовеньский 2, Ю. Ших 1, церков в Дрогобичи 5, о. М. Татомир 2, о. Струпатиної 5, Підлїсках мал. 5, Сулимові 5, Удинові 5, Цеперові 5 і в Честинах 5; Через Уряд декан. судово-вишеньский Вс. оо. і церкви: о. Н. Куцнїр 3, церков в Голчиновичах 6, церков в Мистичах 6, о. Т. Савула 3, церков в Дмитровичах 6, церков в Дидятичах 6, церков в Добрнах 6, о. І. Круликовский 2, церкви в Долгомостиськах 5, Милятині 5, Моложиковичах 6, Лїсновичах 6, Муриловичах 6, о. А. Телеп 3, церков в Ожомли 6, о. Е. Васильчак 3, церкви в Речичанах 6, Стоянцях 6 і Волосткові 6; Через Уряд дек. жовківский: церкви в Красові 6, в Жовкві мат. 6, доч. св. Тройцї 6, в Воли Висоцкій 6, в Винничах 6, о. ігумен О. Вуруяк 3, о. В. Решетилович з Монротина 3, церков в Монротині 6, о. В. Породко з Глиньска 2, церков в Глиньску 5, о. А. Тимкевич з Желдця 2·10, о. І. Долошницкий з Доброслна 2, о. Ст. Алексевич в Батятичі 1, церкви в Здешові 6, в Дальничи 6, в Батятичах 1, Брацтво церковне в Батятичах 1, парохіяни в Батятичах 1, о. Бр. Гоцкий, пар. в Острові 1, церкви в Тучанах і Лівцях 12. В. Коростеньский 1, о. Ан. Хиляк 1, о. Н. Гарбовский 2, о. А. Вархолик 2, церков в Оровім 5, о. Н. Ясеницкий 1, о. М. Вачиньский 1, о. Ст. Хиляк 1, о. Т. Скоробиньский 1, о. Е. Горницкий 1, о. М. Горницкий 1, о. Н. Івановский 1, о. І. Ільницкий 1, о. Т. Хоминьский 1; Через урад декан. куликівский Вс. оо. Д. Телесницкий 1, Сев. Мацюрак 1, М. Залїтач 1, Г. Кміт 1, Л. Пасецкий 1, К. Доманицкий 1, П. Яросевич 1, В. Гоцкий 1, Т. Козак 1, Т. Мусій 1, К. Грушкевич 1, І. Карпевич 1, Л. Набак 1, Д. Гура 1, І. Іванець 1, М. Жарский 1, І. Пелех 1, М. Мателя 1, Л. Саламон 1, Вп. Адр. Кмицисович 2; церкви: в Артасові 5, в Дорогошові вел. і малім 10, в Жовтанцях 5, в Звертові 5, в Зіболках 5, Колоденци 5, Колодню 5, Печихвостах 5, Кукизові 5, Рудницях 5, Куликові мат. і доч. 10, Гребенцях 5, Нагорцях 5, Передриміхах 5, Могилянах 5, Новім селї 5, Кошелеві 5, Ременові 5, Вислобоках 5, церков в Стібиї 6, в Стубенци 6, о. В. Бачиньский парох в Стібиї 2, через уряд декан. бирчанський Вс. оо. Ю. Чучкевич 1, Гр. Пержило 1, Ігн. Гвоздович 1, Ор. Конистиньский 1, І. Жарский 1, Вп. Калужницкий 2, Ор. Калужницкий 1, Р. Приспопский 2, І. Сабарай 1, Т. Савойка 1, М. Гандзик 1, Іос. Мацак 1, А. Конистиньский 1, С. Сороковский 1, Евг. Конистиньский 1, уряд пар. в Губичах 5, через уряд декан. ольховецкий Вс. оо. Йос. Гамерский 2, церкви в Полонній, Височанах і Камянним 18, церков в Чашиної 6, о. М. Лазоришак 2, о. Іос. Плошевский 2, о. В. Полиньский 2, о. Г. Генсьоровский 2, І. Калужницкий 2, В. Заяць 2, церков в Залужи 6, о. Д. Водревич з Порохника 3, церков в Тарнавці 5, церков в Гадлї 5, о. Н. Колтуняк 1. — Всїм повисшим П. Т. жертводавцям складає видїл в імени убогих руских церков сердечну подяку.

Памятайте на будову театру!

Драматичний конкурс.

Видїл „Драматичного товариства ім. Івана Котляревского" у Львові оголошує отсим конкурс на оцінчні твори з обсягу драми, або траґедиї в таким обемі, щоби кождий з них заміг виповнити цїлий вечер.

1. Реченець конкурсу є піврічний, именно твори належить присилати до послїдного вересня 1904 р.; коли б до того часу не прислано відповідних творів, реченець може бути продовжений до кінца 1904 р.

2. Перша премія виносить 200 К, друга 150 К а трета 100 К.

3. Що-до теми — першенство будуть мати патріотичні твори з народного житя, або з історичної минувшини.

4. Задля оцінки присланого на конкурс твору і для присуду премій товариство ім. Котляревского зложить конкурсову комісию, до якої війде крім голови товариства також двох членів видїлу товариства і двох запрошених галицких письменників, або критиків. Конкурсова комісия признасть вищі згадані нагороди творам, признаним за найлїпші споміж надісланих на конкурс.

5. Твори оголошені вже друком, а також представлені на котрій-небудь сцені, навіть аматорскій, є виключені від конкурсу. Також не можуть бути преміовані твори авторів вже не жіночих, хотяйби твори доси не були оголошені друком.

6. Виключне право вистави преміованих творів застерігає собі товариство ім. Котляревского. Право друку лишаєсь авторови, однак з тим застереженем, що сли би автор до року не видрукував, то право першого накладу мати-ме товариство.

7. Твори членів конкурсової комісиї не будуть преміовані.

8. Конкурсові твори треба присилати в повищім реченци на руки видїлу товариства ім. Котляревского у Львові, Ринок ч. 10 засмотрені знаком або моттом автора, котре треба виписати також на замкненій ковертї, містячій в середині імя, назвиско і адресу автора.

9. Мова дїячів твору повинна бути чиста українсько-руска.

10. Письмо творів присланих на конкурс мусить бути виразне і читке, писане по змозї не власною рукою автора.

11. Оголошенє висліду конкурсу за посередництвом часописий і виплата премій наступить в протягу місяця жовтня 1904. р.

12. Твори надіслані на конкурс а не преміовані, будуть звернені авторам разом з замкненими ковертами, если вкажуть видїлови товариства ім. Котляревского в инший спосіб свої адреси.

Від Видїлу драматичного тов. ім. Котляревского.

У Львові, дня 21. марца 1904.

Р. Огоновский, голова. *І. Боднар,* секретар.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 22 червня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 8·75 до 9·— а на термін —·— до —·—, *жито* старе 6·20 до 6·40 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастівний —·—до—·—, а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 8·50 до 9·— *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·50 до 6·25 а до варення 7·50 до 10·— *вика* 5·25 до 5·50, *насіне льняне* —·— до —·—, *насіне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·25 до 5·50, *гречка* 7·— до 8·—, *кукуруза* готова 6·10 до 6·30 а нова —·—до—·—, *хміль* (за 56 кільо) 140·— до 150·—, *конюшина* червона —·— до —·—, біла —·— до —·—, шведска —·— до —·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 21·25 до 21·50.

Ціна волів. Відень 20 червня. На виїшний торг пригнано загалом 4.719 штук. Між тими з Галичини було 347 штук, а з Буковини — Плачено вимкові штуки по — до — кор. Найліпші по 79 до 81 кор. Середні по 74 до 78 к. гірші по 68 до 73 кор. Підтучені корови і бугаї по 60 до 67 кор. Худі по 46 до 65 кор. Ціна за один метричний сотнар.

Курс Львівский

з дня 22 н. ст. Червня 1904.

Акції за штуку без купона.	Шат.	Жад
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	545 —	555 —
Банку для торгівлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земля. гал. Кар. Людв. по 200 зр. м. м.	— —	— —
Земля. Львів. Черног. Ясся по 200 зр.	573 —	583 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	101 60	102 20
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	101 50	102 40
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 —	— —
„ „ „ 4% вьос. в 41½ л.	99 35	— —
„ „ „ 4% вьос. в 56 л.	99 80	99 50
Облігії за 100 зр.		
Галиц. фонду провінціяльного 4% в. а.	99 70	100 40
Буков. фонду провінціяльного 5% в. а.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	102 80	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	101 —	101 70
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
„ „ 4½% 4 ої емісиї.	101 —	101 70
Льоси:	к. с.	к. с
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	76 —	82 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 70	1 40
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	251 50	253 50
100 Рублїв паперових	252 50	254 50
100 марок німецких	117 20	117 70

Товариство „Просьвіта“ видало коротку Історию України-Руси від найдавнійших аж до теперішних часів. Ся книжочка **о 39 сторонах і 8 образках коштує тілько 10 сот.** При замовленях 130 прим дає ся відповідний опуст. Обовязком нашої інтеліґенції, а передовсїм нашого патріотичного Духовенства і Учительства є постарати ся, аби ся дешева книжочка находила ся **в кождій селяньскій хаті.** Замовляти в Канцелярії Товариства „Просьвіта“ Львів ринок ч. 10. 3—5

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. Є обовязком кождого свідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульовання і забезпечення видавництва. Гроші слати на адресу: *Administration „der Ruthenischen Revue“, VIII. Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сім році видання, якого потреба для всеї нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відчувати. Именно під редакциєю голови Товариства „Просьвіти“ проф. Юліяна Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитших письменників в ціли їх популяризованя. Перша книжка, яко том I. „Руської письменности“, обнимаючий твори Котляревского, Артимовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появила ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор. в найгарнійшій оправі 1·50 кор. На пересилку почтову долучити треба **30 сот. більше.** Висилає ся **тілько за попередним надісланєм грошей або за побранєм почтовим** (Nachnahme.)

Позаяк наклад виносить всього 3000 примірників, проте просимо спішити ся з замовленими.

Дістати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

Надіслане.

Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділї“ цілого року написав *о. Петро Біланинский*, парох в Зарваниці, Часть II.

Дістати можна по ціні 3 корон у автора почта Вишнівчик, в книгарни Ставропиґійскій у Львові; в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові. 424 3—5

Фортепіян короткий, чорний, добре удержаний, продам дешево, також пяніна крижові. Войнарович, Скарбківска ч. 5. 62 3—3

Укінчений кандидат учительский пошукує лекциї на селї. Адрес: С. К. Заґайско Самбір. 428 3—4

Потребую інтеліґентнійшої женщини найрадше сироти або вдови по сьвященику до помочи мовй женї в господарстві. Вимагає ся кухня і прасованє. 447 1—3

Семинаристка

з III. року глядає лекциї на час ферій вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 1—12

На премії!

Поручаємо 30 еґземлярів ріжних чисел „Зорі“ (кожде число становить цілість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Адміністрациа „Зорі“ в Коломиї.* 44° 1—6

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного занятя на час вакацій М. Оглій.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цілорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одначас: *Іван Кунцевич.*

Цілорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адміністрация: *Львів, ул Собіщина ч. 3*

Александер Стефан — В. Шурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інститутї для дівчат в Перемишли.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки в моногр. „Сокола“ 4 с.
Шпильки „ „ 30 „
Ланцушки до годинника, ґальванізовані на атласї . . 1 К 20 „
Підгодинники . . . . 2 К 40 „
Брошки з гербом Руси . 50 „
Спинки „ „ . 50 „
Дармовіс „ „ . 30 „
Шпилька до краватки . 30 „
Ланцушок більший . 1 К 40 „
„ менший . 1 К 20 „
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і . . . . . 2 К — „
Папіросниці . . . . . 2 К 40 „
Притискачі зі склом з фотографією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Водоскої церкви, Сокола в апотеозою України по . . . . . 70 „
Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в ціні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї“ ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Труді“ і у Денеся Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

Потреба дяка

в парохії Волиня, деканата синїцкого, але нема ані хати, ані кусника огорода на его утриманє. Може би ся знайшов такий дяк богатир чи то безженний, чи женатий, котрий посїдяв би до 1000 зр. готівки, щоби собі міг купити тут на власність хату і кавалок огорода, а коли би хто мав більше гроший, то міг би собі купити більше поля, бо тут обшар двірский має парцелювати ся. Маючи свою хату був би такий чоловік, независимий, міг би бути дяком і писарем в чотирох селах в місци мігби заложити собі крамницю, котрої тут нема. Безженний міг би тут користно оженити ся (з посагом до 500 зр. або і більше). Понеже тут есть великий рух еміґрацийний до Америки то спосібний дяк міг би тут користні услуги робити, примірком виготовляти подання до староства на пашпорти і проч. Маючи условія на дяка з красним голосом, незагайних обичаїв і з вказаною готівкою зволить зголосити ся до уряду парох. в Волици, почта Буківско, для засягненя ближших информацій. 444 1—3

Огород саский.

Концерт війскової музики коло зелїзничої рампи і Театр Ріжнородностий. 365 3—8

Оповіщенє.

дійшло до нашої відомости, що Ізаак і Герман Давідзони з Золочева, згідно з Голотір, а також два їх аґенти (селяни) представляють ся як заступники нашої фабрики, вививаючи, що доставлять лише наш товар. Супротив сего ми змушені заявити, що згадані людиї не були, не є і не будуть нашими заступниками і колиб їм удало ся через особу третю доставити наш товар, радимо в інтересї дотичного покупна післати пробку до аналізи. Кождий наш аґент є обовязаний на домаганє виказати ся відповідною леґітимациєю.

Фабрика штучних навозів І. галицкого Товариства акц. для хемічного промислу, передтим С-ка команд. Юліяна Ванга у Львові ул. Костюшка ч. 10. 422 1—1

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕР“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; виносове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6½%** за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцеляциях і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками о „Дністра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли*; дотепер удїлено на церкви, буси, школи і т. п. *18.385 корон.* 31

Стан 31 мая 1904:

Вкладки	1,693.746 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цінні папери льок.	
Фонди резервові	23.522 К.	в банках і на рах. біж.	506.994 К.

Оголошенє.

Заряд школи 5 кл. видїлової С. С. Василиянок в Яворові пошукує учительки з іспитом видїловим з якої небудь групи з язиком викладовим руским і польским. Зараз дає ся ціле удержанє, особний покій і 480 К платнї річної. Літа служби проведені в нашій школї числять ся до служби краєвої. Подания належить вносити під адресою: Заряд монастиря в Яворові. Зголошеня інтересуючих принимає заряд тілько до кінця липня. 447 1—2

Подяка.

Тяжке горе навістило нас. Неумолима смерть забрала нам одиноку доненку, Іванну, на чужинї, в купелевім заведеню Івонїчу. В тім тяжкім горю поспішили нам з першою розрадою ВП. Мазуркевич директор заведеня, Всеч. О. О. духовні Сабатів, тамошний парох з Сином сотрудником і Данило Лепкий, а також латинський крилошанин О. Подґурський, за що їм сею дорогою складаємо наше щиро-руське „Спасибіг“.

Августин і Леокадия Левицькі. — Коршів. 433 1—1

ОГОЛОШЕНЄ.

Звичайні загальні збори Товариства заїаткового в Збаражи, стоваришена зареєстр. з неогран. порукою відбудуть ся дня 5 липня с. р. о годинї 10 перед полудньом, на котре П. Т. членів Товариства запрашає ся.

ПОРЯДОК ДНЕВНИЙ:

1. Відчитанє протоколу з послїдного засїданя.
2. Справоздане Дирекциї з чинности за р. 1903.
3. Справоздане комісиї ревізийної з замкненя рахунків і білянсу за р. 1903 і удїленя Дирекциї абсолюторії.
4. Внесенє Ради надзорчої що-до розділу зиску.
5. Вибір 4 членів до Ради надзираючої.
6. Вибір 3 членів до комісиї ревізийної.
7. Внесенє членів.

Рахунки за р. 1903 суть в бюрі до перегляду.

Наколиб на зборах 5 липня с. р. не явило ся приписане статутом число членів, то нові загальні збори відбудуть ся дня 9 липня с. р. без взгляду на число членів.

Збараж 20 червня 1904.

Адам Вельтц Секретар. — *Др Т. Немоловский* Превес. 446 1—1

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкненя місячні	„ „	5	„
Інвентар довжників	„ „	5	„
Інвентар вкладників	„ „	5	„
Інвентар удїлів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
Книга ліквідациїна	„ „	10	„
Книга вкладок щадніч.	„ „	10	„
Книга удїлів членьских	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„ „	10	„
Зголошеня о позичку штука	„ „	2	„
Викази умореня позички	„ „	2	„
Асиґнати касові штука	„ „	1	„

Купувати і замовляти належить в

„Краєвім Союзї кредитовім“

у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

„Дзвінок“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цїлий рік тілько 6 К. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

ТУТКИ цигаретові 100 штук за 1 зр. поручає А. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам,** згідно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпеченє рент,* запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, згідно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії,* які можна вплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* згідно *14-дневу проволоку* до вплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потруднєня;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплових і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Дрогерия Щасного Травнфельнера у Львові, Ринок 10.

Головний і одинокий склад пудру княгинї Миленької, по 50, 1 і 2 К.

Пастильки Софіїн, з татрянського зїля. успішні на кашель і хрипку 1 К. відмолоджувча вода, привертає сивому волосю природну барву 1 К. **Крем одалїсок** усуває безповоротно веснянки і прищі, ціна 1 К 50 сот. **Гомулін** усуває порлї і скріпляє поріст волосся. Ціна 1 К 50 сот. 402 3—4

При закупні товарів просимо позволити ся на нашу часопись.

Видавець Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких). — Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 129. **Львів, Четвер 10 (23) Червня 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пазаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерата платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		на границю:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Надіжки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Війна на далекім Сході.

Коли зачала ся російско-японська війна над берегами Жовтого моря, то Росияни перехвалювали ся, подібно як Французи в послідній війні з Прусами, що прочать Японців, як ті „жовті малпи" мають шанувати Росию, та заповідали, що будуть бити Японців раз по разу, доки не приневолять їх приняти подиктовані їм мирові точки в Токіо. Але так само, як колись чванькуватих Французів Прусаки, так нині російских хвальків побивають ті „жовті малпи" з архипелягу „сходячого сонця" і то побивають раз за разом, на мори і на суши, викидають їх з кождої позиції, завдають їм тяжкі удари, наносять один погром за другим, і йдучи ненастанно вперед побідним походом, женуть російські сили перед собою в глуб континенту.

Коли перед пятьма місяцями насипли перші вістки про російські невдачі на мори, Росия зложила причину сих невдач на японське „варварство", що — мовляв — Японці, вдаючи дипльоматичні пертрактації, рівночасно готовили ся до постановленої вже в гори війни, аби Росиян нечайно заскочити зірваном мирових переговорів. Та за першими „нечайними" невдачами на мори пішли дальші, ще більш упокорюючі Росию побіди адмірала Того під Портом Артура. Їх годі вже було зложити на „непоодіваність" японського нападу, і Росия мусіла небавом признати, що на мори вона вже програла. Погроз ескадрами чорноморского і балтийского ніхто не міг брати на серіо. Та коли російска преса відгрожувала ся, що хоч справді на мори Росії не повело ся, то за се на суші дасть вона Японцям знати, по чому манджурский локоть, тоді справді вірено тим погрозам і вся Европа надіяла ся, що по серії російских блямажів на мори, зачне ся з ряду серия японьских невдач на суши. Прийшов однак день 1-ого мая — битва над Ялурікою приніс так Росії як і Европі розчароване. В першім сухопутнім бою Японці побили „непобідиму" російску армію на голову. Одно крило прямо здавили, здеситували і наче мяч відкинули Росиян в сторону Фенванчену, на північний захід від Ялю. Погром Росиян був великий, тим більший, що лінія Ялю з гори була означена як перший російский оборонний етай, що з природи вже позиция Росиян була тут дуже вигідна, а позиция Японців доволі прикра, і що Росияни ще до того природну оборонність позицаї піднесли довго свиданими валами, та шанцями. Враженє сеї першої невдачі російского оружия було фатальне: фатальне для самої російскої армії в Манджурії, котру погром над Ялю мусів здеморалізувати, як і для настрою російскої суспільности в европейскій Росії. Так вірено в перевагу російского жовніра на суши, так дурено себе надіяно, що островяне-Японці покажуть ся на суши воєнними нездарами, так вкінци довіровано справности Куропаткіна! А тут перша сухопутна стрічка з Японцями принесла соромний погром, ілюзії про нездарність Японців на суши, про непобідимість Росиян на суши, про справність сухопутних російских вождів сильно приблідли, зачали розвіязати ся. Все-ж таки не страчено ще віри в щастє російского оружия на суши, все ще надіяно ся на Куропаткіна. Говорено памить, що він „навмисне" дав Японцям виграти і навмисне пустив їх на манджурский беріг Ялю-ріки, аби нечайно двигнути ся з усею силою наперед, зіпхнути ґенерала Курокі в розлитий весною Ялю, припертн его в трикутник між морем а лиманом Ялю, витопити Японців в розтопах і багнах — прямо змести армію Курокі з лица землі, а потім побідоносно поспішити на Сеуль, добивати решти Японців. Навіть російські ліберали, хоч як їм по нутру теперішний російский режим, не хотіли вірити, аби Японцам могло дальше вести ся на суши. Нехай но лиш Японці прийдуть близше, до Манджурії, на Ляотун, під Порт Артура — там побачать, що се не з Китайцем справа!

І Японці прийшли близше: ґенерал Курокі двигнув ся за утїкаючими напад Ялю Росиянами і гнав їх до Фенванчену, звів з ними нову битву і відкинув їх за хребет гір що біжить в напрямі з північного сходу на полудневий захід паралельно до Ялю, а за котрим в Ляояні і Мукденї, вздовж зелізничого шляху, стоїть Куропаткін. А тим часом, як Курокі пер Росиян на північний захід, і — то поступаючи вперед, то знов уступаючи дещо назад — держав Куропаткіна ненастанно в шаху, на Ляотунї висів ґенерал Оку і пішов на полудневий его конець, на Порт Артура. Росияни не перепинили на ніть ему в висадженю армії на сухопуть, а 26-ий мая приніс їм новий погром. Під Кінчу, на шийці, що лучить Квантун, полудневу, кінцеву часть ляотуньского півострова, де лежить Порт Артура, з властивим Ляотуном, ґенерал Оку, побив в 5-ій дневнім бою дивізії Штесля, висяні з Порт Артура, сфорсував кріваними приступами ей Термопілї, вступив на Квантун та замкнув Порт Артура від суши, коли Того стереже его від моря. А рівночасно з тим ґенерал Нодзу вже висадував трету японську армію на північно-східних побережах Ляотуна та розтягав ей на два боки, в право під Суйпин, де зіткнув ся з лівим крилом Курокі, та в ліво до корпусу ґенерала Оку. А тимчасом Курокі стояв неповорушно в Фенванчені, та укріпляв его наче би ждав, як Росияни его завтакують. В дійсности він стеріг, аби Куропаткін не рушив на полудне, де висідали на сушу Японці, та ждав, доки корпус Нодзу не навязав контакту з ним і з ґенералом Оку — доки Японці не утворили з трех армій одної бойової лінії, котрої лівий конець зачав Порт Артура, наче добичу у пастці, а правий сягав аж до Саймателі, на північний-схід від Фенванчену — значить, вздовж східного берега цілого ляотуньского півострова та вздовж полуднево-манджурских гірских хребтів.

Та се все не могла спокійно приняти російска опінія. Кінчу здобуте, Порт-Артур обложений, трета японська армія висіла на сушу — всї ті вісти діяли прямо упокорюючо на кождого Росиянина, будили обуреня на російских командантів в Манджурії, викликували негодоване на ціле ведене війни. Про Куропаткіна зачали говорити, що він не дорів до своєї задачі, Алексеєва прямо мають ни крайного нездару, з'явив ся в суспільности на ново критицизм, а преса давала нераз навіть дуже острий вислів невдоволеню з режиму, що наразив Росию на такі невдачі. Треба було ратувати ситуацию: направити, що занедбано на поли воєнних операций, показати, що і Росия вмів виступити зачінно і вмів атакувати, піддержати міліторний авторитет Росії на вні, вкінци зарадити на невдоволене у нутрі. І пхнуто Штакельберґа на Ляотун, ратувати Порт Артура. Так наказав Куропаткінови Петербург на предстаплення его суперника і „шефа" Алексеєва. Помисл міліторно безглуздний, а подиктований лише взглядами психольоґічно-політичного значіня. І Штакельберґ пустив ся в Ляотун, а Японці уступали на се, щоби 15-ого с. м. вдарити з усею силою на Штакельберґа та прямо розторощити его. Ґенерал Оку запер ему дорогу з полудня, на вигідних позициях під Вафангу. Ліве крило ґенерала Нодзу вдарило на Штакельберґа з боку і він, взятий в два огні, мусів утїкати в дословнім сего слова значіню. Японці не попустили ему і на крок. Йдуть за ним, шарпають его недобитки, прут — здав ся — в західний беріг Ляотуну. Штакельберґа отже рішучо побито, 40 тисяч жовнірів перемінено в утїкаючу безладно товпу. А коли би правду доносили найновійші лондоньскі денеші з терену борби, що ґенерал Курокі двигнув ся наперед і що его ліве крило вже під Ляояном, де бють ся з Куропаткіном, так треба би припускати, що Японці відтяли Штакельберґа від операційної его підставн в Ляояні та що Оку і Нодзу наче в кліщах давлять его на західнім березі Ляояну.

Та хочби так і не було і хочби Штакельберґови, по стратї усеї артилерії і третини армії вдало ся дотягти під охорону армії Куропаткіна, то все-ж таки значіне его погрому в для Росії фатальне. Порт-Артура вже замкнений рішучо. Послїдна проба уяльнити его від смертельного перстеня не повела ся. А до того протягом півтора місяця се вже трета програна битва на суши. Значіне-ж програної скрішила ще й се, що була се перша офензивна операция Росиян, що доси все находили ся в дефензиві. Три погроми протягом 45 днїв і то навесені противником, котрого перехвалювано ся стерти на суши з лиця землї — се трохи за богато! Нині можна сказати, що вже й на суши війна рішена. Росия програла і тут, бо Куропаткін ніколи не буде мати на стілько сили, аби випертн Японців назад до Кореї.

Та як би навіть і лишити на боці виглади на будуче, то і так ненастанні воєнні успіхи Японії а невдачі Росії мають неаби яке політичне значіне. Росия уходила доси в очах усего сьвіта за непобориму міліторну силу. Тимчасом малий Япан здобуває над нею перевагу. І от, так в Европі, як і в Азії престіж Росії паде чим раз нище. Воєнний кольос показув ся кольосом на глиняних ногах, російска армія купою невироблених анальфабетів і рабів, що не можуть ні раз устояти інтелїґентному і патріотичному жовнірови Японії. А народи Азії, що хилили ся доси перед могучостию „білого царя", бачать нараз, що він не так то могучий, коли его поборов малий Японець. Росия стратила чимало, дуже чимало в очах сьвіта з нїмбу своєї величини. І се велика її втрата наслідком боїв над Ялю та під Кінчу і Вафангу і всїх прочих японьских побід.

Не менш однак віддїлюють сї погроми і на внутрішне положене царату. Там знов зачинає родити ся критика; невдоволене росте, недовіре до правительства більшає, по Росії йде глухий ропіт против режиму, котрому Росия завдячує всї свої невдачі, против системи, що губить ей. Вказує ся на приклад Японії, де панує свобода. Тож і не дивно, що навіть в офіціозній пресі продирають ся фрази про „потребу реформ" і т. п. Програні Росії збліжають упадок абсолютизму, бодай в теперішній его формі. І се буде у програній виграна.

---

4)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

2-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна, 8/20 Января 1873 г.

Милостивый Государь!
Господинъ профессоръ!

Извините, милостивѣйшій Государь, что я вновь замедлилъ отвѣтить въ слѣдъ на послѣдное почтительное*) Ваше письмо.

При семъ посылаю Вамъ только одну маленькую часть изъ отдѣленія „описаніе обычаевъ буковинско-русскаго народа", именно: описаніе празднованія свадьбы у буковинско-русскаго народа. Пѣсней рады, которыя не записаныя въ этомъ моимъ описаніи (,) посылаю тоже журналъ „Буковинскую Зорю", въ которомъ печаталось три году назадъ мое описаніе народной свадьбы на Богъ вѣсть какомъ языкѣ.

Я соглашенъ (sic!) съ Вами въ каждомъ отношеніи касательно замѣтокъ, которыя Вы изволили сдѣлать въ Вашемъ послѣднемъ письмѣ на мое прежнее письмо.

Вы спрашиваете, сколько именно денегъ мнѣ надобно будетъ, чтобы я могъ чрезъ цѣлый мѣсяцъ заниматься только обработываніемъ моего сочиненія.

Я думаю по крайней мѣрѣ 60 гульденовъ австрійскихъ и если Вы съ тѣмъ согласны, то прошу мнѣ немедленно эту сумму доставить, чтобы я сейчасъ занялся дѣломъ, ибо позднѣе я совсѣмъ не буду имѣть времени, по причинѣ моего занятія въ университетѣ. —

Деньги можете прислать прямо мнѣ на мой адресъ во университетъ или о. Раевскому, архіерею при здѣшномъ русскомъ посольствѣ подъ адресомъ: „Sr Hochwürden Herrn Michael Rajewsky, Wien Wallfischgasse, Nr. — 3."

Лучше однакожъ было бы прямо на мой адресъ. Впрочемъ я сдѣлалъ эту замѣтку только потому, чтобы Вы были спокойны, о. Раевскій знаетъ тоже объ этомъ обстоятельствѣ и я посѣщаю его почти еженедѣльно. —

Кромѣ 60 гульденовъ желаю тоже 100 экземпляровъ моего напечатаннаго сочиненія.

Къ этому сочиненію можно прибавить не только карту Буковины съ ея всѣми городами, селами, съ мѣстами (,) въ которыхъ существуютъ монастыри, школы, минеральные источники, винокуренные заводы и пр. но тоже и образки, представляющіе хозяйственное устройство, крестьянскую ношу изъ разныхъ странъ Буковины. Подобныхъ фотографій я имѣю теперь значительное число: (перед. „именно") представляющихъ ношу русскихъ мужчинъ, женщинъ, дѣвушекъ, парней, дѣтей и пр. и готовъ на Ваше желаніе Вамъ одну штуку послать. Такимъ образомъ думаю, сдѣлается сочиненіе значительно интереснѣе для публики. —

Ожидаю пріятнаго Вашего отвѣта, поздравляю Васъ сердечно, желаю Вамъ всего блага и счастія къ новому году и остаюсь

Господинъ профессоръ Вашъ покорнѣйшій слуга

Григорій Ивановичъ Купчанко
слуш. юрид. фак.

Уваги Др-ва на листї д. Купчанка, із 8/20 января 1873:

(се, очивидячки, вписки з частини Купчанкової збірки, аби показати неконсеквенциї его правописи. — М. П.)

пшего, черненьки (.) Дали они три червонѣ.
робилъ, собрался
ходя или ходятъ
про Іова (пісні? — М. П.) подлинныя ли, — сонѣлка, горѣлка.
Притись бабу до дверцовъ
Та разсыпалъ бабѣ перецъ.
Пропуски etc.

3-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

із 24. января 1873, пропав.

3-ий лист Гр. Купчанка до М. П. Драгоманова.

Вѣна, 31. января, 1873.

Милостивый Государь Господинъ Профессоръ!

Послѣднее Ваше письмо отъ 24. с. м. и мою рукопись вмѣстѣ съ журналомъ получилъ. Теперь хочу отвѣтить на нѣкоторыя Ваши замѣтки и вопросы.

Мой матеріалъ довольно великій; печатная брошура будетъ въ половину дюйма толстая. Сочиненіе будетъ раздѣляться слѣдующимъ образомъ:

1. Карта, представляющая воеводство Буковину съ отмѣченными странами, гдѣ живутъ Русскіе, гдѣ Румыны, гдѣ Венгры а гдѣ Раскольники.

2. Картины представляющія буковинскихъ русскихъ крестьянъ (мужщинъ, женщинъ, парней и дѣвушекъ) въ національныхъ костюмахъ; рисунки, представляющіе строенія домовъ, въ которыхъ живутъ крестьяне и всѣ прочія хозяйственныя строенія и пр.

3. Подробное географическое описаніе Буковины.

4. Исторія буковинскаго русскаго и всѣхъ другихъ живущихъ въ Буковинѣ народовъ.

Первое отдѣленіе будетъ раздѣляться слѣдующимъ образомъ:

1. Имя (край). 2. Положеніе. 3. Народонаселеніе. 4. Конституція и управленіе края (дод. Др-ва, олицем: „сеймъ, нар. обрая"). 5. Топографія. 6. Воды (рѣки) и горы края. 7. Климатъ. 8. Качество земли. 9. Скотоводство. 10. Рудокопнѣ. 11. Минеральные источники. 12. Важнѣйшія произведенія изъ всѣхъ царствъ природы. 13. Дѣло школьное, нѣсничее, промысловое и торговое. 14. Желѣзныя и казенныя дороги. —

Во второмъ отдѣленіи (этой самой книги) будутъ описаны нравы и разные обычаи буковинско-русскаго народа.

Въ третемъ отдѣленіи будутъ описаны:

Народный праздникъ, происходившій при присоединеніи Буковины къ австрійской имперіи, 12. Ноября, 1777 г. —

Жизнеописаніе св. покровителя края мученика Іоанна Новаго Сочавскаго (со старинною пѣснею).

Описаніе народнаго собранія, происходившаго въ 1870 году въ главномъ городѣ Черновцахъ.

Буковинскіе русскіе писатели и стихотворцы.

Кто-что о состояніи и дѣятельности буковинско-русскихъ обществъ.

(Дальше буде.)

*) Др-ов підчеркув слово „почтительное" і дальші „на Богъ вѣсть какомъ". — М. П.

Мілїтарна неміч Росиї.

В паризькій часописи „L' Europeen“ появила ся стаття, котру отсе подаємо в перекладї:

Неудачі Росиян біля Порту Артура і над Ялу вызвали зачудованє у Франції, а може й в цілій Европі, бо здавало ся, що российский колос здавить малу японьску державу. Зачудованє було би меньше, коли би загал був лїпше обзнаний з історию российского мілїтаризму: бож проявам а нинїшного дня відповідають прояви дня вчерашного.

Від часу, як знищене шведеской армії під Полтавою 1709 р. піднесло Росию до ряду могучих держав відносила вона впродовж двох столїть побіди лише над занепавшими державами або над малими племенами. У списї российских побід подибуємо пестрі імена: Поляків, Шведів, Туреччину, кримских Татарів, Персию, хівінского хана, Черкесів, кавказких гірняків, Туркменів, Хінців, — та ні одної великої держави.

Росия ніколи не борола ся сама одна з орґанїзованою якоюсь державою, а все як союзниця з Пруссию, з Францию у чотирох великих війнах в рр. 1799, 1805, 1806 і 1813. З Австриєю не вела Росия війни ніколи, з Прусиєю від р. 1763 також ні.

Франция, колись чи не одинокий її ворог, увінчала ся сьвітлими побідами під Ціріхом, Австерлїцом, Фрідляндом, під Смоленьском, Москвою та Інкерманом. Ні одна неудача Наполєона (Миньєк, Ватерльо), не була успіхом российского оружя. Се був ґенерал „Зима“, що знищив француску армію в Росиї. В її довгій істориї надибуємо всього дві побіди: дефензивну побіду під Кунерсдорфом в р. 1759 над два рази слабшою пруською армією, веденою Фрідріхом до розпучливого бою, і в Італиї 1799 над наскрізь здезорґанїзованою француською армією. Нїяка инша велика держава не має такої мізерної мілїтарної минувшини.

Ба, назіть війни Росиї зі слабшими сусїдами зачинали ся часто програними борбами, як ось в р. 1828 і 1877 у війнї з Турками, 1793 і 1830 з польскими повстанцями. Або знов ті війни продовжали ся в безконечність і вимагали нечислимих жертв в людях, що не стоять в зовсїм нїякім відношенню до здобутих користий, так прим. у війнах з 1736—39, 1769—74, 1787—92, 1806—12; далї говорять за тим неудачі з р. 1712 у війнї з Турками, — не споминаючи вже програних борб на Кавказї і в Туркестанї. Фрідріх II сказав ось що про війну з 1769: „Се війна однооких зі сліпими“, — і сю дефінїцию можна приложити до всїх российских побід.

Яким способом придбала собі Росия в супереч істориї значінє могучої мілїтарної держави? Чому вірила Европа в силу Миколи I аж по ту хвилю, як слава розсипала ся на Криму в тріски? Чого-ж робила собі ті самі ілюзиї про могучість Миколи II? А тому, бо российска держава, властителька величезної териториї, привела сьвіт в зачудованє величиною придбаних земель. А се, що вона оперувала все лиш коштом зовсїм дрібних племен або зовсїм здезорґанїзованих держав, часто ще й при помочи Австриї або Пруссиї, союзників Росиї при побіді Польщі, пішло в нетямку.

Перший раз отсе міряє ся Росия з орґанїзованою державою, і бачимо, з яким успіхом... Нагла зачінна тактика Японців пхає її в той великий заколот, в якім її нам показує істория в початку всїх воєн, навіть проти таких слабих противників, як Поляки з 1793 і 1830 рр., або Турки з 1820 і 1877. Тілько тепер наслїдки в поважнїйші, бо Японці видимо готові ступати по правилам модерної стратеґії, котра велить не лишати противникови ні хвилї віддиху.

Така постійна меншевартність мусить мати глибокий підклад, і его не трудно збагнути. Росия має знаменитих жовнїрів, що бють ся з почутєм повинности, хоч бридять ся війною, вважаючи її гріхом. Та сегодня треба до війни чогось більше, як жовнїрів: треба технїчного матеріялу, артилєриї, перевозових знарядів, муніциї, провізантів, і то всього в найлїпшім сорті, при скорій і солїдній доставі; а як-раз сего Росиї не достає. Канонї картачів і торпедів не сьміє бракувати на назначеним місци — так от з такої собі причини, що якийсь там доставець або чиновник всунув гроші до кишенї, або що якийсь вищий офіцир забув видати приказ. А таких аномалій годї обминути в краю, де функціонарі без контролї, без ряґору критики. При патріярхальним устрою вести модерну війну — годї!

Чи Франция має того жалувати, що вийшла у злуку з таким слабим союзником? Певно, що ні. Француско-российский альянс зробив францускому народови прислугу; він освободив его від страху, котрого не могли вибити з француских голов нїякі раціональні докази. Можливе і те, що той самий альянс улекшив порозуміне з Анґлиєю і Італиєю, котре причинило ся до зміни дипльоматичної атмосфери.

Чи надто дорого заплатили за се Француси мілїярдами капіталів, що помандрували до Росиї? Ну, ті капітали не пропали! Росия зазнала багато халеп, але не збанкротувала. Скоро францускі вірителї дістануть у свої руки інтереси своїх грошей, Франция зробить не злий інтерес. Але чи не має вона при тім всїм права подати свому союзникови приятельску раду? Цар Александер III говорив до Французів: „Будьте сильні!“ Надійшов час сказати Франциї від себе: „Будьте сильні!“ Коли российске правительство хоче бути сильне у війнї, коли хоче з'єднати собі фінансове довіре, що в доконче потрібне на те, щоби его підпис мав мати яку стійність, так мусить воно зрозуміти услівя, серед яких модерна держава може бути сильна. Япан не був би став ніколи великою мілїтарною силою, коли би не був зміняв своєї внутрішної системи. Российскій державі не конче упадати. При цареви з добрими намірами вона може навіть задержати автократичну монархію. Але модерна війна вимагає також якогось мінімум модерних інституцій, що змогли би забезпечити успішність договорів з доставниками і сповнюване приказів персоналом. Дійсний, строгий надзір над урядниками є докопечний, а той надзір приведе за собою мінімальна свобода преси.

[З французского переложив *К-р* у Відни].

Війна.

Нинї знов нема нїяких урядових вістий о важних операциях на Ляотунї хоч з приватних депеш з найріжнїйших жерел виходить, що в околици між Кайчу а Гайченом, як не веде ся бій, може рішаючий о цілій війнї, то обі армії виконують рухи, котрі евентуально скінчать ся остаточним погромом одної або другої сторони. Приватні депеші доносять о новім страшнім погромі Росиян під Гайченом, в половинї дороги між Кайчу а Ляояном. Як не погром Росиян, то бодай битва в сїм місци імовірна, бо, коли до нинї нема вісти, що недобитки корпусу Штакельберґа вже получили ся з головною армією российскою, то між Куропаткіном а Штакельберґом, т. є. між Кайпіном (Кайчу) а Ляояном (Гайчен) певно стоять вже Японці. Нема найменшого сумнїву, що як би Штакельберґ був получив ся з Куропаткіном, то Куропаткін був би про се вже зателеґрафував цареви. Тимчасом такого донесеня урядового нема, і нема також докладнїйших подробиць про страти і теперішний стан побитого корпусу. Що під Гайченом можуть бути Японці, і що в наслїдок того могло вже прийти до битви в сїй околици, доказують послїдні рапорти российских ґенералів про рухи российских вийск на захід. Курокі стягнув своє праве крило з Сайматсі а лїве посунув на захід. Окрім того часть его армії і, здаєсь, трета чи четверта армія японьска вирушила з С'юяну трема дорогами на Кайчу і Гайчен. Віру в вісти о битві під Гайченом ослабляє лише одна обставина, именно се, що простороньміж С'юянном а Гайченом є за велика, аби Японці, вирушивши дня 16 і 17 с. м. з околиці С'юяну, могли станути під Гайченом і ударити на Росиян вже 21 чи навіть 20 с. м. В додатку треба тямити, що після рапорту Куропаткіна, Росияни здержали були похід Японців в половинї дороги.

Про битву під Гайченом маємо слїдуючі приватні вісти: Daily Mail доносить з Ньочвану, що российский віддїл ґенерала Кондратовича, котрий здержував похід Японців на Гайчен, впав в японьску засїдку. Росияни стратили 1200 людий, решта утїкла на гори. Раненых перевезено до Ньочвану. Daily Telegraph довідує ся від свого петербурґского кореспондента, що битва під Гайченом була найкровавійша з усїх битв в сїй війні. Битва тревала два дни. Росияни мусїли цофнути ся до Ляояну. По погромі Штакельберґа під Вафанку ґенерал Оку получив ся з армією Курокого, обі разом напали на Росиян між Ляояном а Гайченом і гнали Росиян аж до Ляояну. Найвісімовірнїйша є вість, що дня 21 с. м. японьска кінnота заатакувала Ляоян і здобула его.

(Телеґрами).

Токіо. Хінці, котрі утїкли з Порт-Артура оповідають, що перед кількома днями два российскі торпедовці і одна канонїрка наїхали на міни і вилетїли в воздух. Притім погибло 140 людий.

Петербург. Скридлов прислав рапорт о своїй експедициї на повне море і о знищеню трех японьских кораблїв транспортових, при чім полонив 150 Японців, в тім багато офіцирів.

Берлїн. З Токіо доносять що владивостоцка фльота звернула ся вїби до Гакодате. Коли Камімура пустив ся за нею, Росияни скорцстали з великої мраки, звернули з дороги і утїкли до Владивостока. Камімура не має таких скорих кораблїв, як кружляки владивостоцкої фльоти. Оден японьский корабель від два мілїони євів, котрі Японці вкинули в море. Так само повикидали в море всї документи.

Льондон. Страти Росиян в битві під Вафанку обчислюють на 6500 убитих і раненых.

Петербург. Скридлов рапортує: Дня 21 с. м. вернула дивізия торпедовців, котра дня 5 с. м. під командою капітана Виноградского виїхала була до берегів Япану. Торпедовці під'їхали під порт Есасалю на острові Гокайдо, але через мраку не могли вїхати до порту. Експедиция знищила кілька купецких кораблїв і оден транспортовий. Більша часть купецких кораблїв везла рабу і рис до Сасего і Сімоносекі. Оден корабель притягнено до Владивостока.

Петербург. В Владивостоцї розпочали ся наради военного суду в справі анґлїйского корабля, котрий віз одного Японця. Обслуга корабля каже, що сей Японець служив на кораблї, коли тимчасом сьвідки доказують, що він їхав в каютї першої класи.

Льондон. Росияни повісили в Порт-Артурі двох Японців і 5 Хінців обжалуваних о шпіґунство. Екзекуцию виконано в такім місци, аби ві видїли розташовані під Порт-Артуром японьскі вийска.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Републиканьский конвент.

Чінаґо. В Колюссеум отворено вчера національний конвент републиканьский. Міністер війни Рот виказував, що теперішне правительство зменшило публичні довги, підняло рільництво і промисл, вибудовало фльоту, зреорґанізувало вийско, віддало Филиппіни в заряд, на Кубі утворило републику, охоронило невтральність Хін, отворило для торговлї широке поле експорту. Коли Европа боялася, що війна в Азиї виклине повстане в Хінах, то німецкий цїсар звернув ся до Америки з просьбою аби взяла в свої руки керму акциї в цїли обмеженя границь війни. Унія осягла сю цїль на підставі списаного порозумінія.

О мілїони Картузів.

Парнж. В слїдчій комісиї для справи Картузів оден член більшости назвав одного члена меншости „бандитою“. Вибухла бійка. Члени комісиї кидали на себе каламарями, били ся пястуками і доперва з великим трудом повелось розділити противників.

Молодочехи.

Прага. На конференциї всїх парляментарних і соймових послів молодоческих ухвалено резолюцию, в котрій порішено одноголосно видержати в як найбільше рішучій борбі против теперішного правительства, бо его система опирає ся на страху перед німецкою обструкциєю.

Заговор в Персиї.

Берлїн. До Царгороду прийхали два сини перского шаха, котрі утїкли з Персиї, обжалувані о скритоубийчий атентат на вітця. Над самою границею перскою здігнала їх сторожа, але зловила тілько двох служащих і касу. Обі сини шаха утїкли до Царгороду і просили султана аби приняв їх до військової служби. Султан відкинув просьбу, бо тимчасом пахдонїс, що обом его синам відібрано всї дворскі гідности. Персия зажадала видання обох збігців, хоч між Туреччиною а Персиєю нема під сим зглядом нїякої конвенциї.

О бомбевільного короля.

Мінхен. В соймі вільнодумний п. Менінґер поставив внесенє вислання до корони просьби, аби реґенция могла закінчити ся за жита короля, котрому відобрано власновільність.

НОВИНКИ.

— **„Герої“!** Подаємо сам факт про двох бувших сецесіонїстів-студентів тутешного університету, на котрих галицка Русь з одушевленєм складала свої лепти і в небувало короткім часї наскладала поважну суму, величаючи завзятих своїх синів „героями“, мало-що не рівними Мільтиядам, Арнольдам Вінкельрідам з під Семпаху і т. п. Які поміж ними були „герої“, ось факти: Мик. Білиньский, слухач фільозофії, головно рускої мови і літературу, член Акад. Громади, позиває д. 16. с. м. до повітового суду у Львові свого товарища Русина о невеличкий довг — — — по польски! Мариян Мацейович, слухач фільозофії, головно рускої мови і літератури, член Академічної Громади, заразом уже суплєнт в рускій ґімназиї у Львові, позиває свого товарища Русина о довжні 4 К разом з 5% відсотків і коштами спору — — — по польски!

— **З Коломиї** доносять нам: Юра Соломійчук випущений сегодня (21 червня) на волю. Також Яцко Войчук з Ворщева к. Заболотова, котрий за сїчову справу сидїв в слїдчім арештї більше як пять місяців, випущений на волю львівским судом, делеґованим до тої справи. Отже тепер увільнено вже всїх увязненых.

— **Безлична провокация.** Пишуть нам з Жаби: Селянин Михайло Ганчук зголосив ся в грудни м. р. до податкового уряду в Жабю, щоби заплатити податок і попросив практиканта Луцкого, щоби випукав дві окремі парцелї, що не були ще втягнені до податкової книжочки. П. Луцкий, звісний вже читачам „Дїла“ вшехпольский аґент на цїлу Косівщину, відослав Ганчука до екзекутора Заленьского, а той знов, будучи як звичайно, не при собі поніпав щось між паперами і відправив селянина ні з чим, мовлячи, що не може найти. Ганчук відійшов, а решту податку від згаданих двох парцель постановив заплатити, аж податковий уряд означить его висоту на карті упоминаючій. Яке-ж було его здивованє, коли в половинї лютого с. р. довідав ся, що екзекутор Гліняк має вже поручене фантованя Ганчука за залеглий податок. Щоби справу полагодити, удав ся Ганчук до Гліняка; але той привитав его лайкою, докоряючи, чому він не хотїв принати упоминаючої карти. Ганчук пояснив, що карту був би приняв, але лише руску, бо з польскою мусїв би ходити на село, щоби хто ему відчитав, і через те тратити робочу днину. Атже для Русинів видала власть рускі друки. На се екзекутор Гліняк відповів, що „ruska mowa g... warta!“ Чули се і можуть посьвідчити Іван і Лесько Ясельский. Відповідь податкового функціонара була впрочім згідна з духом, який панує в в жабівскім уряді податковім, де всї пани, подібно як описаний недавно в ч. 92 „Дїла“ практикант Луцкий, тілько те й роблять, що управляють русиноїдну політику. Свою пригоду з тим урядом та екзекутором Гліняком подав Ганчук в жалобі з дня 25 лютого с. р. до відомости ц. к. віцепрезидента краєвої дирекциї скарбу, але відповіди не одержав до сегодня, та й панам з податкового уряду в Жабю не спав волосок з голови, бо витворяють свое і провокують руский народ по давному. — *О. К.*

— **Загадочна пригода.** Новоіменований епископ д-р Хомишин виїхав, як звісно, ві второк зі Станиславова до Відня, щоби особисто зложити цїсареви подяку. Преосьвященний сїв до послїдного ваґона поспішного поїзду, де находив ся вже директор почт Сеферович, що повертав до Львова з люстрациї з Коломиї. Ледви поїзд перебіг кілька кільометрів від станиславівской стациї, бренькнула нагло шиба від передїлу, в котрім находив ся епископ з п. Сеферовичом, а в горі шиби показала ся дірка немов від малого каменця або кулї. В Ґауполи повідомлено про загадочний случай начальника стациї, котрий велїв сейчас перешукати передїл. Однак кулї ані подібного предмету не найдено. Рівночасно повідомлена жандармерия перешукала простір межи Ямницею а Станиславовом. Арештовано правдї якогось волоцюгу, але чи стоїв він в якій звязи з повисшою пригодою, а так само, чи ся пригода скоїла ся в звязи з особою епископа д-ра Хомишина або п. Сеферовича, не знати.

— **Деканом фільозофічного виділу в черновецкім університетї** вибраний на шкільний рік 1904/5 др. Степан Смаль-Стоцкий, професор українъско-рускої мови і літератури. Степан Стоцкий уродив ся 8 сїчня 1859 р. в Немилові в Галичинї, учив ся в рускій і німецкій ґімназиї у Львові, а університетскі студиї відбув в Чернівцах і у Відни, де в сїчни 1884 осягнув дипльом доктора фільозофії. Того-ж року габілїтував ся як приватний доцент для порівнуючої славаньскої фільольоґії при віденьскім університетї, в 1885 р. був именований надзвичайним а 1893 звичайним професором рускої мови і літератури в університетї черновецкім. В 1894/5 р. був вперве деканом фільозофічного виділу.

— **Читальня „Просьвіти“ в Мокротинї** — пишуть нам від Жовкви — пробудила ся в остатних часах з довгого сну завдяки чесному начальникови громади Мих. Забаві, ні в чім не уступаючому ему господареви Мих. Марцїнови та заходом місцевого сотрудника о. Віктора Кончила. Їх заходами поставлено сего року величавий будинок на читальню; а що він поки-що ще не викінчений, то читальня містить ся дальше в домі громадского уряду. Та вже повіяло в нїй новим духом. В неділї і сьвята читальня майже повна. Молодіж значно устаткувала і починає також брати ся до дїла. Сего року на Великодні сьвята відограно самими селянъскими силами „Кару совісти“ — як на перший раз — зовсїм незгірше. На д. 3 липня приготовляють виставу „Свекрухи“, а д. 26 с. м. відбуде ся силами мокротинъскої інтеліґенциї вже у власнім будинку читальні вистава „Наталки Полтавки“. Тож прибувайте, браття і сестри з околичних сіл, та дайте доказ, що й Ви будете ся зі сну. Відзиваємо ся і до околичної інтеліґенциї: прибувайте і покажіть, що стоїте заодно з меншим братом, зриваючим ся до сьвітла! Цїни місць: Сиджена по 1 К., стоячі місця по 30 сот. Часть доходу призначена на будову рускоґо театру у Львові.

— **Ґрафиня Монтіньозо.** Голосна колись а нинї майже забута, бувша жінка саксонъского престолонаслїдника, кн. Люїза, тепер ґр. Монтіньозо, прибула онодї з донечкою на замок Вартеґ, біля Ропшаль в Баварії, де буде мешкати через лїто. Тут відвідав її батько, вел. кн. Тоскани. Незабаром одержить від саксонъского короля Юрия бону для своєї доньки, однак з повідомленєм, що просьби її бачити ся з полишеними дїтьми ніколи не будуть узгляднені. Княгиня є тепер дуже пригноблена, жалує свого легкодушного вчинку і живе в найбільшій самотинї.

— **Рабунок в лїсї.** Дня 9 марця с. р. ішов Маєр Малїґ з Виткова Нового через лїс до Розджалова. Серед гущавини заступив ему дорогу якийсь драбуга, убраний по міски і зажадав грошей. Малїґ, бідний Жид, не мав при собі шелюга і заявив се рабівникови. Однак той добув ножа і штовхнув ним кілька разів старого Жида а коли сей упав на землю, затягнув его в корчі, де перешукав ему кишенї. Забравши Жидови шабасівку і деякі дрібниці, утїк. Окровавленого Малїґа найшли селяни і віднесли до найблизшої місцевости де той мимо лїкарскої помочи помер. Тимчасом жандармерия арештувала в Пересїці якогось Мирона Вронъского, що волочив ся тоді по околици. Найдену при нім хустку пізнала донька Малїґа яко свою. Онодї ставав Вронъский перед судом присяжних у Львові, обжалуваний о рабунок та скритоубийство. Хотяй Вронъский до послїдної хвилї не признав ся до вини, трибунал на основі розправи засудив его на 12 лїт тяжкої вязниці з постом що чверть року і з темницею та твердим лїжком в кожду річницю злочину.

— **Самоубийства.** Вчера в полудне застрілив ся при ул. Сикстуській у Львові 23-лїтний студент IV року прав, Альфред Ґарфайн, син судового радника. В послїднім часї учив ся до другого іспиту правничого разом з одним товаришем. Вчера прийшов той товариш до мешканя его родичів, однак комнату, в котрій мешкав Альфред, застав зачинену. З середини доходили лише стони. По виваженю дверий найдено молодця лежачого у фотели. З его голови сливала кров. Самоубийник жив ще, однак лїкарска поміч не вспіла удержати его довго при житю. Причиною самоубийства був нервовий розстрій наслїдком умового перетяженя. — На фільварку Вільхова коло Головчинець, залїщицкого повіта, відобрав собі житє вистрілом з револьвера студент I р. прав, Ераєм Романовский, син властителя фільварку і краєвого адвоката д-ра Романовского. Причиною самоубийства була нещаслива любов.

— **Будапештеньскі банкирі.** Поліция в Будапештї арештувала двох обманців, Тайна і Берґера, котрі розкидали по цїлій Австриї обіжники з повідомленєм, що виробляють під дуже добрими і легкими услівями позички. Коли хто до них зголосив ся, домагали ся більших то менших квот на покритє коштів. Скорож хто ті гроші післав, не дістав ані позички, ані взагалї якої небудь відповіди. В той спосіб натягнули промислові обманці богато людий, особливо з Галичини.

— **Японьскі герої.** Капітан затопленого Росиянами японьского корабля „Кішу“, Сановаґа, був приятелем славного Ґіроші, що

погиб підчас першого атаку брандерів на Порт-Артура. Коли Росіяни візвали залогу, щоби піддала ся, капітан Санураї і всї офіцири заявили залозї, що може робити, як хоче, однак вони волять згинути. І всї зачинили ся в каютах та відобрали собі житє. Моряк Гаяші Момиеї, котрий власною кровю написав своє зголошенє до участи в атаку японьских брандерів, був за те зазначений в дневнім приказї адмірала Того, а его лист доручено мікадови. Давний звичай велить японьским воєнникам з'обовязати ся кровю на письмі до участи в вийправах, де треба на певно втратити житє. Мужчини пускають собі кров із вказуючого пальця правої руки, а женщини з малого пальця. — Генерал Курокі, побідник над ріки Ялю, був тамтого року приділений до товариства Куропаткінови, коли той відвідував Японію. Куропаткін радив тоді Курокі'ови, щоби уступив місце молодшому полководцеви. Для того Курокі просив японьского цісаря як о особлившу ласку, щоби міг перший змірити ся з Куропаткіном, котрому на его раду дав добру відповідь над рікою Ялю, а як показуєсь з послїдних вістий ще лїпше відповідав під Ляоян.

— **Ґімназия в Н. Торзї.** З Відня доносять, що справу отворенья польскої ґімназиї в Н. Торзї, котрою заняв ся горячо в соймі д-р Беднарский а в радї державній д-р Данеляк, полагоджено в користь Поляків. Міністер скарбу, о котрого головно ходило, згодив ся на то, щоби перша кляса була отворена з початком вересня. Буде се отже трийцять перша польска ґімназия в Галичинї! Для руского народу, що своєю чисельностию майже дорівнує польскому населенью, наші благородні опікуни не хотять дати п я т о ї з черги ґімназиї в Станиславові.

— **Бурска вїзна на виставі.** Вечером минувшої неділї відбув ся на сьвітовій виставі в Ст. Люї перше представленє битви між Бурами і Анґлїйцями. В представленю взяло участь по обох сторонах по 200 людий, і то таких, що били ся справдї в битві під Колензо. Сцена утечі ґенерала Девета, здобутє гармат під Колензо, здача ґенерала Крон'а під Пардеберґом відбула ся з порівнаючою природностию. Найбільше оплесків збирали екс-ґенерали Крон'е і Вілйен.

— **Довкола північного бігуна.** Французи уложили новий плян експедиції до північного бігуна. Справу обговорювано в Парижи, в палатї князя Монако. Президент океаноґрафічного товариства Ґасконьского заливу, предложив проект виправи обчисленої на три роки. Як найлїпший порт до вийзду вказав Бернард Тромзе. Перезимувати має Бернард на одним з островів Ліякофа або острові Бенетта. Виправа має складати ся з двох кораблїв сполученых телеґрафічно. Кошти виносили би 1½ мілїона франків. Проект має характер приватний.

— **З Народної Гостинницї.** Приступаючи вже в тих днях до отворенья нашого підприємства у Львові, запрошуємо до численного приступленья в члени нашого товариства. Один удїл виносить 20 К і 2 вписового. Принимаємо вклади щадничі і опроцентовуємо їх по 5%. Всякі письма і посилки грошеві просимо адресувати: Народна Гостинниця, Львів, Ринок ч. 36. — *Дирекция.*

— **З Народної Канцеляриї.** До Німеччини треба 100 робітників до фабрик. Хто би хотїв їхати, зволить письменно або устно зголоситись до Народної Канцеляриї, Ринок 10. Кромі того кождого часу можна їхати до робіт в поли.

— **Пожарний „Сокіл" в Ременові** львівского повіта заложено на статутї львівского „Сокола". Ц. к. намістництво затвердило вже статут.

— **Іспит зрілости в руській ґімназиї у Львові** відбув ся під проводом делеґата краєвої ради шкільної директора ґімн. п. Цеглиньского в часї від 15—22 б. м. [Виказ тих, що здали іспит, був в 124 ч. неповний і невірний. *Ред.*] Сьвідоцтво зрілости одержали: Бандель Іван, Билинкевич Роман, Билинський Олександер, Бобечко Йосиф, Винницкий Андрій, Возняк Михайло (з відзн.), Гайдукевич Евген, Галькович Антін, Головач Стефан, Ґіжовский Володимир, Домбчевский Роман (з відзн.), Дрогомирецкий Роман (з відзн.), Задворняк Петро (з відзн.), Заяць Антін, Зїнко Ґригорий, Іванець Йосиф, Іванко Іван, Залївошка Николай, Карачевский Іван, Ковалюк Тимотей, Козакевич Роман, Козоріс Михайло, Крика Ґригорий, Кузьмович Володимир (з відзн.), Кульчицкий Іван, Лопачак Василь, Лунїв Андрій (з відзн.), Любович Николай, Манастирский Ярослав, Мартинків Йосиф, Михайлів Іван, Муха Яків, Пекний Кость (з відзн.), Приїма Остап, Радзикевич Володимир, Рудь Стефан (з відзн.), Стасїв Михайло, Стефанович Ярослав, Стецишин Дмитро, Тимчук Іван, Тисовский Олександер (з відзн.) Туркалевич Василь (з відзн.), Фільварків Ґедеон, Цурковский Данило, Шебець Антін, Шипайло Ярослав, Шухевич Тарас. Шістьом ученикам позволено поправити іспит з одного предмету по феріях, 1 репробовано на рік.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Президент міністрів як управитель міністерства справедливости іменував судовими секретарями ад'юнктів: Бр. Лїшку з Жабя до Ст. Самбора, Абу Лєсінґа з Заліщів до Будзанова, Людв. Ґетінґера з Миколаєва для Калуша, Волод. Головецкого з округа висшого краєвого суду для Скалата, Вас. Бережаньского з Перемишлян для Бродів, Зен. Луцавецкого в Городенці, Тадея Промінського з Щирця для Загіря, Йос. Добію з Нижанкович для Золотого Потока, д-ра Каз. Мошиньского в Косові, Меч. Шефера з Дрогобича для Товмача, д-ра Ст. Бялого з Бжозова для Куликова, Ал. Поповичі'го з Радівців для Дорни, Фр. Ґашера з Серета для Вижанцї, Фрид. Драха з Чернівців для Кальників 2, о. Ієр. Куновский, Билича скл. 12·66, д-р. Т. Кормош, Перемишль 4, о. М. Жарский, Стронятин, від себе і скл. прих. 32, о. П. Стужач, Тісна, від прих. 7·50, Прих. Яслиска вола 8, д-р Ом. Левицкий Н. Санч 1, Сим. Кульчицкий, Львів 3, о. Н. Кумановский, Нїмцани 3, о. Іос. Кобилиньский, Львів, 2, о. П. Нижанковский, Братківці 10, о. Т. Бобикевич, Львів 2, о. А. Колпачкевич, Гійче 4, о. Д. Коцюба. Зарваниця 2, о. І. Курмановичі, Новосілки 2, о. І. Любович, Острів від себе 5, о. Т. Телиховский, Бурштин 4, о. І. Залуцкий, Теребовля 10, о. Л. Манастирский, Загіре з акаф. 10, прих. Дусанів 3, прих. Лопушанка Хом. 3, о. К. Дурбак, Вербівчик 5, о. С. Заяць, Ходорів 1, о. Ан. Лотоцкий, Тростянець 2, о. І. Герасимович, Криве 2, о. Ат. Котис, Тенешинци 6·60, о. В. Юзвинський, Острів 4, о. І. Радецкий, Мервичі 2·40, Іос. Верштайн, Н. Санч 1, о. А. Барановичі, Лукове 5, Єлена Борковска, Висоцко н. 5, о. Пл. Карпиньский Дарахів склад. 1, Іванна Литвинович, Теребовля 5, о. І. Любович, Острів, від прих. з акаф. 4·16, від Юлії Любович 0·84, від о. о. М. Гайдукевича 1, прих. Скалат 2, о. Т. Ковальский, Явче 2·40, прих Отрутин н. 4, о. М. Ясеницкий 2, о. В. Голинатий, Шельпаки 2, о. Л. Залужний, Потік 2, Никола Козоріс, купець в Любачеві складку від себе 10, від о. Вас. Клипа 2, о. Ан. Чачиловича 2, Ю. Балакима 4, Н. Кульчицкого 2, Дра Полокайла 4, Гавеского 1, Дигдалевича 2, Д. Д. 1, разом 18, о. Ів. Туна, Лашки мур. 10, о. Іос. Реваковичі, Хмелївка 4, о. Л. Несторович, Перемишль 2, о. А. Зархта, Шляхтинці 2, о. Ант. Петрушевич, Львів 5, Видїл Тов. св. Петра, Львів 50. При отвор. Читальні в Щавнику на предложенє госп. Мих. Миланича складка від селян на руки скарби. 7·60, о. І. Андрущишин, Красне 1, о. С. Лемницкий, Яворець 2, Ів. Чехович, потар в Самборі 5, новосандецкі Русини на ваказ місячних жертв за май вложили: 1) на руки пос. Вас. Яворского: Анна Базилик 30 с., П. Витошиньский 2, Т. Волошин 1, Теодозій (син) 1, В. Громник 1, Ев. Горнїцка 1, Др А. Дзеровичі 10, Ів. Дроздик 2, Ів. Зощук 1, Дим. Ільчишин (за цьвіт. і май) 2, А. Кертова 1, Д. Конанець 2, М. Кубіович 1, Володимир (син) 50 с., К. Кунин 50 с., о. З Лехицкий 1, Ст. Леонтович 1, Ел. Леонтович 1, Галя Леонтович 1, П. Лїпиньский 1, Ел. Лїпиньска 50 с., Галя Лїпиньска 50 с., В. Михасевич 1, Ів. Окань 50 с., Оп. Романюк 50 с., Ю. Чапельский 2, М. Чапельска 1, пос. В. Яворский 10, Володимир і Казимир (сини) по 1, Он. Кучма 1, Гр. Кондра 1, Мих. Трильовский (цьвіт. май) 4, Ігн. Плень 0·60. 2) на руки Ів. Іванишова: Е. Вархольовский 1, О. Возняк 0·40, Ів. Іванишов 0·50, П. Качор 0·40, П. Луцев 0·40, Ів. Ранецкий 0·40, СС. Служебниці 1, Ів. Твардиевич 0·50, М. Чирняньска 0·50. 3) на руки Ант. Крававича: П. Буждиган 0·20, Ів. Галюка 0·20, п. Ґруїхова 0·20, Н. Концловский 0·60, А. Крававич 0·60, К. Масляника 0·20, А. Мошко 0·30, Н. Оприсько 0·50, С. Поляньский 0·20, В. Сьонкайло 0·20, Д. Улуцкий, 0·20. 4) на руки Филипа Сторожчука: А. Гайдамакіпа 1, І. Гладкий 1, П. Ключник 1, Ст. Конець 0·50, В. Лутчин 1, Л. Неопоранний 0·50, М. Неопорана 0·40, Ф. Сторожчук 0·50, В. Филипів 0·50, В. Циган 0·20, Ф. Балуц 1, Ст. Василина 1, 5) на Евгена Шепаровича в Лїмановій: Е. Шепарович 1, Елена Ш. 0·50, Стефця і Орися (дочки) 0·50, І. Легкий 1, М. Недавецкий 1, В. Кутиньский 0·50, Н. Журавска 1, 6) на руки вахм. Василя Чаплї в Стар. Самчи за март і цьвіт.: ц. к. жанд. В. Чапля 2, Гр. Бобик, Н. Онуферко, Н. Білань, Н. Павлик по 1. За май: В. Чапля 1, Н. Білань, Григ. Бобик, Н. Павлик по 0·50, 7) на руки Мих. Лисака ц. к. жанд. в Городку н. Дун. М. Буґай, В. Гвездьо, Мих. Лисак, Н. Микитюк, Гр. Федунь по 1. Разом 97·90. Всего в маю вплинуло 553·26, додавши попередних 586·49, на руки комітета від 6. марта с. р. вплинуло 1139·75. Всїм Вп. Жертводателям складає „Комітет будови Церкви в Н. Санчи" цирруске: „Спаси-Бог" і просить о ласкаву память на дальше. Посол *Василь Яворский*, *о. Захарія Лесицкий*, скарбник.

— **Не жалуйте грошей на премії для шкільної дїтвори!** Розповсюднюйте книжки, щоби були і в кождій сїльскій хатї! Дешеві і гарні книжки на премії продає Руске товариство педаґоґічне (площа Стрілецка ч. 6). Накладом сего товариства вийшов також великий ілюстрований Робінзон, книжка дуже вживана і одиїва навіть для читалень (ціна 2 К 20 сот. в гарній справі). Цїнники на жадане висилаємо до 5 липня.

— **Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділї цїлого року,** написав о. Петро Білиньский, парох в Зарваниці. Часть II". Можна дістати по цїні 3 корони у автора, почта Вишнївчик, в книгарни Ставропигійского Інститута у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи і в книгарни п. Добошиньского в Станиславові. 2—3

— **На руки комітету будови церкви в Новім Санчи** жертвували в маю с. р. (в коронах) на Новосандецку церков отсї Вп. Добр.: С. Ватицка, Коростенко 2, о. Ф. Згорлякевич, Хревт 3, о. В. Лотоцкий, Повітно від бр. церк. 1, о. Т. Савула, Дмитровичі 3·70, о. Ів. Титар, Ганчова, від себе і прих. 20, о. Наз. Чабан, Перемишль 10, о. Гр. Алисьневич, Осташівці 2, о. І. Гавришкевич, Каменка лїс. 2, о. В. Гойдиш, Корчев, від себе і прих. 12, о. В. Ільницкий, Горохівці від себе і прих. 12, Сим. Кульчицкий, Львів 4, ОО. Василіяни, Краснопуща 2, о. А. Наконечний, Дахнів 1·40, від церкви 2, від парох. 2·60, від о. С. Кульматицкого 1, о. Ст. Питлик, Сїлець бенък. 10, д-р Ів. Турашьский, Тишин 4, Прих. Млини 2, о. І. Мудрий, Бончарівка, скл. 11, о. А. Рибак, Утїховичі 1, о. Гр. Кармалита, Боршів 2, о. Е. Ляхович, Лютовище 2, о. І. Мацїович, Вовютичі 4, о. Я. Зробек, Вертелка (5 брош.) 2·50, о. В. Балко, Ямна долн. 2, о. Г. Дроздовский, Кійданці 2, о. М. Коритко, Лашки кор. 1, о. Ігн. Коссак, Золочів 2, прих. Махнівці 1, Евген Турбацкий, арт. Львів 3, о. Ів. Гургаль, Борки в. від прих. 3, о. М. Калимон, міста Львова. Кошти плянованя і вивозу землї винесуть около 20.000 корон.

Виладженє планів будови театру віддав комітет Віденьскій фірмі Фельнера і Гельмера, котра в місяци цьвітни с. р. предложила головний нарис зверхного вигляду театру і внутрішнього розкладу театру, що окрім сцени і бічних містностий обнимав приміщенє на 900 видців.

Приймаючи в засадї за підставу головний нарис плянів фірми Фельнера і Гельмера що до внутрішнього розкладу театру, постановив комітет будови народного руского театру за порозумінем з найвизначнїйшими нашими людьми, змінити зверхний вид театру представлений планом фірми Фельнера і Гельмера, приміновчи до него признаки народного руского будівництва, т. в. орнаменту і архітектури.

По сему приводу комітет будови народного руского театру бажаючи піднести культурну гадку народної архітектури, розписує отсим

КОНКУРС

на уладженє нарису (шкіцу) зверхного виду театру, приміннего до головного нарису внутрішнього, предложеного фірмою Фельнера і Гельмера, на отсих условинах:

I. В нарисї (шкіцу) мають бути узглядненї архитектонїчні та орнаментацийні признаки народні, так аби зверхний вид театру визначував питомі знамена народного руского будівництва.

II. За виготовленє такого нарису визначусь три нагороди по 500 корон.

III. Нагороди будуть признані тим особам конкуруючим, котрих нариси зістануть приняті на власність комітету будови народного руского театру.

IV. Речинець до вношенья вказаних нарисів (шкіців) означаєсь до 31 н. ст. грудня 1904, 12 годин в полудне.

V. Предложенї нариси (шкіци) мають бути підписані моттом, до котрого буде долучена запечатана коверта з іменем автора, яку отворить ся по принятю дотичного нарису (шкіцу).

VI. Про принятє нарисів (шкіців) і наділенє нагород рішати буде комітет будови народного руского театру на предложенє упрошених знатоків.

VII. Неприняті нариси (шкіци) будуть звернені авторам без відкриваня імен.

VIII. Вносити нариси (шкіци) належить на руки голови комітету будови народного руского театру Дра Костя Левицкого, адвоката у Львові (ул. Корнякта ч. 1. II. пов.), де може також переглянути плани фірми Фельнера і Гельмера. На жадане вишле ся літоґрафічну відбитку головного нарису (шкіцу) внутрішнього.

За Комітет будови народного руского театру у Львові 1 червня 1904 р.

Др Кость Левицкий голова. *Др Евген Олесницкий* заст. голови.

Проф. Володимир Шухевич заст. голови.

Др Михайло Коцюба секретар. 3—3

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд"! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!

— Купуйте на премії для дїтий книжочки Руского Товариства педаґоґічного!

Банк церковний о. Ґоцкого.

(Статя надіслана.)

Парох Острова перемиской епархії о. Ґоцкий оголосив проект до заложенья церковного банку.*) Той проект сьвідчить справдї о добрій волї о. Ґоцкого, але заразом і о тім, що о. Ґоцкий неповне обізнаний з історию, статутом, орґанізациею і теперішним станом Тов-а св. П е т р а.

О. Ґоцкий хоче нового Товариства або банку церковного длятого, бо теперішне Тов-о св. Петра не дав позичок, не має зелїзних фондів і не принимає щадничих вкладок.

Отже пригадуємо, що після дотеперішного статута (§ 3) мало Товариство давати самі лише безповоротні запомоги, а загальні збори мали що року призначати якусь часть із зібраних до року фондів на ф о н д з е л ї з н и й (корінний), спільний для всїх трох епархій (§ 27 і 28). На послїдних загальних зборах змінено сї параґрафи так, що Тов-о давати буде попри безворотних також і звороті безпроцентові запомоги (позички) і що кожда епархія чи то кождо Тов-о епархіяльне буде мати свій осібний фонд зелїзний, на котрий загальні збори будуть що року відкладати якусь часть із зібраних до року фондів.

Ходило би еще о вкладки на книжочки щадничі, котрі би мали становити зелїзний фонд для кождої церкви з осібна.

Та на ту ціль не треба чейже осібного Тов-а, а можна й осягнути в дотеперішних наших Тов-ах економічно-фінансовых, хиба що хотїло ся би тим Товариствам робити конкуренцию. Можна би також такі зелїзні фонди заложити без великого апарату при Консисторіях, як то намірив Преосьвященний митрополит, коли Тов-о св. Петра не давало ніяких ознак житя.

Неясний є також і рахунок, яким о. Ґоцкий ілюструє свій проект: „Коли би взяло ся за норму — повідав о. Ґоцкий, — що кождий парох обовязаний річно на зелїзний фонд зложити по 2 сотики від душі, то від 688 парохій (длячого не числить вже від душ?) прийшло би річно 22.000 (в „Руслані": 32.000), що за 10 лїт робить 22.000²(?!)**).

Ми давали еще таніше. Ми арґументували так: в нас 3 мілїони. Коли би тілько один мілїон дав річно по 1 кор. (= 4 центи місячно), то мали би ми річно мілїон кор. або 500.000 зир., а за ті гроші могли би ми побудувати без клопоту що-найменше 20 церквей річно. Та рахунок нам якось не дописав. Наші люди не хотять якось розумїти, що без церкви нема і Руси, хоть щоденна істория дає тисячні докази на тое.

О. Ґоцкий подає впрочім, як сам повідає лише проект, т. в. раду до заложенья банку; статут мав би уложити уже хтось другий, а Ординарият мав би приказати, аби кожда душа дала по 2 сотики річно на заквадований капітал того банку.

З тих слів не можна гаразд впрозумїти, чи о. Ґоцкий хоче теперішне Товариство сьв. Петра перемінити на банк чи хоче заложити зовсїм окреме фінансово-заробкове Товариство. В першім разї повинен був о. Ґоцкий виступити з готовим проектом зміни статутів на загальних зборах львівских (§ 14), в другім разї не належить его проект перед форум загальних зборів філії перемиской. — *Видїл центральний Товариства сьв. Петра.*

*) Гл. ч. 117. „Дїла": Ратуймо самі себе! — *Ред.*

**) Се-ж очивидна похибка друкарска замість 220.000! — *Ред.*

КОНКУРС.

Комітет Бурси Руского Товариства педаґоґічного у Львові (Вірменьска ч. 2) розписує отсим конкурс на принятє питомців до Бурси товариства на рік шкільний 1904/5. Приймати ся будуть ученики ґімназиальні, сини членів Руского Товариства педаґоґічного.

Условія принятя є:

1. Батько (опікун) петента мусить бути членом Руского Товариства педаґоґічного. — 2. Кождий питомець мусить бути зовсїм здоровий, що потвердять оглядини лїкарскі з початком року шкільного. — 3. Комітет бурси приймє лише добрих і пильних учеників, котрі дають повну запоруку, що скінчать ґімназию. — 4. Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену сплату за сина з гори (найменьше 15 К місячно). — 5. Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар в сумі 2 К. — До подання о принятє долучити отже треба: 1. Сьвідоцтво шкільне петента з послїдного півроку. — 2. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовяже ся виразно умовлену суму за помішенє сина в бурсї кождого місяця точно і з гори платити. 3. Сьвідоцтво убожества.

Кождий принятий питомець має привезти з собою: 6 пар біли, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпеток і 4 ручники, подушку і коцик або ковдру до накриваня, порядне одїня, плащ і 2 пари обуви. Кожда штука біли має бути виразно зазначена. — При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед зарядом, що все потрібне має, а если би не було все в порядку, може наразити ся на неприняте в послїдній хвили. Всї питомці є обовязані користати з науки сьпіву, а старші також з науки языка французского і стеноґрафії. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою ніякого заняття. Поданя адресовані до Комітету бурси Руского Товариства педаґоґічного у Львові ул. Вірменьска ч. 2. треба подати найдальше до 1 липня 1904. — Всї бувші питомці мають також внести поданя.

У Львові, дня 25 мая 1904. 2—3

Комітет Бурси Руского Товариства педаґоґічного

Оповіщенє.

Комітет будови народного руского театру намірюючи в році 1905, приступити до будови театру на закупленім ґрунті, на стоці улиць Сикстуской і Льва Сапіги у Львові, предложив магістратови кор. столичного міста Львова плян парцеляциї дотичного ґрунту з визначеним місцем під будову театру, що одобрила Рада міста Львова рішенем з 10 марта 1904.

Наслїдком того має комітет будови народного руского театру перевести в сім році пляновање і вивіз землї, аби приготовити площу під будову театру як також провитованих улиць, які удержувати буде громада

— **Родимці!** Нема майже чоловіка інтеліґентного в Галичині, якого станові обовязки не змушували би хотяй раз в рік приїхати до Львова. Маємо повну надію, що Родимці вже небавом будуть заїздити до свого готелю а тепер взиваємо їх і просимо, щоби вступали в члени „Народної Гостинниці“, бо отворивши готель у Львові сьміло зможуть сказати, що се їх власна хата. — Удїл виносить 20 К і 2 К. виписового. — „Народна Гостинниця“ Львів, Ринок ч. 36.

Надіслане.

Сим поручаємо Впов. панів Петра Севюту, рускаго артиста маляря, замешкалого при ул. Жовківскій ч. 44 В у Львові і Евстахія Щупляневича, артиста-різьбаря, властителя різьбарско-столярскої робітні, замешкалого при **ул. Батория ч. 32 у Львові**, котрих роботу знаменито виконану в церкві добрянській ми оглядали з великим вдоволенем.

За церковний комітет *о. Р. Шепарович*, парох в Добрянах.

Прегарну роботу в Добрянах висше згаданих Панів артистів ми бачили і можемо їх сьміло припоручити кождому.

О. А. Полянський декан.
О. Петро Шачковский совітник.
О. А. Добіцкий. 353 6—10

Для певної льокациї капіталів

припоручаємо:

4% листи заставні Тов. кред. земского
4% і 4½% „ „ Банку краєвого
4% і 4½% „ „ Банку гіпотечного
4% і 4½% позичка м. Львова.

Ті папери купуємо і продаємо найкористнійше

СОКАЛЬ і ЛІЛІЄН

дім банковий і контора виміни.

Ц. к. уприв. галицкий акцийний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

принимає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, принимає до переховання цінні папери і удїляє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних інституций так звані

ДЕПОЗИТА СХОВКОВІ
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касі сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де *безпечно а дискретно* можна переховувати свое майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдальше йдучі заряджения.

Приписи відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім віддїлї. 374

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185



ГРЕБІНЬ ДО КРАШЕНЯ ВОЛОСЯ!

Звичайним чесанем закрашусь сиве або руде волосє на правдиво русяве, темнорусяве або чорне. Зовсім нешкідливий! Вистане на цілі літа! Уживались тисячами!

Штука 5 К оплатно. 426

Висилає: **J. Schüller, Wien II. Kurzbauergasse Nr. 4.**



ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 6—8

Народна Торговля

поручає у всіх своїх складах

Насїня виробовані [конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, капуста, морхов, петрушка и пр.]

Коси з фірмовою написею „Народна Торговля“ по цїні 1·—, 1·20, 1·40 кор. відповідно до величини.

Серпи ковальскі — легкі а зручні по 50—60 сот.

посередничить при закупні всїх родів 280

„МАШИН РІЛЬНИЧИХ“.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Укінчений абітуриент ґімназияльний пошукує лекциї на провінции. Зголошення: *І. Тимчук* ул. Пекарска ч. 67, Львів.

Старша женщина інтеліґентна, вдова по учителю глядає місця до заряду дому у вдівця священника. Зголошення під адресою: Волошиньска в Путилові poste restante. 449 1—4

Резервовий кадет глядає на час вправ в приватнім рускім домі в Бережанах обіду і вечері. Зголошення під „Резервовий кадет“ до „Адміністрациї Дїла“. 450 1—2

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки з моногр. „Сокола“	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, гальовані на златві	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармозіс „ „	80	„
Шпилька до краватки	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 20	„
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притискачі зі скла з фотографією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по.	70	„

Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї“ ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Труді“ і у Дениса Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

Глядаю старшої женщини від 40 до 50 лїт, аби занялася кухнею при однім мужчинї. Poste restante M. K. 10 Стрий. 434 2—3

Семинаристка з III. року глядає лекциї на час ферий вакацийних. Ласкаві зголошення: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 2—12

Відповідне помешкане для гостий прибувших на купелї в ріцї „Сьвічи“, адрес: Данило Ковердан в Княжолуцї п. Долина к. Стрия. 451 1—3

НОВА БРОШУРКА
(o 102 сторонах)
„З житя Русинів в Америці“
до набутя — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 2—12

КОЛДРИ на вовнянній ваті по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 10, 11, 12 до 19 зр. Колдри шовкові атласові по зр. 12·50, 14, 26, 18, 20, 22, 24, 28 до 32. Новість! Колдри подвійні обосторонні до ужитку дуже практичні і гарні лише о 1 до 2 зр. дорожше від цїн повищих. Найбільший вибір лише в спеціяльній торговли колдер і матерацїв Йосифа Шустера, ул. Коперника 5. 287

Перший руский склад машин до шитя



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вел. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услїва сплати пристушні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописею, приволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1. Фінляндия і Сахара	44	сот.
2. Повістки („Тїточка Ганка“ і „Дна старші Богомільці“	36	„
3. Житє св. о. Николая	40	„
4. Пасїка.	70	„
5. Про лучбу ґрунтів або комасацию	80	„
6. Спартак, провідник римских ґладіаторів	90	„
7. Гетманьскі свати	50	„
8. На послухане до Відня	40	„
9. Оферма	40	„
10. Від чого вимерла Меланя	40	„
11. В глухім кутї	40	„
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52	„
13. Цїкавї розмови про держави і народи Европи	60	„
14. Батько Петро і его дїти	40	„
15. Дещо про молоко	40	„
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17. Абрагам Лїнкольн	50	„
18. Горить	60	„
19. Як чоловік боре ся з природою	90	„
20. Під морскими хвилями	40	„
21. Кілька рад і пересторог для хліборобів	45	„
22. Про обірник і инші навоза	60	„
23. Істория України-Руси (з образками)	30	„
24. Молитвеник народний а) звичайній оправі	60	„
Молитвеник народний в б) лучшій оправі	80	„
25. Великий молитвеник „Хваліте Господа в небес“ на звичайнім папері в оправі а) полотняній в футералом	1 К 80	„
б) шкіряній в позолоченими берегами і футералом	2 К 80	„
Великий молитвеник „Хваліте Господа в небес“ на великовім папері в оправі а) шкіряній в позолоченими берегами і футер.	3·60	„
б) такій самій з кламр.	3 К 60	„

Замовлення полагоджує ся відворотною почтою.

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ҐЕЛЯ

марки „Edelgeist“.



При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиванню гігієнічно-профілактичне средство против ослабления з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Пораґиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рящеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 3—26

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малювання із захованем найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Цїни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279

Рух залїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рящева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1·6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рящева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. пізня львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздков (*), поспішні поїзди **тевстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций удїляє і продає вонні білети та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. залїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні буданештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

Банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 26—72

При закупні товарів просимо поінформуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 130. Львів, Пятница 11 (24) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерата приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кізьского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнтаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерата платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*на границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздики і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Окружні громади йдуть!

[*Допись*].

Виділ повітовий в Борщеві скликав на день 27 червня с. р. до Борщева анкету всіх війтів і асесорів громадских з цілого повіту в цілі засягненя зглядно видобутя з них опінії, котрі громади в повіті були би потомі злучити ся разом в одну збірну або окружну громаду під одним спільним війтом і зверхностию, а відтак, яку квалїфікацию мав би мати такий окружний війт і яку мав би побирати річну платню. У відозві вправдї зазначено, що замірена злука мала би служити для облегчена тим бідаїйшим громадам, котрі для браку материяльних средств не годні самі виповнювати вложених на них законом задач адміністрацийних; але висуненє на порядок дневний кваліфікациї і платнї тих нових війтів говорить аж надто виразно, що тут не так ходить о облегчень громадам, як о платнї тих нових, кваліфікованих урядників.

Отже радуйте ся всякі недоучені писарі, відправлені офіциялісти і збанкруговані підпанки, бо вам тепер отворять ся не тілько щедре жерело легкого житя і наживи, але і вдячне поле для „obywatelskiej i narodowej pracy", за котру наш вдячний „kraj" так щедро винадгороджувати вміє. А ви, бідні рускі мужики, також радуйте ся, бо нові „линдвуйти" не тілько облегчать вам значно вибори до парляменту, сойму і всяких пожиточних рад, так що і не счуетесь, коли і як вийдуть тоті ваші заступники, „облегчать" вам ваші каси громадскі, в котрих ви вже западго готівки збиваєте, — але й внесуть межи нас правдиву „narodow-y" культуру, виженуть з вас і ваших дїтий усе ваше дике „гайдамацтво" і доведуть вас до того що буде

„jeden naród pod jednym dachem
nakryty jednym żebraczym łachem!

Не писали би ми так гірко, коли би в нас не доходило до справдї македоньских відносин... В краю цвите анальфабетизм, цїлковитий брак шкіл і учителїв, брак майже всяких видатних жерел заробку, парцелиция, еміграция, огнї і помори, нужденна управа рілї і ще нужденнїйший хів худоби, словом: тілько рак на загосня, тілько нужди до пагодженя, тілько справдї потрібної і конечної роботи: а наші ради повітові... скликують анкети, щоби в краю помножити число урядників бюрократів, — отже класи людий не тілько непродуктивних, але в такім нужденнім краю як Галичина, пересиченім вже бюрократами, вправ шкідливих. Ще була би рация, побільшувати число адміністрацийних урядників, як би було що і ким адмініструвати; але у нас в Галичині де анї нема чим адмініструвати, анї нема для замірепої адміністрациї хоть мінімально спосібних і відповідних людий, там помножувати бюрократів не тілько гріх перед суспільностию, але просто злочин! Але ми се добре розумімо і висказжемо се отверто: Вам, панове, зовсім не ходить о поправу адміністрациї, але Вам ходить виключно о польонізацию, а вибори і о як найдовше утриманє власти над нещасливим, позбавленим прав руским народом! Бо коли би вам ходило справдї о добро того люду, то ви би не тілько не запроваджували нових бюрократів, але ще покасували значне число тих, котрі до тепер без пїякого пожитку для краю заповняють преріжні сінекури. Ви би закладали школи, читальні, фабрики, підносили рільництво, торговлю і промисл, заводили сади і огороди, отвирали копальні, експльоатували вуголь, отвирали заробому людови нові жерела заробку; а то ви множите лишень поліцию і агентів виборчих, щоби нарід обмотати у безвихідні сїти і відобрати у него волю, розум і всяку ініциятиву.

Послїдна статистика Галичини показує, що в нашім краю найбільше залегистий і екзекуций податкових: а ви тим нуждарам для егоістичних цїлий ще хочете надавати „landwójt-ів", котрим певно треба буде виплатити кілька сот ринських річної платнї, треба буде вибудувати „будинок канцелярийний" а може ще і мешкаця приватне, котрим треба буде оплачувати дорогі комісиї за заладженя якої-небудь справи о межу, школу полену або надавь концесиї на будову якоїнебудь стодоли і т. п., котрий, ніч-темний, але з претенциями (бо кваліфікований!) буде мужика в додатку зневажати і поневіряти!

Се, як сказано вже, не гріх але злочин; а до яких вислїдів така політика доводить, на се лишє вказує приклад Македонії або Финляндиї. Те ми на раї слабі і не можемо спинити нерозумних починань. Тоя лише можемо завізвати всїх наших сьвідомих людий, котрі найдуть ся в скликаній на день 27 червня с. р. до Борщева повітовій анкетї: Не мовчіть, але скажіть нам цїлу правду в очи і рішучо та з усею силою запротестуйте — проти замірепого запроваджения окружних війтів!

Ом

——

До сеї допису, що порушує так важну для цїлої суспільности справу, додамо ще, що подібна акция повітових рад, як в Борщівщині, заіснувала і в цїлім краю за ініциятивою князя Юрия Чарторийского яко предсїдателя виконуючого комітету з'їзду повітових маршалків, що відбув ся в справі заведеня збірних громад. В виконаню ухвал сего з'їзду князь Чарторийский взивав всїх повітових маршалків дати свою опінію що до слїдуючих трех квестий: 1) чи є пожаданим заведеня збірних громад і чи лише для порученого чи також і для власного круга дїлания; 2) чи начальник і заступник начальника збірної громади мусїли би посїдати певну кваліфікацию і 3) які платн мали би вони побирати?

Замітне при тім, що сей обїжник князя Чарторийского розіслано з краєвого видїлу, значить, акция ся носить на собі пятно офіциальности.

В виду того наші люди в цїлім краю повинні подбати, щоби на скликуваних радами повітовими анкетах, як се стало ся в Борщеві, западали рішеня, що були би виразом правдивої опінії населеня, а іменно рішеня рішучо противні сій новій „реформі". В тих-же повітах, де маршалки повітові не подали згаданого обїжника до відомости рад повітових і думають самі їх по своїй думцї пологодити, репрезентанти сільскої курії в радах і видїлах повітових повинні взінтерпелювати маршалків, що дїв ся в сій справі, та на кождий спосіб спонукати ухвали, висказуючі опінію про сей новий проект заведеня нашого народу. А — думаю — позискане корисних нам опівій буде тим лекше, що окружні громади загрожують так добре автономії сільского населеня руского, як і польского, та заповідають ся новим тягаром так для селян-Русинів, як і для селян-Поляків.

В справі орґанізациї нар. учительства.

[*Допись*.]

Позволю собі докинути кілька гадок в справі орґанізациї нашого учительства та наміреного в сій цїли з'їзду.

Отже передовсїм радив би я, щоби на з'їзді находили ся лише сьвідомі чесні Русини; а щоби охоронити себе від всяких Деминчуків та Мариоаних, жадав би від кождого учасника власноручно підписати такої більше-менше замки (так було на з'їзді Wszechpolak'iв):

„Даю слово чести і стверджую се власноручним підписом, що 1) уважаю себе членом українсько-руского народу і годжу ся на всї консеквенциї того признания; 2) з'обовязую ся наради, дискусию і ухвали з'їзду задержати в тайні з вийїмком того, що з'їзд узнає за відповідне до оголошена".

З тої причини не допустив би я також справоздавців дневникарских на з'їзд (а бодай з дневників нам чужих або ворожих).

В з'їзді повинні би взяти участь: 1) учителї і учительки шкіл народних і середних, також і емеритовані, з Галичини і Буковини; 2) наші посли з державної ради і сойму; 3) делеґати народних просьвітних товариств, „Просьвіти" і „Товариства імени Шевченка".

Предметом з'їзду повинні бути наради 1) в цїли орґанізациї самооборони (евентуально і самопомочи) учителїв так народних як і з семинарий учительских і з гімназий та шкіл реальних головно в тих разах, коли оборона та є потрібна супроти переслїдувань зі ґлядів національних. В нарадах повинні взяти участь всї учителї без ріжниці, в яких школах вчать чи вчили (народних чи середних). Орґанізация повинна обійняти загал нашого патріотичного учительства. Вправдї я знаю, що учителї народні більше наражені на прикрости, більше мають опікунчих духів, більше наражені на терор, денунциациї, перенесеня, материальні страти, і т. п.; але як раз се в причини, для котрих лишє ситуовані товариші з шкіл середних повинні їм подати помічну руку, повинні разом з ними стануги в ради борців як рівні сини тої самої Руси. А впрочім, хоч „невигідному" учителеви шкіл середних трудніше доїхати кінця, все таки знайшлись би і такі випадки, не говорячи вже о ріжних „шпильках", котрими рішаючі чинники можуть так сеолодити службу тому осібникови, що він сам рад їти в стан відпочинку.

Отже ся точка повинна згуртувати всїх учителїв, повинна бути предметом їх спільних нарад, повинна витворити спільну орґанізацию.

2) Наради над станом наших шкіл. Тут повинні би учителї поділитись на секциї, а то на секцию: учителїв шкіл народних, семинарів учительских, ґімназий і шкіл реальних.

В тих секциях треба застановити ся, Оськілько теперішна школа відповідає потребам і вимогам нашого народа; застановити ся над анальфабетизмом і средствами, як би его усунути; застановити ся над способами, якими можна би збільшити число шкіл з руским языком викладовим; застановитись, як би збільшити число сьвідомих учителїв-Русинів, як би підняти фреквенцию учеников в школах середних. Тут могли би учителї подати довірочно свої спостереженя над молодїжию, що виховуєть по школах з польским языком викладовим, спостереженя о сильо її там трактують обязково ітд. Тут можнаби також застановитись над нашими бурсами, де вони потрібнїйші, як вони повинні бути ведені і т. п.

Зуваги, що часто могли би учителї шкіл народних поінформовати в дечім учителїв

---

5)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Кучанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик*.

——

Описаніе разныхъ достопримѣчательныхъ странъ, мѣстностей: (рудниковъ, теплицъ, монастырей, историческихъ памятниковъ, княжескихъ могилъ и пр)

Въ четвертомъ отдѣленіи будутъ напечатаны: пѣсни, сказки, пословицы, загадки, суевѣрія и пр. буковинско- руснаго народа.

Я сравнивалъ Головацкаго описаніе нравовъ (,) обычаевъ, его пѣсни, загадки и суевѣрія съ моими, и они совершенно не подобны моимъ. Мое описаніе свадьбы не могу сравнивать ни съ Галькою ни Дачкомъ (?) *). ибо эти мнѣ неизвѣстны.

Печатать можно мое сочиненіе книгой или статьями въ какомъ-нибудь журналѣ: н. пр. въ журналѣ „Вѣстникъ Европы".

На Ваши замѣтки касательно употребленія буковинскимъ народомъ словъ: ходятъ, горѣлка, сопѣлка и пр. я долженъ презваться, что я въ этомъ отношеніи доселѣ совсѣмъ не зналъ и теперь еще незнаю, какъ именно эти слова (для Васъ) писать. Меня учили писать: ходятъ, горѣлка, сопѣлка, робилъ и пр. а не „ходя", „горѣвка, сопѣвка, робивъ", какъ это народъ нашъ произноситъ. Для того отже я не зналъ какъ эти слова въ моей рукописи писать и только по той одной причинѣ писалъ одинъ разъ „ходя" а другой „ходятъ".

Но кромѣ того затрудняетъ меня въ настоящемъ времени еще одно обстоятельство и вопросъ: какъ именно я долженъ написать всѣ мои пѣсни, сказки и пр., чтобы Вы могли ихъ произносить такъ, какъ нашъ народъ ихъ произноситъ?

Я учился что буква „и" звучитъ въ срединѣ и на концѣ слова какъ латинская буква „e" **), въ началѣ слова же какъ „i". —

Буква „ѣ" всегда какъ „ji" — (ьі) или „йі.", а не какъ Ваше „je". — Буква „о" въ многихъ мѣстахъ тоже какъ „i". и т. д.

И потому не знаю теперь какъ написать для Васъ. (Росіянонъ **) н. пр. слова: горѣвка, сопѣвка, и др. У насъ произносятъ это слово „horiuka". Вы же будете его вѣрно читать „gariewka" и скажете: Вотъ какая чужь!

Напишу по Вашему „горивка", то у насъ будитъ это читать „horewka" и скажутъ: это по „лядски" (по польски), а не по русски.

Такъ должно будетъ по крайней мѣрѣ написать „горівка" ***).

Ну хорошо. А если же я схочу написать слово „ходити", то Вы будете его читать „chodіti", а нашъ человѣкъ читаетъ его „ходете".

Напишу Вамъ „ходете", що Вы вновь скажете „чужь!", а нашъ человѣкъ прочитавъ это „ходете", скажетъ може чужь! не разумѣя значенія слова „ходете" или „ходыты", писанаго не его правописаніемъ. —

У насъ такъ произносятъ слова: соніука", „горіука", „ходыу", „зібрауся" (мѣсто собрался), „нашоо", „чорненьки, „шо" (мѣсто что) „робыты" (мѣсто работать) и пр. — *)

Тоже говорятъ „дверцівъ **) а не „дверцей" (дописка Др—ва вгорі олівцем: „дверець". — М. П.), какъ Вы изволили замѣтить. И для того именно я написалъ былъ въ моей рукописи „дверцовъ", (а не „дверцей") ибо нашъ каждый грамотный мужикъ будетъ произносить это слово „дверцовъ" какъ „дверцівъ", по правиламъ, что въ родительномъ надежѣ множественнаго числа окончене „овъ" всегда читается какъ „івъ" ***), а только такъ пишется „ов." — правописанія ради.

Въ этомъ отношеніи я соглашаюсь съ Вами, что пѣсни, сказки, и пр. нужно будетъ писать на чисто-народномъ языкѣ, и я готовъ въ этомъ моемъ сочиненіи указать на всѣ различія въ произношеніи словъ — существующія между буковинскимъ и всѣми Вашими (московскимъ, полтавскимъ, кіевскимъ, подольскимъ) нарѣчіями. Вы меня упрекаете, что я незнаю по русски писать, и что мое сочиненіе никакъ не можетъ быть печатано въ томъ видѣ какъ оно есть.

На то осмѣливаюсь Вамъ замѣтить, что я во время *) всѣхъ моихъ упражненій въ наукахъ изучался только тому языку, какимъ нашъ буковинскій народъ говоритъ, а о Вашемъ литературномъ языкѣ и понятія не имѣлъ и даже не имѣть доселѣ никогда надобности*) изучиться хорошо Вашему литературному языку. Какъ меня учили, такъ и теперь пишу, и для того будьте со мной снисходительны, если я почти въ каждой строчкѣ моего письма дѣлаю мерзкія ошибки; однакожъ со временемъ все еще быть можетъ, чего теперь нѣтъ **).

И такъ я думаю писать мое сочиненіе (перев. „такъ") какъ настоящее письмо писалъ, географическо общество должно же исправить всѣ неправильности по собственному мнѣнію.

Пѣсни, сказки, пословицы, суевѣрія (промовы) загадки и пр. буду писать на чисто народномъ языкѣ не уважая никакую ортографію, однакожъ съ нѣкоторыми изъясненіями нужными для читающей россійской публики.***)

Если Вы отже желаете, чтобы это мое сочиненіе еще въ настоящемъ году было напечатано, то извольте сказать географическому обществу или книгопродавцу Вашему*), чтобы они мнѣ еще въ латинскомъ мѣсяцѣ февралѣ прислали означенную мною сумму,

---

*) Знак запитаня кладе сам Купчинко; мало бути: Дешком. — М. П.

*) Буква „е" і дальші „і", „ji", „je" підчеркнені Др ним. — М. П.

**) Др-ів підчеркув букви „овъ". М. П.

***) Др-ів підчеркнув слово „горівка" і дальші „chodete", „ходыты". — М. П.

*) Цїле сесе речене Др-в зачеркнув — М. П.

**) Др-в підчеркнур тут букви „цівъ". — М. П.

***) Др-ів поопідчеркував слова: „овъ" читается всегда какъ „івъ", і дальші: „готовъ..... указать на всѣ различія въ произношеніи словъ — существующія", „подольскимъ, кіевскимъ", „упрекаете". — М. П.

*) Др-ів поопідчеркував слова від „во врема" до „говоритъ", і далї від „не имѣлъ" до „языку". — М. П.

*) „надобности" мае значити „пагоди", а а дїйсно значить „потреби". Я не вказую на инші языкові чудовища Кучанка, які легко завважити самі читачі, особливо ті, що знають російську мову. Певно, переконавши ся, що чого нема, того й бути не може, Купчанко пише пізнїйше Др-ву чисто по-народному. — М. П.

**) Др-ів підчеркнув слова від „однакожъ". — М. П.

***) Др-ів зачеркнув цїле се речене. М. П.

*) Слова від „географическому" і дальші „предъ м. Мартомъ окончилъ цїлое сочиненіе" Др-ів підчеркнув. — М. П.

шкіл середних і навідворот, думаю, що в кождій секциї повинні находитись також делеґати двох инших секцій.

Ухвали поодиноких секцій подають ся відтак до відомости засіданю пленарному.

Кождя секция вибирає зпоміж себе по двох (евентуально і по більше) мужів довіря. Разом творять вони Комітет, що має дальше вести акцию після ухвал з'їзду. Комітет, що має буги видимою головою нашої орґанізації, до котрого можна би дальше звертатись і котрий має дальше збирати потрібні матеріяли.

Що-до закладання нової часописи чи німецкого додатку думаю, що се непотрібне. „Промінь", евентуально і инші наші часописи радо помістять дописъ про кривду нашого учителя, о скільо він тілько звернесь до редакциї з такою допискою. Те саме зробить певно і Ruthenische Revue, коли би тілько більше число пренумераторів позволило збільшити її обем.

День 18-ого н. ст. лишня, а місце Львів, думаю, що суть ще найвідповідніїйші. Певно, що кождий день буде комусь невигідний; можуть зайти перешкоди, що і в найдогіднїйший день комусь не позволить приїхати; але на се не можна оглядати ся. Те саме відносить ся і що-до місця. Хто буде міг і в кім би ся ще руске серце, хто почував ся до праці для нашого народа, хто відчув приємности та солодощі зі сторони наших опікунів: той приїде, той стане в ряди народних борців. А хоч буря тепер лютить ся, то не віковічна вона!

А тепер ще кілька слів до тимчасового комітету, що той з'їзд уладжує.

Комітет повинен розіслати до всіх сьвідомих учителів квестіонар, з котрого можна би набрати статистичних дат про стан наших шкіл, про відносини наших учителів і учеників. Комітет повинен розіслати до всіх сьвідомих учителів запрошення на з'їзд і долучити друковану заяву, котру кождий учасник має підписати і при вступі віддати.

Заточник.

Відозва „Сокола".

Нема чейже в нашій суспільности ні одної людини, котра би не звала, що то є „Сокіл", яка его задача і ціль.

І ті, що придиляють ся роботі „Сокола" з близька, і ті, що довідують ся о ній із звітів і донесень часописей, признають, що до тої праці потреба не лиш богато людий але і значних материяльних вкладів.

Завдяки зрозуміня ваги Сокільства робітників-Соколів маємо досить; за те скромні наші материяльні засоби, опираючі ся виключно на вкладках членьских і на мізерній субвенциї сойму, не кистарчають Соколови в его орґанізацийнім походї. Найгірше болючою стороною Сокола є брак власного гнізда у Львові. Всякі змагання, стремлячі до осущення так животної справи, розбивають ся о брак гроша.

Від нового року видав Сокіл на ціль будови власного думу 5000 облїґаций по 10 кор.; і по піврічнім пуканю до патріотичних чувств нашої суспільности зміг зібрати 2.000 корон.

На ту саму ціль уладжує фантову льотерию. Видано 20.000 льосів по 25 с.; ну, і доси продано заледве за 1000 кор., що еще не покрило коштів накладу.

В минувшім році збираво на ту льотерию фанти. Зібрано доси 800. Тут мимоходом скажемо, що фанти на ту льотерию з вдячностию принимаємо аж до осени, се є аж до тягнення.

Двигнене власного храму, як сказано, є першим нашим ділом і то в як найкоротшім часі. Не можемо вже дальше скитати ся по чужих хатах.

В сім році приступаємо до закупна парцелї під сокільску будівлю. Площа є вже усмотрена, знаходить ся в середмістю і має 650 m□ простору. Сокільский дім має мати велику салю з призначенем також на збори, вечерки, концерти і представлення. Здвигнене такого сокільского дому є не лиш справою Сокільства але цїлого народа, бо задля браку подібної салї у Львові Русини мусять скитати ся по чужих салях і солено за них платити. В послїдних часах видали Русини на салю Фільгармонії кілька тисяч. Чиж ті гроші не могли би лишити ся в кишенях наших товариств?

Родимці! Будуючи дім „Сокола" у Львові, будуєте „Краєвий Народний Дім", будуюте прибіжище не лиш для львівского Сокільства, але для цїлого народа, бо салї преціньвсїм Русинам потреба.

З огляду на так велике значіне, яке має „Дім Сокола" у Львові, кличемо до всїх патріотів в краю: Поможіть вибудувати Сокільню, закупуйте облїґациї, льоси, збирайте дрібні датки в своїх кружках при всяких нагодах, як весїлях, празниках, сходинах. Місто желань на іменини, телеґрам весїльних і всяких желань на родинні торжества збирайте на „Дім Сокола".

Передовсїм звертаємо ся до наших красавиць. Вашою працею і заходом змогли ми зібрати значне число фантів, тож маємо велику надію, що Ви возьмете ся з еще більшою пильностию до збирання датків і львиною частию причините ся до здвигнени Сокільні.

У Ваші руки головно віддаємо нашу справу і сподіємо ся що клич наш відобє ся сильним відгомоном в серцях Ваших і покладані у Вас наші надії осущать ся з великою користию для справи нашого Сокільства і цїлого народа.

Гаразд!

Старшина тов. гім. „Сокіл" у Львові.

Війна.

Брак всяких дальших урядових вістий о тім, що діє ся на просторони Кайчу-Гайчен а Сюянь, мимо того, що перед кількома днями рапортовано, що на Кайчу і Гайчен маширують дві японські армії (Нодзу і Куроки), брак всяких вістий о дальшій судьбі Штакельберґа, утверджує нас в переконаню, що в приватних донесеннях о битві під Гайченом теки є шось троха правди. Після сих донесень, під Кайчу получили ся друга і трета армія японьска (Оку і Нодзу). Се значило би, що Оку, котрий після довесеня Штакельберґа по битві під Вафанку здержав свій похід і розвинув лїнію на пінперек Ляотуна на висоті Вафанку, рушив наперед. Инше донесене потверджує попередну вість о стілько, що оден віддїл армії ґенерала Оку обсадив місцевість о 20 км. на полудне від Кайчу. Після донесень російских, французких і анґлїйских дневників на лїнії Кайчу-Гайчен вже від тиждня кипить завзятий бій. Здаєть, що в бою бере участь цїла російска армія під командою самого Куропаткіна, бо дневники доносять згідно, що в Ляояну вимаширувало все війско а лишили ся лише віддїли червоного хреста.

(Телеґрами).

Петербург. Русь доносить дня 20 с. м. Під Кайчу дня о год. 6 рано Японці обійшли лїве крило російске. Розпочала ся страшна канонада. Хінці показували Японцям сиґналами російскі позиції. Росияни здесятковані. Начального ґенерала убив ґранат. В часї найбільшої канонади переїхав поїзд з раненими.

Нючван. Під Кайчу кипить без перерви страшний бій. Дня 18 с. м. погибло 2000 Росиян з 5 ґенералами. До Нючвану прибігло богато російского війска без оружия.

Льондон. Оку пустив ся здоганяти Штакельберґа і дня 21 с. м. обсадив С'юянчен о 30 миль на північ від Вафанку а 15 миль на полудне від Кайчу, куди Штакельберґ стягав свої недобитки. Оку маширув здовж берега, критий фльотою, котра в часї послїдної битви остріловала зелїзничу лїнїю. Маршалок Ояма вже приїхав до Такушану. Куроки мав одержати наказ, аби змінив свій первістний плян, і замість маширувати на північний захід, скріпив армії ґенералів Нодзу і Оку.

Чіфу. Штакельберґ удержав свої позиції в околици Кайчу. В проході Мотіен (на північ від Фенвангчену) кипить битва.

Берлїн. Куропаткін вислав часть сибірскої армії і 60 гармат на полудне. Сей корпус дійшов до Дашічао (половина дороги між Кайчу а Гайченом).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорский сойм.

Будапешт. Сойм приняв в третім читаню закон о реґуляциї платнї зелїзничих урядників. В поіменнім голосованю сойм приняв до відомости відповідь президента міністрів на інтерпеляцию в справі уживания німецкого языка в дипльоматичній службі. Розпочала ся дискусия над буджетом за рік 1904.

Наслїдник Бобрікова.

Берлїн. Tagblatt доносить з Петербурга, що наслїдником Бобрікова буде Ігнатієв, брат б. амбасадора в Царгороді. Новий ґенерал-ґубернатор Фінляндиї буде дальше вести політику Бобрікова. Говорять, що сенат буде знесений. В Гельсінефорсї арештовано двох людий, котрі знали про атентат на Бобрікова.

Мароканьскі розбишаки.

Вешинґтон. Американьский консуль в Танґері просив о інструкциї в справі Пердікаріса, полоненого Райцулем і дістав відповідь, аби держав ся попередних інструкций і без порученя з Вешинґтону не висилав війска. Консуль повинен жадати від мароканьского правительства, аби доставило ему або живого Пердікаріса, або неживого Райцуля.

Танґер. Одна франфуска фірма позичила мароканьскому султанови 70.000 доларів на викупно полонених Американців. Справа викупна застрягла знов, бо Райцулї домагав ся для себе і для своїх товаришів зелїзного листу і докладного означени місця, де Перікардіс і его товариш мають бути відставлені.

Виборы в Америцї.

Чікаґо. Республиканьский конвент национальний ухвалив одноголосно кандидатуру Рузвельта на президента.

Борба против конґреґаций.

Париж. Сенат розпочав вчера наради над законом в справі внесеня конґреґацийної науки. Внесене о усунене сеї справи з дневного порядку відкинено 168 голосами против 68.

Засуджений міністер.

Білґрад. Дневник „Стамна" доносить, що засуджений за спроневіреня бувший президент кабінету Мілош Петровеич предложив письмо короля Александра, котре виказує его невинність. Ґруїч узнав се письмо за автентичне.

Справа Картузів

Париж. В слїдчій комісиї посол Піша зізнав: Пріор Картузів доніс ему, що приймав особу котра жадала 30.000 фр. для одної партиї парляментарної і 2 міліонів фр. по признаню авторизациї Картузів. Ся особа заявила, що діяв в імени 4 членів парляменту, котрих пріор по імени не назвав. Піша заявив, що назве їх, коли на се дістане дозвіл пріора. Комісия ухвалила видати Картузам зелїзні листи, аби приїхали на засїдане і дали вияснення. Ґенеральний прокуратор зізнав, що тут ішло о політичну поміч, котру президент кабінету відкинув з обуренем.

НОВИНКИ.

— **В Косівщині** — пишуть нам — ще нема спокою. Декому тяжко приходить ся стравити компромітацию, що Січовики таки не хотїли робити „бунту", хоч як в них бунт вимаїлино. Дня 21. с. м. ходив по Пістиню тамошний вахмайстер від жандармериї Ян Теравский і запитував, у кого є сконфіскований календар „Запорожець", та грозив, що подасть до суду. Бувші Січовики просять отецьм Високе ц. к. Намісництво, щоби ц. к. староство і жандармерия лишили їх в спокою, бо вони добре знають, що навіть сконфіскованого книжку вільно кождому мати у себе, а тілько не вільно ширити її і дазати другим. — *Січовик.*

— **Противжидівскі заворушеня перед судом.** В середу скінчив трибунал в Угнові переслухуваня сьвідків в справі звісних противжидівских заворушень. Ми не давали дальшого звіту з тої розправи тому, що зізнаня численних сьвідків виявляли все одні і ті самі подробиці, з тою ріжницею, що одні з них указували на виновників виразнїйше, другі менше виразно, а переважна частина зізнань не причинялась зовсім до виясненя справи. Як ми вже раз зазначили, сама подія на основі судової розправи вийшла зовсїм не так драстично, як її спершу описувано в часописях; характеристичною її цїхою проявляє ся оден психольоґічний мотив — виразне ворожоване жидівского населеня в Угнові з християньским. На тім тлї відбув ся в Угнові цїлий ряд подій, в котрім послїдні заворушеня були дальшою консеквенциєю. По промові прокуратора Закшевского заступав ся горячо за Жидами адвокат зі Львова Мільдвурм, що намагав ся представити угнівскі заворушеня як одну картину більше в спокойничій мартирольоґії (?) жидівского народу і домагав ся згідно з прокуратором як найтяжшого покараня виновників. Именем численних обжалуваних виголосив знаменну оборону д-р Кость Левицкий, ослаблюючи пересадні, патетичні виводи д-ра Мільдвурма. Обговорив докладно докази і противдокази, переведені при розправі і на їх основі виказав неумістність тверджень акту обжалованя. Розрухи вибухли без аґітациї, інстинктивно. Близькі причини трунули товпи народа до вчинків, котрі дадуть ся оправдати. Вкінци відкликав ся до трибуналу, щоби не видавав вироку як сїпа Темида, але щоби мав очи отворені на всьо і узглядняв всякі обставини. Бесіда д-ра Левицкого зробила, треба признати, на слухачах наглядне враженє. Вирок виголосив трибунал що йно на другий день по полудни. Засуджено: Івана Фаріяна на 6 місяців, Михайла Онишкевича, Маґуру, Кузика на 4 місяці, Никодима Мазуркевича, Василя Маґуру, Федька Скрипчука і Хитрина на 3 місяці, Тадея Салюка, Фаріяна і Ройка на 2 місяці вязниці. По 6 тижнїв одержало 10 обжалованих, по місяци 16, а прочі засуджені на менші кари. Всїх засуджених є 50 і вони мають повносити судові кошта. Прокуратор і майже всї обжаловані застерегли собі 3 дні до надуми.

— **З Богородчан** пишуть нам: Против звісного в тутешнім повіті учителя з Глебівки, а тепер в Похівці, Ілиї Балаша виготовила ц. к. державна прокуратория акт обжалованя за обманьство і спроневіреня на шкоду громади Глебівки. Дотична розправа відбуде ся перед трибуналом в Станиславові дня 28 с. м. а покликано на неї всїх громадских радних та ще кількох инших сьвідків.

— **„U nas inaczej!"** Пишуть нам з Буковини: Дня 21 с. м. відбула ся учительска конференция у Вашківцях. Старостою є там Поляк Штронер та й хотїв поводити ся з учителями на польский лад. Якось перед місяцем видав небувале у нас розпоряджене, що кождий учитель, опускаючи місце свого пробуваня у вільний від шкільної науки час, має у своїх властий брати відпустку. Отже коли п. староста явив ся на конферен-

---

чтобы я могъ тотчасъ приняться за работу и чтобы еще предъ м. Мартомъ окончилъ цѣлое сочиненіе.

Позвѣе я уже не буду въ положеніи заниматься этимъ дѣломъ, и для того можете въ Кіевъ написать, что лучше пусть отложатъ цѣлое это дѣло до слѣдующаго года. —

Тогда я буду имѣть довольно времени и мой матерьалъ увеличится тоже значительно въ продолженіи этого времени.

Ожидая пріятнаго Вашего отвѣта имѣю честь пребыть съ совершеннымъ почтеніемъ Милостивый Государь къ Вашимъ услугамъ

Гр. Ив. Купчанко.

4-ий листъ М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

Початку его, себто цѣлого першого аркуша, нема. Листъ початий, бачить ся, після 20-ого января 1873 р., а скінчений, як бачимо, 4 февраля.

Останок сего листу такий:

шить, — и я ,хоть и очень не дальній филологъ, но думаю, что дѣйствительно съ этой столь важной въ исторіи языка буквой трудно разстаться даже въ этнографическихъ изданіяхъ, даже тому, кто держится фонетическаго правописанія. Надо только оговорить, какъ произносится это ѣ въ разныхъ мѣстахъ. Но только во избѣжаніе недоразумѣній не только произношенія, но граматическихъ мнѣ кажется, что, — особенно приверженцамъ историческаго правописанія, (ибо и ѣ важна особенно для исторіи языка) надо употреблять эту букву только тамъ, гдѣ она употребляется въ церковно-славянскомъ и гдѣ она есть дѣйствительно старая двугласная, — а не въ такихъ напр. случаяхъ, какъ „три червонѣ", гдѣ ѣ отнюдь не граматическое и не историческое. Малороссы, которые произносятъ ѣ, какъ і, не такъ будутъ введены въ заблужденіе такимъ правописаніемъ, но великорусы, которые ѣ произносятъ, какъ іе могутъ впасть въ важныя ошибки, встрѣчая это ѣ тамъ, гдѣ въ русскомъ языкѣ оно не употребляется.

Я позволилъ себѣ предложить эти вопросы и высказать эти замѣчанія, имѣя въ виду главнымъ образомъ ученую публику въ Россіи, — которая, по отдаленности, не будетъ въ состояніи р(р)азобрѣть на дѣлѣ всѣ недорозумѣнія, какія могутъ встрѣтиться для филологовъ, при чтеніи Вашего будущаго изданія, если ей не будетъ объяснено отношеніе Вашей системы правописанія къ народному произношенію.

Сравненіе печатной и писанной Вашихъ статей навело меня еще на одну мысль. О печатной Вы говорите, что она писана „Богъ знаетъ на какомъ языкѣ", — и очевидно употребляете мои слова о галицкой литературѣ. Я очень прошу извиненія, если мое выраженіе сколько нибудь обидѣло Васъ, — котораго я вовсе не имѣлъ въ виду, писавши мои слова. Въ данномъ случаѣ Вы тѣмъ менѣе должны принимать на свой счетъ это выраженіе, что Ваша статья вовсе не написана богъ знаетъ на какомъ языкѣ но на весьма чистомъ южнорусскомъ народномъ языкѣ; такъ по крайней мѣрѣ мнѣ кажется по сравненію языка Вашей статьи съ языкомъ нашей Малороссіи. Видно по всему, что не только Вы лично хорошо прислушались къ рѣчи Вашего народа, но что и вообще, должно быть у Васъ, въ Буковинѣ народный русскій языкъ меньше испорченъ вліяніемъ польскимъ и нѣмецкимъ, чѣмъ въ Галиціи. Я думаю по этому, что Вамъ легче было бы написать статью Вашу Вашимъ народнымъ языкомъ, чѣмъ нашимъ литературнымъ нарѣчіемъ, къ которому, какъ вижу я, Вы еще не (при)вышли достаточно. Я позволилъ себѣ въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Вашей рукописи отмѣтить разницу употребляемыхъ въ Россіи выраженій и формъ съ Вашими. Видно по всему, что простѣйшія выраженія и формы затрудняютъ Васъ даже больше, чѣмъ иноплеменника, такъ какъ Вы, изъ боязни употребить форму Вашу, мѣстную, часто употребляете отличную даже тамъ, гдѣ мѣстная форма совершенно согласна съ нашею литературною (этимъ я объясняю такія формы, какъ дверцовъ). По этому все равно Вашихъ объясненій въ томъ видѣ, какъ они написаны у Васъ, въ Россіи нельзя будетъ напечатать безъ значительныхъ исправленій, которыя будутъ равны почти переводу. А между тѣмъ Вы только потратите больше времени, пишучи на вашемъ литературномъ нарѣчіи, а не на Вашемъ родномъ. Если Вы напишете Ваши объясненія къ нѣкимъ Вашимъ же роднымъ языкомъ, то можно будетъ ихъ перевести на наше литературное нарѣчіе, если Вы того нежелаете, или, если захотите, оставить такъ, то и останнть, какъ своего рода примѣръ буковинскорусскаго языка. Конечно, все это предоставляется Вашей волѣ, — я только выхожу изъ факта, что языкъ Вашей рукописи значительно отличается отъ нашего литературнаго и что въ такомъ видѣ какъ у Васъ написана, Вашу рукопись въ Россіи напечатать невозможно.

Вотъ тѣ замѣчанія, которыя я считалъ теперь необходимымъ передать Вамъ по этому дѣлу. Мнѣ кажется, что особенно трудныхъ и неразрѣшимыхъ вопросовъ между нами не возбуждено и что мы весьма легко можемъ уладить небольшія неясности и недоразумѣнія теперь существующія и въ скоромъ времени согласиться съ цѣлью безъ большихъ замедленій приступить Вы къ систематизаціи, а и къ устроенію изданія Вашихъ матерьяловъ.

Съ истиннымъ почтеніемъ имѣю честь быть Вашимъ покорнымъ слугою

Мих. Драгомановъ.

4. Февраля. — Изъ помѣтки на письмѣ моемъ Вы увидите, что оно было писано давненько, однако я не отправлялъ его долго, какъ потому, что разныя дѣла мѣшали мнѣ еще раз просмотрѣть Ваши матерьялы, такъ и потому, что мене брало раздумье, какъ бы Вы не обидѣлись моимъ письмомъ и откровеннымъ мнѣніемъ о Вашей рукописи; кромѣ того я выжидалъ нѣкоторыхъ извѣстій, которыя заставляли меня думать, — не буду ли я въ состояніи не медля выслать нужныя Вамъ деньги, чтобъ Вы не подумали, что я отказываюсь отъ желанія облегчить Вашу работу. По первому пункту моихъ сомнѣній,— пришелъ къ тому заключенію, чтобъ не отступать и на сей разъ отъ правила говорить откровенно свое мнѣніе. По второму получилъ извѣстія, что кіевскій отдѣлъ географическаго общества открыть будетъ скоро. По этому я прошу Васъ извѣстить меня о количествѣ Вашего матерьяла, а также о различіи его отъ изданнаго г. Головацкимъ и И. Галькомъ (Народные звычаи), — чтобъ я могъ составить обстоятельный докладъ географическому обществу.

За симъ прошу у Васъ прощенія за медленность и за то, если что либо найдете въ моемъ письмѣ несоотвѣтственнаго Вашимъ предположеніямъ и мнѣніямъ, — остаюсь готовый служить Вамъ

М. Драгомановъ.

(Дальше буде.)

ції, промовив по інспекторі до зібраних учителів, увевняючи їх о своїй прихильности. Та по его промові зажадав учитель п. Газа, щоби над нею отворено дискусию. Староста спротивив ся, а навіть накинув ся на інспектора, що він, будучи провідником зборів, не відкинув внесеня a limine. При поіменнім голосованю перейшло внесеня п. Гази, а тогдї учитель п. О. Безпалко зголосив ся до слова і почав критикувати поступованє п. старости. Староста іритув ся, кидав ся, перебивав бесіду, але бесідник нїчого собі з того не робить і говорить дальше. В тім самім тонї промовляє другий учитель, п. Е. Гуцайло, та щоби не дражнити над міру п. старости, скоро кінчить внесенєм, щоби над промовою старости перейти до дневного порядку. Конференция принимає те внесеня. Тогдї п. Гуцайло подав друге внесеня, щоби конференция висловила п. старостї недовіре з причини его невмілости у веденю шкільних справ. Сего було старостї вже за богато, і він навіть не вислухавши внесеня до кінця, хопив за капелюх та вийшов ся серед гучних оплесків. Конференция ухвалила і се друге внесеня, а опісля приступила до своїх справ і радила два дні, 21 і 22 с. м. Оттак боронить своїх прав люди зорганізовані. — *Учасник.*

— **Руский театр в Ланцутї.** Наша дружина театральна під дирекциєю п. Михайла Губчака, перебуваюча тепер в Ярославі, дасть в понедїлок 27 н. ст. червня одно представленє в Ланцутї в сали товариства „Sokół", іменно „Ой не ходи Грицю та не вечерниці", образ з житя народного зі сьпівами і танцями в пяти актах д-ра Александрова і М. Старицкого. Цїни місць: 2 К, 1 К 40 с., 1 К і стоячі по 80 с. і 50 с. Сала має 300 місць сидячих, початок о год. 8-ій вечером після часу мійского. Русинів повітів Ланцут, Ряшів, Тичин, Лежайск і Пшеворск просить комітет прибути як найчисленнїйше; замовленя на білєти приймає д-р Йосиф Партицкий в Ланцутї

— **Пожар.** Дня 23 с. м. вибух о 12 год. в полудне грізний пожар в Клепарові підо Львовом і знищив до тла 7 загород, разом 15 будинків господарских. До ратунку станули чотири сторожі пожарні: місцева, львівска, замарстинівска і Сокіл Малехова. Сей послїдний показав, що не тілько потрафить хорошо пописувати ся на сценї у львівскій Фільгармонії, але також умів в дїйсности славно бороти ся з грізним елєментом. Своєю відвагою і справностию викликували малехівські Соколи правдивий подив у видців, що численно приглядали ся пожарови. Хоть прибули на місце не перші, але перші пустили струю на горючі будинки. Бо коли начальники инших сторожий з причини вузких вулиць і для браку води не могли з великими сикавками приступити до огню, то начальник малехівского Сокола п. Михайло Харбовский, скоро станув на місци, сейчас визнав ся в положеню, обрав відповідне становиско, постарав ся о воду і підсунув ся з своїми другами до місця, де був найпотрібнїйший ратунок. До двох годин огонь зьоколїзовано і погашено. При відїзді начальник громади п. В. Шпаля зі зворушенєм подякував п. Харбовскому за так пильну прислугу, висьвідчену громадї Клепарівскій і щиро попрацав славних Соколів. Малехівські Соколи доказали, що закид, який чинить ся взагалї руским Соколам, мов би то они управляли політику і ширили нетерпимість до народности польскої, є зовсім безпідставний. Громада Клепарів є чисто польска, а мимо того малехівські Соколи радо поспішили на ратунок ближнїм. Причина пожару не звісна. Тілько три господарі були обезнечені в прав. товаристві. Шкода виносить до 10.000 К. — *Очевидець.*

— **Самоубийства.** В личаківскім парку у Львові відобрав собі вчера по полудни житє двома вистрілами з револьвера Мариян Топольницкий, заступник фабрики нафти Фібіха і Ставарского, що мав контору в пасажи Гавсмана. Причиною самоубийства були материяльні клопоти і невилічима недуга. Числив 48 лїт і був братом урядника заведеня для слїпих у Львові, що то допустивши ся кілька лїт тому спроневіреня на кількадесять тисяч рвньских, отруїв ся. — В понедїлок одержав Павло Черкас, властитель краминцї при ул. Короткій, від свого 13-лїтнього пасерба Григория Кулеші кореспонденцийну картку такого змісту: „Дорогий отче! Я утопив ся вечером в Пелчиньскім ставі, на, на, адреса: став Пелчиньский, на!" Настрашений вітчим повідомив сейчас військову пливальню, перешукано цїлий став, але топільника не найдено. Думали, що хлопець собі зажартував. Аж вчера показало ся, що картка донесла правду. Над раном виплило на ставі тїло, в котрім пізнали Григория Кулешу. Молодий самоубийник вийшов з дому ще в неділю, а то зі страху, щоби мати не пожалувала ся перед вітчимом, що він забрав їй з шуфлядки кілька корон. — Онодї вечером прохожі, що вертали з Високого замку, побачили в лїску при ул. Замковій висячого на галузи чоловіка. Відтято его, але вже було за пізно. Поліційна комісия ствердила, що самоубийник є міський лїхтарник Лука Швиц, а відобрав собі житє з причини невідрадних материяльних відносин. — В Монастириских застрілив ся дня 22 с. м. 32-лїтний зелїзничний підурядник Валериян Черниховский з причини недобору в зелїзничій касї і сфальшованя урядових документів. На столї полишив листи до брата, судженої та инших осіб, де заявляє, що не знайшовши щастя на сім сьвітї, переносить ся на другий.

— **Офіцирскі кавциї.** В міністерстві війни лежить богато просьб офіцирів о зниженє вінчальної кавциї. Наслїдком сего міністерство війни видало до підчинених команд розпорядженє, в котрім звертає увагу на дотичні приписи та зазначує, що узглядненє таких просьб є виключене для офіцирів числячих инше 30 лїт. Виїмок становлять капітани і штабові офіцири. Також і в тім случаю поданє о зниженє кавциї може бути узглядненє, коли офіцир або військовий урядник видав доньку за офіцира.

— **Дрібні вісти.** Цїсар принял вчера на авдиенциї станиславівского епископа д-ра Хомишина і члена палати панів бар. Юрия Василька. — Маршалок краєвий гр. Станислав Баденї повернув вчера до Львова. — В Потпах під Віднем помер один з визначнїйших австрийских державних мужів з другої половини минувшого столїтя, Карол Штремлер, б. міністер просьвіти в кабінетах Газнера, А. Потоцкого і Аверсперґа, та б. міністер справедливости в першім роцї кабінету Таффого, а по уступленю з міністерства б. президент (до 1901 р.) найвисшого трибуналу у Відни. — Президент апеляцийного суду д-р Тхоржницкий устроює в справі реформи цивільного закона анкету, до котрої будуть покликані крім львівских також адвокати з провінциї. — Головою львівского кагалу вибраний адвокат д-р Емїль Бик, заступником д-р Шаф. — Деканом правничого виділу в львівскім університетї вибраний д-р Фелїкс Грезвцкий. — В Телявчицях коло Радехова селянин Тимко Ковербук, посварившись ся з жінкою, котра утекла з хати до родичів, замордував сокирою двоє 4-лїтних дїтий (близнят), відтинаючи одній дївчинцї голову, а другій завдавши кілька ударів в груди. Відтак сам зголосив ся до суду в Радехові.

— **З Народної Канцелярії.** До Німеччини треба 100 робітників до фабрик. Хто би хотїв їхати, зволить письменно або устно зголоситись до Народної Канцелярії, Ринок 10. Кромі того кождого часу можна їхати до робіт в поли.

— **Превосьв. митрополит Шептицкий** виїде дня 28 с. м. на дальшу канонїчну візитацию залозецкого деканату, почавши від Чепелїв. Дня 28 с. м. вибере ся до Підкаменя, де в его присутности відбуде ся чотиродненна місия. По скінченю місії дня 2 липня переїде митрополит в брідский деканат.

— **З „Труда".** Насїпило лїто і наближав ся найкращий час для молодежи — ферії. І наші робітниці та ученицї ожидають тих ферій, того відпочинку по цїлорічнім тяжкім труді в робітнях; та що-ж, коли не мають де відпочити так, як би їм належало ся на сьвіжім воздусї та на здоровім харчу на селї. Ми раді би їм помочи та инакше не можемо, як відзиком до нашої патріотичної суспільности на селї, щоби бодай кількадесять наших панночок робітниць, котрим відпочинок на селї конечний, приняли до своїх гостинних домів бодай на днїв чотирнадцять, за що не тілько они але і ми будемо їм дуже вдячні. Ферії для наших панночок робітниць призначено на місяць серпень, так що одна часть має користати з них в часї від 1 до 15, а друга від 15 до кінця серпня. Ласкаві зголошеня приймаємо з вдячностию. — *Дирекция.*

— **Подяка.** Іменем моїх прихожан в Бахірци складаю сердечну подяку Сьвітлому Видїлови перемиской філії товариства ім. св. Петра за удїленє безповоротної запомоги 500 К в користь докінченя будови Кирило-Методиевскої церкви в тім давнім самостійнім гр. кат. приходї. П. Т. Видїл заслугує на тим більше признанє, що видачи потребу як найскорійшого удїленя запомоги, не вязав ся формальностями і не ждав на рішеня загальних зборів, а удїлив запомогу в тім переконаню, що то его рішеня загальними зборами буде признане. — *О. Ром. Приславский.*

— **Пожарний „Сокіл" в Бориничах** бобрецкого повіта засновано на статутї львівского „Сокола". Статут затвердило вже ц. к. намістництво.

— **Купуйте на премії для дїтий книжочки Руского Товариства педаґогічного!**

Урядові вісти:

— **Конкурси** розписали: Дирекция почт на посаду експедиента в Васильківцях. Поданя до 7 липня с. р. — Видїл повітової ради в Жидачеві на посаду окружного лїкаря в Новім Селї з річною платою 1000 К і додатком на поїздки в квоті 600 К. Поданя до 31 липня. — Президия дирекцийскарбу у Львові на дві посади евіденцийних геометрів. Поданя до 15 липня.

Померли:

— **Текля з Крижановских Левицка**, вдова по бл. п. Осипї Левицкім, б. пароху в Ракові коло Долини, упокоїла ся 19 с. м. у сего зятя о. Паука в Саджавї коло Богородчан, прожившн 82 роки. Була се женщина взірцевих християньских чеснот. Мимо глубокого віку до послїдної хвилї проявляла живу дїяльність, несучи ближним поміч та розраду без огляду на пору та инші перепони. Імя її в широких кругах і землянів стало синонїмом помочи в нещастю та потїхи, на котру кождий міг числити. Тому смерть б. п. Теклї викликала у всїх правдивий жаль. В. і. п.!

З „ДНІСТРА".

„Воля", орган украиньскої соціяльної демократиї, в числї 11, котре появило ся 20 червня с. р. в новинках умістило слїдуючий уступ:

„Дністер". В товаристві обезпечень „Дністер" панують страшні відносини. Функционарі і урядники „Дністра" находять ся просто в невідрадним положеню. Пенсия їх дуже слаба і дуже мала; дирекция поводить ся зглядом урядників якби зглядом невільників. Необмеженим паном в там Кулачковский. Просто незрузумїла річ, як можна в такім положеню держати майже сотку людий. Про відносини в „Дністрі" напишемо ряд статий, бо члени Дирекциї зовсім не мають охоти поправити тих сумних практик, які там відбувають ся. Шкода, що ее товариство є під протекциєю таких католиків, як Шептицкого, а навіть в неділю не мають ті люди відпочинку. В сьвята і в неділї мусять урядники найтяжше працювати. Про „Дністер" будемо ще обширно писати.

В цїлім уступі не подано фактів анї приладів тих мнимо страшних відносин і положеня урядників „Дністра" анї жерела, а котрого Редакция „Волї" свої інформациї черпала.

Поганє відносини „Дністра" обходять загал членів, проте, щоби запобігти ширенню а несьвідомости неправдивих вістий, подаємо тут до загальної відомости членів Товариства автентичні інформациї про стан і побори урядничого перзоналу і про кошти заряду Товариства.

В товаристві обезпечень і кредиту „Дністер" працює 28 урядників, 16 практикантів, 30 диетарів і 3 служачі, а крім того переходово підчас збільшеної роботи в лїті і осени 8 до 10 писарів „акордових", (платних від штуки). Побори урядників суть (в коронах): 1 урядник 3.800, 1 на 3.420, 1 на 3.300, 3 по 3.600, 4 по 2.500, 1 на 2.300, 6 по 2.040, 10 по 1.920, 1 канцелїст 1.500 річно. — З тих 28 урядників мають 4 урядники укінчений університет, 3 вищу гімназию, 3 шість кляс гімназияльних, 11 низшу гімназию або 4 роки учит. семинария, 7 має еще инші школи. Побори практикантів суть (в коронах): 5 по 1.440, 8 по 1.200, 1 на 1.080, 2 по 960 річно. З тих 1 має вищу гімназию, 3 шість кляс гімназияльних, і 12 низшу гімназию або учительский семинар. Побори диетарів (в коронах): 1 на 1.680, 1 на 1.440, 3 по 1.200, 5 по 1.080, 2 по 960, 4 по 840, 8 по 720, 6 по 600 річно. Між ними 9 академиків, 6 має низшу гімназию, а 15 инші школи. Побори 9 „акордових" писарів в маю виносили 610 кор. З 83 осіб цїлої канцелярії (без служачих) 4 з укінченими студиями університетскими, 4 з укінченою вищою гімназиєю (крім 15 академиків), 6 з 6 класами гімназияльними, 29 з низшою гімназиєю, 28 без низшої гімназиї. Сім осіб має іспит з бухгальтерії. Тілько 25 осіб служить довше як 5 лїт, 21 осіб вступило в початку року, 7 осіб працює доперва рік, 9 два лїта, 9 три лїта, 9 чотири лїта, 4 пять лїт. Окрім поборів получає Товариство за всїх податки особисто-доходові і оплати до каси хорих і складає що-року значну суму на річ фонду емеритального урядників.

Порівнявши ті цифри з платними урядників і помічників канцелярийних при урядах державних, автономічних і институциях банкових з такими самими кваліфікациями і без заводових іспитів, осудить кождий неупереджений, чи в „Дністрі" панують страшні відносини. Нам відомо також, що з тих осіб, котрі з „Дністра" перейшли до инших рівнорядних або подібних институций, жаден не має поборів більших як в „Дністрі".

Неправда також, що „члени Дирекциї зовсім не мають охоти поправити сумних відносин" перзоналу. Дирекция і Рада надзорча щиро займають ся долею перзоналу, і кождому в мірі его працї, лїт і здібностий установляє і підносить платню; а доки побори менші були і неурегульовані, давала запомоги, сьвяточне, ремунерациї і додатки дорожнині. Дирекция мусить також оглядати ся, щоби кошти адміністрациї були пропорциональні до приходів Товариства. В Товариствах асекурацийних виносять кошти 20 до 25% суми премій; в Дністрі виносили видатки адміністрацийні з оплатами до фонду емеритального і до каси хорих 23½% від суми премій (305.410 кор. на 1,310.557 кор. премії); в тім побори персоналу 8 ½%, оплати до фонду емеритального і каси хорих 1½%, провізия аґентів 8%, прочі видатки 5½%. На платнї перзоналу і на річ фонду емеритального видав „Дністер" 10% з суми премій, — більше як в других подібних Товариствах; н. пр. в Товариствї краківскім виносить платнї і ремуверациї перзоналу (хоть там суть урядники, що служать по 20, 30 і 25 лїт) разом з запомогами для вдів і сиріт 9·6%; в моравскім Товариствї 7½%, в градецкім 8½%, в лїнцкім 7½, у нївіденьскім акцийнім 3½% і т.д. А треба також тямити, що тамті Товариства мають окрім премій більші доходи з процентів від капіталів, бо, існуючи довше, зібрали значні капітали, а декотрі окрім премій побирають ще осібні додатки на адміністрацию. У нас премій мусить вистарчити на всї кошти і на покритє шкід, котрих оподівана правдоподібність є в нашім Товариствї більша задля великого числа будинків покритих соломою, і ще повинна остати надвишка для членів на вороти, щоби селяни мали полекшу в сплатї премій.

Неправдиве також твердженє, що дирекция поводить ся зглядом урядників якби зглядом невільників. Права і обовязки урядників суть управильнені правилами службовими, установленими надзорчою Радою, і в границях тих правил вимагає дирекция від перзоналу сповненя обовязків службових. Нема у нас також необмежених анї обмежених директорів; всї справи полагоджує дирекция по мисли статута і обовязуючих реґуляминів; на засїданях дирекциї при ухвалах є присутний комісар правительственний; контролю виконує періодично комісия ревізийна, вибрана загальними зборами; що кварталу збирає ся Надзирающа Рада для полагодженя справ статутом приписаних, і не „відбувають ся жадні сумні практики", противно все, що дїє ся, дїє ся так, що не потребує боятн ся сьвітла денного.

Години канцелярийні суть від 9 до 1 і від 3 до 6 т. є. сїм годин денно; в неділї і сьвята від год. 10 до 1, так що кождий може доповнити свій обовязок релїґійний, а в зимі від 1 падолиста до 1 цьвітня урядує в сьвята тілько часть перзоналу. В лїтній порі потрібне урядованє в неділї, бо канцелярия не кінчить в суботу роботи денної в суботи і за пізно було би відкладати її до понедїлка, бо в понедїлок вже чекають полагодженя справи з неділї і понедїлка.

КОНКУРС. Щоби дати можність руским дївчатам научити ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержанє, постановила Дирекция Жіночої Спілки промисловой „Труд" розширити дотеперішну бурсу з 25 на 30 місць і в наслїдок того розписує отсим конкурс на 5 місць в тій бурсї. Условя приняти ось такі: 1) Скінчений 14 рік житя; 2) Съвідоцтво з укінченої науки шкільної; 3) Съвідоцтво здоровля; 4) Зобовязанє підписане родичами або опікунами бути в бурсї через 3 роки, конче потрібні до фахового образованя, 5) Зобовязати ся заплатити 4 корони вписового, а крім того платити за помешканє харч і науку в першім роцї місячно по 20 Кор., в другім по 10 Кор., а в третім роцї дає ся помешканє харч і науку безплатно. Що дотичить обсягу науки в бурсї, то дївчата учать ся одного з трех фахів то є: 1) шитя і крою біля, гафту білого, гафту кольорового і т. п. 2) шитя і кроєнє суконь, 3) робленя капелюхів дамских, 4) робіт артистичних, всїх рахунковостий купецкої манїпуляциї канцелярийної і язика нїмецкого. Для доповненя загального образованя закладає Дирекция бібліотеку. Подання о принятє належить внести письмено до Дирекциї Жіночої Спілки промисловой „Труд" Львів Ринок 39 найдальше до 10 липня. — Від Дирекциї Жіночої Спілки промисловой „Труд". 439 2—3

— **Хто не є членом Народної Гостинниці у Львові** — повинен сейчас вписати ся! Удїл 20 К і 2 К вписового. Адреса: „Народна Гостинниця", Львів, Ринок ч. 36.

— **Не жалуйте грошій на премії для шкільної дїтвори!** Розповсюднюйте книжки, щоби були і в кождій сїльскій хатї! Дешеві і гарні книжки на премії продає Руске товариство педаґоґічне (площа Стрілецка ч. 6). Накладом сего товариства вийшов також великий ілюстрований Робінзон, книжка дуже займана і одвітна навіть для читалень (цїна 2 К 20 сот. в гарній оправі). Цїнники на жадане висилаємо до 5 липня.

Звертає ся увагу на анонс робітні столярскої п. Антона Оприскa у Львові.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Коперника ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Уже вийшли: **„Проповіди Похоронні"** *Д-ра Івана Вартошевского,* числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по цїні 5 К в книгарні Ставропиґийского Інститута у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само **Проповіди Недїльні** того автора по цїні 4 К, і его **Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь запас інтенций богослужебних вичерпаний. 1—6
453

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

поручає ласкавій П. Т. Публицї в зовсім відновленім льокали **пільзненьске і окоцімске пиво** на склянки, в комнаті до сніданя, буфет заосмотрений в рїжні зимні і горячі перекуски, а також **винярню** в пивниці, з входом просто з Ринку або з реставрациї, в котрій підчас спеки можна найвигідпїйше відотхнути. По театрі гаряча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 1—5 *З поважанєм* **С. РАЙХ.**

Потребую інтелїґентнїйшої женщини, найрадше сироти або вдови по сьвященику, до помочи моїй женї в господарстві. Вимагає ся кухня і прасованє. Близша відомість на адресу о. В. Збудовский парох, Зубрець п. Бучач. 447 2—3

Глядаю старшої женщини від 40 до 50 лїт, аби заняла ся кухнею при одним мужчинї. Poste restante M. K. 10 Стрий. 434 3—3

Фортепян короткий, чорний, добре удержаний, продам дешево, також пянїна крижові. Войнарович, Скарбківска ч. 5. 62 3—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої пироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 2—5

Знаменитий МІД десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 кґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри [робить пїжною і відмолоджує]. Безплатно брошурка д-ра Цесельского о медї. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний учитель *в Іва чанах.* 14—20
346

Семинаристка з III. року глядає посади на час ферій вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка" п. Монастириска. 441 3—12

МАТЕРАЦИ чисто волосяні по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8 до 0 зр. Матераци спружинові, єдинники, подушки, пінини, простирала і т. п. найбільший вибір в спеціяльній робітни коцдер і матерацїв Иосифа Шустера, Львів ул. Коперника ч. 5. 287 10—10

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв : росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в піст риба за 40 кр., — або в 4 страв : росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна гардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
ул. Трибунальска ч. 12.
79

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантацiях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185



ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую на час двох місяців способного і совістного інструктора з студиями ґімназияльними до 3 дїтей, двоє з шкіл нормальних, один з низшої ґімназиї (IV кл.). О гонорар не розходить ся лише о працю. Зголошуватись могуть лише народовці, спокійної, лагідної вдачі, листовно з долученєм марки народного фонду. Першенство мають, що хотїли би занятн ся заложенєм хору церковного, за що гонорар осібно. Свої услівя прошу дуже точно подати.

Лев Залужчий гр. к. парох в Потоцї почта Рогатин.
457 1—15

Дрогерия Щасного Травнфельнера у Львові, Ринок 10.

Головний і одинокий склад пудру княгинї Миленької, по 50, 1 і 2 К.

Пастильки Софіїн, з татрянського зїлл. успішні на кашель і хрипку 1 К.

відмолоджуюча вода, привертає сивому волосю природну барву 1 К.

Крем одалїсок усуває безповоротно веснянки і прищі, ціна 1 К 50 сот.

Гомулін усуває порялї і скріпляє поріст волося. Ціна 1 К 50 сот. 402 4—4

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потрібує сїчкарнї і плуга, звертаємо увагу Всч. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СЇЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львів, Ринок 36

а іменно :

Сїчкарнї	ССХ	двоножові з 1 колесом по кор.	54·00
„	ТН	триножеві з 2 колесами по кор.	56.00
„	ТН	чотироножеві 2 колесами по кор.	59.00
Плуги ковальскі з колїсницею		по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарнї дістають ще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 452

Оголошенє.

Важне для Вп. Правників! Продам правничі книжки вартости 46 К:

a) „Die Executions-Ordnung“ — 3 видане — Wien 1900 p.
b) „Die Civilprocess-Ordnung“ — 2 видане — Wien 1897 p. } von Hugo Schauer.

c) Два томи „Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche — 5 видане 1887 p. Dr. M. von Stubenrauch.

d) Руський словар правничий — Дра К. Левицького. — Львів 1893 p. — Всї сесї книжки, майже нові — в чудовій оправі — вишлю сейчас за надісланєм готівки 25 К на адресу: **Е. Ґудзьо, ул. Висока ч. 5. в Перемишлї.** 458 1—3

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.
90 7—8

Оповіщенє.

Загальні Збори членів Товариства св. Петра Епархії станиславівскої за р. 1903 відбудуть ся дня 30 червня с. р. т. є. в четвер по 4 нед. по Сош. св. Духа о год. 10 рано, а в случаю недостаточного комплету о год. 11 рано в будинку семинарії духовної в Станиславові.

О год. 8 рано того дня відправить ся в катедральній церкві сьпівана служба Божа о „призваня помочи св. Духа“ а рівночасно також читана служба Божа за померших членів.

Програма заг. Зборів слїдуюча:

1. Відкритє зборів через предсїдателя і вибір президії на час заорів;
2. Справоздане секретаря;
3. Справоздане касиера з внесенєм о призначенє з чистого доходу з р. 1903 в квоті 2125 кор. 67 сот. 2125 кор. на запомоги, а 100 кор. 67 с. на фонд коренний;
4. Справоздане комітету надзираючого (комісия контрольна);
5. Дискусия і рішеня до всїх тих справоздань і внесень;
6. Зміна статутів;
7. Внесеня членів.

Примічає ся, що на дневнім порядку заг. Зборів стоїть зміна Статутів, до ухвали котрої треба присутности найменше 50 членів.

Від Видїлу Товариства св. Петра.

Станиславів дня 16 червня 1904.

456 1—2 *О. К. Куницький*, секретар.

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 270

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский північний від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьіздною (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенції Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій удїляє і продає всякі білети та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Видїл повітовий Жидачів дня 9 червня 1904.
Ч. 3021/03.

КОНКУРС.

Видїл Ради повітової жидачівскої розписує конкурс на посаду лїкаря окружного в Новімселї з річною платнею 1000 Корон і ричалтом на об'їзди службові 600 Корон річно.

Округ санїтарний обнимає громади: Новесело, Облизниця, Жирава, Ізидорівка, Сулятичі, Баличі подорожні і зарічні, Махлинець, Ганівці, Руда, Юсептичі, Крехів, Лівчиці, Яйківці, Мазурівка, Любша і Смухів.

Лїкар окружний есть обовязаний удержувати антику домову.

Компетенти кромі достаточної фізичної здібности мають виказати слїдуючі услівя:

1. Право горожаньства австрийского.
2. Дипльом доктора медицини.
3. Несплямлений характер.
4. Знаємість языків краєвих.
5. Практика лїкарска що найменше дволїтна.

Межи кандидатами мають першенство ті, котрі виказують ся дволїтною практикою лїкарскою в шпиталї публичнім, або іспитом фізикацким.

Подання вносити належить до Видїлу Ради повітової найпізнїйше до дня 31 липня 1904.

Заступник президса *Гошовский.* Секретар *Пашковский.*
438 2—3

НОВА БРОШУРКА
(о 102 сторонах)
„З життя Русинів в Америцї“
до набутя — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 3—12

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ
Антона Оприска
у Львові
при ул. Красїцких ч. 7

виконує по уміркованих цінах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблї, склепові улядженя, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довіре Впов. Публицї прошу дальше о ласкаве поперте моєї робітні.

З поважанєм
430 4—4 **Антін Оприск.**

ГРОШІ
на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні буданештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оціночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI
банкова комісия
Budapest, VI., David-utcza 15.
(Торговельно-судово запротоколована фірма.)
(Просить ся о марку на відповідь.) 362 27—72

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір в фабр. Черняньского. З друкарнї Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 131. Львів, Субота 12 (25) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубрикі „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновлене передплати на місяць липень згляднo 3 квартал, як також о вирівнане позісталих залеглостий найдальше до 13 слідуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити

З'їзд монархів у Кілю.

Нині як-раз прибував до Кілю, воєнного німецкого порту над Німецким морем, анґлійский король Едвард VII, щоби взяти участь у торжествах, полученних з міжнародними реґатами, се есть перегонами вітрильних яхтів та байдаків, заряджованими цісарем Вільгельмом II.

Німецкий цісар так само як его дядько, король Едвард, є завзятими спортсменами, а специально любують ся в отсих морских перегонах; котрі впрочім поза спортовою розривкою не мають ніякого практичного значіня. З'їзд так близких кревняків на спортовім торжестві, на котрім крім того знайдуть ся морскі спортсмени різних країв Европи та товариші з Америки, не звертав би отже на себе загальної уваги, коли би не ходило тут о монархів двох так визначних держав, як Анґлія і Німеччина, та коли би не відносини, в яких обі держави зглядом себе находять ся. Та що се з'їздять ся володарі сих двох держав, так — зрозуміла річ — їх стріча хочби на реґатах, звертає на себе загальну увагу й викликує різнородні коментарі.

Коли би король Едвард прибував до Кілю на приватнім яхті, без супроводу і причету, не помлено би собі голови над значінем і ціллю его візити. Та володаря Анґлії супроводжає кілька воєнних кораблів, товаришить ему т. зв. „велика світа", а анґлійский амбасадор в Берлині заздалегідь удав ся до Льондону, щоби товаришити своєму панови до Кілю. З другого-ж боку з цісарем Вільгельмом вибрав ся на стрічу анґлійского короля і державний канцлер, ґр. Більов. З'їзд в Кілю виходить отже, бодай формально, поза межі родинної чи двірскої візити і зачинає набирати дещо ширшого значіня. Все-ж таки відносини між Анґлією а Німеччиною складали ся послідними роками так, тай нині вони того роду, що справді тяжко з'орієнтувати ся, який іменно характер і яка ціль з'їзду монархів і уся преса, не виключаючи й преси обох інтересованих держав, не знає — як то каже ся — „на яку ступити" та або розводить ся про з'їзд у повени фраз, котрі нічого не розясняють, або потуя лише сам факт з'їзду та зазначуючи его нездецидований характер.

І справді, коли глядіти на кільонський з'їзд в світлі дотеперішних відносин Анґлії та Німеччини, то годі прийти до якогось позитивного політичного висновку. Хоч на престолах обох сих держав засідають дуже близькі крівняки, дядько та сестрінець, то взаїмне відношене між Анґлією а Німеччиною ніяк не можна назвати приязним. Противно, замітний у їм холод, коли навіть ще не щось більше. Коли-ж офіциальні анґлійскі та німецкі круги заховують тепер зглядом себе приличні, хоч вельми холодні, але формально добрі відносини, то за се серед обох суспільностий аж надто нераз ярко виступає взаїмний антаґонізм, коли не ворожнеча.

Датують ся сі відносини від якого пятиліття. Підклад їх головно економічної натури. Анґлія посідала до послідних часів монополь заморскої торговлі та промислу на ввіз поза береги Европи. Від якого десятка літ одиак вступила і Німеччина на сю дорогу. Німецка індустрия розвинула ся в послідній четвертині XIX віку так, що по анґлійскій стала першою в Европі що до величини, а що до дешевости продуктів, хоч не що до якости, перевисшила Анґлію. І Німеччина мусіла шукати торгу для надміру своєї продукциї поза межами краю і поза межами Европи та стрінула ся там як невигідний конкурент з Анґлією. Дійшло до того, що що дешевший, хоч гіршій, німецкий виріб зачав витискати анґлійскі продукти навіть з ринків в самій Анґлії. Особливо-ж заострив ся сей економічний антаґонізм та зачав прибирати й політичний характер, коли Німеччина свідомо вступила на дорогу політики кольоніяльної. Сфери інтересів обох держав, особливо на полудневоафриканськім терені, зачали чим-раз більше колідувати, а затим і антаґонізм зростав до тої міри, що коли Анґлія воювала з Бурами, Німеччина розпливала ся з одушевлення для сих послідних, що знов викликувало в Анґлії вибухи обурення та чого Анґлійці до нині не забули Німцям, тим більше, що ей послідні, де могли, там перехрещували політику Анґлії.

Отсе суперництво Німеччини було певно одним із головців, що спонукали Анґлію зблизити ся до свого сусіда за Каналом — Франциї. Франция теж суперничала з Анґлією, особливо на африканськім континенті; Французи теж одушевляли ся Бурами, а навіть приймали Кріґера з демонстративним ентузіязмом. Але — видко — суперництво Французів менше озлобляло Анґлію і меньше їй видавало ся небезпечним, задирчасте-ж поведене Німеччини дратувало амбіцию Альбіону, коли Анґлія, забувши на давний, історичний антаґонізм до Франциї, знайшла способ для зближеня до неї й вирівнаня непорозумінь та суперечностий дорогою трактату. Спільний антаґонізм супротив бутних Німців був мабуть тим мостом, по якім зблизили ся до себе давні недруги з обох берегів Каналу.

А коли так уся Европа покривала ся сіткою союзів, коли до французко-російского союза та австро-російского entente cordiale, прибуло ще порозуміня анґлійско-французке і французко-італіяньске, то Німеччина ставала наче ізольованою серед великих держав Европи. З тридержавного союза остав лише майже пустий звук. І тоді в Анґлії відізвали ся голоси злобної радости із ізольованя Німеччини, що й підніс в німецкім парляменті Бебель, атакуючи Більова за его політику.

Так було ще недавно, до послідної майже хвилі. Так і коли король Едвард сам заповів свою візиту у Вільгельма II-ого на кільоньских реґатах, в пресі так німецкій, як ще більше анґлійскій відозвали ся голоси відмавляючі сему з'їздови цілком політичної ваги. Виправді офіціозна німецка преса бажала надати ему певне ширше значіня. Факт, що анґлійский король сам запросив ся до Кілю, рада би вона виискати, аби направити якось відносини до Анґлії. Але Анґлійці не спішать ся з сентиментами до Німців і їх преса застерігав ся, що з'їзд сей не виходить поза межі особистої візити дядька у свого сестріня.

Мимо усего того, все таки годі відмовити кільоньскому з'їздови всяких політичних цілий. Вже сама присутність німецкого канцлера і анґлійского амбасадора з Берліна на сім з'їзді вказує, що так воно не є. Одно, що можна на певно принати, що конкретних політичних замірів з тим з'їздом не звязано. Він буде свого роду ballon d' essais, пробним мірилом, як уложать ся відносини обох держав на будуче. Без політичних розмов там отже не обійде ся. Та вони послужать до орієнтациї, чи можлива між Анґлією а Німеччиною направа відносин, чи ні. В тім другім разі розділ між ними лише поглибшав би. І на сесю другу евентуальність призначені застереженя преси. Коли проба в Кілю випаде некорисно відмовить ся ій всякої політичної марки, покликуючи ся як раз на ті голоси.

Др. Нементовский при „роботі народовей".

[*Донись.*]

В Збаражи є від року 1874 Товариство задаткове під фірмою: „Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, stow. zar. z nieograniczoną poręką". До Товариства належать так Русини як Поляки і Жиди. Надзираюча рада складає ся все по половині з Русинів і Поляків, а перед двома роками вибрано навіть о. Алексея Заячівского директором-контрольором. Товариство тримало ся здалека від політики. Але від чого-ж Kozłowski? Приїхав до Збаража в осени 1902, переконав Поляків, що тут Польща, що жадної позиции не може Русинам віддати хочби навіть у хвилеве посідане, а Поляки міста Збаража під проводом ц. к. нотаря Соболи скористали з науки і взяли ся до „роботи народовей". В маю мин. р. розписано вибори до Надзираючої ради „Zaliczki" на місце чотирох членів, уступаючих з ради по мисли статута.

Коли на перших зборах не було компльту (до компльту вимагав статут $^{1}/_{10}$ часть всіх членів, отже при тогдійшнім стані 150 членів), розвели по тихоньку аґітацию і на других зборах вибрали самих Поляків, кажучи, що товариство заложено за польскі гроші (1.000 Русинів, 400 хлопів латинників, говорячих дома по руски, а около 100 Поляків і Жидів). Русини подумали собі: „Сего року Ви нас заскочили, але на другий рік таки мусить бути наша правда". Коли-ж дня 4. червня с. р. оголошено по громадах плякатами, що збори „Zaliczki" відбудуть ся дня 20. червня с. р., а в разі браку компльту дня 27. с. м., повітовий комітет орґанізациї збаражского повіту заливав членів хлопів як і інтеліґенцию русну, щоби всі стали ся в компльті від разу на перші збори. Справу переведено так гарно, що дня 20 с. м. явило ся около 500 селян на зборах в салі повітової ради, а „народова робота" попросту остовпіла.

Між иншими уступав сего року з Надзираючої ради п. др. Нементовский, президент ради. Коли побачив, що компльт є і більшість по стороні Русинів, запропонував п. др-ви Волод. Білиньскому, щоби на місце одного Русина взяти его, Нементовского. На се дістав відповідь, що компромісів нема, а мусить бути рекомпензата за рік минувший. Ми Русини і так ставимо одного хлопа латинника (котрий був попередно в Надз. раді, але ніколи не виступав проти Русинів). Всякий компроміс лише деморалізує нарід, а борба гартує. Сими словами закінчив др. Білиньский розмову з дром Нементовским.

---

6)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

5-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

Флоренція 1873. Февр. 15.

Lung, Anno Acciajoli, 12, 2 P.

Многоуважаемый Григорій Ивановичъ,

Вчера я получилъ Ваше письмо. Теперь я вижу ясно весь планъ Вашей работы, и мнѣ остается только пожелать, чтобъ ученая публика поскорѣе увидѣла его. Какъ только я получу вѣсть, что въ Кіевѣ устроилось отдѣленіе геогр. общества, тотчасъ напишу ему докладъ о Вашемъ трудѣ. Мнѣ чрезвычайно досадно, что теперь я не могу Вамъ написать ничего положительнаго о столь небольшой суммѣ, какая необходима Вамъ для приведенія въ порядокъ Вашего матерьяла. Будь я въ Кіевѣ, а не въ странствіи, да еще при довольно плохихъ семейныхъ дѣлахъ, я бы сейчасъ выслалъ Вамъ свои деньги, — что я, быть можетъ, и сдѣлаю, получивъ нѣкоторыя свѣдѣнія, которыхъ скоро ожидаю. Во всякомъ случаѣ прошу Васъ считать дѣло объ изданіи и помощи для него рѣшеннымъ, если бы не теперь, то послѣ лѣта. Я вернусь лѣтомъ въ Россію, — и тогда можно будетъ вести дѣло лучше. Если бы же Ваша рукопись все равно залежалась въ Кіевѣ до осени, то ни къ чему бы не повело и то, что Вы окончили бъ ее теперь; къ тому же Вы надѣетесь пополнить Вашъ матерьялъ. Повторяю Вамъ, что какъ только я буду въ Россіи, — я берусь явиться передъ Вами лицомъ вполнѣ отвѣтственнымъ за изданіе Вашего труда, — лучше чѣмъ теперь: Вы вѣдь знаете, какъ у насъ, славянъ, ведутся дѣла, а особенно при такомъ разстояніи, какое меня дѣлитъ отъ Кіева и при необходимо цыганскомъ житіи моемъ.

На счетъ правописанія, я вижу, что мы пришли къ совершенному единогласію. Текстъ Вашъ Вы будете писать историческимъ правописаніемъ, а матерьялы этнографическіе фонетическимъ. Такъ дѣлаютъ ученые вездѣ на свѣтѣ (тутъ напр. теперь много издаютъ сицилійцы своихъ пѣсень и пр. и пишутъ bedda(bella) ciori (fiori) и т. п., — и это никого не ужасаетъ, к(а,ж,ъ) въ Галиціи; впрочемъ итальянцы вообще умнѣе насъ, славянъ; они имѣютъ и провинціальныхъ поэтовъ, которые пишутъ народными языками, и вообще умѣютъ понимать значеніе и центростремительнаго и центробѣжнаго элемента въ обществѣ, и единства и разнообразія и изъ за мелочей не ссорятся) — въ томъ числѣ, кк. можете убѣдиться и изъ великорусскихъ изданій Аѳанасьева, Рыбникова, Кирѣевскаго и пр. Наше съ Вами на сей счетъ единогласіе тѣмъ болѣе радуетъ меня, что я вижу въ немъ рѣшительный выходъ Вашъ на чисто научную точку зрѣнія изъ тѣхъ кружковыхъ предразсудковъ, которыя слишкомъ часто дѣлятъ между собою галичанъ во вредъ дѣлу. Чтобъ покончить нашъ разговоръ о правописаніи, я долженъ оговориться еще, что, вѣрно, я неразборчиво написалъ слово дверецъ, что Вы прочитали дверцей, — какъ, конечно, нигдѣ не можетъ быть въ русскомъ племени говоримо. У насъ, на Украйнѣ, какъ и въ Великой Руси говорятъ дверець (в. л. р. дверецъ), потому что вообще, чѣмъ дальше къ Востоку, то больше любятъ рядомъ съ полной формой род. над. **овъ, ївъ** ставить и сокращенную **турокъ, собакъ** и т. д., — а у Васъ, очевидно, предпочтеніе полной формы еще болѣе въ ходу, чѣмъ у украинцевъ.

Сравненіе нарѣчія буковинскаго съ находящимися въ Россіи было бы весьма любопытно, — только, не знаю, будетъ ли у Васъ подъ рукою матерьялъ достаточный, — напр. хоть Максимовича Начатки славянорусской филологіи, а особенно изъ новыхъ: Буслаева Историч. грамат. и еще лучше Хрестоматія Историч. и Даля Толковый словарь живаго великорусскаго языка, а въ немъ, кажется, въ IV выпускѣ статья о нарѣчіяхъ русскихъ и поднарѣчіяхъ. Хрестоматія Буслаева тѣмъ хороша, что даетъ и примѣры нарѣчій и поднарѣчій въ видѣ пѣсень. Изъ Вашихъ словъ я вижу, что Вы можете впасть въ ошибки при сравненіяхъ не имѣя подъ рукою изданныхъ въ Россіи ученыхъ трудовъ и матерьяловъ. Такъ Вы напр. говорите, что хотите сдѣлать сравненія буковинской фонетики съ нашими нарѣчіями: московскимъ, полтавскимъ, кіевскимъ, подольскимъ. Но кіевское поднарѣчіе ничѣмъ, кромѣ развѣ къ сѣверу болѣе твердаго произношенія **р** (цар) неотличается отъ полтавскаго, — и въ подольской губерніи собственно два поднарѣчія. У насъ всѣ филологи дѣлятъ языкъ русскаго народа на три нарѣчія: великорусское, бѣлорусское и малорусское, — при чемъ иные (Максим. и Даль) бѣлорусское считаютъ большимъ поднарѣчіемъ великорусскаго, — что впрочемъ не совсѣмъ вѣрно. Великорусское нарѣчіе дѣлятъ на поднарѣчія московское, владимірское, новгородско-поморское, къ коему примыкаютъ уральское и сибирское, и т. д., — и въ этомъ отношеніи, особенности языка бѣлорусскаго больше, чѣмъ каждаго изъ названныхъ поднарѣчій великорусскихъ. Малорусское нарѣчіе дѣлится на три главныхъ поднарѣчія: 1) украинское (губ. Кіевск., югъ Черниг., Полтавская, Харьковская, вся Новороссія и юговостокъ Подольской и юго В. кусокъ волынской), — котораго особенности можно видѣть въ большинствѣ пѣсень, изданныхъ Метлинскимъ, Максимовичемъ, въ стихахъ Шевченка и большей части украинскихъ писателей. 2) полѣсское — (полоса, гдѣ малороссы прикасаются на сѣверѣ къ полякамъ, литвинамъ и бѣлорусамъ отъ Сѣдльца до границы могилевской и орл. губ.) отлич. вы-ею а Німеччиною направа відносин, чи ні. В тім другім разі розділ між ними лише поглибшав би. І на сесю другу евентуальність призначені застереженя преси. Коли проба в Кілю випаде некорисно відмовить ся ій всякої політичної марки, покликуючи ся як раз на ті голоси.

гов. **ѣ—ie, я—у, і—уі**, напр. **сіеу, куінь, вуія** — а также мѣстами **о—а: хадіу, і—уэ**, напр **вуэл** 3) подольско-галицкое (СЗ. Подольской губ. и Зап. волынской), к(ото)рое отличается отъ украинскаго не столько фонетикою (только **ы** тверже произносится и **ь** рѣже встрѣчается), сколько грамат. формами (**руковь, ся бье, буду знавъ, ходивесь** и т. д. Одни говорятъ: малор. великор. и бѣлор. — **я** и **ы** къ, — тогда укр., полѣсское, под. — гал. будутъ нарѣчія, другіе говорятъ нарѣчіе, тогда моск., новгор., — укр., пол. и т. д. будутъ поднарѣчія; дѣло въ терминологіи (крую хорошо разъясненную Вы найдете у Буслаева въ грамматикѣ) по классификаціи подраздѣленій рѣчи русской, въ родѣ той (,) которую я кратко изложилъ Вамъ, у насъ держутся всѣ филологи.

Нѣкоторые примѣры правописанія и указанія раздѣленія южнорусскаго народа на вѣты Вы можете найти и въ недавно вышедшемъ календарѣ Юго-западнаго Края Борисова и Чубинскаго. Кстати же Вы тамъ найдете и нѣкоторыя этнографическія данныя и особенно много статистическихъ (,) параллельно которымъ хорошо было (бы) имѣть свѣдѣнія и выводы о Буковинѣ для сравненія.

На счетъ языка, которымъ писать Вашъ трудъ я смотрѣлъ и смотрю совершенно съ практической точки зрѣнія, — и мнѣ очень жаль было бы, еслибъ Вы серьозно подумали, что я упрекалъ Васъ въ незнаніи литературнаго языка господствующаго у насъ. Я уже говорилъ Вамъ, что у насъ большинство держится правила: писать, какъ говоритъ та публика, для коей пишется, и какъ автору легче, только бъ дѣло писалось и чистымъ языкомъ. Если хотите писать по нашему и это Васъ не затрудняетъ, — Ваша воля, а поправить ошибки, конечно, наше дѣло. Я только считалъ необходимымъ предупредить Васъ объ этомъ, — тѣмъ болѣе,

І стала ся річ дивна! Др. Нементо́вский не дармо товаришував зі славнозвісними корупціоністами, як Валявский і ін., та научив ся дещо і зі штучок виборчих. Коли нарід на сали зачав нетерпеливити ся, чому збори мимо компляту не зачинають ся, вийшов п. презес Надзирающої ради др. Нементо́вский і таке каже: „Дуже менї прикро, що Дирекция, держачись старого статута з р. 1874, оголосила в краєвих дневниках всего на вісїм день наперед про загальні збори Товариства. (Тут показав „Słowo Polskie“ з дня 12. с. м., де було оголошене). Та новий статут з 1884 р. вимагає в §. 35-ім, щоби загальні збори були оповіщені на 10 день наперед. Стало ся так з вини Дирекциї; але я презес Надзр. ради, не могу допустити до зборів, нелеґально скликаних, бо і ухвали їх були би неважні. Длятого прошу зібраних розійти ся“. Треба-ж ще додати, що се „нелеґальне“ оповіщене загальних зборів підписав сам др. Нементо́вский.

Тогдї промовив др. Білиньский і сконстатував факт, що коли хлопів нема, то нема компляту, колиж в хлопский комітет, тогдї збори неважні! „Коли би Ви були мали більшість своїх — сказав бесїдник, — вистарчило би було скликане зборів, оголошене по громадах дня 4. червня, а так, то важне лише оповіщене, подане в дневниках дня 12. червня. Ну, люди, нинї була би наша правда, та мусимо йти до дому; але сподїю ся, що на другий раз, коли Вам дамо знати, знов усї так само станете тутки, як нинї“. В салї загудїло: „Аж тепер ми порозумїли, що то мусить бути важна справа для нас хлопів, коли др. Нементо́вский ужикав таких штучок гідних товаришів п. Валявского!“ П. Яцко Остапчук звертав ся до дра Нементо́вского: „То перед хвилею, коли Ви хотїли робити компроміс, збори були важні, а тепер, коли ми відкинули компроміс, то збори не важні?!“

Др. Нементо́вский не знав, що на се відповісти і вийшов з салї. Нарід розійшов ся, обіцюючи, що на кожде візване явить ся в комплєт. От Вам образок суспільної шляхецко-польської ґанґрини! Коли відбудуть ся слїдуючі збори, на разї не знаємо; але просимо сьвідомих людий нашого повіту, дати позір на оголошене, подане в „Дїлї“ ч. 127—128., що звичайні загальні збори відбудуть ся дня 5. н. ст. липня с. р.

Січовик.

Мало що не „бунт“.

[*Допись.*]

Відколи вшехполяки розвинули свою дїяльність у східнїй Галичинї, не остали і Заліщї позаду.

Хочу отсе показати зразок потайної, підземної працї вшехпольскої.

Руский народ в Заліщих поволи але постійно осьвідомляв ся, а чотири читальні руські суть вшехполякам солию в очах; кождий прояв рускости, хочби найневиннїйша пісня, викликув у них несупокій і виводить їх з рівновагн. Старали ся наші приятелї всякими способами здержати національний рух Русинів; але що заходи ті не удавали ся, то уплянували „бунт“, як на Гуцульщинї, щоби опісля кинути ся на Русинів. Вже давнїйше пускали вони поголоски, що нїбито Русини ворожо заховують ся супроти Жидів. Ті поголоски мали потвердити ся д. 4 і 5 с. м. І так дня 4 с. м. в суботу розпущено мїж Жидами тревогу, що Русини з Гаїв розтоцких (так зве ся одна часть Заловець) під проводом І. Садовского мають тої ночи напасти на Жидів і Ляхів. Для більшої імовірности розіслав уряд громадский критичної ночи з 20 сторожів, коли звичайно 2 або 3 сторожі дрімали десь по кутах, а злодії найспокійнїйше обкрадали тутешних мешканців. Вислане нараз таке число сторожів могло само собою дїйсно викликати тревогу і несупокій мїж населенем.

Поголоски ширили ся блискавицею, цїлу неділю і понеділок громади Жидів і мїщан ставали по містї і розказували байки про намірений напад. Говорено, що для ухилення нападу вислано телеґрами по вийско.

Робота йшла хорошо. Що за гарна перспектива! В Заліщах закватерують вийско! Населене обурить ся, Русинів стероризує ся, доноси посиплять ся, наступлять арештована невинних, часописи будуть писати несотворені річи; що за фавверк! Буде другий Косів, друга Гуцульщина! Підлість буде обходити свій тріюмф!

Щоби приготовити ще й публичну опінїю, поміщує ся у вступній статї Dziennika polsk-ого з 9 с. м. ч. 265, сензацийний артикул, ложний від початку до кінця, котрий варто в цїлости помістити:

„Пишуть нам з Залозець: Тамтого тижня відбули ся в Заліщих в повітї брідекім правиборн. До виборів явила ся цїла „Січ“ з отаманом на чолї; а хоч прибули за пізно, виборчий комісар п. Пайончковский, знаний з тактовного поведеня, допустив усїх до голосованя, за що по виборах оден з членів „Січи“ зложив ему прилюдну подяку, величаючи его безсторонне і тактовне поведене. З виборчої урни вийшли самі сторонники кандидатури о. Ефиновича, і се занепокоїло аґітаторів п. Барвіньского. А в їх тут в Заліщих трох: український академик Питляр, писар у нотаря Мойсеовича Садовский і урядник податковий п. Медвецкий. Отже ті постановили піметити ся на Поляках і Жидах за голосованє на сторонників о. Ефиновича і в тій цїли уложили спільно з січовою дружиною з Гаїв розтоцких напад, котрий мав наступити в неділю д. 5 с. м. Та виговорив ся з тим оден з Січовиків, а Жиди, довідавшись о намїреним нападї, телеґрафічно закадили помочи від бріденого староства; таким способом перешкоджено замахови. Склало ся припадково так, що і комендант станиці жандармериї в Заліщих вислав на д. 5 с. м., отже на день намїреного замаху, всїх жандармів до служби а лише сам лишив ся в станиці та аж на телеґрафічне запорядженє староства стягнув жандармів назад до Залозець. Комендант станиці Легкий, Русин, мав дуже симпатизувати з Січовиками, як се нераз уже замічено; а як нам в остатнїй хвили доносять, у звязи з тим остав его перевесенє, мабуть телеґрафічне, до Велички. В Заліщих панує велика панїка. Громадский уряд запорядив нічну варту, складаючу ся з 20 людий, бо товпи селян з Гаїв розтоцких під проводом Медвецкого, Садовского і Питляра в білий день тягають ся по улицях в Заліщах, провокуючи польске і жидівске населене та голосно відгрожуючи ся піметою за попиране кандидатури о. Ефиновича“.

Але підлий плян вшехполяків не удав ся. Пуста бомба не експльодувала. Власти, навчені Гуцульщиною, не вірили телеґрамам і не спішили ся з надісланем вийска. А в містї найшли ся совісні та чесні люди, котрі, видячи, на що заносить ся, станули поперек провокаторскій роботї вшехполяків і отворили людям очи на небезпечну гру. Жиди, що ширили ложні вісти, почали завертати ся, а самі вшехполяки-провокатори поховали ся в мисячі дїри. Поголоски стали утихати, народ заховував ся супокійно і не дав ся втягнути в компльот. Фавверк не удав ся.

Той сам Dziennik polski, що писав у вступній статї про напад, в три дві опісля помішує в числї 271 з. 12 с. м. ось таку вість:

„У страха великі очи. Недавний заколот на Гуцульщинї так затревожив населене галицких місточок і сїл на сходї краю, що в леда погрозї або руху без жадного значіня добачує ся „різні і розруси“. Так було перед кількома днями в Заліщих, де кипить аґітация за кандидатурою п. Барвіньского. І звідтам писано нам о „страшній панїцї“, о „страху перед Січовиками“ і т. н. Тимчасом, як могли ми провірити, дописуватель прибільшив у своїй повісти, бо цїлі „розруси“ обмежили ся до аґітациї, може троха пристрастної, одного академика і писаря. Також і Січ з Гаїв розтоцких не могла проходжувати ся по Заліщах з тої простої причини, що її нема в тій місцевости. Панїка і страх вилягли ся лише в занадто боязливих головах залозецких жидків, і вони то заалярмували опінїю“.

Порівнаймо се нужденне відкликане з попередною сензацийною статєю. Там сензацийний вступний артикул, клич на тревогу, доноси: а тут в новинках соромне відкликане, признане до брехнї і зложене вини на „жидків“! Яка соромна райтерада на цїлій лїнії! Вже нїхто не нападав, не ріже. Січовики не грозять, навіть нема там жадної „Січи“, розрухів нема і не було, а все видумали „жидки“! О підлі низкі душі, нїкчемні піґмейцї!

Оттак воює Вшехпольща з Русинами. Всюда одна цїль: нищене Русинів; а спосіб борби: ложь, підступ, підлість.

С.

Війна.

Найлїпшим доказом, як треба ґнорувати всякі приватні донесеня о подіях на боєвищи, суть всї донесеня з послїдних днїв. Майже через цїлий тиждень не оголошувано ні в Петербурзї, ні в Токіо нїяких урядових рапортів про стан воєнних операций. За те не може було жалувати ся на брак сензацийних вістий з приватних жерел. З сих приватних донесень найважнїйші і цїлком імовірні були донесеня про страшний кількадневний бій під Кайпіном і Гайченом, де всї три армії японські стерли ся з армією Куропаткіна. Сей бій мав розпочати ся дня 19 с. м. і навіть військові фаховцї увірили в се, хоч троха дивували ся, що Японцї, котрі марш з С'юяну на захід розпочали доперва дня 16 с. м. вже по трех днях станули під Гайченом. З вчерашних рапортів про рухи японських військ дня 19 і 20 с. м. доказують, що безличність кореспондентів згідно їх інформаторів є безмежна. Японцї посувають ся на Кайпін і Гайчен, мїж передними сторожами приходить що хвиля до перестрілок, але самі армії ще на себе не ударили.

Після донесеня Куропаткіна, що дня 19 і 20 с. м. (т. є. як раз в сих днях, коли пішла донесень приватних кореспондентів вже було по битві під Гайченом) передні сторожі японської армії доходили до Семючену (15 км. на захід від Гайчену (!) чи 40 км. на полудне від Кайчу, чи може цїлком деиде?) Лїнія передних сторожий складала ся з густих віддїлів кінноти і дрібних віддїлів піхоти. Дня 20 с. м. пополудни помічено, що під охороною піхоти посувають ся наперед сильні патрулї японські. В перестрілках передних сторожий Японцї мали богато убитих і ранених, Росияни не мали нїяких страт.

Японська армія, машируюча від Кінчу, посував ся дальше на північ. Армія ґенерала Курокого здержала марш від С'юяну, здавсь в тій цїли, аби лїнія передних сторожий могла вирівнати ся. Силу Японців, котрі ідуть від С'юяну обчисляють на дивізию і 9 швадронів кінноти, підпертої численними віддїлами піхоти. На схід Саймателї Японцї укріпили позицию і уставили 18 гармат. Японцї обсадили також місцевість Сапінай і обкопали ся там.

Ґенерал Сахаров рапортує: Дня 21 с. м. рано Японцї розпочали дальший марш против російских передних сторожий, котрі стояли 6 км. на полудне від С'юенчену (40 км. на полудне від Кайчу) по обох сторонах зелїзничої лїнії. Російскі кінні патрулї цофнули ся поволи під напором ворога до С'юенчену, а відтак під Кайчу. Над вечером С'юенчен обсадили Японцї в силї більше як одної дивізиї піхоти, бриґади кінноти з 32 гарматами. На полудни Чанлїну Чанд'янд'яну і Льопянд'яну Японцї сконцентрували більше як одну дивізию. Дня 22 с. м. японський баталїон вимаширував з С'юяну на Кранцу на дорозї до Кайчу, але мимо мраки помічено їх, привитано сильним карабіновим огнем і Японцї цофнули ся зі стратами до С'юяну. Над вечером баталїон японської піхоти і ескадрона кінноти обсадили Вафандун, місцевість на великій дорозї до Люяну. Оден баталїон і одна ескадрона обсадили Чанлїндзу 10 км. на північ від Фенванчену.

Дня 23 с. м. Сахаров рапортував: Японські віддїли розтягли вчера лїнію від морского берега коло С'юенчену на 6 км. в гору і на захід. На лївім крилї є багато піхоти з машиновими карабінами. Японцї пробували проломити на крилї лїнію російского вийска, але їм се не повело ся. Нинї Японцї посунули ся аж до Калянко. З берега видко було японський корабель. В днях 21 і 22 с. м. наші передні сторожі здержали рух японських військ з С'юяну до Гайчену. Коло Кальцаїна (в околици Фенванчену?) зібрали ся сильні віддїли японські і сплять форти. Такі самі приготовленя роблять Японцї на дорозї з Фенванчену до Селюджану.

З усїх тих рапортів виходить, що до кривавої різні під Гайченом, про котру так докладно дон сили кореспонденти англїйских, французских, а навіть російских дневників, еще далеко. Нинї можемо лише здогадувати ся що обі армії перемінили, або переміняють свій фронт. Куропаткін стоїв доси фронтом на полудневий схід, здовж зелїзниці Кайчу-Мукден. Сей фронт був недогідний о стілько, що на случай конечности відвороту, лїнія відвороту була рівнобіжна з лїнією фронту і в порядку могло би уступати лише лїве крило російскої армії. Переминивши фронт на полудневий захід, армія буде могла уступати в цїлости і в боєвім ладї. Фронт армії Курокого на північний захід мав для неї ту недогідність, що запровинтоване армії в Манджурії є неможливе, а коли настане пора дощів, запровинтоване буде неможливе через Корею. Коли Курокі пересуне свою армію на захід, злучить ся з армією виладованою коло Такушану і армією оперуючою на Ляотунї, буде мати фронт на північний захід і опре ся плечима о море, котрим через Такушан, буде міг цїлу свою армію без найменшої перешкоди заосмотрювати в харч і нинї воєнні материяли. Коли обі армії стануть проти себе, то одна битва може порішити судьбу Порт-Артура, а може навіть цїлу війну. Як Куропаткін побє Японців, то Порт-Артура буде увільнений від облоги. Як Японцї побють Куропаткіна, то цїла російска армія буде мусїла уступати на Мукден. В сім случаю найважнїйшою задачию Куропаткіна буде не пустити Японців через Саймателї на Мукден. В тій то цїли російскі вийска знов обсадили Саймателї а Куропаткін сильно скріпляє своє лїве крило.

— **Купуйте на премії для дїтий книжочки Руского Товариства педаґоґічного!**

ТЕЛЄҐРАМИ.

Торговельні договори.

Відень. З Берлїна доносять, що торговельний договор Росиї з Німеччиною вже заключений. Сей факт повелне тверде становище Німеччини супротив договора з Австриєю. Росия випередила австрийский експорт.

Мароканьскі розбишаки.

Танґер. Пердікаріс повідомив свою родину, що нинї прийде, бо вчера мали его увільнити.

Македонїя.

Царгород. Македонські заробники не хочуть працювати на ланах турецких панів. В Царгороді кажуть, що їх збунтували а по части і стероризували членни македонських комітетів революцийних.

Софія. На жадане султана переведено тут ревізию у Бойдарова, котрого підозрівають о участь в динамітовім атентатї на солуньскій зелїзници. При ревізиї не знайдено нїчого обтяжаючого. Тут панує велике невдоволене з причини, що Туреччина робить всякі формальні перешкоди болгарскому правительству, так що оно до нинї не могло розпочати виплати запомоги повертаючим до Македонії збігцям. На сї запомоги правительство затягнуло було позичку в квотї одного мілїона франків.

Вірмени.

Царгород. Валї в Бітлісї доносить о битві з вірменьскою ватагою коло Муну, в котрій погибло 11 Вірмен. Арештовано одного Росияна з обома его служащими. Полонено також одну вірменьску ватагу зложену з 11 осіб. В селї Челюр коло Бітліса знайдено революцийну хоругов, підбурюючі папери оружие і амунїцию.

НОВИНКИ.

— **З Академічної Громади.** Отсим подає ся до загального відома, що пп. Маркіян Мацєйович і Микола Білиньский по зверіфікованю факту, наведеного в 129. числї „Дїла“ нотаткою п. з. „Герої“, силою ухвали Видїлу з дня 28. червня с. р. перестали бути членами товариства „Академічна Громада“. — За Видїл „Академічної Громади“ *Степан Вигвицкий*, голова.

— **Наукові курси**, уладжені товариством прихильників української літератури, науки і штуки, відбувають ся вже третий день в сали готелю Бель-вї у Львові після оповіщеної програми. Саме заініціованє сего дїла, як не менш добір викладів заслугують на повне признане і побажати-б лише, щоби руский загал відніс з того як найбільше користи. Та минуло кільна днїв і показують ся, що не все так склало ся, як повинно бути. Передовсїм що-до прелеґентів. Ми з цїлою пошаною відносимо ся до прелеґентів, обнятих програмою курсів, тим більше, що бачимо мїж ними такі наукові повагн, як проф. Грушевского і д-ра Франка; але дивно нам, що не бачимо також от хочби проф. Колессу або Дністрянского та декого иншого?.. Не вже має се бути першим наглядним доказом, що „товариство прихильників української літератури, науки і штуки“ кермув ся справді інтересами звісної котерії, в справді товариством взаїмної адорациї, як то дехто пояснює причину его повстання, указуючи мїж иншим на незвичайний его статут з правом іменованя членів? Друга, також дивовижна річ, се ті запросини і високі цїни вступу, якими товариство немов сьвідомо обмежило число слухачів своїх курсів. Сумнїваємо ся, чи в інтересї піднятої акциї, яка по словах проф. Грушевского мав довести до основаня українского університету, є усувати від тих курсів загал нашої університетской молодїжи, що звісна із свого убожества. Ну, а вже нїяк не можна згодити ся на передполудневу пору викладів. Проф. Грушевский пояснив сю постанову у своїй інавґураційній промові тим, що вечером було-б неможливо держати правильні, кількагодинні курси, а впрочім численнїйша участь широкої публики мусїла би обнизити рівень викладів. Про доктринерство сего поясненя пересьвідчив ся мабуть проф. Грушевский вже за тих кілька днів. На курси ходить ледви пару десяток слухачів, а й мїж ними не всї дають запоруку, що науковий рівень викладів є обезпечений на своїх вершинах. Прямо моторошно стає на душі, коли оден або другий з тих кількацятьох українських гостий, що прибули нароком з за кордону слухати сих наукових викладів, дивує ся, що ми так мало користаємо... з конституциї. Так, не користаємо, бо рано працюємо передовсїм на хлїб насущний. По полудни або вечером ми дуже раді користати, але що-ж, науковий рівень викладів мусїв би обнизити ся! Отже тїшимо ся бодай що й тих пару десятків осіб не шкодять якось науковости курсів, бо по рецептї проф. Грушівского українська наука повинна би властиво аж тоді осягнути свою ціль, коли би зовсїм не було слухачів; а те, що там в сали Бель-вї мало би виголосити ся, лїпше надрукувати в „науковій“ книжцї. Противники всяких відчитів навіть радять так цїлком серіозно.

— **Дефравдация в касї краківского університету.** В Кракові викликала велику сензацию дефравдация, яку викрито в касї сенату тамошнього університету. Дефравдациї допустив ся померший недавно надзвичайний професор правничого виділу і секретар університету др Лєон Цифрович. В тій справі ректорат краківского університету подає ось що до публичної відомости: Комісия, виделеґована академічним сенатом, отворила по смерти Цифровича касу сенату, опечатану зараз по его занедужаню і найшла недостачу готівки в квотї около 24.000 К. Ректор довіс про се намісництву і просив о висланє рахункового урядника для переведеня шконтра. Намісництво прислало урядника Марковского. Докладне шконтро виказало далеко більші недостачі, бо около 62.000 К, на шкоду державного скарбу і оборотового капіталу ріжних фондаций, а також недостачу квоти 4.003 К на шкоду „Братньої Помочи“ студентів краківского університету. Касу квестури, що стояла під виключною управою університетских урядників, найдено в порядку. При тій нагоді вийшло також на яву, що секретар Цифрович в 1896 р. допустив ся такої самої дефравдациї на квоту 72.000 К. Тоді дефіцит покрила родина і шконтро, переведене з кінцем 1896 р., найшло касу в порядку. Оподі відбуло ся засїданє академічно-

---

что знаю примѣры галичанъ, которые, за весьма немногими исключеніями, пишутъ языкомъ ужаснѣйшимъ и при этомъ думаютъ, что они пишутъ частнѣйшимъ великорусскимъ, или малорусскимъ.

Кажется, мы теперь пересмотрѣли всѣ важнѣйшіе вопросы нашего дѣла, — которому я отъ всей души желаю самаго лучшаго исхода.

Съ искреннимъ уваженіемъ остаюсь

Вашъ *М. Драгомановъ.*

Упомянутое мною въ прошломъ письмѣ имя галицкаго этнографа есть Дешко. Это господинъ, который давно уже, лѣтъ 30, какъ выѣхалъ въ Россію изъ Угорской Руси, кажется, — и напечаталъ между прочимъ статью съ пѣснями о сватьбахъ надъ Збручемъ въ Зап. Росс. Геогр. Общ. 1867 г.

Кстати, если будете, какъ я надѣюсь, писать мнѣ, то извѣстите на сколько богата вѣнская университетская библіотека изданіями русскихъ пѣсенъ, сказокъ и т. п., изданіями русскаго геогр. общества, археографич. коммиссіи и т. д., — а также есть ли удовлетворительная библіотека и изданія такого рода при Вашемъ обществѣ „Основа“? Напр. Вамъ при Вашей работѣ было бы чрезвычайно полезно имѣть сборники великорусскихъ и малорусскихъ пѣсенъ, а особенно сказокъ Аѳанасьева (великор. и нѣсколько малор. и бѣлор.) и Рудченка (малорусск.). Послѣднія особенно были бы Вамъ полезны, какъ образцы наръчій малорусскихъ,— и вообще въ филологическомъ отношеніи, въ которомъ Буслаевъ ставитъ сборникъ Рудченка выше Аѳанасьевскаго, имѣющаго огромный сводъ литературно-сказочнаго матерьяла. Если гдѣ въ Австріи слѣдуетъ быть полной коллекціи матерьяловъ научныхъ о русскомъ народѣ, то, конечно, въ столицѣ, въ Вѣнѣ

(Кінця листу нема.)

(Дальше буде.)

го сенату і запрошених університетських професорів в справі здефравдованої квоти. Ухвалено покрити втрату власними силами. Професори зрікають ся іспитових такс на так довго, доки зібрана в сей спосіб квота не покриє втрати понесеної університетом, державою і „Братньою Помочию“. Покритє може наступити до року. — Краківский „Naprzód“ доносить, що недостаюча сума є значно більша. О скільно звісно, здефравдована сума виносить вже тепер 80.000 К, з того 11.000 К, „Братньої Помочи“. Висоту дефравдації буде можна означити докладно що йно по укінченю шконтра. Додатково доносять, що в 1896 р. Цифрович звірив ся з тайною спроневіреня суми 72.000 К двом своїм шуринам, маляреви проф. Похвальскому і будівничому Маєрови. На покритє дефравдації перший з них позичив Цифровичови 56.000 К, другий 16.000 К. В замін Цифрович передав проф. Похвальскому три житові поліси по 4·000 К, позволяючи ему по своїй смерти відобрати обезпечений капітал. Будівничому Маєрови небіщик квоту 16.000 К, мабуть сплатив, бо лише проф. Похвальский зголосив, що бл. п. Цифрович був ему винен ще 16.000 К. Та узискані від обох шуринів гроші здає ся або не вистарчили на покритє дефравдації або Цифрович дефравдував відтак дальше. Справа тим більше дивна, що Цифрович був чоловіком доволї маючим. Давнійше був через 15 літь співробітником краківского Czas-у. Тепер як секретар університету мав около 6.000 К (разом з додатками) річної пенсії, дальше поверх 3.000 К доходу за університетскі друки, котрі видавав власним коштом, а вкінци мав признаних академічним сенатом 3% від адміністрації університетскими фондами. Тотї мілїонові фондації приносили ему значні і зовсім леґальні доходи, так що Цифрович стояв річно найменше на 20.000 К. Кажуть, що вів житє дуже скромне. А мимо то був в довгах. Оповідають, що померпшому тому кілька літ лїкареви д-рови Вушекови був винен около 30.000 К і що на заплаченє того довгу здефравдував університетскі гроші. Однак на що затягнув той довг у д-ра Вушека і на що обернув остальну часть здефравдованої квоти, поки-що не знати. Здогадують ся лише, що в гру входить імя звісної перед кількома роками в Кракові та у Львові акторки, з котрим було звязаних богато иншихподібних катастроф..

— **В справі контрактів під нафтяні закопи** пишуть нам: Був я недавно в Бориславі та оглядав те галицке „Баку“. Який же жаль мусить переймати Русина, коли бачить, що з рускої землї мілїони плинуть у чужі кишенї, а колишні властителї тої землицї походили і дальше сходять пїпащо, а то ще й „Жидам воду носять“! Можна часто стрінути ся з оповіданями, як то сего чи того християнина виведено в поле при купнї чи властиво при контрактованю его ґрунту під нафтяні закопи; потрачено при таких контрактах і ґрунти і не здобуто вїяких сподіваних вкитків. А що й тепер контракти під закопи є річ звичайна всюди, де відкривають ся нові нафтяні терени, от як пр. в долиньскім повітї в селї Спасї, то годить ся подати до ширшої відомости бодай найголовнїйші точки, яких не повинно бракнути в жаднім контрактї. Могу о тім говорити тим більше, що давнїйше був я при копальних нафти в Слободї рунґурскій і в Східници, та й розумію ся потроха на сїй справі. Отже ґрунт під нафтяні закопи випускає ся звичайно на 25 лїт. В контрактї між иншим треба запевнити собі: 1) 18% з брутто-доходу добутої роби, воску і т. п.; 2) що підприємець чи то другий контрагент має найдальше за 6 місяцїв почати верченє на законтрактованім ґрунтї; 3) що він обовязаний вертїти аж до найденя роби, евентуально до глубини 1.000 метрів; 4) що законтрактований ґрунт випускаючого під закопи властителя має остати окремим тереном нафтовим; вкінци 6) що підприємець має властителеви законтрактованого ґрунту платити річно з гори по 18 сот. від кождого квадратового сяжня ґрунту. — Дотепер наші селяни не застерігали собі жадного процентy з доходів, лиш винаймали поле за якусь одноразову заплату, звичайно найбільше 2000 К, і вже через 25 лїт не видїли з свого ґрунту анї сотика. Не застерігали собі в контрактї, щоби підприємець на їх ґрунтї розпочинав роботу в якімсь означенім часї, так що той ставив собі на тім ґрунтї нераз хату, маґазини і т. п., а о верченю і не гадав. Бувало також нераз, що підприємець з ґрунтів кількадесять господарів робив один терен нафтовий і вертїв тілько на ґрунтї одного властителя; тим способом инші на тім терпіли, а він був вільний від конкуренції. Вкінци застережене собі чиншу по 18 с. за квадратовий сяжень є дуже важне, бо пр., коли на ґрунтї розпічне ся верченє, котре тревав нераз більше як 2 роки (при верченю до 1000 м), властитель не має з него жадного доходу; а а так все буде якийсь гріш. — *Стрийский.*

— **Видобуванє жертв.** З Ню-Йорку доносять, що сими днями ужито двох 4·2-цалевих гармат, щоби порушити воду на місци катастрофи корабля „General Slokum“, а то в цїли видобутя трупів, які лежать на днї моря. По кількагодиннїй канонадї виплило 100 трупів, так що тепер число виловлених тїл виносить 825. Супротив таких корисних успіхів будуть дальше стрілати до води, бо власти думають, що ще 100 трупів находить ся в морї.

— **Часописи в Японії.** Початки японьскої журналїстики сягають до перших лїт шістьдесятих років минувшого столїтя. Першу ґазету став видавати в Токіо якийсь книгар, але вона була головно лиш перекладом голяндскої ґазети „Вісти з Батавії“. Сеї ґазети появило ся лиш кілька чисел і вона перестала виходити. В рік опісля основав був якийсь Француз японьску ґазету „Каіґаі Шімбун“ [„Вісти із заграниці“], але вік і сеї ґазети не був довгий; вона мала всего лиш двох передплатників і так само перестала виходити. В 1867 р. зачав японьский літерат Ґенїчіро Фукучі видавати ґазету „Коко Шімбун“ [„Суспільні відомости“], а рівночасно зачало виходити ще й кілька иньших ґазет. Всї однакож не могли удержати ся а то головно длятого, що не було способу друкувати їх борзо на дерев'яних машинах, які тодї уживано в Японії. Аж заведенє европейского способу друкованя за помочию движимих черенок зробило в японскій пресї великий поступ. В 1872 р. стала виходити ґазета „Токіо Йокагама Маїнїчі Шімбун“ а в рік опісля „Нїчі Нїчі Шімбун“. „Щоденні новинки“] і „Гочі Шімбун“. Сї дві ґазети виходять ще й нині і належать до найстарших в Японії. Перша з них уважає ся за півурядову; друга є поступова і має своїх постійних дописувателїв в Англії та Америці. „Кванпо“ [„Правительственний вістник“] є ґазетою урядовою, котру мусить передплачувати кождий урядник. На розвій японьскої пресї вплинула найбільшим хіньско-японьска війна. Аж до того часу не було анї друкарень, що мали би до розпорядимости великі капітали, анї ніхто не важив ся давати свої гроші на видавництво ґазет. Коли якась ґазета мала ак до того часу около 10.000 передплатників а її начальний редактор діставав місячно 100 вонів (200 корон), то се уважало ся за щось дуже великого. По хіньско-японьскій війні відносини змінили ся дуже значно. Нині всї більші ґазети, що виходять в Токіо або й иншихпровінціональних містах, мають більше як по 10.000 передплатників. Найбільше читана в Японії ґазета „Асагі Шімбун“ („Ґаґета ранїшного сонця“), що виходить в місті Осака, має около 100.000 передплатників, а її начальний редактор дістає місячно 500 вонів (1000 корон), якраз тілько, кілько японьский міністер. Тепер виходить в Японії 1500 всїляких ґазет а межи тими 400 щоденних. В самім Токіо виходить около 20 щоденних ґазет, а між тими й одна в англїйскій мові (Japan Times), котру однакож пишуть і видають лиш самі Японці. Вісїм з виходячих в Токіо ґазет називають ся загальним іменем „Ошімбун“ або „великі ґазети“; всї инші називають ся „Кошімбун“ або „малі ґазети“. Ґазети Ошімбун займають ся поважними справами, політиков, торговлею і т. п., а Кошімбун полюють головно на всїлякі новинки і сенсаційні вісти з міста і провінції. В сих ґазетах повно вістий про якісь страшні злочини та цїкавих новинок з житя ґейш і славних акторів. Та й то ще треба сказати, що декотрі з тих малих ґазет розходять ся далеко більше по краю як їх поважні посестри; „Породау Чого“ і Йомїурі Шімбуя“ („Міський викликач“), що полюють на самі сенсаційні вісти та скандальні історії, розходять ся в найдальші закутки краю. Цїна поодиноких чисел є взагалї дуже низька і виносить 4 до 6 сотиків. Крім японьских ґазет виходять також на провінції, там де жие більше число чужинців, ще й анґлїйскі ґазети як н. пр. в Кобе „Kobe Chronicle“ а в Йокагамі „Japan Daily Mail“. Можна загально сказати, що в Японії виходить що дня 600.000 до 700.000 примірників всїляких ґазет. Як на европейскі відносини було би то мало, але як на японьскі то се дуже богато. За причину, що в Японії може виходити таке множество ґазет, уважають загально то, що Японці люблять дуже вязати ся в товариства а кожде товариство хоче мати свою ґазету. В самім Токіо безпїч всїляких товариств, почавши від японьского товариства Червоного Хреста, що стоїть під протекторатом цїсаревої і має в цїлім краю 400.000 членів, та від політичних, наукових, літературних, фільозофічних, артистичних, музикальних, рільничих, лїкарских, жіночих, соціольоґічних, антропольоґічних, педаґоґічних, товариства тверезости, товариства добродійности, товариства для законодавства і т. д., а скінчивши на таких як „товариство посічих вуси“, „товариство рибих“, ба навіть товариство тих, що їздять зелїзницею межи Йокагамою а Токіо. Як видимо, Японці під зглядом манії основуваня товариств не рїжнять ся зовсім від Европейців. А кожде таке товариство хоче мати свій власний орґан, свою ґазету. Требаж ще взяти й то на увагу, що політичне житє в Японії розвинуло ся дуже в послїдних часах і не рїжнить ся майже в нїчім від політичного житя в Европі. Японці розполітикували ся так само як і европейскі народи. В Японії є так само консерватисти і поступовці як і у нас, аристократи і демократи, лїберали і радикали, а навіть і соціалісти, що займають ся так само як і наші виключно лиш справою робітничою. Є партия правительственна і опозиция, партия військова і горожаньска. Нема лиш одної партії клерикальної, бо Японці уважають віру за річ совісти кождого поодинокого чоловіка і під зглядом віри полишають кождому повну свободу. Кожда з тих партий хоче мати свою окрему ґазету. Радикальна ґазета н. пр. називає ся „Джію Шімбун“, а ґазета партії горожаньскої „Кокумінно Томо“ („Товарищ Горожанина“). Є навіть ґазета, що зве ся „Аїа“, що значить „Шовінїзм“. Наконець є ще й віроісповідні ґазети для католиків і будґістів.

— **Дрібні вісти.** Намісництво уділило для погорільців місточка Римапова запомогу в квоті 1000 К. — Вірменьский крилошанин Мардиросевич, відсидівши кару вязниці, на котру его засуджено за дефравдацию в заставничім банку, піддав ся покуті, наложеній на него церковною властию і по скінчевю революциї, які відбуває в Кракові, перейде на римско-католицкий обряд і виїде до Америки. — З Градця доносять, що староста Гервай, котрого жінка наробила недавно тілько скандалу, відобрав собі житє. — У Львові постріляв ся вчера в самовбийчім намірі ученик IV р. кадетскої школи, В. Боровець, з незвісної причини.

— — —

— **З Народної Канцелярії.** До Німеччини треба 100 робітників до фабрик. Хто би хотїв їхати, зволить письменно або устно зголоситись до Народної Канцелярії, Ринок 10. Кромі того кождого часу можна їхати до робіт в поли.

— **Вп. Другів „Соколів“** просить ся, щоби найдальше до 10 липня с. р. забрали з собою всї свої одяги ґімнастичні, з огляду на се, що 15. липня мусимо ся з дотеперішного льокалю випровадити, а в часї перепроваджування можуть одяги ґімнастичні помінятися або загубити, за що Старшина не може відповідати. — *Старшина.*

— **Торговлю м'шаних товарів в Косові** отварає з днем 1. липня с. р. напротив спаленої мійскої церкви п. Евген Рачиньский. Желаючи нашому Родимцеви як найлучшого успіху, маємо надію, що цїла Косівщина радо повитає торговлю п. Рачиньского і всякі орудки буде в него полагоджувати.

Померли:

— **Володимир Березовский**, пенсіонований урядник Видїлу кр., упокоїв ся 23-о с. м. в Дверинку, в 52 році житя. В. в п.!

З штуки і літератури:

— **З музики.** (*Поніс концес, школи музичної п. О. Прокешівної. — Поніс польского Інституту музичного. — Проби Львівского Бояна*). З кождим роком гарнїйше розвиває ся музична школа п. О. Прокешівної, чого доказом був вчерашний попис учениць в салї „Газди“. Перед доволї численно зібраною (як на руску) публикою пописувались п-ни К. Зельска, О. Ґуґлевичівна, Е. Рублївна, І. Ступницка, М. Матковска, О. Лаголівна, С. Волянська і Н. Яримовичівна а всї доволї удачно. Дуже гарно запрезентувались п-ни О. і М. Заячківскі, відограваючи справдї концертовим Мошковского: Болеро на 4 руки. Найбільші оплески збирала п-на С. Матїївна і свою ученицею може учителька дїйстно повеличатись. В II Рамоднї Ліста вивила п-на М-а своєю грою високу музикальність, багато темпераменту та майже точне зрозуміня взетудіованого твору так, що можемо з утїхою надїятись по нїй гарних розультатів на поли музики. По послїдній точцї програми — вручили ученицї своєї симпатичній учительцї гарну китицю цьвітів. — На днях відбув ся також в Народнім Домі попис тут. польского Інституту муз. а найгарнїйше представилась там найвисша клясa проф. Скшипкевского. З поміж концертанток всїх у Львові можливих націй — вибилась на перший плян сим разом Русинка п-на Дутковичівна (куро найвисший). Відограла Mendelson-a: Variations serienses — твір, який сам собою вимагав дуже точного опанованя, щоб видобути з него се, в чім лежить его дїйстна вартість. І тут п-ні Дутковичівній пощастилось. Удар легкий, але певний приноровлений до динамічних вимагань твору а неуглягаючий неоправданим впливам хронометричних змін та точне обсервованє кождої ноти — отсе прикмети у концертантки, наслїдком котрих кожда музична фраза вийшла чиста — не замазана. Берперечно стане п-на Д-а в коротцї по пп. Ясеницкій, Шухевичівній та Прокешівній до раду наших найвизначнїйших піяністок. — В порозуминю з видїлом нашого тов: „Львівский Боян“ замикаю ряд проб, які закінчились сьмо двома великими концертами в фільгармонії. Мене яко дириґента послїдних часів в Боянї дуже мило вразили слова признаня зі сторони правдиво фахових мужів як Вп. п. рад. Вахнянина, О. Нїжанковского, о. Садовского та О. Людкевича а то з нагоди останних продукцій. Всї ті знатоки голять ся в тій думцї, що в першій мірі признанє належить ся Вп. панам Боянїстам, що дали доказ щирого почуття обовязку та вложили чимало труду — працюючи і за себе і за своїх менших сьвідомих товаришок. Тож користаючи з цїнної услужности Хв. Редакциї — складаю тим Вп. панам приходно щиру подяку. До панів Боянїстів ставлять всї знатоки дезідерат: більше охоти, більше заінтересованя ся та більше по влучним словам п. О. Б. самокритики — а певно візьмемо ся по ферних за більші вще твори — чим оратории Mendelsoh-a. О. Остапови Нїжанковскому нехай вдячність наша щира буде скромною подякою за безінтересовні а неоцїнені труди Его коло обох концертів. Честь Єму і слава. Початок проб по ферних оголосить преса. — *М. Волошин.*

— **Царі, пани а люди. — Женева. — Українська друкарня, 1903 Виданє „С. Д.“.** Єсть се брошурка в 46 сторінок 16-тки, видана соціально-демократичною партиєю з російскої України. Говорячи про українських соц.-демократів з Росії, не треба їх ідентифікувати з нашими, бо рїжниці між обома соціально демократичними ґрупами значні. „С. Д.“ се поміж чотирма українськими революційними ґрупами (Р. У. П. — С. Д. — У. С. П. — У. Н. Д.) друга з ряду по „революційній укр. партиї“ (Р. У. П.), що виказує найбільшу рухливість. Дві остатні (У. С. П. — укр. соціялїстична партия і У. Н. Д. — укр. національна демократия) ледви зазначили своє істнованє. Для характеристики „С. Д.“ треба згадати, що в відрїжненю від „Р. У. П.“, котра в своїй аґітациї акцентує лише соціальний момент, увесь свій український характер проявляючи лише в назві, мові і фактї дїланя на території України, — „С. Д.“ не лишає і національного боку справи та акцентує его виразно і доволї сильно, противставляючи нераз інтереси України як національної одиниці інтересам Росії. Головна тенденция книжки — як се вже з заголовка видно — противставленє соціальних інтересів робучого народу інтересам володіючих кляс і кругів. Та при тім книжочка не забуває і на специяльні кривди українського народу, спричинені московским панованем. „Що-ж доброго — пише ся там на 12-ій сторінці — зробили для нас, Українців, московскі царі? Вони хотять, щоби ми забули, хто ми і якого ми роду, вони заборонили нам нашу мову. По школах вчать тепер не нашою, а московскою мовою. Що-ж з того виходить? А те, що наш хлопець походить до школи два-три роки, навчить ся читати та писати по московски (та ще добре, як навчить ся!), а по трох, чотирох роках вже і забуває, все одно, як і в школї не був. А Москалї (кацапи) ще й съміють ся: дурний хахол, кажуть, ні до чого не дотепний! Брешуть вони! Було в нас колись багато шкіл сїльских, більше їх тепер... Були наші дїди ще за часів козацких розумнїйші їх Москалї... і т. д. розказує ся, як Москва нищила нашу культуру, та як Українці вели есьвіту в Москву. В иншім знов місци вичитує ся книжочка против Москви, що насилає на Україну чиновників та учителїв, що не знають української мови та ще здирають Українця й глумлять ся над ним. Говорячи знов про податкові тягарі, брошурка каже: „Знов таки багато з тих гроший, що беруть у нас-же Українців, витручають ся на справи московскі та на московских людий. В Московщинї більш шкіл будують, ніж на Україні, отже й наші гроші туди йдуть. В Петербурзї і Москві будують рїжні громадскі будинки для науки і забави... А ми того всього нїколи й не побачимо, хоч туди всаджено чимало й наших гроший... А нам треба, щоб ті гроші, що беруть з нас, Українців і обертались на нас таки на наші власні потреби, по наших таких селах та містах...“ Брошурка не забуває і на нас, галицких Русинів, то принагідно, говорячи про рільничі страйки, інформує українських селян про Галичину так: „Під австрийским цїсарем є три й пів мілїона наших людий, що звуть себе Русинами. Вони такі-ж самі Українці хлїборобы, як і ми, і говорять вони по нашому і вичаї в них такі, як у нас. У нас поміщики всї Москалї, Ляхи або наші таки перевертні, а там Ляхи або недолящки“. Дальшу часть, де характеризує ся господарки сих „Ляхів і недолящків“ в Галичині пропускаємо із зрозумілих причин. Зазначимо лише, що наш страйковий рух дав брошурка за примір українським селянам в Росії. — Ось в такім дусї, соціялїстичнім, але рівночасно палко-українськім писана вся брошурка а на кінци ей додана пісня „Ще не вмерла“. Що до мови і виразу, то, як з наведених цитатів можна бачити, мова гарна і чиста, чим видани „С. Д.“ дуже корисно відрїжняють ся від видань „Р. У. П.“, котрих мова доволї замосковщена а виклад часом мало популярний. — Цїна обговореної брошурки 15 копійок (20 крейцарів), а замовляти можна і через книгарню т-ва Шевченка.

КАЖДА РОДИНА

повинна въ власнѣмъ интересѣ уживати

Катрайнера Кнайпôвску каву солодову

яко домѣшку до вышчайшои кавы зернистои.

(34,1/b)

Надіслане.

Знак випалений на корку

ДЛЯ охорони перед фальшованем

MATTONI'S GIESSHÜBLER

Маттонія ґіссгіблерска вода щавова. 28

Піщани

найзнаменитша санаторія сїрчано-мулова для **ревматиків** в болях суставів і костий по **зломанях** та звихненях, в подаґрі, первоболях, особливо при **іскіяс.**

Сезон від 18 мая. — Ординуючий лїкар

589 4—5 **Др Ал. ТАЙХМАН.**

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

поручає ласкавій П. Т. Публицї в зовсїм відновленім льокали **пільзненьске** і **окоцімске пиво** на склянки, в комнатї до снїдань, буфет заосмотрений в рїжні закуски і горячі перекуски, а також **винярню** в пивницї, з виходом просто з Ринку або з ресторациї, в котрій підчас спеки можна найвигідїйше відотхнути. По театрі горяча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 2—5 *З поважанем* **С. РАЙХ.**

Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділі" цілого року написав *о. Петро Білинський*, парох в Зарваниці, Часть II.

Дістати можна по цїні 3 корон у автора почта Вишнївчик, в книгарни Ставропигійскій у Львові; в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові. 424 4—5

Від 35 лїт уживає ся Берґера смоляне мило

в Австро-Угорщинї і у всїх культурних державах до митя та купели против висипки і нечистоти шкіри. Кожда етикета мусить мати отсю марку охоронну і підпис фірми,



J. Hell & Comp.

инакше товар не є правдивий, від 35 лїт уживаний

Склад G. HELL & Comp. Wien, I. Sterngasse 8.

82 5—6

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартостні

виплачує без потручення провізиї або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. уприв. Галицкого акцийного 374

Банку Гіпотечного.

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в піст риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

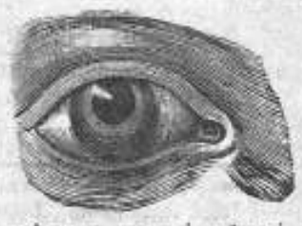
НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 **ул. Трибунальска ч. 12.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають



Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4/85

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні **2** корони набути можна

в Товаристві „Просьвіта" Ринок ч. 10

Потребую сейчас піддячого до виручування мене в дяківстві в дни седмичні, причім буде міг укінчити науку дяківства і побирати науку писарки громадской. *І. Кавецій* дяк і писар гром. Підгайчики п. Зборів. 459 1—4

Укінчений кандидат учительский пошукує лекциї на селї. Адрес: С. К. Зарайско Самбір. 428 4—4

Русинка вдова з доброго дому глядає місця до заряду домашного у священика вдівця. Ласкаві зголошеня просить ся на адресу: B. N. Возьняк у Львові, Садівницка ч. 11, а. 430 3—3

Семинаристка з III. року глядає лекциї на час ферий вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка" п. Монастирпока. 441 4—12

На премії!

Поручаємо 30 еґземлярів ріжних чисел „Зорі" (кожде число становить цїлість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Администрация „Зорі" в Коломиї.* 447 2—6

ЩАВНИЦЯ заведене жерельно-купілеве і інгаляцийне.

Лїченє водолїчниче і кефірово-жентичне. — Першорядна гірска стациа кліматична. — Поступове уладженє. —Дезінфекциа помешкань старанна.

Сезон від 20-го мая до кінця вересня.

Води найсильнїйші, цави алькалїчно-солонаві із звісних з успішности жерел *Иосифина, Магдалини і Стефанія* у всїх антиках і складах мінеральних від. — Замовленя на води і мешкання приймає

Дирекция Заведеня горішного

377 4—8 *Фелікс Висневский.*

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промисловє в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменити вироби по умірковапих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїів у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і информациї висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порилїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожень і печеня шк. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.



Яке лагідне смоляне мило до усунення всякої нечистоти лица, против висипки на шкірі та голові у дїтий, як також незрівнане косметичне мило до митя, купелїв і до щоденного ужитку служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерини і є сильно напереумоване.

Ціна штуки моєдої повисшої сорти 70 сотиків разом з поученєм, як уживати.



Домагати ся треба в антиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на умішену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на выставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не виносить запаху смоли, виробляємо з безбарвної неречищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одне з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїрково-молочне мило, антрасолево-ґлїцериново-тоялетове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанєм успішним дїланєм против шкірної висипки і нечистоти лица. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 12-30

Дістати можна в антиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щоденъ концерт військової музики. — Вступ вільний.

80 8—8

Потреба дяка в парохії Волиця, деканата свящ-кого, але нема ані хати, ані кусника огорода на его утриманє. Може би ся зайшов такий дяк богатир чи то безженний, чи жонатий, котрий посїдав би до 1000 зр. готівки, щоби собі міг купити тут на власність хату і кавалок огорода, а коли би хто мав більше гроший, то міг би собі купити більше поля, бо тут обшар двірский має парцелювати ся. Маючи свою хату був би такий чоловік, независимий, міг би бути дяком і писарем в чотирох селах в місци мігби заложити собі крамницю, котрої тут нема. Безженний міг би тут користно оженити ся (з посагом до 500 зр. або і більше). Понеже тут єсть великий рух еміґрацийний до Америки то спосібний дяк міг би тут користні услуги робити, приміром виготовляти подана до староства на пашпорти і проч. Маючи условія на дяка з красним голосом, ненагапних обичаїв і з вказаною готівкою зволить зголосити ся до уряду парох. в Волиці, почта Буківско, для засягненя близших інформацій. 444 2—3

Звертаю увагу Всеч. Духовеньства

що в своїй

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКІЙ РОБІТНИ

виконую

хрести і мідяні кулї на церковні вежі, громозводи, вікна зелїзні, окутя будівляні, після найновійших взірців як рівнож **огородженя на-зробні, придорожні** і тим подібні роботи входячі в обсяг шлюсаретва.

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСКИН

452 1—10 **Львів, ул. Коперника ч. 16.**

Абсольвентка бухгальтерії відбувши приписану практику в товаристві „Союзі кредитовім" у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою І. Гавран в Марияполи к. Галича. 415 3—3



ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміоване.)

Від 26/6 до 27 до побачення:

Виїзд до купілий сьвітової слави Карльсбаду, Маріенбаду і Ельстер в Чехах.

Вступ 10 кр.

ТУТКИ цигаретові з найлучшої бібулки як: „Le Houblon" „Abadie" білі і жовті, „Египетскі" поручає найдешевше Ант. Мануравич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7

Новість! Новість!

Палена кава з власного парового паленя

щодень сьвіжо палена!

Палена кава

точно по приписам гигієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматі — що день сьвіжо палена!

¼ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знаменитy арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кави палені в инший спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазі ¼, ½ і 1 кільо.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Маю честь повідомити Впов. Публику, що з днем 2-ого липня с. р. буде отворена

ПЕРША

КРАЄВА ЦУКОРНЯ

уладжена в закопаньскім стилю при ул. Баторія ч. 24.

З поважанєм

К. Стефаницкий.

454 1—5

КРАЄВА РОБІТНЯ

прапорів, орнатів і склад церковних риз

Марії Комуневскої & Ядвиги Глуховскої

у Львові, ул. Академічна ч. 12

поручає:

великий вибір шовків, золота, волічок, канв і всяких приборів до гафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цїнники і копії похвальних листів даром.

421 2—15

Повідомляю П. Т. Руску Публику, що відкількапацтьох лїт отворив я робітню мужеских одягів

при улици Рускій ч. 3.

Будучи Русином, хотїв би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь

З поважанєм

340 8—52 **СТЕФАН ДЇДУХ.**

Перший рускій склад машин до шитя



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ціни від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Воч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для осіб на потвердженем уряду громадского.

Услівя силати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жаданє і даром 313

Іван Ляврук

механік

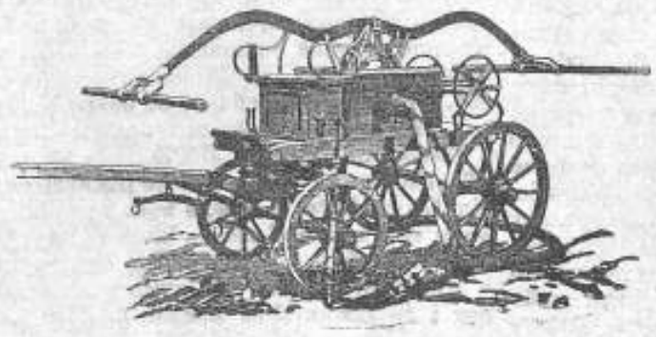
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Сикавки і пожарні прилади

з краєвих і чеських фабрик

найдешевше

з 5-лїтною ґаранцією на рашальні силаши



Львівске БЮРО ТОРҐОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручає

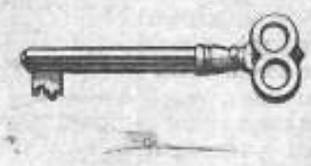
найлїпші вужі до сикавок, коновки, ґаки, шеложи і стражацкі мундури. 152

Ілюстровані цїнники висилає відворотно.

МИЛО ШІХТА.

„Олень" Марка: „Ключ"





Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди.

При закупні треба головно дивити ся, щоби кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht" і був означений одним з повисших знанів охоронних. 360 6—40

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 28—72

При закупні товарів просимо пошанувати нас вашою часописю.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 132. Львів, Понеділок 14 (27) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзамеженитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кліїньского 2; С. Соколовский, Належ Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границю:	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 30 с. за стрічку.

До школи!

Коли станемо глядати за чинником, що головно спричинює польонїзацию галицкої Руси, то есть нам безперечно польска інтелїґенция. Маємо тут на думцї польску урядничу верству так людий т. зв. свобідних занять. Не польска шляхта, анї не польске міщаньство на Руси становлять властиві кадри польщини на Руси. Перша розсїяна серед рускої моря спорадично, а в значній части й живе поза нашим краєм; польского міщаньства в властивім сего слова значінню властиво нема, зглядно есть его зникаюче мало, як і мало у нас справдї польских селянських кольонїй. А однак мимо того на кождім кроцї: на улицях міст і місточок в урядї і школї, в зелїзници і ресторанї ми бачимо Польщу, відчуваємо розлив польонїзациї, почуваємо ся окруженими польскою атмосферою тут — на рускій земли Сам уряд і сама школа, сама правительственна система не доконала би сего. Тут причина лежить де инше, а есть нею — залив Руси польскою інтелїґенцию. Отся польска інтелїґенция — в головній мірі, а навіть майже лише сама бюрократия — надає польский характер столици міста — не будь єї, Львів був би властиво жидівским містом, бо польске „міщаньство", польска буржуазия у Львові доперва в пеленках — від неї йде польский вигляд наших провінціональних міст і місточок, для неї виходить в східній Галичинї вся польска преса, вона держить всї польскі товариства в нашій части краю, вона то творить кадри тих всепольских шовінїстів, що аранжують всякі „wyc eczki", „wiec-i" і „narodowe obchody", що товчуть ся по руских селах, засновуючи „czytelnie Towarzystwa Szkoły ludowej", що з слїпою ненавистию кидають ся на всякий прояв руского народного житя, намагаючи ся здавити его, що загалом творять Польщу на Руси.

А супротив сеї, та десятки тисяч голов ідучої, повени польских урядовцїв, професорів, польских адвокатів, нотарів, лїкарів, техніків польских ксьондзів ми, Русини, можемо противставити міверних 4000 руских сьвящеників і може других яких — і то вже дуже рожево беручи — до 4000 руских сьвітских інтелїґентів та півінтелїґентів. Руский інтелїґент уже нинї загибає в польскім інтелїґентнім морю; на Руси, на рускій споконвіку і до нинї ще земли, він нераз бувае в якім місточку білим круком серед польского урядничого сьвіта; в деяких урядових дикастериях, як в політичних урядах або при війску, Русина прямо не найде в инших як при скарбових дирекциях, при прокураторії скарбу і прокураторії державній, при доменах і т. д Русин-урядник є чим раз більшою рідкостию

А наслїдки того дуже для нас сумні та застрашаючі. Коли би нинї яким чудом дістала ся нам автономія рускої части Галичини, та заведено у нас руску урядову мову, то ми прямо не могли би користати з сего чуда, бо не було би кому вести рускої урядової машини. А коли що в урядах годї розмовити ся по руски, за руске письмо треба вести правильну борбу і ваш мужик не почує там нинї мови як польску. До того, коли наша народна екзистенция чим раз більше загрожена, коли треба нам як найбільше інтелїґентних сих до роботи, їх не стає; неодин повіт дрімає сном блаженних, бо нема ні одного інтелїґента, що потрафив би зорганїзувати в нім якесь житє. В инших робота йде инияво, бо одиниці не можуть „роздерти ся на всї боки" а задля недостачі інтелїґентних сил помочи з нївідки Нїкому скликати віче, нїкому поїхати до читальнї „Просьвіти", ні працювати в видїлї якої небудь філії чи в радї надзираючій якого задаткового товариства, ні устроїти який концерт, то що Брак інтелїґентних сил дає ся відчувати на кождім кроцї, в цїлім краю, та спинює, як нїчо більше, поступи нашої народної роботи, коли між тим у Поляків на кождий покрик стають до працї десятки тисяч інтелїґентних голов.

Отсї сумні рефлексії насувають ся там тим більше тепер, коли зближає ся конець шкільного року. Вся наша краєва інтелїґенция, так польска як і руска, ре крутує ся з середних шкіл: ґімназий, реалок та учительских семинарів А щорічне відношене меж числом рускої а польскої молодїжи по середних школах сего роду, що теперішна пропорция між числом польскої а рускої інтелїґенциї в краю, коли нинїшне шкільне поколїне у війде в житє та розсипле ся по нашім краю мусить стати для нас ще грізнїйшою нїж вона вже нинї є

Колись, не так ще давно тому, бо всего перед якими 30 роками число учеників-Русинів по середних школах східної Галичини перевисшало суму учеників-Поляків тих самих ґімназий, а не було й 1½ раза більше від загального числа учеників-Русинів. Коли ж порівнаємо фреквенцию Русинів а Поляків по рокам, то показує ся, що коли фреквенция Русинів майже не збільшила ся, то польска росте від ряду р ків в ґеометричній прогресії

Ясна річ, що так дальше бути не може. Нам треба поважно застановити ся над тим, до чого веде нинїшний стан сих вїдносин та здати собі раз справу, що коли ми не вспіємо вислати до ґімназий, реалок і учительских семинарів не в двоє ше в троє, але в пятеро стілько молодїжи, що єї тепер є та що, коли ми не потрафимо довести до того, аби замість 1200 було в галицких ґімназиях і т. д. 20.000 учеників-Русинів, то годї нам буде видержати конкуренцию з Поляками і мусить наступити ліквідация нашого національного житя в Галичинї Се не фантазия, але математичний результат! На се однак — здає ся — не звертає уваги наша суспільність.

А однак найвисша пора, аби раз всї інтелїґентні Русини тямили, що конець року повинен бути часом рекрутациї нових і то як найчисленнїйших кадрів рускої інтелїґенциї. Наше духовенство і учительство, проча наша інтелїґенции і наша академічна молодїж повинні тепер в часї ферий горячо заохочувати як найширші круги нашого селянства і міщанства, аби вони посилали своїх дїтий до середних шкіл. Клич „до школи!" нехай лунає в цїлім краю. До школи, до сьвітла, до житя!

Отверте письмо до ц. к. кр. Ради шк.

[*В справі не полагодженій від трех лїт.*]

На подане мешканців міста Копичинець з дня 29 падолиста 1901 р. ухвалила громадска рада на засїданю дня 21 грудня 1901 р. майже одноголосно, щоби в копичинецких школах позакладати рівнобіжні класи з руским языком викладовим. Ухвала ся звучить дословно:

„Ми підписані члени громадової ради місточка Копичинцї повіта гусятинського на повнім засїданю ради, скликаної 21 грудня 1901 р., ухвалюємо: З уваги, що в школї нашій так мужескій як і женьскій на загальне число шкільної молодїжи дві треті належать до народности рускої, ми, користаючи з права, прислугуючого нам по мисли закона шкільного жадаємо, щоби Висока ц. к. краєва Рада шкільна утворила при тих школах рівнорядні класи (паралєльки) з языком викладовим руским, і то ще сего року. Се дасть ся дуже легко виконати, бо при згаданих школах суть два рівнорядні віддїли кождої класи, але з языком викладовим польским. Сю резолюцию ухвалюємо під напором населения. — Копичинцї 21 грудня 1901." (Печатка і підписи начальника громади, заступника і радних.)

Сю ухвалу враз з поданем мешканців вище згаданим відослано д. 4 сїчня 1902 р. до ц. к. староства в Гусятинї яко предсїдательства окружної Ради шк. до дальшого зарядженя. Однак **вже третий рік минає**, а шкільні власти анї думають о полагодженю громадської ухвали. **Инакше би то було, коли би ходило о переміну школи рускої на польску!** Запитуємо сею дорогою окружну Раду шкільну, що вона гадає зробити з ухвалою громадскої Ради, а краєву Раду шкільну: **коли вже раз заволить вона нам дати за наш кровавий гріш руску школу для наших руских дїтий?** Наше жаданє в впрочім дуже скромне, бо не посягаємо на польску школу, а жадаємо лише переміни рівнобіжних клас на рускі. А в воно також цїлком оправдане числом нашої шкільної молодїжи, бо — пр. сего року — в мужескій школї в 266 руских дїтий, а в женьскій 142. І воно взнїця легке до переведеня, бо так в шести-

---

7)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

4-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна, 19. февраля, 1873. г.

Милостивѣйшій Государь,
Господинъ Профессоръ!

Ваше послѣднее письмо я имѣлъ честь получить и теперь вновь принужденъ обезпокоить Васъ моемъ письмомъ.

Я хочу при концѣ лат. Марта уѣзжать домой, чтобы мочь тамъ безъ всякихъ препятствій приготовляться къ испыту и для того, если Вы намѣряете, еще въ настоящемъ году имѣть мое сочиненіе, то покорнѣйше прошу меня объ этомъ извѣстить, чтобы я могъ взяться сейчасъ за работу.

Касательно сравненія разныхъ обычаевъ и нарѣчій я позабочусь достать эти сочиненія, про которыя Вы мнѣ изволили писать и напишу совсѣмъ основательное введеніе. Я искалъ въ университетской библіотекѣ и нашелъ тамъ нѣсколько русскихъ книгъ, между которыми три русскія сочиненія „о разныхъ русскихъ нарѣчіяхъ и ихъ различіяхъ". Въ библіотекѣ нашего общества „Русская Основа" нашелъ тоже въ журналѣ „Бесѣда" въ рочникахъ отъ 1856—1870, много статій Максимовича, Кулиша и др. о народныхъ обычаяхъ, пѣсняхъ и сказкахъ въ Украинѣ.

Сочиненіе Рудченка я получилъ отъ одного моего знакомаго и надѣюсь получить тоже другія сочиненія касающіяся этого дѣла, — именно „сборникъ пословицъ и загадокъ Украинскихъ)

Въ библіотекѣ здѣшняго россійскаго посольства я тоже имѣю приступъ и надѣюсь найти тамъ много сочиненій, которыя мнѣ въ сравненіи разныхъ обычаевъ необходимы нужны.

Изъ моихъ записокъ касающихся Буковины и ея народовъ было уже много напечатано въ разныхъ журнулахъ и въ Львовскихъ Календарахъ и Львовской „Матица" обѣщала мнѣ нѣсколько разъ что напечатаетъ цѣлое мое сочиненіе въ отдѣльныхъ брошюрахъ, когда только будетъ имѣть больше средствъ.

Я думаю, что если бы Вы хотѣли взять изданіе на себя, то было бы найлучше, ибо географическое общество, которое даже еще и несуществуетъ, земедлитъ издать это сочиненіе.

Уже скорѣе напечатало бы его петербургское географ. общество, но все-таки не появилось бы оно скорѣе, чѣмъ при концѣ настоящаго года, ибо члены этого общества печатаютъ свои ежегодные отчеты всегда при концѣ года.

Дать „Матицѣ" это мое сочиненіе я тоже не считаю лишнымъ, ибо она испортитъ его только своемъ нерусскимъ языкомъ и именно пѣсни и сказки потеряютъ при томъ цѣлую важность свою.

Для того я думаю что найлучше если бы Вы сами приняли изданіе на себя или по крайней мѣрѣ какой нибудь Кіевскій или Московскій книгопродавецъ.

Замѣтивъ въ моемъ прежнемъ письмѣ что мое сочиненіе въ продолженіи времени увеличится я не думалъ что „описаніе" увеличится по число пѣсней, сказокъ и пр. Описаніе лежитъ уже давно готово и я думаю что все равно будетъ теперь при изданіи моего сочиненія (перед. „больше") напеча(та)но болѣе или менѣе пѣсней, сказокъ и пр. Въ заглавіи т. е. во введеніи можно замѣтить что въ свое время появится и другая книга содержащая исключительни буковинско-русскія пѣсни, сказки, пословицы, суевѣрія, загадки и пр.

Для того я Васъ прошу увѣдомить меня объ этомъ цѣломъ обстоятельствѣ, ибо когда я уѣду домой то уже вѣрно не буду имѣть возможности получить подобныя сочиненія Максимовича, Кулиша (,) Алексѣева*), Рудченка и пр. къ сравненію съ моемъ.

Такимъ образомъ можетъ не только замедлиться изданіе этого моего сочиненія, но даже можетъ быть, что какое другое обстоятельство наступитъ и оно не будетъ Вами напечатано.

Сочиненіе Гальки и другихъ писателей писавшихъ объ этомъ дѣлѣ я получу на дняхъ изъ Ставропигійскаго института.

Съ началомъ слѣдующаго года я намѣрюю издавать совсѣмъ популярную газетку для нашего народа въ либеральномъ смыслѣ.

Я слышалъ что Вамъ извѣстный г. Бучинскій Дрдь правъ. Онъ мой лучшій пріятель и я надѣюсь что онъ тоже поможетъ мнѣ много при обработкѣ этого моего сочиненія, ибо это весьма умный и хорошо образованый человѣкъ.

Ожидая благосклоннаго Вашего отвѣта имѣю честь пребыть съ совершеннымъ почтеніемъ

Господинъ профессоръ къ Вашимъ услугамъ

Григорій Ив. Купчанко
слуш. юридич. фак.

*) Др—ів поклав коло слова „Алексѣева" знак? і написав зверху (А)„ванасьева".—М. П.

Лист Гр. Купчанка до Меліт онз Бучиньского
(найдений межи паперами М. Драгоманова).

Дата написана рукою М. Бучиньского: „20/3 1873".

Любезный пріятелю!

Я дотеперь не доставъ ніякой отповѣди — ни изъ Кіева ни изъ Флоренціи. Для того прошу Васъ умильно написати о томъ гну Драгоманову, щобы я уже разъ знавъ якъ дѣло стоитъ и щобы они мною довго не короводили.

Въ рештѣ я говорилъ вчера съ о. Раевскимъ о томъ дѣлѣ и онъ казавъ що Драгоманова не знае, но Руссова и тихъ другихъ кіевскихъ дуже хорошо знае. Также казавъ що напише отъ себе до Московского Славянского комитета, щобы сей на себе перебравъ изданія моего сочиненія, и я признаюсь се дѣло съ „Кіевскими географическими отдѣленіями" не дуже мене тѣшитъ. Я буду радъ если я съ ними таки въ пляхъ сношеніяхъ не буду стоати*).

*) Слова під „Кіевскими" підчеркнені червоним олівцем — мабуть Драгомановим. — М. П.

Скажѣтъ менѣ, любезный пріятелю и честный пане, коли Вы еще до мене заговорите, щобы я могъ Васъ очиковати, бо въ першой половинѣ Квѣтня я уже ѣду до дому.

Кланяюся Вамъ и остаюсь Вашимъ найвѣрнѣйшимъ пріятелемъ

Григорій Купчанко.

8/20 Марта.

5-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна, 11/23 Марта 1873 г.

Милостивый Государь,
Господинъ Профессоръ!

Послѣднее Ваше письмо я имѣлъ честь получить и я написалъ еще того дня въ Кіевъ къ дѣлопроизводителю географическаго отдѣленія письмо, въ которомъ я просилъ, чтобы общество изволило мнѣ прислать немедленно деньги, чтобы я уже разъ могъ работать.

Но къ сожалѣнію уже прошло почти 10 дней отъ того дня и я доселѣ не знаю что они намѣреваютъ и какъ именно цѣлое дѣло стоитъ

Я только отъ Васъ имѣлъ доселѣ точныя извѣстія объ этомъ дѣлѣ и для того обращаюсь и теперь къ Вамъ съ покорнѣйшею просьбою, сдѣлать этому дѣлу уже разъ какой-небудь конецъ.

Я сообщилъ объ этомъ предъ нѣсколькими днями моему другу гну Бучинскому и получилъ отъ него слѣдущій отвѣтъ,

„Какъ Вы можете желать у общества денегъ, коли оно еще не знаетъ въ какомъ объемѣ Вашъ матерьялъ и сколько именно содержать будетъ народныхъ сказокъ и пѣсней".

Эти слова удивили меня тѣмъ болѣе, ибо я уже довольно писалъ къ Вамъ объ объемѣ моего матерьяла и думаю, что Вы тоже доложили объ этомъ географическому отдѣленію. Но если географ. отдѣленіе точно сомнѣвается въ моихъ словахъ (,) увѣреніяхъ и обѣщаніяхъ, то я объявляю настоящимъ моемъ письмомъ, что я чрезъ мѣсяцъ послѣ высылки мной означенной суммы на мой а-

класовій женській школі, як в пятиклясовій женській кождо з чотирох низших клас має по два відділи; а й осталі класи могли і повинні би мати по два відділи, тілько задля браку потрібних саль на разі так не є; але й ся перешкода буде усунена, бо незадовго буде місто станити повий будинок шкільний. Таким способом не замість польских шкіл, а лише побіч них дуже легко можуть станути по мисли ухвали громадскої ради також школи рускі.

Читрех літ на полагодженє сеї справи ще за мало?

Сю кривду нашу поручаємо заразом опінї наших послів.

Копичинці д. 24 червня 1904.

Мешканці Копичинець.

Просьвітний рух в Борщівщині.

[Допис.]

В борщівскім повіті є 69·46% Русинів, а 30.43% Поляків, хоч римо-католиків є лиш 17·90%. Та коли порівнати просьвітний рух Русинів і Поляків в тім повіті, то покаже ся нам сумний гороскоп і коли так дальше піде справа з просьвітою, як вона йде доси, то за кільканадцять літ наш повіт стане хиба польским. Се не пуста фраза, але твердженє опертє на певних премісах. У нас послом до ради державної Лях, до сойму Лях, маршалком повітовим Лях, шовініст ґр. Борковскій; видїл повітовий зложений з самих Ляхів шовіністів. Те саме можна сказати о урядниках в Борщеві і Мельницї; а в додатку до всего парохії в Борщеві, Озернах, Мельницї, Королївці і Кривчи та Кудринцях обсаджені в великою для нас стратою, коли противно парохії польскі спочивають в руках енергічних і рухливих людий, а навіть шовіністів. Ми і в тім ще слабші, що більшість духовеньства-нашого кутка — се твердолобі кацапи, що нїчого майже не роблять, щоби спинити повінь польонїзації. Не дивно проте, що у нас такий застій на полї просьвітнім і политичнім, не дивно що всякі вибори в нашім кутї виходять на користь Польщі.

Передїмною Sprawozdanie zarządu koła miejscowego T. S. L. w Borszczowie за час від 16 падолиста 1902 до кінця 1903 року. Вийму з него деякі дати для порівнаня просьвітного руху у Поляків і у нас за протяг того самого часу. Згадаю ще, що T. S. L. заложене що-йно від 1894 поетом Адамом Асником в столїтну річницю конституції 3 мая. В протягу 10 літ зросло се товариство дуже, бо числить 170 kół miejscowych, 250 читалень, а коло 20.000 членів і удержує 2 шкіл „kresowych“ для 3000 дїтий. „Коła“ — се щось в родї наших філій „Просьвіти“, котрих є доси заледво 30, хоч „кіл“ є аж 170 і то за 10 літ! Цїкаво було би порівнати рух наших філій „Просьвіти“ а таких kół, зіставити їх звіти і стани касові. Я пересьвідчений, що хиба одна філія стрийска і комарнянська могла би йти в порівнанє з такими kol-ами.

Борщівске „koło“ виказує у своїм звіті на стор. 11 суму 464 К, 17 с. позісталости з р. 1902. За те в р. 1903 вплинуло до тої суми з вкладок членьских 5·8 К, добровільних датків 1025 К, 17 с., з всяких инших доходів близько 1000 К, всего разом 2.963·07 К.

Гарна сумка, нїчого казати! С чим поформувати через рік по читальнях. А вкладка членьска виносить так само, як у нашій „Просьвіті“, 2 К, річно. Борщівске „koło“ числить 216 членів. Правда, що там побіч священників і графів є спорє число Жидів, як Seidman Pinkas, Rosthal Beno, Seidner Abraham і ин.; є там і наші, як Демчуки, Курилович (лїсничий в Циганах). Сама читальня в Борщеві має 280 членів; а всїх членів читалень T. S. L. в борщівскім колї є 1185. Читалень T. S. L. всїх в повітї є 17; мають вони середньо по 70 членів. По читальнях відбували ся відчити і „поґаданнї“. Темою відчитів була по більшій части історія Польщі; очивидно не обійшло ся при тих відчитах без доказів, що тут „польска земя“. Наших селян вожено до Кракова на показ Мазурам, які то рускі Поляки *). Бували відчити і з літератури о Міцкевичу, о нашім єзнику ойчистим, з права і з медицини. Відчити мали священники, адвокати, лїкарі, урядники судові і учителї. Дивно, що анї урядники анї учителї не бояли ся виступати з відчитами. Нехай но позволив би собі на таке учитель або урядник Русин. Крім відчитів і поґаданок бували по читальнях танцї, вечерки і т. п. З часописий передплачували майже по всїх читальнях Niedziel'ю, Przodownic'y, Polak'a і Przyjaciela Ludu та Wiek nowy.

Замітити належить і се, що читальнї T. S. L. містять ся часто в „будинку парафіяльнім“, в „будинку ґмінним“ (в Юріямполи, Королївці і в Озерянах), а одна містить ся навіть в будинку шкільнім (Цигани). Взагалї, де ходить о справу польску, там зараз стоять до розпорядимости будинки громадскі або й шкільні; а Русинам нїчого не вільно. Для приміру фактъ: Члени читальнї „Просьвіта“ просили раду шкільну окр. в Борщеві о салю шкільну поза годинами науки на представленє релїґійної драми, та на се одержали відповідь, що будинку і салї шкільної не вільно уживати на річи не шкільні; тимчасом в тій самій салї відправляли польскі законниці Маріянки через цїлий май майске набоженьство, і саля була повна людий.

Для нас цїкаво буде порівнати приріст читалень T. S. L. — з нашими читальнями „Просьвіти“. Само „koło“ заложено в Борщеві 16 падолиста 1902; читальнї по селах і місточках заложено всї в р. 1903. Се для нас не малої ваги обяв, що в одним роцї заложено аж 17 читалень польских в рускім повітї. І не зле вони розвивають ся, бо до читалень заїздають час до часу пани дїдичі, ґрафи, урядники і священники та инші мотори — польскости; по їх читальнях аж кленотить від громів на Русинів; заводить ся обовязкова конверсацийна мова польска, накладає ся на членів читальнї кару, як котрий заговорить по руски. Так у наших противників. А що дїє ся у нас? Всїх читалень „Просьвіти“ в нашім повітї є тепер 43, з тих 4 заложено в послїднім роцї. Та сего безусловно за мало на повіт, що має чисто руских сіл 70. Що-ж роблять оставші 27 сіл? В них панує темнота, і то темнота страшна, а з темнотою крайна деморалїзация та упір в хрунївстві, як се бачить ся при всяких виборах. Війтами є у великій части люди безхарактерні, глупі або хитрошідлі.

Я сказав, що читалень „Просьвіти“ в нашім повітї є 43; але не маю певности, чи з них половина гарно розвиває ся, чи члени ходять до читалень і які часописи та книжки читають ся по тих читальнях. Очивидна річ, що як би в тих 43 читальних було правдиве житє, ми не бояли би ся польских читалень T. S. L.

Та як повне житє інституций не можливе без якоїсь орґанїзації, без проводу, так немислиме в також житє і розвій наших читалень і неможливий поступ національно-просьвітний по наших читальнях без орґанїзації, без якихсь люстрацій людьми, що уміли би вляти духа в наші мертві читальнї або его ще більше піднести там, де читальня гарно розвиває ся. Конечним при тім був би звіт — чи обрахунок з того житя; воно певно подїлало би додатно на другі читальнї, бо послух одних заохотив би до емуляції других. Зі справоздання „koła“ довідуємо ся, що на 17 було злюстрованих 10 читалень. Кажуть, що і в нашім повітї є делеґати товариства „Просьвіти“ з резиденцию в Борщеві; та о нїм людий хто знає.

Зваживши так слабий наш рух просьвітний в Борщівщині, я позволив би собі піддати гадку, щоби в Борщеві заложити філію „Просьвіти“; тілько її члени мусїли би бути люди енергії і працї. Досить вже нам тої трусливости, досить лїнивства! Нам не поможе нїчого нарікане, що нас кривдять. — Справити раз на кілька літ концерт — або і збори товариства „Народний Дім“, се для нашого повіту безусловно за мало. Нам потреба пильної і витревалої працї, нам потреба посьвячення. Наоколо нас вже довший час горить, а ми возимо лїнивою шкапою бочілочку води, коли нам треба запрячи кільканадцять пар здорових, бистрих коней, щоби заляти огонь!

М. К.

*) Тепер знов уряджує „koło“ пельґримку селян до Кракова. Війт з Михайлївки, Поляк, коли сто члени тамошної читальнї „Просьвіти“ питали про цїль его поїздки до Кракова, казав, що папа заповів Полякам свій приїзд до Кракова і длятого зїздять ся там Поляки.

Памятайте на будову театру!

Війна.

В суботу перед полуднем японське посольство в Льондонї оголосило комунїкат в рапорті Того про морску битву під Порт-Артуром дня 23 с. м. (четвер), котра скінчила ся знищенєм одного російского панцирника і ушкодженєм одного панцирника і одного кружляка. Сей комунїкат японьского посольства звучить: Того рапортує, що о 11 годинї в ночи патролююча канонїрка донесла бездротним телеґрафом, що російска ескадра, з Пересвета, 7 инших воєнних кораблїв і 9 протиторпедовців, ладять ся виплисти з порту. Одержавши сю вість, я посунув ся з цїлою фльотою наперед, полишаючи лише кораблї, котрі були призначені до иншої служби. Коли ми підплили під порт, російска фльота збільшила ся і складала ся з 6 воєнних кораблїв (панцирників), 5 кружників і 14 протиторпедовців. Видно було, що російска фльота хотїла продерти ся через лїнїю японьскої фльоти і пустивши ся на полудне, утечи. Однак Японцї надїхали заскоро і унеможливили виконати сего плину. Супротив сего російска фльота задержала ся перед портом. В ночи Того вислав фльотилю протиторпедовців, котрі нагло заатакували російску фльоту. Напад скінчив ся так, що оден панцирник подібний до Пересвета пішов на дно, а одного панцирника подібного до Севастополя і одного кружлака подібного до Діяни ушкоджено так, що вони сталисъ неспосібними до бою. Оба сї кораблї затягнено в пятницю рано до порту. Японцї не мали великих страт. На протиторпедовцеви Сіракузо знищено офіцирску каюту, при чім убито 3 людий а 3 ранено. Протиторпедовця Хідорі також ушкоджено, але з людий не стратив нїкого. Легко поцосовано торпедовцї ч. ч. 64 і 66.

З рапорту Того довідуємо ся, що російска фльота, котра виплила на повне море, мала аж 6 панцирників і 5 кружляків. Се значило би, що всї, в попередних битвах ушкоджені більші кораблї, вже направлені. В такім случаю порт-артурска фльота могла мірити ся з фльотою Того, а що найменше могла пробувати щастя, аби пробити ся через японьскі лїнії, дістати ся на повне море і втечи. Проти 11-ти російских великих кораблїв і 14 торпедовців, стала фльота Того зложена що найбільше з 6, або й лише 5 панцирників, 8 кружлаків, 20 торпедовців і 18 инших суден. Як бачимо, сили майже рівні. Коли-ж Росиянам знов пощастило ся і вони з такими стратами мусїли вертати до порту, то сталось се здавсь лише в наслїдок вищости японьскої артилєрії. Можлива також річ, що направлені російскі кораблї, хоч можуть плисти, не направлені на стілько, аби могли свобідно і скоро маневрувати і через те не сьміли виступити зачінно, коли перед ними появила ся цїла японьска фльота.

Цїль виїзду російскої фльоти ріжно поясняють собі. Того гадає, що російска фльота хотїла утечи. Инші здогадують ся, що був плян сполучити ся з владивостоцкою фльотою, котра в тій цїли виїхала була з Владивостока і кружляла по Жовтім мори. В Порт-Артурі знали про се, але не знали, що фльотилля Скрипдлова вже вернула до Владивостока. Гадаючи, що владивостоцка фльота десь недалеко жде на порт-артурску, в Порт-Артурі скористали з того, що Того на хвилю відступив від Порт-Артура і рішили ся виплисти.

Про операції на суши маємо лише рапорт ґенерала Сахарова о рухах японьских вийск, з котрого не можемо робити нїяких заключень анї оцїнити їх значеня, бо анї одної місцевости згаданої в рапортї на мапах нема, а рапорт навіть не згадує, в котрій околици і в якім віддаленю від головних позиций лежать сї місцевости.

(Телеґрами).

Петербург. Сахаров телеґрафує: Від дня 23 с. м. Японцї дальше машерують на Геричу (?). Наперед ішла кінnота трема ґрупами по 4 або 5 швадронів, за нею йшла піхота. Ро 1 год. в полудне 24 с. м. ворог не вирушив на Гайчу (?). Дня 21 червня помічено рух Японців в Кащи (на дорозї С'юзян-Гайчу) здовж гірскої дороги ведучої на північ до Сіякотану (?). На другий день Японцї обсадили Сіяню (?), але мусїли вечером уступити перед віддїлом російскої передної сторожи. В Мадіявадза (?) зібрали Японцї 3 баталїони з 6 гарматами, 4 швадрони, заатакували сотню козаків коло Сіяндіяну і обсадили Чорну Гору на північ від Сіяндіяну і прохід. Російске вийско зібрало ся на високорівни Сіаоголяну. Прийшло до битви. Японцї цофнули ся. Росиянам погибло 7 вонків; ранених є 4 офіцири і 14 рядових; оден пропав.

Льондон. Команду над японьскою армією під Порт-Артуром обняв ґенерал Ідільді. Після его плину головний атак на кріпость буде виконаний при кінци сего місяца.

Петербург. Алексеев телеґрафував до царя: Порт-артурска фльота, зложена з 6 панцирників, 5 кружляків і 10 терпедовців виплила дня 23 с. м. без порешкоди на повне море. В короткім часї появила ся японьска фльота, зложена з 9 боєвих кораблїв між тим 3 панцирників і 22 торпедовців. Російска ескадра заатакувала японьску. О результатї не маю справоздання.

дресъ доставлю прямо въ комитетъ Кіевскаго географическаго отдѣленія кромѣ обширнаго описанія Буковины и ея народовъ въ географическомъ, историческомъ и этнографическомъ отношеніяхъ и кромѣ обширнаго описанія правовъ и обычаевъ буковинско-русскаго народа тоже и 50 лучшихъ народныхъ оригинально-буковинскихъ по большей части историческихъ сказокъ и 500 лучшихъ народныхъ буковинскихъ пѣсней разнаго содержанія.

А если географическое общество не имѣетъ охоты издавать мое сочиненіе, то умильно прошу сообщить мнѣ объ этомъ телеграммой на мой счетъ, чтобы я зналъ, какъ дѣло стоитъ и чтобы я могъ еще заблаговременно послать мой матерьялъ въ Московскій Славянскій комитетъ, куда послать мнѣ о. Раевскій совѣтуетъ. —

Ожидая скораго благосклоннаго Вашего отвѣта имѣю честь пребыть съ совершеннымъ почтеніемъ, господинъ Профессоръ, къ Вашимъ услугамъ

Гр. Ив. Купчанко
слуш. юрид. фак.

Прошу адрессовать: „G. I. Kupczanko, Jurist, Wien. (Austria).

6-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка

із 24-ого марта 1873 р. пропав.

7-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.

Флоренція 1873. 26 Марта.
Lung' Arno Acciajoli, 12. 2 P. —

Милостивый Государь Григорій Ивановичъ!

Нѣсколько дней тому назадъ я отправилъ Вамъ по тому адрессу, который написанъ на Вашей карточкѣ, вексель на 60 гульд., — а сегодня получилъ Ваше письмо отъ 23 Марта. Такъ какъ, по всей вѣроятности, вексель Вы уже получили, — то главная сторона дѣла уже покончена. Но изъ письма Вашего я вижу, что Вамъ была непріятна медленность въ высылкѣ денегъ и что кромѣ того я прежними моими письмами не совсѣмъ выяснилъ, какъ мое, такъ кіевскаго отдѣла географическаго общества отношеніе къ дѣлу изданія Вашего матерьяла о Буковинѣ. Чтобы положить конецъ всякаго рода недоразумѣніямъ, я теперь долженъ говорить нѣсколько яснѣе.

Вашъ другъ г. Буч-скій правъ, говоря, что общество не можетъ ни давать ничего впередъ, ни обѣщать что либо, пока не имѣетъ Вашего матерьяла подъ рукою. Это происходитъ вовсе не потому, чтобъ кто либо могъ не довѣрять Вамъ лично, — а потому что дѣйствія оффиціальнаго общества вообще ни на какой вѣрѣ и вообще тѣхъ началахъ, крыя могутъ имѣть мѣсто въ личныхъ отношеніяхъ, основываться не можетъ. По этому я до сихъ поръ ничего обществу не писалъ и писать оффиціально не буду, пока Ваша книга не будетъ у меня въ рукахъ.

Прежде же я тѣмъ паче не могъ надѣяться и на изданіе Вашего труда обществомъ, даже еслибъ онъ былъ готовъ, такъ какъ самое общество всего мѣсяцъ, какъ открыто и находится еще въ періодѣ устроенія и теперь. Даже тому книгопродавцу, который, какъ я думалъ, можетъ быть, издалъ бы трудъ Вашъ, я не могъ писать никакого прямого запроса не только объ высылкѣ денегъ на приготовленіе Вашего труда, но даже и объ изданіи, пока онъ не былъ готовъ, такъ какъ съ третьими лицами, да еще дѣловыми, о дѣлахъ предполагаемыхъ между мною и Вами, я не считалъ возможнымъ поднимать преждевременный разговоръ.

Ясно, что о предварительной высылкѣ Вамъ 60 г. могла быть рѣчь у меня только съ людьми, съ которыми я совершенно въ личныхъ, пріятельскихъ отношеніяхъ, — или, еще проще, съ самимъ собою. И тутъ то, какъ по отсутствію изъ Кіева лица, съ которымъ я имѣю денежные счеты такъ и потому, что нѣсколько времени назадъ у меня въ Кіевѣ на текущемъ счетѣ денегъ не было, — и произошло то замедленіе въ высылкѣ денегъ, за которое я прошу у Васъ извиненія.

Когда я получилъ письмо изъ Кіева, что деньги 60 г. мнѣ высланы для Васъ, а въ тоже время, что общество географическое устроилось, — я, по поводу послѣдняго извѣстія счелъ себя въ возможности подать Вамъ надежду на изданіе Вашего труда, когда онъ будетъ конченъ. Въ тоже время, предполагая что неполученіе мною векселя произошло отъ того, что онъ посланъ Вамъ, и опасаясь, что быть можетъ я не ясно написалъ Вашъ адресъ, — я совѣтовалъ Вамъ написать кому либо изъ упомянутыхъ мною лицъ, — я думалъ скорѣе всего г. Рубинштейну, черезъ к(ото)раго д. б. б. (должно быть будетъ.—М. П.) сдѣланъ переводъ, — Вашъ адресъ, для ускоренія сношеній.

Изъ словъ Вашихъ я вижу, что Вы написали письмо дѣлопроизводителю географическаго общества. Если Вы адрессовали частно письмо или Чубинскому, или Русову, — большой бѣды нѣтъ, — и быть можетъ то, что Вы еще не получили отвѣта объясняется тѣмъ, что они знаютъ уже объ отсылкѣ векселя. Если же Вы послали письмо оффиціально обществу, — то мнѣ это будетъ очень жалко. Тогда письмо это будетъ доложено въ публичномъ засѣданіи общества, — а, по нашимъ правамъ, рѣшительная настойчивость въ требованіи денегъ не совсѣмъ обычна и можетъ быть принята не совсѣмъ хорошо, такъ какъ Вы говорите къ обществу въ первый разъ и какъ лицо ему неизвѣстное и о трудѣ, который тоже обществу всему(?) не извѣстенъ. Знаете, что городъ, — то норовъ, — а у насъ завелись такіе обычаи, что и въ случаяхъ болѣе опредѣленныхъ денежный вопросъ не выставляется слишкомъ прямо. При томъ же письмо Ваше придетъ въ общество не только раньше моего представленія о трудѣ Вашемъ, потому что я считаю совершенно неловкимъ и ненужнымъ дѣлать это представленіе, не прилагая при немъ и самаго труда, — но и раньше даже, чѣмъ самъ я зачисленъ въ члены кіевскаго общества. Я — членъ главнаго, петербургскаго общества, — и, по уставу, имѣю право заявить какому либо мѣстному отдѣлу о своемъ желаніи принять въ немъ участіе. Но я до сихъ поръ еще оффиціально не написалъ кіевскому отдѣлу о томъ, что я хочу къ нему присоединиться, — такъ какъ, пока я не въ Россіи, все равно отъ меня никакой пользы быть не можетъ. Я думалъ написать кіевскому обществу о своемъ желаніи присоединиться къ нему только, когда представится случай сдѣлать дѣло, — а именно когда я буду посылать ему Вашъ трудъ. Теперь же если Вы написали въ общество (не частное) письмо, — съ ссылкою на меня, то выйдетъ, что неизвѣстный человѣкъ пишетъ о неизвѣстномъ трудѣ, ссылаясь на неизвѣстнаго человѣка. Очень большой бѣды нѣтъ, — но все таки не ловко и чужіе люди могутъ надъ нами обоими посмѣяться.

Впрочемъ все хорошо, что хорошо кончилось. Вы пишете, что черезъ мѣсяцъ трудъ Вашъ будетъ готовъ, — тогда, если хотите, пришлите его мнѣ, — и я передамъ его обществу, предложивъ издать его отдѣльно или въ Запискахъ его. Пока же, — для ясности дѣла, — напомнилъ, что въ посылкѣ денегъ на предварительные расходы, — общество совершенно ни при чемъ: это совершенно частное дѣло мое и Ваше.

Извините за длинноту разъясненія, — мнѣ было бы непріятно, если бы у Васъ возникли недоразумѣнія и подозрѣнія, въ родѣ тѣхъ, какъ Вы говорите, что „геогр. общ. сомнѣвается въ Вашихъ увѣреніяхъ“. Въ той медленности, которая подала поводъ къ такимъ подозрѣніямъ Вашимъ, виноватъ только я да тотъ мой пріятель, съ коимъ я имѣю денежные счеты.

Съ истиннымъ почтеніемъ и совершенною преданностію имѣю честь быть Вашимъ,

Милостивый Государь,
покорнымъ слугою
Мих. Драгомановъ.

Если захотите написать мнѣ, то адресуйте попрежнему сюда, даже еслибъ я выѣхалъ, — такъ какъ я оставлю здѣсь свой новый адресъ, о коемъ Вамъ постараюсь тоже написать.

(Дальше буде.)

ТЕЛЄҐРАМИ.

З'їзд монархів в Кілю.

Кіль. В суботу відбув ся на яхті „Гогенцоллерн" ґалевий обід в честь почетного адмірала нїмецкої фльоти, анґлїйского короля Едварда. Цїсар Вільгельм виголосив до него бомбастичну промову, а такою самою відповів король Едвард. В обох промовах зазначувано, що фльоти обох держав не лиш служать до охорони морскої торговлї кольонїй, але і до удержаня сьвітового мира.

Страйк урядників.

Увільнених урядників, і членів страйкового комітету (13) обжалувано о підбурюване при помочи преси. Сенат затвердив обжалуване против шести членів комітету, прочих увільнив. Оборонцї внесли рекурс.

Мілїони Картузія.

Париж. В слїдчій комісиї в справі Картузів відчитано письмо пріора Картузів, котрий заявляє, що на его гадку він не мусить станути перед слїдчою комісиєю. На сїм засїданє замкнено.

Македонїя.

Софія. Кілька македонських сьвященників, котрі хотїли вернути до Македонї, внесли до синоду жалобу, що турецка комісия в Варакові завернула їх, бо не хотїли перед сьвітскими людьми складати присяги.

Солунь. Міністерство зарядило, аби дирекция оріентальної зелїзницї в Монастирі давала вільні карти їзди сим збігцам, котрі вертають з цертифікатами турецких конзулїв. Кошти зверне турецке правительство.

Софія. З Кістендилю доносять, що над границею волочить ся богато турецких ватаг. Турецкі сторожі сильно скріплено.

Фінляндия.

Гельсінґфорс. Фінляндский сенат видав маніфест, в котрім висказує свое обурене з причини замордованя президента сенату Бобрікова. Сенат вказує на небезпеченьство, яке грозить фінляндскому народови в наслїдок аґітациї за опором против властий. Сенат взиває населенє, аби привернуло спокій і лад в краю і в той спосіб виправдало довірє монарха, яким фінляндский нарід вже 100 лїт від сполученя з росийскою державою тїшить ся і під котрого опікою Фінляндия в найщасливійший спосіб розвиває ся культурно і національно.

Петербург. Слїдство в справі атентату на Бобрікова цар наказав передати судиї з Петербурга, а не фінляндским властим.

Справа Пердікардіса.

Танґер. Полоненний мароканьским ватажком Райцулем Пердікардіс від'їздить нині до Европи. Американьская фльота вже вчера відплила до Бейрута.

Революция в Америцї.

Монтевідео. Правительство одержало вість о побідї правительственних війск коло Церо-Лярґо. Убито або ранено 600 повстанцїв. Кінпота пустила ся за повстанцями.

НОВИНКИ.

— **Поворот Юри Соломійчука.** Пишуть нам з Жабя: Юра Соломійчук, бувший кошовий розвязаної „Січи" жабівскої, арештований перед двома місяцями за „бунт", випущений на волю д. 22 с. м. Вість ся ще того самого дня блискавкою розійшла ся по горах, подавана з уст до уст. В четвер д. 23 с. м. люди з Жабя і з сусїднх сїл, з Криворівні і Ясенова горішнього, зібрали ся в сьвяточних одягах в Ясенові, 8 кільометрів від Жабя, щоби повитати чоловіка, що — — — вертав з слїдної вязниці на волю. Коло 1-ої години в полудне надійшов Юра Соломійчук, ідучи пішки з Коломиї та нїчого не надіючи ся. В тім несподївано почув грімкі оклики радісного повитання. Его жінка підбігла наперед і з плачем радости обсипала его щирими поцїлунками. Потому привитав его бувший осавула розвязаної жабівскої „Січи" короткою промовою, в котрій зазначив, що зазнані пригоди не пригнобили людий, а противно скріпили їх духа і сили. Соломійчук поднікував за щирий несподіваний привіт. Потому посадили его з жінкою на віз, прикрашений зеленими смерічками і цьвітами та рушили всї наперед поважно і спокійно, а радість мальовала ся на лици кождого. Перший се раз так радісно і величаво витали Гуцули Гуцула. Незвичайний той похід замикали два жандарми, поступаючи за ним крок в крок аж до Жабя майже під сам дім Соломійчука. Жабівска жандармерия, довідавши ся в остатній хвили про поворот Соломійчука, вислала фірою двох жандармів ему на стрічу. В Криворівни стрінулись вони з походом, і відти був Соломійчук уже цїлком безпечний... Криворівчани запросили его по дорозї до своєї крамницї і там гостили его колачами та пивом. Треба знати, що колач се найкрасший у Гуцулів гостинець; колач мусить бути в кождій хатї на сьвята, колач приносять весїльні гості молодим в дарунку. В Жабю Слупейцї привитав Соломійчука в читальни „Просьвіти" М. Ганчук, заступник голови; вийшовши з хлїбом-солию на поріг, висказав радість читальників, що він, член читальнї, здоров вертав до дому. І тут угощено его колачами і пивом, а відти відпроваджено его аж до дому. Коли всї розпрощались і розійшли ся, жандарми й собі вернули до станицї. По дорозї чути було радісні оклики працюючих по горбах людий.

— **Нова пісня набожна.** Польский катехит в Копичинцях кс. Бельский учить дітий вже в 1. клясї народної школи такої пісні: „Płynie Wisła, płynie po polskiej krainie, Żobaczyła Kraków, pewnie go nie minie. Nad moją kolebką matka się schylała I po polsku pacierz mówić nauczała: Ojcze nasz i Zdrowaś i skład apostolski, Aby go miłował biedny naród polski. Bo ten naród polski ma ten urok w sobie, Kto go raz pokocha, nie zapomni w grobie". Відколи таки пісни вийшли до шкільних сьпіванників хрістиянських пісень набожних?.. (Льогічну недорічність тої пісні вже помічаємо!)

— **До Преосьв. епископа станиславівского.** Пишуть нам з Покутя: Кілька громад деканат. делятиньского і надвірняньского стараютъ ся від лїт о своїх сьвящеників, бо належать до других парохій, а давнїйше мали декотрі своїх сьвящеників, прим. Добротів. Від громад посилали делеґатів до консисторий станиславівскої і львівскої. В обох обіцяли їм, що будуть мати своїх сьвящеників. Від того часу минуло знов кілька лїт, а доси не дочекались сповненя обіцянки. Громадяни не попристають на обіцянках, бо майже що півроку складають ся і висилають знов делеґатів до консисторий, а звідтам виправляють їх назад з нїчим. В наслїдок того наступило велике огірченє між селянами до духовних властий, а коли так дальше потреває, то хто знає, чи не наступить що гіршого. Добре би було, щоби Преосьв. епископ вдоволив їх справедливим бажанням, тим більше, що самі хочуть причинитись від себе чимсь на удержанє сьвященника.

— **Хто знає закон?** Під таким заголовком подали ми в новинках ч. 116 факт, який лучив ся в сокальскім повітї в Опільску крамареви п. Павлюкови. Тепер доносять нам з сокальского повіту про подібний другий факт:

Петро Цебуля господар в Торках, відкрив там в льокали уряду громадского торговлю мішаних товарів і напитків в опечатаних фляшках, о чім в своїм часї доніс властим. Се не подобало ся властителеви Торок, п. Сафірови, котрий винаймав там право пропінациї. Тому, щоби позбути ся конкурента разпрас шле доноси до старостваа, мов то напитки продавані в торговлї п. Цебулї не мають вимогів законом приписаних, а кромі того всїми силами старав ся наклонити п. Цебулю, щоби закрив свою торговлю, бо в противнім разї знищить его цїлковито. Наслїдком доносів п. Сафіра ц. к. Староство в Сокалї сконфіскувало дня 9. цьвітня с. р. в торговлї п. Цебулї 2 барилки і 31 фляшок горівки і руму, а дня 8. червня с. р. около 180 лїтрів горівки і руму. На жаданє п. Цебулї, щоби сконфісковані напитки передати хемічній аналїзі або видати ему назад, комісар староства п. Бужиньский з початку наклоняював его, щоби погодив ся з паном Сафіром та замкнув торговлю; а коли п. Цебуля обставав при своїм жаданю, п. Бужиньский попав в лютъ і сказав; „Я Вам казав, щоби погодили ся з паном, а Ви не хочете, тепер я инакше возьму ся до Вас!" Таксамо і п. Лука Михалчук, славний член видїлу ради повітової, до котрого дістав ся завдяки старостиньскій листї, дорадкував п. Цебулї, щоби погодив ся з п. Сафіром, бо буде зле. Чи так велить закон?...

— **Дефравдация в львівскім університеті.** Правдива дефравдациїна повість! Як морова зараза тягне понад всї институциї в Галичинї, так державні, як автономічні і приватні, всюди, де лиш витиснене польске пятно, а в слїд за тим лишають ся пустки в касах. Розточила касу сенату в краківскім університеті, а отсе показуєсь, що її бацил проявив ся також і в львівскім університеті. Именно в іспитовій комісиї фільозофічного видїлу викрито дефравдацию, котрої мав допустити ся оден з урядників університетскої канцелярії. Здефравдована сума виносить поверх 1000 К, котру то квоту хотять покрити професори університету з власної кишенї. Дотичний урядник має піти на пенсию.

— **Дефравдация проф. Цифровича.** В суботу пополудни відбула ся під проводом ректора Кшимуского нарада професорів і доцентів краківского університету в справі покритя гроший, здефравдованих помершим секретарем Цифровичом. Ухвалено покрити сейчас недостачі в процентах стипендийних фондів в сумі поверх 40.000 К. На покритє учасники наради або вложили готівку або дали письменне зобовязанє. На основі тих зобовязань буде затягнена позичка, амортизована постепенно. Ухвалено також покрити здефравдовані державні фонди в сумі около 20.000 К. Спосіб покритя суде обдуманий в найблизших днях. Вкінци ухвалено покрити недостаючі фонди „Братньої Помочи". По остаточнім обчисленю показало ся, що у фондах „Братньої Помочи" дефравдациї виносять 2.000 К.

— **Опікун „почцївого людку" перед судом.** Перед сенатом апеляцийного трибуналу у Відни відбула ся дня 25 с. м. розправа з причини рекурсу посла Валевского, вибраного при помочи звісних виборчих практик з V курії Станиславів-Рогатин-Підгайці-Бучач-Товмач, против вироку першої інстанциї на его цивільну жалобу против Товариства акцийного для деревного промислу. Справа представляє ся так: Пос. Валевский заключив разом з ґр. Ст. Вишневским і торговельником дібр Михайлом Фішером в 1901 р. контракт з державною управою домен. На основі контракту признано тій спілцї на 10 лїт право закупна з галицких домен великої скількости дерева в цїли вилїснення. В 1902 р. Валевский відступив свої права, випливаючі з того контракту ґрафови Вишневскому, а від сего знов, як і від Мих. Фішера набуло права акцийне товариство для деревного промислу з бар. Леопольдом Попером на чолї. Послови Валевскому виплатило товариство за его право, відступлене Вишневскому, около 60.000 К, на що Валевский виставив товариству абсолюторию, в котрім заявив, що всї свої претенсії до товариства уважає заспокоєними. Мимо тої заяви зажадав відтак Валевский в дорозї жалоби внесеної до торговельного суду від акцийного товариства заплати 163.500 К за відступленє своїх прав а також 17.500 К за своє посередництво, завдяки котрому товариство звощадило собі належитість в сумі 35.000 К. Валевский прирїк був постарати ся в львівскій прокураторії скарбу, щоби та належитість не була приписана, під услівєм, що товариство виплатить ему половину належитости. І дїйсно прокуратория належитости не приписала. Однак торговельний суд, бачучи цїлу карідостойну спекуляцию Валевского, поперану головно посольским впливом, віддалив его жалобу і в додатку засудив его на 1000 К гривни за легкодушне підниманє процесу. Валевский вніс против того вироку рекурс, наслїдком чого відбула ся онодїшна розправа. І знов ствердженo в цїлій основі немораль спекуляциї польского „Industrieritter-a", причім адвокат акцийного товариства д-р Еміль Фрішавер виявив, що Валевский ще в послїдних часах відніс ся до бар. Попера з пропозициєю, що буде старати ся в зелїзничім мїністерстві о непідкисшуванє тариф на дерево, скоро одержить за се 10.000 К. По півгодиннїй нарадї трибунал оголосив вирок, в котрім відкидає відклик Валевского і потверджує в цїлости вирок першої інстанциї. Цїкаво тепер, чи супротив такої компромітациї Валевский зложить посольский мандат, котрого уживав виключно до нечистих цїлий, а коли ві, то чи коло польске виключить его зпоміж своїх членів?

— **З Карльсбаду** пишуть нам: Додатково до письма поважаного Пана Л., поміщеного в ч. 128. „Дїла", хотїв би я ще порушити й справу духовну. Рік-річно богато Русинів, а особливо сьвящеників приїздить до Карльсбаду на 4 або і більше тижнїв. Кождa віра має ту свою церков. Православні мають прекрасну і богату церков, латинники, Жиди, протестанти й Англичани мають також свої храми; тілько Русин через місяць або і довше не може бути на своїй Службі Б. Отець деван, а заразом парох Карльсбаду охотно позволяє сьвященикам відправляти службу Б. в місцевім костелї, але біда, що там нема як правити, бо вертя з собою ризи і книжку є дуже невигідно і утяжливо. Тому добре би було, коли би Всесьвітлійші Ординарияти хотїли зарадити тій потребі духовній і зволили подарувати церковні ризи і Служебник до костела в Карльсбадї для потреби руских сьвящеників, котрих тепер тут є 14. — *Р.Ф.*

— **Страйк в Бориславі.** Всї робітники в бориславских копальнях, числом около 8000, заповіли на 1 липня с. р. ґенеральний страйк на случай, як би до того часу працьодавцї не згодили ся на їх домагання. Домагають ся вони 8-годинного часу працї, утворенє відповідних помешкань і доброї води до питя. На 28 с. м. скликано збори працьодавцїв, щоби нарадити ся над домаганями робітників. Хотять вони згодити ся на два послїдні домаганя, однак протиставть ся заведеню 8-годинного дня працї. Доказують, що робітничі платы є добрі, бо звичайний робітник заробляє 3 до 4 К денно, а т. зв. бормайстер 6 до 7 К. Черевний тиф, який панує тепер в Бориславі, є наслїдком лихої води. Дрогобицкий гірничий уряд намірає довести до згоди поміж робітниками а працьодавцями.

— **В чиїм інтересї?** В пятницю д. 24. с. м. лучила ся у Львові дивна пригода: В дирекциї лїсів і домен явив ся радник поліциї Крайнер з двома мабуть віденьскими аґентами і допитував ся за Володиславом Юркевичем; а довідавши ся, що Юркевич — тілько не Володислав, а Дмитро, — тутешний студент прав, має заняте в уряді домен, удав ся до Директора уряду і за его дозволом перевів у п. Дмитра Юркевича ревізию в бюрі та позабирав у него приватну корреспонденцию і фотоґрафию. Опісля переведено ревізию також в мешканю п. Юркевича. О сколько ми могли довідати ся, причиною тих ревіаній мало бути донесенє российских властий, що якийсь Володислав Юркевич дня 12. чи 13. с. м. перейшов российску границю, перенїс там якісь революційні брошури, попав в руки жандармерії, але опісля утїк. П. Дмитро Юркевич — поминувши вже, що не вже ся Володислав — виказав цїлком докладно свое alibi в днях 12. і 13. с. м. (д. 13. с. м. був навіть в уряді, а д. 12. була неділя), але се его таки не охоронило від ревізиї! Цїкава річ, в чиїм інтересї австрийскі власти непокоять своїх горожан, ба навіть в тій цїли аж з Відня насилають сюди урядників! Чи Австрия у власній хатї вируває вже российску жандармерию?

— **Новий обманець в родинї Потоцких.** Родина ґрафів Потоцких звісна із всїляких нечистих справ, головно грошевих, в яких геронми виступають, звичайно за границею, поодинокі її представителї. От новий примірник родового обманця, против котрого відбуває ся нині у Відни карна розправа. Є се ґр. Едмунд Потоцкий, обжалований о підроблене двох векселїв, на котрих сфальшував підпис свого брата ґр. Освальда Потоцкого. За ті векселї витуманив він 2000 К від одного реставратора і кантиняра. Батько обжалованого ґр. Никодим Потоцкий не хотїв полагодити сеї справи в мировій дорозї і стане перед судом як сьвідок.

— **Самоубийство дитини.** З Будапешту доносять, що 9-лїтна донечка урядника Генрика Прокеша, Емма, утекла з дому, одержавши лихе сьвідоцтво. Поліция привела її назад до родичів, котрі зганили її поведенє, Емма так взяла то собі до серця, що кинула ся з третого поверха на улицю. Страшно покалїчена дитина перевезена до шпиталю, померла.

— **Дрібні вісти.** Ректором черновецкого університету на рік шкільний 1904/5 вибраний професор практичної теольоґії, д-р Теодор Тарнавский. — Деканом лїкарского видїлу в краківскім університетї вибраний професор д-р Генрик Йордан. — У Франкфуртї над Меном помер нїмецкий поет Вільгельм Йордан.

— **З нинїшним числом** розсилаємо посліднїй (34-ий) аркуш повісти д-ра Чайковского „Своїми силами".

— **Звертає ся** увагу на оголошенє „Народної Гостинницї" на четвертій сторонї.

Новий Готель центральний Кеслєра в Станиславові, збудований після найновійших вимог техніки і ґиґієни, устроєний з правдивим комфортом, в пригожим місцем сходин для руского елеґантного сьвіта. Комнати від найпростійших до найелеґантнійших апартаментів. В готелю першорядна реставрация і кавярня. Водопроводи і купелї. Стайня і возівня. Почта і телефон.

Цїни дешеві. 428 5—6

З нагоди ювилею 25 лїтної дїяльности проф. Юлїяна Романчука — видала Народна Канцелярия **ґабінетові фотоґрафії ювилята.** Дістати можна в „Народній Канцелярії" ринок ч. 10, І. поверх у Львові за надісланєм квоти 2 корони.

Народна Канцелярия.

КОНКУРС. Щоби дати можність руским дівчатам научити ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержанє, постановила Дирекция Жіночої Спілки промисловой „Труд" розширити дотеперішну буpсу з 25 на 30 місць і в наслїдок того розписує отсим конкурс на 5 місць в тій бурсї. Услівя принятя єсь такі: 1) Скінчений 14 рік житя; 2) Сьвідоцтва з укінченої науки шкільної; 3) Сьвідоцтво здоровля; 4) Зобовязанє підписане родичами або опікунами бути в бурсї через 3 роки, конче потрібні до фахового образованя, 5) Зобовязати ся заплатити 4 корони виносового, а крім того платити за помешканє харч і науку в першім роцї місячно по 20 Кор., в другім по 10 Кор., а в третім роцї дая ся помешканє харч і науку безплатно. Що дотичить обсягу науки в бурсї, то дівчата учать ся одного з трех фахів то є: 1) шитя і крою біля, гафту білого, гафту кольорового і т. п. 2) шитя і крою суконь, 3) робленя капелюхів дамских, 4) робіт артистичних, всїх рахунковостий купецкої маніпуляциї канцелярийної і языка нїмецкого. Для доповненя загального образованя закладає Дирекция бібліотеку. Подання о принятє належить внести писемно до Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд" Львів Ринок 39 найдальше до 10 липня. — Від Дирекциї Жіночої Спілки промислової „Труд". 439 3—3

Конкурс.

Отсим оголошує ся конкурс на настоятеля інститута сьв. Николая у Львові при ул. Театиньскій ч. 19 від вересня б. р. Настоятель дістане харч, мешканє, услугу і цїле удержанє та ремунерацию після умови з Видїлом Руского Товариства педаґоґічного у Львові, а за се має вести нагляд дидактично-педаґоґічний над питомцями сего інститута. Перщеньство мають безженні учителї ґімназияльні. Подання треба вносити до Видїлу Руского Тов. педаґоґічного у Львові (площа Стрілецка ч. 6), до кінця червня с. р.

[1—3] **Видїл.**

Надіслане.

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 пополудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Др Франц Закрайс

повернув з відвідин у родичів і ординує як звичайно. 433 2—2

Уже вийшли: **„Проповіди Похоронні"** *Д-ра Івана Бартошевского,* числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по цїні 5 К в книгарнї Ставропиґийского Інститута у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само **Проповіди Недїльні** того автора по цїні 4 К, і его **Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь запас інтенций богослужебних вичерпаний. 458 2—6

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

поручає ласкавій П. Т. Публицї в зовсїм відновленім льокали **пільзненьске і окоцімске пиво** на склянки, в компаті до снїдань, буфет заосмотрений в рїжні зимні і горячі перекуски, а також **винярню** в пивницї, з входом просто з Ринку або з реставрациї, в котрій підчас спеки можна найвигіднійше відотхнути. По театрі горяча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 3—3 *З поважанєм* **С. РАЙХ.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Оповіщенє.

Загальні Збори членів Товариства св. Петра Епархії станиславівскої за р. 1903 відбудуть ся дня 30 червня с. р. т. в. в четвер по 4 нед. по Сош. св. Духа о год. 10 рано, а в случаю недостаточного комплету о год. 11 рано в будинку семинарії духовної в Станиславові.

О год. 8 рано того дня відправить ся в катедральній церкві сьпівана служба Божа о „призваніе помочи св. Духа" а рівночасно також читана служба Божа за померших членів.

Програма заг. Зборів слїдуюча:

1. Відкритє зборів через предсїдателя і вибір президії на час заорів;
2. Справоздане секретаря;
3. Справоздане касиера з внесенем о призначене з чистого доходу з р. 1903 в квоті 2125 кор. 67 сот. 2125 кор. на запомоги, а 100 кор. 67 с. на фонд коренний;
4. Справоздане комітету надзирающого (комісия контрольна);
5. Дискусия і рішеня до всїх тих справоздань і внесеня;
6. Зміна статутів;
7. Внесеня членів.

Примічає ся, що на дневнім порядку заг. Зборів стоїть зміна Статутів, до ухвали котрої треба присутности найменше 50 членів.

Від Виділу Товариства св. Петра.

Станиславів дня 16 червня 1904.

456 2—2 *О. К. Куницький*, секретар.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалєтового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

КОНКУРС.

Виділ філії Руского товариства педаґоґічного в Коломиї розписує отсим конкурс на 30 місць в бурсї товариства для учеників низшої ґімназиї на рік шкільний 1904/5 Услівя принятя:

1. Батько (опікун) ученика мусить бути членом Руского товариства педаґоґічного. (Вкладка річна 1 К, вписове одноразово 1 К).
2. Місячна плата за удержане ученика виносить найменше 14 К.
3. При вступі має ученик зложити, крім належитости за перший місяць, ще й 4 К на інвентар а 4 К за пране (на цїлий рік).

До подання о принятє треба долучити:

1. Сьвідоцтво убожества, 2. Сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, 3. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика з'обовязує ся умовлену суму за приміщене сина в бурсї кождого місяця з гори платити.

Кождий питомець має привезти з собою 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар скарпиток (онучок), 4 ручники, подушку, коцик або ковдру до накриваня, цїле одіне, плащ і дві пари обуви.

Кожда штука біля має бути виразно назначена.

Питомцям не вільно мати поза бурсою нїякого занятя.

Поданя належить вносити під адресою підписаного голови Товариства в Коломиї, ул. Гетманьска ч. 22, найдальше до дня 20 липня н. ст. 1904. На відповідь треба залучити марку за 35 сот.

Бувші питомці мають також внести поданя.

Коломия 25 червня 1904.

ЗА ВИДІЛ:

Ев. Кульчицкий секретар. — *Сьвящ. Н. Гриньовский* голова. 461 1—3

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиці (ґоґочка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 11—40

На Покутю в Косівщинї або Коломийщинї, близько зелїзниці глядає ся фільварку або більшої реальности. Бюро „Realte" Львів 480 ул. св. Анни ч. 17. 1—2

Учительки, бони, господинї як і всяку службу мужеску і жіночу доставляє Бюро Марії Немчиновскої, Львів, Ринок 12 а. 106 1—1

Реальність в рухливім місточку, положена в околици кліматичній відвіджуваній сильно купелевими гостями, разом з добре рентуючим ся корінним склепом, реставрациєю і концесиями до винаймленя або продажи зараз. Готівка потрібна 12.000 зр., решта на ґіпотеці. Зголошеня у бюрі дневників Л. Пльона у Львові до ч. 240. 462 1—2

Відповідне помешкане для гостий прибувших на купелї в ріці „Сьвічи", адрес: Данило Ковердан в Княжолуцї п. Долина к. Стрия. 451 2—3

Резервовий кадет глядає на час вправ в приватнім рускім домі в Бережанах обіду і вечері. Зголошеня під „Резервовий кадет" до „Адміністрациї Дїла". 450 2—2

НОВІСТЬ! Машина парова відчищує подушки піряні цїлковито по 30 кр. за кільоґрам. Лише 2 зр. коштує перероблене матерацїв (за 3 подушки). Дреліхи на матераци метер по 50, 60, 80, 90 і 1 зр. до 1·50. Найбільший вибір лише в специяльній робітни колдер і матерацїв Йосифа Шустера, Львів, Коперника 5. 372 10—10

Практиканта з укінченою школою народною, хлопця працьовитого і заслугуючого на довіре в віці 14—15 лїт, приїме зараз до корівного склепу і реставрациї „Підґірска Торговля" в Делятинї. 462 1—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 3—5

Семинаристка з III. року глядає лекциї на час ферий вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка" м. Монастириска. 441 5—12

Старша женщина інтелїґентна вдова по учителю глядає місця до заряду дому у вдівця сьвященика. Зголошеня під адресою: Волошиньска в Путилові poste restante. 449 2—4

НОВА БРОШУРКА
(о 102 сторонах)
„З житя Русинів в Америці"
до набути — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 4—12

Помічник в відділу корінного і реставрацийного заслугуючий на довіре, здібний, спокійний і працьовитий, могучий зложити кавцию в готівці, до самостійного веденя інтересу, потрібний зараз: Зголошеня приймає бюро дневників Л. Пльона у Львові до ч. 240. 462 1—3

ТУТКИ цїґаретові з найлучшої бібулки як: „Le Houblon" „Abadie' білі і жовті, „Ктапетекі" поручає найдешевше Ант. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбкінска ч. 7

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ҐОРІВКА ҐЕЛЛЯ

марки „Edelgeist".



При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиваню ґіґієнічно-профілактичне средство против ослабленя з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Поратиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жиґмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Ряшеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Ґамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

від фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЄРА Львів, Сикстуска I

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кг.	Congo добра	1·40 кр.	½ кг.
Portogico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3— „	„ „

Висилка 2 кгр. кави і кгр. чаю разом оплатно, або 2 кгр. чаю і в 5 кгр. кави особно оплатно на пересилатоґо. 86

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібни даром. 379

Оголошенє.

Заряд школи 5 кл. виділової С. С. Василиянок в Яворові пошукує учительки з іспитом виділовим з якої небудь ґрупи з языком викладовим рускім і польским. Зараз дає ціле удержане, осібний покій і 480 К платні річної. Літа служби проведені в нашій школі числить ся до служби краєвої. Поданя належить вносити під адресою: Заряд монастиря в Яворові. Зголошеня інтересуючих принимає заряд тілько до кінця липня. 447 2—2

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ"

у Львові

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписування ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцах купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярні, пивярні, винярні і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *ґ)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентоване до веденя інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вплатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до веденя нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленем в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змаганя, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і ґроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ", Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

ҐРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні буданештеньскі і заграничні ґрошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на І. ІІ. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

Банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово напротоколована фірма.)

(Просять ся о адресу на відповідь.) 362 20—72

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола" у Львові!

Візитівки з моногр. „Сокола" 4 с.
Шпильки „ „ 30 „
Ланцушки до годинника, ґальванізовані на отдачі . . 1 К 20 „
Підгодинники . . 2 К 40 „
Брошки з ґербом Руси . . 50 „
Спинки „ „ . . 50 „
Дармовіс „ „ . . 80 „
Шпилька до краватки . . 30 „
Ланцушок більший . . 1 К 40 „
„ менший . . 1 К 20 „
Мошонки на ґроші по 90, 1·10 і . . . . . 2 К — „
Папіросниці . . . . . 2 К 40 „
Притискачі зі сказ з фотоґрафією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по. . . . . 70 „
Портрети з надісланої фотоґрафії виконує ся кредкою природної величини в ціні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї" ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях", „Трудї" і у Денеша Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола"!

Оголошенє.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави рускої 7.30.
„ Підволочиск 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Ряшева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзца 5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного **6·45, 9·10**, 6·40*.
„ Яворова 6·50, **5·48**.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзца 10·50.
„ Тернополя 10·35.
„ з Підзамча 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Ряшева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави рускої 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский північний від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздков (*), поспішні поїзди **тевотим друком.** — В місті продає ся найчайні біхети в аґенції Соколовского, насип Ґавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій удїляє і продає всякі біхети та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красінских ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Др Е. Левицкий. Одвічальний редактор: Александер Борковский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 133. Львів, Второк 15 (28) Червня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попередний застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на місяць липень згляднo 3 квартал, як також о вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

Лихва на працю.

Віденьскі дневники подають без коментаря суху але дуже важну вістку. Найвисший трибунал рішив, що закон о лихві, обовязуючий що-до несовісного удїлюваня грошевого кредиту, має бути примінюваний в Австрії також тоді, коли лихварский кредит удїлено на тзв. відробок, отже на працю.

Справа має ся так: Властитель більшої посїлости Р. Шміль (мабуть з Галичини, але дневники не подають ні его точного імени ні місцевости) давав селянам і взагалї робітникам сїльским кредит на відробок а числив при тім працю так ниско, що в найлїпшім случаю доходила плата робітника за день на 23 кр. Суд першої інстанциї, зібравши дотичні факти, засудив Шміля за лихву, але Шміль вніс жалобу неважности до найвисшого трибуналу, покликуючись при тім на примін закона о лихві, після якого — по думцї жалобника — лихва може бути тілько при взаїмній відплатї в грошах — між тим, коли він умовляв ся все не о зворот позички в грошах, але о відробок. Предметом виниску був отже у него не капітал грошевий — але праця. Справа була цікава, бо після дотеперішної практики справдї під закон о лихві підтягано лише позички грошені, а не передплату на відробок, значить інтереси, котрі в сутї річи не суть кредитовими, але по своїй материяльній основі і теорії права суть радше купном людскої працї, а в найлїпшім случаю інтересами мішанними, в котрих дїяльність кредитова укриває ся в формі тзв. „Arbeitsvertrag-y". І дотеперішна практика, держачись буквально виселову закона, справді підтягала під лихву тілько інтереси кредитові, засуджуючи лише там, де довжник обовязаний був лиш до звороту позиченого капіталу а лихва обявлила ся в відсотках спричинюючих материяльну руїну довжника. Найвисший трибунал рішив однак инакше та примінюючи средства розширюючої інтерпретациї орік, що жалобник допустив ся лихви і що лихва має місце не тілько тоді, коли виплата мала бути в грошах, але також тоді, коли відплату умовлено в відробленю. Закон — каже н. трибунал в своїх мотивах відкиленя жалоби, а мотиви тоті суть дуже важні! — хоче кождий інтерес, не лише грошевий, обложити карою, коли лише в основі того інтересу лежить яке-будь будуче відплатне дїланє, котре для довжника є материяльно руйнуюче. („Künftige Gegenleistung wirtschaftlich verderblicher Qualität"). Як тілько потребуючому гроша удїлює ся на будучу працю завдаток а при тім умовляє ся платню в висотї, яка значно стоїть висше від нормальної звичайної зарібної плати, так що ей діспропорция до творенія платнї в реальнім оборотї є очивидна — то маємо вже до дїла з лихвою, котра підпадає під санкцию дотичного закона. *)

Оттаке є рішенє найвисшого трибуналу і его мотиви а ми не будемо тут розводити ся про вагу сего рішеня з боку юридичного, бо се до дневникарскої статї не належить. Скажемо тілько, що рішенє трибуналу, котре приносить честь сій институциї а з окрема членам дотичного сенату — в знаменитим виломом не в кодифікациї, бо се до власти судейскої не належить, але в інтерпретациї закона, а заразом і проявом того социяльного духа в напрямі охорони працї, яке що раз більше промощує собі дорогу до сучасного законодавства. Дотепер наш цивільний кодекс стояв в цїлости на становиску капіталїзму і на відповідаючій его інтересам повній свободї контракту, яка віддавала слабшого в руки сильнїйшого, а особливо на поли відносин працї до капіталу. Закон о лихві з дня 12 липня 1877 ч. 66 Взд. обовязуючий в Галичині (тойже закон для цїлої Австрії з д. 28 мая 1881 ч. 47 Взд.) не мав також на метї усунути основно хиби капіталїзму, а був лише охоронним средством против — так сказати — вибриків капіталїзму, і то тілько там, де вони найяркійше кидали ся в очі — на поли руйнуючого і нечесного кредиту. Доперва наука права, навіяна новочасним духом, приложила і до того закона шкальпель социяльної критики, доказуючи, що закон о лихві є в теперішних границях за тїсний, та що лихварскі вибрики капіталїзму можуть проявити ся не тілько в грошевім кредитї але і в усїх інтересах правних, де слабший і зобовязаний входить в відносини материяльно-правні з сильним і богатим. Особливо ся критика розпочала ся з того часу, як в Німеччині стали вести дискусию над реформою тамошного цивільного закона а у нас в Австрії виступив в тій справі проф. віденьского унів. д-р Антін Менґер, розбиваючи в прах в своїм вікопомнім творі „Про цивільний закон" капіталістичні основи до теперішного цивільного законодавства й звертаючи також увагу на потребу розширеня в социяльнім напрямі австрийского закона о лихві. І нема сумніву, що ті працї учених віднесли і до далї віднесуть всюди побіду, а і рішенє трибуналу в справі закона о лихві є рівнож проявом того духа, що великим голосом кличе на всїх полях: хоронїть працю і робітника від висиску і боронїть его перед надужитєм зі сторони капіталу.

Для нашого робучого народу в Галичині рішенє найвисшого трибуналу буде мати своє специяльне значінє — особливож в руках справедливого і по новочасному вихованого судиї. Майже нема нїгде такого висиску людскої працї як саме в нашім краю — тож закон о лихві в его новій інтерпретациї може не тілько охоронити робітника від лихварского висиску при даваню грона на відробок але також дати велику присугу для поставленя робітної платнї по селах на культурну і справедливу висоту. Правда, перепоною тут може бути стилїзациї мотивів орічення, де каже ся, що про лихварский завдаток на працю можна говорити тілько там, де платня пійде значно в низ понад платню нормальну — але се не повинно вдержувати судиї від примінення закона, бо судия не повинен дивити ся тілько на місцеві відносини що-до платнї, але брати на увагу взагалї нормальну платню і обчислювати ей так, як вказують на се з одного боку вартість продукту працї, а з другого нормальний зиск з того продукту пересічного трудодавця! Загальні відносини і кон'юнктури торгові можуть тут бути найлїпшим мірилом для судиї і він, дивлячи ся на ринок сьвітовий, може сьміло примінити закона о лихві підвисти висоту платнї, хочби в дотичній місцевости вкорінили ся виїмкові практики і платня була взагалї здешеціонована.

В кінци не можемо тут не згадати, що і з нашого руского боку домагаємо ся реформи закона о лихві в тім напрямі, як се и дорозї інтерпелляциї постановив саме найвисший трибунал. Тим, котрий у нас поставив дотичне внесенє, був пос. др. Окуневскій, котрого резолюциї прийняв також галицкий сойм з відповідним зазивом до правительства. Тож при тій нагоді нехай буде честь і сему заступникови руского народа, котрий в границях, в котрих міг, домагавсь теж охорони працї від лихви в інтересї нашого селянства і робітничої верстви.

До орґанїзациї учительства.

[*Стаття надіслана.*]

Користаючи з прихильности Хв. Редакциї в справі нашої шкільної орґанїзациї, прошу помістити отсих кілька гадок в справах, котрі на вічу руского учительства належало-б обговорити.

Передовсїм учителї на вічу повинні перевести ухвали постійної і трівкої орґанїзациї так станової, як і национальної з огляду на рускі школи і руску молодїж шкільну.

Узглядивши се, що загал учительства в краю на своїм вічу в днях 16 і 17 липня с. р. має перед усїм на метї поліпшенє долї учительскої без огляду на народність, ми знов мусимо, яко загрожені в позициї национальній, сю другу точку з огляду на руску школу і народну осьвіту на нашім вічу точно обговорити і на одноцїльну акцию згодити ся. Розумієсь, що й тут йти буде не о „політику" а в сути річи о охорону прав і свободи нашого стану—тілько-ж на тім поли, де рускі учителї як Русини суть виставлені на секатури і де загальна мішана орґанїзация учительства не може дати Русинам-учителям належної обезпеки.

Сю справу уважаю за важну і за першу тому, що хотяй ми з родинами терпимо голод і нужду, гнет і переслїдуваня, однак справа, котрій служимо, есть нашим ідеалом, а то, розганяти тьму з поміж нашого занедбаного і темного люду, а служити своєму народови то найбільший обовязок для кождого Русина.

Щоби такій орґанїзациї руского учительства надати тривку підвалину, належить по мої думцї уложити реґуламін для постійного екзекутивного комітету, котрий буде мусїв всї ухвали вічові ввести в житє і провадити дальшу акцию аж до слїдуючого віча. Ся справа дуже важна, бо учителї будуть знати, де і до кого з приводу або о пораду відноситись, а тоді і сьмілїйше будуть боронити себе і руску школу від галапасів рїжної масти.

Зі згляду на повисшу цїль, яко найважнійшу, другою точкою нарад повинна бути справа іменованя учителїв взагалї в рускій части краю в русских і в мішаних що до народности школах. Ся точка преважна, бо відома річ, що до сих шкіл накидають деколи учителїв, котрі ані в зуб не знають рускої мови або хоть нїбито мають уздібненє до ей учени, то однак воно таке слабе, що хиба лише баламутять і псують красу нашої милозвучної мови. (Vide нинїшне спростованє одного такого учителя в „Дїлї" *Ред.*). Товариші Малури буквально не хотять вірити, що можна дістати посаду при рускій школї навіть без якойбудь кваліфікациї з рускої языка при рускій школї. Се факт, що їм не може в голові помістити ся. Тому ми мусимо сильно домагати ся сего, щоби так разячу кривду усунути чим скорше. Не лїпше дїють в школах з мішаною по народности молодїжию, особливо по наших містах і місточках. Тут дуже часто нема кому придїлити науку рускої языка по класах. При такім стані справи й не дивниця, що ученики навіть в найвисших класах не вміють поправно читати а о ортоґрафії рускій не мають поняти. Томуто по скінченю школи народної з конечности послугують ся й рускі дїти лише польською мовою в письмі, а се велика страта для национального почування і для народної осьвіти.

Третою точкою, котрою віче має занити ся, є шкільний кадзір. Ми знаємо з досьвіду, що по відобраню радам шкільним місцевим права презентованя учителїв закон о надзорі шкільнім так ехибливо, що сї институції стали ся декуди екзекуторами верховодячої кайки в повітах і замість піддержувати школу й учителя они радше паралїзують змаганя учителя, а несовісному гакатисті-вшехполякови служать хиба за паравани до его шовіністичної дїяльности, доконуваної на рускім орґанїзмі. Належить отже на вічу постановити, ци маємо домагатись реформованя рад шкільних місцевих а тім напрямі, щоби вони дїйсно були обовязані заопікувати ся школою і учителем, чи перенести їх магістратуру на заряди шкіл і рад шкільних повітових.. Бо щож нам з того, що ради шкільні місцеві істнують, наколи в них деколи панує дух противний рускому шкільництву, а їх члени рускої народности суть змайоризовані? А хотяй знайде ся склад ради шкільної місцевої такий, що щиро заопікує ся рускою школою, то певно не перепре своєї дїяльности, бо не має на те жадної екзекутиви а висша власть може ій сейчас відобрати урядованє і передати кому иншому.

Четвертою точкою нарад віча повинна бути орґанїзация руского учительства в оден гурт, щоби поодинокі учителї не ходили осібняком і не давались втягати в роботу товариств загальній справі рускій дуже шкідних.

В сій справі треба зручно і енерґічно перевести ухвали віча, позаяк само „Товариство педаґоґічне", яко приступне для загалу, мабуть не вистарчає до такої орґанїзациї з своїм теперішним статутом, а з досьвіду знаємо, що станова орґанїзация найлїпше скріпити може повагу і значінє учителїв, чого приміром є подібні орґанїзациї в тих декастерних урядників в краю і в цілій державі. Без такої станової орґанїзациї руского учительства не можна дивовижити до карного згуртованя всего руского учительства.

Пятою точкою нарад повинна бути зміна закона шкільного що до іменованя і переношеня постійних і пронізоричних учителїв „ze względów służbowych".

Кілько виконанє сего закона зничило і до руїни довело руских учителїв і їх родин, се хиба лиш оден Бог знав. Учителї так постійні як і пронізоричні на підставі сего закону суть деколи пилкою в руках рїжних верховодів, не кажучи вже о тім, що для усунення нелюбого учителя аж за десяті гори уживають місцеві шовіністи перед негідних денунцияций і вводять в блуд верховну власть. При теперішній практицї і дотичних постановах закона не дивниця, що на грозьбу якого будь потентата перенесенєм, потерпає кождий в нас і навіть волїв терпіти страшенну кривду, як боронитись против свого сатрапи — а з сего виходить тілько шкода рускої народа і політична деморалїзация.

Дальшою точкою нарад віча повинна бути справа закону дисциплїнарного для учитдлїв. Се дійсно страшне й не чуване, щоби в одній особі виступав прокуратор і судия, і щоби обжалований навіть не мав права взяти собі правного оборонця, яке й найбільшому злочинцеви прислугує. Тому то неодин зрікаєсь навіть власної оборони, будучи певним, що хто скаржить і сам судить, того жадні аргументи не переконають а засуд мусить наступити. Закон отже дисциплїнарний тепер обовязуючий повинен бути безусловно змінений.

В кінци справа станової часописи учительскої мусить на вічу доконечно рішити ся. Суть переважаючі гадки, щоби сей орґан був спільний з буковинськими товаришами, а мотини до сего такі, щоби ми рускі учителї з обох провінций злучились разом, стежачи до одної мети, именно до підпесеня рускої школи і ей дїчів на ровень шкільництва в більше просьвітних краях і до згуртованя всїх учителїв-Русинів в одну громаду. Сей погляд є дуже вслучний і без сумніву на вічу перейде одноголосно. Лише належить добре обдумати, як має заснувати ся спільний редакциїний комітет, щоби надав напрям сего спільного орґану такий, котрий би всїх міг вдоволити. На мою гадку належало би заснувати два комітети редакциїні: оден у Львові або в иншім місті а другий на Буковині. Оба комітети мали би умовитись, як має ся редаґувати спільний орґан і скілько місця в орґанї має ся дати справам учительским з Галичини а кілько з Буковини, бо знаємо, що відносини в обох краях суть відмінні і загал учителїв з одного краю не зная докладно о тім, що дїє ся в шкільництві народнім в другім краю.

Отсї точки подаю перед скликанєм віча під розвагу загалу учительства, будучи тої гадки, що справа нашої шкільної орґанїзациї не повинна сходити з стовпців наших часописий аж до ей дефінітивного переведеня ухвалами віча і до остаточного уложеня плину нарад вічевих, але повинна приладжувати терен до евентуальних ухвал в дорозї публичної дискусиї.

Вінци примітять належить, що о відносинах правних учителїв народних в нашім краю нема ухвали западуть на загальнім вічу. З тої причини и їх в сій розвідці не доторкаю, бо після моєї думки постанова загального віча в сій справі зі згляднів тактичних мусить бути принята однодушно, щоби не двоїтись в ставленю постулятів, чим би акция лише ослаблялась. За примір най послужить нам учительство в Чехах, де учителї ческої і німецкої народности в справах станових до виборена лїпшої екзистенциї ідуть разом рука в руку, а в справах народних мають свої осібні орґанїзациї.

Мих.

З послїдних виборів.

(*Вибори до сойму в Равщині*).

З Равщини пишуть нам:

Про равські доповнюючі вибори соймового посла можемо сказати, що таких виборів ми ще не мали від яких 20 лїт. Староство переводило їх досить законно. При правиборах не було видно нїякого жандарма не то у виборчім льокалї, але навіть в побливости. Також при самих виборах в Раві рускій нїхто не міг заздрїти ні одного жандарма ані коло будинку староства, де відбували ся вибори, ані при входах до городу, ані навіть на дорозї. Видирапки легітимацийних карт не було. В городї коло будинку староства могли стояти і не виборці. Навіть і о. Кипріянови вільно було тут бути і пару слів промовити до виборців, що ожидали на дворі роспочатку виборів. Ми Русини раз на все лише так законно переводжуваних виборів бажаємо собі.

Гурка кандидував на свою і „вшехпольску" руку. Говорять, що він сипнув по повіті щось 6000 К. Він і „вшехполяки" вели сильну аґітацию. За голос обіцювано і плачено 50—100 і вище корон. Виборцям в Верхратї дано 400 К, щоби вони голосували на Гурку, однак ті голосували таки зі всїми чесними рускими виборцями. Хрунївства межи рускими виборцями було менше. Коли би вибори завсїгди відбували ся точно по закону, то хрунї щезли би.

Тут оповіщаємо на вічну лиху память сих виборців, що хоч Русини а не держали ся свого руского народу. Сі виборці слїдують: Микола Возьний з Хоронова; Яків Яким і Назарко Іванко з Девятира; Тимко Задольний і Павло Ковальчук з Голого; Павло Юрчак з Гребенного; Микола Сичак з Гути Зеленої; Гринь Харчишин з Карова; Сафат Макух і Микола Сидорко з Корнїв; Ілько Путько (Гринїв) з Любичи княжної; Олекса Претко і Іван Юринець з Любичи камеральної; Теодор Калитиньский з Немирова; Микола Лень з Вільшанки; Іван Патинок з Парипс; Дмитро Червінчак, Кирило Бородїй і Мастикаш з Потелича; Іван Мартин з Річиці; Василь Волошко з Салапїв; Дмитро Федус з Селиск; Артим Масюк і Яким Павлюх зі Смолина; Іван Дорожинь-

*) „Wird dem Geldbedürftigen auf die zu leistende Arbeit vorschussweise eine weit unter dem normalen üblichen Lohne stehende Vergütung gewährt, deren Missverhältniss zur Preisbildung im reelen Geschäftsverkehre offen zu Tage liegt, so liegt eine wucherische Ausbeutug des Arbeitsverhältnisses vor".

ский з Угнова; Гринь Шелемех з Улицка-Зарубаного. Всї руські часописи зволять сих виборців напатнувати і візвати чесних Русинів, щоби їх на кождім кроцї оминали!

Отсих пару слів вважали ми за відповідне подати до публичного відома. Найважнїйше в тім — леґальність виборів, яка доси у нас не істнувала. Розуміє ся, що тілько завдяки тій леґальности Гурка соромно гримнув — як і взагалї можна поставити з послїдних виборчих подій тезу, що якби правительство держало ся при виборах строго закона, то „Komitet centr. polski“ не перепер би в сїльскій курії на Руси ні одного свого кандидата, а з виборчої урни мусїли-б вийти кандидати, яких собі бажають Русини. Питанє лише в тім, чи правительство буде вже держати ся законности при всяких дальших виборах, чи так було тілько при доповнюючих виборах з приводу послїдної сецесиї. Во тут — видима річ — правительство узнавало кривду Русинів і до деякої степени оправдувало сецесию яко демонстрацию проти більшости соймової, тож не дивниця, що дано клич: держати ся закона! Атже пощочину своєю ухвалою в справі станиславівскої ґімназиї дала соймова більшість не тілько Русинам але і правительству! Коли-ж при такім станї річий правительство не робило надужить, то не дивниця, що й „Комітет для виборчих розбоїв“ не міг побідити ані — пронюхавши письмо носом — ставити на серйо кандидатів, знаючи, що при леґальности вони мусїли-б провалити ся і его скомпромітувати. Отже тота „Tugend aus Noth“ була також корисна при послїдних виборах, бо не було тої деморалїзациї, яку уживав при своїй акциї „Комітет для розбоїв“, і можна наперед сказати, що якби правительство рішило ся раз на все держати ся леґальности при виборах в східній Галичинї, то дійшли би ми до часу, що Комітет перестав би взагалї ставити в сїльскій курії рускої части краю своїх кандидатів а контркандидати проти Русинів були-б лише „auf eigene Faust“, не маючи виглядy на успіх. Та як кажемо, квестия в тім, чи правительство вробило сим разом що-до леґальности лише виїмок, чи нїпаки: се зміна системи, котра вже буде примінювана на будуче. Очивидно відповідь на се можуть нам дати тілько найблизші дальші вибори, значить до парлямéнту, які відбудуть ся ще мабуть сего року в пізнїй осени. *К.*

Війна.

Під Портом Артура.

Про морску битву оголошено цїлий рапорт адмірала Тоґа, котрий між иншим доносить: Наша 4 і 14 фльотиля торпедовців заатакували роснйску фльоту перший раз о годинї 3 пополудни. На однім з сих кораблїв ми помітили огонь, в наслїдок котрого корабель завернено назад до порту під охороною кружлика Новіка. Відтак показала ся цїла росийска фльота і виїхала на повне море. О годинї ½9 дїлила нас тілько простороня на 1400 метрів широка. В тім часї російска фльота змінила свій курс і старала ся цофнути на північ, до порту. О годинї 8 мін. 20 я дав наказ до нового атаку, котрий повторено 8 разів. Японьска 16-та фльотиля ударила на російскі кораблї з великою силою. Кождий торпедовець викинув по 2 торпеди, почім всї цофнули ся скоро і безпечно. З самого початку атаку панцирника типу Пересвета (вже ствердженo, що се була Полтава) трафлений торпедом пішов під воду. О год. 3 в ночи, коли місяць сховав ся, заатакували Росияни всї японьскі торпедовцї, підплили під кораблї роснйскої фльоти цїлком непомічені. Азак виконано незвичайно зручно. Викинувши торпеди, торпедовцї утїкли так скоро, що Росияни не могли зробити ужитку з своїх гармат. По сїм атаку ми помітили, що два росийскі панцирники мали так попсовані машини, що о власній силї не могли рухати ся.

З приватного жерела в Токіо доносять, що на затопленім роснйскім панцирнику погиб адмірал Ухтомскнй і 700 людий. Затоплений корабель мав лежати 6 сажнїв під водою. В Токіо також говорять, що порт-артурска фльота упала жертвою похибки, або підступу. Фальшивi сиґнали зробили, що команда фльоти, гадаючи, що десь недалеко є владивостоцка фльота і хоче получити ся з порт-артурскою, вивела цїлу фльоту на повне море. О битві росийска фльота навіть не думала. Доперва коли появила ся японьска фльота, Росияни зрозуміли, що упали жертвою похибки чи підступу. В битві мали також брати участь Ретвізан, Цезаревич і Пабєда, хоч їх рухи суть повільнїйші, як давнїйше.

Льондоньскі дневники доносять, що по морскій битві під Порт-Артуром ґенерал Оку вислав до коменданта кріпости парляментаря з запитанем, чи не схоче здати кріпости, при чім цїлій армії в порті будуть признані воєнні почести. Харчі в Порт-Артурі суть вже вичерпані. Росияни їдять виключно кінське мясо, а Хінці живуть котами. — Все те суть вісти, котрі потримо, але котрим не мож вірити, бо походять з приватних жерел.

На суши.

Про рухи вийск на суши маємо лише самі приватні вісти, котрі собі перечать. Коли одні кореспонденти доносять, що армія ґенерала Оку заняпила похід на Кайчу а навіть на цїлій лїнії вернула на полудне і що получена сеї армії з армією Куропого здержане, то другі кореспонденти твердять цїлком противне і доносять, що Курокі і Оку вже получили ся та разом посуваються на Кайчу-Гайчен. Коли одні кореспонденти доносять, що Куропаткін з цїлою своєю армією уступає на північ, а віддїли, котрі стирають ся з Японцями лише масують похід на полудне а тимчасом закривають відворот цїлої армії на північ, то другі кореспонденти рішучо твердять, що Куропаткін що раз нові корпуси шле на полудне і цїлу свою силу концентрує перед фронтом японьских армій.

(Телеґрами).

Льондон. З Токія доносять, що на чолї армії японьскої, що облягає Порт-Артура, станув найспособнїйший інжиньїр японьский ґенерал Ідільді. Надіють ся, що Японцї в середу або в четвер припустять штурм до внутрішних фортів. До сеї пори Японцї здобули вже два форти ввїшні, з причини чого з сих фортів японьска артилерия може острілювати сусїдні форти так внїшні як і внутрішні.

Петербург. Дня 26 с. м. розпочала ся під Порт-Артуром морска битва (?). Облога кріпости не є цїлковита. Росийскі вийска стоять в віддаленю 40 верст від кріпости. Провіант довозять хіньскими суднами.

Льондон. В часї морскої битви Японцї бомбардували Порт-Артура також від суши. В часї битви мали Росияни затопити одного японьского торпедовця. В порті коло зелїзничого двірця мала експльодувати російска міна, причім погибло богато жовнїрів.

Париж. Кореспондентови Matin-a мав сказати міністер Плеве (?), що в правительственних кругах не надіють ся великої битви перед упливом дощевої пори. Однак можуть зайти такі обставини, що росийска армія буде мусїла цофнути ся до Харбіна.

Петербург. Надійшла тут вість о великій побідї Росиян над армією Курокого. За те Японцї мали знищити Росиян під Гайченом (?)

Токіо. Оку доніс, що Японцї стратили під Вафанку: 217 убитих (7 офіцирів) і 946 ранених (43 офіцирів).

Петербург. Аґ. телеґр. доносить з Ляоянy дня 26 с. м.: Друга японьска армія ґенерала Оку, котра йшла з полудня, завернула ся на цїлій лїнії. Здаєсь, що оно відступила від наміру злуки з першою армією Курокого Росийскі вийска обсадили Сіаучен.

Ляоян. (Телеґрама Куропаткіна). Ґенерал Міщенко прислував авангарду Курокого цофнути ся. Зелїзнича стация Кайчу і околиця на десять верст кругом Кайчу є в російских руках. Спека страшна, 32 степенїв в тїни. Під Кайчу козаки ґенерала Самсонова виконали дуже ризиковну нічну експедицию з цїлковитим успіхом. Непомічені підійшли до місця, де стояли японьскі коні, забрали 30 коний і знищили коні двох швадронів. Ціла акция тревала чверть години.

Льондон. Daily News доносить, що в порті Дальнім якийсь японьский корабель впав на міну і пішов на дно з цїлою обсадою.

— **Купуйте на премії для дїтий книжочки Руского Товариства педаґоґічного!**

ТЕЛЄҐРАМИ.

Вибори на Буковині.

Чернівці. В Путилові відбуло ся віче руских виборців при участи 5000 людий. Ухвалено кандидатуру дотеперішного соймового посла Н. Василька. Дуже остро атаковано москвофільского кандидата Ганицкого.

Орґанізация Німців.

Прага. В неділю уконституовала ся тут німецка рада національна. В нарадї взяли участь представителї німецких сторонництв: поступового, людового, аґрарного, християньско-соціяльного, Schulverein-у і инших товариств.

Мадярска гаката.

Будапешт. В угорскім соймі Хорват п. Ковачевич зазначив, що атаки мадярскої опозициї на хорватский народ хорватска опозиция витає з найбільшою сатисфакциею і розширює їх, аби збільшити огірчене Хорватів і ослабити єдність Хорватиї з Угорщиною.

З Балкану.

Цаґрод. Ґенеральний інспектор перенїс свій урядовий осїдок з Солуня до Монастира.

Цетиня. Арнаути скріплені вїзамами стріляли до Чорногорців, котрі над границею косили сїно. Чорногорці відповіли пальбою. Боять ся нових конфліктів. До Порти внесено протест.

НОВИНКИ.

— **Сензацийні вісти з Відня.** Краківский Czas довідуєсь з достовірного, як виевнює, жерела, що президент міністрів д-р Кербер має вибрати ся у пересни в інспекцийну подорож до Галичини. Після дотеперішних диспозицій д-р Кербер задержить ся довший час в Кракові і у Львові, звідки удасть ся ще до Чернівців. Як міністер внутрішних справ і управитель міністерства судівництва переведе передовсїм люстрацию політичних і судових властий. Орґан станчиків приймає сю вість з очивидним вдоволенем а намірений подорожи президента міністрів приписує велике для краю значінє. В першій мірі добачує Czas в тій події значінє політичне, бо зміну становища центрального правительства супротив потреб Галичини, змонополізованих польскою репрезентацию, до котрої д-р Кербер має доси відносити ся з неохотою. Попри тім і неполітичне значінє подорожи є очивидне. Президент міністрів буде мати нагоду пізнати людий і справи на їх власнім ґрунтї і переконати ся, що тут доси зроблено і що зробити треба далеко більше, чим з найдокладнійших, устних і письменних звітів. Відповідно до того правительство зрозуміє пінше свої обовязки супротив краю. Річ певна, що Czas обіцює собі з того користи виключно для краєвих верховодів, котрих є орґаном, а з піншого пізнана центральним правительством „людий та їх справ“ хотів би діждати ся ще більшого скріпленя супремациї Поляків над Русинами. Але чи всьо то зложить ся по бажанім Czas-у, покаже дійсність. — Другу сензацийну вість, яка ходить від кількох днїв у віденьских політичних кругах, приніс „Deutsches Volksblatt“, що має зносини з д-ром Кербером скличе раду державну ще раз у вересни, а коли вона покаже ся неспосібною до працї, розвяже її і перед розписанем нових виборів видасть на основі § 14 два нові розпорядженя: 1) нову виборчу ординацию, котра зредукує число послів до 360 (т. є. 1 посол на 75.000 мешканців), причім посли мають бути вибрані на основі загального, рівного і тайного права голосовани, а одиноким обмеженем вибору має бути услівє, щоби виборець мешкав 3 роки в виборчім округї; 2) новий, дуже заостренний реґуляминь нарад, котрий унеможливить обструкциї. Коли отже вірити тій чутцї, то австрийский парляментаризм стоїть перед новою фазою, будь-що-будь щасливійшою від дотеперішної. Та коби се не була лише чутка!

— **Борба о руску землю.** Польска гаката не перестає з горячковим поспіхом будувати „косцюлки“ і ставити памятники для польских королїв, щоб загарбати цїлу галицку Русь для будучої Польщі. Так доносять, що снятиньска Польонія устроює торжество відслоненя памятника польского короля Стефана Баторого, для звеличаня памяти его побуту в Снятинї, коли то він „заприсяг боронити преславної річпосполитої, єї цїлости, границь і наших свобід“. Що з сею маніфестациею лучать ся далекосяжнїйші цїли, доказує зміст відозви, яку видав комітет „всїх польских товариств в Снятинї“, а яка має стягнути на той день до Снятина як найбільшу силу „родакуф“. Відозва кінчить ся ось якою знаменитою піснею: „Над Віслою страж — над Прутем (!!) страж і едно ехо лише: Не дами це о краю наш (!!) Тва вольносць не зґине!“ Як бачимо отже з того, Снятинщина то вже край „наш“, котрого „не дами“, заанектувавши его в цїлости до Польщі. — Другу подібну заборчу акцию ладить ншехпольска гаката на „Okopach św. Trójcy“ в Козачівцї, де має стануть новий польский костел, хоч в Козачівцї є всього 4 латинників і недалека польска парафія. Але Козачівка се послїдна місцевість на сході Галичини, отже там треба поставити конче „пляцуфку“ на видимий знак, що сей цїлий край належить під Польщу. Розуміє ся, що на параду посьвячення костела чи каплїчки, яка має відбути ся вже в половинї липня, мають з'їхати всї польскі епископи і краєві польскі верховоди, а цивільна відвага аранжерів того обходу сягає так далеко, що осьміляють ся вони взивати до участи навіть руских священників. Справді висшої імпертинениї розпаношеної польскої гакати годі навіть і видумати. Та хто зі спокоєм дивить ся, як ему під носом все польонїзують і анектують, той нехай не дивує ся що ему вже починають тесати й кіля на голові.

— **З американьскої Руси.** В днях від 30 мая до 2 червня с. р. відбула ся в місті Шамокін в Пенсильванії осьма головна конвенция Рускаго Народнаго Союза, заснованого тому десять лїт. Як доносить американьска „Свобода“, підчас конвенциї показала ся найлїпше орґанізацийна сила тамошних Русинів, так що самі Анґлійцї висказували ся про них з найбільшими похвалами. Величавий був похід руских брацтв з прапорами, та орхестрами через місто при участи около 6000 людий. На передї кождого брацтва їхала старшина на конї, за ним прапорщик а позаду ступала орхестра. За брацтвами їхали в повозках деледати. По богослуженю в рускій церкві посьвячено новий прапор Союза, причім о. Струтиньский виголосив гарну промову, загрівающи всїх до єдности і працї над своїм народом. Відтак удали ся деледати та урядники поодиноких брацтв до конвенційної галї на наради в справах Союза. Наради потревали три дни. По конвенциї дня 2 червня вечером відбув ся в театральній сали ювилейний концерт, на котрий прийшло також богато Анґлійців, щоби почути нашу пісню. Гарна була промова д-ра Ардана, виголошена по анґлійски, щоби дати Американцям бодай слабе понятє про більше як 30-мілїоновий рускій народ, котрого одна частина сьвяткує отсе 10-лїтний ювилей своєї орґанізациї на американьскій земли. Потім наступили продукциї хору, зложеного з 70 осіб, що випали незвичайно удачно. Чудесною була „Молитва“, котру відспівав ґуртом малих дїтий на чотири голоси. Маленькі дїти молять своїми тоненькими голосами Бога, щоби спас Русь-Украіну... Аж сльози ставали в очах на вид тої дрібноти, що може й не була в старім краю, а все таки тягне її там, де наша вітчина, де Русь-Украіна. Велике вражінє зробила „Вулиця“, що виликувала не одному найкращі спомини з рідного села. По инших точках програми, зложених із сьпівів хоральних та сольових, гри на фортепіяні і деклямацій, відспівано „Ще не вмерла Украіна“, при чім всї гості підвесли ся з місць, щоби віддати честь нашому народному імновi. По концертї відбув ся комерс. Американьскі анґлійскі часописи відозвались дуже симпатично про сей концерт. Руска музика була для них прямо відкритем, її глубина чутя і меланхолійний настрій видала ся для Американців чимсь зовсїм оригінальним, отже не дивo, що критики висказали свій подив на вид рускаго музичного таланту. Замітити треба, що для ужитку Американців були зладжені програми в анґлійскім язиці, котрі містили також переклады поодиноких руских пісень, що улекшувало Американцям слїдити духа руской пісні та видати про неї свій суд.

— **Канонічну візитацию мокряньского деканату** відбув — як нам пишуть — епископ Чехович в означенім реченци від 16/5 до 8/6 без перерви гостячи в кождій парохії через одну добу. Всюди витано і відпроваджувано Пр. Владику і его сопутників дуже сердечно і величаво як свого церковного Архипастиря і настоятеля. Преосьвященний авиджував не лиш церкви і школи, а радо вступав також до читалень та теплим словом загрівав всюди людий до науки і просьвіти, липаючи щедрі дари на закупно книжочок. Де час позволив, заходив і до хат селяньских, аби приглянутись житю своїх вірних. Досьвідне око доглянуло кождий брак і неточність так в церкві як в парохії, на що однакож оглядно і з любовію звертав епископ увагу. За те-ж щиру та видиу працю не лишав без узнаня і похвали. Поминo утоми інтересував ся місцевими і родинними відносинами, подавав в потребі практичні ради в кождім напрямі — а побіч цїлоденного занятя тїшив ся, коли міг окремою роботою „собратям“ і своїм вірним прислужити ся. Де лучилось, уділяв дїтям сам т. хрещеня і миропомазаня. В Опаці ущасливив чесного селянина Гриня Кійового, охрестивши ему сина-єдинака, та на памятку для охрещеного лишив значний дарунок в готівці. За се щиро вітцівске поведенє так з сьвященниками як і з народом память на доброго нашого Архіерея і его сопутників буде довго тревати межи вірними, котрі цінять Владику, що стає їм до помочи на всїх полях їх приватного і народного житя. — *Вірний.*

— **Іспит з пожарництва** відбув ся дня 26 с. м. у Львові перед комісиею фаховою. Вже на годину перед означеним реченцем зачали напливати до льокалю „Руск. Сокола“ Соколи з доохресних пожарних філій сокільских. Стрій їх темний, на лад мійский зладжений, лиш декуда заблукав ся стрій чисто селяньский. Се були Соколи з під Львова, а то з Грибович великих, Ляшок мурованих, Сорік львівских, Жидятич і Винник. Точно о 2 год. удали ся всї до мійскої пожарні при площи стрілецкій, де під проводом п. Ант. Щербовского, звісного автора многих праць пожарних, відбув ся попис з окрема всїх трех віддїлів пожарних, ратункового, сикавочного і водного, а опісля на даний алярм всїх віддїлів разом. Товпа народу зі шкарпів приглядала ся пописови, а подвіре пожарне майже заповнило ся гостями. Всї без виїмків подивляли справність Соколів. На закінченє попису голова „Сокола“ д. О. Будзиновский за дозволом начальства показав учасникам пожарний телефон і поміщенє поготівля першого трену пожарного, а містоначальник мійскої сторожи пожарної п. Еліясевич заалярмував перший трен, який в протягу 45 секунд був зовсїм готов до виїзду. Люде, котрі перший раз се бачили, не могли вийти з подиву, коли наразі всї двері розчинили ся, а коні самі вийшли на призначені місця. Опісля другий трен резервовий на алярм, аж з поверха, був готов до виїзду в протягу 1½ минути. Перед опущенем пожарні уставили ся всї учасники довгою лавою на подвірю, а п. Щербовский в щирих словах похвалив Соколів і візвав їх до дальшої працї для себе і ближних. Дальша часть іспиту відбула ся вже в льокали львівского „Сокола“. Лїкар др Яр. Грушкевич обняв часть лїкарску є. в. першу поміч в наглих занедужаних, а орґанізацию сокільских сторожий пожарних обняв фаховий відпоручник „Сокола“.

До іспиту сїло 33 участників, які брали удїл в двох курсах пожарних с. в. від 29 лютого до 1 цьвітня 1904 і від 18 цьвітня до 13 мая 1904. Між ними було Соколів: з Ляшок мур. 9, з Сорік 6, з Грибович вел. 8, з Винник 4, з Жидятич 2, і зі Львова 4, а 3 питомців з промисловоі бурси і 2 учеників. Всї кромі двох і то анальфабетів узнано уздібненими на інструкторів селяньских сторожий пожарних. Особливе признанє належить ся іспитуючим і гостям, які мимо красної неділї посьвятили прогульки і взяли участь в іспитї, який тревав до 6 год. вечером. Видко, що люди зрозуміли велику вагу сеї науки.

— **Видїл філії „Просьвіти“ в Яворові** відбув дня 21 червня с. р. засїданє, на котрім приняв до відомости справоздане заряду „Селяньскої бурси в Яворові“ і рішив вести бурсу дальше й в слїдуючім шкільнім роцї. Зі згаданого справоздання довідав ся видїл, що бурса утримувала в минувшім роцї шкільнім 11 хлопців — виключно селяньских дїтий, з котрих 4 було цїлком безплатно, решта за винагородженем а то 3 по 14 кор., 3 по 12 кор., 1 по 8 кор. місячно. Сімох хлопців було з повіту яворівского, чотирох з городецкого. Поступи в наущі в першім півроцї мало 10 хлопців дуже добрий, 1 добрий. Доходів мала бурса (до 15/6 с. р.) загальнo 1627 кор. 22 с., видатків 1532 кор. 88 с., отже з днем 15 червня було готівки 94 кор. 34 с. Доходи складали ся з оплат бурсаків в готівцї або натуралїях і з добровільних датків. Оплати бурсаків до 15 червня с. р. виносили 596 кор. 50 с., добровільні жертви 1030 кор. 72 с., на котру то суму зложили Русини міста Яворова 509 кор., з повіту яворівского 153 кор., решта з чужих повітів. Дальше рішив видїл філії перевести в часї вакацийнім люстрацию читалень в повіті і скликати в серпни с. р. загальні збори.

— **Шпиталї в Золочеві і Н. Санчи** мають бути побудовані в короткім часї. Пляни вже готові. На будову препімінує краєвий видїл по 240.000 К, з чого половину має покрити краєвий фонд, а другу половину громада дотичних міст. На найблизшій соймовій сесиї прийде краєвий видїл з внесенем о признанє потрібного кредиту, а відтак приступить сейчас до будови.

— **Ґраф Потоцкий обманцем**. Як ми вже вчера доносили у Відни, відбула ся карна розправа против ґр. Едмунда Потоцкого, котрого вже в 1902 р. засуджено за обманьство на два місяці вязниці. По відсидженю кари „грабчук“ дістав 160 К від батька ґр. Никодима Потоцкого, щоби вернув домів, але він сего не зробив. Лишив ся у Відни із своїм послугачем Теодором Скивою і допустив ся нових обманьств. Як зазначує акт обжалованя, ґр. Потоцкий користуючись своїм назвищем, вициганював гроші від кого удало ся, навіть від бідних робітниць, вневнюючи, що его брат ґраф Освальд заплатить за него та що він має вже приобіцяну сьвітлу посаду в банку. Вкінци сфальшував один вексель на 600 К, а другий на 2000 К, підписавши на нім свого брата Освальда. Коли в осени 1903 р. донесено про его вчинки судови, „грабчук“ перенїс ся до Кракова, де замельдував ся під іменем Станислава Ґрафа, а відтак до Львова, де мешкав у бідного фіякра і видурював у него послїдний гріш. Вкінци пробував щастя в Станиславові, але тут наслїдком розписаня стежних листів приловила его поліція і відставила до Відня. Підчас розправи обжалований розповів про свое житє. Уродив ся у Відни. Матїр, з дому кн. Яблоповских, втратив в молодім віцї і вихований був бабунею. Нормальні школи скінчив в Тернополи у Єзуїтів, а відтак учив ся в кадетскій школї, де пробував застрілити ся. На ріжних спекуляциях пустив цїле майно. Признав, що брат дав ему раз 20.000 зр. Мав виїхати до Америки і дістав на се від родини гроші, але в послїдній хвили надумав ся. Позаяк оборонець обжалуваного доказував, що він в умово неосудний, трибунал ухвалив відложити розправу, щоби зареквірувати з Кракова акти про опінїю тамошних психіятрів.

— **§. 19. зак. прас.**! На нашу новинку п. заг. „Під крилами кр. ради шк.“, повторену вчрочім за буковиньским „Промінем“, і то лише в делїкатнїйших частинках, прислав нам п. Ераэм Яцожиньский з Ланчина отсе спростоване: „Ланчин дня 9-го червня 1904. Високоповажаний Пане Редактор! По мисли § 19-го устави пр. управаю уклінно Високоповажаного п. Редактора о спростоване дописи в Дїлї з дня 5-го червня 1904 ч. 125 під заголовком: „Під крилами краєвої Ради шкільної“. а) Неправда, що бувем при войску капралем. б) Неправда що з учительками обходжу ся в спосіб поданий в дописи. Правда є, що будучи управителем школи, сам виповняю, і від учителїок моїх вимагаю виповняти обовязкі службові точно і після приписів. ц) Неправда що я одну з тутейших учителїок представив особам яко гістеричку. Правда є, оповівши случай котрий зайшов в тутейшій школї лїкареви, назвав ту хоробу „гістерю“. д) Неправда що у мене в учителька з декретами похвальними, правда що Всевишний обдарив одною, котра за свое поведенє була що року на іншій посадї а тепер przy moim boku. е) Неправда, що тутейша Інтелїґенція до мене в зле успособлена, всьм ту 12 лїт, до тепер немавем ніяких неприятности. ф) Неправда, що лїкар викинув мене за двері, бо кто лиш знає мене а лїкаря осудивби що під взглядом фізичним в неможливо, правда є що стало ся цїлком противно, а если зайде потреба, оголошу в деннках о що нам пійшло. Прошу ласкаво в наступуючім числї помістити допис котру посилаю, щоби подати до відомости як автор кировав ся справедливостию, а пізнійше подали обшернійши до відомости. З поважанєм *Яцожиньский Ераэм* управитель школи“.

Охотно даємо віру спростованю п. Яцожиньского, не входячи в те, чи так само повірить ему і „Промінь“. Особливо переконуючі є заневнеия п. Яцожиньского: під а) що він не був у войску капралем; під ц), що „оповівши случай... лїкареви, назвав ту хоробу гістерю“, і під ф), що не лїкар п. Яцожиньского викинув за двері, а противно. А загалом цїле спростоване є дуже переконуючим доказом кваліфікациї п. Яцожиньского на учителя і просьвітителя народу, особливо рускаго.

— **Дрібні вісти**. Намісник ґр. Потоцкий виїхав в урядових справах до Відня, де побуде кілька днїв, а відтак удасть ся на два тижні до Карльсбаду. — Військові власти купили в Пакуличах, коло Перемишля за 60.000 К землю, на котрій побудують касарні для батериї, що обслугує нові гавбиці. — Під місточком Олешичами горить від трех тижнів торф. Сторожі огневі з Олешич і Чешанова пробували огонь згасити, але безуспішно. — З Відня доносять, що військова управа має перевести реформу мундурів для вояків полудневих полків в Босниї і Герцеговині та завести полотняні одяги. Розпочали ся проби з ріжними барвами, а коли випадуть добре, то реформа буде переведена також в иних корпусах. — З Вісбаден в Німеччині, доносять, що кн. Шаумберґ Ліппе перевернув ся онодї з автомобілем, коли хотїв вминути пса, так нещасливо, що тяжко потовк ся а его машиніст Шпех убив ся на місци.

— **Д-р Евген Левицкий** повернув з відпустки і обняв з нинїшним днем назад редакцию „Дїла“.

— **В Надвірній** в неділю дня 3. липня 1904 уряджує „Музичний кружок“ Т-ва „Академічна Громада“ на дохід будови театру **концерт** з такою програмою: I. Вахнянин „Урра, у бій!“, хор мужеский в супроводї форт.; II. Лисенко „Минають днї, минають ночи“, сольо барітонове в супроти форт. відсьпівав т. Мартинович; III. а) Людкевич „Закувала зозуленька“, б) Лисенко „Ой що-ж бо то за ворон“, хор муж.; IV. а) Чайковский „Пісня без слів“, б) Шопен „Ноктурна“, сольо форт. відограв п. Паньковичева; V. Людкевич „Косар“, хор муж. в супр. форт.; VI. „Огнї горять“, хор муж.; VII. Вєнявский „Лєґенда“, сольо скрипкове в супр. форт. відограв п. Садовский. VIII. Нижанковский „З окрушків“, хор муж.; IX. Нижанковский „Минули лїта молодиї“, сольо тенорове в супр. форт. відьпівав п. Волошин; X. Лисенко „На прю“, хор муж. в супр. форт. Цїни місць: крісло першорядне 3 кор., крісло другорядне 2 кор., партер 60 сот.. галерия 30 сот. Початок концерту точно о год. 8. вечером в салї ратушевій. — *Муз. Кружок.*

— **З Коломиї** пишуть нам: Дня 25 с. м. відбули ся загальні збори товариства „Руский жіночий Кружок в Коломиї“, на котрих вибрано Вп. Панї Д. Гаморакову предсїдателькою, Макарушкову заступницею предсїдательки, Н. Ленківну скарбничкою, Зїмову бібліотекаркою, Раковску секретаркою, Каратницку господинею бурси, і Вп. Панї Слюзарову, Колцунякову, М. Кульчицку, Насальску і Величківну видїловими.

— **В рільничій академії в Дублянах** буде опорожнених на шкільний рік 1904/5 шість місць фондацийних, вільних від всяких оплат. Місця ті надає краєвий видїл убогим пильним ученикам, посїдаючим услівя принятя. Поданя треба вносити найдальше до 8 липня до дирекциї укадемії в Дублянах, залучаючи: 1) сьвідоцтво матуральне з гімназиї або реальної школи, 2) метрику, 3) сьвід. убожества і 4) сьв моральности за час від опущеня школи. Звертаєсь увагу наших матуристів і академіків, щоби старали ся о ті місця, позаяк по скінченю наук рільничих могуть старатись при семинарях учительских і школах рільничих о посади професорів, котрих есть брак. Удержане на власний кошт виносить річно 265 зр. а оплата шкільна по 50 зр. на курс, від котрої пильних учеників по першім курсї увільняють а притім численні стипендиї і запомоги улекшують значно побут бідним ученикам. Наука тревае три роки. — *Г. Г.*

— **Заряд „Селяньскої бурси“ в Яворові**, що стоїть під управою філії „Просьвіти“, подає до відома, що прийме на рік шкільний 1904/5 до бурси 12 до 15 хлопцїв селяньских дїтий. Родичі, котрі хотять умістити свої дїти в бурсї, мають зголосити ся до заряду бурси в Яворові устно або письменно до кінця липня с. р. Винагородженє за одного хлопця визначає ся на 15 К місячно, котре може бути зложене в части в натуралїях. Кромі того кождий хлопець має зложити 2 К на потреби бурси, мати 3 пари біля, чоботи, подушку і коцик. Бурса дає хату, харч, опіку домову, поміч в наущї а по можности й книжки. Цїль бурси є: улекшити селяньским дїтям укінченє школи народної в Яворові і приготовити їх до вступного іспиту до шкіл середних. Заряд бурси в домі Вп. Куколя. — *Заряд.*

— **Бурса св. Івана Крестителя в Дрогобичи** оголошує конкурс на 24 місць в бурсї. Принятими будуть: ученики руської народности, гр.-к. обряда, за доплатою місячною 15—30 К. Отримують: помішенє, удержаня і надзір. Кождий питомець має мати: 6 пар біля, ковдру або коцик, 4 пошевки, 6 ручників, 4 простирала 6 хусток до носа, дві пари обуви, одежу лїтну і зимову, книжки шкільні. Подання заосмотрені в послїдне сьвідоцтво шкільне з декларациею висоти доплати місячної належить вносити до Видїлу Бурси св. Івана Крестителя в Дрогобичи. Речинець до 15. н. ст. серпня с. р. Прагадує ся, що загальні збори бурси відбудуть ся в пятницю дня 1. н. ст. липня с. р. о годинї 6. вечером в комнатї рускаго касина в Дрогобичи. — *Управа.*

— **Іспит зрілости** в польскій гімназиї в Перемишли зложили отсї Русини: Стефан Хотинецкий, Ярослав Кордасевич, Петро Копко (з відзн.), Ромуальд Наклович і Марьян Радецкий.

— **Іспит зрілости** в мужескій учительскій семинарії у Львові, що відбув ся в днях 20 до 26 с. м., зложили: Худикевич Стан., Дик Сал., Етмаєр Юрій, Гірш Айзік, Юринець Григ. (з відзн.), Мусянович Ант., Накрийко Волод., Огнї Ів., Паньків Фр., Романишин Василь, Рудницкий Каз., Ржепа Вол., Скрентович Волод., Штрайхер Арон, Варениця Йос., Вайншток Мойсей, Вербер Йос., Вербицкий Ів. і Зброжек Кар. Всї одержали сьвідоцтво зрілости з правом учити в обох краєвих мовах. Десятьом абітурієнтам позволено поправити іспит по ферiях.

— **Конкурс**. Руский Жіночий Кружок в Коломиї розписує отсим конкурс на принятє дівчат до бурси. Оплата 20 К місячно і 1 К на праня. — Бажаючі зістати принаті, мають вносити подання на руки Вп. панї Дарії Гаморакової предсїдательки товариства ул. Старомійска, до дня 19 липня с. р. включно. — До подання о принятє треба долучити: 1) Сьвідоцтво шкільне петентки з послїдного півроку. — 2) Декларацию батька або опікуна, що а) оплату буде присилати точно з гори, б) що заосмотрить петентку в відповідне число одежи і біля. Бажаючі отримати відповідь звольнять долучити марку за 10 сот. — *Видїл.*

— **Дирекция товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“** подає до прилюдної відомости членів і інтересованих сторін, що наслїдком вміни урядових годин в канцелярії будуть від 1 липня с. р. бюра товариства і каса отворені для сторін від годинн 9 рано до 2 пополудни.

Урядові вісти:

— **Вісти з епарх. перемиской**. Відпустку для поратованя здоровля дістали: Іван Лїсковацкий, Іван Гіссовский, Волод. Мосевич, Йосиф Гамерский — на 4 неділї; Теодор Дорик, Іван Хр. Дуркот, Йосиф Лисяк — на 6 неділь; Андрей Тимкевич на 8 неділь. Завідателем деканата Затварницкого іменований Йосиф Котецкий, парох в Лютовиськах. Відзнаки крилошаньскі дістали: Яків Корчиньский, парох в Торках, Ієронім Куновский, парох в Більчи. Правительство продовжило платню з рел. фонда на дальший один рік для сотрудників в Реклинци і Прилбичах.

— **З ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів для Галичини** Почавши від дня 15 червня 1904, а в слїдуючих лїтах почавши від 1 мая, аж до 30 вересня кождого року, будуть одержувати щоденно всї уряди почтово-телеґрафічні донесеня телеґрафічні, містячі проґнозу стану погоди на день слїдуючий у всїх королївствах і краях монархії з виїмком Тероту, Істриї і Дальмациї. Ті проґнози будуть оповіщувані на цедулах курсів біржевих безпосередно по послїдній позициї курсів біржи віденьскої, вивішених щоденно в урядах почтових в місци для публики призначеним. Кожда проґноза буде складати ся з сїмох ґруп по 5 букв, котрих значенє можна відшифрувати при помочи ключа, який буде постійно вивішений побіч цедули біржевих курсів. Поодинокі примірники такого ключа суть до набутя у всїх урядах почтових по цїні 4 сотиків.

З днем 1 червня 1904 входить в житє ц. к. уряд почтовий на двірци зелїзничім з Закопанім новоторского повіта.

Уряд той буде занимав ся тілько принимапем пересилок і буде повнив функциї почтової каси щадничої.

З сїтию почтовою буде получений через потяги ч. 3113 згідно 6111 і 6117 на шляху Хабівка-Закопане і через почтові їади курсуючі межи Закопаним і а двірцем.

Для нового уряду почтового установляє ся слїдуючі години урядові:

в будні дни: від VIII до XII і від 3 до 6.

в неділї: від IX до XI.

З днем 1 червня 1904 входить в житє ц. к. уряд почтовий Мацина велика, горлицкого повіта, із звичайним обсягом чинностий і назвищем „Мацина велика“ („Męcina wielka“).

Місцевий округ доручень нового уряду почтового буде становити громада Мацина велика, а замісцевий Мацина мала.

Уряд почтовий „Мацина велика“ буде получений з сїтию почтовою через щоденного посланця пішого до ц. к. уряду почтового в Липинках.

Курс почтовий межи Липинками а Мациною великою есть слїдуючий:

IX 30 з Липинок до IX
X 40 до Мацина вел. VII 50

Для нового уряду почтового установлено слїдуючі години урядові:

в будні дни: від IX до XII і від 3 до 6.

в неділї: від XI до XII.

З днем 1 червня 1904 входить в житє ц. к. уряд почтовий в Лушовичах, (пов. Домброва) із звичайним обсягом чинностий і назвищем „Лушовичі“ при рівночаснім занесеню почтової складниці тамже.

Місцевий округ доручень нового уряду почтового буде становити громада Лушовичі, дальше обшари дворскі: Лушевичі долїшні і Лушевичі горішні, а замісцевий громади: Смиків малий і великий, і обшари дворскі: Смиків малий і Сьвіре.

Уряд почтовий в Лушовичах буде получений з сїтию почтовою через щоденного посланця пішого до ц. к. уряду почтового в Домброві.

Курс почтовий межи Домбровою а Лушовичами есть слїдуючий:

VIII з Домброви до VI 40
X до Лушович з IV 40

Для нового уряду почтового установлено слїдуючі години урядові:

в будні дни: від IX до XII і від 3 до 6.

в неділї і сьвята: від IX до XI.

— **З Народної Гостинниці.** Приступаючи вже в тих днях до отворенї нашого підприємства у Львові, запрошуємо до численного приступленя в члени нашого товариства. Один удїл виносить 20 К і 2 виносового. Принимаємо вкладки щадничі і спроцентовуємо їх по 5%. Всякі письма і посилки грошеві просимо адресувати: Народна Гостинниця, Львів, Ринок ч. 36. — *Дирекция.*

— **Не жалуйте гроший на премії для шкільної дїтвори**! Розповсюднюйте книжки, щоби були і в кождій сїльскій хатї! Дешеві і гарні книжки на премії продає Руске товариство педаґоґічне (площа Стрілецка ч. 6). Накладом сего товариства вийшов також великий ілюстрований Робінзон, книжка дуже займана і одвітна навіть для читалень (цїна 2 К 20 сот. в гарній справі). Цїнники на жадане висилаємо до 5 липня.

Конкурс.

Видїл „Шкільної Помочи“ в Самборі, розписує отсим конкурс на принятє до Бурси св. Володимира В. 50 учеників шкіл народних і середних, під слїдуючими услівями:

1. Родичі (опікуни) зголосять ся до 15 серпня письменно або устно предкладаючи послїдне сьвідоцтво шкільне ученика на руки о. Михайла Ортиньского катехита сем. — і зобовяжуть ся письменно: а) доставчати після умови нікт в натуралїях і доплачувати місячно з гори 2 К, або б) за цїловите удержане з гори 20 К місячно.

2. Принятї ученики зложать за зужите інвентара 2 К при вступі.

3. Вимажуть ся потрібним білем одїжею і лїжком — і піддадуть ся осмотрови лїкарскому. На відповідь долучити марку на 35 сот.

Від Видїлу „Шкільної Помочи“.

Оповіщенє.

Комітет Бурси Руского Товариства педаґоґічного у Львові (Вірменьска ч. 2) розписує отсим конкурс на принятє питомців до Бурси товариства на рік шкільний 1904/5. Приймати ся будуть ученики гімназиальні, сини членів Руского Товариства педаґоґічного.

Условія принятя є:

1. Батько (опікун) петента мусить бути членом Руского Товариства педаґоґічного. — 2. Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердить огляднин лїкарскі а початком року шкільного. — 3. Комітет бурси приїме лише добрих і пильних учеників, котрі дають повну запоруку, що скінчать гімназию. — 4. Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату за сина з гори (найменьше 15 К місячно). — 5. Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар в сумі 2 К. — До подани о принятє долучити отже треба: 1. Сьвідоцтво шкільне петента з послїдного півроку. — 2. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовяже ся виразно умовлену суму за поміщенє сина в бурсї кождого місяця точно і з гори платити. 3. Сьвідоцтво убожества.

Кождий принятий питомець має привезти з собою: 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хусточок, 6 пар шкарпеток і 4 ручники, подушку і коцик або ковдру до накриваня, порядне одїне, плащ і 2 пари обуви. Кожда штука біля має бути виразно зазначена. — При вступі мусить кождий питомець показати ся перед зарядом, що все потрібне має, а если би не було все в порядку, може назвати ся на неприняте в послїдній хвили. Всї питомці є обовязані користати з науки сьпіву, а старші також з науки языка французского і степоґрафії. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою пїяного занятя. Подання адресовані до Комітету бурси Руского Товариства педаґоґічного у Львові ул. Вірменьска ч. 2. треба подати найдальше до 1 липня 1904. — Всї бувші питомці мають також внести подання.

У Львові, дня 25 мая 1904. 3—3

Комітет Бурси Руского Товариства педаґоґічного

Цїна збіжа і других продуктів.

Львів 27 червня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшеница* стара 8·75 до 9·— а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·20 до 6·40 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастївний —·—до—·—, а броварний 5·50 до 6·—, *рїпак* 8·50 до 9·— *льняна* —·— до —·—, *горох* пастївний 5·50 до 6·25 а до варени 7·50 до 10·— *вика* 5·25 до 5·50, *насїне льняне* —·— до —·—, *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·25 до 5·50, *гречка* 7·— до 8·—, *кукуруза* готова 6·10 до 6·30 а нова —·—до—·—, *хміль* (за 56 кільо) 140·— до 150·—, *конюшина* червона —·— до —·—, біла —·— до —·—, шведска —·— до —·—, *Спірітус* loco за 50 лїтрів 21·25 до 21·50.

— **Уже вийшли „Проповіди на сьвята і неділї цїлого року**, написав о. Петро Білинський, парох в Зарваниці. Часть II“. Можна дістати по цїні 3 корони у автора, почта Вишнївчик, в книгарни Ставропигийского Інститута у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи і в книгарни п. Добошиньского в Станиславові. 3—3

КОНКУРС. Щоби дати можність руским дівчатам научити ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержанє, постановила Дирекция Жіночої Спілки промисловой „Труд“ розширити дотеперішну бурсу з 25 на 30 місць і в наслїдок того розписує отсим конкурс на 5 місць в тій бурсї. Услівя принятя ось такі: 1) Скінчений 14 рік житя; 2) Сьвідоцтва з укінченої науки шкільної; 3) Сьвідоцтво здоровля; 4) Зобовязанє підписане родичами або опікунами бути в бурсї через 3 роки, конче потрібні до фахового образованя, 5) Зобовязати ся заплатити 4 корони виносового, а крім того платити за помешканє харч і науку в першім роцї місячно по 20 Кор., в другім по 10 Кор., а в третім роцї дає ся помешканє харч і науку безплатно. Що дотичить обсягу науки в бурсї, то дівчата учать ся одного з трех фахів то є: 1) шитя і крою біля, гафту білого, гафту кольорового і т. п. 2) шитя і крою суконь, 3) роблення капелюхів дамских, 4) робіт артистичних, всїх рахунковостий купецкої маніпуляциї канцелярийної і языка нїмецкого. Для доповненя загального образованя закладає Дирекция бібліотеку. Подани о принятє належить внести писемно до Дирекциї Жіночої Спілки промисловой „Труд“ Львів Ринок 39 найдальше до 10 липня. — Від Дирекциї Жіночої Спілки промисловой „Труд“. 439 3—3

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякт'в ч. 1 II. поверх Народний Дім. 669

Піщани

найзнаменитша санатория сїрчано-мулова для **ревматиків** в болях суставів і костий по **зломанях** та звихненях, в подагрі, нервоболях, особливо при **ішіяс.**

Сезон від 18 мая. — Ординуючий лїкар

389 5—5 **Др Ал. ТАЙХМАН.**

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

поручая ласкавій П. Т. Публиці в зовсім відновленім льокали **пільзненьске і окоцімске пиво** на склянки, в комнатї до снїдань, буфет заосмотрений в рїжні зимні і горячі перекуски, а також **винярню** в пивницї, з входом просто з Ринку або з реставрації, в котрій підчас спеки можна найвигіднїйше відотхнути. По театрі горяча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 4—5 *З поважанем* **С. РАЙХ.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Семинаристка

з III. року глядає лекциї на час ферій вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 6—12

Потребую сейчас піддячого до виручуваня мене в дяківстві в дни седмичні, причім буде міг укінчити науку дяківства і побирати науку писарки громадской. *І. Капшій* дяк і писар гром. Підгайчики п. Зборів. 459 2—4

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 4—20

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та мальованя із захованем найточнїйших знамен і черт історично-архіольогічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в виді церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

Потреба дяка в парохії Волиця, деканата сяніцкого, але нема ані хати, ані кусника огорода на его утриманє. Може би ся знайшов такий дяк богатир чи то безженний, чи жонатий, котрий посїдав би до 1000 зр. готівки, щоби собі міг купити тут на власність хату і кавалок огорода, а коли би хто мав більше гроший, то міг би собі купити більше поля, бо тут обшар двірский має парцелювати ся. Маючи свою хату був би такий чоловік, независимий, міг би бути дяком і писарем в чотирох селах в місци мігби заложити собі крамницю, котрої тут нема. Безженний міг би тут користно оженити ся (з посагом до 500 зр. або і більше). Понеже тут есть великий рух еміграцийний до Америки то спосібний дяк міг би тут користні услуги робити, приміром виготовляти подани до староства на пашпорти і проч. Маючи условія на дяка з красним голосом, ненаганних обичаїв і з вказаною готівкою зволить зголосити ся до уряду парох. в Волици, почта Буківско, для засягненя близших информацій. 444 3—3

Оповіщенє.

При реставрації старинної церкви в Галичи суть до віддання в підприємство роботи мурарскі і пр. Ціла робота розложена на два літа Плянти, викази робіт і условія може переглянути в урядї парохіяльнім в Галичи або в бюрі архітекти Івана Левиньского у Львові, Кржова ч. 12. Декларації належить внести в реченци до дня 15 липня н ст. 1904 на руки комітету парохіяльного в Галичи.

Галич 28/5 н. ст. 1904.

Комітет.

465 1—3

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

0 8—8

Потребую інтелїґентнїйшої женщини, найрадше сироти або вдови по священику, до помочи моїй жені в господарстві. Вимагає ся кухня і прасованє. Ближша відомість на адресу о. В. Збудовский парох, Зубрець п. Бучач. 447 3—3

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекциї або якогобудь відповідного занята на час вакацій. М. Огній.

Укінчений абітуриент ґімназияльний пошукує лекциї на провінциї. Зголошеня: *І. Тимчук* ул. Пекарска ч. 67, Львів.

На премії!

Поручаємо 30 еґземлярів рїжних чисел „Зорі“ (кожде число становить цїлість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Адміністрация „Зорі“ в Коломиї.* 445 3—6

Знаменитий МІД

десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 клґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри (робить нїжною і відмолоджує). Безплатно брошурка д-ра Цесельского о медї. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний учитель *в Іва чанах.* 15—20 346

Ученик вищої ґімназиї глядає лекциї на село. Адреса: poste restante В. М. п. п. Перемишль. 1—3

Академік фільольог шукає лекциї на час ферій. *М. Косацкий*, Львів університет. 464 1—2

Ученик VII. кл. ґімн. глядає лекциї на село, особливо в ґірских околицях. Ласкаві зголошеня: Poste restante Працьовитнїй п. Золочів.

Александер Стефан В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть І.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишли.

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвященників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїнї:

1.	Фінляндия і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старці Богомільці“	36 „
3.	Житє св. о. Николая	40 „
4.	Пасїка	70 „
5.	Про лучбу ґрунтів або комасацию	80 „
6.	Спартак, провідник римских ґладіаторів	90 „
7.	Гетманьскі свати	60 „
8.	На посухаче до Відня	40 „
9.	Оферма	40 „
10.	Від чого вмерла Мелания	40 „
11.	В ґлухім кутї	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-України	52 „
13.	Цїкаві розмови про держави і народи Европи	60 „
14.	Батько Петро і его дїти	40 „
15.	Дещо про молоко	40 „
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60 „
17.	Абрагам Линкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природою	90 „
20.	Під морскими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і перестороґ для хліборобів	45 „
22.	Про обірник і инші навози	60 „
23.	Істория України-Руси (з образками)	80 „
24.	Молитвеник народний а) звичайній оправі	60 „
	Молитвеник народний в б) лучшій оправі	80 „
25.	Великий молитвеник „Хвалите Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з ґутераком	1 К 80 „
	б) шкіряній з позолоченими берегами і ґутераком	2 К 80 „
	Великий молитвеник „Хвалите Господа з небес“ на сталиновім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і ґутер.	3·60 „
	б) такій самій з кламр.	3 К 60 „

Замовленя полагоджує ся відверотною почтою

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 4—20

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та мальованя із захованем найточнїйших знамен і черт історично-архіольогічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в виді церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїнї від 120 зр. в гору.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїнї **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланем гроший.

Набути можна в „Комітеті для будови руского театру“, Львів, Ринок 10, І. пов. Поодинокo можна купувати в книгарнях по цїнї 10 сот. за штуку.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний достављик

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменитї вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично сладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і информациї висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

НА ЖНИВА!

КОСИ і СЕРПИ

поручає

Народна Торговля

у всїх своїх складах

Коси: 50 цм. по 1 К, — 60 цм. по 1·20 с. — 70 цм. по 1·40 К. **Серпи:** ковальскі по 50 сот. фабричні по 60 сот. 463 1—10

БРУСКИ. — БАБКИ. — Дрин краминць опуст.

Видїл повітовий Жидачів дня 9 червня 1904.

Ч. 3021 03.

КОНКУРС.

Видїл Ради повітової жидачівскої розписує конкурс на посаду лїкаря окружного в Новімєсті з річною платнею 1000 Корон і ричалтом на об'їзди службові 600 Корон річно.

Округ санітарний обнимає громади: Новесело, Облизниця, Жирава, Ізидорівка, Сулятичі, Баличі подорожні і зарічні, Махлинець, Ганівці, Руда, Юсептичі, Крехів, Лівчиці, Яйківці, Мазурівка, Любша і Смухів.

Лїкар окружний есть обовязаний удержувати аптику домову.

Компетенти кромі достаточної фізичної здібности мають виказати слїдуючі условія:

1. Право горожанства австрийского.
2. Дипльом доктора медицини.
3. Несплямлений характер.
4. Знаємість язиків краєвих.
5. Практика лїкарска що найменше дволїтна.

Межи кандидатами мають перщенство ті, котрі виказують ся дволїтною практикою лїкарскою в шпиталї публичнім, або іспитом фізикацким.

Подання вносити належить до Видїлу Ради повітової найпізнїйше до дня 31 липня 1904.

Заступник преседа *Гошовский.* Секретар *Пашковский.*

438 3—3

ГРОШІ

на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві інституції до ¾ оціночної вартости на І. ІІ. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, щочно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS és TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 362 30—72

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзца	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1·6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзца	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйшай від львівского о 36 мінут там, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівдною (*), поспішні поїзди **тевтим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в агенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний удїлює і продає всякі білєти та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поклонуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 134. Львів, Середа 16 (29) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кізіньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і надсилість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженим. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на місяць липень згляднo 3 квартал, як також о вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити

Д-р Кербер в Галичинї.

Ми вже згадали вчера, що д-р Кербер приїзджав до Галичини, а, як вчерашна Neue freie Presse доносить, ся подорож наступить в перших днях вересня.

Про ту замірену, чи там постановлену уже подорож заговорила вже польска преса ріжних відтінків. Тож і ми вважаємо відповідним висказати ся, як задивляємо ся на приїзд репрезентанта головної державної управи до нашого краю.

Коли би д-р Кербер приїзджав до Галичини тілько як шеф своїх ресортів, як верховний управитель державної адміністрації, щоби наочно переконати ся про її хиби та старати ся опісля їх усунути, то міністра д-ра Кербера могли би ми привитати з щирим вдоволенєм. Що більше! можна навіть сказати, що виключне вдоволенє з приїзду міністра справ внутрішних було би тоді по нашій сторонї, бо нїхто не відчував хиб галицкої адміністрації, і на нїкім пануюча в краю система не відбивав ся так сильно, як іменно на Русинах. Ось-що недавно під враженєм сьвіжих ще подій в Косівщинї та Гусятинщинї, писали ми про наші відносини в 116-ім числї нашої часописи:

„Наша громадска автономія рівнає ся майже анархії. Як за ґр. Нїнїньского, так і тепер все ще всемогучо панує в громадах самоволя ц. к. староствів і протеґованих ними хрунїв-війтів та громадских писарів... Про повітову автономію вже й не згадувати. Атже ледa секретар повітової ради повертав ц. к. старостою, як сам хоче... Свободу громадских виборів ілюструє Матеуш Фабіян в Терпилівцї, Стах Лис в Качанівцї, вибори в Калуши, що були предметом інтерпеляциї в державній радї, і без числа инші... З повітових виборів досить указати на вибори в Старім Самборі (ч. „Діла" 70), де п. староста, щоби їх перевести по своїй мисли і волї, заборонив навіть всякі довірочні збори, які би хто хотїв був скликати, щоби порадити ся над кандидатами... Вибори є чистою іронїєю того, що називає ся виборами, свободою голосованя, повагою власти і справедливостию!.. З нагоди славного гуцульского „бунту" ва саме нїчим не оправдане підозрінє, що ц. к. урядник-Русин був прихильний „Січам", як стїй переношено его, за то ц. к. урядникам, що в Долинщинї допускали ся такого терорилованя правиборців і волос з голови не спаде... Так ось-представлявся та строга справедлива рівність, яка проявляє ся в поступованю з урядниками Русинами, котрим не можна нїчого більше закинути як се, що вони Русини, а з тими урядниками, що йдуть на руку польскій гакатї. Помиляємо вже безлїч таких випадків, що польским народним учителям вільно безкарно занедбувати школу, розбивати дїтий, зневажати в школї руского сьвященника (як прим. в Немирові ч. „Діла" 104), коли тілько жваво заходять ся коло кулек рольвічих, коло читалень школи людовей, коли уладжують всїлані шопки народове, коли учать дїтий таких пісеньок як „polski orzeł ruskiej szelmie powyrywał pierze", або таких віршів як „Kto ty jesteś? Polak mały!" За те переганяє ся учителїв з місця на місце або й зовсїм увільняє ся від служби, скоро при найсовісніїшим і найуспішніїшим повненю своїх обовязків заглянуть до читальні „Просьвіти", займуть ся церковним сьпівом або чимнебудь виявлять себе Русинами... Право домашне панує ся так, що жандарми безправно, навіть в ночи нападають людскі хати і бушують за рускими, навіть не сконфіскованими книжками... Свободи печатного слова так стереже ся, що пр. всїланим Wiek-ам, Słow-ам, Dziennik-ам вільно жахати сьвіт алярмуючими, а пальця висаженими телеґрамами про намірені бунти і різні, але „Діло" конфіскує державна прокуратория за оголошенє фактів звірского поведеня жандармів з увязненими (питанє чи винуватими) або за оголошенє слів якого там провокациїного аґента... Свободу переселенія розумїє ся так, що пр. мазурскому хлопови вільно їти в сьвіт за очи, куди захоче, але руский хлоп, „пїлний і незадалий" до роботи, нехай сидить дома і вчить ся робити на панськім лані за 20 сот. на день... Поведенє ц. к. урядників зі сторонами, шанованє рускої мови у відносинах до руских сторін, сьвідчить теж дуже некористно о строгій справедливости ц. к. функціонарів... Верхом строгої справедливости є найновійша інтерпретация законів о зборах і товариствах... Пригадуємо тут спитаний жандармом похорон в Любинцих (інтерпеляция в державній радї) та сьвіжісеньку пригоду копичинецку"... (*Дїло ч. 116.*)

Та не тілько адміністрациїні відносини, порушені в згаданій статї, але загалом національне положенє Русинів в Галичинї крайно прикре. В краю лютує польска гаката, а напір польских шовінїстів, підпомагаїних опікою „сильних міра сего", завдає Русинам неокільні удари, старає ся стерти руский нарід з лица землї, а цїлу галицку Русь перемінити силомиць на польский Пїємонт.

Коли-б отже д-р Кербер приїзджав до Галичини як безсторонний обсерватор, а при тім як сьвідомий своїх обовязків репрезентант державної адміністрації, то міг би з тої поїздки богато скористати, а певно скористав би з сего і руский нарід в Галичинї. Д-р Кербер міг би тоді вислухати жалоб рускої населенія та міг би переконати ся, що цїлий руский нарід до краю обурений пануючою в краю системою і що він чим раз більше тратить надію, аби міг добити ся в Австрії належного йому конституційного права, та чим раз більше тратить віру в се, що Австрія есть призначенним бути тим прибіжищем, доби Русини могли зберегти свою національну еґзестенцию.

По всїх однак даних, які подають віденьска Neue freie Presse, інспірорана д-ром Кербером, та Czas, що стоїть в контактї з правлячими кругами, можна як надто ясно бачити, що цїль поїздки д-ра Кербера лежить цїлком де инше та що балакання про інспекцию властий і про неполітичний характер сеї подорожи се тілько цараван, за яким крие ся справдїшна цїль поїздки. А цїль тота наскрізь політична, стоїть в тїснім связи з положенєм в парляментї.

В осени правительство мусить склинати парлямент, а на порядок обрад мають прийти такі для правительства пекучі справи, як підвисшенє кредитів на цїли військові, трактати торговельні з Німеччиною і Італією та угода з Угорщиною. Однак Чехи вже завдалегідь заповіли обструкцию в коалїциї з другими союзними ґрупами. Тож неминуще, що д-р Кербер придумує над новими планами сапациї парляменту — планами, що вимагають приєднаня Поляків для сеї нової акциї. А що ті плани сягають мабуть далеко, тож і природно, що д-р Кербер їде аж особисто ладити кампанію та зєднати собі в Поляках союзників до парламентарної борби.

Щож значить приєднуваня Поляків д-ром Кербером, се ми знаємо аж надто добре! Досьвід учить нас, що все, коли лише премієр віденьского кабінету пертрактував ин політик з польскими менерами, то за кождим разом предметом сего ґешефту була шкіра руского народу. І коли д-р Кербер, після запевнень прислужних дневників, вибирає ся до Галичини нїбито на півофіциальну гостину, то ми на основі нашого прикрого досьвіду можемо з гори здогадувати ся, що д-р Кербер не тілько не думає приглядати ся дїйсним обставинам в краю, але навпаки, під покришкою неполітичної подорожи, замкне до себе приступ ширшим верствам населенія, а в окрема Русинам, щоби неженований, в тїснім колїсци, добивати торгу з панами Поляками. Так буде вигідно для д-ра Кербера, як і для польских верховодів, що будуть безпечні супротив усякої диверсиї з боку представителїв руского народу.

Отсе ті причини, задля яких ми не можемо висловлювати вдоволенія задля приїзду управителя держави до нашого краю, але противно, мусимо з сеї нагоди висказати наші оправдані побоювання. Д-р Кербер мав чимало нагод, ввести порядок у Галичинї. Згадаймо лише рільничий страйк, увіверитетску справу, цїлий ряд жалоб задля виборчих над'ужить та инших кривд в парламентї. А однак д-р Кербер користав з них лише на се, щоби робити нові комплїменти та базаринки польским верховодам — коштом Русинів...

Мимо того однак руский нарід не занехає в часї побуту д-ра Кербера в Галичинї конституційними способами висказати свою опінію про відносини в краю та про обовязок правительства в їх виду. На численних вічах і народних зборах Русини піднесуть грімкий протест против системи, яку зглядом них практикує ся; нарід руский подбає висказати сяїй належний і обективний, а безсторонний суд про справдїшні відносини в краю!

Чи д-р Кербер схоче почути той голос, чи як доси знайде „wszystko w porządku", се вже его річ і річ его совісти та політичного розуму як того, котрому монарх віддав у руки керму державного судна і під котрого опіку та управу зложив і ей інтереси.

Настрій российской суспільности.

Краківский „Czas" подає лист одного свого приятеля з Петербурга з датою д. 24. с. м., в котрім дописувателъ досить широко

---

8)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

владив *М. Павлик.*

6-тий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна 19/31 Марта, 1873 г.

Милостивый Государь,
Господинъ Профессоръ!

Любезныя Ваши письма отъ 24 и 26 с. м. я имѣлъ честь получить и получилъ тоже изъ банка Евфруси et Comp. 60 гульд. ав. в. —

Извините, Господинъ Профессоръ, что я сдѣлалъ Вамъ столько непріятностей написавъ къ дѣлопроизводителю Кіевскаго географическаго отдѣленія. Это письмо было совсѣмъ частнаго рода и я сказалъ тамъ, что я за совѣтомъ Вашимъ посылаю адресъ, куда слѣдуетъ мнѣ прямо писать или послать означенную сумму. —

Впрочемъ Вы самые изволили мнѣ посовѣтовать, чтобы я туда прямо обращался.

Сегодня я начинаю для Васъ работать но уже изъ Буковины пошлю Вамъ готовый матеріялъ мой. —

Г. Бучинскій здѣсь, но онъ очень занятъ.

Въ первомъ письмѣ Вашемъ Вы изволили кое-что замѣтить касательно моихъ корреспонденцій. —

Если это касается моей литературной дѣятельности, то я осмѣливаюсь сообщить Вамъ слѣдующее:

Чрезъ цѣлое время моихъ гимназіяльныхъ студій я занимался собираніемъ буковинско-народныхъ пѣсней, казокъ, пословицъ, сувѣрій, загадокъ, волшебныхъ формулъ и пр. и пр. —

Въ 7. и 8. классу я былъ корреспондентомъ русскихъ газетъ: „Слово", „Учитель", „Ластовка", „Буковинская Зоря" и нѣмецкой газеты „Czernowitzer Zeitung". —

Въ 1871. году я былъ однимъ изъ главныхъ сотрудниковъ Коломыйской народной газетки „Русская Рада", гдѣ тоже много о исторіи Буковины писалъ.

Въ этомъ году я былъ тоже сотрудникомъ бывшей Вѣнской славянской газеты „Zukunft", гдѣ много о Галичскихъ и Буковинскихъ Русскихъ писалъ.

О Буковинскихъ Русскихъ была тоже въ этомъ самомъ году одна моя статья въ Московской газетѣ „Современныя Извѣстія" (N-ра 278, 279, 280 и 281. — отъ 9. 10. 11 и 12. Октябр)

Въ прошломъ году я былъ сотрудникомъ здѣшней нѣмецкой газеты „Tages Presse", бывшей пражской газеты „Славянскій Міръ", а въ настоящемъ времени я работаю при здѣшней нѣмецкой газетѣ „Presse". — Для „Слова" работаю тоже до настоящаго времени.

Въ Львовскихъ календаряхъ отъ 1872. и 1873. годовъ было напечатано нѣсколько моихъ статій, именно: описаніе празднованія Воскресенія и Рождества Христова у буковинско-русскаго народа съ пѣснями и съ нѣсколькими сказками.

О моемъ матеріялѣ („Описаніе Буковины и ея народовъ") было обширно сообщенно въ N-рѣ 131. „Одесскаго Вѣстника" (отъ 15. Іюня 1872. г.)

Редакторъ Сокальскій сообщался со мной очень часто и совѣтовалъ мнѣ, чтобы я далъ матеріялъ мой кому-нибудь изъ россійскихъ книгопродавцей для изданія.

Въ Кіевѣ знакомый мнѣ профессоръ тамошней духовной семинаріи г. Игнатовичъ, который мнѣ тоже совѣтовалъ передать матеріялъ мой въ редакцію Московскаго журнала „Русскій Вѣстникъ".

Чрезъ 15 дней я уѣзжаю въ Буковину и буду тамъ тоже имѣть довольно удобностей къ (перев. „расширенію") увеличенію моего матеріала разными записками изъ народнаго быта. —

Моя малороссійская пьеса „Рекруть" удостоилась одобренія со стороны русскаго директора г. Вачинскаго и будетъ представлена въ непродолжительномъ времени на русской сценѣ.

Вы можете имѣть къ изданію моего матеріяла весьма хорошія готовыя иллюстраціи представляющія костюмы буковинско-русскаго народа. А то такимъ образомъ:

Я послалъ былъ предъ нѣсколькими днями въ редакцію „Illustrirte Zeitung" in Leipzig девять оригинальныхъ фотографій вмѣстѣ съ краткимъ описаніемъ буковинскаго малорусскаго народа.

Редакція приняла мое предложеніе и въ непродолжительномъ времени появится въ ономъ журналѣ моя статья вмѣстѣ съ хорошенькими иллюстраціями.

Я Вамъ тотчасъ сообщу объ этомъ, чтобы Вы обратились къ оной редакціи и увѣряю, что Вы получите деревца (Holzschnitte) за совсѣмъ незначительную сумму. —

Поздравляю Васъ сердечно и остаюсь до смерти Вашъ вѣрный покорнѣйшій слуга

Григорій Купчанко.

7-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова пропав.

8-ий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка.*)

Флоренція, 3 Декабря 1873 г.
Lung' Arno Acciajoli 12, 2 P.

Милостивый Государь, Григорій Ивановичъ.

Позвольте прежде всего поблагодарить Васъ за трудъ, который Вы себѣ задали написавъ мнѣ столь объемистое письмо. Изъ него можно составить болѣе обстоятельное понятіе о Вашемъ этнографическомъ матеріялѣ, чѣмъ изъ отрывочнаго газетнаго извѣщенія. Какъ бы только договориться намъ съ Вами насчотъ наиболѣе удобнаго и для Васъ и для насъ способа изданія его.

Къ сожалѣнію, до сихъ поръ еще отдѣлъ географическаго общества въ Кіевѣ не от-

*) Читаючи сей лист Др-ва в коректі, я переконую ся до решти, що дата его хибна — повинно бути, бачу, „30 дек. 1872 р." Таким буа би 2-ий лист Драгоманова до Купчанка, про який сказано повисше, що він пропав. Він дїйсно відповідав конспектови Др-ва, написаному на листї Купчанка з 13/25 дек. 1872 р., тай увесь зміст его йде до того часу, і не може належати до 1873 р. ще й тому, що в грудни того року Др-ва вже не було у Фльоренциї (11. IX того року писав ему М. Бучинський лист у Відень, а 10. XI дістав від него лист із Київа). Треба допустити, що помилку в датованю (властиво аж дві!) зробив або сам Др-ів (мусїв бути тоді дуже утомлений, чи що, або я, при переписуваню листу (ще 1896 р.). Не маючи тепер під рукою оріґіналів (вернених зараз же Купчанкови), я не можу его сконтролювати. Коли дата сего листу Др-ва подана мною тепер, вірна, то не пропав ні один Купчанків лист до Др-ва, бо нїби-то пропавший відповідав передущому листови Купчанка з 13/25 дек. 1872 р. — М. П.

править про теперішний настрій російської суспільности. Лист має в собі богатого цікавого, тож варто его подати в виписках, тим паче, що автор робить вражіня особи добре поінформованої а заразом его донесени вражіня холодної але точної і обективної обсерваціі.

Отже настрій загалу в Росиї має проявляти ся в якімсь неозначенім **ожиданію**; ніхто не вірить, щоби теперішний стан річий міг дальше удержати ся. З початку війни по перших неудачах переважав погляд, що російский патріотизм є так великий, що держава разом з суспільностию добуде всїх сих, щоби війна скінчила ся побідою, та аж по війні суспільність зажадає обрахунку. Тепер стан погіршив ся; вже й у висших кругах, навіть між урядовими достойниками, відзиваютъ ся голоси, не чувані доси в Росиї, що до року буде або революція або конституція або й ще й инші якісь зміни. Навіть найбільші консерватисти і назадники починаютъ говорити: „Треба робити уступки, уводити реформи, бо пізнійше за дорого коштувало би се“. Але які уступки, які реформи? О тім ніхто не мав понять, які мали би бути реформи, де мала би бути границя уступок.

Російска суспільність є так невироблена, що з одної сторони панує в нїв слїпий послух необмеженій власти, з другої бажаня і жаданя, що не знаютъ жадної межи ні перешкоди. Один високий достойник, бувший товарищ міністра, сказав сими днями до автора допису: „В Росиї не можна(?) питати, що треба би робити; бо коли запитати ся, то почув ся у відповідь неможливі жаданя. Перед кількома роками по студенцких заколотах спитано у університів, які реформи треба би увести; жаданя пішли так далеко, що все скінчило ся на — нїчім. І тепер, коли би запитано пр. земств або мійских рад про потрібні реформи, то зараз почулось би: завести жандармерию, завести загальне голосованє і т. д. словом, річи неможливі“.

„Нинї цїла опінія в Росиї противна теперішнему ладови; але в се стан лише якогось неозначеного вижиданя і невдоволенія. Та й з сим станом числять ся у висших кругах і **уважаютъ якісь реформи за річ конечну**; ба навіть **царь** велїв **одному із своїх неофіціяльних дорадників подати собі до розсмотренія плян конституціі в межах проекту Лъоріс-Мелікова**. Можна надіяти ся всїляких несподіванок; але могутъ вони проявти ся і такій формі, що все скінчитъ ся на — нїчім.“

До того листу петербурского інформатора можнаб додати лише тілько, що его погляд, немовто в Росиї нема съвідомости, чого жадати, є неправдивий. О крайних сторонництвах не говорить ся, бо ті при формуловању жадань не входять в рахунок — колиб однак поспитав круги поважні, земства і взагалї дїйсних репрезентантів російского загалу, то вони певно знали-б чого мають домагати ся. В будованю конституційного ладу Росиї прецїнь не перша і вибрати корастні постанови з примірів конституційної Европи хиба неважко. Впрочім на се рада: скликати виборну конституанту до Петербурга з всїх кругів суспільности, а така конституанта дійде вже до ладу. Що однак важне і цїкаве в донесеню інформатора „Czasu“ се взагалї настрій російської публики навіть в найвисших кругах і на него варто звернути увагу як на тло, котре каже нам догадувати ся, що квестия внутрішних реформ в Росиї — се вже тілько квестия часу.

Хто народний робітник на „Лемківщині“.

[*Допись у відповідь „Галичанинови“.*]

В ч. 103 „Галичанина“ появила ся допись „Отъ Горлицъ“ з підписом якогось „Лемка“. Допись згадує насамперед про торічну відозву келиской філії „Просьвіти“, в котрій лемківскі „украинцы“ назвали сьвящеників-кацапів противниками народної просьвіти, та збиває той слушний докір самим тілько пустомельством. В другій, в більшій части займає ся допись „Отъ Горлицъ“ мою особою. Оскілько першу, пусту часть дописи могу збути коротко, остілько на другу мушу відповісти ширше.

Докір, зроблений в згаданій торічній відозві філії „Просьвіти“ провідникам Лемків, що они стараютъ ся задержати нарід в „исторических началах темноти“, не є жадною клеветою; але переконувати о тім наших слїпородженых кацапів, не стало би часу і до кінця сьвіта. Хто цурає ся своєї рідної мови і народности, а рве ся до чужого язика, до чужої народности і культури, той не може бути сьвітлом ні славою свого народу, а есть его темрявою і соромом. До таких приложити треба слова св. Ап. Павла (ко Титу I, 12 13): „Критяни завсїгди лживі, люті зьвірі, лїнивi черева. Се сьвідоцтво є правдиве. Длятого картай їх безпощадно, щоби були здорові у вірі“. Так і наших москвофілів треба безпощадно картати!

Переходячи на мою особу, зве мене „Лемко“ Лемком і „крестянским“, значить, хлопским внуком.

Так, я Лемко з дїда-прадїда; а й тим не соромив би ся ні троха, коли би був внуком селянина. Тількож се не правда. Мій дїдо, Николай Кисїльовский, був властителем значнїйшої посїлости в Брунарах коло Грибова, щирий народовець і вірний син Руси, потомок старої рускої шляхти. Женатий він був з Софією, донькою о. Івана Петриковского, пароха Богуши коло Нового Санча, що другу свою доньку Марию віддав за Івана Жегестовского, опісля пароха Долин коло Горлиць і батька таких народовців і народолюбців, як о. Віктор Жегестовский, що весь саій маєток пожертвував на будову церкви в Криници і для добра Криничан та заложив першу на цїлу Лемківщину читальню „Просьвіти“ в Криници, котру по его смерти задусили кацапи, — та молодший о. Мих. Жегестовский, що заслужив ся около будови церкви в Ізбах.

А дїдо мій по матери був о. Онуфрій Обушкевич, парох Маціївої коло Нового Санча, мого родинного села. Тим то я, не прибудa на Лемківщині, а вірний її син, що трудить ся для неї по приміру батькiв від 17 лїт і знає наскрізь Лемківщину і її провідників та чувае і молить Всевишнього, щоби хоронив її від „губительства, труса, нашествія иноплеменників і всяким смертоносния рани“, був в праві забирати голос у відозві філії „Просьвіти“.

Дописуватель „Лемко“ каже, що я сам подав до шематизму перемиской епархії на р. 1904 на стор. 104 таке: „Школа статова в Грабі, спільна для трех громад, для Грабу, Ожинної і Вишовадки, з рускою викладовою мовою, нечинна для браку учителя і будинку; дітий обовязаних до школи 226“ — та замічав, що за мого попередника „кацапа“ о. Мерени школа була чинна.

Отже знати треба, що школа в Грабі перестала бути чинною ще в р. 1886 за мого попередника о. Мерени, котрий був пароxом в Грабі 20 лїт від 1878—1898 р. Школу, чи то хижу, де могло помістити ся не більше як 30 дітий, поставлено ще в р. 1862, а о. Мерена за 20 лїт не міг постарати ся о новий будинок та лишив такий, який застав! Аж я, що настав в Грабі при кінци 1899 р., маю поносити вину, що школа стоїть нечинна від р. 1886!

Але, щоби „Лемко“ був спокійний щодо моєї ревности о „народное просьвіщеніе“, то повідомляю его, що за моїм заходом три громади моєї парохії д. 21 марця 1903 р. ухвалили разом з обшаром дворским і місцевою радою шкільною взяти ся до орґанізациї дволясової ститової школи і до будови мурованого будинку в Грабі коштом 12.000 К, ті ухвали затвердила окр. рада шк. в Ясли д. 23 липня 1903 до ч. 573 і кр. рада шк. д. 1 вересня 1903 до ч. 30.427. Закупно ще і морґ поля під школу за 800 К, та зложено на будову школи доси 2.200 К. Нехай же „Лемко“ порівнає ті „прежні лучші времена для народ просьвіщенія за пок. о. Мерени“, значить, за 20 лїт его дїяльности, з теперішними, які настали в коротким часї трех лїт.

Згадує „Лемко“ і за старого учителя і за его вдову. Отже треба знати, що пок. учитель Хома, трудящий народовець, не могучи дійти до ладу з „кацапом“ пароxом о. Меренов, був попросту змушений залишити науку в р. 1886, пішов у вислугу, поставив собі хатину на чужім ґрунтї і умер в р. 1894. Там живе его вдова до нинї, справдї „свѣдѣтельство прежних лучших времен для народного просвѣщенія“!

А таки пок. о. Мерені не повинно було приходити трудно поставити школу, коли — як дописуватель „Лемко“ пише менї на докір — Граб є „приходъ самый богатый въ окрестности, числитъ 1369 душъ и о. Кисѣльовскій сейчасъ послѣ своего прибитія построилъ приходскій домъ, настоящую палату, за 20.000 К, и то безъ конкуренціи“.

Але „Лемко“ в своїй недотепности навіть не спостеріг ся, що докір, зроблений менї, „украинцеви“, так фатально влучає в мого попередника „кацапа“ пок. Мерену. Отже Граб „приходъ самый богатый“, так що „украинецъ“ зараз „послѣ своего прибитія“ міг поставити приходский дім „настоящую палату“, і то без конкуренції, а его попередник „кацап“, хоть до направи грибом знищених будинків парохіяльних і церкви в Грабі мав переведену конкуренцию на підставі ореченя ц. к. староства в Ясли з д. 30 цьвітня 1896 ч. 8910, таки через опір і рекурс власних парохіян не був в силї перевести навіть направи будинків і мусїв до смерти свій вік коротати в будї, обложеній на зиму чатиною і лиством!

І яку цїль має „Лемко“ ставити менї о. Мерену за взір? Чи може на те, щоби і его наслїдник „украинецъ“ в разї свого 20-лїтного душпастирства в Грабі так само лишив по собі ту саму шкільну буду, ті самі грибом знищені будинки парохіяльні, ту саму голу дочерну церков в Ожинній, подібну до шпихлїря, ту саму голу матерну церковшпихлїр в Грабі, навіть не огороджену і не окопану, щоби всяка худоба терла свої клуби о її стїни? Чи може наслїдник о. Мерени мав би ити слїдами свого попередника в народолюбію і в ревности о просьвіту народу?.. Та про се волю вже не згадувати і гадаю, що й „Лемко“ повинен менї бути за се вдячний.

Докоряє менї „Лемко“, що я поставив приходский дім без конкуренції і тим способом „освободилъ своего патрона Гр. Потулицкого отъ его законной части въ суммѣ 3.333 К 33 гел., ибо доброохотно, такъ сказати для красныхъ очей о. Кисѣльовского, не станетъ же въ нынѣшнихъ тяжкихъ временахъ гр. Потулицкій отваливати по нѣсколько тысячъ коронъ“.

Отже нехай „Лемко“ знає, що я не на те не переводив конкуренції, щоби ґр. Потулицкого увільнити від его „законной части“, а на те, щоби не викликувати знаних кацапских тучанских історий. А що-до патрона мушу „Лемка“ уневинити, що ґр. Потулицкий, сьвітило патронів, як-раз перший зложив зараз в р. 1900 в цїлости весь по закону припадаючий на него даток і тим чином положив перший основу до будови приходскої палати в Грабі. „Лемко“ витріщить на се очи; але могу его дальше уневинити, що ґр. Потулицкий „отваливъ въ нынѣшнихъ тяжкихъ временахъ нѣсколько тысячъ коронъ“ не для моїх „красныхъ очей“, а для того, що Господь Бог охоронив „украинца“ від „духа уныния, небреженія, сребролюбія и празднословія“, а даруван ему, недостойному рабу своєму, духа „цѣломудрія, смиренномудрія, терпѣнія і любве“.

Дальше падькає „Лемко“, що „вслѣдствіе такого состоянія дѣлъ благосостояніе и грамотность прихожанъ замѣтно — растутъ“.

Отже успокійте ся, „Лемку“, і з сего огляду та довідайте ся, як то справдї убожіють і темнїють мої парафіяни за душпастирства „украинца“. В р. 1900 і 1901 поставили они приходску „палату“; в р. 1902 поставили нову стайню; в р. 1903 украсили в нутрі дочерну церкву в Ожинній різбленим іконостасом на взір іконостаса замкової каплиці в Петергофі коштом 3.400 К і дістали за свое Богу угодне дїло архіерейской похвали і благословени; в р. 1904 поставили нову приходску стодолу і розпочали направу і внутрішне украшеве материої церкви в Грабі, а кромі того зложили, як уже сказано, на будову мурованої дволясової школи і на закупно ґруиту під школу 3000 К та утворили сталий фонд з леґатів і добровільних датків на будову нової мурованої церкви в Грабі, Ожинній і Вишовадці; заложили в р. 1901 руску крамницю, дві трафіки, продаж вина; а при кінци 1902 р. переняли у власний заряд жидівску пропинацию в Грабі, від котрої Жиди наслідком бойкоту добровільно уступили. В додатку до всего взяли ся мої Лемки за приводом свого пароха „украинца“ в р. 1900 до направи громадских доріг і до реґуляциї рвучих гірских потоків та виконали дїло так, що дістали від повітової ради похвалу і субвенциї на мої руки, і то: 814 К в р. 1900, 130·40 К в р. 1902, 1000 К в році 1904. Ну, похваліть же ся, „Лемку“, як то з усїми такими справами стоїть дїло у Вас, де парохії остають в твердїйших кацапских руках!

„Лемко“ уважав за потрібне шпигнути мене й тим, що я є орданаріятским шкільним комісарем; тож мушу ему відповісти, що й сего не уважаю за титул, тілько за обовязок. Длятого заохочую кругом опущені громади до орґанізациї шкіл; а будучи ординаріятским відпоручником до окр. ради шкільної в Ясли, зажадав я, щоби ініциятиву до закладаня шкіл, коли доси не вийшла від самих громад і від їх провідників, зроблено від самої окр. ради шк. Наслїдком мого жаданя є одвітне рішенє окр. ради шк. з д. 11 червня 1904 ч. 566. І була би повна надія, що при прихильности окр. ради шк. сьвітло науки скоро засїяло би на Лемківщині, коби лише самі кацапи не задмухували его зі страху перед „нашествіемъ“ учителїв „украинцевъ“, по їх „убѣжденію“ самих радикалів, соціялїстів і атеїстів.

Поступайте, кацапи, лише так дальше; значіть слїди своєї праці перфідиєю, брехнею, плюгавством: а добєте ся незвичайної чести і слави у своїх родимців Лемків, котрі вже нині, видячи вашу кертичну роботу, питаютъ, на що зводить ся їх провідники, та від усїх, що близше знаютъ кацапів, дістаютъ відповідь: „на Ефіяльтів Матери-Руси!“

В Грабі 24 червня 1904.

Сьвящ. *Філямон Кисїльовский.*

Памятайте на будову театру!

Війна.

Перед битвою на суши.

З урядових рапортів Сахарова і Куропаткіна, як також з приватних донесень о рухах японьских армій виходить, що всї японські армії і армія Курокого, армія ґенерала Оку і війска вилїровані коло Такушану, **розпочали форсовний марш з Ляотуна на північ а з Сюяншу і Фенванчену на північний захід**. Курокі старає ся сфорсувати перекід через пасмо гір, котре розділяє північно-західну Манджурию від полуднево-східної. Сї гори розділяютъ також терен обсаджений армією Куропаткіна від терену окупованого армією Курокого. Коли би Курокому повело ся сфорсувати Фенчуліньскі гори, то він буде міг обійти позиції Куропаткіна з півночи. В такім случаю російску армію окружено би великим півколесом і **присилувано би** ї до битви, унеможливлюючи рівночасно відворот на Мукден. Курокі, Оку і корпус з під Такушану вирушили в похід рівночасно і рівночасно заатакували гірскі проходи. Чіпаліїн (35 клм. на захід від Кайчу) заатакував Оку, а Курокі проходи Даліїн (35 клм. на північний схід від Чіпаліїну), Фенчуліїн (25 клм. дальше від Даліїну) і Модуліїн (40 клм. на північний схід від Фенчуліїну). Що сей похід не є демонстрациею, а поважним рухом, доказує рапорт Куропаткіна, після котрого японські сили, котрі заатакували російску армію, числили 8 до 9 дивізій. Ось рапорти о сих рухах:

Сахаров доносить дня 16 с. м.: Більші японські сили (ґенерала Оку) посуваютъ ся від стацвї Вантіяпїн (20 клм. на північ від Вафанку) в північнім напрямі до проходу Чіпаліїн. Дня 25 с. м. Японці (Курокі) розпочали марш на Селюджан в напрямі великої дороги на Ляоян. Більший віддїл японьский (Курокого) маширує також через Тафанчу на прохід Модуліїн. На великій дорозї до Ляояну маширує оден японьский баталїон. Їх марш здержали дві компанії російских стрільців, котрі творять передну сторожу і одержавши поміч, поволи уступаютъ на північ. Японці обсадили Тумпоа. Російскі стрільці цофнули ся 5 клм. на північ від Селюджаву. Ранено 1 офіцира і 5 стрільців. Раненого капітана забрали Японці разом з лїкарем і малим віддїлом ескорти. Ранено при тім 1 офіцира і 13 стрільців. В ночи з 25 на 26 помічено в околици полк японьской піхоти і полк кінноти. Дня 26 о 9 рано показав ся японьский баталїон на дорозї з Сюяну до Гайчену. Сего дня Японці дальше маширували на дорозї до проходу Модуліїн. На великій дорозї до Ляояну знов замітний скорий рух японьских вийск.

Дня 22 реконесансовий віддїл російскій бив ся з Японцями в околици Сан'ямь. При тім легко ранено полковника ґенерального штабу Ґурка, полковника Яковлева і 5 офіцирів; салдатів 26 убито, 46 ранено легко, 7 тяжко. Страти Японців великі. Битва розпочала ся тим, що кіннота передної сторожи російскої зїгнала японьску сторожу з гребіт. В полудне Росияни заатакували праве крило японьске. Чотири гармати російскі стрілляли з великим успіхом. Японьска передна сторожа цофнула ся і пробувала пралучити ся до війска, котре розпочало сильну пальбу, але майже без результату. Тут розпочала акцию російска піхота. Одна компанія крила праве крило, против котрого вирушили дві японьскі компанії. Енергічна акция російска відділу приневолювала Японців відступити на 3 до 4 клм., так що гребля була вже майже опорожнена. О 4 пополудни, коли російска кінна батерия підійшла під головну позицию японьску, Японці зачали палити з 18 гірских гармат. В кількох мінутах убито 8 Росиян а 20 ранено. Артилєристи мусїли сховати ся в недалекім камінним домі. Кінна батерия і дві компанії піхоти відперли Японців по правій сторонї і помітили в головній позициї поза окопами коло 3 полки японьской піхоти. Супротив того російскій командант казав здержати дальший марш і дав наказ гірскій батерії, аби лишила ся на місци, та не виставляла ся на непотрібні страти. Коли російска батерия замовкла, Японці перейшли до зачінної акциї. Дві компанії стрільців і сотня козаків, котрі зїхали з коней, відперли сильним огнем японьскій баталїон, котрий вирушив до атаку і наробили ему богато страт. Борба артилєрії тревала аж до ночи. Японці сейчас давали сальви, як лиш при російскій кінній батерії появив ся хоч би оден жовнїр. Доперва під охороною ночи Росияни могли забрати свої гармати. Стрільці здержали марш японьской піхоти.

крытъ: я и писалъ Вамъ о немъ, какъ объ имѣющемъ открыться. О немъ пока пошло предстaвленіе начальника югозападнаго края въ Петербургъ и внесено въ государственный совѣтъ. Госуд. совѣтъ, конечно, утвердитъ предстaвленіе, но пока все это будетъ рѣшаться да пока организуется отдѣлъ въ Кіевѣ, можетъ пройти, пожалуй, и цѣлый годъ, особенно имѣя въ виду, что бюджетъ на 1873 г. уже утвержденъ. Можно, конечно, обратиться и къ центральному, Петербургскому, географическому обществу, — и, какъ членъ его, я могъ бы это сдѣлать, — только опять такая печатаніе займетъ не мало времени, такъ какъ это общество теперь занято изданіемъ матерьяла, привезеннаго двумя большими экспедиціями въ край Пріаральскій и нашъ. Мнѣ кажется, по этому, что самое скорое будетъ приняться за печатаніе части Вашего матерьяла въ Кіевѣ на частныя средства людей, интересующихся этнографіей русской, которыя я берусь доставить, чтобъ послѣ, если географическое общество откроетъ свой отдѣлъ въ Кіевѣ, передать въ его руки продолженіе изданія, съ коимъ кстати уже публика успѣетъ отчасти и ознакомиться.

Такимъ образомъ первое дѣло должно быть по моему: классификація матерьяла по отдѣламъ, которые логически вытекаютъ изъ ихъ характера, — какъ то: 1) повѣрья и пѣсни обрядовыя, 2) пѣсни бытъ семейнаго и хозяйственнаго, 3) пѣсни и преданія бытъ общественнаго и историческія, 4) духовные стихи, легенды, и пѣсни, 5) сказки, — какъ матерьялъ почти весь заходный и общій почти всѣмъ европейскимъ народамъ; (см. Benfey, Pantschatantra и Orient und Occident). Будьте добры, сообщите мнѣ, какой изъ этихъ отдѣловъ можетъ быть Вами скорѣе всего обработанъ. Мнѣ кажется, что изданіе можно начать съ любаго, предпославъ небольшое историко-статистическое предисловіе о буковинскомъ народѣ и по возможности, карту, — которая будетъ необходима, такъ какъ, вѣроятно, подъ большою частію N N пѣсень и проч. у Васъ подписано, изъ какой мѣстности они взяты. А большое общее обслѣдованіе матерьяла, если оно у Васъ будетъ, можно помѣстить и послѣ, отдѣльно или вконцѣ, такъ какъ все равно, пока весь матерьялъ не будетъ изданъ, общій обзоръ его не будетъ достаточно понятенъ.— Я васъ прошу также написать мнѣ, какая сумма необходима Вамъ для приведенія въ порядокъ окончательный перваго отдѣла, на коемъ вы остановитесь, и который, какъ мнѣ кажется, судя потому, что пѣсни семейныя должны у Васъ быть болѣе сходны съ галицкими, изданными уже г. Головацкимъ въ Москвѣ, лучше всего выбрать историко-общественный (отъ древнѣйшихъ преданій до пѣсень о панахъ и послѣднихъ событіяхъ) и обрядовой. Напишите также, сколько экземпляровъ желаете Вы получить изъ 600, какихъ, я думаю, на первое время будетъ достаточно, такъ какъ этнографическій матерьялъ можетъ имѣть ходъ только между учеными и любителями, а ученыхъ сего рода, если бъ мы и вся славянщина могла насчитать 600 человѣкъ, то пришлось бы воздать хвалу богу. Прошу Васъ покорно также прислать мнѣ хоть одну изъ Вашихъ тетрадей, хотя бы и безъ системы, какъ есть, чтобы я могъ написать мотивированный докладъ о Вашемъ матерьялѣ въ географическое общество, которое, быть можетъ, найдетъ возможнымъ и теперь принять изданіе, присоединивъ его къ матерьяламъ по югозападному краю.

(Дальше буде.)

Рапорт Куропаткіна з 27 с. м. подає дальшу стадію походу Японців на Ляоян. Він доносить: В неділю Японці розпочали начільний рух против передних сторожий російских на східнім фронті, котрий знаходив ся коло проходів Далїн-Фенчулїн-Модулїн. Російска кінnота уступила з позицій загроженых сильними відділами японьскими. Стверджено, що атак Японців був звернений против сих трех проходів; ворог мав значні сили. В атаку на Далїн брала участь дивізія ґвардиї. Окрім того Японці вислали більші сили, аби обійти російскі позиції в Фенчулїні і Модулїні. В понеділок рано значні японьскі сили зaатакували російскі війска, котрі з Фенчулїну уступили до Тіто. Японьскі передні сторожі зачали посувати ся за російским військом в проході Далїн. Російскі передні сторожі цофнули ся, бо їм грозило, що Японці окружать їх крила. Полудньова часть японьскої армії посуває ся в північно-східнім напрямі, аби получити ся з армією Курокого. Японьскі сили, котрі зaатакували російску армію, обчисляють на 8 до 9 дивізий і кілька бриґад без резерви.

(Телеґрами).

Чіфу. Хінці, котрі дня 24 с. м. виїхали з Порт-Артура доносять, що 23-ого з порту вишлили тілько 4 панцирники, 5 кружляків і кілька торпедовців. Три кораблї вернули тяжко ушкоджені, але жаден не пішов на дно. Росияни усунули з Порт-Артура всїх Хінців. Они оповідають, що в часї бомбардовання кріпости дня 23 с. м., впало там богато бомб, котрі наробили богато шкоди.

Токіо. Такушаньска армія обсадила дня 27 с. м. по дуже завзятій битві прохід Фенчулїн. Росияни, котрі мали 5 баталїонів піхоти, 2 поляки кінноти і 16 гармат, утїкли в неладї на Томучік.

Петербург. Дневники доносять, що в неділю Курокі заатакував в гірскім проході російску передню сторожу зложену з 26 баталїонів. Російскі війска видержали атак 30-ти тисяч Японців. В понеділок Курокі повторив атак. По завзятій битві російскі війска уступили на 3 версти. Відворот відбув ся в такім знаменитім ладї, що Курокі не сьмів гнати за Росиянами.

Берлїн. Японьскій штаб ґенеральний досї не знає(?), чи на затопленім Росиянами кораблї японьскім Садомару їхав маршалок Ояма зі своїм штабом. Також не знають, що стало з обложними гарматами, висланими під Порт-Артура.

Льондон. З Токіо доносять, що маршалок Ояма і ґенерал Кодама виїдуть до Мандкурії дня 6 липня.

Чіфу. Хінці оповідають, що по битві під Порт-Артуром бачили два великі японьскі кораблї гольованї кружляками і три сильно ушкоджені торпедовцї (Великі японьскі кораблї не брали участи в битві. — *Ред.*).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Буджетова провізория.

Відень Wien. Ztg. оголосила цїсарске розпорядженє на підставі § 14. установляюче буджетову провізорию на час від 1 липня до 31 грудня с. р. і цїсарске писемо до Кербера установляюче відношенє квот $66^{46}/_{49}$ до $33^{3}/_{49}$.

Против міністра війни.

Париж. Мимо протесту міністра війни палата послів ухвалила 346 голосами против 224 внесенє о знесенє шестиденних вправ для територияльної армії. Ухвалено також 402 голосами против 147 застановити ся над справою непокликування реверзистів-селян на вправи в часї жнив.

З Балкану.

Царгород. В наслїдок представленя болгарского аґента дипльоматичного, султан рішив ся урльопувати і розпустити 12 баталїонів редіфів (резерви), котрі вже від року стояли в Македонії. Болгарскій екзарх передав Порті ноту з жалобою на надужитя турецких властий і грецких епископів і на переслїдуванє Болгар в Македонії.

Білград. „Стамна“ пише, що в Солуни правительство впало на слїд заговора. В болгарских домах знайдено бомби і компромітуючі листи. Заговірники мали кидати бомби до мешкань чужих офіцирів. Отоманьскому банкови загрозили, що як буде виплачувати платню заграничним офіцирам, то банк висадить в воздух. Банк здержав виплати.

Софія. При інспекциї війск в таборі під Софією міністер війни виголосив до офіцирів довшу промову. Згадав, що ухвала кабінетової ради в часї его неприсутности о урльопованю вояків в часї жнив не є на часї, а то тим більше, що як раз тепер армія повинна бути приготовлена до бою, бо в короткім часї може станути перед поважною задачию.

Білґрад. Революциїний комітет македоньскій усунув двох заступників Сарафова, котрих відозрівав, що турецкому послови донесли про перехід македоньских ватаг через границю. Комітет зачав також видавати дневник „Балканьска Почта“, посьвячений інтересам македоньскої революциї.

НОВИНКИ.

— **Виборчий рух на Бук вині** находить ся — як нам пишуть — в самім розгарі. Дня 28 с. м. відбули ся правибори у всїх десьох повітах а нинї, 28 червня, відбувають ся ще в деяких місцевостях повітів черновецкого, радовецкого і сучавского. Замітна річ, що покликані чинники, особливо жандармерия, одержали від властий вказівки виступати з цїлою строгостю закона против виборчих гнєв, без огляду на особу або становище. Кандидати вільнодумного союза не засипляють справи, але їздять по своїх виборчих округах. Поїздка Николи Василька, що кандидує у вижницкім повітї, перемінила ся майже в тріюмфальний похід. У всїх селах нарід виступав против него бандерії на конях, громадскі старшини приймають его хлїбом-сїлю, церковні брацтва з духовеньством на полї складають ему привіт, а шкільна дїтвора стелить цьвітами дорогу. В деяких громадах поставлено тріюмфальні ворота. Величаве було пр. віче в Устю-Путилї, що відбуло ся минулої неділї. На майдані серед села зібрало ся поверх 5000 народу. Гуцули збігли ся з всїх околичних сїл, щоби послухати свого заступника, до котрого чують особливе довіре. Прийшов також численний гурт інтеліґенциї, як ось судові урядники із Сторожинця-Путилї. Пос. Василько прибув крізь тріюмфальні ворота, супроводжений гуцульскою бандерию. По привітних бесїдах громадских старшин, так місцевої як і з околиці, розпочалось віче. Кандидат розповів в двогодиннїй промові про свою посольску дїяльність в соймі та радї державній і розвинув відтак програму вільнодумного союза. Бесїдники з поміж селян обговорили серед грімких оплесків найконечнїйші потреби руского народа на Буковині, а вкінци вібрані ухвалили одноушно пос. Василькови подяку за его ревні труди та рішили попирати его як одеи муж при виборі на посла до сойму. По вічу численна бандерия відвела пос. Василька далеко через другі села аж до Поссески, де дальше відбуло ся подібне віче. Взагалї між пос. Васильком а народом завязав ся тїсний узол найширшої симпатиї та довіря, якого нїякі заходи кацапско-конесторонього кандидата Ганицкого не годні розірвати. Вибір Николи Василька певний. Не менше щасливо стоять шанси кандидатів д-ра Смаля Стоцкого і проф. Пігуляка, котрих також нарід наділяє незвичайним довірем. Віче, скликане в Вояні, контр-кандидатом Ник. Фльондором випало в користь д-ра Стоцкого, а так само заявляють ся селяни за проф. Пігуляком, котрий пр. в Лужанах при правиборах на 230 управнених до голосования мав за собою 200 голосів, що упали на виборців прихильних руському кандидатови. — *B. B.*

— **Okopy św. Trójcy.** В справі, порушеній нами вже вчера, доносять з Борщівщини: Як звісно, в Окопах, має відбути ся 4 липня „велика маніфестация народова“. Нагодою до сего має бути посьвячене „косцьолка“. Зачувати, що на сю маніфестацию готовить ся вся шляхта з околиці, а деякі замовляють контуші. Приїде кілька біскупів і панів а la Козловскій, Гномбінъскій і будуть торочити мужикам, що тут „польска земля“. Зазначимо, що той костелок відбудуваний на руїнах колишнього і руїни були подаровані руському пароховi в Борщівщинах, та сей не хотїв їх принятi і взяти ся до відновленя. Отже Поляки тепер его відновили і зробили з него чисто польский „косцьолек“. Образів святих в нїм мало, за те змальовані — треба признати артистично — битви козацкі і польскі та околиці давнїйшої твердині Окопи. Инші стїни мальовані в десенї польского гербу, погонї і гербу Поділя, сонця. Коло великого престола з одної сторони Собескій і Яблоновскій, а другої Пулавскій — замість яких сьвятих. Мальовав артист Созаньскій з Кракова. Ми би о тім і не згадували, але ся маніфестация — буде новою зачінною Русинів. Не сумнїваємо ся, що руські сьвященики запрошені також до участи в того рода торжествї, відсунуть ся ґремїяльно від обходу вимірoного проти руского народа. — *M. K.*

— **Бібрка відживає.** Пишуть нам: В четвер дня 23 с. м. обходили бобрецкі Русини сьвято свого відродженя. Були се збори філії т-ва „Просьвіти“ і новоосновансї філії Т-ва педаґоґічного. Народу зїйшлось чимало, бо кождий четвер у Бібрці се торговий день, чим очивидно й руководились зразкери зборів. Крім значного числа селян прибуло також досить духовної і сьвітскої інтеліґенциї. Збори, кожді окремо, отворив о. крилошанин Чапельский зі Львова а пояснивши труди, які ждуть оба згадані товариства, візвав до успішнїйшої праці для народу, щоби бобрецкий повіт не остався по заду як до тепер. Подібно говорив і делеґований видїлом „Просьвіти“ зі Львова“ др Брик. Збори закінчились вибором старшини і вписанем нових членів і люди розійшлись, щоб уступити місця маючому ся відбути в тім самім льокалї вічу Поляків. Не варто-б про се й згадувати, колиб не обставина, що се віче під протекторатом бобрецких Поляків затратило мимохіть свій польский характер. А сталось се так. Вже тиждень перед тим розіслано з Бібрки запрошенє на „wiec przemysłowy“ на котрім др Ольшевскій, управитель „Biura reklamy“ зі Львова, мав говорити на тему: „Jak wygląda nasza wieś teraz, a jakby wyglądać mogła za lat 10, gdybyśmy wzięli się do pracy na polu przemysłu“. Мимоходом згадати годить ся, що староство в Бібрці видало було наказ, щоби „wezwać ludność do jak najliczniejszego udziału w wieci“. Отже предсїдатель п. Мадейскій, ц. к. секретар суду, отворивши збори, удїлив голосу д-ру Ольшевскому. Сей представив (по польски а дещо калїчив по руски): nasze wioski, nasze chatki, nasze cerkiewki i szkółki, nasze pola łany i nasze kretowiny.. в теперішнім станї, а відтак перейшов до другої части свого реферату, т. є., як би се виглядало за 10 лїт, коли-б „ми“ взяли ся до праці. Инакше тоді виглядала би „nasza“ chudoba, nasze „wioski“ і chatki а в тїй хатцї повно було би всего достатку, люди не відживлялись би як нинї, в хатї була би инша посудина, у декого з селян стояв би в утїй хатї... фортепян а і trzos nie byłby tak próżny jak dziś. Все те могло би бути за 10 лїт, gdybyśmy wzięli się do працу. Присутні селяни і міщани представили собі д-ра Ольшевского як великого добродія, вістуна щастя на землї, бож не один дожив би тої щасливої хвилї, що мала би прийти за 10 лїт. Та ба! бракувало в рефератї д-ра Ольшевского як раз найголовнїйшого т. є. ради, яким способом виплїзти би з теперішної нужди. Сего др. Ольшевский не подав. Тож коли по скінченім рефератї забрав голос др Брик і подякувавши референтови за бесїду так краснорічиво проголошену, висказав свій жаль, що референт не подав у своїй бесїдї як раз сего, чого всї так вижидали т. є. средств, якими можна би наше теперішне положенє поліпшити, як можна би дійти до сего Schlaraffenland-у, про котрий можна хиба з „Тисяч і одної ночі“ дізнатись. Говорив також, що сей „przemysł krajowy“, то знов один із способів, якими хотїла би Поляки побивати Русинів, скріпивши польскі фабрики за гроші руского консумента. В подібнім дусї говорили також пп. Бурбель і Чучкевич і двох міщан. Референт боронив ся як міг, доказував свої „chęci“, казав, що его зле зрозуміли, зачіпав і „waśnie narodowościowe“, але конець кінцем поперте було велике тим, що референтови виказано пустословність і незнанє реального житя. „Wiec“ був мимоволї руский, бо було на нїм, що найменше 80% Русинів а цїла дискусия велась по руски. З присутних може 10 Поляків і кількох гандларів Жидів з Бібрки не забирав нїхто голосу. — *Присутний.*

— **Нові клїнїки.** В справі поставленя будинків для новозаснованих клїнік в львівскім університетї зачувати, що краєвий видїл відмовив всякої участи в коштах будови над 2400 К на одно ліжко. Що найбільше може ще предложити соймови внесене, щоби край причинив ся якоюсь квотою при закупні ґрунту під будову. Не менше краєвий видїл, бажаючи забезпечити ся перед евентуальними зазітами, не обійме управи в будові ґмахів для нових клїнік, хиба доперва тоді, коли плянн і кошториси будуть виконані технічними силами правительства. Для обох клїнік не іменовано ще професорів.

— **Стипендийний фонд для вдів і сиріт по подофіцирах.** Міністерство війни намірє заснувати новий пенсийний фонд для вдів і сиріт по подофіцирах. Осїдком фонду був би Відень а его філії находили би ся в більших ґарнізонах. Число підофіцирів виносить в армії 50—60.000. Платили би вони на сю цїль по 1—2 корон річно, а проче має зібрати ся устроєнем льотерії і в т. п. спосіб. Вдовина пенсия виносила би около 300 К річно.

— **Пятнистий тиф.** В часї від 14 до 20 червня зайшли отсї нові случаї пятнистого тифу: в чортківскім повітї (Антонів, Мухавка, Вигнанка) 6, в Добромилї 1, в дрогобицкім повітї (Мединичі, Літва) 5, в городецкім (Повітно) 2, в яворівскім (Ожомля, Поруденко, Селиска, Зміевиска) 9, в львівскім (Строятин, Защитів) 4, в Перевореску 1, в мостиским (Макунїв, Волостків) 4, в равскім (Замок) 1, в скалатскім (Остапе) 5, в стрийскім (Опорець, Плаве, Оравчик) 8, в снятиньскім (Ілинцї, Рудинки, Снятин, Заболотів) 20, в станиславівскім (Пасїчна) 1, в тоймацкім Лицке шляхотске 1, в теребовельскім (Глещава) 2, в турчаньскім (Ясениця замкова, Волосянка мала) 2, в золочівскім (Почаїв, Зборів) 8, в жовківскім (Дорошів малий, Куликів) 2 і в жидачівскім (Которини) 1 случай.

— **Добре оженив ся.** Віденьскі дневники розписують ся тепер широко про дуже інтересну історию, яка є знаменитим образком з практик сучасного „широкого сьвіта“. В Мірицушляґ під Віднем відібран собі жите староста, загально поважаний, Гервай Кірхберґ а причина самоубийства була така: Гервай подружив ся з женщиною, від него значно старшою, „Гр. Лїцов“, що видавала себе за розвідку а імпонувала красотою і бриллянтами. Молодий староста пізнав ся у Відни і дуже ей полюбив — називаючи все не инакше, як своєю любою „Marchen“. Але „ангел“ мав за собою минувшість диявола, чого староста не підозрівав, бо заслїплений, вірив їй безграничнo, хоч не бракувало й таких, що его остерігали перед женитьбою. Ангел, зловивши в той спосіб знатну рибу і пибивши ся на знатне становиско, почав гуляти й банити ся, сягаючи своїми видатками і марнотратством на коштовні убори і забави глибоко в кишеню дорогого мужа. Але все те не було ще причиною катастроф, хоч Marchen, де дїлї, стала тратити поважанє в впливових кругах, котрі почали догадувати ся, що під гр. Лїцов крие ся якась инша, негідна поважания особа. До катастроф довели доперва слїдуюча пригода: На Сімерінґу під Віднем відбувало ся ювилейне торжество і тоді, для присутних зовсїм несподівано, приступив до пані Гервайової Лїцов, щасливий попередник старости в женитьбі і заявив голосно: „Але-ж ви пані єсьте еще моєю женою“. Тоті слова подїлали на окруженє наче грім з ясного неба а припадок осьвітлив в одну мить цїлу історию. Счинив ся скандал, староста завізвав відпуски і виїхав до Відня а „Гр. Лїцов“ заняли ся поліційні власти. По нитцї виспїджено усю історию п. Гервайової. Походила вона з жидівскої родини Берляхів а ей батько, прозваний Беллякіні і видаючий себе за Італїяніна, був славним престидиґітатором у Відни. Наддунайска столиця була також першим місцем операциїним для всїликих авантур і обманьств проворної донечки. Тут вона подружила ся вперве з якимсь торговцем вина, але покинула его і вступила до театру, хотячи вибразувати ся на артистку. Одиак той інтерес не повів ся, бо Берляхіна не мала таланту для драматичної штуки і мусїла театр покинути. Тепер подружила вона вдруге „барона фон Лїцов“, в дїйности пруского поліциїного шпіона, звісного також з процесу „Таун-Лїцов“, котрий рівнож мав вже чимало гріхів на своїй совісти. Та Берляхіяній не вистарчала ся карієра. Вона покинула „бр. Лїдова“, а сфальшувавши документи, як баронова Лїцов і розвідка подружила ся в третє з Гервайом, зловивши его на фальшиві документи і свою красу. Тепер Берляхіяна сидить вже в слїдчій вязници в Любени обжалувана о двоженитьбу і фальшованє документів, а ей третий муж, староста Гервай, спочиває вже там, де его вже не досягне людский підступ і обман і де — як каже сьв. писемо — „нїсть болїзни ні печали“.

— **Ґр. Лев Толтой против війни.** Тішеє оголошує сенсациїну статю ґр. Льва Толстого, вимірену против теперішної японьско-російскої війни. Заголовок статї також оригінальний: „Задержіть ся!“ Тут виступає ґр. Толстой в дуже острих словах проти непотрібного проливу крови на далекім Сході і накидує ся головно на тих, на котрих спадає відвічальність за виповіджене війни, отже на мікада, царя, міністрів, ґенералів, духовеньство, дневникарів. До них відзивав ся він ось такими словами: „Ідїть там самі і наставте голови під кулї гармат, а не висилайте бідного народа на немилучу смерть!“... Дальше вказує Толстой на се, що теперішна війна не принесе нїкому найменшого хісна, лише тисячам відбере житя. Толстой дикує ся, що той сам цар, котрий скликав мирну конференцию до Ґаґи, тепер розпочав сю страшну війну, а навіть сам їздив переглядати війска і загрівати їх до борби. Щоби сему положити конець, радить Толстой, аби кождий жовнїр, і то без виїмку, чи Росиянин, чи Японець, кинув оружє і відмовив всякої участи в сім масовім мордї.

— **Дрібні вісти.** Ректором львівскої політехніки вибрано на шкільний рік 1904/5 проф. Льва Сирочиньского. — В Філядельфії наступила в фабрицї штучних огнїв експлозия, наслїдком чого погибло около 200 людий.

— **Академічне віче в справі руского університету.** Надіслано нам слїдуючу відозву до помішена: „Родимці! Акция в справі так актуальний, як університет у Львові, не сьмїє затихнути. Пісня завзятої боротьби укр. суспільність підвернула на час увагу від справи, для еволюциї укр. народа так важної. А сеся справа повинна злучити увесь укр. загал без огляду на партийні підтінки під один пропор і повинна стати голосним кличем до завзятої і позитивної працї. В тім переконанию українська академічна молодїж в Чернівцях устроює загально присутне академічне віче в неділю, д. 3. липня о 2 год. пол. (Місце зборів означить ся пізнїйше) Отсим запрошуємо Вп. Родичів, щоби зволили взяти участь в тій загально національній маніфестациї, а в першій мірі звертаємо ся з просьбою до Товаришів на Покутю і взагалї до усїх Товаришів на усїх університетах в Австрії, котрим справа укр. унїв. лежить на серцю, щоби численною присутностию підперли нас в наших змаганнях. Всякі ближші інформациї (на писемні запитання) удїлить тов. В. Калинович, Чернівцї, Austriaplatz 5. За комітет: *Василь Симович, Роман Дещинський, Ем. Стратичук.*

— **Іменованя в середних школах.** Міністер віроісповідань і просьвіти надав учительскі посади в державних середних школах в Галичинї: професорови ґімназиї польск. в Перемишли Францови Зайдлерови в ґімназиї III в Кракові; проф. ґімн. руской в Перемишли Дмитрови Чеховскому в ґім. III в Кракові; проф. ґімн. в Бохні Володимирови Служевскому в ґім. III в Кракові; проф. ґімн. в Вадовицях Войтїхови Цахелови в ґімн. в Подґужи; проф. ґімн. в Бучачи Львови Кеньскому в ґім. I в Тарнові; дїйскому учителеви в ґім. польскій в Коломиї Володиславови Трибовскому в ґім. II в Тарнові; проф. в ґім. рускій в Коломиї Григориви Наливайкови в ґімназиї рускій у Львові; проф. в рускій ґім. в Тернополи Прокопови Мостовичеви в ґім. рускій в Коломиї; проф. в ґім. в Бродах Петрови Дрогойовскому в ґім. IV у Львові; дїйск. учит. в ґім. в Вадовицях Михайлови Явїкови в II школї реальній у Львові; проф. в I ґім. в Тарнові д-р Ставиславови Затейови в I школї реальній в Кракові; дїйск. учит. в ґім. в Перемишли Володиславови Цьвїкови в школї реальній в Ярославі; проф. ґімн. в Подбужи Альбінови Шрайверови в ґім. св. Анна в Кракові; дїйск. учит. в ґім. в Ярославі Іванови Якубцеви в ґім. в Подґужи; дїйск. учит. в ґім. польскій в Перемишли д-рови Іванови Птасьнїкови в I школї реальній в Кракові; дїйск. учит. школи реальної в Короєві Денисови Коренцеви в ґім. рускій в Перемишли; проф. ґімн. в Самборі д-рови Тадеови Трохоляньскому в ґім. польскій в Перемишли; проф. в ґім. в Стрию Михайлови Грицаковi в ґім. IV у Львові; проф. ґімн. в Ясли Іванови Нїмцевови в ґім. в Подґужи; проф. ґімн. Франца Йосифа у Львові д-рови Тадеови Вішньовскому в ґім. VI у Львові; проф. в ґім. польскій в Коломиї Ярославови Ломнїцкому в II школї реаль. у Львові; проф. в ґім. польскій в Перемишли Михайлови Новосельскому в ґім. сьв. Яцка в Кракові; проф. ґімн. в Станиславові д-рови Тондері в II школї реальній в Кракові; проф. ґімн. в Бродах Вільг. Кучері в II ґім. в Рашові; проф. в ґімн. IV у Львові д-рови Антонови Яворовскому в ґім. Франца Йосифа у Львові; проф. ґімн. в Рашові д-рови Вільг. Сальомон-Фрідберґови в ґім. IV у Львові; дїйск. учит. в школї реальній в Тернополи Броніслї. Духовичева в I школї реальній у Львові; проф. в школї реальній в Ярославі Антонови Суханьому в II шк. реаль. у Львові; учит. головному в учит. семинарії в Кракові д-рови Стан. Тольочкови в I шк. реальній в Кракові; проф. в ґім. польскій в Коломиї Юлїяні Гавеневі в II шк. реаль. у Львові.

Товариство „Просьвіта“ видало коротку історію України-Руси від найдавнїйших аж до теперішних часів. Ся книжочка **о 39 сторонах і 8 образках коштує тільки 10 сот.** При замовленях 130 прим. дає ся відповідний опуст. Обовязком нашої інтелїґенциї, а передовсїм нашого патріотичного Духовенства і Учительства є постарати ся, аби ся дешева книжочка находила ся **в кождій селяньскій хатї.** Замовлятн в Канцелярії Товариства „Просьвіта“ Львів ринок ч. 10. 4—5

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. 6 обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульовання і забезпечення видавництва. Гроші слати на адресу: *Administration „der Ruthenischen Revue“, VIII. Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Надіслане.

Др Болеслав Ґержабек

директор шпиталя в Гусятинї, повідомлює всїх приватних хорих, котрим велїв зголосити ся до другої конзультациї в часї межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїзджаю на 15 днїв з Гусятина. Отже хорі могуть зголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 469 1—6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїнїки львівского університету б. лїкар клїнїки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 пополудни ул. **Академічна ч. 26.** 314

Уже вийшли: „Проповіди Похоронні“ *Д-ра Івана Вартошевского,* числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по цїні 5 К в книгарнї Ставропиґийского Інституту у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само **Проповіди Недїльні** того автора по цїні 4 К, і **его Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь запас інтенций богослужебних вичерпаний. 3—6

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

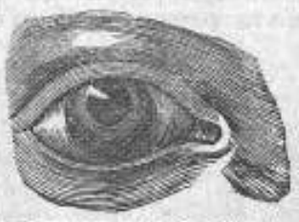
поручає ласкавій П. Т. Публицї в зовсїм відновленім льокали **пільзеньске і окоцїмске пиво** на склянки, в комнатї до снїдань, буфет заосмотрений в рїжні зимні і горячі перекуски, а також **винярню** в пивницї, з входом просто з Ринку або з реставрациї, в котрій підчас спеки можна найвигіднїйше відотхнути. По театрі горяча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 5—5 *З поважанєм* **С. РАЙХ.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4/85

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279

Огород саский. *Концерт войскової музики коло зелїзничої рампи і Театр Рїжнородностий.* 365 4—8

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую на час двох місяцїв спосібного і совістного інструктора з студиями ґімназиальними до 3 дїтей, двоє з шкіл нормальних, один з низшої ґімназиї (IV кл.). О гонорар не розходить ся лише о працю. Зголошуватись могуть лише народовцї, спокійної, лагідної вдачі, листовно з долученєм марки народного фонду. Першенство мають, що хотїли би занятн ся заложенєм хору церковного, за що гонорар осібно. Свої услівя прошу дуже точно подати.

Лев Залужний гр. к. парох в Потоцї почта Рогатин.

457 2—15

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львоні.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.,** разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланєм грошей.

Набути можна в „Комітетї для будови руского театру“, Львів, Ринок 10, І. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

Маю честь повідомити Впов. Публику, що з днем 2-ого липня с. р. буде отворена

ПЕРША КРАЄВА ЦУКОРНЯ

уладжена в закопаньскім стилю **при ул. Батория ч. 24.**

З поважанєм

К. Стефаницкий.

454 2—5

Кава здоровля

поручена краківским товариством лїкарским як взірцево приладжений красий перетвір, що відповідає всяким дієтетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 1—?

М. Нас, *Львів, Шпитална ч. 28,*

поручає свій великий вибір всякого рода новозів, нових і уживаних, приймає новозв до переховання, в комісї до продажі і до заміни або купує на готівку. Поручає також до вінчань елегантні вкінчажі в біликн кіньми із шкіряної стайні в уміркованій цїні. Дякуючи моїм Впов. відборцим за дотеперішну память, прошу о ласкаві численні відвідини. 347 1—3

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть І.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інституті для дівчат в Перемишли.

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні буданештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на І. ІІ. місце від 15—65 лїт.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 лїт *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просить ся о марку на відповідь.) 382 31—72

Богослов ІІ. р. виправний інструктор прийме на час вакацийний лекциї на селї. М. В. poste restante Львів. (За квитом інсератовим.) 468 1—3

Семинаристка

з ІІІ. року глядає лекциї на час ферий вакацийних. Ласкаві зголошенє: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 7—12

Абсольвентка бухгальтерії

відбувши приписану практику в товаристві „Союзї кредитовім“ у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошенє під адресою І. Гавран в Мариямполи к. Галичє. 415 3—3

Старша женщина інтелїґентна вдова по учителю глядає місця до заряду дому у вдівця сьвященика. Зголошенє під адресою: Волошиньска в Путилові poste restante. 449 3—4

Практиканта з укінченою школою народною, хлопця працьовитого і заслугуючого на довірє в віці 14—15 лїт, прийме зараз до корінного склепу і реставрациї „Підґірска Торговля“ в Делятинї. 462 2—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 4—5

НОВА БРОШУРКА

(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америцї“

до набути — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 5—12

Відповідне помешканє для гостий прибувших на купелї в рїчі „Сьвічи“, адрес: Данило Ковердан в Княжолуцї п. Долина к. Стрия. 451 3—3

Помічник в відділу корінного і реставрацийного заслугуючий на довірє, здібний, спокійний і працьовитий, могучий зложити кавцию в готівцї, до самостійного веденя інтересу, потрібний зараз: Зголошенє приймає бюро дневників Л. Пільона у Львові до ч. 240. 462 2—3

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною граматикою, приведені Радою шкільною на огемії для учеників, **красно оправлені** можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слїдуючій цїні:

1.	Фінляндия і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старі Богомільці“	36 „
3.	Жите св. о. Николая	40 „
4.	Пасїка	70 „
5.	Про лучбу ґрунтів або помасацию	80 „
6.	Спартак, провідник римских гладіаторів	90 „
7.	Гетманські свати	50 „
8.	На посухаче до Відня	40 „
9.	Оферна	40 „
10.	Від чого вмерла Мелания	40 „
11.	В глухім куті	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-Украйни	52 „
13.	Цїкаві розмови про держави і народи Европи	60 „
14.	Батько Петро і его дїти	40 „
15.	Дещо про молоко	40 „
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60 „
17.	Абраґам Лїнкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природов	90 „
20.	Під морскими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і пересторог для хліборобів	45 „
22.	Про обірники і инші навози	60 „
23.	Істория України-Руси (з образками)	30 „
24	Молитвеник народний а) звичайній оправі	60 „
	Молитвеник народний в б) лучшій оправі	80 „
25.	Великай молитвеник „Хвалїте Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з ґутералом 1 К	80 „
	б) шкіряній з поволоченими берегами і ґутералом 2 К	80 „
	Великай молитвеник „Хвалїте Господа з небес“ на великовім папери в оправі а) шкіряній з поволоченими берегами і ґутер. 3·60	„
	б) такій самій з кляпр. 3 К 60	„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потрібує сїчкарнї і плуга, звертаємо увагу Вел. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СІЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарнї	ССХ	двоножові з 1 колесом по кор.	54·00
„	ТН	триножеві з 2 колесами по кор.	56.00
„	ТН	чотироножеві 2 колесами по кор.	59.00
Плуги ковальскі		з колїсницею по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарнї дістають еще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 452

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім руским Товаристві асекурацийнім

„ДНІСТЕР“

Товариство Днїстер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Звороти* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.

Шкоди лїквідує **Днїстер** скоро при участи місцевих членів і делєґатів. За 11 лїт виплатив **Днїстер** 7.807 відшкодовань на суму 4,161.668 кор.

Фонди Днїстра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

Поліси Днїстра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенциї Днїстра находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Днїстер** *удїляє аґенциї господарям,* де еще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *зробили вже 537.815 корон провізиї.*

На житє треба обезпечати ся через **Днїстер** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень дає **Днїстер** *на рускі додатнїйші цїни;* тому *на житє обезпечайте ся тілько через* **Днїстер.** 34

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти“.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 3·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·5!***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [гілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьіздиком (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийй удїляє і продає всякі білєти та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 36

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарнї Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 135. Львів, Четвер 17 (30) Червня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароли Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попереднім застереженем. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Росия на розпуттю.

Війна Росиї з Японом має вже тепер, хоч до кінця ей мабудь ще далеко, великий вплив на внїшне становище Росиї в політичнім сьвітї. Постійні невдачі північної імпериї так на морі як і на суши, а несподівані успіхи малого, в прирівнаню до російского велитня, Япону підірвали сильно великодержавний престіж Росиї так в Европі, як ще більше в жовтоскірім азийскім муравищи, підкопали дотеперішну віру в мілїтарну могучість царату. Та — як се ми мали вже нагоду зазначувати — не менший вплив має російско-японьска війна і на внутрішне положенє в Росиї. Суспільно-політичний критицизм, що з вибухом війни, під подувом перших поривів — сказати-б так — відрухового патріотизму та національної амбіциї, наче потах та причаїв ся, відгривав на ново й продирав ся навіть у ті круги, де він доси не мав доступу. А рівночасно з тим, як зникає надія на щасливий для Росиї результат війни, як вже майже стало ясним, що Росия вийде з сеї війни в кождім случаю упокореною, вибухає невдоволенє і цїлим вістрем звертає ся против того правительства, котре заплутало Росию в сю війну, та — що важнїйше — против тої системи, що стала причиною російских невдач. І в тім як-раз лежить головна вага російско-японьскої війни для внутрішних російских відносин, що як на долони виказала вона всю нездарність російскої державної системи.

Всяка війна се пробний камінь для державної махіни. В мировім часї може державна адміністрация недомагати; та все таки не виступають наслїдки сего так ярко на верх, бо суспільність находить сама в собі средства, щоби повільно суспільними силами справити та доповнити се, чого не сповняє належно держава, або що вона руками безглуздої бюрократиї — тих „мерзенних каламарів", як казав наш Шевченко — нераз прямо псує. І в мировий час лиха державна махіна, хоч скрипить і що раз зацукує ся, та все таки якось йде. Не то в час війни. Тодї не пора ждати, поки суспільна праця заступить поволи недбальство, нездарство, глупоту та всї прочі недостачі державної махіни. І тодї, коли під натиском нагло і несподївано по собі наступаючих обставин, державна махіна мусить працювати незвичайно прискішеним темпом, коли вона під грозою небезпеки із внї мусить виконувати свою роботу до найменших подробиць прецізно, точно, скоро, на час та після уложеного з гори пляну, — тодї, як ніколи лїпше, всї недостачі державного ладу виступають ярко на прилюдне позорище, укриті або бодай злагоджені хиби вирастають до великих розмірів, а весь державний шляндрián бє ярко в очи.

Ось-таке стало ся тепер і з Росиєю. Що російска державна махина не аби як недомагає, про се не було двох думок. Та всї ті недостачі, котрі давно були би привели до перевороту в кождій иншій державі, при безмірних природних богацтвах та материяльних средствах Росиї з одного боку, та при рівнож безмірній терпеливости і політичній темноті населеня з другого боку, не могли забити дотеперішного російского режиму, й мимо всїх напружень „підземної Росиї" він, хоч в безнастанній борбі о свою екзистенцию, істнував дальше: Війна на далекім Сході, що вимагає від Росиї незвичайних напружень хочби лише задля великого віддаленя боєвого терену від державного осередка, осьвітила однак в усїй наготї всю нездарність чиновницко-автократичного режиму, — наразила его на іспит, якого він обстати не може.

Уся вищість парляментарно-конституційного ладу — ладу, що через парляментарну репрезентацию та через свободу слова і зборів, тих головних орґанів публичної опінії, уможливлює бистру контролю над новочасною скомпліґованою державно-адміністрацийною махіною — сьвяткує тепер трюмфи над абсолютистичною безконтрольностию і неодвічальностию. Не Япан бє Росию під Порт Артуром і на бездорожах Манджурії, не Курокі бє Куропатніна — се конституційні свободи, хоч як вони в Японії ще молоді та обмежені, побіджають царсько-чиновницкий абсолютизм. Коли Япан з подиву гідним поспіхом і точностию ставить армію за армією, коли уся его фльота находить ся на стопі найвищої воєнної готовости, коли японьска армія одїта, обута, насичена, заосмотрена в амуніцию, коли японьскі інтендантури в Кореї і Манджурії фунґують з такою прецізностию, як би від давна працюючі уряди в власнім краю, коли там все імпонує пляновою точностию виконаня — по противнім боцї має ся річ як раз на відворот. Війна відкрила цїлий ряд міліонових надужить і обманьств, доконаних чиновниками і військовими на державних достатках, навіть на капіталах, громаджених добровільними складками для „Червоного Креста". Коли би лише десята часть того, що голосить европейска і нецензурна російска преса про обманьства і злодійства чиновницкі, про ті міни та бомби, наладовані фалшованим лиднїтом, який — розуміє ся — не хоче вибухати, про ті паперові підошви салдацких чобіт, про ті десятки тисяч міхів муки, з яких половина наладована піском, про ті новіські, щойно на воду спущені корабліі, як прим. „Орел", котрі мали плисти аж з Балтику на Тихий Океан, а котрих стїни потріскали від самого напору води, про ті військові маґазини, як приміром кронштадский, в котрих як-раз перед ревізию, яку в них хотїв перевести сам цар, „вибухає пожар", про ті спроневіреня грошей Червоного Хреста, навіть грошей, висланих самою царицею-матирию, членами найвищої російскої бюрократиї і т. д. і т. д. — коли би з того лише десятина була правдою, то можна певно сконстатувати, що російску адміністрацию прожерла ґанґрина та гниль так, що аналоґії тому важко найти в історії людства. Держава з такою адміністрациєю, хочби вона мала й пів сьвіта в своїх руках, мусить програвати, коли змірить ся з противником, хоч слабшими засобами, та сильним прецізною-і совісною, бо публично контрольованою державною управою. І Росия платить тепер гарач не за що инше, а за свій державний лад, за абсолютизм, за безконтрольну господарку чиновництва, за царське самодержавє.

Війна відчинила очи російского загалу на правдиву вартість абсолютизму серед новочасних відносин. І серед тих навіть кругів, що доси не спішили ся заявляти ся за якою небудь принціпіяльною зміною в Росиї, прокидають ся тепер голоси про потребу „реформ". В Росиї чують, що так дальше бути не може. Російский абсолютизм показав ся неспосібним до иїних більших державних задач, віджив уже свое і мусить уступити місця новим формам державного життя. Отсе загальна опінія в Росиї, навіть у тих, консервативних кругах, що чесно бажають добра своїй вітчинї. І як небудь скінчить ся та війна, то се можна приняти за певне, що якісь зміни у нутрі Росиї мусять наступити.

Та рівночасно з тим, як воєнна буря прочищує гнилу атмосферу чиновницкого режиму і як серед гуку пушок в цїлій Росиї росте переконанє, що в місце абсолютизму мусить вступити „хочби куцая, но все таки конституция", на другім кінци царської імпериї убийство фінляндского ґубернатора звертає очи усїх на другу ще актуальну та пекучу справу російского державного життя. Фінляндский патріот убив того, що був воплоченєм національно-політичного поневолення его вітчини обруселительним централїзмом. Коли на полях Манджурії доконує ся банкротство абсолютизму, як форми загального державного ладу, на коридорах гельзінґфорского сенату заложено кріваний протест против поневолення націй, складаючих російску державу. А там „від Молдавина аж до Фина" їх досить, і від Молдавина аж до Фина „на всїх нивах все мовчить"! Україна, Ґрузия, Вірменія, Польща, Литва, Фінляндия і десятки поменших народців лишені своїх національних прав, природного права розвитку власної національної культури та права рішати самим про власні справи. Сліпа рука абсолютизму налягла і сей прояв суспільного життя та в імя централїзациї і „обрусенія" заневолює роти десяткам народів, роблячи із сусїдів і другів — як із Украіни і Фінляндиї — рабів і ворогів!

Вистріл Шавмана се природне pendant до манджурских погромів. Там і тут мстить ся неволя, загально-державна, і національно-територияльна. Там, в критичний воєнний час, виявляє ся вся неспосібність самодержавия до велико-державних акций на вні, тут, в той сам критичний час, коли треба би сконсолїдовати всїх сил у нутрі, показує ся як-раз противне. Отсе немезіс гнету і давлення. Абсолютизм і обрусительний централїзм — програма: „самодержавіе, православіе и народность", або радше насильне „обрусеніе" — збирають гіркі плоди своєї сліпи.

Та як нещаслива манджурска війна, так чим раз чистїйші прояви невдоволення по всїх закутинах російскої імпериї повинні бу-

---

9)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

...Не могу оставить безъ отвѣта Вашего укора, что мы, въ Россіи, не хотимъ знать Вашъ народъ и край или смотримъ на него, какъ на „Богъ знаетъ какую провинцію". „Хотѣніе" есть и у насъ,— а знаемъ, правда, не много. Но вину надо подѣлить покрайней мѣрѣ по поламъ. Прежде всего каждый народъ самъ себя долженъ узнать, самъ себя долженъ описать. А съ этой стороны, согласитесь, что самими Вами, буковинцами, какъ и галичанами, сдѣлано не много: укажите мнѣ обстоятельныя историческія, статистическія, этнографическія ученыя работы о Вашемъ краѣ и народѣ, — или художественное воспроизведеніе его быта, какое напр. даютъ Гоголь, Тургеневъ, Шевченко, Островскій, Марко Вовчокъ и др. для быта народа и общества въ Россіи. Откуда же намъ узнать Васъ? Не приниматься же намъ самимъ изучать Васъ, начиная даже (съ) собранія сырого матерьяла и оканчивая писаніемъ повѣстей изъ буковинско-галицкаго быта?

Такъ какъ Вы переводите Гоголя, то Вамъ долженъ быть хорошо знакомъ духъ и направленіе русской литературы и общества, ибо и до сихъ поръ не только литературное, но и общественное направленіе въ Россіи продолжаетъ движеніе, начатое Гоголемъ. Это направленіе можетъ быть всего правильнѣе названо критико-реалистическимъ. Въ этомъ направленіи мы работаемъ надъ своимъ бытомъ и съ этимъ направленіемъ мы смотримъ и на сосѣдей и родственниковъ. — И, — простите мнѣ откровенное выраженіе моихъ мыслей, — ближайшіе наши родственники, русскіе въ Австріи не только розняется съ нами въ (перев. „общественномъ" — М. П.) направленіи литературы на столько, что не могутъ насъ поучить касательно ихъ собственнаго брата и народа, но и отбиваютъ охоту у нашего общества къ обращенію вниманія на нихъ.

Сознаюсь, что спеціально-буковинскую литературу я знаю не очень то, но большую часть того, что издается по русски въ Львовѣ я читалъ въ теченіе лѣтъ 10—12 въ Кіевѣ весьма постоянно, — а все таки долженъ Вамъ сознаться, имѣю о Галичинѣ понятія весьма неясныя, такъ какъ галицкая литература совсѣмъ не имѣетъ реальнаго направленія и говоритъ о чемъ угодно, только не о томъ, что около нея на свѣтѣ живетъ и дѣлается. Надо прибавить къ нереальному направленію еще языкъ, неизвѣстно какой, но только не великорусскій и не малорусскій, споры изъ за такихъ вопросовъ, которые у насъ вовсе не имѣютъ никакого интереса, — напр. хоть бы изъ за того же самаго языка. (У насъ большинство публики, кромѣ развѣ нѣсколькихъ доктринеровъ разныхъ направленій, держится весьма простаго правила: языкъ долженъ быть живой языкъ той публики, для коей писанное предназначается, если идетъ (дѣло объ — М. П.) ученой, педагогической, или публицистической вещи, и той среды, которая описывается, если идетъ дѣло о поэтическомъ воспроизведеніи жизни. По этому у насъ писатели, почитаемые въ Галиціи украинскими сепаратистами, какъ напр. Костомаровъ, пишутъ свои историческіе труды тѣмъ языкомъ, которымъ говоритъ общій всей Россіи слой, прощедшій черезъ гимназіи и университеты, хоть этотъ языкъ и больше великорусскій, (ск) тѣмъ малорусскій а писатели приготовляющіе книги для народа великорусскаго приближаютъ свой языкъ къ народному великорусскому, беллетристы и поэты, описывающіе великорусскій заставляютъ ихъ говорить въ своихъ книгахъ такъ, какъ говорятъ они въ жизни; тоже самое по своему дѣлаютъ хорошіе писатели, поэты и беллетристы малорусскіе. Каждый благомыслящій человѣкъ въ Россіи требуетъ отъ книги только живаго языка, да чтобъ она говорила дѣло и о дѣлѣ. Такимъ образомъ у насъ есть литература и русская (общая намъ), и великорусская и малорусская, которыя существуютъ весьма мирно среди практичныхъ и благомыслящихъ людей, каждая имѣя свою сферу значенія, какъ это можно видѣть хоть бы изъ того, что русскій лучшій беллетристъ послѣ Гоголя, и имѣетъ первый начавшій художественно воспроизводить бытъ великорусскаго народа, Тургеневъ, перевелъ разсказы М. Вовчка, лучшаго писателя, воспроизводившаго бытъ малорусскаго народа послѣ Квитки и Шевченка, что лучшіе теперь русскіе поэты, въ томъ числѣ Некрасовъ, — съ наибольшимъ талантомъ въ стихахъ представляющій бытъ великорусскій, — переводили Шевченка и т. д. и т. д. — А въ Галичинѣ, и въ Угорской Руси, да и у Васъ, въ Буковинѣ, люди спорятъ о томъ, сколько должно быть русскихъ языковъ и литературъ, да еще о правописаніи, — а пишутъ такъ, какъ никто въ свѣтѣ не говоритъ, и о сюжетахъ, большею частію никому, по крайней мѣрѣ у насъ, — неинтересныхъ. Прибавьте къ этому еще клерикализмъ, изъ коего большинство нашего литературно образованнаго общества выросло, и фанатическую примѣсь въ самыхъ справедливыхъ вопросахъ, какъ напр. въ борьбѣ съ поляками (которая у насъ, въ Россіи интересуетъ большинство образованнаго общества не съ религіозной, даже не съ національной, а больше всего съ соціальной точки зрѣнія: какъ борьба народа съ привилегированными эксплуататорами), — то и получите нѣчто такое, что отбиваетъ охоту у нашей публики не только читать австрорусскую литературу, но даже, — что особенно замѣтно на столичныхъ у насъ людяхъ, и на тѣхъ, кто особенно искренно затянутъ въ работу надъ просвѣщеніемъ и благосостояніемъ Россіи, — и интересоваться самимъ ея существованіемъ и даже существованіемъ самихъ заграничныхъ родственниковъ. Что до меня, — то я, конечно, такой крайности не раздѣляю, и не одобряю, — но понимаю, — ибо тѣмъ больше Вы будете знакомиться съ нашей литературой ех fontibus, а не изъ нѣмецкихъ, особенно австрійскихъ газетъ, тѣмъ болѣе убѣдитесь, что (перев. „мы — общество всего менѣе способно". — М. П.) наше общество весьма мирное и всего менѣе узконаціональное, всего менѣе въ состояніи и въ жизни и въ политикѣ руководиться началами въ родѣ „Schleswig-Holstein angestammt!", и интересоваться предметами, въ коихъ не замѣшанъ интересъ научный, художественный, или соціальный.

Потому то, я думаю, найлучшимъ способомъ установленія связи нашихъ заграничныхъ братьевъ съ Россіей была бы, для начала, совокупная работа надъ изученіемъ народа, въ родѣ той, которая для Буковины, надѣюсь, будетъ сдѣлана Вами и которой, я буду счастливъ, если смогу оказать какую либо помощь. Въ ожиданіи возможности таковой остаюсь съ искреннимъ моимъ къ Вамъ уваженіемъ

Вашъ покорный слуга
М. Драгомановъ.

(Дальше буде.)

Фірма

М. Шварцвальд

передтим

Герман Найвельд

у Львові, Ринок ч. 23

оповіщає, що з причини кінчачого ся сезону продає: всї блаватні вироби по значно зниженых цінах, як пр. вовни, батисти, воалї, зефіри, левантини, ажурові вироби, димки для льокаїв, сірі полотна, пікові капи і ріжні купілеві вироби, як також літні хуст и, готові гальки і шовкові вироби на блюзки і сукні. 476 1—7

ти для міродайних російских кругів поважним memento. Росія зближає ся до перелому — се річ очивидна. Коли єму запре ся дорогу з гори, він проломить собі ѣї з долу. Та тоді він певно значно дальше піде, ніж би се стало ся, коли би правлячі круги самі поспішили запобігти єму зміною системи правлїня. Не поліцією і пострахом, а співділанєм суспільности і довірєм ѣї до управи — держави сильні. Тож і відродженє Росії лежить в свободї горожанській та національній. Лише вона може влити в Росію нового духа та дати їй стілько животної сили, щоби вона не лише сама стала сильна і щаслива, але й щоби послужила прибіжищем для других...

Д-р Кербер в Галичинї.

[Голоси преси].

Про намірену подорож австрийского президента міністрів до нашого краю розписала ся широко майже вся австрийска преса. Є то знак, що екскурзия д-ра Кербера сягає далеко поза терен подорожи в цілях відданих єму ресортів, а має визначне значінє політичне, котре ні з адміністрациєю Галичинн, ні з ѣї судівництвом не має нїчого спільного. Тому то подорож д-ра Кербера обявить ся в своїх результатах головно в всеавстрийській політицї, а не нашій краєвій, і на внутрішних відносинах нашого краю відіб ся хиба лише о стілько, о скілько премєр австрийского кабінету, добиваючи торгу з польскими політиками, буде мусїв зложити в користь верховодячої кліки всїлякі зобовязаня та поробити їй найріжнороднїйші уступки.

Щоби однак наш загал міг тим лїпше зорієнтувати ся в новій комедиї теперішнього шефа австрийского кабінету, то позволимо собі тут подати хоч коротко резюме того, що пишуть про намірену подорож дра Кербера дневники нїмецкі, польскі і чеські.

З дневників н ї м е ц к и х беремо передовсїм „Neue freie Presse“ як дневник, що найблизше стоїть до правительства д-ра Кербера. Дневник той в вчерашній вступній статї признав отверто, що ціль д-ра Кербера — чисто політична. Д-р Кербер — каже орган з Fichtegasse — зашахований обструкциєю чеською, хотїв би правити абсолютно, але на перепонї стоять єму Поляки, котрі домагають ся, щоб режім парляментарний був удержаний. На щож Полякам парляменту? На се, щоби могли здобувати всїлякі концесії в користь своїх промислових і ґешефтярских інтересів, та мали забезпеку, що внутрішний лад в Австрії не буде обернений проти їх національних змагань. Абсолютизм міг би як-раз викликати такі зміни, а навпаки режім парляментарний при перевазї „польского кола“ в парляментї дає їм силу в руки, котрою вони можуть виконати кождого часу пресию на правительстві. Ось тому д-р Кербер вибирає ся до Галичинн і хоче переконати польских політиків, що вони не потребують боятн ся абсолютної управи та що вони одержать все, чого хочуть, також від єго абсолютистичного правительства. Супротив того „N. fr. P.“ радить Молодочехам, щоб поїхали обструкциєю, бо обструкциєю помагають лише теперішному кабінетови.

„Arbeiter Ztg.“ зазначує, що уся подорож д-ра Кербера є лише шопкою для замаскованя неудач єго політики. В парляментї не йде, тож в антрактах д-р Кербер прибирає ся в тогу добродія людности і печалівого адміністратора, та починає інспекцийну подорож, котра для самої адміністрациї не може мати нїяких успіхів і виглядає на чисту комедию. Д-р Кербер буде видів бюра намісництва а не адміністрацию Галичинн, а як хоче знати, що діє ся в тім нещасливім краю, то нехай спитає ся галицких опозицийних послів, а від них більше довідає ся, як з кількадневої „інспекцийної“ подорожи.

П о л ь с к і дневники що-до свого становиска супротив намірені подорожи поділили ся, хоч — видима річ — всї висказують свою радість з приводу тої подорожи, бо знають, що д-р Кербер їде іменно до них та що приїде не з голими руками. Перший в справі приїзду д-ра Кербера забрав слово краківский „Czas“, та єго дотична стаття випала тим разом так якось баламутно, а la' secession, що годї в нїй розібрати ся. З всього видно однак, що „Czas“ стоїть дуже близько до д-ра Кербера і написав майже зовсїм так, як офіціозний „Fremdenblatt“. Станьчикївский орган заслоняє політичну ціль подорожи д-ра Кербера, але опісля признав, що вона може мати і де-яке політичне значінє. Головно однак занимав ся „Czas“ відношенєм д-ра Кербера до „краю“ і щоб викликати добре розположенє в польскій суспільности, дав знак, що д-р Кербер є дуже прихильний для теперішної адмінїстрациї Галичинн і богато доброго хоче зробити для „краю“. Отже панове-браця: наставляйте рот!

Другим керберівско-польским орґином є львівский „Przegląd“, котрий принявся знов на себе ролю очищувати д-ра Кербера з замітy минмої прихильности єго для Русинів. Є се неправда і в тім — по енунціяциях теперішного управителя держави: що Русинам в Галичинї не так зле дїє ся та що відсилає ся їх до польского сойму і польского намісника, можна-б Przegląd-ови признати повну рацию. Стаття Przegląd-у дає нам однак лише наперед посмакувати того, що то вийде в результаті для нас Русинів, коли др. Кербер при своїй подорожи зближить ся ще більше до щасливих верховодів в Галичинї польско-шляхотскої масти.

З орґанів польских, д-рови Керберови рішучо ворожих, забрали голос „Słowo Polskie“ і „Gazeta Narodowa“ а їх відзив випав з неконче великою заохотою для Кербера до виконаня єго наміру. „Gazeta Narodowa“ триумфує, що др. Кербер мусить стояти о ласку Поляків, а змисл ѣї статї дасть ся висказати словами: „прийшла коза до воза“. Тож „Gazeta Narodowa“ вичитує д-рови Керберови передовсїм ціли літанію єго гріхів — як усунене ґр. Пінїньского і єго, перепиненнй бувшим помічником замах на шляхотскопольску управу при помочи Русинів і радикалів — хоч кінчить заявою, що Поляки приймають і єго розкаяного грішника „z radością“, коли він остаточно поправить ся і заспокоїть всїлякі некучі бажаня „краю“. В подібнім змислї нападає на д-ра Кербера також „Słowo polskie“, котре зазначує, що ціль подорожи дра Кербера є ратувати кабінет бюрократичний та приєднати для него також опінію ширшого польского загалу. „Słowo Polskie“ не вірить однак в концесії Кербера для Поляків — pewnie jakieś drobnostki — і тому заповідає, що буде пильно наглядати нову акцию австрийского премєра і ѣї демаскувати.

„Dziennik polski“ промовляє — видима річ — за дром Кербером і станув менше-більше на тім самім становиску, що і „Czas“ і „Przegląd“.

З опозицийної польскої преси забрав доси голос один тілько „Kurjer lwowski“ і зазначує, що подорож д-ра Кербера була-б благодатна для суспільности, колиб др. Кербер справдї хотїв звернути увагу на домагання і жалоби всїх кругів — також опозицийних і демократичних, — а не обмежив ся на тім, що скаже єму про відносини в краю пануюча котерия. Цїли політичної подорожи Кербера „Kurjer“ не зачіпає.

З ческих дневників маємо доси тілько телеґрафічні реляциї з двох орґанів: молодоческих „Narodnich List-ів“ з Праги і реалїстичного „Čas-у“. „Narodni Listy“ кажуть, що др. Кербер хоче викликати заздрість у Чехів і тому їде до Галичинн. Др. Кербер однак нїкого не збаламутить; єго обовязок був передовсїм поїхати до Чехії, де ситуация політична напружена, а не де инде, тай то не доперва по кількох роках свого правлїня. Поляки також не мають причини дуже радувати ся з тої візити, бо якби др. Кербер хотїв справдї на серйо поінформувати ся о відносинах в краю, то приглядаючи ся лише хочби тамошним старостам, знайшовби чимало такого, що було-б не в смак теперішним галицким верховодам. Натомість реалїстичний „Čas“ каже, що др. Кербер добре зробив, що не приїхав до Чехії, бо єго подорож була-б і так не віднесла нїякого успіху.

З „Вистави гуцульских виробів в Косові“.

(Дописъ.)

В днях 19, 20, 21 червня с. р. відбула ся в Косові вистава гуцульских виробів. Виставу уряджувала рада повітова в Косові. Вистава ся так цїкава з огляду на артистичну вартість річий на нїй виставлених, що позволю собі поговорити про неї ширше, подаючи також в головних зарисах характеристику таланту головних, найспосібнїйших і найплїдніїших артистів із синих гір.

Ціла вистава уряджена в народній школї на Москалївцї (передмістє Косова) складала ся з кількох відділів. Лиш прикраси виконувані з дерева і металю (мосяжу) і писанки звичайні а особливо писані на дереві мають артистичну вартість — решта виробів: вироби ткацкі, гончарскі, вироби токарскі і боднарскі, та вироби кушнірскі носять на собі цїху виробів ремісницких або фабричних. Лиш декотрі з виробів сеї другої ґрупи підносять ся над уровень звичайних ремісницких виробів і зближають ся до виробів артистичних.

Зачну від другої ґрупи. Найбогатше були заступлені т к а ц к і в и р о б и. Вироби сї достарчені по найбільшій части д. Прухнїцким, д. Ямрозом і д. Ґрушковским представляли собою чудову цїлість. Простора кімната обвішана взірчастими килимами, що красивший один від другого, надавали кімнаті вигляд спочивальні турецкого паші, до котрої лиш припадково закрали ся невірні джаври. Мотиви на килимах чисто гуцульскі, навіть декотрі килими роблені на старосьвітских, гуцульских варетатах, длятого, хоч проти иньших виглядали грубшими, примітивними, проте манять своєю простотою. Сама обведена поручєм, а на нїм розвішені фартухи, гуцульскі юбки, і т. д. Про красу фартухів нема що говорити. Хто їх не бачив? Чудові вовняні юбки. На білім, темно синїм, бронзовім тлї, гафтовані чудові цьвітисті узори. Нашим панам се подобало би ся. Дешевше і красше від всяких волїчкових натягачів.

Ткацтво на Гуцульщинї — на найкрасшій дорозї. Народні мотиви, що дивують своєю гармонїйностю і простотою — використані. Бажало-б ся ще, щоб наша суспільність привикала любувати своє око своєрідними, народними мотивами, а не обвішувала стїн своїх спочивалень, та не застелювала помостів у своїх сьвітлицях диванами, робленими на крикливих, нам чужих мотивах. Але про се була вже мова по часописах — та „mądrej głowie dość pałką w łeb“.

Гончарскі вироби на гуцульскій виставі в Косові вийшли з двох гончарских печий: від д. Кошака з Пістиня і від д. Томаша Найпа з Кут. Хоч вироби д. Томаша Найпа — з малими виїмками — не роблені на основі гуцульских мотивів, то мимо того мушу їм признати більшу вартість, так і що до більшої старанности рисунку як також і задля старанности в вималюваню. Вироби д. Кошака з Пістиня чисто гуцульскі. Збанки, коначі, (на воду, або горівку), стїнні тарілки з малюваними церквами і т. д. всьо се украшуване мотивами чисто гуцульскими. Рисунок примітивний, деколи незугарний; кольоруване часто яскраве, хоч подекуди миле.

Так воно тепер. Але надати незугарному рисункови справдїшного артизму, додати більше гармонії кольоруваню, викінчити старанно сам виріб, а будемо мати чудову сьвітличну прикрасу на чисто народних мотивах. Тим способом праця народного ґенія не пропаде, лиш, підсилена, дійде до зеніту розвою.

Вироби токарскі і боднарскі достарчила школа токарска в Яворові. Лиш деякі вироби і се що найкрасші, вийшли з під ножа Гуцулів самоуків. Були тут фаски, колотівки, макогони, знаряди огородничі і т. д. До найкрасших виробів яворівскої школи належали кубки, щось в роді кубків з накривками, яких Нїмці уживають до пива. Три вироби сеї ґрупи переходили уровень звичайних ремісницких виробів. Були се дві умивальні і ліжко — всї три предмети достарчені на виставу д-р Тарнавским з Косова. Сї три предмети, а особливо ліжко — прямо дивують. Обі нїжниці ліжка обрамовані сливовим листом різаним в ясеневім дереві; по середині мов у вінку чудові нїжні мережки. Ціла побічниця також нїжно мережана. І за ціле ліжко, коло котрого було незвичайно богато роботи, Гуцул в Криворівні взяв 80 корон.

Маленький віддїл творили кушнірскі вироби. Писаний кинтар (від д. Прухнїцкого з Косова), декілька ременїв гарно писаних бляшками, писані дзьобенки, от і всьо.

До сеї ґрупи приходить ся ще зачислити вишивки роблені в школї у Пістиня під доглядом п. Г. Берґерівної, гафти і мережки, доставлені з Пістиня і инших шкіл косівского повіту.

Вироби сеї ґрупи — характеру більше ремісницкого або фабричного, взагалї представляли ся дуже добрано. Видно, що Гуцул любив і любить мати під рукою гарні складаї знаряди. Правду сказати і сама природа пособляла сьому. Дерева було кругом подостатком, вівцї достарчали доволї вовни.

Приходить ся тепер приступити до обговорени виробів, що вийшли з під ножа артистів чистої води. Се прикраси роблені з дерева або металю, мережані пацьорками. Тут подам також характеристику таланту поодиноких артистів, бо твори кождого з них носять індивідуальні прикмети.

Найплїдніїшими і найспосібнїйшими оказали ся брати Шкрибляки з Яворова. Трох їх, а всї вони складають ся на одну артистичну індивідуальність. Найкрасшим твором, був стіл до писаня, цїлий мережаний пацьорками. Стіл сей незвичайної краси. Прошу представити собі стіл на двох ногах середної величини з широким постументом у долинї. Ноги получені містерно писаною поперечницею. Цїлий стіл, не виключаючи найменшої частини, писаний пацьорками у дуже милі узори. Мов простелені на столї коронки, незвичайно вїжної роботи, так по столї вють ся мережки з пацьорок, всаджених у матове дерево. Цїлість манить, чарує очи. Я подивляв незвичайну пильність, легкість руки і... дивував ся, що артисти із синих гір не умїють цїнити своєї працї. За столик сей жадали 480 корон. Купив його проф. Грушевский зі Львова.

З під руки братів Шкрибляків вийшли ще декілька инших річий першорядної вартости, котрі можна було оглядати на виставі. Се пушки на цукор, або тютюн, стїнні тарілки, бочівочки на горівку і одна сиґарнїчка. Всї сї річи не дадуть ся описати. Красу вїжного пацьоркованя віддати годї. Що найцїкавійше, се власне тота сиґарнїчка. Виріб справдї пречудовий, незвичайно вїжний. (Ціна 80 корон.) Цікавить іменно се, що до таких річий бере ся гуцульска творчість. Але як говорять: „Гуцул до всяких мудрішок скорий“. — Хрест роботи д. Шкрибляка належав також до красших річий, які я бачив на виставі.

Коли ходить о характеристику творчости д. Шкрибляків, то найбільше додатною стороною їх творчости се незвичайна старанність у викінченю. Твір д. Шкрибляків викінчений до найменшої подробиці. Друга прикмета се щасливе добираня красок, що незвичайно підносить вартість їх творів.

Друге місце в области оздібних виробів з дерева належить ся д. Медуликови з Криворівні. Виковує ті самі річи, що д. Шкрибляки. Вироби а під його ножа, з котрих лиш дещо довело ся менї бачити — д. Медулян з причини родинного нещастя творить тепер мало — визначають ся викінченостию, і тим, що він при укладаню пацьорок старає ся бути оригінальним в доборі красок.

Трете місце належить д. В. Девдюкови із Старих Кут. Д. В. Девдюк чоловік молодий, тип Гуцула інтеліґента, котрому не чужі справи громадскі, красві. „Гей! дай Гуцулови осьвіти, а він цїлий сьвіт задивує“ — говорив він з одушевленєм.

З його річий я подивляв незвичайно гарно виконані топірці і палиці (найкрасші, які я бачив, — красші від топірців д. Шкрибляків) і вироби мосяжні. До писаня топірців він перший став уживати перлової матиці. Яко творець належить до типу тих, що люблять пускати ся на нові твори. Признати треба, що робить кроки щасливі. Хибою у нього можна уважати се, що любить ексцентричність у красках.

З молодших талантів перше місце належить ся д. Ількови Кашукови з Річки. Пістоля його роботи належать до найкрасших річий, які я бачив на виставі. Пише подібно як д. Девдюк і на мосяжи і на дереві. Старанний у виконуваню, щасливий у добираню красок.

Поза сими йде ціла плеяда більше і меньше талантовитих артистів, з котрих назвати належить д. Лукия Якибюка з Річки п. Соколівка, д. Петра Павлюка з Яворова поч. Соколівка і д. Фрокшея з Москалївки п. Косів. Всї вони роблять ті самі річи, що і вище названі. Д. Фокшей виписав дуже гарно сїчову булаву. „Січ“ розвязали а сїчова булава пішла яко сьвідок насильства на виставу.

Почесне місце належить ся жіноцтву. Хочу говорити тут про писанки. Хто бачив писанки з косівского повіту, той знає їх красу. На виставі були писанки з дерева. Взори писані на них прямо дивували своєю викінченостию і гармонїйностию кольоруваня. Найкрасші писанки були з Космача. Я зібрав назви кількох жінок, що пишуть писанки. Ось вони: Мария Грималюк з Річки, Олена Гриґлюк з Старого Косова, Параска Горґій з Вербівця.

З области церковної штуки був лиш один твір — царскі врата з Москалївки, роботи д. Мигнича з Яворова. Д. В. Мигнич син бідних родичів, чудом майже дістав ся до школи снищерскої до Закопаного. Робота його зраджує великий талант.

* * *

Ціла вистава робила незвичайно миле враженє. Просто не хотїло ся вірити, що сї чудово виконані топірці, стїнні тарілки і т. д. — робили Гуцули самоуки. Просто не хотїло ся вірити, що чудові взори виконані пацьорками, виходять з під руки чоловіка, що нїде не учив ся кольоруваня, а мимо того так щасливо знав добирати краски.

Кінчу з сею надією, що відповідні українські товариства *) подбають о дальший розвій ріжбярскої штуки на Гуцульщинї, а також, що наша суспільність почує ся до обовязку, — як не тепер то хоч колись — попирати у відповідний спосіб народну штуку.

Пістинь, 26 червня 1904.

Володимир Левицкий.

Війна.

Всїлякі вісти і здогади.

Про воєнні операциї маємо нині лише приватні вісти, а досьвід поучив нас, що їм мало коли можна вірити. З сих приватних донесень довідуємо ся, що Японцї здобули п і д П о р т - А р т у р о м т р и ф о р т и. Дальше доносять, що в битві при проході Фенчулін знищено російский віддїл і забрано єму 9 гармат. Після сих приватних вістий загальний марш всїх сил японьских на позиции Куропаткіна увінчав ся на стілько успіхом, що Японцї прислужили Куропаткіна принятн битву. Російска фльота в Порт-Артурі знов мала випливти на повне море.

З рапортів ґенерала Куропаткіна про загальний марш Японців на єго позиції, виходить, що в сїм походї беруть участь три японьскі армії ґенералів: Курокого, Нодзу і Оку разом з трема бриґадами резерви. В той спосіб против Куропаткіна вирушило 110.000 до 120.000 тисячів. Вони машерують чотирма колюмнами по 30.000 людий. Колюмна з Сюненчену має здавсь ударити на Кайчу і Дачічао (стация між Гайченом а Кайчу). Колюмна, котра форсує перехід через Далїн, піде здавсь через Сімучен на Дачічао і Гайчен. Фенчуліньска колюмна піде через Панцію на Гайчен, а Модуліньска через Матулін на Ляоян. Послїдні вісти про сей марш Японців маємо з неділї. Нині Японцї могли вже станути у цїли і тому приватна вість про велику битву є дуже імовірна, очивидно, коли Куропаткін не здержав походу котроїбудь з японьских колюм.

Воєнні критики до нині ломлять собі голову над питанєм, що російска фльота хотїла осягнути, випливаючи з Порт-Артура. Припускають три можливости: 1) пробити ся через лїнію японьскої фльоти, або користаючи з хвилевої ѣї неприсутности під Порт Артуром втечи, і получити ся з владивостоцкою фльотою, о котрій гадали, що еще кружляє на Жовтім морю; 2) скористати з сего, що по направі ушкоджених кораблїв є хвилево сильнїйша від фльоти Тоґа і ударивши на неї цїлком знищити, або бодай сильно ослабити; 3) утечи до англїйского порту Вей-гайвей або нїмецкого Кяучау, де їх розброєно би і передержано аж до закінченя війни. В сей спосіб бодай уратовано би кораблї для Росії. При сїй пробі замітне се, що випливши з порту російска фльота пустила ся зразу на полудне, а відтак перед вечером завернула і станула на ніч під портом, що Тоґови уможливило приготовити і виконати атак, котрий скінчив ся такими великими стратами для російскої фльоти і присилував відступити від виконаня свого наміру. Факт, що російска фльота завернула з дороги, поясняють тим, що на повнім морі показало ся, що направлені кораблї не пливуть так скоро як неушкоджені і тяжко маневрують. На всякий случай треба було числити на атак японьскої фльоти в білий день, а з такими, до скорих маневрів неспосібними кораблями тяжко ризикувати бій з фльотою неушкодженою. Супротив сего російска фльота мусїла вернути і заждати на темну ніч, аби під ѣї заслоною виконати свій намір. До порту фльота не вернула, але станула під портом з двох причин. Перше, був відлив моря і в'їзд до порту був за плиткий для більших кораблїв; друге, коли би вернули до порту, то потому ціла фльота не могла би випливти на час на повне море, бо виїзд вузкий; виїздити може лиш один корабель за другим, а в додатку треба було при помочи звичайних пароходів і суден шукати вільної від мін дороги. Фльота станула під портом, аби відразу, як лиш зайде ніч, рушити в дорогу. Тимчасом Того не дармував, лиш зорґанізував і виконав атак, зі звісним результатом. Докладних вістий про сю катастрофу

*) Маю на гадцї товариство прихильників штуки.

российской фльоти не маємо. Японці рапортували тілько про се, що могли бачити з своїх власних кораблів. Бачили, що один панцирник пішов під воду, а два другі затягнено до порту, отже про се донесли своєму правительству. Чи були які більші страти в кораблях а особливо які були страти в людях, того Японці не могли бачити, отже про се не рапортували. Про все те могли-б ми довідати ся лише з російских рапортів. Тимчасом російских рапортів про результат сеї битви нема цілком, або їх не оголошено. Приватно доносять, що в затопленим панцирнику знайшла смерть ціла его обсада разом з адміралом Ухтомским.

(Телеґрами).

Токіо. Вчера прийшла тут вість, що Японці здобули три форти з полудньово-східної части укріплень Порт-Артура: Сокчошан, Цікваншан і Цітомшан. Битва о сі форти тревала цілий день. Розпочала ві артилерия в обох сторін. З японьскої стороны взяли участь в битві всї роди оружия. Росияни цофнули ся на захід, лишаючи 40 убитих. Число ранених Росиян незвісне. Японці стратили 3 офіцирів і 100 рядових в убитих і ранених. Японці здобули 2 гармати з амуніцією.

Відень. З льондоньских жерел тут доносять, що вчера розпочала ся велика битва, бо Куропаткін прийшов до переконання, що похід в зад в цілі відложеня битви на пізнійше не можливий. Здогадують ся, що до рішаючої битви прийде під Ляояном.

Льондон. З Чіфу доносять, що в битві при проході Фенчуліи російске військо майже знищено. В руки Японців впало 295 Росиян і 9 гармат.

Чіфу. Хінці, котрі тут приїхали, бачили великий корабель, котрий осів на скалї 10 миль на полудневий схід від Ляотешану (полудневий шпиль порт-артурского півострова). Коли 24 с. м. японьскі кораблї відійшли з під Порт-Артура, російска фльота знов виїхала з порту і якийсь час стояла на повнім мори. На суши коло Порт-Артура бють ся без перерви.

Льондон. Коло скали Тигра (коло в'їзду до Порт-Артура) знайдено розбитий корабель російский. Владивостоцка фльота знов мала показати ся на північних берегах Япону.

Петербург. Куропаткін знов видав наказ до армії, аби полонених і убитих Японців трактувати так, як належить ся хороброму противникови. Похорони погибших Японців мають відбувати ся з усїми військовими почестями.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Квота.

Будапешт. Урядовий дневник оголосив королївске письмо до Тіси, установляюче квоту в дотеперішній висотї на час від 1 липня 1904 до 30 червня 1905.

Македонія.

Льондон. „Таймс" доносить, що сего року не буде в Македонії поважних розрухів. Революційні провідники заняли супроти реформ вижидаюче становище, а в додатку населенє в округах знищених минувшого року є обезсилене і вичерпане. Мимо того в горах все еще хоронять ся ватаги 5—6 людий, аби населенє болгарских сел боронити перед нападами турецких і альбаньских розбишаків. Замітний є зріст числа і сили турецких ватаг розбишацких.

Тибет.

Льондон. Між Анґлійцями а Тибетанцями знов прийшло до битви, в котрій Тибетанцї мали великі страти. Анґлійцї мали 1 офіцира убитого а 1 офіцира і 5 вояків ранених.

НОВИНКИ.

— **До відомости п. Сеферовича.** Дня 28 мая с. р. надав я на головній почті у Львові рекомандований лист з вельми читкою, по руски писаною адресою до Ґлїбова п. Грималів. Кождий знає, що наданий у Львові лист прийде до Грималова другого, а до Ґлїбова третого дня. З моїм листом инша істория! Він відбув насамперед практиковану деякими почтовими урядниками мандрівку і доперва 16 червня с. р. т. є. в три тижні пізнійше від дня надания дістав ся в руки адресата. Отсе знов новий примір модного тепер польского шовінїзму і крайної нетерпимости до руского письма, практикованої безкарно деякими урядниками. Чуючи ся покривдженим, нехай буде менї вільно тою дорогою запитати ся п. Сеферовича, як схоче пояснити сей факт? — *Семен Шпіцер.*

— **Пожарний „Сокіл"** в Хишевичах, се перший „Сокіл" який засновано в рудецкім повітї. Рудеччина, поле не дуже догідне для всяких товариств. Найбільшою особою в селї є звичайно сьвященик, а в рудецкім повітї кромі кількох сьвящеників прочі не дбають о селян, або відносять ся прямо ворожо до всякого прояву піднесеня селянства. Серед таких сусідів працює о. Ст. Онишкевич в Хишевичах над народом. Читальня „Просьвіти", крамниця і каса в Хишевичах розвивають ся гарно. Дня 5 червня с. р. відбули ся перші загальні збори „Сокола". Зборам проводив місцевий парох о. Онишкевич, котрий головно причинив ся до заснованя сего товариства. На збори прибули зі Львова делеґати Н. Сіяк і Флюнт. Старшину вибрано таку: головою о. Онишкевич, начальником стягу, Яцко Лопадчак, его заступником, Гриць Кочірка, до виділу вибрані: Петро Грабовий, Іван Турчин і Іван Саврук. Членів вписало ся 55. По зборах відбув ся курс пожарний, до якого додано муштру сокільску і забави для дїтий. Сего року за стараном о. О. переводить інж. Павлїковский з рамени краєвого виділу комасацию селянських ґрунтів в Хишевичах. Інж. П. причинив ся також досить для „Сокола", заохочував селян до вступленя в его ряди. Взагалї до розвою хишевицкого „Сокола" є добрі условини, тому можна надіяти ся незабаром, що за его впливом цїла Рудеччина вкрие ся сокільскими гніздами. — *С.*

— **Дещо з Сянока.** Пишуть нам: Тутешний податковий уряд розсилав руским сторонам нїмецко-польскі накази платничі покликуючись на се, що рускі друки вийшли. Цїкаво лише, хто і коли ті друки з'ужив та чому вже третий рік нема нових?... Так само п. Сеферович не богато собі робить з частих інтерпеляцій в „Дїлї", чому на тутешнім почтовім уряді нема рускої написи. Га, polnische Wirtschaft... Або знов се. На улицях нашого міста розлїплено афіші, скликуючі до Львова з'їзд для поперти краєвого промислу і движенія купецкого стану. Афіші очивидно краєві, бо польскі і жидівскі! Отже на півчверта мілїона Русинів краєвий промисл не рефлектує. Ті афіші розкривають найлїпше тенденцию гасла попиранія краєвого промислу. Був тут руский театр під дирекциею п. Губчака і дав кілька вистав. Руска інтилїґенция трохи розрухалась в нашім сонливім кутику і попирала (так місцева як і з околиці) театр досить ревно. Навіть Жиди ходили до театру численно. За те кількох „ґаспадів" аґітувало сильно против театру, а наслїдок був такий, що Поляки забавились в абстиненцию. Ну, але без кацапско-польскої ласки ми обійдемо ся. Бажати-б лише, щоби наша орґанізацийна робота більше оживилась. Маємо тут філію „Просьвіти", та здало-б ся в нїй більше житя. Окрім кількох інтелїґентних одиниць прочий руский загал проживає собі довольї байдужно для народної справи. Треба реформи! — *Міщанин.*

— **Українська самосьвідомість в полудневій Росиї** скріпляєсь завидно. Приміри сего руху бачимо навіть в Одесї. На недавнім засіданю тамошної міскої думи (ради) голова міста предложив внесенє, щоби трем місцевим школам надати імена: Котляревского, Площаєва і Короленка. В дискусиї радний Іван Казаринів спротивив ся тому внесенню, о скілько воно відносить ся до Площаєва і Короленка, котрих імена тут ні при чім, але за те з цілим признанем повитав пошанованє імени Котляревского, одного з найвизначнійших українських письменників, називаючи від него школу в Одесї. Є ще більше українських письменників, от хочби Шевченко, котрих годило-б ся в подібний спосіб пошанувати. Короленко, а тим менше Площаєв такого значіня для Одеси не мають. В тім самім дусї промовляв ще один радний. Голова міста пояснив, що повисші тут імена взято тому разом, що сего року припадають майже рівночасно їх ювилеї і остаточно предложене внесенє принято.

— **Женьска семинария учительска в Бродах.** Міністерство просьвіти згодило ся на отвореє приватної женьскої семинарії учительской з польским викладовим язиком в Бродах, заснованої і удержуваної ґімназияльним професором Маєром. Рівночасно позволило міністерство, щоби дирекцию того заведенн обняв директор брідскої ґімназиї Шірмер та щоби отвореє I, евентуально III року наступило з кінцем сего шкільного року.

— **Справленє похибки.** Через недогляд в коректі пропущено вчера в дописи з Лемківщини устуи, котрий має мериторичне значінє. Именно там, де говорить ся про заходи для національного і культурного піддвигненя громад Грабу, Ожинної і Вишовадки за часів парохованя о. Ф. Кисїльовского, напечатано: „утворили (громадини) сталий фонд з леґатів і добровільних датків на будову нової мурованої церкви в Грабі, Ожинній і Вишовадці .. і т. д.". Намість того мало стояти: „утворили сталий фонд з леґатів і добровільних датків на будову нової мурованої церкви в Грабі, що вже нині досягав суми 7.000 К. Дальше заложили братство Ч. Хреста при церкві в Грабі і Ожинній, здвигнули в селї хрест тверезости і заложили три читальні „Просьвіти" в Грабі, Ожинній і Вишовадці... і т. д.". Повисший пропуск простуємо самі з власної ініциативи сейчас нині з правдивим вдоволенем, бо через те не тільки справляє ся змисл напечатаного але і доповня ся також тоті заслуги о. Кисїльовского, які він в скорім релятивно часї вспів покласти в запущенній парохії по своїм попереднику „твердого закала".

— **Замах на касарню.** „Вечерная Ґазета" подала лист одного офіцира з Нікольска-Усурийска, що пише: „Нині ми всї мало що не згинули. В ночи вояк, що стеріг касарні, зловив Корейця в хвили, коли підпалював льонт при панці, в якій находив ся порох і динаміт, а уміщений в заглубленю стїни. Вояк ударив Корейця кольбою. Злочинник толкував ся, що ему все одно, чи умирати з рук Росиян, чи Японців. Якби не був вгодив ся на висаджене касарні у воздух, то Японці певно були би его убили. Вечером того дня Кореєць показував магічні штуки. В мішку, в котрім находили ся предмети до престідиґітаторских штук, була також пачка з динамітом. Вояк одержав в нагороду 200 рублїв і медаль."

— **Про російску секту Духоборів** а радше про порядки, які вони заводять в своїх оселях пише професор др. Мейвор з Торонто, котрий звидкував кольонії Духоборів от-що: „Проводир Духоборів Петро Верпґін — є дуже дїяльним чоловіком. За 18 місяців свого бутя між Духоборами він усунув непорядки, які були між ними, і мудрою своєю методою примірно усїх зорґанізував. Минувшого року зорали кілька тисяч акрів землї, котра сего року буде засїяна. Закупили найлїпшу худобу рогату і коні і видали на господарскі знаряди та машини 120.00 кор. Віссм індиїв управляє в рух без перерви млиньске каміня, пили та олійні. Верпґін робить пропозицию, щоб побудувати малу желїзну дорогу, котра лучила би їх села. Також думають попровадити дріт телеґрафічний через усї села. Головним продуктом має бути у них лен, з котрого уже виробляють дуже красні полотна і витискають олій. Минувшого року прибрали они до своєї спільної каси около 300.000 кор. Всї товари, яких їм потрібно, епроваджують з головних магазинів, через що дістають усьо по дуже низькій цїні. Їх цїла робуча сила складає ся з 2.000 людий. Одна половина іде на зарібки а друга лишаєсь дома і працює на своїй землї. Розділ праці такий: Робота зачинає ся у них о 5 годині рано а кінчить ся о 8. вечером, а робітники дїлять ся на два віддїли. О 5 год. рано ідуть до роботи ті, що працюють кіньми і роблять до 10: перед полуднем почім 5 годин спочивають: від 10. до 3 працюють як у нас кажуть — пішаки, а від 3—8, по 5-годиннім відпочинку знов працюють робітники кінні. По пару літах — говорить проф. Мейвор — Духобори будуть найпродуктивнійшим народом. Ось що може розумна спілкова господарка у людий працюючої верстви, бо Духобори держать ся у всїм спілковой господарки. Розуміє ся, що ніяке значіне не мають при тім їх погляди религійні, котрі з їх спілковою господаркою, яка заслугує на признанє, не стоять в безпосередній связи і суть менше цїкаві. Такі спілкові орґанізациї можна всюди завести і вони заводять ся, хоч їх члени не належать до Духоборів. Духобори мають навіть каси спільні, а праця і доходи розділюють ся у них з гори після потреби.

— **Передсмертна година.** Про се, що діє ся в людскій души та в людскім тїлї в послїдній хвили житя, знаємо дуже мало, а психольоґія обмежила ся на дослїди послїдних хвиль злочинців, засуджених на смерть. Однак у тих людий наближанє смерти і сполученій з тим стан душі є такий анормальний, що всякі психольоґічні висновки не можуть мати загального значіня. Передовсїм нема тут властивої боротьби із смертию, яка замічає ся при природній кінчині людского житя. Що дасть ся сказати про психольоґію передсмертної години, читаємо в недавнім випуску „Blätter für Volksgesundheitspflege", де д-р Неке (Nacke) пише між иншим ось-що: Зі всїх змислів найдовше служить умираючому слух і навіть тоді, коли сьвідомість его опускає, можна добути від него відповідь кивненем голови, безсловним рухом губ, ба навіть якимсь урваним словом, коли тілько голосно до него заговорить ся. Зір гасне звичайно скорше. Що-до загальної притомности духа — то вона анї не занижає так скоро, як се люде думають, анї не є з другої стороны така повна і сьвіжа. Духовий стан конаючого є дуже неріваний, повен борби останків сил сьвідомости з наступаючою ночию, повен скоків, блесків і вагань. Сьвідомість гасне і знов на кілька секунд вертає ся, доколи навіть дуже лена і глубока — тоді то з уст умираючого чуємо часом короткі речена, незвичайно розумні і повні змісту, доколи ніби пророчі. О якимсь постійним правилї в тім зглядї нема й бесїди і остатні передсмертні слова найбільших людий бувають звичайно зовсїм марні. Твердженє, мовби то кождий великий дух мав перед сконом ще раз обняти ся в цілій своїй силї, не має нїякої основи, так само як то оповіданє, що конаючий бачить в останних хвилях свою минувшину і всї спомини молодости. Смерть, як відомо, випогоджує звичайно лице умерлого: се пояснює ся передсмертним успокоєнем думки і душі, між тим як воно є в самій річи лише звільненем мязів, котрі перед сконом в наслїдок болю або страху корчать лице. Страх перед смертию стрічає ся лише у людий хоч трохи культурних — бо у звірят і людий диких его нема; вони сходять з сего сьвіта зовсїм рівнодушно. Цивілїзация і религія змінюють духове відношенє до житя і позагробових тайн; ми з одного боку привязуємо більшу вагу до нашого житя, а з другого маємо страх перед судьбою, яка нас жде поза гробом. Одно і друге в купі з видосконаленем почувань загально-людских, суспільних та родинних чинить розлуку з тим усїм, що маємо на земли, безмірно тяжкою і проймаючою жахом. Чи скін є болючий? І на се питанє відповідають рїжно. Очивидно конаючий терпить нераз до самого кінця, але будь щобудь его нерви і сьвідомість є вже так притуплені, що він мало відчуває бідь. Треба припустити, що більшість конаючих сходить зі сьвіта без невеликої муки.

— **Загальні збори наукового тов. ім. Шевченка у Львові** відбули ся дня 29 л. червня при участи понад 60 членів і двайцяти повновластий. Збори повитав проф. М. Грушевский, а по відчитаню протоколу з попередних загальних зборів та звітів з дїяльности виділу, секций і касового, виділови ухвалено одноголосно абсолюторию. До нового виділу вийшли: голова проф. Грушевский, виділові: д-р Гарматій, п. Гнатюк, д-р Манух, п. Кость Паньківский, д-р Студинський, п. Ів. Ясеницкий, заст. виділових: д-р Ярослав Грушкевич, п. Мочульский і п. Мудрак. До контрольної комісиї вибрано через аклямацию: проф. Петра Огоновского, Андр. Січиньского і проф. Кокорудза. По короткій дискусиї ухвалено проект нового статута край із дрібними поправками, без яких проект не міг одержати апробати властий.

— **Один лиш тиждень** дїлить нас від запо-

відженого фестину „Рускої Захоронки" на Високім замку. Часті сходини комітету, его склад, старанне обговорюване найдрібнійших детайлїв фестину і цїлий ряд нових забав обдуманих нашими незрівнаними під тим зглядом „Соколами", дають певну запоруку удачі фестину. А про добір і різнородність фантів так на льотерию як і на ярмарок, то і нема що говорити! Вони самі себе будуть хвалити. Ласкаву участь заповіли також наші гості з України. Маємо повну надію, що наша публика громадно возьме участь в тім фестині, бо вступ стоїть всего 25 кр. а дохід призначений на таку благородну цїль, як на „хлїб бідним дїтям". Підчас фестину буде пригравати повна орхестра 15 п. п. Отже до побаченя дня 7 липня о год. 4 пополудни на Високім замку. — *Комітет.*

— **Для Львівян.** Подаємо до відомости, що в сю неділю дня 3 л. ст. липня відбуде ся прогулька на „Чортівску скалу". Місце збору в льокали „Рускої Бесїди" о год. 4 пополудни.

Урядові вісти:

Дальше іменував міністер віроісповідань і просьвіти отсих провізоричних учителїв і суплентів дійсними учителями: д-ра Тадея Сінку в Подґужа в ґімн. св. Анни в Кракові; Володислава Шухульского з Самбора, а признанем ему ценіат aetatis в ґімн. польскій в Тернополи; Болеслава Бандровского зі Львова до ґімн. II. в Ряшові; Казимира Сосновского з Кракова в ґімн. в Новім Санчи; Володимира Янковского зі Львова в школї реальній в Снятинї; Йосифа Церковского в ґімн. в Сяноку; Франца Новоселявского в ґімн. II. в Ряшові; д-ра Каролл Заґаєвского в II. школї реальній у Львові; Івана Пенцака з Кракова в ґімн. II. в Ряшові; Ореста Гандзика з Чернівців в ґімн. руский в Тернополи; Мечислава Скибінського в ґімн. в Самборі; Йосифа Вишньовского в школї реальній в Коросні; Димитра Вайцовича з Ряшова в ґім. в Стрию; Антонїя Хроборского з Кракова в ґімн. в Бережанах: Михайла Радомского з Перемишля в ґімн. в Яслї; Казимира Струтинського зі Станиславова в ґімн. польскій в Коломиї; д-ра Антонїя Ломницкого зі Львова в ґімн. I. в Тарнові; Ґустава Лвандоренко з Сянока в ґімн. II. в Тарнові; Войтїха Туроня з Ряшова в ґімн. польскій в Тернополи; Антона Новака, з признанем ему ценіат aetatis в школї реальній в Ярославі; Йосифа Махновского в ґімн. I. в Ряшові; Івана Яроша з Кракова в ґімн. польскій в Коломиї; Франца Берґера в II. школї реальній у Львові; д-ра Антона Корчинського із Стрия в II. школї реальній в Кракові; Івана Козака в Кракові в школї реальній в Коросні; Арнольда Боллянда зі Львова в школї реальній в Тернополи; Тадея Розумского з Кракова в школї реальній в Ярославі, д-ра Казимира Ярецкого в II. школї реальній у Львові; Івана Схадена в I. школї реальній у Львові.

Померли:

— **Гавриїл Медицкий**, парох в Слободї золотій, теребовельского деканату, упокоїв ся дня 26. червня с. р. в 66 році житя а 30 сьвященьства. В. є. п.!

— **Евстахій Яворский**, студент політехніки, помер в Іванкові над Збручом в 19 році житя. В. є. п.!

Конкурс.

Отсим оголошує ся конкурс на настоятеля інститута сьв. Николая у Львові при ул. Театинській ч. 19 від вересня б. р. Настоятель дістане харч, мешкане, услугу і цїле удержане та ремуперацию після умови з Виділом Руского Товариства педаґоґічного у Львові, а за се має вести наглял дидактично-педаґоґічний над питомцями сего інститута. Перщенство мають безженні учителї ґімназияльні. Подания треба вносити до Виділу Руского Тов. педаґоґічного у Львові (площа Стрілецка ч. 6), до кінця червня с. р.

[1—3] **Виділ.**

Сим поручаємо Вповажнених Панів Петра Сенюту, руского артиста маляря, замешкалого при ул. Жовківській ч. 44 В у Львові і Евстахія Щупляневича, артиста-різьбаря, властителя різьбарско-столярскої робітні, замешкалого при **ул. Батория ч. 32 у Львові**, котрих роботу знаменито виконану в церкві добрянській ми оглядали з великим вдоволенем.

За церковний комітет *о. Р. Шепаровичь*, парох в Добрянах.

Прегарну роботу в Добрянах вище згаданих Панів артистів ми бачили і можемо їх сьміло припоручити кождому.

О. А. Полянський декан.
О. Петро Шалковский совітник.
О. А. Добіцкий. 353 6—10

КОНТОРА ВИМІНИ
ц. к. уприв. гал. акц.
Банку Гіпотечного
купує і продає
всякі папери цінні і монети
по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї. 374

Промеси до всіх тягнень
австрийских льосів.
Безплатна ревізия льосів для всіх тягнень.
Обезпеченє льосів від страт
при вильосованю найменшої виграної.
Сокаль і Ліліен 907b
дім банковий і контора вимін у Львові.

РЕСТАВРАЦИЯ

С. РАЙХА, Ринок ч. 5,

поручає ласкавій П. Т. Публиці в зовсім відновленім льокалю **пільзненьске і окоціме пиво** на скляниці, в комнаті до сніданя, буфет заосмотрений в різні зимні і горячі перекуски, а також **винярню** в пивниці, з входом просто з Ринку або з реставрації, в котрій підчас спеки можна найвигіднійше відотхнути. По театрі горяча кухня, а льокаль отворений до 1 в ночи.

455 5—5 *З поважанем* **С. РАЙХ.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цівівери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством ліварским як вірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всяким дієтетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 1—?

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛІЯ

марки „Edelgeist".



При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживлює нерви.

При змиванню гігієнічно-профілактичне средство против ослабленя з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELLE COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пілеса-Пора тиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлі* в аптиці Ґольдберґа; в *Рящеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Найновійші переписні листки

Шевченко: „Гамалія" 6 гарно виконаних карт 60 сот.
Шевченко: „До земляків моїх" 6 гарно вик. карт 60 сот.
Шевченко: „Наймичка" 8 гарно виконаних карт 60 сот.

поручає 472 1—5

Антикварня Ґрунда

Львів, улиця Театральна ч. 16.

Фільозоф математик, вправний інструктор пошукує лекції на вакації. 475 „Абра" Університет. 1 1

Хлопець 15-літний з інтеліґентного дому, з укінченою IV кл. нормальною, глядне місця в коріннім торговли. Близшу відомість подасть парохіяльний уряд в Вільках мазовецких п. п. Гійче. 471 1—3

Ученик VII. кл. гімн. глядає лекції на село, особливо в гірских околицях. Ласкаві зголошення: Poste restante Працьовитий п. Золочів.

Ученик вишої ґімназиї глядає лекції на село. Адреса: poste restante B. M. п. п. Перемишль. 2—3

Потребую сейчас піддячого до виручуваня мене в дяківстві в дни седмичні, причім буде міг укінчити науку дяківства і побирати науку писарки громадскої. *І. Каптій* дяк і писар гром. Підгайчики п. Зборів. 459 3—4

Ученик VII кл. української ґімназиї в Перемишли пошукує лекції або якогобудь відповідного занятя на час вакацій. М. Оглій.

На Покутю в Косівщині або Коломийщині, близько зелізниці глядає ся фільварку або більшої реальности. Бюро „Realte" Львів 4 0 ул. св. Анни ч. 17. 2—2

Випродаж!

Маю честь повідомити Вповажн. Публику, що в вступаючім від 1887 р. складі паперу і шкільних приладів, заосмотренім також богато в ґалянтерийні товари, студентскі і військові відзнаки відбуде ся через короткий час з причини бурена каменицї **випродаж,** дозволена дотичними властями

Просячи о ласкаві відвідини остаю з поважанем

І. КУПФЕРШМІДТ

при ул. Руській ч 24 (напротив волосної церкви.) 473 1 10

Реальність в рухливім місточку, положена в околици кліматичній відвиджуваній сильно купелевими гостями, разом з добре рентуючим ся коріннім склепом, реставрацією і концесиями до винаймленя або продажи зараз. Готівка потрібна 12.000 зр., решта на гіпотеці. Зголошеня у бюрі дневників Л. Ільона у Львові до ч. 240. 462 2—2

Теофиль Копистиньский

артист-маляр

мешкає 20 літ у Львові, принимає загально, що входить в украсу церковну і просить уклінно Вис. Пр. Духовенство о занотоване адреси до дальших услуг в штуці

Львів, улиця Кравівска ч. 20. 662

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

у **Львові Ринок ч. 11** (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лісок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 782 5—20

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнійше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованем найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в ціні від 120 зр. в гору.

Народна Торговля

поручає у всіх своїх складах

Насїня випробовані [конюшина, люцерни, ламотка, райґрас, бураки, капуста, морхов, петрушка и пр.]

Коси з фірмовою написею „Народна Торговля" по ціні 1·—, 1·20, 1·40 кор. відповідно до величини.

Серпи ковальскі — легкі а зручні по 50—60 сот.

посередничать при закупні всїх родів 280

„МАШИН РІЛЬНИЧИХ".

КОНКУРС.

Видїл філії Руского товариства педаґоґічного в Коломиї розписує отсим конкурс на 30 місць в бурсї товариства для учеників низшої ґімназиї на рік шкільний 1904/5 Услівя принятя:

1. Батько (опікун) ученика мусить бути членом Руского товариства педаґоґічного. (Вкладка річна 1 К, виносове одноразово 1 К).

2. Місячна плата за удержане ученика виносить найменше 14 К.

3. При вступі має ученик зложити, крім належитости за перший місяць, ще й 4 К на інвентар а 4 К за пране (на цїлий рік).

До поданя о принятє треба долучити:

1. Сьвідоцтво убожества, 2. Сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, 3. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика з'обовязує ся умовлену суму за приміщене сина в бурсї кождого місяця з гори платити.

Кождий питомець має привезти з собою 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар скарпеток (онучок), 4 ручники, подушку, коцик або ковдру до накриваня, цїле одїне, плащ і дві пари обуви.

Кожда штука біля має бути виразно назначена.

Питомцям не вільно мати поза бурсою нїякого занятя.

Подана належить вносити під адресою підписаного голови Товариства в Коломиї, ул. Гетманьска ч. 22, найдальше до дня 20 липня н. ст. 1904. На відповідь треба залучити марку за 35 сот.

Бувші питомці мають також внести подання.

Коломия 25 червня 1904.

ЗА ВИДІЛ:

Ев. Кульчицкий секретар. *Сьвящ. Н. Гриньовский* голова. 461 2—3

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливаня в найкоротшім часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Вп приходникам і фундаторам за всї дотеперішні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так на поодинокі нові дзвони як і на цїлі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публиці.

З глубоким поважанем

54 **АНТОНІЙ СЕРАФИН.**

Аґентів не висилаю.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по ціні **2 кор. 50 сот.,** разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланем ґроший.

Набути можна в „Комітеті для будови руского театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по ціні 10 сот. за штуку.

Укінчений абітуриент ґімназияльний пошукує лекції на провінциї. Зголошеня: *І. Тимчук* ул. Пекарска ч. 67, Львів.

Перший руский склад машин до шитя



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту **Зінґера.**

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 813

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

ТУТКИ цигаретові з найлучшої бібулки як: „Le Houblon" „Abadie білі і жовті, „Египетскі" поручає найдешевше Ант. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рящева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рящева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздков (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, площа Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийне удїля і продає всякі білєти та розсилає їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Краєцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

ГРОШІ на 4%

амортизацийні позички удїляємо через перворядні будапештеньскі і заграничні грошеві інституциї до ¾ оцїночної вартости на I. II. місце від 15—65 літ.

Особистий кредит! Для духовних, офіцирів, державних і приватних урядників, купців, промисловців з жирантами і без на 1—15 літ *скоро, точно* і *дискретно.*

Конверзиї банкових і приватних довгів

MELLER LAJOS es TARSAI

банкова комісия

Budapest, VI., David-utcza 15.

(Торговельно-судово запротоколована фірма.)

(Просять ся о марку на відповідь.) 362 31—72

При закупні товарів просимо поминувати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 136. Львів, Пятница 18 Червня (1 Липня) 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 34. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Cholawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ І ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженєм. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ій місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Polnische Wirtschaft!

Коли на приміщенє польских середних шкіл будує ся величаві будинки, що відповідають усїм вимогам безпеченьства, шкільної гігієни та естетики, то рускі ґімназиї — з виїмкою одної лише перемиської, що і так завдячує своє приличне уміщенє баденївському „pod jednym dachem" — містять ся по старосьвіцких будовах, а нераз, як в Тернополи та Коломиї, прямо рудерах, що не то глумлять ся найпримітивнїйшим вимогам гігієни та радше подобають на темні тюрми ніж на новочасні школи, але й з точки безпеченьства людского житя стоять низше всякої критики. Руска суспільність, родичі тих дїтий, що приневолені недбальством дотичних кругів висиджувати по кілька годин денно в тих норах, що називають ся „шкільними салями" та в тих пів-завалюхах, в котрих містять ся наші ґімназиї — домагають ся від ряду років, щоби рада шкільна крайова раз вже зробила лад в тім зглядї. Домагання сї однак остали голосом „вопіющого во пустыни", а тим часом недбальство оплачують наші дїти своїм житем.

Бо ось-що пишуть нам з Тернополя:

„Нинї (то есть „вчера", бо лист носить вчерашну дату — *Ред.*) в мурах рускої ґімназиї, що поміщена в старім повзуїцким будинку, зайшов страшний, до глубини душі потрясаючий факт. Ото около години 10-ої рано, коли на перерву ученики вийшли на подвірє, де розбирають двоповерховий будинок, не обезпечивши его належним огорожженєм, двох учеників IV-ої кляси, Іван Федун та Антін Гук, — як звичайно дїти — підбігли під мур, не надіючи ся нїчого. В тій хвили власне обірвала ся в горі часть муру та кілька цеґол впало на хлопцїв і тяжко їх покалїчили. Непритомних хлопцїв відставлено до шпиталя, але **лїкарі не мають надії удержати їх при житю.** Випадок сей зробив потрясаюче вражінє в цїлім Тернополи, особливо-ж серед тут. Русинів, котрих дїти і своячки є ученицями рускої ґімназиї. Всї в крайнім обуреню вказують як на виновників нещастя на компетентні власти, а іменно на раду шкільну краєву, котра мимо того, що міністерство просьвіти давно вставило в буджет відповідну суму на будову рускої ґімназиї в Тернополи, до нинї ще „не може найти" відповідної площи на будову і „торгує ся" без кінця, коли між тим наші дїти марне гинуть..."

Так пише дописуватель. А ми додамо, що обуренє тернопільских горожан більше ніж оправдане! Тернопільске нещастє се справдї овоч тої polnische Wirtschaft, яка управляє ся супротив руских ґімназий, се повітовий — minimum платї для начальників того примищування руских середних шкіл по рудерах і завалюхах, на яке у нас стілько було жалоб. Та звісні чинники глухі були на ті голоси осторогн — проці-ж вони виходили від „warchoł-ів", котрі „wi czuie barzekają" — поки не доведено до того, що двох душ в самій весні житя, двох руских дїтий, дві потїхи та надії своїх родичів не заплатять мабуть сей політики своїм житем, — а бодай лише досмертним каліцтвом.

Лише огляд на прокураторский олівець здержує нас, щоби ми дали висів тому всему, що нам в виду сеї страшної події насуває ся під перо і що ми властиво про цїлу ту polnische Wirtschaft повинні прилюдно сказати. Та на адресу ради шкільної краєвої, на адресу пана Піляжка і его дорадників мусимо заявити: коли сї дві нещасливі жертви їх польскої господарки не вратують ся від смерти, то спочине вона на їх совісти!

Ба, а що чувати з будовою рускої ґімназиї у Львові, що також тягне ся вже роками і не може дійти до путнього кінця? Чи і тут буде ся ждати, поки наша молодїж не стане переплачувати недбальства здоровлєм і житем?

Пропали мандатори.

(*Дописъ з Борщева.*)

Дня 27. червня 1904 відбула ся в борщівскій раді повітовій в справі замаху на автономію громадску анкета нійтів з членами рад громадских з цілого повіту.

Маршалок повітовий гр. Борковскій піддав зібраним около 300 членам анкети під голосованє три резолюції:

1) чи добре було би злученє примусове дрох громад, котрі суть за слабі до виповнюванн обовязків з власного і переказаного обсягу дїланя?

Одноголосна відповідь: *ні!*

2) Чи потрібно і яке належитість означити мінімум кваліфікації для начальників громад?

Однодушна відповідь: *ні!* (Часом і по більшій части „кваліфікований" начальник ґірший о много від аналфабета. Впрочім не знати, що пашоє розуміють під кваліфікацією? Лише отже не накладати нїяк обмеженя, ніж давати обмеженя в користь шляхотских банкротів, а опінія вибиральних, коли лише не буде деморалізуючого впливу і напору звісних чинників, все вибере такого, що буде добрий громадї, отже і найлїпше „уквалїфікований".)

3) Чи треба означувати — через видїл на громади?

Однодушно: *ні!*

При третій точці забрав голос чесний Ф. з Самогова і доказував, що порядний чоловік за свої невеликі чинности в громадї малій, котру всякі драчі нищать, може і гоноровo свій уряд повнити, на що я навіть приміри.

Голосованє відбуло ся як по 4. годині з полудня. Рано відбувало ся засїданє видїлу ради повітової. Поміж зібраним народом вештали ся панські посїпаки з ради повітової, щоби звідати ся про загальний погляд учасників анкети. Нїчого потїшаючого не довідали ся і длятого мабуть зволїкали пани справу обрад до пізної пополудневої пори. Люди мусїли ждати, бо все бояли ся, щоб аранжери зборів не взяли пару хрунів та не порішили справи проти волї усего повіту.

Було-ж між народом нарікання що не міра! Яким чином справу, проти котрої цїлий нарід Галичини уже раз запротестував, знов відновляє ся? На якій основі чинить се найвисша автономічна власть в краю і то проти інтересів самої автономії? Як можна в так горячий час робіт відривати сотки господарів та волїти їх милями до Борщева, коли проціньсї, разом з маршалком повітовим, видїлом краєвим і усїми Чарторийскими знають гадку народу? Не вжеж тоті пани, що не мають що робити, видумують пісенїтниці та мужикови, що робить на хлїб насущний, заберають дорогий час на марниці? Ось такі питаня може було чути між ждучим народом а зауважали се і пани з повіту та хотїли успокоїти „роптаючих". Звели отже на конець справу на квестию „кульчиків", які обовязані в пограничних повітах носити свині („ковтки") в ухах. Маршалок, видячи, що мимо усїх заходів анкетовці не дають ся піддурити і ухопити на удку, подав надпрограмово до відомости зібраних, що уже пішла реляция (від кого?) до Відня, аби ті „ковтки" свині вже більше не носили, бо суть непрактичні. Але то така справа, що за неї — як казав — нїхто не винен як лиш Німці, що щось подібне видумали. Бідні тоті Німці, на котрих все звалює ся — але якби так польскі верховоди взяли собі приклад з Німців, то було-б трохи вільнїйше дихати в Галичинї.

Робота у поли здає ся була і причиною, що нїхто з рускої сїльскої інтелїґенції не явив ся межи анкетовцями, а проціньже суть деякі члени рад громадских із інтелїґенції. Ово сумно і самі мужики нарікали, що де обернуть ся усе сердак тай сердак, а проціньже звісно, що коли мужикови буде добре, то і інтелїґенції буде лїпше. Найбільше же виноваті стали самі борщівскі міщани, з котрих тілько одиниці заняли ся щиро справою, а усї прочі показали ся рівнодушними, ніби се до них і не відносило ся. А шкода, бо кождий знає, що справа борби о громадску автономію проти нових атакїв польскої верховодячої кліки з ії окружними громадами і мандаторами — для нас всїх дуже важна. Тому тим більша честь селянам, що зрозуміли вагу анкети і явили ся в відповідним числї як воїни на загроженій станици, дали по носї всїляким повітовим махерам і новому польскому проектови — на zniszczenie Rusi.

У.

Справи заграничні.

Правда чи поголоска?

„Daily Chronicle" принесла онодї сенсацийну вість: після спеціяльного кореспондента бюра Лафана цар покликав комісию знатоків, яка занимав ся квестию парляментарної системи, що має бути заведена в Росиї по укінченю війни. Причина покликання сеї тайної комісиї має спочивати в невдоволеню з абсолютизму, що показав тепер усю свою недолядність. Уложенє плянy нової конституциї напотикає однак на трудности, бо в верховодячих кругах нема згоди що-до способу розвязаня квестий. Найбільше російских політиків заявляє ся за конституцию нїмецкої держави, що найлїпше має відповідати структурі теперішної Росиї. Нїмецка конституция подобає ся також царевичу, бо цар все-таки хотїв би задержати собі відповідний вплив на ведене справ внутрішної і вніщної політики. Длятого провідна думка нової конституциї має лежати в надїленю суспільности як найбільшою свободою критики адміністрациї, а незначною лише інтеренцию в веденю справ. Значить намірений російский парламент буде лише інституцию дорадною, а рішати буде з силою обовязуючою тілько в денних справах, як в справі податків і всяких таких квестиях, що належать вже тепер до земств.

Другу ґрупу проектантів представляють тоті, що не хочуть парляменту, але промовляють за реставрацию областних соймів. Прихильники того роду реформи зазначують, що соймова орґанізация в пятома великоруск. народови та що ей внесла насильно своїм осир d'etat царица Анна, так що вони суть лише в завїшенню і повинні бути привернені до давної ваги. Розумієсь однак, що давні соймы своєю компетенциєю не відповідають вже тепер вимогам державного житя і проектанти признають самі, що компетенция сих соймів мусїла-б бути дещо розширена.

С. Русова про Івана Франка.

Як-раз минає трийцять років від того часу, коли в львівскій часописї „Другъ" появила ся „Моя пѣсня" Джеджалика [1]), чоловіка що тодї перший раз вступив на публичну літературну арену, а якому доля призначила сповнити велику місию. Тим чоловіком був Іван Франко. Нинї про нього знає цїла культурна Европа й Америка, ним дорожить цїла українська інтелїґенция по обох боках кордону, його любить вся сьвідома селянська маса австрийскої України. І що раз більше його твори розходять ся в широкі круги австрийських Українців, що раз більше відчуває ся потреба нових й нових накладів. І тут в Галичинї, після наших сил, ту природну потребу заспокоює ся. Пригадаю хочби нове видане частини творів Франка в десятьох томах, розпочате в 1903 р. д. Хойнацким, а доведене тепер до четвертого тому. Так само рухлива „Укр.-руска Видавнича Спілка" у Львові почала також видавати окремими томами ті твори Франка, за якими нинї найбільший попит. Крім того й „Педагоґічне товариство" старає ся своїми виданями поодиноких творів Франка заспокоювати ті наші культурні потреби. І ще инші особи чи інституції раз враз видають ті знамениті твори.

Та инакше воно на російській Україні. Про народні маси нема що й говорити; до них не допускають ся сьв. Письма по українськи, а не то, щоб вільно було йому читати Франка. Така йому вже заплата за кров і податки! Але не лїпше було і з українською інтелїґенцию. Вона, правда, читала твори Франка, а читала їх не по українськи, в оригіналї, а в перекладах, здавених по російськи. Тільки дуже рідко доходили там оригінальні видання з Галичини. Так було до 1903 року.

В тім роцї вдалось київським Українцям добути від петербурської цензури дозвіл видати перший раз твори Франка в Росиї по українськи і недавно вийшло в Київі в серії „Українська Бібліотека" два томи оповіданъ Франка п. з. „Въ поти чола". Таким чином російські Українці перший раз мають змогу прочитати твори свого найбільшого сучасного письменника в оригіналї. Припало то як раз на час трийцятьлїтної літературно-наукової і суспільної дїяльности автора.

З нагоди появи тих творів заговорило богато голосів в російській пресї між ин. забрала голос в тій справі звісна С. Русова в журналї „Южныя Записки" 1904 Нр. 26 (з 19 червня). Цїкаву ту статю, що нераз дуже вірно характеризує нашого автора, подаю в дослівнім перекладї.

Ір.

„Тільки що йно випущені з друку два томики творів Ів. Франка є цїнним вкладом в нашу українську літературу. Імя Франка знакоме й дороге для нас від давна: то не тільки імя одного з найбільших артистів нашого слова, Франко то символ союза і духової єдности двох розірваних історию, але близких і рідних душею частин України, то символ горячої любови до рідного краю і високого етичного ідеалу суспільного дїяча. До того часу його твори друковались у нас тільки в перекладї на російську мову, а в оригіналї тільки в галицьких виданях, що доходили до нас припадково. Київске видане „В поті чола" — перший передрук його творів на Україні, хоч ті „оповіданя" є тільки невеличким відрывком з величезної творчости Франка, одначе не можна не затриматись на них з особливою увагою. Правда, про Франка вже богато писало ся і в нас на півдні і в столичній пресї, а дуже недавно розбори його творів була присьвячена дуже докладна стаття д. Ефремова в „Кіевской Старинѣ" [2]), але велика творчість дійсного артиста тим й відрізняєть ся, що безконечно богато критиків можуть находити в ній все нові невичерпані вартости. В його руках найбільш буденне житє, найбільш з'ужита тема дістає оригінальне освітленє і глибоко зворушаюче змальованє. В суті річи всї українські письменники пишуть одно й то саме: вони рисують нам народне житє. Але як ріжно виступає воно під пером Мирного, Грінченка, Коцюбинського, Франка і Стефаника. Всьо то, що в кождого з них можна зустрінути окремо, в творчости Франка лучить ся разом і дає повне артистичне вражінє. Коли-ж пригадати, що оповідання „В поті чола" написані ним вже майже 20 років тому назад, то й видно, що Франка можна сьмило вважати основателем сучасного нашого літературно-артистичного напряму, так як Шевченко 40 років тому назад був правдивим творцем всьої української поезиї. Франко створив тип тих коротких реальних і глибоких народних нарисів, пронизаних любовю до чоловіка, які тепер творять славу нашої сучасної української літератури. „Коли є ще на сьвітї поезия то її треба шукати між народом", сказав Добролюбов. Франко, як видко, не дуже любить Добролюбова [3]), між тим до нїкого так гарно не можна применити богато слів того нашого [4]) публіцисте-критика, як именно до Франка: чи-ж не він посьвятив свою творчість дай народу, його страданъ, його гіркої долї, чи-ж не він віддав всьо своє житє для служби великій демократичній ідеї? Розуміють ся, сила артистичного таланту показує ся у всїм, чого вона не діткне ся: просте оповіданє Гаршіна „То чего не было" — безсмертне, хоч героями його є слимак, ящірка і ин. незамітні істоти. Тим дорожні ті твори, де малюнча сила таланту лучить ся з глибокою ідейностю змісту. Хто-ж може оспорювати, що народна маса є найбільшим обектом сьвітової штуки? Розуміють ся, перед нами, в ґалереї народних типів Франка, не богато гарних, дихаючим здоровлєм образів; але дивлячись на його знеможених робітників і погибаючих людий, знов пригадують ся слова Добролюбова, про типи з народа: „хиба-ж я (народ) виноватий в тім, що так жалісно народив ся, що мої риси знівечені злиднями, а деколи і пороком? Але в тих бідних, змарнїлих рисах горів колисьто ентузиязм відваги і свободи! Але під тими лахмітями тече кров, що її проливав я за вас на перший звиз вітчини"... [5]).

Франко знає гарно, як серце бєть ся під лахмітями одного або другого з його героїв. Він не ідеалізує їх, як ідеалізує своїх босаків Ґорький, — він не прибільшує безрадність житя, як деколи робить Стефаник: Франко ясно дивить ся довкруги, його зір проникає до самого дна темної печери, де ворушать ся в злиднях, в пороку і в пониженю нещасні відкиди егоїстичної суспільности. Оповіданє „На дні" можна взяти за найбільш характерний твір Франка, тут форма не уступає в артистичнім викінченю змістови. Простота концепциї особливо сильно дїлає на читача. В поліцийній кватирі сидять

[1]) Другъ, 1874, Нр. 4,: Джеджаликъ, Моя пѣсня.

[2]) Кіевск. Стар. Нр. 11 і 12 за 1903 р. Поэтъ борьбы и контрастовъ.

[3]) Літ.-Наук. Вісти. 1904, II. статя Франка із за статї „Новое и старое въ современной малорос. литературѣ".

[4]) Цїкава неконсеквентність: українська література „наша" і російський критик-публіцист Добролюбов також „наш".

[5]) Сочин. Добролюбова Т. II. ст. 339, вид. 1885 р.

Фірма

М. Шварцвальд

передтим

Герман Найвельд

у Львові, Ринок ч. 23

оповіщає, що з причини кінчачого ся сезону продає: всї блаватні вироби по значно знижених цінах, як пр. вовни, батисти, воалї, зефіри, левантини, ажурові вироби, димки для льокаїв, сірі полотна, пікові каци і ріжні купівлеві вироби, як також літні хуст и, готові галькі і шовкові вироби на блюзки і сукні. 476 2—?

Прихильність царя для парляментарної реформи має походити вже з тамтого року, коли то кн. Волконський предложив цареви в Дармштадї мемориял о конечній потребі заведення конституції. Розказують при тім слїдуючу подїю: ґен. ґубернатор Нижного Новгорода мав предложити цареви реляцию про великі надужитя чиновництва, замічуючи, що брак публичної контролї не дає можности усунути сї хиби. Тодї цар мав на дотичним манускриптї дописати оловцем власноручно: „Єто на жаль вярна“.

Тілько розказує інформатор „Dail-и Chroniel-a“ о скілько се правда, покаже може будучність. В кождім случаю варто було подати сї реляцию англїйского дневника, бо не може бути, щоб всї ним подані факти були схоплені з воздуха.

Війна.

Движеня війск.

Про рухи японьских війск цензура японьска не пропустила доси анї одної вістн. З російских певних жерел маємо лише рапорт Куропаткіна о подїях в днях 25, 26 і 29 червня, але з сего рапорту не можемо мати найменшого понятя о значеню рапортованих подій, бо — як звичайно, так і тепер — з сего російского рапорту не можна довідати ся, в котрій сторонї свїта дїє ся се, про що рапорт доносить. Коли рапортовані Куропаткіном перестрілки передних сторожий відбули ся денебудь на північ від фенчуліньского хребта гір, то хоч їх результат був би після рапорту некористний для Японців, ми мусимо принятн, що в данім місци Японцї осягнули цїль, бо сфорсували перехід через горн. Колиж сї перестрілки відбули ся на полудни гір, то се буде доказом, що атак на гірскі проходи, розпочатий, еще в недїлю, Японцям не повів ся. Ось рапорт Куропаткіна:

Дня 27 червня о год. 8 рано російский віддїл відпер японьску передну сторожу зложену з кінноти і піхоти і занив стацию Сен'ючен. О 9 рано помічено, що японьска бриґада піхоти від фронту і боків, обходячи російске крило, наближає ся до російского віддїлу. Місто Сен'ючен було обсаджене Японцями, отже російске військо цофнуло ся о год. 11 поволи на північ. Оден офіцир і 10 салдатів ранені.

Патрольоване на дорозї з Саксотану до Ками ствердили присутність 6 японьских компанїй і 2 швадронів коло Маятадзи. Ранені: 5 козаків, капітан і лйтнант, котрий умер.

Дня 25 червня прийшло до битви з японьскою передною сторожию коло Сімяку. На другий день одна бриґада японьскої піхоти з двома батериями обсадили Сендіао і розпочали пальбу на російску передну сторожу, котра обсадила позицию коло Чорної гори на полудне від Сіякотану. Російскі три компанії видержали, аж прийшла поміч. Одна полева батерия і одна гірска заатакували японьскі позициї і зачали стріляти на японьскі батериї і густі ряди піхоти, котрі показали ся на лївім російскім крилї. О 1 в полудне Японцї зачали уступати. Росияни гнали за ними аж до Сендіао. Росияни мали: погибших 6 салдатів, ранених 2 офіцирів, 33 вояків.

Дня 27 о 6 рано розпочала ся борба коло Сіякотану; одна полева батерия, одна гірска знов відігнали японьску піхоту, японьска батерия мусїла замовкнути. Часть російскої піхоти виконала енерґічний атак і відперла Японців від свого правого крила. Битва тревала до 5 пополудни. Одинацятий віддїл батериї бив ся незвичайно хоробро, бо звернув ся против проходу Санкай і 8 японьских віддїлів і витревав так довго, аж ворог вистрілав всю амуніцию. Російских страт еще не обчислено, але вони ще більші, як 50 людий і 20 коний.

Дня 26 червня оден японьский баталїон і оден швадрон оперували на північній лінії від С'юяну на Гайчен і обсадили Чігуантїен, 6 км. на північний схід від Сіякотану. Вечером того самого дня помічено на дорозї з С'юяну до Гайчену 27 японьских баталїонів, котрі концентрували ся коло Вандзіяпудзи. На другий день Японцї заатакували російский фронт коло проходу Далін. Мали більше менше дивізию піхоти 3 полеві батериї. Помітивши зворот Японців на своє праве крило, Росияни цофнули ся. Японцї здержали марш наперед. Російских страт доси еще не почислено, буде до 200 людий.

Дня 26 м. м. Японцї машпрували на проходи Фенчулін і Модулін, ідучи на російский фронт, в части знов відступали на становище коло проходу. О год. 4 Японцї обсадили прохід Кудіялїн на великій дорозї до Ляояну.

Дня 25 червня Японцї розпочали також похід від правого крила. Дня 26 обсадили Сайматсї. Віддїл з 3 компанїй і 1 швадрона вийшов з Сайматсї і зразу побив російскі сотнї, що стояли в передних сторожах, але пізнїйше Японців відперто.

З сего рапорту ясне лиш се, що цїлий японьский фронт, розтягаючий ся на 250 км. від західного берега Ляотуна аж до Займатсї, розпочав в недїлю марш на лінію манджурскої зелїзницї, на котрій стоїть російска армія з головною квартирою в Гайченї або Дашічао. Чи японьска армія або хочби ї передні сторожі вже денебудь перейшли гірский хребет, розділяючий обі армії, сего з рапорту Куропаткіна нїяк не можна зміркувати.

З приватних жерел доносять, що японьска армія ґенерала Оку вже в недїлю обсадила Кайчу [?] і що Японцї вкладували новий корпус коло сего міста. Льондоньскі дневники доносять, що три японьскі дивізиї машпрують від сходу на Ляоян і що лінія відвороту Куропаткіна вже загрожена [?]. Японцї мають вже бути 16 миль від Ляояну. З Тянтсіну і Чіфу доносять (здавсь очивидцї, котрі нїчого не видїли), що коло Кайшіну прийшло до другої битви, в котрій Росиян побито. Куропаткін уступає на північ, аби ему тимчасом Японцї не відрізали відвороту.

(Телеґрами).

Льондон. Таймс доносить, що Японцї здобули не форти під Порт-Артуром, але горби коло Такушану, положеного на схід від Порт-Артура. Сї горби високі на 440 стіп, віддалені лише о 3 англїйскі милї від внутрішнього порту. Японьска артилерия може бомбардувати звідси порт і доки.

Чіфу. Японцї заатакували Порт-Артура в недїлю рано від північного сходу і обсадили три ґрупи горбів. Росияни цофнули ся поза внутрішні фортифікациї. Уфортифіковані горби Японцї взяли приступом. Уступаючи, Росияни лишили там 2 гармати і богато карабінів. Дехто здогадусь, що Японцї взяли тілько Шікван, зелїзничу стацию коло Порт-Артура.

Токіо. Потверджепя вісти о забраню фортів під Порт-Артуром доси нема.

Льондон. В. Р. доносить з Ляояну, що Японцї сфорсували перехід Мотієн і машпірують на Ляоян. Російскі війска під командою ґр. Келера обсадили сильні позициї, домінуючі над дорогою від сторони приходу. Японцї намірають відтяти російске полученє на північ від Ляояну. Куропаткін з великою силою оперув коло Гайчену.

Сеул. Владивостоцка ескадра, зложена з 3 кружляків і 10 торпедовців бомбардувала Ґензан, даючи 180 стрілів.

Токіо. Де ґензаньского порту вплило 6 російских торпедовців, котрі дали 200 стрілів на японьску кольонїю. Затопили оден пароход і оден малий корабельчик. Торпедовцї получили ся відтак з трема кружляками, що стояли за портом і разом відплили. Легко ранено двох Корейців і двох японьских вояків. Шкоди в будинках невеликі.

Льондон. D. Express доносить, що російского ґенерала Келера, котрий мав здержувати похід Японців на Ляоян, Японцї присилували уступити під мури Ляояну. Японцї знаходять ся лише о 7 англїйских миль від Ляояну [?].

ТЕЛЕҐРАМИ.

Ческа обструкция.

Прага. П. Крамарж відповідав инїї на виводи члена палати панів, д-ра Матуша против обструкції. Крамарж признає, що обструкция робить Чехам великі шкоди, але ся шкода не рівна погромови, який ческий нарід потерпів би, коли би показало ся, що розпочатої борби не може перевести до кінця.

На Угорщинї.

Будапешт. Банфі заповів на второк велику інтерпеляцию в справі неузнаня мадярскої мови в урядах дипльоматичних. Кажуть, що сторонництво независимости перейде до острійшого тону супроти теперішного правительства Тіси.

Ватикан і Франция.

Париж. На засїданю буджетової комісиї п. Семба вніс, аби міністер внутрішних справ і президент міністрів дали в комісиї виясненя в справі кредиту на амбасаду при Ватиканї.

НОВИНКИ.

— **Ad maiorem Poloniae gloriam** ростуть в східній Галичинї косцьолки як гриби по дощи. В самій Жидачівщинї поставлено або запроектовано послїдними часами ні менше ні більше, лиш десять костелів, косцьолків і каплїчок. Особлившою ревностию в тім напрямі визначає ся кс. пробощ Тшопіньскі з Кохавини. Сей „szermierz polskiej wiary“ занимає ся надто парцельованем сел між мазурских кольонїстів і фундованем нових лат. парохій. Сего року уфундував кс. пробощ дві нові експозитури: в Яйківцях, де поселили ся Францїшкани, і в Дашаві, де спровадженo Салезіянів. Надто основано в тих селах школи з „сьостшичками“. Не від річи буде згадати, що рухливий парох Кохавини спору пайку доходів збирає з датків руских путників, в чім ему на сором помагають і деякі рускі сьвященики — ради кількох марних сребренників. — *И*

— **Утраквістична місия!** Офіціяльна ей назва: „велика осьмидневна р у с к о - польска (отже передовсїм руска!) місия“, а має відбути ся вона в Коломиї, в костелї Єзуїтів та заходом Єзуїтів, в другій половинї липня. Для „ратованя підупадаючої віри на Сходї“, як то недавно ляментував в соймовій салї кс. біскуп Пельчар — спроваджує ся в столицю Покутя аж кількох арцибіскупів і біскупів, стягає ся проповідників „слова божого“ в роді пралата Ґромніцкого, — а рівночасно робить ся енерґічну аґітацию між руским населенем блискших і дальших парохій, принаджує ся его тим, що ніби на місиї має проповідати також много руских сьвящеників, а навіть рускі достойники в епископских ризах. Ми се добре розуміємо, яка цїль ке-руе коломийскими Єзуїтами, що від ряду пїт чи то з проповідниці чи сповідальниці приманюють до себе вірних рускаго обряду. І як-раз тому вважаємо й ширене вістий про участь рускаго духовеньства звичайною аґітацийною штукою. З нашої сторони нема найменшої п р и ч и н и, анї інтересу, особливо при нинїшних відносинах, заводити й документувати перед сьвітом дружбу на спільних руско-польских місиях і колиби управа рускої церкви бачила дїйсну потребу устроїти в Коломиї велику місию для рускаго населеня, то зробила би се без сумнїву в л а с н и м и силами і під в л а с н о ю ф і р м о ю, а не потребувала би аж вислугуванем ся коломийским Єзуїтам виставляти собі перед своїми і чужими сьвідоцтво власної немочи й другорядности. Тому й зволять ОО. Єзуїти дати собі спокій з аранжованем місиї для рускаго народа та не вмішувати ся у внутрішні справи рускої церкви. — *Х.*

— **Вшехпольска дневникарска качка.** Тамтого тижня подали ми вістку, що до ваґона зелїзничого поїзду, котрим епископ Хомишин виїхав із Станиславова до Відня, хтось стрілив чи кинув камінцем, так що наслїдком того в шибі ваґона осталась дїрка. Сьвідком тої пригоди мав бути директор почт п. Саферович, що мав їхати в товаристві епископа. Тоту вістку подали ми, а також инші рускі і польскі часописи, за Słow-ом polsk-им. Від одного інтелїґентного чоловіка, котрий їхав згаданого дня тим самим поїздом, довідуємо ся, що донесена „Słow-a polsk-ого“ є наскрізь неправдиве. До ваґона, котрим їхав епископ Хомишин, нїхто не кинув каменем, а так сам о сьвідком мнимого атентату не міг бути п. Саферович, бо епископ Хомишин їхав сам оден в товаристві одного сьвященика. Фактом є лише то, що в однім з подальших ваґонів того поїзду пукла шиба, але нїкому з подорожних і через думку не прийшло здогадуватись в тім якогось атентату. Патент на відкрите атентату належить ся доперва кореспондентови „Słow-a polsk-ого“, котре взагалї до своїх дописувателїв не має щастя — особливо там, де розходить ся о Русинів.

— **Борба о еміґрантів.** Перевіз европейских еміґрантів до Америки відбував ся доси трема дорогами. Перша дорога виходила з Німеччини і Анґлії. В тих державах утворились транспортові товариства, котрі війшли в звязь із зелїзницями, ведучими до Бремен, Гамбурґа і Антверпії, побудували для еміґрантів приюти і наняли собі численних аґентів, що наганяли товариствам з ріжних країв та держав до перевозу еміґрантів а тим самим ґроші. Друга дорога до Америки виходила з Італії, де „працювало“ лише одно пароплавне товариство, що вивозило еміґрантів з Ґенуї. Вкінци можна було їхати і з Австро-Угорщини, котра підпомагала „австро-американьске товариство“ за перевіз еміґрантів з Трієсту і Ріки. Одиак се була найменше уживана дорога, бо перевозом еміґрантів на тій лінії займало ся всего три пароплави. Так уложили ся транспортові відносини головно тому, бо найбільше еміґрантів доставляли з початку Япан і Німеччина. В послїдних двох десятках лїт наступила зміна. Еміґрацийний рух в згаданих державах ослаб, а за те головний континґент еміґрантів до Америки почали доставляти Італія, Австрия і Росия. Певна річ, що в слїд за тим перевозовий рух звернув ся на Ґеную та Трієст і Ріку з великою материяльною стратою для німецких і англійских транспортових товариств. Почалась сильна конкуренция, аґенти одних і других товариств розвинули в Австро-Угорщинї горячу аґітацию. Ту критичну пору вибрав Американець Морґан, щоби завдати европейским товариствам рішучий удар і загорнути перевіз еміґрантів з Европи до Америки в свої руки. Маючи де-

---

під арештом ріжні представителї і скривдженого і порочного люду: до них на гірку насьмішку судьби прилучують і найбільш чистого, морального, розвитого чоловіка; і його-ж, в надії пожившти ся його грішми, убивав оден з його недобровільних співмешканців.

— Знаєш, ми кождого дня переходимо коло нього, але кождий з нас представителїв щасливої меншости, вважає то місце чимсь далеким, чужим, що не має стичности з нашим житем. Яке нам в тім дїло, що там в вонючій темній ямі тримають ся люди на пів здичілі від свого нелюдського жита, а там, в тім беріогу доходять до послїдного степеня здичілости. Але ті люди — наші брати; чи-ж ми маємо право їх нехтувати, не подати їм помічну руку? Франко по мистецьки рисує кожду індивідуальність тої ледачі, рисує цїле те пекло, в якім вони мучать ся материяльно і морально, і на дні тих мрачних нами убитих душ, він видить ще не зовсїм погасле сьвітло, сьвяту іскру людяности. Бовдур — що плаче над убитим ним чоловіком, Бовдур, що дійшов до зовсїм животного стану і прийшов до себе після свого страшного простушку — говорить дуже глибоку правду: в своїм грісї він тільки на пів винноватий, друга половина лежить на нашій совісти, на совісти всїх тих, хто холоднокровно, безучастно проходить коло тюрми, коло обірваного голодного брата, що находить в тюрмі, в вонючій кватирі, одинокий „приличний для його розпусти“ приют. Але коли і на дні душі такого пропащого типа, як Бовдур, ще горить сьвітло сьвідомости, совісти — то прочі арештанти далеко не утратили людської подоби. Пригріті ласкавістю Андрія Темери вони з утїхою, всї разом гостять ся на його рахунок і сердечно дякують йому за те, що дав їм змогу, хоч на короткий час забути свої брудні стїни. Сердечне горе зібрало їх всїх над трупом Темери.

Глибоко і гарно написане „На дні“, одного того оповідання було би досить для ніколи не вянучої слави артиста; але перед нами цїлий ряд типів; всї вони „в потї чола“ здобувають собі право на житє, їх окружає стадо жадних експльоататорів, вони ссуть з них соки, збогачують ся на їх рахунок, і Франко рисує оба табори однаково правдиво. А що особливо чарує в його оповіданях, то промінї добра, що на хвилину осьвічують найбільш темні картини житя: столяр Сипмак, що вмирав в гнилім кутї жидівського шинку, загрітий ласкавістю дівчини; чужа вона для нього, але кождого дня прибігає вона до всїма забутого дїда, приносить йому, „що йому треба“, сидить з ним, відриває ся від хорої матери, щоби відвідати калїку. Хто вклав в дїточе серденько те чуте на чужі терпіня, на старечу самоту?

В оповіданю „Сам собі винен“ скільки глубокого жалю і співчутя для горя Миколи Працї, висказує цїла громада односельчан! А скільки етичної добродушности в оповіданю „Добрий зарібок“, де говорить особа самого потерпівшого героя: дїд і баба заробляли на житє продажю мітел, коли несподівано на їх нещасте попав ся їм „горбатий канак“, всьо вивідав у дїда про його ремісло, замовив у нього сотню мітел, розуміть ся не приняв замовленя, а дїда несподівано обложили таким надмірним податком за його промисл, що прийшлось дїдови й бабі хату рідну продати. І нїякої злоби, ясна добродушність так і осьвічує ту патріярхальну пару. Так, люди не звіри і під лахмітями героїв Франка бють ся чесне, добре, знеможенe серце. Треба богато любити людий, щоб так писати. Прочитавши „В потї чола“, зрозумієш всю щирість стиха Франка:

Мені так дуже жаль усїх людий
Тих бідних заслїпленних. Я їх тан
Люблю з їх слїпотою й лютим горем —
З їх поривапем до добра!

і стає ся ясною основна думка поета:

Не в людях зло, а в путах тих,
Котрі незримими вузлами
Скрутили сильних і слабих
З їх мукою і їх дїлами...

Розвязати ті пута можна тілько збільшенем сьвідомости і любовю. Учителем такої сьвідомої любови й в Франко, як артист реалїст і мислитель гуманіст. Всьо його житє — боротьба за права пониженої людскости, всьо його житє — тяжка лихорадочна робота над просьвітою рідного краю. Що може бути вище від того? Така гармонія особистої етики і артистичної творчости надають тій останній окрему силу чистоти і щирости.

Д. Ефремов в своїм критичнім нарисї про Франка „Поэтъ борьбы и контрастовъ“ висказує жаль, що житеві услівя і обставини, серед яких Франкови приходить ся творити, не дав йому спромоги викінчувати свої твори, зівсїм віддавати ся своїому натхненю; він нарікає, що поетови приходить ся з'ужитати свої сили на найріжнороднїйші „потреби дня“; він є і ученим і критиком і редактором і корректором і перекладачем і суспільним дїячем. Але надармо д. Єфремов думає, що при спокійнім забезпеченім житю Франко творив би більше і лїпше. Ні, наведений ним афоризм Золї: „ґроші обезпечають появу великих творів штуки“ — в своїй основі неправдивий: ґроші криють в собі неправду, а неправда не може служити за основу до розвою чого небудь великого. Забезпечене житє для артиста то смерть натхненя. Безсмертні твори людскої штуки утворені на порожний жолудок: Ветовен був бідний, Мільтон був слїпий, Антокольский творив Грозного в найбільш розпучливий період свойого житя.[6]) Для творчости не ґроші потрібні, їй треба конечно свобідного стремлїня; Франко в потребі, обтяжений р о б о т о ю, щасливий поет[7]) Йому прийшло ся жити й працювати в такий час коли подих чарівниці волї доторкнувсь його рідного краю і він стрепенувшись від її цїлющого дотику несьмілими кроками пішов на стрічу своїй свободі, своїому духовому національному освободженю. І. Франко його поет, його учитель, його перший робітник; він його своїм натхненем і своєю сильною робітничою рукою спрятував з його дороги всї перегороди і каміня. Двайцять пять років артистичної дїяльности Франка припадають разом з часом пробудженя Галичини, її літературним розцьвітом і політичним розвоєм. Для поета така епоха найбільш щаслива, а Франко, що жив одним житем зі своїм народом, запевне дістав у своїй кипучій дїяльности більше натхненя, більше сьвятих незабутих хвиль, як ситий Золя, що з боку слїдив житє і створював його в тишині розкішного кабінету. Франко сам не раз в своїх поезиях, де виразило ся всьо його лїричне самопочутє, говорить, що праця одна дає йому цїль в житю і задоволене. Коли-ж він говорить про себе: „ти слуга нещасливих, працюй для них словами і руками“ — то кождий чує в тих словах не пусту поетичну метафору, а правду.

Так Франко не тільки поет нещасливих, він й їх заступник; разом зі своїми народними героями „в потї чола“ він робить велику роботу: просьвічення незрячих, одобруханя жорстоких великим словом любови, великим приміром самовідреченої роботи. От чому і для Галичан і для Українців в імени Франка втїлила ся лїпша віра в добро і щастє рідного краю.

С.-Петербург 21 марта 1904 р.

С. Русова.

---

[6]) З поглядами д. Русової, що „забезпечене житє для артиста то смерть натхненя“ нїяк не можна згодити ся. Пригадаю тут тільки ґенїїв нїмецкого Ґетого, польского Міцкевича, великорускаго Пушкіна, які чейже мали аж над міру „забезпечене житє“. — *Кр.*

[7]) „Гай, гай, Вашими-б устами та мід пити, Вп. пані Русова!“ скажу тут словами того-ж Франка (Л. Н. Вісти. 1904, II, ст. 78). — *Кр.*

шевий уголь, достаточний капітал і оплачуючи невеликі податки, Морґан сполучив американські пароплавні товариства в оден „трест“ (спілку) і знизив ціни за перевіз до Америки. До борби з Морґаном виступило анґлійске пароплавне товариство Кунарда (Cunard). Межи Морґаном а Кунардом почалось суперництво в зниженю цін за пасажирські білєти, котре довело до того, що за 88 корон можна було переїхати ся з Европи до Америки і з Америки до Европи! В тоту борбу вмішали ся правительства австрийске і угорске. Австрийске правительство приказало „австро-американьскому товариству“ заняти ся перевозом еміґрантів, а угорске, бачучи, що на случай побіди Морґана ціна за переїзд буде значно підвищена, постановило піддержувати Кунарда, обіцюючи видати ему премію за кождого пасажира, взятого в Рещі. З другої сторони правительство Сполучених держав попирає Морґана і постановило стягати з еміґрантів, що прибувають лїнією Кунарда, вступну таксу в такій висоті, яку становить премія, видана правительствами европейских держав пароплавним товариствам за кождого пасажира. Але ту перепону, як і ще деякі инші, роблені американьским правительством, усунула австро-угорска дипльоматия. Тепер отже, щоби знищити підприємство Кунарда, конкуренційні товариства обнизили ціни їзди до Америки до неможливих границь. Те саме робить лінія Кунарда. Приміром нині можна переїхатись з Европи до Америки і назад за 36 зр.! Додати треба, що німецкі транспортові товариства також прилучились до сеї борби о еміґрантів. Бачучи, що австро-угорске правительство взяло справу еміґрації в свої руки, вони ві страху перед остаточним банкротством навязали переговори з „австро-американьским товариством“ о приступленє до спілки і предложили ему 5 міліонів корон капіталу, домагаючись за то для себе право мати свого представителя в дирекції. Кромі того робить ся заходи втягнути до спілки транспортове товариство братів Козулїх (Fratelli Cosulich) з его 13 пароплавами. Кораблї тої спілки будуть забирати пасажирів не лише з Трієсту і Рєки, але також і Гамбурґа. Стало на тім, що німецкі товариства і „австро-американьскі“ згодили ся розділити австро-угорску державу на дві области: еміґранти з Тиролю, Каринтії, Штирії, Істрії та Угорщини будуть їхати „австро-американьскою“ лінією, а пасажири із всїх північних провінцій Австрії поїдуть кораблями німецких товариств. В обсяг операций тої другої партії включено також еміґрантів з Росії. Ціла та борба між транспортовими товариствами виходить, як бачимо, лише в користь еміґрантів. Чим довше вона потревае, тим лїпше для нуждарів, що за кусником хлїба вибирають ся за широкий океан. Та рівночасно та борба о „живий товар“ є сумною ілюстрацією грізних економічних відносин Австро-Угорщини. В 1903 р. австро-угорска держава доставила Америці найбільше число, бо аж 206.011 еміґрантів до самих Сполучених держав. Кілько людий переселилось до Канади або полудневої Америки, статистика не виказує. І подумати тепер, що які дві третини тих переселенців рекрутують ся з Галичини та північної Угорщини, отже головно з поміж руского народа! Все те є лише свідоцтвом, до якої материяльної руїни дійшов рускій нарід в Галичині за теперішної господарки.

— **З'їзд товаришів**, що в р. 1884 здавали іспит зрілости у львівскій рускій ґімназії, зібрав ся передвчера у Львові незвичайно чисельний, бо до повного числа бракло лише кількох. При тій нагоді зложили учасники з'їзду з піетизму для ґімназії, в котрій кінчили науку, 150 К для товариства „Руслана“; крім того зібрали 31 К 76 сот. для новосандецкої українсько-рускої Бурси.

— **Убийство жидівки в Славску.** Доносять нам: Дня 29 липня двох парубків, 19-лїтний Іван Греб і 20-лїтний Михайло Луців, прийшли около 10-ої годині вечером до хати Жида Гедейля Цайлер, з наміром — як видко — довершеня убийства. Заставши там лише жінку Цайлера Фрайду, зарубали ей сокирами. До сего злочину мала їх намовити — як тут здогадують ся — Мария Онаць, котрої ґрунт і хату Жиди купили на лїцитації за лихварскі довги, в котрі впав ей муж, напів з'ідіотілий Василь. Злочинців і жінку вже зловили і в четвер відставили до суду в Сколїм. Оден з них Іван Греб признавсь до злочину, жінка однак і другий Михайло Луців відпирають ся вини, о котру суть посуджувані. За убийство Жидівки, жінка Мария Онаць мала їм дати дві корони. — *Львіс.*

— **Кровава пригода** лучила ся онодї вечером на двірци північної зелїзниці у Відни. Поїздом з Кракова приїхав там властитель більшої посілости з Росії ґр. Ігн. Мілєвскій, звісний у всїх европейских столицях як галабурдник і дивак. В пакунковій гали приступив до него якийсь молодий чоловік в товаристві хорошої женщини. З розмови зачули присутні, що молодий чоловік жадав від ґр. Мілєвского виданя якогось листу. По хвили Мілєвскій піднесеним голосом крикнув: „Sie sind ein Narr“! на що молодець ударив его в лице. Ґр. Мілєвскій з блискавичною скоростию добув револьвера, вистрілив і поцїлив напастника в плечі. Присутні в гали подорожні кинули ся на ґрафа і відобрали ему револьвер, а відтак заопікувала ся ним поліция. Рано по переслуханю відставлено ґр. Мілєвского під закидом тяжкого упокодженя тїла до суду карного. Раненого ташко, але не небезпечно, молодця відвезено до шпиталю. Він називає ся Бруно Барбер, має 26 лїт і є сином помершого тамтого року властителя більшої посілости з Буковини, гуляки, званого на Буковині „лєордом“ Барбером. Отець з мілїонового майна полишив синови яких 200.000, котрі син тратив від року по віденьских кавариях. Женщина, що з ним була, називає ся Влодзимирска, походить з Кракова, є дочкою учителя музики і вийшла замуж за властителя млинів в Подґужу Володзимирского, з котрим по кількалїтнім пожитю розійшла ся та поселила ся у Відни. Там пізнала ґр. Мілєвского, о котрім відтак оповідала, що він є її природним вітцем, що відвідував її часто, робив подарунки і возив до Парижа. Коли відтак розійшла ся з ґр. Мілєвским, він зложив для мнимої дочки 25.000 корон. В минулім році виступила Влодзимирска при помочи віденьского адвоката Оттона Фрішавера (звісного з процесу Валєвского) з великими домаганями до ґр. Мілєвского. Фрішавер мав зажадати від ґр. Мілєвского великої суми для Влодзимирскої, грозячи, що в противнім случаю виступить судово о інцест. Коли ґр. Мілєвскій не відповідав нїчого, Фрішавер поїхав сам на Литву, але тут вислав ґр. Мілєвскій напротив него двірских наймитів, так що Фрішавер ледви уратував ся утечию на тягаровий поїзд. В слїд за ним вислав ґр. Мілєвскій телеґраму з наругами. Д-р Фішавер обжалував его за се о обиду чести, але суд відкинув жалобу, бо обида була сповнена на чужій території і не австрийским підданим. Ґр. Мілєвскій представив перед кількома місяцями цїлу справу віденьскій палаті. Прокуратор палати, котрий вносив вичеркнути д-ра Фрішавера зовсїм з лісти адвокатів, зголосив відклик до найвисшого трибуналу, де ся справа лежить ще неполагодженою. Ґр. Мілєвскій має мати лист, з котрого слїдує, що се батьківство є простою комедиєю і на основі сего листу хотїв обжалувати Влодзимирску о вимушене. В тій цїли саме приїхав до Відня. Тому то Влодзимирска, довідавши ся о приїзді ґр. Мілєвского, намовила Барбера, щоб видістав сей лист. З того скоїла ся онодїшна авантура. Ґр. Мілєвского випустив суд на волю за кавицию 80.000 К, а Влодзимирску задержав у вязници.

— **Дрібні вісти.** З Москви доносять, що онодї лютила ся там страшна буря з градом, що посривала копули з церков, звалила кілька домів в будові а надто покалїчила кількадесять осіб; в околици мало згинути поверх 150 осіб. — В Бродах бавило ся онодї кількадесять хлопців в російско-японьску війну, при чім партия Росиян потерпіла таку страшну поражку, що 12 тяжко покалїчених хлопців відставлено до шпиталю, а „Куропаткін“, раненний каменем в голову, помер. Є се мабуть наслїдок лектури Wiek-y Now-ого і Słow-a polsk-ого. Найкраще було-б, коли-б рівно „Японців“ як і „Росиян“ родичі порядно перетрїпали різками.

— **Є. Е. Митрополит** повернувши 22. червня з Станиславівщини, поставив дня 24. червня дияконів Біляка Івана і Ярмовича Евстахія в єрейство, потім того ще самого дня перед полуднем виїхав на відпочинок до Козлова, де є парохом син крилошанина Бачиньского; звідси дня 27 червня пополудни поїхав кінчити візитацию залозецкого деканату і був дня 28. червня в Чепелях, 29. і 30. червня та 1. і 2. липня перебуває в Підкамени на місії а відтак поїде в бріденкий деканат, де задержить ся до 13 липня.

— **В справі учительского віча** надіслано нам слїдуючу відозву до поміщення: Комітет вічевий рускоґо віча учительского, яке має відбути ся дня 18 липня, просить ще раз Впов. Панів учителїв, щоби всї материяли до віча відіслали найдальше до 15 липня на руки Впов. п. Олександра Духовича, емер. інспектора шкільного в Самборі. — *Комітет.*

— **Народна повітова орґанізация** в Рогатинщині взиває виборців до ради повітової в Рогатині, щоби точно о годині 7-ій рано явили ся в Рогатині дня 4 липня с. р.

— **Репертуар рускоґо театру в Любачеві.** Сала власна, Ринок. Білєти в роспродажи в торговли п. Козорися. Абонамент на 6 виставі 10 корон. Початок точно година 8 в вечер. Субота 2/VII „Ямарі“ оперета в 3 д. Целяра. — Неділя 5/VII перший раз: „Свати Мусія“ (Пісни в лицах) оперета в 3 д. Кропивницкого. — Второк 3/VII перший раз: „Дїти Ванюшина“ драма в 4 д. Найденова. — Четвер 7/VII „Перехитрили“ комедия зі сьпівами в 5 д. Кропивницкого. — Субота 9/VII „Дон Цезар“ оперета в 3 д. Делїґера. — Неділя 10/VII „Запорожець за Дунаєм“ опера в 5 д. Артемовского. — Второк 10/VII „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ драма зі сьпівами в 5 д. Старицкого. — Четвер 14/VII „Циганьский Барон“ оперета в 3 д. Страуса. — Субота 16/VII перший раз: „Мїщани“ нарис драматичний в 4 д. М Ґоркого. Неділя 17/VII перший раз: В народї“ драма в 5 д. Стешенка.

— **Старшина тов-а „Сокіл“ у Львові** повідомляє старшини всїх своїх фалій, що словіньске сокільство устроює в днях 16, 17 і 18 липня с. р. в Любляні злет, на котрий запросило також сокільство руске. Коли-б хто з філїяльних членів бажав взяти участь в тім злеті, зволить повідомити про се старшину „Сокола“ у Львові в цїли дальшого заряджения.

— **Конкурс.** Видїл тов. „Руска Бурса в Тернополи“ розписує отсим конкурс на прийнятє 120 питомців до бурси на рік шкільний 1904/5 під слїдуючими услівями: 1) Батько (опікун) петента мусить бути членом тов. „Руска Бурса в Тернополи“. 2) Батько (опікун) петента має вистявити письменну декларацию, що з'обовязує ся платити точно з гори умовлену оплату за сина. 3) Оплата за цїле удержане (помешкане, харч, поміч в науці, услуга, пране) виносить 30 К. Відаїйші, що предложать свідоцтво убожества, можуть бути принятими за низшою оплатою не меншою одначе від 17 К. 4) Кождий питомець мусить бути зовсїм здоровий, що потвердить оглядини лїкарскі з початком року шкільного. 5) При вступі зложить кождий принятий питомець одноразовий датек на інвентар в сумі 4 К. Кождий принятий питомець має привезти з собою: 6 пар біля, 4 простирала, 4 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпеток, 4 ручники, подушку, ковдру і коцик до накриваня ліжка. Крім того має мати 2 одїня, плащ і 2 пари обуви. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою нїякого заняття. Поданя просить ся посилати на адресу: о. Петро Патрило, Руска Бурса, Тернополь найдальше до 10 серпня 1904. До подани долучити треба: 1) свідоцтво шкільне, 2) деклярацию, 3) свід. убожества.

— **З львівского „Сокола“.** Дня 6-го липня, в середу, точно о 8-мій вечором відбуде ся виклад учителя рухонки, друга І. Боберского про правила тички копаної без піднимання (Associaton). Взиває ся чесних другів і всїх, що цїкавляють ся сею сьвітовою грою, щоби численно явили ся на заповіджений вечер в сали Сокола Підвале ч. 7. — *Старшина Сокола.*

— **Видїл Товариства опіки над інтернатом для кандидатів ц. к. учительскої семинарні в Самборі** оповіщує конкурс на 100 вільних місць в інтернаті. Приняті кандидати одержать помішенє, удержане, опал, пране, сьвітло, лїкарску і педаґоґічну опіну, однак мусять піддати ся вказаним в конкурсї услівям і приписаному для учительских інтернатів домашному реґуляміновн. Кандидати III і IV року будуть приняті без оплати, лише за побирану педаґоґічну стипендию, ученики II року за доплатою 4 К, з I р. за доплатою 8 К, а з курсу приготовляючого за доплатою 10 К місячно до побираної стипендиї. Кандидати I і II р. з поступом дуже добрим (свідоцтво з відзначенєм) вільні від доплати. Всї приняті до інтернату кандидати мають безусловно зложити при вступі 26 К, а іменно: 10 К яко доплату за пів линия (бо за сей місяць не побирають стипендиї); 12 К на видатки шкільні, 2 К на лїкаря і 2 К на інвентар, крім того мають виказати ся, що мають: 1) молитвослов, 2) шість пар біля, 3) шість простирал, 4 шість пошевок, 5) шість ручників, 6) шість хустинок до носа, 7) дві пари нової обуви, 8) два комплетні убраня і пальто зимове, 9) подушку, 10) гребінь, щітку, ложку, вилки, ніж і скрипку; біле має бути значене. Поданя о принятє до інтернату належить вносити в реченци до 18 липня с. р. на руки дирекциї ц. к. семинарії учительскої в Самборі і потреба до них долучити: посліднє свідоцтво шкільне, деклярацию родичів, потверджену громадскою зверхностию, в наслїдок котрої зобовязують ся платити точно що місяць з гори доплату після повисше поданого услова. Чужі мають долучити метрику уродженя і свідоцтво убожества. Бувші вихованки інтернату, котрі відповіли приписам реґуляміну і виказують ся поступом в науках і доброю нотою а обичаїв, мають першенство. Поданя компетентів чужих, котрі мають ближше до инших семинарий, не будуть увзгляднені.

Померли:

Текля Лежогубска, вдова по бл. п. о. Антонію Лежогубскім (мати о. Теодозия Лежогубского) умерла у свого зятя о. Михайла Моєори в Поручині в 78 р. житя дня 29 червня с. р. Похорон відбуде ся в суботу. В. і. п.

— **Климент Пелехович**, парох-ювілят в Ваневі белзского деканату, помер в 83-ім році житя. В. є. п.!

— **Купуйте на премії для дїтий книжочки Рускоґо Товариства педаґоґічного!**

З гумористики:

— **В реставрациї.** Ґість: Ґадь... Витираєш таріль хусткою від носа... Кельнер: Нїчо не шкодить... і так брудна!

— **Перед виборами.** „Що думаєте про тих двох кандидатів?“ — „Що я думаю? Слава Богу, що лише оден з них вийде!“

— **Вершок лайки.** Офіцир до одрорічного охотника: Sie Schafskopf! Sie Schweinhagage! Sie... Sie... Sie Civilist!

— **Також клопіт.** Лїкар: Пане, нема ради, ногу треба конче відрізати... Пацієнт: Відрізати! Бійте-ж ся Бога, а що я зроблю з другим чоботом!

— **Привичка.** Оден вшехпольский редактор так привик писати і говорити о собі „ми“, що платить в трамваю за два білєти. (Із „Śl. polsk-ого“).

Уже вийшли: „Проповіди Похоронні“ *Д-ра Івана Бартошевского,* числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по ціні 5 К в книгарні Ставропиґийского Інституту у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само **Проповіди Недїльні** того автора по ціні 4 К, і его **Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь запас інтенций богослужебних вичерпаний. 4—6 459

Звертає ся увагу на аноне робітні столярскої п. Антона Оприска у Львові.

Надіслане.

Концепієнта адвокатского, Русина, гнідае під корисними услівями **Др АКС** в Богородчанах. 476 1—2

Доброго і совісного інструктора, котрий тілько що зложив іспит зрілости, може поручити о. Теодозий Лежогубский, катехит у Львові, ул. Сикстуска ч. 47. 477 1—2

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН
лїкар клініки львівского університету б. лїкар клініки проф. Лєйдена в Берлині
ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Др Болеслав Ґержабек
директор шпиталя в Гуситинї, повідомляє всїх приватних хорих, котрим велїв зголосити ся до другої консультациї в часї межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїзджає на 15 днїв з Гуситина. Отже хорі могуть зголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 469 2—6

Для вигоди
Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і лєґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і лєґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.
Рускі списи страв лежать до розпорядимости.
НАФТУЛА ТЕПФЕР
ул. Трибунальска ч. 12. 79

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 5—5

Семинаристка з III. року глядає лекциї на час ферій вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка“ п. Монастирска. 441 8—12

Правник з IV року поїде на час вакацийний на лекцию, — однак лише в гори. Винагороди жадної, кромі звороту коштів подорожи. Зголошеня під „Правник“ приймає ласкаво Адміністрация „Дїла“. 479 1—5

Старша женщина інтелїґентна, вдова по учителю глядає місця до заряду дому у вдівця сьвященика. Зголошеня під адресою: Волошиньска в Путилові poste restante. 449 4—4

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є
ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
із знаком ньвіздн
належито приготовлена, найдешевшим фосфоровим навозом під всякі управлювані рослини
Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлін
Інформацийні брошурки удїляє безплатно і оплатно.
Иосиф Каррах, Львів
ул. Ягайлоньска ч. 22.
Позір перед жужлими маловартними і фальшованими 469 1—25

Купуйте лише
Крохмаль брилянтовий Бажанта!
Дістати можна всюди.
Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.
Прібки даром. 279

БРУСКИ. — БАБКИ.
НА ЖНИВА!
КОСИ і СЕРПИ
поручає
Народна Торговля
у всїх своїх складах
Коси: 50 цм. по 1 К, — 60 цм. по 1·20 с. — 70 цм. по 1·40 К. **Серпи:** ковальскі по 50 сот. фабричні по 60 сот. 468 2—10
Для крамниць опуст.

СТОЛЯРСКА РОБІТНЯ
Антона Оприска
у Львові
при ул. Красіцких ч. 7
виконує по умірковапних цінах всякі роботи, входячі в обсяг столярства, а то всякого рода меблї, склепові уладженя, церковні роботи і направи. Дякуючи за дотеперішне довіре Впов. Публиці прошу дальше о ласкаве попертє моєї робітні.
З поважанєм
420 4—4 **Антін Оприск.**


The Empire Typewriter Company Ltd.
І. Свобода
Львів, ул. Хорущина ч. 10.
Машини до писаня. Новійшої машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин.
480 1—30

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ ТОВАРИСТВА ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ В КРАКОВІ.

РОЗХІД. **Рахунок доходів і страт з дїлу огневого за час від 1. цьвітня 1903 до 31. грудня 1903 р.** ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідації виплачені	7,120·019	05			I.	Фонди перенесені з р. 1902/1903	10.670.237	45		
	з відтягненєм звороту від Товариств контрасекур.	2,342.298	95	4,777.720	10		з відтягненєм контрасекурації	1,007.062	66	9,663.174	79
II.	Загальні видатки заряду з відтягненєм контрасекурацийної провізії			1,490.889	17	II.	Фонд на неуправильнені шкоди перенесений з р. 1902/03	1,252.553	27		
III.	Відписи і инші видатки			128.499	11		з відтягненєм контрасекурації	511.435	17	741.118	10
IV.	Резерва на неуправильнені шкоди	939.106	75			III.	Зібрана премія	8,481.766	82		
	з відтягненєм уділу контрасекурацийних Товариств	229.448	32	709.658	43		з відтягненєм контрасекурації	2,345.287	73	6,136.479	09
V.	Стан фондів з кінцем року 1903	11,488.377	67			IV.	Прихід з льокації капіталів			197.877	41
	з відтягненєм контрасекурації	1,159.325	98	10,329.051	69	V.	Инші приходи			461.027	92
						VI.	Недобір			236.141	19
				17,435.818	50					17,435.818	50

АКТИВА. **Рахунок білянсу з дїлу огневого з днем 31. грудня 1903 р.** ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Стан каси з днем 31. грудня 1903			296.403	59	I.	Фонд резервовий			6,370.829	20
II.	Розпоряжальні належитости в інституциях кредитових і касах щадничих			459.027	64	II.	Фонд на ріжницю курсів			328.313	57
III.	Реальности			1,714.000	—	III.	Фонд вірівнуючий і специяльний			527.035	—
IV.	Вартісні папери після курсу з дня 31. грудня 1903 р.			6,559.260	86	IV.	Резерва премій	4,190.839	16		
V.	Векслї в портфелю			172.123	54		по відтягненю контрасекурації	1,159.325	98	3,031.513	18
VI.	Сальда чинні рахунків з Товар. контрасекурацийними			860.741	99	V.	Резерва на неуправительнені шкоди	939.106	75		
VII.	Залеглости в аґент. і філіях (сальда чинні)			1,865.172	51		по відтягненю контрасекурації	229.448	32	709.658	43
VIII.	Рїжні довжники			2,092.930	76	VI.	Фонд емеритальний			1,919.202	61
IX.	Вартість інвентаря по відписаню зужитя			109.362	50	VII.	Сальва пасивні рахунків з Товариствами контрасекурацийними			135.617	27
X.	Ефекти кавциї аґентів			530.645	80	VIII.	Рїжні вірителї			449.465	59
XI.	Недобір			236.141	19	IX.	Кавциї аґентів			530.645	80
						X.	Фонди			893.529	73
				14,895.810	38					14,895.810	38

РОЗХІД. **Рахунок доходів і страт з дїлу градового за час від 1 цьвітня 1903 до 31 грудня 1903 р.** ПРИХІД.

		К	с.	К	с.			К	с.	К	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідації виплачені	1,508.166	17			I.	Фонди перенесені з р. 1902/1903			2,190.882	70
	менше зворот від Тов. контрасекур.	429.753	80	1,078.412	37	II.	Зібрана премія	911.050	32		
II.	Загальні видатки заряду по відтягненю провізії контрасекурацийної			65.847	30		менше контрасекурация	190.922	—	720.128	32
III.	Відписи і инші видатки			58.565	11	III.	Прихід з льокації капіталів			71.641	84
IV.	Резерва на неуправильнені шкоди			3.540	37	IV.	Инші приходи			65.263	03
V.	Стан фондів з кінцем р. 1903			2,238.991	60	V.	Недобір			397.440	86
				3,445.357	75					3,444.356	75

АКТИВА. **Рахунок білянсу з дїлу градового з днем 31. грудня 1903 р.** ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Розпоряжальні належитости в кредит. інституциях і касах щадничих			24.360	65	I.	Фонд резервовий			2,109.069	87
II.	Вартісні папери після курсу з дня 31. грудня 1903 р.			2,025.698	13	II.	Фонд на ріжницю курсів			112.956	50
III.	Векслї в портфелю			91.872	60	III.	Специяльний фонд			16.965	23
IV.	Чинні сальда рахунків з Тов. контрасекурацийними			260.596	91	IV.	Резерва на неуправильнені шкоди			3.540	37
V.	Рїжні довжники			33.106	66	V.	Сальда пасивні рахунків з Товариствами контрасекурацийними			11.751	98
VI.	Вартість інвентаря			794	30	VI.	Рїжні вірителї			514.946	79
VII.	Недобір			397.440	86	VII.	Фонд запасовий			64.639	37
				2,833.870	11					2,833.870	11

Краків, дня 31. грудня 1903.

ДИРЕКЦИЯ:

Зенон Слонецкий. Ігнатий Ґлажевский. Д-р Францїшок Шашковский.

Начальник центральн. бюра рахункового: *Віктор Ґабленц.*

КОМІСИЯ РАХУНКОВА:

В. Ґнєвош. М. Урбаньский. М. Ґараліх. М. Дидиньский.

Кл. Ґр. Дзєдушицкий.

РОЗХІД. **Рахунок доходів і страт з дїла житєвого за час від 1. січня до 31. грудня 1903. р.** ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.		К.	
I.	Виплати платних забезпечень і рент	2,445.526	13			I.	Перенесене фондів з попереднього року	24,756.447	19		
	менше удїл товар. контрасекур.	184.245	38	2,261.280	75		менше удїл товар. контрасекур.	1,372.650	28	23,383.796	91
II.	Виплати за викуплені поліси	286.183	43			II.	Резерва на виплату неуправильнених шкід з попереднього року	314.541	24		
	менше удїл товар. контрасекур.	11.749	78	274.433	65		менше удїл товар. контрасекур.	49.792	20	264.749	04
III.	Дивіденда обезпеченим виплачена			92.322	19	III.	Зібрані премії	3,868.150	06		
IV.	Загальні видатки заряду			879.078	29		менше удїл товар. контрасекур.	115.386	43	3,752.763	63
V.	Відписи і инші видатки			151.492	96	IV.	Прихід з льокації капіталів			1,261.216	96
VI.	Резерва на біжучі виплати шкід	407.630	60			V.	Инші приходи			143.494	89
	менше удїл товар. контрасекур.	39.495	80	368.134	80						
VII.	Стан фондів з кінцем рахункового року	25.846.323	07								
	менше удїл товар. контрасекур.	1,361.866	24	24,486.456	83						
VIII.	Зиск			294.821	96						
				28.806.021	43					28,806.021	43

АКТИВА **Рахунок білянсу з дїлу обезпечень на житє.** ПАСИВА.

		К	с.	К	с.			К	с.	К	с.
1	Запас касовий			30.523	09	1	Резерви зисків, капіталів			1,868.885	84
2	Розпоряжальні належитости в кред. інституциях і касах щадничих			561.173	89	2	Фонд на ріжницю курсів			264.400	66
3	Реальности			335.000	—	3	Резерва і перенесенє премії			22,271.651	9
4	Вартісні папери після курсу з дня 31 грудня 1903			6,106.798	11	4	Резерва на неуправильнені шкоди			368.134	80
5	Векслї в портфелю			67.453	—	5	Фонд непобраної дивіденди			79.519	14
6	Позички гіпотечні			7,796,481	54	6	Сальда пасивні рахунків з товариствами контрасекурацийними			22.159	90
7	Позички на власні поліси			3,180.080	65	7	Рїжні вірителї			222.452	87
8	Позички стоваришеням			4,113.045	92	8	Рїжні кавциї			14.687	—
9	Позички обезпеч. на заставі платнї			2,321.902	10	9	Фонд емеритальний аквізиторів дїлу житєвого			47.177	73
10	Сальда чинні рахунків з товариствами контрасекурацийними			16.466	57	10	Зиск			294.821	96
11	Залеглости в аґенциях і філіях			437.659	20						
12	Рїжні довжники			472.620	02						
13	Ефекти кавцийні			14.687	—						
				25,453.891	09					25,453.891	09

Краків, дня 1 сїчня 1904 р.

ДИРЕКЦИЯ:

Зенон Слонецкий. Ігнатий Ґлажевский. Д-р Францїшек Пашковский.

Начальник дїлу обезп. на житє:
Едвард Шанґер
правительственно автор. техній асекурацийний.

КОМІСИЯ РАХУНКОВА:

К. Аґопсович. І. Біляньский. М. Сендзімір. Д-р К. Ліповский.

Начальник бюра рахункового:
А. Шишкевич.

Подїл зиску.

		Віддїл огнев.		Віддїл град.		Віддїл житєв.	
1	Дивіденди	—	—	—	—	108.459	27
2	Вивінованє фондів	—	—	—	—	186.362	69
3	Фонд на ремунерацию	—	—	—	—	—	—
	Разом	—	—	—	—	294.821	96

Передрук не буде плачений.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір в фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 137. Львів, Субота 19 Червня (2 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5ій годині по południu. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзамисненшихъ повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Дїла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДЇЛО

Передплата на „Дїло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 30 с. за стрічку.

Еще кілька слів о соймовій сецесиї та о доповняючих виборах.

О значінню сецесиї наших соймових послів підчас послїдної сесиї і о ві конечности а зглядно неконечности, писано і говорено в розгарі передвиборчої борби досить, та до єдности думок під тим зглядом Галицка Русь не дійшла.

Ще менче сходять ся думки в оцінці результату доповняючих виборів, а рівнож під тим зглядом стрічаю не лиш у людий рівних партий, але навіть між людьми щирими того самого сторонництва. Ще в послїдню днину перед доповняючими виборами стрітив я тут на неутральнім ґрунті в Карльсбадї лично поважаного члена старорускої партиї, котрий зі всею рішучостию закидав своїй-же партиї політичний нетакт з причини видвигненя кандидатури о. Ефіновича против п. Барвіньского. А щож доперва тепер, коли партия народовців має аж надто причину тріюмфувати по поводу удачного вибору тих самих послів (хоч зі стратою одного посла Барвіньского) а амбиция москвофілів хоче мати не менче рації тріюмфувати над побідою найтяжшого свого ворога п. Барвіньского, котрого одного взяла собі партия ся за ціль повалити і его в спілці з Поляками повалила!

Спорити тут з редакциями, котра сторона виграла а котра до решти скомпромітувалась, по моєму на-нїнащо не придасть ся і до результату не доведе.

А по моєму, пора заглянути глибше, безпристрастно і безпартийно в суть самої річи, в еволюцию наших політичних думок — думаю тут думок має народних, котрі може в части навіть несьвідомо, в части попихані то одною то другою партиєю такий а не инший принесли результат виборчий!

Отже 1) сецесия.

Голова руского клюбу д-р Олесницкий впевнав, що сецесия була конечна, редакция „Галичанинъ-а" каже противне. (Пригадую, що редакция ся була також противна сецесиї молодїжи з увіверситету, дорадчувала своїй молодїжи, щоби вертала до краю і тут на місци боролась за свої права! Як та боротьба тепер виглядає, всїм звісно, пригадую також, що редакция ся була противна елементарним зривам наших має народних підчас передгамтогорічних страйків і замість глядїти на сї обави як на судороги народа, котрий не хоче дати ся живцем в могилу зарити, та помочи, щоб орґанїзация сего народного протесту не прибирала шкідливих для самих тих мас форм — ремствувала „во вовеуслишаніе мощних сего міра", що се затїя „радикально-сепаратистическихъ найдократів". І робила се сьвітла редакция против власного лучшого пересьвідчення своїх же ре-

дакторів! Більше совісти під тим зглядом не завадило би.)

Я згоджуюсь з головою руского клюбу, що сецесия була конечна, бо коли вся тріїтва акциї цїлої репрезентациї народної сконцентрувала ся коло одної ґімназиї (маю очивидно на думцї ґімназию руску в Станиславові), коли всьо уже так підготовлено, що стокількадесять послів противних вгодило ся сповнити ее культурне бажане такої жмінки руских послів; коли навіть найвищша повага в державі, бо сама корона промовляє слово своє за тою ґімназиєю, а мимо того всї підготовленя, всї надії в послїднім моментї лопнули, то сталось се найсьвятїйшим обовязком тої рускої репрезентациї, щось такого зробити, щоби кривда ся народна, се даремне напруженя сил громом розляглось по всїх усюдах, щоб всюди о тім заговорили і скомпромітували тих, на котрих устах вічно звучать слова „свобода" а тут так неволить свого слабшого брата.

І якби найшло ся було ще инше, сильнїйше й грімкїйше средство лєґального протесту, то я був би моїх послів осудив, що они після такого факту его не хопились ся!

Минула уже, слава Богу, пора — а найтяжша она була для молодих совісних послів, — коли то денкі наші „політики" під впливом політично неспілих статей кричали гордовито: що то ґімназия, що то инась паралєлька! — або розділ Галичини, або нїчого — або як часто тепер кличе ся: або увесь нарід має стати під стяг социяльної демократиї, або — „погорда!" Сконцентрувалась уже наша суспільність на стілько, що не вимагає від своїх послів річей в даний моментъ неможливих, а вдоволяє ся здобутком культурних етапів, до котрих осягненя зачинає уже по трохи суспільність помагати послам своїм й сама: петициями і матеріялами.

Сей культурний обяв, котрий робить з піску — нарід, сей обяв зполїдаризовуваня мас народних з тими, котрих судьба покликала до активної роботи в репрезентацийних інституциях чи там при нячій екзекутивї — сей обяв замічений мною уже в послїдних лїтах мого пословання — найпов тепер найкращий вислів 1) в солїдарности і жертвенности наших послів, 2) в відгуку суспільности, котра в принципі покликала як-раз тих самих послів на занимані ними перед тим становиска. І се найкращі по моєму обяви послїдних наших політичних хвиль — обяви, котрі еще перед 15 роками були би анї межи послами не можливі, анї в суспільности такого розуміня не найшли.

І в тім, що клюб руский здобув ся (з 3 селянами) на такий рішучий жертвенний крок, і в тім, що суспільність так живо поставила назад тих самих послів на їх місци — в тім лежить по моєму знак дозрівання політичного нашого народу.

Прийде ся цешо вам в будучности потерпіти ще не одну жертву і здобутись не на один рішучий крок. В минувшій сецесиї і в поклонах до сойму тих самих послів ми маємо запоруку будучих зполїдаризованих громадских зривів, котрі виключать наперед і руському народови, що пора уже покінчити з порівами одиночними на самоїлку, але треба усею масою змагати сконцентрувавшись коло одної хочби і не дуже фантастичної задачі, і всею силою гринути в рішаючу мінуту в один пункт.

Сей погляд на справу дає після своєї думки також належну оцінку тому, що перед і по сецесиї та в звязи з нею стало ся а не повинно було стати ся.

Маю тут на думцї 1) неагідне з тактикою наших соймових послів неоглядне поведенє університетскої молодїжи, яке проявило ся в рішаючий моментъ переспрам над станиславівською ґімназиєю — 2) зірваня клюбової солїдарности сов. Ґлїдзуком і станоівско інтелїґенциї руської турчанського повіта до сего непатріотичного і безприципиного вчинку свого посла — і наперед 3) становиско старорускої чи там москвофільскої партиї при послїдних доповняючих виборах в бріденім повіті.

Я зовсім далекий від того, щоб оспорювати рахунки, які ся партия, і то не лиш з партийного але навіть загального руского становиска, мала чи там ще має до вирівнаня з п. Барвіньским.

Та не тепер, не при доповняючих виборах в Бродах, спричинених як-раз корректним і патріотичним поведенєм п. Барвіньского, був час і нагода на вирівнане сих рахунків!

П. Барвіньский був инсекодавцем в справі станиславівскої ґімназиї, Барвіньский знав сю справу як найдокладнїйше, він що так сильно держав її за пульс, до Барвіньского висказав сам цїсар памятні слова, котрі еще свій вплив оказати мусять, що він т. в. цїсар надїв ся, що ся справа буде для Русинів корістно полагоджена, Барвіньский врешті есть членом ради шкільної краєвої, де при помочи, а не з колодами киданими власною суспільностию, яко безпереченій знаток справ шкільних міг би ще богато в інтересї нашого шкільництва зробити.

Сї причини повинні були з загальнонародного становиска заставити партию, котра має претенсию до осторожности і зрілости в своїх поглядах а часто навіть до всеславяньскої любови і широкого розмаху — відложити свої рахунка на 3 роки пізнїйше і провалити сего посла, коли би був яко и опиий кандидат на ново в Брідщинї ставав, хочби і вїми голосами. То по моєму називала би ся зрілість і політична здержимість партиї.

А тим часом якуж акквізицию приспорили бріденї москвофіли вибором о. Ефіновича!? Припускаю, що буде се навіть найчесьнїйший і всїми поважаний сьвященик. Та щож він зробить в 3 каденциях по кілька неділь? Він жеж ледви розгляне ся в соймі, а не то, щоб вспів сконцентрувати ся при якійсь роботї!

Руска суспільність, котрої судьба в Австриї склала ся так, що ледво $^1/_{10}$ часть послів своєї народности на $^9/_{10}$ польскої і то уже разом з епископами може вислати до сойму, не повинна нїколи сего забувати, що ми за бідні до висилання послів лишень до голосованя, бо при такій пропадаючій меншости голоси руські майже нїколи завважити навіть не можуть; через то повинен кождий руский посол парляментарно і інтелєктуально бути на стілько підготовленим, щоб можна від разу ему придїлити поодинокі реферати і щоб кождий був знатоком придїленого собі ресорту.

Голос такої розумної, тактовної а умілої та річевої опозициї есть навіть конечний і всюди пожаданий.

Чи з сим питанем наші москвофіли порахували ся тепер? Видить ся менї, що ні!

Та стало ся! Посол Барвіньский при доповняючих виборах в бріденім повіті упав і то упав в хвилї, коли політично стояв може найближше до серця народу. Упав в додатку тими самими голосами, котрі его перед тим на посла вибирали. „Neue freie Presse" предсказує, що се початок кінця політичної каріери п. Барвіньского і з ним, я думаю, й того напрямку, котрий так витревало, хоч з гірким терпінем заступав п. Барвіньский.

Зневіра в політичну силу нашого народу заставила п. Барвіньского обернути ся за виборчою помочию до правительства. І найшли парадоксальні події, що чоловіка безусловно справі народній відданого треба було аж таким насильством в посли вибирати, що — як то висказували ся самі правительственні сфери — навіть до переведеня найзавзятїйшого нашого противника-Полика не приходило ся правительству тілько форси зужикувати, як до вибору п. Барвіньского. Трудно було так вибраному послови не памятати „хто его родив". І а відси-то пішли два руські клюби в парляментї, колотнеча між рускими послами в давнім соймі — часто навіть удари в плечі рускям опозиційним послам зі сторони Барвіньского et comp. Були хвилї взаїмної невиносимі... Та по довгім витреваліи стоянню при сім новім курсі „нової ери" станув нарешті п. Барвіньский там, де п. Романчук від-разу, зірвавши з „новою

НЕМИРОВИЧ-ДАНЧЕНКО.

З воєнних образків *).

Тишина... На якорі, при в'їзді до заливу стоять на сторожи торпедовці „Ґіляк" і „Безстрашний;" океан з гармонійним шипотом переливав свої невловимі оком водні филї. Навіть рефлєктори наче знемоглись; шари сьвітла, які кидають, відбивають ся на зеркалї води без житя, дрожать сонні на сонних филях.

Ми — на вершку горба. Салдати, що обслугують електричну батерию, — відпочивають з роскішю. „Гей, чи не піти-б нам переспатись" — питаєть ся оден з них.

У відповідь гримув вистріл гармати...

Ще одна хвиля... Десь з лївого боку птахом злетїла ракета, розсїваючи довкруги мілїони іскор, наче покликуючи: „Бережіть ся!"

Клубок диму виповз з одної пушки електричної батериї... опісля другий. Довгий огняний вуж обвив в мить усю скалу, перекидуючи ся з одного горба на другий...

Знова вистріл потряс воздухом. Де, з якої причини?

А ось дивіть! Вачите лївий рефлєктор? По шляху киданих ним лучів посувають ся два білі кораблї; пливуть рівно, як два лебеді, без страху, сьвідомі своєї мети, зразу прямо на „Електричну скалу", чим раз швидше, чим раз — то величавїйше... А пушки гремлять... На помостї тріснув ґранат... Другий поторощив поміст... Довкруги вода піниться ся від падучих ґранатів.

Чому пливе прямо на „Електричну?"

Глядїть, завертав. Видко ся, знав точно куди плисти. Виставив правий бік на огень і летить наче птах туди, як вхід до заливу, переслїдуваний сьвітлом рефлєкторів і кулями.

— Дивіть люди!...

Кільканайцять осіб вспинають ся на помостї. Не звважають зовсім пальбу, що розсївав смерть — так начеб вона не була для них призначена. Всї їх змаганя зосередились в одним напрямі: вибрати найдогіднїйше місце для затоплення брандеру. За ним, по тім самім шляху, пливе усею силою пари другий брандер, великий, грізний, рішений видимо на все. І на його помостї вспинають ся люди і вони теж з погордою дивлять ся на смерть, що засїдають ся на них з усїх усюдів. Пушки гремлять з таким пекольним рокотом, начеб увесь сьвіт хотїли знищити, розбити на кусні.

Брандери — вже при самім вході до заливу. Заговорили картачі з сього і того боку. Тепер вже торощать не лиш самі брандери але і їх обсади... Ждемо, чи люди не метнуть ся в глубину корабля, чи не скриють ся перед убийчими кулями. Обман! Стоять супокійно наче вкопані на своїх становищах і ждуть та ждуть...

За сими двома зовсім нечайно показав ся третий. Завдкіля взяв ся? Вирнув на око з глубини морских филь і поплив за своїми товаришами на необхідну смерть.

Вже!... Глухий, якийсь неозначений в тім пекольнім концертї вибух, пламенний язик лизнув бік першого брандеру, піднав ся до гори на збочи і погас, а разом з тим корабель, поцїлений міною, цаль по цалеви зі страшною консеквенциєю став потапати у вирі...

Вже! Дивіть ся!

Ще перед хвилиною видні були темні боки допїшних кабін, а тепер вже знакають; темні води починають переливати ся через поміст і дивись — а тут нже тілько комин і щогли видиїють на зверхах води немов які хрести надмогильні...

Другий брандер посунув ся дальше, не помітивши собі мабуть напереди місця, де мав потапати. В розмасі він розбився об скалистий беріг „Тигрового" ципля. Яка там відбула ся драма, ніхто з нас не догадував... Через знамениті далекогляди вспіли ми в сю срібно-ясну ніч добачити лише, як раненний смертельно ґранатами брандер перехилив ся на бік, наче звір, що бажає лиш одного: супокійно умерти...

Промовили картачниці... Вже головна ціль осягнена: знищивши корабель, нищать поміщених на нім людий... Розказувано опісля, що сї люди не глядїли ратунку; вони не крили ся, а стояли насупротив смерти око в око!

Поволи, наче на проході, спацеровим темпом підплив, до входу третий брандер, дальше як другі, та обминувши ся що-до топографії призначеного місця, вилетїв у воздух і потонув. Море приняло і сю жертву в свої холодні обійми. В послїдній хвилині працюваня з землею і житем, з того місця помосту, що не вспів еще пропасти у филях — пустила обсада брандеру ракету сиґналову. Пливучи вужем в гору і дрожачи у воздухах пламянний значок пук, немов підчас сьвяточної ігри, розсипуючи довкола себе мілїони сьвітлянних іскор. Пропасть океану відбила сї блески наче говорячи: „Знаємо, о що йде; умирайте в супокою!"

Боже, що за герої! Глядїть на другий брандер. Потонув вже від давна. Филї свобідно мчуть ся поверх його помосту. Та тут щось ние ся до гори на виставучий щогол... Маленький клубок, звитий, на разї майже недоглядний. Чого він там глядає? Чи ратунку? А може запримітять, що ще живе, підплавуть тай заберуть. Яка боротьба мусить кишіти в його душі: з одного боку неохибна смерть, з другого — бажане житя. Може він молодий, може покохав... Перед очима уявляють ся ему живі образи пречудних левад його краю.

Ні, на чувства тут не місце. Се не є чоловік, що з останками своїх сил ратує своє житя. То виконавець строгого розказу, засуджений на погибу і тому й не думаючий про себе. Видрапав ся на щогол, сів на нім і на хвилину, бачить ся, завмер. Град картачів обсипує його, але ему про се байдуже; — він має до довершеня послїдний обовязок. Витягає щось з-за пазухи та запалює. Що се? Шнурок сірчаний, чи що друге? Між тим се „щось" жбухає нараз китицею ясного сьвітла. Супокійним, обмірованим рухом дає знати своїм, нимахуючи передовсім на право. Знаки сї кажуть: „сею дорогою пливіть на неминучу смерть, тут в сей перехід для російских кораблїв, який треба загатити за всяку ціну, щоб бути паном на мори і мати розвязані руки".

Движеня сьвітлянної точки стають ся що-раз енергічнїйші та ширші. Той живий смолоскин в цїлию, в яку стріляють картачниці. Легко уявити собі смуток, що лящить в ухах від перелїтаючих та тріскаючих картачів.

Нараз огонь паде в низ, а в слїд за ним, якось чудно розпростерши руки, летить хтось стрімголов у глубину води. То — геройский моряк. Чи діймила його куля? Чи хоче ратуватись?

На филях нїщо не чорніє. Пролигнули вони й сю нову добич і по давньому з тихим шипотом бють об береги...

* * *

В отсю ніч серед незвичайної горячки, гомеричної битви, лучив ся епізод, якого не забуду до кінця житя.

Від одного з брандерів відбив ся човен, бєть повний, переповнений людьми... 16 весел ритмічно піднесло ся в гору і спустило ся до води. Лодка спритним рухом видрапала ся на верх филї і сплила по нїй, зарисовуючи ся легко на глубині темнавої води...

Немирович-Данченко — звісний російский письменник — поміщув в фейлєтонах російских дневників прегарні образки з японьско-російскої війни. Подаємо тут Вп. Читачам оден з тих образків, де талановитий новелїст змалював дуже живо послїдний атак японьских брандерів, переведений в цїли заперти в'їзду до Порту Артура. — *Ред.*

ерою". П. Варвінський завівшись на щирости галицких верховодів, вернув підчас сецесії до серця народного — і тут каже ему іронія судьби провалитись!

Закінчила уже і формально всяке своє животіне злощасна нова ера — закінчилась, здає ся, уже і у всякого порядного чоловіка віра в щирість яких-будь переговорів Русинів з австрийским правительством при посередництві галицких Поляків. Та чи висунє галицка Русь із сеї послїдної лекциї належну науку і стане при предстаячих уже за 2 роки виборах до парляменту вся до виборчої урни не поборюючи себе взаїмно — чи противно, знов хтось зачне переговорювати за купїсами з ріжними намісниками, щоб побідити „москвофіла" або наоборот москвофіли в злуцї з Поляками а властиво з ріжними паньскими економами стануть (якбуло саме в Брідщинї) поборювати „сепаратиста" — покаже уже недалека будучність.

Карльсбад, 25 червня 1904.

Д-р Т. Окуневский.

Виборчий рух на Буковині.

Теперішні вибори на Буковинї мають особливе значіня, бо вперве іде там о зломанє системи, яка розпаношила ся з давенна давна, віддаючи керму краю в руки румуньских і вірменьских потентатів та услужної їм місцевої бюрократиї. А що на чолї того нового руху стоять — можна сказати — Русини, тож не дивниця, що нові буковинські вибори повинні звернути на себе ширшу увагу також і рускоro загалу в Галичинї. Клич на Буковинї іде: вільні вибори і правдива репрезентация демосу — отже кличі, які одиноко можуть дати в случаю їх зреалїзованя ту політичну силу Русинам, яку вони повинні мати з огляду на число населеня і свої автохтонні права. Щоби тому поінформувати нашу публику і про хід акциї виборчої і про ві напрям, подаємо в виписках статю в тій справі „Проміня", котра не лиш дає фактичні информациї але і відзначає ся відповідним осьвітленєм.

Остаточно — каже Промінь — скінчилась вже на Буковинї нездорова, позакулїсова, безпрогрaмова політика, яка полягала до тепер лиш на взаїмних адорациях, інтриґах, та виедугах. Скінчивсь торг правами народа, скінчилось іменованє послів правительством, і перший раз настали вільні вибори. Склалось се в хвили, коли борючі ся партиї не були до сего гаразд приготовані... Скрізь веде ся тепер завзята аґітация, скрізь проявлясь розгорячкованє, з яким ідуть до бою противники. Політики буковинські поділились головно на два табори: всї поступові елємента без огляду на нацию і конфесию злучились у „Вільнодумнім Союзї", — против них виступає заскорузла реакційна кліка, зложена з волоских бояр, вірмено-польских дїдичів, та кацапів. Що-до Німців, то поступові симпатизують з „вільнодумними" і в послїднім часї увійшли з ними в злуку, натомість становиско „християньских" поки-що неясне; але они, здаєсь, прихильнїйше відносять ся вже до реакційної кліки. І так, з одної сторони виступають до борби заступники сьвітла, поступу з певною програмою дїланя, — а з другої защитники темноти, які не лиш хотїли би задержати status quo, но також при „вільних" виборах улечи еще яку нову печеню для себе. Зрозуміла річ, що опінія загалу прихилясь до „вільнодумних", а їх противники лиш брудними „здєлками" старають ся осягнути свої вузкі цїли, бо їх дотеперішна крайно шкідлива дїяльність в краю викликує у кождого щирого горожанина лиш оправдане обурене і бажанє зміни дотеперішного стану. Они і самі бачуть, що їм скоро усуває ся ґрунт під ногами, а їх проводир, звісний боярин Янку Фьондор, котрий в негідний спосіб виступав свого часу против нашого високо-заслуженого посла Николая Василька, узнав тепер за відповідне, зовсім усунутись від політичного житя. Се є початок остаточного розкладу здеморалїзованої кліки, се є тріумф правди над злобою.

Приглянїмось тепер повітам.

„Вільнодумний Союз" поставив в 6 округах руских кандидатів:

Округ виборчий садаґурский: Ту кандидує др. Стефан Смаль-Стоцкий, щирий робітник на народній ниві, один з немногих, що не зражує ся противностями, але витревало і консеквентно прямує до означеної мети. Против него виступає Н. Фьондор, волоский боярин з Новоселиць, якого поперають кацапи в спілцї з волоскими попами, аґітуючи проти него в церкві і поза церквою. Однак они і самі, здає ся, не вірять в успіхи своєї кирилної роботи, бо ціле населенє стоїть твердо і непохитно за д-ром Стоцким і не віддасть мандату в руки свого ворога.

Окр. виборчий заставнецкий: Кандидатом поставленний совітник суду Филимон Калитовский, котрий довший час перебував на посадї в Заставнї і своїм безсторонним поступованєм та щиростию з'єднав собі довірє у всего населеня. В виду того вірмено-польско-румуньско-кацапский кандидат, дотеперішний посол др. Гакман не мав там найменших виглядів.

Окр. виборчий кіцманецкий: Кандидатом проклямований дотеперішний заслужений заступник того повіту в краевім соймі проф. Еротей Пігуляк. Кирилники з кацапско-польскої компанії висунули против него кандидатуру кіцманьского двірника (війта) Бежана, та неморальною аґітациєю, розпоюючи та перекупюючи нарід, хотять осягнути ціль. Але мимо того є повна надія на побіду, як лиш ціла тамошна інтеліґенция, а головно учительство, як слїд принильнує справи.

Окр. виборчий серецкий. Тут кандидує начальник суду в Серетї п. Артур Малик, котрий вже тепер визначив ся своєю щирою роботою для українско-рускоro народу, — (між иншим маємо ему завдячити заснованє тамошної руской бурси, якої є головою). Против сего симпатичного кандидата вїхто не буде мав, здає ся, відваги виступати, бо поставленний з противної партиї Теофіль Константинович зрік ся кандидатури.

Окр. виборчий вижницкий: Ту проклямований кандидатом Николай Василько, дотеперішний посол з того округа. Про ego заслуги не треба писати, бо їх знає вся Русь-Україна і ціле буковинське населенє. Тому в сьмішнім прямо положеню ставляє себе гикавий Ганїцкий — консисторияльний совітник, котрому наказали „звище" кандидувати против нашого заступника.

Окр. виборчий вашківский: В сім повітї згоджено ся на кандидатуру дотеперішнього посла з сего повіту сель. Теодора Левицкого двірника (війта) з Чорторий. Кацапо-польска кліка ставить проти него кандидатуру о. Богатирця, котрий однак не має виглядів на вибір.

Отсе суть руські кандидати поставлені „Вільнодумним Союзом". Кромі того поставлено еще отсих кандидатів — не Русинів: На окр. виб. черновецкий: Фльорея Лупу, пос. рад. держ. — на окр. серетский посадник міста де Льож — на сучавский: др. Скедль — сторожинецкий: бр. Юрий Василько — сучавский: Тит. Ончул — радовецкий: рад. суд. Сімйонович — кімполюнский: др. Аврель Ончул — ґургаморский: надучитель Великорский — і з міст: на Чернівцї др. Штравтер, Радівцї Жиґмонт Вайсґлас, Серет де Льож, Сучава др. Скедль.

Справи австро-угорські.

Д-р Кербер про ситуацию.

Berliner Tagblatt оголосив розмову свого кореспондента з д-ром Кербером. На вступі мав Кербер сказати сему кореспондентови, що наради над проектом угоди з Угорщиною зачнуть ся в австрийским парляментї аж тодї, коли сю угоду ухвалить угорский сойм. Се не стане ся перед лютим або мартом. До сеї пори — гадав Кербер — австрийский парлямент хиба вже буде спосібний до праці. Коли би до того не прийшло, то правительство ужине §. 14, що многим послам було би навіть на руку. З огляду на важність справи, правительство лише в остаточности ужине §. 14-ого. Поки що правительство о сій справі не висказує своєї гадки, бо нема причини на рік з гори вязати ся.

Правительство не має сили зробити парлямент спосібним до праці. Чехи хочуть обструкциїйною тактикою перевести дві справи: внутрішний урядовий язык ческий в ческих округах і ческий університет на Моравї. Правительство є прихильне одному і другому жаданю. Однак абстрагуючи від того, що коли би правительство сповнило ческі жаданя, то сейчас розпочала би ся нїмецка обструкция, саме правительство стоїть на становищи, що обструкциєю не дасть собі видерти ані одної концесиї. Коли би правительство уступило в сій одній точцї, то чинність австрийского парляменту взагалї не була би нїчим иншим, як лиш безперривною обструкциєю. Кожде сторонництво і кожда нация старали би ся перевести обструкциєю свої домагання, без огляду на загальний інтерес держави. З сею системою треба доконче зірвати і в тім напрямі правительство вже остаточно рішило ся. А можу запевнити — мовив Кербер — що позиция правительства є тепер сильнїйша, як коли небудь.

Не утревожило би також спокою в Чехії, коли би одному з сїх народів зроблено уступку без другого. На уступки мусять згодити ся оба народи, инакше не потрафили би жити коло себе. Чехи самі о тім переконають ся. Нині вже бачать, що Німцї унеможливляють їм наради сойму. Правительство старало ся успокоювати, мирити, але безуспішно. Згода наступить з часом сама з себе, а коли правительство буде могло справі помочи і прискорити сї, то певно се зробить. Кербер закінчив словами: „Хоч се дивно звучить, то все таки правительство, котре послугує ся §. 14-им, хоронить парлямент".

Війна.

Під Порт-Артуром.

Про японські операциї під Порт-Артуром ґенерал Жилїньский телеґрафував цареви дня 30 червня: Японцї розвинули дня 24 червня живійшу дїяльність здовж цїлої кріпостної лїнії і знов заатакували гору Уйцельов, з котрої російські війска були вперли їх. По завзятій битві атак відперто. Російські війска обсадили місцевість Вайкон, на полудневий схід Сіаубінтао. Японцї на далеке віддаленє розпочали пальбу на російске лїве крило.

В заливі Талїєнван (порт Дальний) є оден японьский кружляк, два торпедовцї і 5 торговельних пароходів, котрі здавсь привезли харч. В ночи з 24 на 25 червня японські торпедовцї заатакували кріпость. Дня 26 червня о год. 4 рано Японцї зачали бомбардувати місцевости на полудне від Сіаоцутао, гору Уйцельов і горби ч, 131 і ч. 126. Сі послїдні Японцї заатакували з фронту і з заду малими віддїлами, виладованими спеціяльно на берег. Російські стрільцї, видержавши три атаки, уступили з горбів. Японцї поступили наперед в силї що найменше одної дивізиї, але їх відперто. О годинї ½4 з полудня велика сила Японців показала ся на головній дорозї до Порт-Артура і заатакували гору Кюнсан. Російські стрільцї уступили з позиції, бо Японцї зайшли їх з заду. Російські торпедовцї підпирали своє сухопутне війско гарматним огнем, підійшовши під Лювантїєн, звідки бомбардували береги заняті Японцями. Росияни стратили 7 ранених офіцирів а 200 ранених і убитих рядових. В часї атаку Японців вибухла нова підземна міна, причім погибло найменше 50 Японців. В загалї Японцї мусїли мати більші страти. Після послїдних вістий коло Сіпатїшану і гори Куїнчан прийшло дня 27 червня до перестрілки між переднїми сторонами. Японьский баталїон заатакував Люнтїєн, а російські канонїрки підійшли під се місце і бомбардували береги.

Як звичайно, так і з сего російского рапорту, нїхто не може бути мудрий, бо рапорт абсолютно не подає, в котрій сторонї, як не сьвіта, то бодай Порт-Артура, і як далеко від него відбували ся ті події, та яку вартість для оборони Порт-Артура можуть мати здобуті, чи доперва атаковані Японцями позиції. Лише з того, що акцию російских сухопутних війск підпирали російські торпедовцї і канонїрки, здогадуємо ся, що атаки Японців відбули ся десь близько моря, але чи в безпосереднїм сусїдствї Порт-Артура, чи може над північним берегом Квантуньского півострова, того вже не можемо розібрати.

Дивним дивом рапорт нїчого не згадує не лиш про результат морскої битви під Порт-Артуром, але навіть про саму битву. Лише рос. аґенция телеґр. доносить з Мукдену, що вістї о сій морскій битві, о тім що в битві погиб Устомский з 700 людьми, суть неправдиві. Лише два торпедовцї ушкоджено понад водною лїнївю. Здавсь затоплено два японські торпедовцї.

В Мендкурії.

Ґенерал Куропаткін телеґрафував до царя: Дня 28 червня між Дашічао а Сіначи упав сильний дощ, котрий залив російский табор. Японцї, хоч поволи, але витревало посувають ся в північнім і східнім напрямі (бесїда здавсь о арміях ґенерялів Оку і Нодзу), аби получити ся з Курокім. Патрулї коло Далїну ствердили, що Японцї троха цофнули ся. З Фенванчену доносять 29 червня, що помічено сильний рух Японців в напрямі Узанкуану і Лїаколївану.

Рос. аґ. телеґр. доносить з Ляояну, що армії Оку і Курокого вже злучили ся і обходять російські віддїли коло Кайчу, аби відтяти їх від головних сил манджурскої армії, котрі обсадили стратеґічно важну точку Далїн і лишили здовж зелїзницї малий охоронний віддїл. Головні японьскі сили машерують проходом Далїн. Енергічний атак ґенерала Міщенка зробив, що Японцї цофнули ся. В полудневій Манджурії зачав ся період дощів, котрий унеможливив всякі руха і довіз харчів і всяких материялів военних. Японцї не можуть виконувати нїяких рухів з своїми обложними гарматами і суть тепер в „дуже критичнім" положеню.

(Телеґрами).

Петербург. З Владивостока доносять: Японьска фльота стратила доси: панцирники Гатсузе і Шікішіма; кружляки Ношіно, Такашіто, Акаші і Міяко. Всї ті кораблї спочивають тепер на морскім днї. В напрямі знаходять ся ушкоджені: панцирник Фуджі і опанцирені кружляки Івате, Якума, Асума, Ідзумо і Кауґа.

Токіо. Японьска армія обсадила прохід Фенчулїн. Дня 26 червня розпочав ся в трех колюмнах марш на Фенчулїн, котрий Росияни сильно уфортифікували і побудували перешкоди з ровами і дротяними сїтями. Росияни завзято боронили свої позициї, але по кровавій битві Японцї обійшли Росиян і дня 27 червня обсадили Фенчулїн. На дорозї знайдено 90 російских трупів; 6 російских офіцирів і 82 рядових полонено. Японцї стратили 170 убитих і ранених.

Льондон. Ґенерал Нодзу взяв по дуже кровавій тридневній битві прохід Фенчулїн. Росияни фортифікували прохід через цїлі три місяцї. В битві брало участь по російскій сторонї 17 баталїонів стрільців, 3 полки пїхоти, 9 швадронів кінноти, 6 батерий полевої артилерії, кінна батерия і дві гармати.

Берлїн. В Нючванї говорять, що Курокі вже дійшов до Гайчену [?] і відтяв російске війско від Ляояну. Японцї роблять все, що можливе, аби прискорити операциї, заки дощі знищать комунїкациї. Здобуте Фенчулїну має величезне стратеґічне значенє.

Льондон. Ґенерал Оку предложив остаточне обчисленє російских страт під Вафанку. Похоронив 1854 Росиян, забрав 16 скорострільних гармат, 46 возів з амунїциєю і 958 карабінів.

Шанґай. Ретвізан і Цезаревич вже цїлком направлені і на них назад уміщено гармати. 15 верст на північ від Порт-Артура прийшло до кровавої битви, по котрій Японцї обсадили горб Білого Вовка. Оден російский полк перебито до послїдного жовнїра (?).

Від Адмінїстрациї.

При ближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на місяць липень згляднo 3 квартал, як також о вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адмінїстрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Сербія і Чорногора.

Цетинїя. При переглядї війск з нагоди уродин наслїдника престола князь Никита виголосив промову, що Сербія і Чорногора, хоч суть окремими державами, суть завдяки Росії орґанїзмом, котрий має спільне серце

Македонїя.

Софія. В монастирскім вілаєтї відносини що раз тяжші. Публичні складки за скупі, аби ними запомогчи потребуючих. Ватаги башибожуків множать ся, рабунки на дневнім порядку, а розбишаки беруть в полон ріжні особи, за котрі надіють ся окупу. В Охридї голод. Товпи хлопів приходять до каймакама і домагають ся запомог. Наляканий каймакам казав між товпу розділити масу гроша, узисканого з продажи арабованої військом в сій околици худоби.

Борба против конґреґациї.

Нант. Ліквідатор конґреґацийних дібр в асистенциї 2 компаній пїхоти, 1½ швадрона драґонів і 40 жандармів вигнав вчера Капуцинів. Всї брами монастира треба було виломити, а монахів вивести силою. Для охорони монастира полишено пїхоту.

Парнж. Буджетова комісия ухвалила 14 голосами против 10 счеркнути кредит на французку амбасаду при Ватиканї.

НОВИНКИ.

— **Про страшну подію в рускій ґімназиї в Тернополи**, про яку розказали ми вчера у вступній статї, пише послїдний „Подільский Голос": Як відомо, кілька кляс нашої ґімназиї містить ся в старім повзуїцкім будинку. Від кількох днїв знимано дах зі згаданого будинку, а нїякою охоронною запоною не відграничено місця, де спадали з даху ґонти

Ще раз піднесли ся весла, широким рухом подали ся в зад і кинули лодкою на перед...

— Втїкають, виратують ся... Не мож до сего допустити! — чутно довкола.

— Чому?

— Се досьвідні люди. Видко се від-разу. Пересадуть ся або на нові брандери, що тут пливуть, або на ті, що надійдуть завтра, позавтра, та сьвідомі дороги, без помилки повернуть кораблї до тайного входу. Богу дякувать, вже їх беруть на цїль!

Вода скипїла з усїх боків... Дощ олова стає до слова засипувати сю дрібну лушпину, що везли кільканайцять людских створінь і була їх одиноким захистом від напираючої на них з усїх боків смерти. Уявляю собі вже подірвані боки лодки, що дають охоронну загату для тої жмені погибаючих. Але не слїдно в них дрожання страху. Весла, як передтим, працюють супокійно, систематично, безупинно.

— Втїче.

— Ні, не вспів. Нема для всї ратунку...

Скрила ся за одним з брандерів... Пропала з очий... Оком уяви бачу, як перекрадає ся поза его стїну, як поволи працюють веслярі. Знають знаменито, що як тільки випливуть на отверте море, в тій хвили начне ся безмилосерна пальба...

А ось і майнула по другім боцї брандеру передня частина лодки, а ось вже й видко ві цїлу, обіллляну сьвітлом рефлекторів. Але що се? Весел в мепче, а ті, що остались, двинкуть ся новільнїйше, без давної енерґії. Видко, лодка везе вже й ранних, коли не убитих...

Знова чисте пекло. Пушки замовкли, досить їм вже того знущаня над нещасною лушпиною. За те картачниці грохочуть і розкочуть цїлою ґамою музики пекольної. Тепер на них черга, тепер їх сьвято...

На електричній батерії стоїть двох ґенералів: Х. і У. Ловці з уродженя. Перший бере карабін з рук жовнїра а пригадую собі, що еще перед двома годинами говорив так зворушуючо о двох своячках, що найшли в нім опікуна і тепер одні, в страху, стоять в пустім помешканю серед тої гукітливої ночи.

— Що за шляхотна натура: жовнїр з глубоким чутєм — подумав я собі тогди.

„У" міряв довго... Бум... Одно з весел опадає і не підносить ся вже більше. Держучий се весло Японець спустив на грудь голову і повис в безсиллю...

— Славно!...

Лаври одного ґенерала розбудили чувство заздрости в другім.

— Тепер я...

Ґенерал „Х" має славу славного стрілця. Салдат, що біля него стояв, подає ему стрільбу. Дуло ві з жаждою висуває ся наперед, баґнет на спосіб довгого пальця вказує ій жертву. Шар диму — і друге весло упадає в воду. Лодка вже значно помальнїйше суне ся наперед... Що раз більше весел опадає в безсиллю. І знов вистріл п. „У" — ще одна куля „Х"... Картачниці рінож не заперестали пальби. Та вже тільки три весла при роботї... Ні, два... Лодка змінила напрям і пливе з водою. Вже нема кому вести ії по властивім шляху. Всї веслярі поспускали голови на груди. Оден з них перехилився через борд і начеб дивився у воду. Чого шукає він в ній своїми смертною мракою затемненими очима? Другий мабуть жив ще: в аґонії упав на дно і ве ся там певно в муках і болях. Пруд нїс лодку з поворотом до берегів, від котрих вона так дуже бажала втїчи ще перед хвилиною. Підносить ся на филях, холїтавсь, паде в глубину і в що-раз ближше суші.

— Анї одної душі — тріюмфує „У".

Повагом, маестатично, начеб їй се справляло приємність, лодка з трупами суне ся поуз берегів... Тихо, без потрясень кладе ся на мілинї і остаєсь вже там. Филї рвуть ся від нїй. Кожда більша сполїж них посуває дальше лодку по піску.

Тепер мовчать вже картачниці — мовчать і батерії...

дерево і каміне. Підчас павзи дня вчерашнього усунуло ся з даху кілька цегол, які упали на двох учеників з IV класи ґімназияльної і страшно їх ушкодили. Обох відставлено до шпиталя і хто знає, чи удасть ся їх удержати при житю. Очевидно — каже „Подільский Голос“ — що прокураторія потягне винних до відвічальности, іменно за те, що так легкодушно будовано дах, а не охоронено здоровля і життя переходячих відповідними знаками. Всеж таки головну вину поносить правительство, яке каже містити руску ґімназию в двох старих будах, а будову нового будинку протягає дійсно з австрийскою бюрократичною повільностию. Старий будинок, по реальній школі, який есть положений в сусідстві криміналу і готелів дуже підозрілої кондуіти, на улиці, де нема найпримітивнійшої чистоти і де містить ся стара торговиця збіжем — уміщено руску ґімназию, а що було для кількох кляс за мало місця, то тії уміщено в старім повзуїцкім будинку, котрий рівнож не відповідає ані ґіґієнічним приписам, ані шкільним вимогам. Длятого не дивниця, що майже половина дітий з руской ґімназиї хорує, бо школа, де їх уміщено, стала ся для них смертельною мордовнею. Може сей страшний випадок, який порушив цїле місто, опамятає правительство, та оно безпроволочно приступить до будови руской ґімназиї в Тернополи.

— **В справі учительского віча** одержуємо з кругів учительских отсе письмо: Коли вічевий дзвін кличе, щоби ми як найчисленнійше зібрали ся на нараду, кождий учитель повинен віджалувати на ту цїль бодай корону і післати ї, Рускому товариству педаґоґічному“ у Львові. Коли хто не зможе там бути особисто, то бодай лептою нехай допоможе борцям за права руского учительства! Кого знов добра воля тягне ставити в ряди, того приймемо з отвертим серцем поміж себе. Кождий, хто має в груди чисте руске серце, нехай побільшує число учасників віча, бо чим нас більше буде, тим лекше осягнемо се, чого бажаємо! Оклик, „оден за всїх, а всї за одного!“ повинен цвісти в кождій чесній груди і кермувати кождим чесним Русином! Хто знов чує якийсь неспокій у своїй душі, або якийсь народний гріх лежить ему на серци, а мав би добру волю навернути ся, нехай послухає повисшого оклику, а здорова буде душа его! Але хто не має ні першого, ні другого чутя в груди, хто імя своє, честь і народність вкриває шкаралущою хрунїства, той певно лишить ся дома. І добре зробить, коли не покаже ся там, де ему вже нїчо не поможе а де треба лише чесних людий, що хотять циро постояти за свою і народну справу. Дай Господи, щоби таких між нами було як найменше. А поки що кличемо ще раз: шліть кождий 1 К до „Руского товариства педаґоґічного“ і старайте ся, Товариші, щоби нас як найбільше стануло під окликом „Оден за всїх, а всї за одного!“ — *Оса.*

— **Про доповняючі вибори посла до сойму в ліськім повіті** надіслано нам простору допись, з котрої однак задля спізнення цїлої справи вийнаємо лише деякі уступи. Кандидат польского центрального комітету для виборчих розбоїв, др. Лянартович, властитель копальнї нафти і богатир на цїлий повіт розвинув за собою шалену аґітацию, розіславши по селах своїх нафтярів, що грішми деморалїзували нарід. Була се для них дуже тяжка задача, бо руска сторона з'орґанїзувала ся сильно під проводом так свїтскої як і духовної інтелїґенциї. Величаві були передвиборчі збори в Балигородї і в Лїську, де промовляв рускій кандидат п. Антін Старух а також его брат Тимотей Старух, звісний народний дїяч з Бережанщини. Поведене наших противників було нужденне. Фактори д-ра Лянартовича давали при кінци мая п. А. Старухови 6000 К, щоби зрік ся кандидатури. Колиж з дня на день їх справа погіршувала ся, стали ще більше грішми форсувати. По вічу в Лїську дня 7 черня прийшов до п. Т. Старуха, коли той відпочивав у готели, оден такий фактор і давав ему 8000 К, щоби лише намовив брата зречи ся кандидатури. Хоч п. Старух нагнав его з обуренем, то дня 13 червня мав у готели знов візиту факторів, котрі давали нїбито аж 30.000 К, коли приспнув брата до відступлення від кандидатури. Се факти, котрі оба пп. Старухи можуть ствердити присягою. Супротив того можна собі уявити, що діяло ся в сали в день виборів. Для хрунїв настав прямо рай. Паньскі посїпаки сипали грішми на всї боки, поїли всяку голоту цїлий день наперед, а в день виборів вганяли поміж нарід як першеї, тягли виборцїв до шинків та пивниць і заливали їх, чим вдало ся. Виборчий льокаль обступила тьма народу, виборцїв, а ще більше цїнавих. Рускі сьвященики не відступали від своїх виборцїв-громадян, пильнуючи їх до послїдної хвилї, щоби не спроневірили ся народній справі. Нараз на порозї виборчого льокалю роздав ся крик. Сьвящ. Чайковский бачить на власні очи, як в руки виборцїв пхають ся гроші. Коли Т. Старух зібрав з гори одного такого панка і хотїв передати в руки жандарма, сей представив ся ему: „Gestem sekretanem rady powiatowej i mne tu wolno urzendowaць“. По тих словах скоро втїк. Результат виборів звісний. Темні духи потерпіли страшну поражку, а руский нарід в числї кількасот людий з тріюмфом перетягнув по містї, сьпіваючи з відкритими головами патріотичні пісні. Вкінци признав наш дописуватель, що власти не допускали ся взагалї насильств та не доптали так законів, як то давнїйше бувало, хоч все таки недобачено шаленої аґітациї і корупциї, яку ширила зовсїм явно противна сторона. Наша побіда явив ся тим сьвітлїйшою.

— **Шевченківскі вечерниці в „Рускій Бесїді“.** Всяко буває на Руси-Украіні. Дехто веде народну роботу могучим словом, дехто цїнними вчинками а найкраще дїеть ся тоді, коли бачить ся видимі наслїдки праці невидимих борців. Отже як раз довелось нам, на нашу превелику втїху, бачити підчас вечерниць Шевченківских, устровних передвчера інститутками Руского тов. педаґоґічного у Львові в сали „Рускої Бесїди“. Не місце тут критиці, тут обовязком нашим зазначити, що рідко коли лучаєсь бачити Шевченківске сьвято, устроєне з таким піетизмом, з таким одушевленем ідеями Тараса, з таким чистим, непорочним а щирим серцем, як се вчинив оногді молодий весняний цьвіт нашого жіноцтва. Гарно пристровний цьвітами бюст Тараса, сали „Весїди“ як також бічні комнати повні слухачів обох полів, велике число братів з над Дніпра та великий гурт концертантов в живописних народних строях, се все наповнило душу почуванем, що ми живучий народ, що будуччина наша. А чиж-ж не доказував сего відчит п. Моровиківної, в котрім предлеґентка так основно і популярно зуміла кинути своїм товаришкам погляд на творчу силу нашого Генія? чи-ж не доказували сього деклямациї п. Стершоківної, Тустановскої а передусїм маленької селяньскої дїтини М. Кузівної, котра своєю появою вчинила новий напрям спасенної праці наших сьвідомих Русинок у Львові? Безпечно, що тут не може бути двох гадок. Всї точки програми були зовсїм гарно виконані. Досить буде згадати, що хор сьпівав цїлі „Вечерниці“ Нїщиньского зовсїм складно, чисто і з памяти, а хто знає точно сей твір, той вчробить собі належите поняте, скілько щирої праці вложила там п. Шухевичівна — бо-ж вона вивела частину музичну концерту. Солїстками вечера були крім гарного сола на цитрі п. Н. також п. Стельмаховна (фортепіян) і п. Яцишинівна (сольосьпів). Ся послїдна відсьпівала нелегку партию Одарки з опери „Купало“ А. Вахнянина. Враженє було як найкраще а взагалї з сеї нагоди мали би ми дещо більше сказати, але поучені досьвідом, що передвчасні признання дуже некористно вливають на фантазию передусїм жіночу, здержуємось з гадками в тім напрямі до дальших вислідів праці над образованем того прегарного материялу голосового. — *Волошин.*

— **Пожар арсеналу в Кронштадї.** З Петербурга доносять, що онодїшної ночи в Кронштадї наступила в тамошнім арсеналї страшна експльозия, наслїдком чого повстав пожар, котрий знищив цїлий арсенал, корабельні варштати і 5 чи 6 торпедових подок. Є се дїло російских революціоністів, котрі кожде ослаблене Росиї уважають средством, що приспішує надане конституциї.

— **Дрібні вісти.** Деканом лїкарского видїлу львівского увіверзитету вибраний на шкільний рік 1904/5 професор д-р Володимир Лукасевич. — Президент міста Кракова, п. Фрідляйн зрік ся свого становища. — Професор приватної академії в Пряшеві д-р Мавріц застрілив доньку професора реальної школи Крімера, а відтак сам відобрав собі житє. Причиною було се, що родичі дівчини відмовляли заручини задля способу житя її судженого. — В Кракові відбула ся судова розправа против шлюсарского челядника Ґреґоровского і бронзівничого челядника Соболя за убийство склепаря Яна Кляща та намірене убийство его жінки і дитини. Обох засуджено на кару смерти через повішенє. — У Відни засуджено 24-лїтного Едварда Ґарчиньского на 18 місяців і 30-лїтного Йосифа Райнсберґера, обох родом зі Львова на рік вязниці за те, що витуманили при помочи сфальшованого векселя від купця Долежаля 4.000 К а надто ошукали кількох иных людий.

— **Послїдні вісти.** Міністерство перенесло нотарів: п. Костя Телїшевского з Бучача до Коломиї і В. Чеховича з Войнилова до Бучача. — В угорскім соймі розпочала ся дискусия над підвисшенем цивільної листи цїсаря, котра потревав з 10 засїдань. Мадярска опозиция промовляє проти Корони за торічний розказ з Хлопів. — Батька Евгена Шавмана, що виконав замах на Бобрікова, арештовано і по переслуханю відставлено до слїдчої вязниці. — Камімура мав вчера в ночи зловити російску фльоту з Владивостока коло острова Тсусельрума і заатакувати еї. Результат битви доси не звісний.

— **„Товариство руских женщин в Стрию“** устоює ві второк 5. липня с. р. в великій сали „Народного дому“ аматорске предстаня на дохід місцевої руской захоронки. Відограна буде одноактова комедия „Покарана ложь“, опісля хор „Стрийского Бояна“, солю скрипкове в супроводі фортепіяна, монольоґ, а в кінци комічна оперетка М. Лисенка „Коза Дереза“ з акомпаніяментом фортепіяна і фісгармонії. Початок о 7-ій год. вечером. Вступ: 1 К за крісло, для учеників і селян 30 с. В огляду на цїль, просить і надіє ся численної участи Публики місцевої і замісцевої. — *Видїл.*

Померли:

— **Андрей Стотанчик,** парох в Устю земнім, устецкий декан, почесний радник митрополичої консисторії у Львові і радник епископской консисторії в Станиславові, упокоїв ся дня 30. червня с. р. в 64 році житя і 40 сьвященьства. В. в. п.!

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

Гелля антрасолеве мило

(біле смоляне мило)

надає ся знаменито против висипки шкіри і нечистоти лиця. Вливаше пояснене нинїшний анонс: Берґера медичне мило.

182 5—6

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованем



Маттонія ґісґібляерска вода щавова. 28

Оповіщенє.

При ґеставрациї старинної церкви в Галичи суть до віддання в підприем тако роботи мурарскі і пр. Цїла робота розложена на два лїта. Плян и, викази робіт і услівя може перглянути в уряді парохіяльнім в Галичи або в бюрі архітекта Івана Левинського у Львові, Кривжова ч. 42. Деклярациї належить внести в реченци до дня 15 липня н. ст. 1904 на руки комітету парохіяльного в Галичи.

Галич 28/5 п. ст. 1904.

Комітет.

465 2—3

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень сьвіжо палена!

Палена кава

точно по приписам ґіґієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день сьвіжо палена!

½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III. 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цїсарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палена в иншій спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазі 1, ½ і ¼ кільо.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против пориїв і хрон. недуг шкіри та паразит, пращів, також против червоности носа, відморожень і печеня ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і пінковите відрізнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.

Яко дотїдне смоляне мило до усунена всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівняне косметичне мило до митя, кушелїв і до щоденного ужитку служить



Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерини і є сильно напереумоване.

Ціна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з поученем, як уживати.



Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену в боку охоронну марку і цїлине сїрки **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не виносять запаху смоли, виробляємо з безбарвної перечищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговлю під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне) мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одно з 5%, а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-боражесове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїрково-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-сїркове мило, антрасолево-тоалетове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским приписанем успішним дїланем против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Ціна від штуки 50 сотиків. 182 13-30

Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Повідомленє.

Сим подаю до ласкавої відомости, що я з днем нинїшним віддав на виключну продаж мої фабрикати з міди фірмі

Фінкельштайн і Фель

склад зелїза і металю при ул. Сонїчній 26.

Поручаю ся ласкавій памяти Вп. відборців

З поважанем

Франц Рінґґофер

481 1—3 *Прага-Сьмихів.*

Найновійші переписні листки

Шевченко: „Гамалїя“ 6 гарно виконаних карт 60 сот.
Шевченко: „До земляків моїх“ 6 гарно вик. карт 60 сот.
Шевченко: „Наймичка“ 8 гарно виконаних карт 60 сот.

поручає 472 2—5

Антикварня Ґрунда

Львів, улиця Театральна ч. 16.

Найвисші відзначеня в добрах Єго пїс. Величества і від корол. угор. державних домен, від ц. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і поверх 50 иных високих відзнак.

Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і кулевими панївками, криті кирати без і ТНА з 3 і 4 ножами (в краю уживаєсь їх по-стєжки Баєра, почавши від 76 К, праси до оліє, сїячки, мотори і т.п. поручаю найдешевше і під корисними услівями





І. Найберґер і С-ка

Львів, ул. Городецка **ч. 53** у власнім домі.

Позір перед наслїдуванем!



На складі удержуємо також: огнені сикавки, ваги на худобу і десяточні, огнетревалі каси, помпи, циркуляри, ковальскі знаряди, міхи, машини до верченя, вінди, масарскі машини, машими до шитя, непромакальні плахти і т. п., всьо з першорядних фабрик. *Цінники даром і оплатно.* 467 1—27

Семинаристка

з III. року гадає лекциї на час ферій вакациїних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 9—12

Абсольвентка бухгальтерії

відбувши приписану практику в товаристві „Союзі кредитовім“ у Львові, гадає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою I. Гавран в Марияполи к. Галича.

415 3—3

Потребую сейчас піддячого до виручуваня мене в дяківстві в дни седмичні, причім буде міг укінчити науку дяківства і побирати науку писарки громадскої. *І. Кашій* дяк і писар гром. Підгайчики п. Зборів.

459 4—4

На премії!

Поручаємо 30 екземплярів ріжних чисел „Зорі“ (вкождо число становить цїлість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Адміністрация „Зорі“ в Коломиї.* 445 4—6

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарским як найцїнно приладжений красний перетвір, що відповідає всяким дієтичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 2—?

КРАЄВА РОБІТНЯ

прапорів, орнатів і склад церковних риз

Марії Комуневскої & Ядвиги Глуховскої

у Львові, ул. Академічна ч. 12

поручає:

великий вибір шовків, золота, волічок, кант і всяких приборів до гафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цїнники і копії похвальних листів даром.

421 8—15

НОВО ОТВОРЕНЕ

артистичне снщарско-різьбарске заведене

Михайла Савки

Львів, улиця Мицкевича, ч. 22

виконує всякі роботи з повисшого обсягу, а то: уладженя сальонові, будуарові, церковні і т. п. Виконанє старанне.

Ціни умірковані. 478 1—5

Випродаж!

Маю честь повідомити Впов. Публику, що в вступаючім від 1887 р. складї папору і шкільних приладів, заосмотренім також богато в ґалянтерийні товари, студентскі і військові відзнаки відбуде ся через короткий час з причини буреня каменицї **випродаж,** дозволена дотичними властями.

Просячи о ласкаві відвідини остаю з поважанем

І. Купфершмідт

при ул. Руській ч. 24 (напротив волоскої церкви.) 473 2—10

MAGGI'Я **примішка до росолу і страв** се єдине і випробоване средство, щоби надати слабим росолам, сосам, ярищам і т. п. відразу незвичайного, сильного смаку. Дуже видатне, тому не треба додавати за богато! Дістати можна у всіх торговлях колоніяльних, делїкатесів і дрогеріях у фляшках почавши від 50 сот.

Оригінальні фляшини можна дешево дальше наповнати. 39_1—1



Zacherlin

hilft großartig als unerreichter „Insectentödter".

Правдивий лише в фляшочках.

Набути можна всюда де висять плякати.



Звертаю увагу Всеч. Духовеньства

що в своїй

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКІЙ РОБІТНИ

виконую

хрести і мідяні кулї на церковні вежі, громозводи, вікна зелїзні, окуття будівляні, після найновійших взірців як рівнож **огородження на-зробні, придорожні** і тим подібні роботи входячі в обсяг шлюсарства.

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСКИЙ

452 2—10 **Львів, ул. Коперника ч. 16.**

Маю честь повідомити Вшов. Публіку, що з днем 2-ого липня с. р. буде отворена

ПЕРША КРАЄВА ЦУКОРНЯ

уладжена в закопанськім стилю при ул. Баторія ч. 24.

З поважанєм

К. Стефаницкий.

454 3—5

Богослов П. р. вправний інструктор прийме на час вакацийний лекцию на селї. М. В. poste restante Львів. (За квитом інсератовим.)

468 2—3



ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміоване.)

Від 3/7 до 9/7 до побаченя:

В полосї підзворотникові прекрасна подорож в Архіпелягу Малайскім.

Вступ 10 кр.

Дійсно найлїпшим зі всїх средств, уживаних досї до праня льняного і бавовняного біля як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайдений

Екстракт до праня і мочення

Марка **Марка**

„Похвала господинь"

Примети: 1. Скорочує до половини час потрібний до праня. 2. Зменшує роботу до четвертої части. 3. Уживане соди стає зайвим. 4. Біле є чисте. 5. Для рук і для біли є зовсім нешкідливий, за що ручить підписана фірма. 6. Є дешевший своєю незвичайною видатністю від всяких инших средств до праня

По одній пробі пізнає ся той екстракт для кождої господині і прачки необходимим.

Дістати можна всюди.

Юрій Шіхт в Авсіґ.

360 **Найбільша фабрика того рода на европейскім континентї.** 6—40

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведене промисловe в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вшов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковaних цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до випробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і соподжених та ц. к. інститутом до розсліду споживних средств розсліджених.

Цїнники і информації висилає ся на домагане охотно і даром. 200

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344

викликану іменно страшними насліджками тайних гріхів молодости і розпусти, успішно щасливо і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пояснена своїх недуг і направили свої мужескі сили при помочи вказаного в книжцї способу лїчени. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в куперті магазином видавців P. Ф. Вірей в Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Перший руский склад машин до шитя.



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьлященикам і шп. Урядникам продаю на рати, як також і для ведки на потвердженим уряду громадского.

Уміня шити приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кільканацятьох лїт отворив я **робітню мужеских одягів**

при улици Рускій ч. 3.

Будучи Русином, хотїв бы я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимцї, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що поправляючи своїх людий, поправляте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь

З поважанєм

340 9—52 **СТЕФАН ДЇДУХ.**

НАШІ НИЗЬКІ ЦІНИ ВИКЛИКУЮТЬ СЕНЗАЦИЮ.

Дуже тривкі **мужескі черевики** гладкі і обкладані пара **зр. 2·90.**

Знамениті **мужескі черевики** до шнурованя пара **зр. 3·25.**

Елеґантні **мужескі черевики** із шкіри Boks з ґумою пара **зр. 4·25.**

Великий вибір добрих **чобіт з холявами** для духовеньства пара **зр. 8.**

Дуже добрі **мужескі півчеревики** із шкіри Gems пара **зр. 2·50.**



Одинока філія

у

Львові

лише

улиця Гетьманьска

число

8

Готель „Віктория."

Тривкі **дамскі черевики** з ґумою пара **зр. 2·60.**

Дуже добрі **дамскі черевики** до шнурованя пара **зр. 2·90.**

Незвичайно тривкі **дамскі черевики** до запинаня пара **зр. 3·25.**

Елеґантні **дамскі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 3·90.**

Сальонові елеґантні **дамскі мештики** легонечкі пара **зр. 1·50.**

Вироби найбільшої фабрики обуви в цілій монархії продає

Альфред Френкель Тов. ком. 201 6—10

Сикавки і пожарні прилади

з краєвих і чеських фабрик

найдешевше

з 5-лїтнею гарантією на ратальні силаши



Львівске БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручає

найлїпші вужі до сикавок, коновки, гаки, шеломи і страшацкі мундури. 152

Ілюстровані цїнники висилає відворотно.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір в фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9,

Ч. 138. Львів, Понеділок 21 Червня (4 Липня) 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи повертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

По сей і той бік Литави.

Хронічна криза та постійний майже стан безпарляментарний в Австрії так здеморалїзували політично населене сеї половини монархії, що вже мало в таких, котрі інтересували-б ся подіями нашої внутрішної політики. Горожани, що мають тоту честь заселювати „краї репрезентовані в державній раді", платять пресупокійно податки і дають рекрута — а рештою не клопочуть ся: під практикою маскованого абсолютизму виробило ся майже на принцип поведене під окликом — die Regierung wird schon für uns sorgen.

Доперва заповіджена подорож д-ра Кербера до Галичини — того жерела політичної „премудрости" для безпомічних австрийских „мужів державних" — звернула знов увагу на австрийску внутрішну „мізерию" і відкрила ей в цілій наготї.

Д-р Кербер їде до Галичини вербувати Поляків до тріюмфального воза параґрафу 14 і хрестового походу на Чехів — які плани однак криють ся в душі теперішного австрийского премієра і яких нових способів думає хопити ся д-р. Кербер для ратованя держави, сего нїхто не знає. В своїм інтервю з кореспондентом „Кельнской ґазети" сказав д-р Кербер, що на полагоду пекучих державних конечностий має час аж до половини слїдуючого року і що до того часу буде радити собі при помочи цїсарских розпоряджень. Так, а опісля, коли прийдуть на порядок угода, трактати і особливо кредит на цїли военні? Сего д-р Кербер не сказав і він мабуть сам не знає, чим ему прийде ся ратуватись з прикрого положеня. А преціь над урядничим кабінетом з его позапарляментарною практикою повисне тодї поважна гроза: Що скаже на трактати заключені на основі §, 14. заграница? Що Угорщина? Що вкінци мінїстер-родак ґр. Голуховский, котрий може скористати з нагоди, щоб повалити „нїмецке" правительство і на президияльне крісло австрийского кабінету всадити знов якого Поляка? Над тим мабуть д-р Кербер якраз думає тай в тім може також лежить ключ до зрозуміня его подорожи до польской „Каносси".

Справа внутрішного положеня в Австрії стоїть на разї так, що о якімсь парляментарнім супокою і правильнім функціонованю австрийской конституції годі навіть і думати. Д-р Кербер був того пересьвідченя, що як лишить Чехів самим собі а ще й до того зашахує їх в праскім соймі, то людність в Чехії прокине ся сама і зажадає иншої, мирної тактики від своїх парляментарних заступників. Та того рода надія є пустою манею; молодоческий екзекутивний комітет дав сейчас по замкненю сойму на тактику д-ра Кербера відповідь: борба аж до загину! Не доведуть також до успіху надії, що Чехи — йдучи від одного парляментарного „погрому" до другого — самі себе з'їдять і обплекшать правительству его санацийну акцию.

Що між Чехами суть недовольці се правда, але що з сего невдоволеня не вийде партия уступок і компромісу — се також певне. Партиї „порядку і ладу" вигрівають ся і вироблюють тільки під сонцем правительственних ласк і виливів тай то повільно, але з теперішної суматохи, хочби Чехи розбились і Бог зна на які партийні атоми, вийдуть лише радикали, чи то в роді Кльофачів і Фреслів, чи то в роді ґрафів.., що на устах мають австрийску ідею і інтереси династиї, а в руцї ніж непримиримости і обструкциї. Не поможе вкінци і вербунок польских політиків, котрим д-р Кербер зовсїм непотрібно, бо безуспішно, сипле концесиями з правительственного мішка на кошт Русинів і народної маси — бо Чехи вже й тепер кажуть, що на Поляків в крайній борбі зовсїм не реглекують, а Чехи найдуть все парляментарних підомагачів, коли зважить ся, що в Австрії набровно вже тілько проти значної части ей населеня і ей „менче вартностних" народів. Тому з усїх заходів д-ра Кербера певно нїчого не вийде а урядниче правительство по всїляких конвульсийних судорогах опинить ся вкінци певно там, де і доси стоїть...

Ще фатальнїйше однак, коли зважать ся загальні інтереси дуалїстичної монархії, стоїть справа по другім боцї Литви — на Угорщинї. На Угорщинї виглядає все так, немовби там прокидали ся все нові, буйні сили для поваленя дуалїзму і грізні для удержаня реальної унії з Австриєю. Як зісно, Мадяри розпочали свій атак на спільність і одноцїльність армії, та вже тодї, коли ґр. Тісї удало ся за звісні язикові концесиї усмирити обструкцию в угорскім соймі, висказувано здогад, що мадярска опозиция не відступила раз на все від обструкцийного оружия, а відложила его лише до вигіднїйшої пори. Зазначувано з притиском, що ґр. Тіса відступив тодї від свого антиобструкцийного реґуляміну, немовби сам стояв в змові з недовольцями і узнавав потребу зарезервованя обструкцийного меча в руках мадярской опозиції. І тоті здогади оправдують ся що-раз більше а ситуация для дуалїзму стає справдї грізною. В політичній военній сценерії, яку зручно проти Австрії вміють укладати мадярскі політики, наступило нове „аранжма": підніс ся раптом клич: „проч з торгово-пловою єдностию в другою половиною монархії" а в руках мадярских опозиціоністів блиснув знов меч невигасної обструкциї. Знамениту увертуру до тої нової кампанії представляють з одного боку рішучі заявы ґр. Аппоньи і бр. Банфія а з другого буджетова дебата, яка саме веде ся тепер в угорскім соймі. Ґр. Аппоні — той вічно невдоволений лєадер змаганъ до повної независимости угорскої держави — сказав недавно на зборах виборців в Яєберенї, що Мадяри мусять змагати до повного зірваня цлової унії з Цісаїтавією, а ґр. Банфі, нововибраний посол до угорского сойму, осуває навіть нову партию, котрої девизою можна сказати в взагалї: „Los von Oesterreich". Якби на замовленє напинула ся до того мадярскій опозициї справа ґаліцка: якийсь угорский урядник на припорученє Тіси відповів на нїмецке письмо уряду заграничних справ по нїмецки. Отже настав в мадярскім таборі справжний рветес: а дек мадярска мова, де мова другої рівнорадної держави? Мадяри знають при тім, де в орґанїзмі дуалїстичного дивотвору лежить locus minoris resistentiae — реклямували отже для угорскої корони дїдичні права сина арх. Франца Фердинанда, виступили проти цивільної лїсти а Короні пригадали також звісний розказ до армії з Хлопів. Розходить ся вже тепер тілько о те, як далеко зайде ся отся нова мадярска опозиция та який буде мати успіх. В кождім случаю однак, хочби й мадярска опозиция дала приласкатись новими концесиями, то і се не ворожить добра для держави, бо коли й прийде заплата, то вона настане лише коштом спільних звязий Угорщини з Австриєю. Мадяри знов вирвуть кілька цеґол — як се і доси бувало — із спільної будови.

Отак представляє ся ситуация по той і сей бік Литави а представляє ся не весело. Увага політичного сьвіта звернена тепер, що правда, на Схід, на конвульсийні оборонні судороги російского велита, але годї не добачити, що і тут, в австро-угорскій монархії відбуває ся неменче траґічна, хоч тиха і не так легко догиднна боротьба о силу і житє. Що боротьба тота для Австро-Угорщини є дуже важка та що вона при відповідних міжнародних условинах може довести до катастрофи — не треба й доказувати. Сей дуалїстичний дивотвір з посклеюваними „краями репрезентованими в раді державній" пережиграв на всїх взвах его слабкої структури гриб, котрий не дасть ся усунути ні фльомою вижидали ні поїздкою премієрів а la Кербер до Галичини — ні навіть новими видатками на форти і гармати. Форти і гармати забере ворог а память про всїляні політичні штучки Керберів et Cmp. згине безслїдно як затї лихо відіграної фарси в історії людства — коли наслїдком розумних конституцийних реформ не витворить ся серед самих народів монархії почутє ей потреби для власного добра, не прокине ся та внутрішна сила, котра одна удержує державні орґанїзми при житю.

В справі руского університету.

Як звісно нашим Вп. Читачам, вчера дня 3 липня відбуло ся в Чернівцах академічне віче в справі руского університету у Львові. Про се віче пишуть нам:

Учасників було понад 400. По промові п. Цегелика, голови товариства, покликано на предсїдателя віча п. Василя Сімовича. По промовах тов. Галущиньского, Весоловского, Калиновича (по нїмецки), Лєшлєра, представителя нїмецких студентів, і п. Созаньского піддано під голосованє отсї дві резолюциї поставлені тов. Весоловским:

„Українська академічна молодїж в Чернівцях, зібрана на довірочнім вічу дня 3 липня 1904 р., стоячи на становищу, що основанє самостійного українського університету у Львові є культурною конечностию українського народу, який в своїм просьвітнім розвою дійшов вже до того степеня, де заснованє національного університету наступити мусить:

1) взиває ц. к. австрийске правительство, щоби сповнило вже раз те оправдане домаганє українського народу і приступило до основаня самостійного українського університету у Львові і то як найскорше, виповнюючи тим запоручени зложені в XIX артикулї основних конституцийних постанов, яких до тепер супротив українського народу на жаль не виповнено.

2) надїє ся, що парляментарні репрезентанти українського народу підпруть усильно те домаганє українського студентства а заразом і цїлої української суспільности".

Кромі сего рішено ще отсю резолюцию поставлену тов. Калиновичем:

„Довірочне віче української молодїжи зібране дня 3 липня в Чернівцях, не признаючи ніяких всеславянських аспіраций, висказує переконаня, що українська молодїж є в повні сьвідома того, що в борбі за свої права, за емансипацию свого народа є обмежена виключно на свої сили.

„Довірочне віче української молодїжи зібране дня 3 липня 1904 в Чернівцях висловлює свою негодованє тій части тов. славянофільскої чеської молодїжи, що не допустила на своїм вічу в Празї українського речника — а рівночасно висказує свій привіт тій поступовій чеській молодїжи, яка супроти такого поведеня запротестувала.

„Довірочне віче української молодїжи зібране 3 липня 1904 в Чернівцях з обуреням протестує проти москвофільских домагань російских катедр на черновецкім і львівскім університеті та російскої мови викладовій в галицких середних школах, уважаючи се за замах на права української мови і за перепону до осягненя українського університету".

Резолюциї ті принято одноголосно.

По замкненій дискусиї забрав еще голос т. Сімович дякуючи за численну участь в вічу черновецкій інтеліґенциї і з побликих сел як також „Січовикам" і відпоручникам инших товариств.

Вечером відбуло ся представленє в „Народнім Домі" і комерс, який тревав до пізна в ночи серед інтересної дискусиї і поважного настрою учасників. — Не сумніваємо ся, що своїм вічем буковинська руска молодїж дала новий товчок до порушеня так актуальної у нас справи власного університету, та що за тим почином підуть і дальші голоси рускої суспільности.

---

10)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

8-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Краковъ, 6 мая 1881 г.

Милостивый Государь.

Во время праздниковъ Рождества и Воскресенія Христова я пребывалъ въ Буковинѣ, гдѣ опять собралъ множество народныхъ малорусскихъ пѣсенъ, которыя желалъ бы издать въ особовой книжкѣ съ соотвѣтствующими объясненіями и пр. Не имѣя однако, для этой цѣли необходимыхъ средствъ и не зная, кто въ настоящее время кромѣ Васъ занимается изданіемъ малорусскихъ пѣсенъ и т. п., осмѣливаюсь обратиться къ Вамъ съ покорнѣйшею просьбою, сообщить мнѣ адресъ какогонибудь издателя въ Россіи собств. въ г. Кіевѣ.

Кажется, Юго-западный отдѣлъ император. русскаго географическаго общества, который издалъ первый мой сборникъ буковинскихъ русскихъ пѣсенъ, уже не существуетъ, что о немъ ничего не слышно.

Недавно возвращался изъ Парижа чрезъ Львовъ г. профессоръ д-ръ Антоновичъ, при которомъ случаѣ изволилъ посѣтить и меня во Львовѣ.

Такъ какъ я не знаю, гдѣ буду жить въ Вѣнѣ, то покорно прошу, адресовать почтенное Ваше письмо такъ: Gregor Iw. Kuptschanko, Wien, I, poste restante.

Въ Краковѣ я остановился, чтобы осмотрѣть здѣсь кое-какія историческія достопамятности, такъ какъ я еще никогда не бывалъ въ Краковѣ.

Во Львовѣ я надавалъ въ продолженіи четырехъ мѣсяцевъ малорусскій журналъ „Новость" (для русской молодежи), который буду изъ Вѣны редагировать.

Въ Вѣнѣ буду издавать собственно продолжать изданіе „Русской Корреспонденціи" (на нѣмецкомъ языкѣ).

Желая Вамъ отъ всея души всякаго блага, кланяюсь Вамъ сердечно.

Вашъ покорнѣйшій
Григорій Купчанко.

P. S. Получили или видѣли Вы мои послѣднія изданія на русскомъ и нѣмецкомъ языкахъ?

9-тий лист М. Драгоманова до Гр. Купчанка пропав.

9-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна, 4 іюня 1881 г.

Милостивый Государь.

Пріѣхавъ въ Вѣну, я нашелъ въ почтамтѣ почтенное Ваше письмо, за которое выражаю Вамъ симъ искреннѣйшую мою благодарность. БлагодарюВасъ тоже за дружескій Вашъ совѣтъ относительно собранныхъ мною малорусскихъ народныхъ пѣсенъ. Послѣднія, однако, больше семейнаго характера и потому, думаю, не годятся для Вашего сочиненія. Переписавъ тѣже начисто, я пошлю ихъ Вамъ когда-нибудь для пересмотра. Посылать же малорусскія пѣсни въ Россію, я считаю совершенно безполезнымъ.

Что же касается желаемыхъ Вами пѣсенъ изъ „Зори Галицкой", то я, не имѣя этого журнала, письменно обратился къ нѣсколькимъ моимъ знакомымъ съ просьбою, чтобы они прислали мнѣ объ пѣсни съ желаемыми Вами замѣчаніями со стороны редакціи „Зори Галицкой". Когда получу желаемое, то не замедлю отправить то же по первой почтѣ къ Вамъ, въ Женеву.

Пѣсни 319, 320, 341 и 346 въ первомъ моемъ сборникѣ сочинены частью буковинскорусскими дѣвчками, частью же солдатами *). Пѣснь 319 записана мною въ 1867 году въ Черновцахъ. Тамъ поютъ ее ученики гимназіи и школы церковныхъ пѣвцовъ. Крестьяне эту пѣснь не поютъ, хотя слушаютъ ее съ большимъ удовольствіемъ. Пѣснь 320 записана мною два года позже, идя лѣтомъ на каникулы въ родную деревню, отъ одного гуцула (горца) изъ с. Русскаго Банилова. Пѣснь эту поютъ нынѣ одни Гуцулы. Пѣсни 341 и 346 сочинены солдатами и поются только ими. Вообще буковинско-русскій народъ сочиняетъ въ настоящее время очень мало пѣсенъ, а что сочиняетъ, то все печальное, задумчивое, жалобное. Такого же рода пѣсни онъ и поетъ. Но поютъ только старые мущины и молодыя дѣвушки, первые при праздникахъ и т. п., послѣднія же при работѣ въ полѣ. Впрочемъ множество хорошихъ пѣсенъ историческаго политическаго содержанія теряется, — умираетъ вмѣстѣ съ генераціей...

Въ будущую осень я буду опять въ Буковинѣ и тамъ снова примусь за собираніе народныхъ пѣсенъ. На осень я приглашенъ въ Буковину политическимъ обществомъ „Русская Рада" (въ Черновцахъ), чтобы держать первую т. е. политическую рѣчь на народномъ собраніи (вѣчѣ), которое состоится во второй половину октября м. въ одномъ изъ буковинскихъ русскихъ городовъ.

Въ ноябрѣ м. прошлаго года я послалъ былъ редакціей здѣшней газеты „Fremden-Blatt" во Львовъ, чтобы сообщать той же о польскихъ юбилейныхъ (революціонныхъ) праздневствахъ и о русскомъ іосифинскомъ праздникѣ. Львовскіе Русскіе уговорили меня, однако, остаться во Львовѣ долшее время, что я и сдѣлалъ и въ продолженіи того времени (четырехъ мѣсяцевъ) издавалъ тамъ же малорусскій иллюстрированный журналчикъ „Новость" для учащейся молодежи. Но такъ какъ я при этомъ предпріятіи матеріально пострадалъ, то воротился опять въ Вѣну и надаю здѣсь опять періодическое письмо п. н. „Russische Correspondenz". Препровождая къ Вамъ при семъ по одному н-ру этихъ моихъ изданій покорнѣйше Васъ прошу, милостивый Государь, присылать мнѣ всякаго рода русскія газеты и сочиненія и политическія статьи, которыя я съ удовольствіемъ буду переводить на нѣмецкій языкъ, помѣщать въ своей Корреспонденціи, а посредствомъ той же и во всѣхъ большихъ нѣмецкихъ, будапештскихъ и пражскихъ газетахъ, такъ какъ всѣ большія политическія журналы въ Австро-Венгріи пользуются свѣдѣніями о Россіи изъ моей Корреспонденціи, за которую они платятъ или ежемѣсячныя суммы или гонорары отъ строкъ.

Вы бы меня очень обязали, если бы были столь добры, написать мнѣ какую-нибудь особую политическую статью о настоящемъ положеніи въ Россіи и т. п. на русскомъ языкѣ или рекомендовать меня кому-нибудь въ Россіи, чтобы мнѣ оттуда присылали подобнаго рода статьи, газеты, брошюрки, листы, прокламаціи и вообще всякія политическія сочиненія.

Только будьте такъ добры, присылать мнѣ подобнаго рода сочиненія, статьи и пр. не иначе, какъ въ конвертахъ, такъ какъ иначе на почтѣ сконфисковали бы все и я имѣлъ бы еще хлопоты, которыхъ и такъ у меня больше чѣмъ довольно. На случай, если бы кто-другой желалъ прислать посредствомъ меня что-нибудь для нѣмецкихъ газетъ, то пусть адресуетъ: Wien, I. poste restante и мою фамилію и пусть не прибавляетъ частныхъ писемъ и не сообщаетъ своей фамиліи, такъ какъ письма часто вскрываются и читаются третьими лицами т. е. полицейскими чиновниками.

*) Др-ів зачеркув сесе реченє червоним оловцем. — М. П.

З економічної орґанізації на провінції.

(Допись з Турчанського).

Хто був би згадав перед 20 роками, що до тепер піднесе ся так високо економічний змисл нашого народа, котрий у всіх верствах і всіх напрямах виказує хиба самі потішаючі додатні обяви?! А преціж так є справді, наколи возьмемо на увагу розвій крамничний за почином і під протекторатом „Народної Торговлі;“ товариство „Дністер“ з его численно розгалуженими аґендами; „Кредитовий Союз“ з его посестрами касами провінціональними і сволками по ідеї спілками Райффайзена; товариства ремісничі; епархіяльні св. Петра; бурси і т. п. — прояви народної економії, в котрих слідний талант, витревалість тай хорошай успіх наших таки людий.

Отже і мені випадає похвалити ся прилюдно для заохоти а може і науки других, осібним причинком народного дорібку а именно **продажею соли краєвої**.

Рескриптом виділу краєвого з дня 3/4 1903 ч. 96825 надано тутешному „Брацтву церковному“ концесію на ґуртівний склад і продаж соли краєвої для цілого судового повіту бориньского.

Я кинув ся поміж ОО. сусїдів з відозвою і просьбою, щоби підперли діло в той спосіб, що кожда скарбона церковна достарчить капіталу; кождий дяк возьме на себе філію і настане в громаді своя торговля солею за дешевшу ціну, бо, як призначено, лише по 22 с. за тонку, а також своя міньба соли за натуру, як яйця, збіже, лен, прядиво, гриби. Вказавши на використовуване народа через Жидів-солярів, котрі довозячи по селах сіль, беруть за тонку що найменше по 24 с. а в злу пору і по 30 с. а найрадше міняють за натуру подвійної вартости, мав я надію, що такій акциї охотно прилеснуть, бо тут очивидний зиск для народа, добре опроцентоване церковного капіталу, тай мала поправа дяківської долї. Так ні! До нині був я в можности отворити лише 6 сторонних філій окрім двох місцевих на 33 громади, обняті концесією. Виправдї оправдують той сумний вислід і причини незалежні від провідників народа, як страх людий перед местию Жидів, щоби не спалили, тяжка комунїкация через води і гори, брак відповідних людий — але в переважній части слїдна тут байдужність, брак духа підприємчивого а може і еще дещо, властивого рускій вдачи, з чого вже був би час отрясти ся.

Отже щоби розвіяти сумнів а влити заохоту, ставлю на папір цифри, няй они говорять:

Від червня 1903 до нині спровадив і розпродав склад в Борини 83.000 тонок, за котрі зискав нарід, числячи лише по 2 с. на тонцї — 1676 К.

Капітал вкладковий зискав більший процент, як вложений на ощадність касову, а зискав би й більше, коби не дорогий привіз через будову зелїзницї і тутешні зарібки.

Філіялісти побрали опусту за довіз з Борині до себе і продажу около 600 К.

Фірмани заробили за доставу соли з салїни около 3000 К.

Зискав і дяк за ведення маґазину а навіть і скарб державний зискав податку від обороту, хоч се річ користна для загалу.

Єсть отже зиск материяльний, загальний, єсть і еще більший зиск моральний, бо віра в свої сили, розбуджене духа промислового, похопність до торговлї. А до тепер Жиди самі трудили ся тут доставою і продажию соли і як казали одному філіялістови Іванови Чопик з Бітлї: „ми маємо провадити той інтерес, бо нас Пан-Біг до гандлю сотворив, а не хлопа“. А він відрубив на тое: „добре, повернїть же нам хлопскі ґрунти, то ми лишимо вам гандель“. Закінчило розмову жидівске: „який ти мудрий!“ а справдї, мудріти нам треба і нашого хлопа мудрости навчати, як то дїє ся в Німеччинї, Чехії а хотьби і в західній Галичинї, де достава соли, тютюну, торговля крамнична, продаж горівок у запечатаних фляшках і т. д. находять ся майже виключно в руках християньских.

На закінчене мушу піднести з признанем заслугу виділу краєвого, котрий радо уділяв концесії на продаж соли краєвої, як то вже і в „Ділї“ було піднесено, а також „Бюра сольного“, котре на рускі письма відповідає по руски, хоть, що правда, тяжко ся тої відповіди діждати з причини, що цілий віддїл сольний спочиває в руках лише двох референтів, котрі кромі залагоджування справ, мусять еще часто виїжджати в рїжні сторони на комісиї.

Борияя, 26 червня 1904.

О. Г. Мороз, парох.

Что касается моихъ изданій на русскомъ языкѣ, то такихъ не много, именно „Памятная книжка“ и нѣсколько повѣстей. На нѣмецкомъ языкѣ я пишу бездну политическихъ, историческихъ и этнографическихъ статей въ различныхъ журналахъ.

Въ настоящее время находятся здѣсь довольно много Русскихъ (мущинъ и женщинъ) изъ Россіи, именно же докторовъ, посѣщающихъ лекціи у разныхъ здѣшнихъ профессоровъ.

Я намѣриваюсь, когда поѣду въ Буковину, издавать тамъ политическій русскій органъ, въ родѣ львовскаго „Слова“, которое такъ плохо редагировано, что гадко читать и стыдъ и срамъ для всей австрійской Руси. Впрочемъ недавно появились у насъ двѣ очень хорошія пол. газеты п. н.: „Проломъ“ и „Дѣло“, только жаль, что выходятъ рѣдко, т. е. первая по 2 раза въ мѣсяцъ, а вторая по два раза въ недѣлю. Всѣ прочія газетки, выходящія въ Галиціи, Буковинѣ и Венгріи, самая большая дрянь. Хорошихъ книжокъ, къ сожалѣнію, тоже очень мало издается; все пустыя книжонки и безполезныя брошюрки. Львовскій журналъ „Наука“, предназначенный для простаго народа и отличавшійся досель хорошими поучительными и забавными статьями о. Наумовича въ настоящее время до-нельзя скученъ, чтобы не сказать болѣе. Самая лучшая газета для простаго народа еще „Батьковщина“, издаваемая во Львовѣ. Когда-то славная Коломыйская „Русская Рада“ представляетъ сегодня смѣсь глупаго, смѣшнаго и плохаго. Въ той же Коломыи выходитъ съ 1 марта с. г. русская газетка „Свѣтло“, писанная латинскими буквами и издаваемая Поляками для поддержки борьбы противъ Русскихъ въ Галиціи. Въ скоромъ времени пошлю Вамъ по одному вземпляру этихъ всѣхъ газетъ и журналовъ.

Затѣмъ желаю Вамъ всякаго благополучія и остаюсь благодарнымъ и покорнымъ Вашимъ слугою

Григорій Кунчанко.

P. S. Въ настоящее время я живу: III. Ungargasse N. 30, 2. Stiege, 1. Stock, Thür 13.

(Дальше буде.)

Війна.

В Манджурії.

Ситуация на манджурскім боєвищи знов цїлковито змінила ся. Після згідних (перший раз!) приватних і урядових донесень страшні зливи перемінили цїлий терен воєнний в одно непрохідне багно, що унеможливляє військам, особливо артилерії всякі рухи. Може в причиновій звязи з сими зливами стоїть відворот японьских військ на цїлій лінії. Після донесень Сахарова і Куропаткина Японцї уступили з гірских проходів здобутих по завзятих битвах і здержали свій марш на Кайчу, Дашічао, Гайчен і Ляоян. Також колюмна, котра маширувала з Кауци на Сіянділо, цофнула ся до Кауци. На дорозї до Сюяну російскі війска обсадили Мадравайцу. В околици С'юненчену російска кінота мусїла під напором Японців цофнути ся на північ. На полудне від Кайчу, Японцї розкинули на дорогах понад проходами в віддаленю 20 клм. сильні артилерийскі позиції. З Куандіанзану і Сіцинтіну Японцї цофнули ся на полудне. В околици Фенванчену Японцї здержали марші наперед.

Російска аґенция телеґрафічна доносить, що прохід Далїн відобрав Японцям по завзятій битві ґенерал Келлер. Ґенерал Міщенко мав ударити на японьску бриґаду на дорозї з С'юяну до Дашічао і розбив еї. В битві дня 25 червня (здавсь на дорозї з С'юяну на Дашічао) російскі ґранати розбили Японцям 2 гармати і ящик. Віле знайдене на місци, де стояв табор російский, доказує, що в японьскій армії панує червінка.

З усїх сих донесень довідуємо ся, що Японцї уступили зі здобутих позиций на лінії від С'юяну аж по Модулїн. Не уступили на полудневій лінії і держать прохід Чімпалїн, котрий лучить такушаньску армію (?) з армією Оку.

Критики не можуть знайти причин уступленя японьскої армії, котра вже здобула всї проходи через фенчулїньскі гори. Одні здогадують ся, що се був маневр, котрий мав Куропаткіна спокусити до атаку на полудневу армію японьску, але Куропаткін не дав ся надути. Инші кажуть, що Японцї як раз сего бояли ся, а знаючи, що не будуть могли рівночасно заатакувати Куропаткіна від сходу і півночи та прийти полудневій армії з помочию, відступили від первісного плану. Деякі розвязують сю загадку дощами, котрі не позволяють Японцям ужити своєї тяжкої артилерії, утруднюють потрібні до виконаня плану скорі рухи військ і унеможливляють скорий довіз харчів і амуніциї.

Порт-Артур.

Цар дістав від Алексеєва рапорт о дводенній битві, котра після рапорту Того скінчила ся затопленем одного панцирника, а ушкодженем двох великих воєнних кораблїв. Рапорт Алексеєва не згадує о результаті битви першого дня, а доносить, що другого дня російска фльота вернула до порту неушкоджена, та що в додатку затопила що найменше два японьскі торпедовцї. Люди, котрі виїхали або продерли ся з Порт-Артура, рішучо заперечують всї вісти о стратах російскої фльоти в днях 23 і 24 червня. Тут перший раз перечать собі так сильно урядові рапорти обох сторін. Хтось з двох збрехав: Того, або Алексеєв.

Про дальші події в Порт-Артурі і коло сеї кріпости маємо лише приватні донесеня. Після сих донесень блькада порту не є так тїсна, аби унеможливляла комунїкацию з портом. До Інкау (порт Ньочвану) дістали ся російскі торпедовцї з Порт-Артура і на відворот. Навіть говорять, що одним судном дістав ся в сей спосіб до Порт-Артура адмірал Скридлов. Доносять також, що досить гладко йде довіз живности до порту при помочи хіньских чайок. Супротив того Того в полїдних днях скріпив свою фльоту і тепер Порт-Артура блькує 40 кораблїв.

Бюро Райтера доносить, що ситуация під Порт-Артуром наближає ся до остаточної кризи. Росияни рішились відперти атак всїми силами, які мають до розпорядимости. Всїм чужинцям, які еще лишились були в портї, наказано винести ся, задержано лише підозрілих о шпіґунство. Норвежский пароход стоїть готовий, аби забрати жінки і дїти. Всїх Росиян, спосібних до військової служби, втягнено до війска. Чотири воєнні кораблї, кілька канонїрок і торпедовців стоять в портї; два панцирники, 5 кружляків і віддїл торпедовців кружлюють перед портом.

(Телеґрами).

Токіо. Тут рішучо говорять, що адмірал Камімура віднайшов владивостоцку фльоту коло острова Цусельрума і заатакував еї. Инші жерела доносять, що се стало ся в проливі Чусіма (між полудневими кінцями Япону і Кореї). При російских кружликах не було торпедовців. Канонада тревала пів години. Російскі кораблї утїкли в північно-східнім напрямі.

Петербург. Японцї перейшли Далїн (?) і їх армія стоїть о 48 км від головної сили Куропаткіна. Битви надїють ся під Сімученом (в половині дороги між Далїном а Гайчу).

Льондон. Daily Expr. телеґрафує з Ляоянy: Три японьскі лївізії посувають ся скорими маршами від сходу на Ляоян (?). Вже суть віддалені о 18 км. від сего місця. Ґенерал Келлер цофнув свої сили під позиції на фронтї Ляоянy, де прийде до рішаючої битви.

Токіо. Того доносить, що в минувший понеділок затоплено торпедами при в'їзді до Порт-Артура корабель подібний до панцирника і один російский протиторпедовець.

Льондон. До дневників доносять, що Штакельберґ знов вернув до Дашічао і що его передна сторожа є в Шанціятуї.

Іркуцк. Коло Іркуцка ударили о себе два поїзди з раненими. Богато лїкарів і обслуги ранених.

Льондон. Тут не вірять в се, що Росияни назад обсадили проходи Далїн, Модулїн і Фенчулїн, бо без великого погрому Японцї не покинули би сих цїнних позиций.

Токо. В пятницю мікадо працював на спеціяльній авдиенциї маршалка Оямy і ґенералів Нодзу, Кодаму і Фукімішу, котрі виїхали до Манджурії. (Після російских донесень Ояма погиб на кораблї затопленім владивостоцкою фльотою).

Памятайте на будову театру!

ТЕЛЄҐРАМИ.

Фінляндия.

Штокгольм. З Гельсінґфорсу потверджують, що бувшого сенатора Шаумана, вітця Евгенія, котрий убивБобрикова, в четвер перед полуднем переслухано і відставлено до вязниці.

Льондон. З Петербурга доносять, що до Фінляндії має бути відкомандирований ґенерал Чертков. На кабінетовій раді обговорюють его номінацию, згладно номінацию Ігнатієва на ґубернатора Фінляндії.

Петербург. Говорять, що ґубернатором Фінляндії буде іменований харківский ґенерал-ґубернатор кн. Оболенький.

Тибет.

Льондон. Коли ґенерал Макдональд по уплині завішеня оружия мав наново розпочати воєнні операції, прийшов до анґлійского табору високий тибетальский урядник з листом, в котрім Тибетанцї просять о мирове полагодженє справи і именують визначні личности посередниками. Тепер надїють ся, що спір буде полагоджений без війни.

Мілїони Картузів.

Париж. В слїдчій комісиї бувший пріор Трапістів Ребель зізнав, що Картузи звернули ся до него, аби він просив свого приятеля Льобета о інтервенцию в справі авторизациї Картузів, жертвуючи за се два мілїони франків. Величезне враженє, яке зробило се зізнанє, щезло сейчас, бо Комб повідомив телефонічно комісию, що Ребель є підозрілим чоловіком і его зізнаня треба приймати обережно.

НОВИНКИ.

— **Старостиньскі практики.** Пишуть нам: В Трійци, снятиньского повіту, війтує уже 22 роки Дмитро Чорней, права рука маршалка Мойси при всяких „сделках“. Преважну ролю відіграв він також при послїдній нагінці на „Січи“. Розумїє ся, що звісний Яворчиковский зі снятиньского староства попирав его всїми силами, а коли против послїдних виборів ради громадскої внесли тровцкі громадяни протест, Яворчиковский зарядив, щоби протестантам недоручено рескрипту намісництва, відкидуючого протест, так що вони не мали взагалї можности внесеня жалоби до адмінїстрацийного трибуналу. Дня 16 липня с. р. мають відбути ся нові вибори до ради громадскої, а чесний війтунь уложив так гарно виборчу лїсту, що в першім кругї приходять лишень самі Жиди, дїдич, священик і він сам. Громада держить ся дуже добре, лиш требаби, щоб с. парох В. Калитовский пішов солїдарно. Впрочім не можна предвидїти також поведеня нового старости Левицкого, звісного впрочім з досить дивних практик за часів комісаровання в Городенцї. Ось ілюстрация до них: В Вікні під Городенкою війтує уже 30 лїт звісний гакатист Лешек Ценьский. В тій нещасливій громадї виконує він попросту право життя і... бука. Недавно стверджено в судовій дорозї, що одному селянинови дав за час двох тижнїв 68 буків (!!) Розуміє ся, що такий „sprężysty naczelnik“, а ще до того посол з паньскої курії до сойму мусїв тїшити ся „рогатсіем“. Коли отже против одних виборів громадских, при котрих п. Ценьскі зі своїми „помічниками“ був вибраний на ново, внесено протест, то п. Левицкий задержав его у себе під сукном не менше ні більше, тілько 6 років а по тім часї каже: „Та со шаму męczyć naniestnictwo protestem, kiedy i tak już 6 lat upłynęło. Ot rozpiszemy nowe wybory i basta.“ Ну і п. Лешек в той спосіб пересидїв ся без перерви цїлих 12 лїт на війтівскім престолї. Тепер п. Левицкий став снятиньским старостою. Отже населене снятиньского повіту побоюсь, щоби практики п. Яворчиковского не усовершили ся практиками Левицкого ad maiorem Mojsae et Poloniae gloriam. А впрочім побачимо. — *Н. Н.*

— **Відкритє памятника Батория** відбулось вчера, як чванять ся польскі дневники, при незвичайнім здвизї народа в Снятинї „бардзо урочисце“. Патріотичну проповідь мав виголосити кс. Фішер, котрий, окруженний польскими „Соколами“, взивав присутних памятати, що тут земля польска, чого свідоцтвом має бути також поставлений в Снятинї памятник. Та й на самім памятнику покладено знаменну напись: „1576 — królowi Stefanowi Batoremu — ziemia śniatyńska — 1904“, начеб на доказ, ще снятиньский повіт се тілько одна із земель єдиної неділимої Польщи. На додаток цинічної наруги над Русинами позволив собі ще промовити по польски і по руски п. Адольф Ценьский, взиваючи „до згоди двух братніх народуф“ а кінчачи гимном „Єще Польска не зґінела“. Може у звязи з тим насаджуваним польских „памйонтек“ на рускій земли і символичної віндикациї руских земель для будучої Польщі стоїть отся допись, яку ми одержали з Дрогобича: „В ночи з 28 на 29 червня с. р. зрізано тут міцкевичівского дуба, засадженого на „polskiej ziemi“. Тої самої ночи розбито по всїх передмістях зелїзні таблиці з польскими назвами улиць. Є се безперечно демонстрация проти непошанованя мови руского населеня в Дрогобичи магістратом міста Побачимо, чи на нових таблицях буде і надпись в рускій мові“. Отсе письмо вказує, що вже і довготерпеливим Русинам не став терпцю. Коли з одного боку руску мову так нехтує ся, що навіть на таблицях улиць всїляких міст і місточок поміщує ся виключно написи польскі, то з другого боку насаджує ся хочби купку каміня на улицях і публичних площах, аби лише галицкій Руси дати зверхний вигляд польскої землї. Бо не о почесть тут для своїх героїв ходить польским верховодям — почесть, котру належало-б навіть уважувати, — але виключно о анексию Руси і прилученє її силоміць до будучої польскої держави. На памятники, велині і достойні польского народу, було-б досить місця на корінній Польщи, а тут вистало-б лише почитане своїх героїв меча і думки так, як се взагалї практикує ся всїми на чужій земли. Тимчасом о памятники на корінно польскій земли не дбає ся, а тиче ся Яґелів і Баторих де лише дасть ся на „всходніх кресах“. Нехайже і знають польскі патріотники, що рускій нарід такої наруги над собою, над своєю минувшиною і будучиною дальше не знесе!

— **„Кулка рольнїче“ точать ся на Руси.** В Перемишли розпочали ся нині наради товариства рільничих „кулок“. Предметом нарад буде обговорене способів, якими можна би придбати товариству нових фондів, а також розширене дїяльности товариства на нові поля. Та варто взяти деякі дати з огляду дїяльности сего товариства за минувший рік. В минувшім році числило товариство 44.054 членів. Звіти з дїяльности за той рік надіслало головній управі 972 „купок“, котрі відбули 16.944 зборів. На підприємства товариства, переважно склепи, зложили члени в уділах 380.974 К. Ті підприємства придбали „кулкам“ значні фонди, за котрі вони набули будинки загальної вартости 559.721 К. Товаровий оборот виносив **кільканайцять мілїонів корон.** Попри торговельній акциї старало ся товариство о піднесене селянських господарств. В тій цїли устроювано досьвідові поля, на котрих господарі могли слїдити чинники, що впливають на якість і видатність земельних плодів. Такі проби відбувають ся в той спосіб, що господар дістає даром 2 або 3 роди збіжа, обовязує ся ходити коло поля як найстараннїйше і свої помічення має предложити головній управі. В 1902/3 р. уладжено пільні із збіжем озимим 71, на 1903/4 вже 180. Ярого збіжа управлено в тих роках 240 і 350 піль. Попри тій акциї розвивав ся ще друга, котрої задачию є посередничити в набуваню потрібних рільникам артикулів. В 1903 р управа товариства посередничила в закупні товарів вартости 316.095 К. Для скріпленя дїяльности на торговельнім полї розтягнено точну контролю над крамницями рільничих „кулок“ і засновано торговельні курси в Чернихові, де в 1903 р. вибразувалось теоретично і практично 3 крамарів. Вкінци заняло ся товариство також орґанїзованєм пожарних сторожий проти руских „Соколів“ і „Січий“, а в 1903 р. спеціально ратунковою акциею для потерпівших від повіней. — Як бачимо, товариство рільничих „кулок“ розвиває дуже широку акцию і коли подаємо за польскими дневниками звіт із сеї дїяльности, то лише тому, щоби дати примір і заохоту нашим дїячам на провінциї до подібної дїяльности. Та на жаль, у нас не всюди так дїє ся, а є чимало і таких, що замість орґанїзувати ся коло „Просьвіти“ та инших подібних до „кулок“ просьвітно-економічних орґанїзацій, вступають і піддержують польскі „кулка рольнїче“, хоч тоті мають на Руси передовсїм цїль не економічну а політичну. В „кулках“ веде ся пропаґанда „pod jednym dachem“, тиче ся в руки руским селянам польскі видавництва і нині на сором мусимо сконстатувати, що коли „кулка“ так успішно котять ся по рускій земли, то богато в тім є рускої малосьвідомости національної і хрунїяди.

— **„Поржондни ксенжунье“.** Звісний із памятних процесів о. Семйоноff з Коломиї потверджує пенсийні квіти на ганьбу Русинам і сором всему рускому духовеньству як „поржондному ксенжуньови“ годить ся — по польски. На доказ наводимо оден такий документ, виставлений для коломийского ура-

ду податкового: „Potwierdza się, że kwitujący żyje i w parafii zamieszkuje. Gr. k. Urząd parafialny w Kołomyi. Dr. Semenów". [Печатка руска]. Се вдячність для наших „najserdeczniejszych", що дали ему презенту на коломийску парохію.

— **Папа яко патрон „ефтимологического правописанія.** Пишуть нам з Синіччини: Розкажемо тут Вп. Читачам „Дїла" інтересний факт, котрий не повинен пропасти, не дійшовши до відома загалу. Дїялось се дня 30 червня с. р. на Лемківщині, в селї Воля нижня, повіту санїцкого. Трудолюбивий та щирий прихильник народного руху о. Лев Воляньский, збудувавши в сім селї прекрасне приходство, економічні будинки та каплицю коштом кількадесять тисячів корон, узбираних дозволеним кольлектанством в Моравії та Чехії, урядив в тім дни при участи кількадесяти сьвящеників під проводом нароком упрошеного о. крилошанина і пралата Войтовича в Перемишля благословленє із внї і внутр відновленої парохіяльної церкви. Проповідь до численно зібраного народа в церкві мав о. Володимир Вахнянин, парох з Суровиці. В середині проповіди так відзивав ся сей „маститий патріот": „До сеї пори говорівем вам досить цїкаве, а тепер скажу ще цїкавше" — та починав нї з того нї з сего говорити о „историческихъ началах": ъ, ы і ѣ. Хто ті букви — повідав дальше — викидав, сей есть такий самий злодій (ipsissima verba!) як і той, хто стягав коралї з Пречистої Марії, бо азбука наша есть заґварантована булями Пап". — Чи не чудо се? Всї уряди, школи і люди, що пишуть фонетикою, суть сьвятотатники, а букви: ъ, ы і ѣ суть осьвячені папескими булями! Ось до якого оглупїня доводять деяких людий на провінції „науки", видумувані і розширювані проповідниками руского москвофільства в Галичині. — *Не—ъ.*

— **Концерт тернопільского „Бояна" в честь М. Лисенка**, устроєний дня 12 червня с. р. в сали „Міщаньского Брацтва" в Тернополи, відбув ся — як доносить „Подільский Голос" — при участи дуже великого числа руской публики. Сей ювилейний концерт був рівночасно пописом „Бояна", що від довшого часу не мав нагоди публично в Тернополи виступити і длятого також цїла тернопільска громада очікувала в напруженем хвилї, коли буде могла пересьвідчити ся, чи „Боян" удержав ся на тій висотї, на яку підніс ся в попередних лїтах. Концерт розпочав гарною промовою д-р Ал. Грабовский. Опісля мішаний хор „Бояна", під взірцевою діріґентурою проф. О. Терлецкого відсьпівав три музикальні твори Лисенка, при супроводї цїлої орхестри військової, а то: кантату в честь Котляревского, дві пісні народні і кантату „Бють пороги". Виконанє тих творів, в якім було видно і велику працьовитість діріґента і старанність сьпіваків, не могло вповнї випасти вдоволяючо, бо до виконаня дуже трудних кантат треба би мати о много лїпші сили сьпівацкі, як се мав „Боян" в сім році. В кождім однакож случаю народні пісні відсьпівано взірцево, а кантати, коли би лишень були мали до свого виконаня солістів з сильнїйшими голосами, також були би вдоволили зібрану на концертї громаду. Між солістами вибив ся на перший план своїм милим, дзвінким, хотяй слабим і ще не вишколеним голосом молодий баритон п. Цегельский, котрий крім трудної сольової партії в кантатї на честь Котляревского, відсьпівав також дуже гарно при фортепянови акомпаньяментї п-ни Ал. Калитовской, баритонове сольо „Ой Дніпре". Підвести належить гарні голоси солїсток п-ни Краєвской, панї Вітошиньской, п-ни Г. Калитовской і п-ни Врублевской, котрі відсьпівали свої трудні сольові партії бездоганно. Поверх того відсьпівав п. Вахнянин (зі Стрия) басове сольо „Над Дніпром", котре загально подобало ся та котре на жаданє зібраних музїв повторити. Військова музика під управою самого капельмайстра п. Мазака грала як звичайно знаменито, а виконанє вирівнику з „Prodanej nevesty" було незрівнане. В кождім разї концерт полишив по собі у зібраної громади милу спомінку, а поверх того дав їй пізнати архітвори Лисенка, які рідко коли мав ся нагоду почути.

— **Чи звірята плачуть?** Довгі часи люди сумнївали ся, чи звірята є спосібні до плачу. Але найновійші досліди виказали, що деякі можуть плакати. Свен Гедін в своїм творі о подорожи до нутра Азиї подає, що верхоглюди чуючи конець житя, плачуть так ревно, що чоловік не може на се глядїти без зворушеня. Дальше оповідає співробітник Gazette medicinale (Медичної часописи), що також корови плачуть. Дві робучі корови, що мимо утоми ще раз запряжені були до плуга, стали вилївати великі, грубі сльози. Але з сих примірів не можна заключати, що всї ссучі звірята є здібні до плачу, бо у деяких нема навіть проводу слїзного.

— **Дрібні вісти.** В Перемишли отвирають Поляки з початком нового року шкільного женьский пїцей на шість кляс. — Нову станицию жандармериї заведено в Бабичах над Сяном. — Дня 1 с. м. отворено у Львові філію віденьского „Bankverein-y"; подібна філія в Чернівцях буде отворена за кілька тижнїв. — В Честинях пробив ся ножем поважний селянин і церковний провізор Яцко Кашуба з жалю за 4 дїтьми, що померли в вісьмох місяцях. — Конкурс на посаду окружного лїкаря розписала косівска повітова рада в Кутах і Гриняві. Платня 1200 К, додаток на поїздки 800 К. — Кравецкий курс отворило міністерство торговлї в Кракові на час від 4 до 30 с. м. Вчити буде віденський кравець Франц Бумерль. — У Відни номер провідник сіонїстів гр. Теодор Герцль в 45 році житя. — Нині упав в полудне у Львові град величини лїскових оріхів але тревав дуже коротко і не зробив нїякої шкоди.

— **Ювилейний концерт в честь Франка.** Концерт, який уряджує черновецка філія тов. „Руска Школа" з помочию абітуриентів учительскої семинарії в честь нашого славного поета і письменника д-ра Івана Франка, з нагоди его 30-лїтної літературної дїяльности, відбуде ся 14 липня в салї „Народного Дому" в Чернівцях. Програма: 1) Федькович-Нижанковский: „Нова Січ" — хор мужеский в супроводї фортепяна. 2) Відчит — п. Ілярия Карбулицкого. 3) Франко-Січиньский: „Даремне пісне" — хор муж. 4) Keler-Bela: „Угорска фантазия" C-mol — виконав на фортепянї проф. п. Ю. Йосифович. 5) Шевченко-Вілинковский: „Гамалія" — виголосить п. Ол. Левицкий в супров. муж. хору і форт. 6) Bertot: „Konzert IX" — на скрипцї виконає п. Оспп Маґас в супров. форт. 7) Франко: „Наймит" — деклямация панї Тарновецкої. 8) Шевченко-Лисенко: „Іван Гус" — хор муж. 9) Франко: Великі роковини" — деклямация п. Володимира Пігуляка. 10) Франко-Карбулицкий: „Каменярі" — хор муж. в супров. смичкової орхестри і форт. — Хорами управляє п. Кость Томорут. Супровід на фортепянї виконує проф. п. Йосифович. — Початок точно о 8 год. вечером. По концертї відбуде ся в готели Belevue" спільний комерс. — *Видїл.*

— **Видїл політичного товариства „Дрогобицка Народня Рада"** скликує загальні збори товариства на день 11. липня 1904, то є на понедїлок перед сьвятом Петра і Павла до Дрогобича до салї Руского Касина на годину 1 пополудни і запрашає з огляду на вагу нарад до найчисленнїйшої участи. Порядок нарад: 1) Справозданє уступаючого видїлу. 2) Вибори до ради повітової в Дрогобичи і наше становище. 3) Вибір нового видїлу. 4) Внесеня членів. — Упрашає ся членів о приєдинаванє нових членів для товариства і заплаченє вкладки на біжучий рік. — За Видїл товариства *о. Іван Зв. Отто* за голову, *о. Михайло Бачинський* секретар.

— **Повітове товариство позичок і ощадности „Праця" в Бучачи** стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, розпочинає свою дїяльність в пятницю дня 8 липня с. р. Бюро товариства містить ся в комнатах „Руской Бесїди" в Бучачи. Години урядові на разї кождого понедїлка і четверга о год. 3—4 з полудня а в инші дни від 6—7 вечером, крім неділь і руских сьвят.

— **Нове соколїське гнїздо** засновано в містї Яворові, яко ґімнастичну філію львівского „Сокола". Статути затвердило вже ц. к. намісництво. Витаємо сю радісну проляву нової орґанїзациї в яворівскім повітї, бо Яворівщина доперва від кількох лїт зачала думати над орґанїзациєю народних сил. Vivant sequentes.

— **Товариский зїзд.** Товариші, котрі ходили в р. 1894 на IV. рік семинара учительского мужеского у Львові зволять ласкаво зібрати ся дня 15. липня с. р. перед 8 годиною рано в будинку семинарияльнім при ул. Калїчій ч. 5. — *Андрій Толчко, Бронислав Левицкий.*

— **З політехніки.** Пан Антін Ґлібовицкий, родом з Ганковець, повіту снятиньского, здав державний іспит з ґеодетичного курсу.

Урядові вісти:

— **З перемиской епархії.** В пропозицию приняті: на парохію Бунів дек. яворівского: Николай Вачиньский, Іван Радецкий, Мих. Кузьмак, Волод. Гукевич, Теодор Крушиньский, Еміль Крайчик, Роман Крушиньский, Мих. Наклович, Мих. Косоноцкий, Ілия Левицкий; на парохію Рипина дек. жукотиньского: Ник. Була, Мих. Кузьмак, Теодозий Дуркот, Іван Сабарай, Іван Лисикевич, Діонизий Гичко, Ілярий Паньковский, Петро Крупский, Вас. Лициняк; на парохію Маластів дек. бїцкого: Вас. Курило, Емиль Менциньский, Савин Кмицикевич, Іван Дуркот, Алекс. Дуркот; на парохію Лубна дек. бирчаньского: Николай Вачиньский, Ігнатий Калужницкий, Іван Прокіп, Петро Крупский, Орест Конистиньский, Модест Коцюба, Кирило Коциловский, Григорий Максимович; на парохію Улюч дек. бирчаньского: Ник. Вачиньский, Іван Ярославич, Ант. Менциньский, Орест Солтикевич, Максиміліян Дуркот, Ілярий Паньковский, Петро Ясеницкий, Петро Підляшецкий, Орест Конистиньский, Волод. Заяць, Богдан Поляньский; на парохію Радиничі дек. мостиского: Волод. Насальский, Іван Созаньский, Ант. Яців, Петро Гісовский, Кор. Винницкий, Гр. Клиш, Волод. Вачиньский, Волод. Ясеницкий, Семен Борис, Вас. Курило, Сав. Кмицикевич, Орест Пап, Лев Пясецкий, Іван Товарницкий, Гр. Максимович, Андрей Наконечний; на парохію Корчів дек. угнівского: Волод. Насальский, Мих. Вачиньский, Іван Созаньский, Тимотей Дорош, Ник. Осьміловский, Йосиф Гумецкий, Лев Пясецкий, Іван Косоноцкий, Волод. Гойдиш, Роман Крушиньский, Ник. Добряньский, Конст. Миколаевич, Мих. Дигдалевич, Іван Ковальский, Іван Карпевич; на парохію Корманичі дек. нижанківского: Павло Винницкий, Йосиф Мацак, Ант. Менциньский, Вас. Курило, Ігнатий Калужницкий, Мих. Шумило, Еміль Федевич, Гр. Тимчишин; на парохію Прелуки дек. яслиского: Евгеній Кульчицкий; на парохію Добра шляхецка дек. бирчаньского: Орест Конистиньский, Теофіль Клиш; на парохію Сілець дек. мокриньского Ник. Вілиньский, Максиміліян Дуркот, Стефан Мацюрак, Мих. Татомир; на парохію Лежайск дек. канчуцкого: Петро Дуркот, Мих. Вербицкий, Іван Прокіп, Йосиф Максимович, Алекс. Паславский, Андрей Бенцїн; на парохію Боратин дек. порохницкого: Іван Созаньский, Іван Сенишин, Ілия Левицкий; на парохію Чорноріки дек. коросняньского: Богдан Поляньский; на парохію Сянява дек. ярославского: Бронислав Гоцкий, Алек. Паславский, Вас. Лициняк, Вас. Клиш; на парохію Дубрівка дек. канчуцкого: Петро Гумовский, Николай Лопатяк; на парохію Болехівці дек. дрогобицкого: Ант. Лавровский, Кипріян Добряньский, Генрик Ільницкий. Презенти одержали: Іван Сенишин на Куниньску волю, Евстахий Касюрак на Шумич Теофіль Скобельский на Горуцко Іван Заяць на Смільник дек. затварницкого. Завідательства одержали: Евгеній Конистиньский в Чорній, Іван Худик в Ваневі.

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

На шляху Львів-Самбір переходити будуть дня 3 липня с. р. крім звичайних поїздів ще осібні поїзди особові ч. 2118 і 2 17 зі Самбора до Львова і наповорот.

Поїзд 2118 відходить з Самбора о год. 7·17 рано а приходить до Львова о год. 9·24 рано.

Поїзд ч. 2117 відходить зі Львова о год. 7·35 вечером а приходить до Самбора о год. 10·06 вечером.

Для тих поїздів признає ся 30% зниженє в реченцах до 50 кільометрів а 50 % зниженє в реляциях понад 50 клм.

Ближші дані подають афіши.

На случай сприятої погоди запроваджений вістане дня 3 липня с. р. умисний поїзд зі Львова до Пустомит і з поворотом після слїдуючого розкладу їзди:

Відїзд зі Львова: 2·25 пополуд. приїзд до Пустомит 3·07 пополуд.; відїзд з Пустомит 9·29 вечером приїзд до Львова 10 в ночи.

Для сего поїзду признає ся 50% опусту зі звичайних цін їзди в 2 і 3 клясї, так що білет їзди зі Львова до Пустомит і з поворотом буде коштувати в II кл. 1 К 40 с. — в III кл. 90 сот.

Повисші білети важні суть тілько для тих умисних поїздів і тратять свою стійність при иньших поїздах.

„Ґазета Львівска" оголошує розписане оферт на доставу товченого і чищеного шутру і инших материялів будівляних з каменя і глини для ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові на рік 1905.

Оферти, здаджені на приписаних блянкетах, належить вносити найдальше до 20 липня с. р. година 12 в полудне до підписаної ц. к. Дирекциї.

Ближші услівя достави суть замішені в урядовій ґазетї Львівскій з дня 1 липня с. р., а можна їх також переглянути або дістати в бюрі III ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові.

З гумористики:

— **В театрі на премієрі.** „По що так плещете, коли штука до нїчого?" — „Авторови мусить пощастити ся, бо винен менї десять корон".

З штуки і літератури:

— **Заходом „Видавництва музичного „Станиславівского Бояна"** появились послїдними днями три новости, а іменно: 1) „Кантата" в честь Его Преосьв. Д.р Гр. Хомишина яко XVII випуск—слова Ярского, музика Дениса Січиньского. 2) Випуск 18. містить дві „Пісьні Народні" на один голос в супроводї фортепяна укладу Остапа Нижанковского. 3) Випуск 19. містить „Люблю дивитись" дует в супроводї фортепяна, слова Кониского, музика О. Нижанковского. Згадана вище кантата Січиньского була відсьпівана в Станиславові дня 19-го червня 1904 на концертї устроєнім „Стан. Бояном" в честь Преосьв. д-ра Хомишина полученими хорами Бояна і богословів гр. к. семинарії в супроводї повної орхестри, а позаяк сама композиция відзначаєсь мельодийностию і добрим артистичним опрацьованєм і загально припала П. Т. публиці до вподоби, пускаємо его отсим в сьвіт в формі мішаного хору в супроводї фортепяну. — Дует Ост. Нижанковского „Люблю дивитись" знаний вже нашим сьпівакам і сьпівачкам, бо виконуваний був чимало разів на різних концертах; до тепер курсував лише в відписах і то так неточних, що сумнїваємось, чи найшло би ся два ідентичні між ними, — а що у нас оригінальних дуетів взагалї майже нема, проте думаємо, що прислужимось нашій штуцї, оголошуючи сей твір талантливого нашого композитора в автентичній скорреґованій формі, тим більше, що річ сама гарно подумана і вельми ефектовна, повинна довго устоятись в нашім концертовім репертуарі. — А „дві пісоньки народні" в укладї того-ж самого автора, — безпретенсіональні самі собою що правда — так знов зручно в приступно хоч ефектовно зложені, що вповнї заслугують на се, аби познайомити з ними нашу сьпіволюбиву публику. — При нагодї сеї дописи позволимо собі пригадати ще П. Т. любителям сьпіву і музики, щоби зволили змагання наші поперти не тілько морально, але і материяльно. Перед кількома тижнями начеркнули ми на сім місци програму нашої дїяльности на найблизшу будучність; зазначили, що будемо оголошувати всї твори пок. Вербицкого, Лавровского і Воробкевича, щоб твори сї уратувати від загину, дальше зазначили ми, що хочемо оголошувати незнані твори фортепянові, котрих у нас до тепер так мало, а навіть в найблизшім випуску нашого видавництва задумуємо подати найновійший незнаний ще твір фортепянови одного з наших композиторів. Отже програма була би вже, але до переведеня ві в дїло потреба фондів, а ми на жаль боремось з дефіцитом! — Щоб отже розпочатому дїлу не дати засьнїтитись, просимо уклінно всїх П. Т. любителїв сьпіву і музики, щоб предплачували наше видавництво, щоб брали его в комісову розпродаж (за що даємо рабати після умови), щоби залеглости за видавані нами твори як найскорше вирівнували, щоб старались придбати вам як найбільше число предплатників, тогди і дїло наше зможе піти на перед. — Всї письма і гроші з титулу видавництва просимо слати на руки Евг. Якубовича в Станиславові. — За „Видавництво музичне Станиславівского Бояна". — *Евг. Якубович* адміністратор, *Данис Січиньский*, арт. редактор.

— **Промінь**, суспільно-науковий орґан руско-українського учительства. Вашингії над Черемошем. Ч. 13 містить: Відозва до Вповажнених Товаришів учителїв в Галичині і Буковині. — Із виборчого руху на Буковині. — Темні сторони народного шкільництва в Галичині. — Війна а школа. — Кандидатські приємности (фейлєтон). Всячина.

Померли:

— **Олена Котецка**, ученица сем. учит., померла в Либохорі в 20 р. житя. В. і. п.!

Оповіщенє.

Комітет будови народного руского театру намірюючи в році 1905, приступити до будови театру на закупленім ґрунтї, на стоцї улиць Сикстуской і Льва Сапіги у Львові, предложив магістратови кор. столичного міста Львова плани парцелиції дотичного ґрунту з визначеним місцем під будову театру, що одобрила Рада міста Львова рішенєм з 10 марта 1904.

Наслїдком того має комітет будови народного руского театру перевести в сім році плянованє і нивіл землї, аби приготовити площу під будову театру як також проектованих улиць, які удержувати буде громада міста Львова. Кошти плянованя і нивозу землї винесуть около 20.000 корон.

Виладженє плянів будови театру віддав комітет Віденьскій фірмі Фельнера і Гельмера, котра в місяци цьвітни с. р. предложила головний нарис зверхного вигляду театру і внутрішного розкладу театру, що окрім сцени і бічних місцностий обнимає приміщенє на 900 видців.

Приймаючи в засаді за підставу головний нарис плянів фірми Фельнера і Гельмера що до внутрішного розкладу театру, постановив комітет будови народного руского театру за порозумінєм з найвизначнїйшими нашими людьми, зминити зверхний вид театру представлений планом фірми Фельнера і Гельмера, примішуючи до него признаки народного руского будівництва, т. в. орнаменту і архітектури.

По сему приводу комітет будови народного руского театру бажаючи піднести культурну гадку народної архітектури, розписує отсим

КОНКУРС

на здадженє нарису (шкіцу) зверхного виду театру, приміненого до головного нарису внутрішнього, предложенного фірмою Фельнера і Гельмера, на отсих условинах:

I. В нарисї (шкіцу) мають бути узгляднені архітектонічні та орнаментациїні признаки народні, так аби зверхний вид театру визначував питомі знамена народного руского будівництва.

II. За виготовленє такого нарису визначує ся три нагороди по 500 корон.

III. Нагороди будуть признані тим особам конкуруючим, котрих нариси зістануть приняті на власність комітету будови народного руского театру.

IV. Речинець до вношеня вказаних нарисів (шкіців) означує ся до 31 н. ст. грудня 1904, 12 години в полудне.

V. Предложені нариси (шкіци) мають бути підписані моттом, до котрого буде долучена запечатана коверта з іменем автора, яку отворить ся по принятю дотичного нарису (шкіцу).

VI. Про принятє нарисів (шкіців) і наділенє нагород рішати буде комітет будови народного руского театру на предложенє упрошених знатоків.

VII. Неприняті нариси (шкіци) будуть звернені авторам без відкриваня імен.

VIII. Вносити нариси (шкіци) належить на руки голови комітету будови народного руского театру Дра Костя Левицкого, адвоката у Львові (ул. Корнякта ч. 1. II. пов.), де має також перегляднути плани фірми Фельнера і Гельмера. На жаданє вишле ся літографічну відбитку головного нарису (шкіцу) внутрішнього.

За Комітет будови народного руского театру у Львові 1 червня 1904 р.

Др Кость Левицкий голова. *Др Евген Олесницкий* заст. голови.

Проф. Володимир Шухевич заст. голови.

Др Михайло Коцюба секретар. 3—3

Маю честь повідомити Всечесніїйше Духовенство і чесні громади, що великий вибір церковних знарядів як чаш, павуків, лїхтарів, хорогов, фан, посїдаю на ярмарку в Уланівцях по дуже дешевих цінах. Товар дуже гарний. Осьмілюсь просити Всечеснїйше Духовенство і чесні громади о ласкаве користанє із сеї нагоди. — *Петро Дуткевич.* 708 1—2

Уже вийшли: „Проповіди Похоронні" *Д-ра Івана Бартошевского*, числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по цїні 5 К в книгарні Ставропиґийского Інституту у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само **Проповіди Недільні** того автора по цїні 4 К, і его **Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь заяве інтеґральний богослужебних вичерпаний. 5—6
453

ОКУЛІСТ
Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ
ординує
при ул. Лїнкевічій ч. 19. А від 11—12 і від 4—5.
293 1—16

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН
лїкар клїники львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині
ординує у внутрішних недугах від 8 5 по-полудни ул. Академична ч. 26. 314

Др Болеслав Ґержабек

директор шпиталя в Гусятині, повідомлює всіх приватних хорих, котрим вельв зголосити ся до другої консультації в часі межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїжджаю на 15 днів з Гусятина. Отже хорі могуть зголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 469 3—6

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані паперн вартостні

виплачує без потручення провізиї або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. уприв. Галицкого акцийного 374

Банку Гіпотечного.

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Альбум заслужених Русин'в

в красній кольоровій теці, в цїні **2** корони набути можна

в Товаристві „Просьвіта" Ринок ч. 10.

Семинаристка

з III. року глядає лекциї на час ферий вакацийних. Ласкаві зголошення: poste restante „Семинаристка" п. Монастириска. 441 10—12

НОВА БРОПУРКА

(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америці"

до набутя — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 6—12

Хлопець 15-дїтний з інтелїґентного дому, з укінченою IV кл. нормальною, глядає місця в корінній торговли. Ближшу відомість подасть парохіяльний уряд в Вільках мазовецких п. п. Гійче. 471 2—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 5—5

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛЛЯ

марки „Edelgeist".



При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиванню гігієнічно-профілактичне средство против ослаблення з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Пор.-тиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишли* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую на час двох місяців спосібного і совістного інструктора з студиями ґімназиальними до 3 дїтей, двоє з шкіл нормальних, один з низшої ґімназиї (IV кл.). О гонорар не розходить ся лише о працю. Зголошуватись могуть лише народовці, спокійної, лагідної вдачі, листовно з долученєм марки народного фонду. Першенство мають, що хотїли би заняти ся заложенєм хору церковного, за що гонорар осібно. Свої услівя прошу дуже точно подати.

Лев Залужний гр. к. парох в Потоцї почта Рогатин.

457 3—15

Глядає місця півець церковний, з добрим теноровим голосом, умїючий провадити хор, жонатий, лїт 27. Адреса: *Семен Гура* в Щуровичах. 482 1—3

Знаменитий МІД

десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 кґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри [робить ніжною і відмолоджує]. Безплатно брошурка д-ра Цесельского о меді. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний учитель *в Івальчанах.* 346 16—20

М. Нас, *Львів, Шпитална ч. 28,*

поручає свій великий вибір всякого рода поясів, новин і уживаних, приймає пояси до переховання, в комісе до продажі і до заміни або купує за готівку. Поручає також до вінчань елеґантні екіпажі в білими кіньми із цісарської стайні в уміркованій цїні. Дякуючи моїм Впов. відборцям за дотеперішну память, прошу о ласкаві численні відвідини. 347 2—3

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Aphotheke, Frankfurt a. M.** 163 16—?

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ" в Чернівцях (перед тим „**Молода Україна**"), появили ся досі ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галїп: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леси Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горкий „Міщани", сцена в домі Бесемйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видани 1—2 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки х Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обов руських книгарнях.

Товариство „Просьвіта" при заближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвященників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта", шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові, ринок ч. 10 по сьідуючій цїні:

1.	Фінляндия і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна" і „Два старші Богомільці"	36 „
3.	Жите св. о. Николая	40 „
4.	Пасїка	70 „
5.	Про лучбу трутїв або комасацию	80 „
6.	Спартак, провідник римских гладіаторів	90 „
7.	Гетманьскі свати	50 „
8.	На послухане до Відня	40 „
9.	Оферма	40 „
10.	Від чого вмерла Меланя	40 „
11.	В глухім кутї	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-Украіни	52 „
13.	Цїкавї розмови про держави і народи Европи	60 „
14.	Батько Петро і его дїти	40 „
15.	Дещо про молоко	40 „
16.	Фармазони і повість Ю. Федьковича	60 „
17.	Абрагам Линкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природою	96 „
20.	Під морскими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і пересторог для хліборобів	45 „
22.	Про обірник і инші напоси	60 „
23.	Істория України-Руси (в образками)	30 „
24	Молитвеник народний в а) звичайній оправі	60 „
	Молитвеник народний в б) дучшій оправі	80 „
35.	Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес на звичайнім папери в оправі а) полотняний в футералом	1 К 80 „
	б) шкіряний з позолоченими берегами і футералом	2 К 80 „
	Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес" на великиновім папери в оправі а) шкіряний з позолоченими берегами і футер.	3·60 „
	б) такій самій з клямр.	3 К 60 „

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

ТУТКИ цїгаретові з найлучшої бібулки як: „Le Houblon" „Abadie" білі і жовті, „Египетскі" поручає найдешевше Ант. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7.

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиць (рогачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 12—40

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібни даром. 279

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЄРА Львів, Сикстуска 1

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кг.	Congo добра	1·40 кр.	½ кг.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кгр. кави і 1 кґр. чаю рапом **оплатно**, або 2 кгр. чаю і в 5 кгр. кави **осібно** оплатно на пєлцінатою. 86

Оголошенє.

Важне для Вп. Правників! Продам правничі книжки вартости 46 К:

a) „Die Executions-Ordnung" — 3 видане — Wien 1900 p.
b) „Die Civilprocess-Ordnung" — 2 видане — Wien 1897 p. } von Hugo Schauer.

c) Два томи „Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche — 5 видане 1887 p. Dr. M. von Stubenrauch.

d) Руський словар правничий — Дра К. Левицького. — Львів 1893 p. — Всї сесї книжки, майже нові — в чудовій оправі — вишлю сейчас за надісланєм готівки 25 К на адресу: **Е. Ґудзьо, ул. Висока ч. 5. в Перемишлї.** 458 3—3

Red Star Line, Antwerpen.



до Америки.

Парівці першої класи, — просто, без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацій уділяють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болонї ч. 8, I. п, біля головного двірця, Львів. 273

КОНКУРС.

Видїл фінії Рускаго товариства педаґоґічного в Коломиї розписує отсим конкурс на 30 місць в бурсї товариства для учеників низшої ґімназиї на рік шкільний 1904/5 Услівя принятя:

1. Батько (опікун) ученика мусить бути членом Рускаго товариства педаґоґічного. (Вкладка річна 1 К, виписове одноразово 1 К).

2. Місячна плата за удержанє ученика виносить найменше 14 К.

3. При вступі має ученик зложити, крім належитости за перший місяць, ще й 4 К на інвентар а 4 К за пране (на цїлий рік).

До подання о принятє треба долучити:

1. Сьвідоцтво убожества, 2. Сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, 3. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовязує ся умовлену суму за приміщенє сина в бурсї кождого місяця з гори платити.

Кождий питомець має привезти з собою 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар скарпеток (онучок), 4 ручники, подушку, коцик або ковдру до накриваня, цїле одїнє, плащ і дві пари обуви.

Кожда штука біля має бути виразно назначена.

Питомцям не вільно мати поза бурсою нїякого занятя.

Подання належить вносити під адресою підписаного голови Товариства в Коломиї, ул. Гетманьска ч. 22, найдальше до дня 20 липня н. ст. 1904. На відповідь треба залучити марку за 35 сот.

Бувші питомцї мають також внести подання.

Коломия 25 червня 1904.

ЗА ВИДІЛ:

Ев. Кульчицкий секретар. — *Сьвящ. Н. Гриньовский* голова. 461 3—3

Оповіщенє.

Комітет для будови рускаго театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного рускаго театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову рускаго театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланєм гроший.

Набути можна в „Комітетї для будови рускаго театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

Рух желїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзца	5·03.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзца	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·0 і вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздков (*), поспішні поїзди товстим друком. — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9, від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний уділяє і продає всякі білєти та розкладки їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо понимнувати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. — Папір з фабр. Черлянського. — З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 139. Львів, Второк 22 Червня (5 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гаємана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Опінія Европи і українське слово.

Нема може другого культурного народу, котрий би, втративши державну самостійність, дійшов хвилево до такого занепаду, як наш українсько-руський. Коли инші подібно нещасливі народи — як хочби так блиські нам територияльно Поляки — утративши самостійний політичний бит вміли удержати ся безперервно на арені міжнародної боротьби, то по українсько-рускім народі на якийсь час — як то кажуть — і „слих загиб". Виглядало так, немовби Україну-Русь не тілько вичеркнено з карти народів державних і независимих але і з памяти Европи.

Очивидно, що той стан не ми одні завинили. О замазане українського імени, о вичеркнене нашої справи з міжнародних змагань і рахунків подбали вже наші найближші сусїди: Поляки і Москалї. Поляки тим, що оголосили „Niema Rusi" а й дотепер представляють всюди українські землї як частину і приналежність державної Польщі — Москалї тим, що прозвавши захват України під свій всеросийский дах „приверненем і возсоединенїем відірваних країв" та поклавши пута на українське слово проголосили сьвітови, немовто українського народу не було і нема, та що в дійсности істнував і істнує лише оден рускій нарід від Карпат до Урала. Є то — мовляв — нарід, що уживав і хоче уживати великоруської мови, а рідну українську мову вважає лише за „хахлацкий" говір, придатний хиба для „домашнего обихода", а не для нацийного розвитку і культури.

Наша вина, що Европа так легко прийшла над нами до дневного порядку та що так швидко дала ся обманити хитрим заходам наших ворогів, лежить в тім, що ми проти такої рабівницкої анексії нашого народу Польщею і Москвою досить грімко не протестували, — що ми не постарали ся, аби европейский сьвіт мав все належне, а для нас корисне понятє про дійсне положенє справи. Та в тій „винї" лежить по правдї лише половина вини. Ми не протестували, бо в нас не було на те відповідної сили, бо наш голос взагалї надто ослаб після тих погромів і военних гарців на наших землях, які доконувала зразу Татарва і всяка дич, а опісля конкуруючі з собою на руско-українській земли о добичу: Москва і Польща.

Доперва послїдний час, можна сказати навіть послїдних кілька лїт принесло в одну мить значну зміну на лїпше. Ми не тілько живемо і розвиваємо ся, але голос про наше житє і наші незадавнені а все съміливійше боронені і реклямовані права починає що раз сильнїйше промощувати собі дорогу до сьвідомости культурної Европи. А на се зложили ся всїлякі обставини: в найкрасшім змислї наша культурна праця, праця на полї науки і літератури, що що-раз більше находить собі признанє в дотичних кругах заграници — дальше наші масові протести як: секесия рускої молодїжи з львівского університету і страйки по сей та той бік Збруча — заходи наших парламентарних і соймових репрезентантів, що щораз съміливійше і рішучійше починають підносити голос в оборонї поневоленого народа — а вкінци видавництво „Ruthenische Revue", наш орган для заграници, що в формі їй приступній і зрозумілій що раз то успішнійше починає освідомлювати культурну Европу про наше положенє та видвигати нашу справу на міжнароднїй арені з занедбання і забуття.

Перед нами лежить як-раз овоч тої спільної громадянської праці, тих зривів і закодів вибиваючого ся народа — а є се рід анкети, заряджено заслуженою і рухливою редакциєю „Ruthenische Revue" в справі заборони українського слова в Росиї. Серце радує ся, коли читати ті заяви передових людий Европи в користь нашої національної справи, а передовсїм коли зважить ся, що тут не йде так о саму арґументацию, бо найсильнїйшим арґументом за нами буде все таки фант, що ми живемо і розвиваємо ся — але те, що що раз ширший сьвіт починає знати про нас і нами інтересувати ся а навіть і підносити сьвітової сили протест в оборонї нашої справи.

Ми позволяємо собі понисше подати перекладом оголошені доси заяви европейских публіцистів і политиків, так, як вони появили ся в двох послїдних числах „Ruthenische Revue" (чч. 11 і 12) — а робимо се з двох мотивів: раз щоб скріпити духа і взяти енергію в наших дїячів, котрі можуть з сего побачити, що трудять ся не без хісна та що наша справа випливає вже на широке сьвітове форум, на котрім не убє вже ії нїяка злобна рука — дальше тому, що в сих заявах европейских сьвіточів криє ся частина протесту культурної Европи проти поведеня з нашим народом офіциальної Росиї, тої Росиї, що не зняла доси пут з українського слова, помимо того, що цивілізований сьвіт станув вже на порозї XX столїтя і давно узнав теоретично і практично права народів до їх самостійного культурного розвитку у рідній мові.

I.

Наш огляд европейскої опінії в справі заборони українського слова починаємо з голосів поміщених в ч. 11 „Ruthenische Revue".

Адольф Гедін з Штокгольму, член шведского парляменту пише:

Ви не можете собі навіть уявити зачудованя тих людий, котрим я розказував про стан річий, який нам відкриває Ruth. Revue. Ми на жаль досить уже навикли до описів переслїдувань, які терплять наші скандинавські брати у Шлезвіку та Поляки в Прусах від прускога правительства. Але росийска система душевного заморочуваня, морального давленя, є для нас давною новинкою. Таке хитре лукавство є чимсь нечуваним.

Таке баламутство, оправоче ся на самовільний і недорічний назві „малорускоє" языка, має ціль показати, що руска мова і народність є чимсь, що містить ся в московскім („великорускім") народї. Від 35 лїт почали ся вже заходи, щоби при помочи історичної правди пояснити відносини населеня тих країв, а таки не довели вони ще до того, щоби росийска политика перестала затемнювати висліди науки. Длятого пожиточною річию буде, до нового житя побудити той опір історичної науки і політичної совістности, котрому почала служити французка печать. Передовсїм дякувати маємо п. Казимирови Делямарови, членови ґеоґрафічного Товариства і секретареви Центральної комісиї, за его перший поклик; а я надію ся, що Ruth. Revue і дальше буде підносити з успіхом ті лунаючі заяви протесту.

„Історию забутий 15-міліоновий народ" — отсе заголовок брошури п. Делямара (Париж, 1869.), про котру п. Йосиф Гарнье, секретар Товариства для политичної економії, на засіданю товариства (Journal des Economistes 1869 11: e du fevrier) таку здав справу: „У формі просьби до сенату взивав п. Делямар професорів історай, щоби поінформували про стан річи і розріжнили Русинів від Москалїв, а тим вийде на сьвітло деструктивна роля Москалїв".

В тім самім часї знаменитий історик Апрї Мартен виказав в Siecle'y (з 18. лютого 1869), як дволична є политика росийского правительства що-до рускога народу. П. Мартен не міг здержати ся, щоби не замітити, що навіть праці Люда. Леферa не є вільні від неясности та що се дуже на руку московским тенденциям.

Приходить мені на гадку, що та сама похибка попсувала працю Августа Шлайхера „Les langues de l' Europe moderne" (1852); там автор висказав гадку, що мова, якою говорять Русини або Руснаки в Галичинї, в північній Угорщинї і на Буковинї, є відміною малорускої. Коли не помиляю ся, ученый професор направив тую похибку в знаменитій книжцї: „Die deutsche Sprache" (1861), де виразно сказав, що руска мова зовсїм не є нарічием российской, тілько окремою славянською мовою, на рівни з иншими славянськими той самої категорії.

Дуже велике значінє буде мати безперечно, коли в часописях і в популярній літературі, а передовсїм — сего бажав Делямар — в шкільних книжках (в підручниках для ґеоґрафії і історії) буде ся пильно переслїдувати те баламутство в назвах рускої і московскої мови.

Тут не ходить о маловажну доктрину, не о схоластичну диспуту, не о якийсь з тих учених спорів, що то їх так забавно напятнував Вольтер.

Оголошений в дотичненнику Ruth. Revue указ викриває цілком инший намір, винародовити народ і зничити его інтелектуально. Народ винародовити — що се значить? Скажу свою гадку, лишаючи на боцї все, що в тім є лютого, безконечно нелюдского і кілько на тім мусять терпіти мекше далекі поколіня.

Отже поминувши ті більше проминаючі терпіня, яке значінє має такий указ з року 1876?

Винародовлювати міліоновий народ — то значить, наносити цивілізациї необчислену шкоду. Силувана одностайність убиває інтелектуальну независимість, житє моральних сил, котрим традициї довгого історичного розвитку надають окремого розвитку; є то нищенем одного з творчих богатств людскої культури. Многосторонність, свобідний ріст, свобідний розвиток усего того, що складає ся на націю, дають нації спромогу працювати для загального добра цивілізациї, для поступу людскости. Одностайність не веде до цивілізациї, хиба що вона дотикає зверхних річий, як: комунїкациї, гроший, міжнародних уладжень для здоровля, договорів, що улекшують винаходи, і т. и. Але коли ходить о внесті обиди національного житя, о ідеали національних ірувань і змагань і инші душевні скарби, о спосіб розуміня суспільного житя і о форму, в котрій те житє проявляє ся, — то одностайність справджує більше або менше швидку смерть національної животности.

Мова — то піддих народу. Інтелектуально і морально независиме житє народности здавлювати — значить, цивілізациї видирати одну силу поступу, котрої нїщо не в силї заступити. Одностайну масу збільшувати — значить, громадити на купу мертві тягарі, а не живі сили суспільности. Кождо загибіль елементу многосторонности є загибелию елементу житя. А як-раз так загибіль одинокої суспільности, одинокої держави став ся посередно шкодою для всеї цивілізациї.

Оскар Бравнінґ (Browning), професор університетений в Кембріджу (Cambridge):

Тішить мене, що маю нагоду висказати мої симпатиї для Вашої справи і мій жаль з причини гнету рускої мови розпорядками российского правительства. Поминувши вже несправедливість, уважаю ті розпорядки за дуже короткозорі. Правда, що в теперішних часах повстають великі царства і великі політичні унії; але на мою гадку такий рух може мати тривкість лише тоді, коли в парі з ним іде обачне бережене малих політичних унїй. Вони доконче повинні мати тим більшу індівідуальну силу, чим більше розширює ся ціла держава. Істория свідчить нераз, що нещасливо кінчить ся там, де не зважая ся на се. А до бережени індівідуальности найможучійше служить мова, так що теперішний рух, розширений по цілій Европі, котрий старав ся утримати при житю, скріпляти і очищувати мови менших народів, треба уважати за роботу здорову і за частину того самого природного товчка, що веде до злуки більших держав.

---

11)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

10-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Вѣна, 4. іюля 1873 г.

Милостивый Государь!

Нѣсколько недѣль тому назадъ я послалъ къ Вамъ франкированное письмо вмѣстѣ съ газетами подъ бандеролью, которыхъ Вы, кажется, не получили, такъ какъ я до сегодня не имѣю отъ Васъ никакого отвѣта.

Посылая Вамъ при семъ желаемыя пѣсни и письмо г-на Партыцкаго для удостовѣренія, что я только сегодня получилъ оныя пѣсни, покорнѣйше Васъ прошу, сообщить мнѣ, получили (ли) Вы мое второе письмо и газеты или нѣтъ, такъ (какъ) у меня есть просьба къ Вамъ и я не желалъ бы, чтобы мои письма воровались по почтѣ.

Будьте такъ добры прислать мнѣ Ваши газеты и журналы, которыя здѣсь нельзя получить.

Желаю Вамъ всякого благополучія и успѣха въ литературныхъ Вашихъ занятіяхъ и предпріятіяхъ.

Ваш покорнѣйшій слуга
Гр. Ив. Купчанко

Мой адресъ: Wien, III. Posthorngase Nr. 8.

II-ий лист (білєт) Гр. Купчанка до М Драгоманова.

Візитовий білєт:

Gregor Iw. Kuptschanko, Spezial-Correspondent der „Wiener Allgemeinen Zeitung".

На другім боцї, олівцем:

„20 8 1881.

Милостивый Государь.

Не желая Васъ безпокоить и отнимать у Васъ столь дорогое время, не посѣщаю Васъ лично, но посылаю Вамъ рукопись *) чрезъ посланнаго съ покорнѣйшею просьбою, передать эту рукопись г-ну Павлику для пересмотра и исправленія.

Вашъ покорнѣйшій слуга".

Дописка М. Драгоманова до М. Павлика:

„Ja думаю, jак найменше поправляйте, або j зовсім ні".

Лист видїлу политичного товариства „Русская Рада" в Чернівцях до Гр. Купчанка.

(найденний межи паперами М. Драгоманова.)

Штампілія:

„Политическое общество
Русская Рада
въ
Черновцахъ"
ч. 60

Черновцы 2. Юлія л. ст. 1881 года**)

Милостивый Государь!

Съ большимъ удовольствіемъ прочиталъ выдѣлъ нашего общества Ваше почт. письмо, изъ котораго увидѣли мы слова истиннаго русскаго Буковинца, занимающагося всегда интересами родной земли. О когда бы мы такихъ буковинскихъ патріотовъ имѣли бѣльше! Не напамѣряемъ разводитися широко надъ нуждою буковинско-русского народа; кажется Вы хорошо объ ней знаете: тотъ народъ, се темная масса, которая между собою по русски поразумѣваетъся — и всего только. Въ виду того, что волохи чѣмъ разъ бѣльше своихъ правъ добиваются и отъ части ихъ осягаютъ; въ виду того, что каждый шагъ сдѣланной волохами напередъ, есть для русскихъ шагомъ назадъ, рѣшило наше общество, во что бы то не стало будити русскій народъ отъ сна, приводити его къ самосознанію, поясняти ему его положеніе и вообще дѣлати все, что бы только сдѣлати нашъ народъ, народомъ. Задача (не?) легка (,) препятствія изъ стороны враговъ намъ хорошо знаемы, мы видимъ недостаточность нашихъ силъ, но все таки хочемъ сдѣлати початокъ и потрудитись по силамъ для блага Руси. Самымъ лучшимъ средствомъ къ осягненію нашой цѣли считаемъ народное собраніе, вѣче, на которомъ должно явитися множество селянъ; тѣхъ селянъ должны загрѣти нашіи живыи слова. Вотъ програма всѣхъ имѣющихъ держатися на вѣчѣ рѣчей. Что касается рѣчи, которую Вы изволили благосклонно перенять на себе, она должна пояснити нашимъ людемъ ихъ становище въ конституційной державѣ, должна показати, якое оно быти должно, а якимъ есть на дѣлѣ. Рѣчь должна дальше обертатися около конституційного заступничества, се есть управленія громадского, сойма краевого и райхсрата. Такое число русскихъ, но ни одного заступника! Дальше надо пространно говорити о выборахъ (,) и махинаціяхъ выборчихъ, о теперѣшнихъ заступникахъ, къ чему послужитъ Вамъ матеріяломъ письмо (въ прилозѣ) основаное на дѣйствительныхъ фактахъ. О насъ рѣшаютъ всюда безъ насъ! Будучи политически такъ стѣсненными, мы не можемъ никъ развиватися матеріяльно, а результатомъ всего нужда. Всюда надо покликовати ся на волю нашего найлясѣйшого монархи и на законы. Впрочемъ можете много почерпнути изъ политической рѣчи державной (м. б. державой. — М. П.) Др. Добрянскимъ на вѣчѣ въ Львовѣ, и оттуда же заимствовати резолюцію. Рѣчь должна держатися по возможности на буков. русскомъ нарѣчіи, чтобы присутствующіи могли ю хорошо поняти.

Вѣче отбудется въ воскресенье, 23. Октобрія по лат. численію. По той причинѣ имѣемъ честь просити Васъ, переслати намъ на руки Г. Тыминского готовую рѣчь до конца августа для пересмотра, чтобы заблаговременно предложити ей отпись политической власти.

Общество „Русская Рада". —

Мѣсто предсѣдатель:	Секретаръ:
Игнатій Онишкевичъ	Иванъ
проф. университета	Тыминскій

(Дальше буде.)

*) Се була статя Купчанка „Die Zwei Huzulinen" про мої сестри, Анну й Параску, написана на підставі їх оповідань у „Громадї" 1881 і призначена до черновецької ґазети. Як бачимо, Купчанко жив тоді в Женеві. — М. П.

**) Сеся дата і підпис секретаря писані рукою неб. Н. Тимінського; текст кимось иншим; підпис Онишкевича оріґінальний. — М. П.

Я маю велику симпатію для народів, що говорять по фламандски, уельски, ірийски, румуньски і фіньски, і я зробив би все, щоби ті мови спасти від загибелі. А руська мова має те саме а навіть і більше право на охорону. Для того кождий інтеліґентний і політично тямучий чоловік повинен ужити всеї ваги своєї поваги, щоби виступати против так убійчих розпорядків, котрі Ви раді би відвернути.

Іоан Шляф з Вільмердорфу під Берлїном.

Русини борють ся о свою мову; вони борють ся о свою живу душу! І хто-ж не мав би для Вас симпатиї та міг би не додавати Вам духа? Держава тогдї розвивае ся найкраще і тогдї має найбільше жите і найвищу культуру, коли складае ся з сильних самостійних одиниць, свобідно з собою сполучених. Шаблон, гнет і неволене індівідуальности — значить самохіть ослаблювати державу. Се повинна велика російска держава зважати і пізнати та зберегчи одеи зі своїх найлїпших, найплодовитших і найблагороднїйших культурних чинників!

Маріо Рапісарді, університетский професор в Катанії:

Указ з р. 1876 в ударом в лице цивілїзациї! І не дивота. Чиж система деспотизму не в безперервним нарушуванем найвищих і найдорожших скарбів людскости?

Гірко жити народови, котрому не лишило ся иншого оружа крім розуму, щоби боронити своїх прав і відпирати насильства своїх гнобителїв. Що-ж може слово свобідного чоловіка більше дїати, як заохочувати такий народ, щоби гордо ступав наперед, енергічно протестував против гнету та надїяв ся, що раніше чи пізнїйше мусить наспіти оден з тих соціальних переворотів, що змете всї системи, опираючі ся на привілеях, на злочинах і жорстокостях. *(Д. б.)*

„Сільский Господар".

Родимці!

Заходом кількох одиниць з початком 1899 р. основано господарске товариство „Сільский Господар" з осїдком в Олеську (золочівского повіта). Поклало оно собі за задачу — обзнакомити наших селян з новочасною аґрикультурою і через се допомочи їм до піднесеня поодиноких галузий господарства (рільництва, огородництва, садівництва, пасїчництва і др.). Роботу свою розпочало се товариство від заложеня шкілки деревець овочевих (під замком в Олеську) на ґрунтї, який ему відступив до ужитку видїл краєвий. Тепер в тій шкілці є около 10.000 деревець, з них до 7.000 вже є ублагороднених, а решта ублагороднює ся. Товариство се до сеї пори роздало до 500 щеп безплатно поміж своїх членів, а надто спровадило і розпродало поміж людий без зиску до 2.000 щеп. Роздало оно до 16 шнів пасїки, а з них 4 шні роздає що року иньшим членам, именно в той спосіб, що член дістає два шні на розробок, приріст остає ся ему, а отримані шні віддає иньшому членови. Перевело оно люстрацию пасїк і садів в околици Дубя, Ясенева і Кадлубиск.

В часї пятьлїтного свого істнованя мало се товариство пять загальних зборів, на котрих люди фахові, як: Т. о. Глодзїньский, пп. В. Король, П. Пітулей і ин. держали відчити і виклади з господарства. Крім сего уряджувало оно в поодиноких місцевостях (Золочів, Білий Камінь, Ожидів, Гумниска, Рожнів, Станиславчик, Високо, Ясенів, Дубе, Гаї старобрідскі, Броди і т. д.) т. зв. господарскі збори, получені з популярними викладами і відчитами, держаними власними силами. Попри те уряджено для членів кілька безплатних льотерий, на котрих вильосовано книжки змісту господарского, насїня і ріжні иньші предмети господарскі. З ініциативи сегож товариства урядило „Галїцийске товажиство господарче" шестидневий курс садівництва в Олеську, а по однодневим в Підгірцях і в Дубю. Другий такий курс мав бути в 1903 р., але не відбув ся і то з браку прелеґента, володїючого належито руською мовою. Після бажаня своїх членів товариство спровадило що року ріжні штучні навози і розпродувало їх. Щоби мож довести до спільної роботи на поли господарско-економічнім, то в тій справі се товариство скликало було в 1903 р. до Львова два рази довірочні збори (економічний з'їзд).

Дїяльність товариства „Сільский Господар" розтягала ся зразу лиш на два судові повіти: Олеско і Броди; в 1902 р. з льокального стало ся оно краєвим і розширило круг свого дїлання на цїлу Галичину. Колиж на економічнім з'їзді у Львові домагано ся, щоби осїдок сего товариства яко товариства краєвого перенести до Львова, а по поодиноких повітах утворити его філії (віддїли), то через зміну статута і се сповнено, а ц. к. намісництво сю зміну статута рішенем з 30 грудня 1903 приняло до відомости.

В наслїдок таких змін в статутї товариства заходить доконечна потреба в короткім часї скликати до Львова загальні збори сегож товариства і вибрати новий видїл, котрий дальше вів би розпочату роботу. Але щоби сему господарскому товариству і „на новім коріни" запевнити сьвітлу будучність, вимагае ся безусловно, щоби оно не на сотки, але бодай на тисячі числило своїх членів, а перші его загальні збори у Львові щоби були наглядним доказом его жизненности і розвою.

При дотеперішнім способі господарованя не піддвигне нашого хлїбороба ні парцеляция, ні еміґрация, ні численні інституції кредитові. Сему зможе зарадити наука, знане новочасної поступової господарки (на поли хлїборобскої техніки і аґрарної господарки), приспорене продукциї нових жерел доходу з господарства, лучене ся в господарскі спілки і т. п. Такі справи зможуть підвигнути нашого хлїбороба, а тогди чи на еміґрациї, чи при здобутю більшого обшару землї через парцеляцию стане він більш самостійним, зумів дати собі раду в ріжних обставинах, а ставшись сильним економічно, стане він і сильним політично. Через обзнакомленє з новочасним способом господарованя наш хлїборооб буде збирати не кукіль та якийсь там послїд — але здорове зерно; торфові неужитки достарчать нам смачної ярини села наші зазеленїють густими садами, над якими забренить пчола, та Божа птиця і наносить солодкого меду, з котрого розумний хлїборооб приспорить здорового напитку для гостя і своєї родини; — а в полонинах буде розлягати ся голос реву поправної і буйної раси худоби. З пізнанем новочасного економічного жита — не пейсаті купці будуть торгувати збіжем і худобою, але господарскі спілки достарчать продуктів, виплеканих вмілою рукою рускоro хлїбороба. Хто ми і чиї ми дїти? Руский нарід — то нарід хлїборобів, а наша мати — се наша ріля, наша земля! Любов до неї окажемо, коли ёї силу плодородну не змарнуємо, але — коли будемо знати, як ёї вихіснувати — і через се піднесемо ёї славу!

Таку задачу на меті має руске господарске товариство „Сільский Господар". То щоби оно могло тоту задачу як слїд виконувати — повинні в нім згуртувати ся всї сили аґрономічні і економічні краю. В нім не сьмів нїкого хибнути, хто почуває ся до обовязку працювати для свого народу, для своєї вітчини!

Високоповажані Родимці!

Взиваємо Вас, всїх без ріжниці стану, щоби вступали в члени господарского тов. „Сільский Господар!"* Не хочемо йти осібняком, але доповняючи роботу наших товариств просьвітних і економічних, будемо взаїмно підпомагати ся, бо лиш добро нашого народа маємо на оцї. Живмо в тій щасливій надії, що в короткім часї цїлий наш край, по всїх видніїйших містах, покриє ся філіями нашого товариства, бо тота наша справа — справа животна бутя або не бути нашому народови — хлїборобови, чи лишити ся пролетарием?! Тому — Родимці — до дїла! лучім ся, орґанізуймо ся, бо крайна пора! Дальше може бути і за пізно!

Всякі зголошеня в члени товариства „Сільский Господар", як і членьскі вкладки (річно 2 корони, вписового нема) приймае сеж товариство на руки Вп. Костя Паньковского у Львові, Ринок ч. 10.

Від Видїлу тов-а господарского „Сільский Господар": *Тома Дуткевич* голова. *М. Кузьмів*, секретар.

Війна.

Вісти.

В Манджурії здаесь завішено тепер всякі военні операції, а обі армії ведуть тепер війну з природою, бо розпочала ся там пора дощів, котрі цїлу Манджурию перемінили в одну велику трясавицю, унеможливлюючу навіть рухи піхоти, не то транспорти гармат, чи провянтових возів. Від кількох днїв маємо з боєвища лише приватні донесеня, в котрі нїколи не можна вірити. Сї донесеня суть цїлком суперечні. Одні донесеня кажуть, що взагалї всї операції обох армій завішені і так Росияни як і Японці цофнули ся до своїх головних кватир, котрі також стоять під водою. Другі кореспонденти доносять, що Японці уступають перед офензивою Росиян, иньші знов, що Японці таки поступають наперед именно праве їх крило, котре поволи відтинае Куропаткіна від Мукдену. Приватні кореспонденти доносять також дуже богато про кроваві атаки Японців на форти під Порт-Артуром, котрих результатом мають бути величезні страти по обох сторонах. З сих донесень еще не виходить, що під Порт-Артуром була взагалї якась поважнїйша битва.

О владивостоцкій ескадрі доносять що она перед бомбардованем Генізаку стрітила в корейскім проливі яхт одного американьского мілїярдера. Росияни хотїли забрати сей яхт, бо бояли ся, щоби японьскій фльотї не зрадив присутности російскої ескадри. Яхт не послухав наказу і утїк. Від него Камімура довідав ся о владивостоцкій ескадрі і вислав за нею два свої найскорійші кружляки і 3 протиторпедовці, аби здїгнали ескадру і так довго шахували ю, аж надійде цїла его фльота. Вислані кружляки дїйстно здїгнали ескадру і розпочали сильну канонаду, на котру Росияни відповіли також дуже сильним огнем. Тимчасом надплив Камімура, але російска ескадра користаючи з мраки, зійшла з боєвої лїнії і утїкла до Владивостока, де сейчас розпочали ся направи ушкоджень, зроблених японьскими кулями. На однім російскім кружляку мало погибнути дуже богато вояків від японьских машинових гармат.

(Телеґрами).

Токіо. Того доносить, що дня 27. червня о півночи фльотиля его торпедовців заатакувала російский корабель з двома маштами і трема комінами, що стояв на сторожи перед Порт-Артуром. Сей корабель затоплено. Та сама фльотиля торпедовців била ся відтак з російскими протиторпедовцями, з котрих оден пішов на дно. Японці стратили 14 убитих і 3 ранених.

Льондон. Дневники доносять, що при послїднім атаку японьскої фльотилї торпедовців знищено російский кружляк Дїнну. Офіциры японьскої фльоти рішучо заперають, що в битві дня 23 червня японьскі стрільи знищили і затопили російский корабель типу Пересьвята.

Берлїн. З огляду на пору дощів, зачінні кроки Японців в Манджурії суть виключені. Куропаткін, котрий кермував против занятих Японцями становищ, вернув до головної кватири. Японці уступили з проходу Далїн, по занятім атаку Росиян.

Льондон. Дневники доносять, що кількох російским кораблям повелось утечи з Порт-Артура і они схоронились до німецкого (!) порту Вейгайвей (?). Ся вість викликала в Токіо великий неспокій. Японьска праса уважае се за casus foederis і гадае, що тепер Анґлія буде могла виступити чинно в оборонї Япону.

Берлїн. З Петербурга доносять, що при атаку на укріпленї позиції при заливі Сіннпінтау (20 верст від Порт-Артура) японьскі полки стратили при трикратнім штурмі 1000 людий.

Льондон. З Чіфу доносять, що о 16 км. від Порт-Артура прийшло до завзятої битви, в котрій взяло участь 40.000 Японців. По обох сторонах страти суть великі. З Токіо доносять, що в послїдній битві під Порт-Артуром, японьский віддїл зложений з 1000 людий, натрафив на підземну міну і вилетїв в воздух.

Чіфу. По завзятій битві о 20 верст від порт-артурскої крїпости, Японці обсадили дуже важний стратеґічно горб в віддаленю 16 км. від крїпости. При першім атаку перша японьска дивізия мала такі страти, що на якийсь час мусїла уступити, і поновила атак, коли дістала поміч. Остаточно Японці обсадили горби пануючі над крїпостию. Росияни також мали мати величезні страти. Збігцї кажуть, що на боєвищи лишило ся так богато ранених, що амбуляиси не могли дати собі ради.

Петербург. Мимо дощів, военні операції тревають дальше. Куропаткінови повело ся відперти Курокого, причім Росияни мали стратити 10.000 людий.

Льондон. Супротив того, що дощі унеможливлюють всякі операції, армія Куропаткіна вернула до Гайчену. Донесеня, що Росияни обсадили Далїн, суть передвчасні. Ані Росияни ані Японці не можуть в достаточній силї підійти під прохід, аби его фактично обсадити, бо через болота не можна довезти ні гармат ні табору.

Петербург. З Ляояну доносять, що в битві коло проходу Далїн Японці стратили 8000 людий, а в битві з ґенералом Міщенком 1500 людий.

Льондон. Місіонарі доносять, що користаючи з бурі, яка шаліла минувшого тижня, 800 Хунхузів знищило желїзницю о 20 миль на північ від Мукдену і без нїякої страти цофнули ся. Направа желїзниці тревала 18 годин. Між російскими кіньми панув пошесть і тому так мало чуємо о козаках.

Петербург. Хоч вчерашні вісти з боєвища суть суперечні, то з них все таки виходить, що Японці машерують на Ляоян, де може прийти до більшої битви, коли дощі не унеможливлять всяких рухів військ. Говорять, що 20.000 Японців обійшло ліве крило Росиян; Японці машерують на Мукден.

Токіо. Тут говорять, що Росия за посередництвом Франциї жертвувала видане Порт-Артура разом з кораблями і оружием, аби лише армія могла з гонорами вийти з крїпости. В Токіо не вірять в сю погилоску.

Ляоян. Японці жалують ся на брак харчів в японьскій армії. Бувало, що японьский табор 2 дни був без харчу. Транспорт за тяжкий, бо цїла Манджурия під водою. Японьскі вояки сплать в воді; концентрують ся головно на горбах, вминаючи долини. В японьскім війску панують ріжні хороби.

Париж. В Парижи і Льондонї зачинають думати над тим, чи не скористати би з того, що дощі в Манджурії здержали всякі военні операції і виступити з мировим посередництвом. В окруженю царя, сторонництво мира також що раз сильнїйше. За мировим посередництвом суть також в Берлїні.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Чеські демонстрациї.

Пльзно. На кухарскій виставі прийшло до великої демонстрациї против нїмецких сьпіваків. Прийшло навіть до конфлїкту з військом і поліциею. Демонстрациї тревали до години 2 в ночи.

Страйк урядників.

Будапешт. Тут розпочав ся нині процес против 15 урядників одного двірця, котрі в часї страйку задержали виїзджаючий поїзд.

Ватикан а Італія.

Берлїн. В Римі зробив велику сензацию факт, що оден кардинал зробив офіциальну візиту в військовім шпиталї; від 1870 р. жаден кардинал не був еще в військовім шпиталї.

Коронация в Сербії.

Білград. Коронация короля Петра відбуде ся дня 29. вересня. З иньших жерел доносять, що коронация відбуде ся 21 вересня.

Македонія.

Софія. Комітет Сончева аґітув, аби македоньска інтеліґенция, т. є. лїкарі, учителї, лїтерати і иньші, котрі утїкли за границю, вернули до Македонії і взяли участь в культурній роботї. Богато членів комітету Сончева намірае вернути до Македонії.

В Тибеті.

Льондон. Анґлїйці конферували з тибетаньскими посередниками і зажадали від них, аби ні второк Тибетанці вийшли з крїпости. Посередники еще не дали відповіди.

НОВИНКИ.

— **Виборча акция на Буковині.** З Черновець пишуть нам: „Виглядн на успіх при теперішних виборах до сойму заповідають ся що раз красше. В краю проявляе ся не тільно живий аґітаційний рух, але зміна поглядів на ціль виборчої акциї докону ся поволи навіть там, де нїхто не сподївав ся, бо в кругах великої посїлости. Велика буковиньска посїлість була доси головною крїпостию, а поза котрої легким коштом здобувала позициї румуньсько-вірменьска консервативна кліка, віддаючи управу краю в руки жмінки заскорузлих потентатів зі шкодою широких мас населеня. За спільну орґанізацию тої великої посїлости вхопили ся, як репях кожуха, також польскі політики, котрі при малочисельности свого елемнту на Буковині яко наплівового не мають виглядів на успіх в правильнім бою і тому скрили ся за бастіон шляхотских привілеїй, щоб там, в кругї великої посїлости, вести свою роз'єдинюючу інтриґу і добивати ся підступом рішаючого голосу в краю. Тій безприкладній і сьмілій керини покладе мабуть кінець нова орґанїзация, яку саме перевела частина буковиньских дїдичів під проводом Юрия бр. Василька. Розходить ся именно о утворене в кругї великої буковиньскої посїлости нової „партиї осередка", яку засновано заходами дотичного орґанїзацийного комітету дня 2 с. м. До партиї пристало вже 62 членів. Партия оголосила також свою програму, котра дуже корисно відбиває від дотеперішних змагань великої буковиньскої посїлости і стане може з часом сильною підоймою для відродженя краю. Як основу бере нове сторонництво постанови конституциї з 1867 р., зазначуючи що буде стояти на становиску рівного права і повної свободи для одиниць і народів замешкуючих Буковину. Партия заявляе ся дальше за повною рівноправностию народів, зазначуючи, що принимае в усїх консеквенциях за обовязуючий для себе арт. XIX законів основних і буде стреміти до того, щоб в краях о мішанім населеню друга краєва мова була всюди узнана за обовязковий предмет науки в середних школах. Вкінци стоїть нове сторонництво також за охороною тзв. національних меншостий, узнаючи, що тим меншостям повинно бути заґарантоване право до відповідного уділу в управі краю. В напрямі економічнім хоче партия піддержувати всякі змагання до піддвигнення стану селяньства і ремесла і до охорони робітника — а також буде старати ся о піддвигнене великого промислу і торговлї. Вкінци характеристичний в загальний устуи програми, де каже ся, що партия осередка не буде глуха на нові домагання часу і не хоче безусловно піддержувати старі форми політичного житя лише тому, що вони одїдичені по предках. Партия хоче працювати головно під окликом: „все для краю Буковини", а на відносини міжпартийні буде впливати вирівнуючо і компромісово. — З практик передвиборчих подати-б пригадно хиба тото, що „сендзя" п. Мержвінські зачав вже знов вести аґітацию за Гакманом, обрабляючи виборців зі Звинячи, Луки і ин. місцевостий. І се новий причинок до кацапо-польскої інтриґи проти Русинів..."

— **Сокільска орґанїзация** розвиває ся чим раз гарнїйше. Дня 12 червня с. р. львівский „Сокіл" вислав делеґатів Н. Сіяка і Флоріяна на перші загальні збори пожарного „Сокола" в Лїсневичах львівского повіта. Не велике село, однак і воно забажало приступити до народної орґанїзациї і забезпечити ся від пожарів. Під впливом о. В. Огернюка з Пустомит, що також у себе заложив „Сокола", засновали Лїсневичі пожарну сторожу. Збори відкрив Сенько Мота і візвав всїх щирих людий, щоби вписували ся в члени. За его покликом пішло 32 людий. По кількох промовах на тему потреби орґанїзациї і пожарної оборони вибрано таку старшину: голова, Сенько Мота; начальник стягу, Василь Цимбала; містоначальник, Кароль Возничка; видїлові, Роман Карпяк, Ілько Вархола і Ілько Пакош, а їх заступники Кость Мота і Йосиф Панькевич. По зборах відбув ся пожарний курс і забави для дїтий. Дворазовий алярм наказав, що Соколи затямили добре цїлу науку, чого свьідками були купелеві гості з Пустомит. На другий алярм збігло ся богато Жидів, котрі зайшли в сї сторони за д-ром Виком, дїдичом Пустомит, що буде поволи капличку для латинників, яких не богато, а заложив місце купелеве та парк і вихлопотав прогульковий поїзд для гостий, яких майже нема.

— „**Co za-z?**" Перед кількома днями помістили ми „спростованє" п. Гарасима Яцоржиньского, бувшого цуґсфірера а тепер управителя в школї в Ланчинї, в котрім спростовуючий сам виставив собі свьідоцтво, на скільно він надае ся до ведення школи. Та показуе ся, що п. Я-ий не тільно зарекомендував свою особу перед широким загалом в відповіднім сьвітлї, але своїм спростованем надужив також § 19 зак. пр., бо на его спростоване одержали ми від добре поінформованої особи еще слїдуюче письмо: 1] Правдою есть найвірнїйшою, що ланчинский управитель обходить ся з учительским перзоналом в грубий спосіб, в наслїдок чого внесло місцеве учительство на него ґремяльну жалобу до ради шкільної окружної дня 22 марта с. р. — 2] Правдою, ствердженою рівнож жалобою, попертою свьідоцтвом лїкарским, а внесеною вітцем учительки вже прямо до ради шк. краєвої, есть: що п. Гарасим бажаючи позбутись еї, розголосив, що та є неспосібною до праці, дістае нападів варияції, есть істеричною, що сказав їй навіть в очи, а коли она з причини так негідного поведеня управителя омлїла, p. Erazm, pewny swego zwycięstwa, розповсюднював про неї дальше негідні вісти. 3] Найсьвятїйшою вже прав-

дою есть, що панчинский лїкар, котрому сей пан богато мав до завдяченя, викинув [справдї не по капральски, бо не за ковнїр] — але випросив его зі своєї хати; в кождім случаю, знайшов ся pan kierownik за свої доноси і сплетнї, за двермі у лїкаря. Цїкаве є, що управитель 4-кл. школи, не кажучи вже про стилїзацию і такі похибки ортоґрафічні, в десятьох реченях спростована, як: обовязкі, учителюк, і н ш и й, кто, пійшло, наступуючім, кировав ся, обшернійше і т. д. що як-раз кваліфікує его на просьвітителя народу руского, не умів прямо льоґічно висказати ся. Він, місто сказати, що сили его фізичні більші чим у лїкаря, і тому не дав би ся був взяти за ковнїр, пускав тумана, що „сталось противно" — а чейже то було в хатї лїкаря пане управитель! 4) Правдою дальше є, звісною всему учительству надвірнянського округа, що згадана учителька-Русинка, так несимпатична Ядержинському, була справдї два рази перенесена „ze względów służbowych" за свою народну працю поза школою, як знов правдивим є, що та сама, учителька за свою совісну працю в школї одержала два декрети похвальні (з ради шк. краєвої і з ради шк. окружної). — Характеристичним есть, що наш пан управитель, так благими лиш фразами, без нїяких доказів важив ся заперечувати найпраздивійші факти і туманити людий своєю мнимою коректностню. П. управителеви мало того, що місцеве населенє, без ріжниці стану, знаючи сего панка „не симпатизує" з ним, а учительство округа надвір. і сусїдного коломийского, вже бойкотує его. Зі своєю місією серед учительства, повіреною ему, зовсїм вже не крив ся а й хвалить ся, що є покликаний до шпіцльованя і робленя доносів на своїх найблисших товаришів і товаришок. Тож послїдний вже час взятись до буряном зарослої нашої ниви і прочистити ві з подібних людців, а передовсїм пятнувати їх перед лицем загалу. — *Свій.*

— **Огнї.** В Заставі коло Олеська знищив огонь 5 селянських загород. Шкода виносить більше як 40.000 К. — В Печинїжинї повстав огонь в стайни Ст. Грабовецкого, знищив стайню, стодолу і дві сусїдні загороди. В огнї погибло 6 штук худоби. — В Чортівци, городеньского повіту, знищив огонь шпихлїр вартости 5000 К, а заразом нагромаджену там пшеницю вартости 13.000 К. — В Луцї, городеньского повіта, згоріло десять селянських загород. — В Вижнянах, перемиского повіта, знищив огонь 11 селянських загород. — В Любачеві згоріло 40 господарств. — В Цетули, ярославского повіта, дїти, бавлячи ся сїрниками, викликали огонь, що знищив два домн вартости 2000 К. — В Лужку вижнім, пов. старо-самбірского, згоріли дві господарські загороди, при чім жертвою огня упав 13-лїтний Іван Герило, що спав на подї. — В Підгородцях, стрийеного повіта, згоріли три хати, при чім в огни погиб господар Тимко Лагодич, котрий кинув ся до горючої хати, щоби уратувати із скринї 9 К.

— **Провідник сіонїстів** д-р Теодор Герцль помер в недїлю у Відни в 45 році житя. Уродив ся в Будапештї а університетскі студиї відбув у Відни. З початку хотїв посьвятити ся правничій карієрі і вступив на практику до суду, однак незабаром вроджений нахил до публїцистики перекинув его на дневникарске поле. Дневникарску карієру розпочав при „Wiener Allgemeine Zeitung", відтак став співробітником „Neue freie Presse" і виїхав до Парижа, звідки посилав тому дневникови кореспонденції посьвячені французскому парламентарному житю. По кількох лїтах повернув до Відня і обняв при „N. fr Presse" віддїл літературно-театральний. В тім часї під впливом д-ра Макса Нордава, одного з провідників сіонїстичного руху між Жидами, переняв ся сіонїстичними ідеями і розвинув в тім напрямі дуже живу аґітаційну дїяльність. Тимто справедливо уходив попри Нордаві за батька новочасного сіонїзму. Оба разом з'орґанїзували відповідно до своїх ідей широкі маси жидівства, розкиненого по ріжних державах, і заснували при помочи загального оподатковання тих мас національний жидівский банк, що оперує нині мілїонами. Задачию сего банку було закупно землї під будучу жидівску державу та на переведенє кольонїзациї. До сеї цїли вибрано Палестину, прабітчиву жидівского народа, однак переговори з турецким правительством не довели до бажаного успіху. Турецке правительство ставило сіонїстичній акциї перешкоди, так що Герцль мусїв оглянути ся за иншою країною під будучу жидівску державу. Именно навязав переговори з правительством анґлїйским, щоби відступило Жидам в Африцї частину своїх земель на кольонїзацию. Анґлїйске правительство було готове відступити на сю цїль дуже значні территорії в Уґанді. Однак сей проект стрінув ся серед сіонїстів з опозицию, головно російских Жидів, котрі заатакували Герцля остро і від тої хвилї уважали его зрадником сіонїзму. Герцль старав ся всїми силами злучити всїх сіонїстів в одно сторонництво і скликував в тій цїли до Базилеї голосні конґреси, де виголошував горячі промови. Мимо того російскі сіонїсти не хотїли ні за що в сьвітї виречи ся Палестини як властивої жидівскої країни. Послїдний, торічний конґрес в Базилеї памятний ще з завзятої борби між прихильниками палестиньскої ідеї а речниками кольонїзациї в Африцї. Скінчив ся він поражкою Герцля, а відгомоном тодїшної боротьби і пристрастного розгорячена був пізнїйший замах на Нордава в Парижи. Так отже Герцль не діждав ся здїйсненя своєї ідеї, котру пропаґував не лише словом але й письмом, видавши кілька повістий і брошур на тему будучої жидівскої держави. Всеж таки імя Герцля остане незвичайно заслуженим в історії жидівства а прихильники сіонїстичного руху називали его справедливо „королем Жидів".

— **Нова пригода в кронштадскім порті** случила ся минувшої середи, коли цар з кн. Алексїєм відбував переспяд панцирників балтийскої фльоти. Підводний човен „Дельфін" мав як-раз вийти на вправи, аж нагло почала вдирати ся до него вода і він пішов на дно разом з трийцять кількома людьми, між котрими був один висший офіцир. Причину катастрофи пояснювано спершу якоюсь експльозиєю і разом з тим лучено факт, що кілька днїв перед тим з маґазинів арсеналу пропала значна скількість вибухових матеріїв. Тепер затопене „Дельфіна" приписують головно тому, що находила ся на нїм за численна залога, переважно зложена з недосьвідчених людий. Місто десятьох всїло до човна трийцять кількох людий, так, що човен занурив ся у воду за глубоко. Наслїдком переїзду якоїсь лодки филя заколисала „Дельфіном", один з рекрутів вляк ся і хотїв утїчи в хвили, коли човен спущено під поверхність моря. Вода вдерла ся крізь отворені двері до середини. В однїй хвили човен пішов як камінь на дно. Офіцири і люди, що уратували ся, завдячують ее воздухови, котрий виходячи з човна, пірвав їх з собою. Незадовго потім човен витягнули на верх.

— **Страти в російско-японьскій вій ні.** Lester Lloyd завдав собі труду і обчислив страти обох воюючих сторін на основі донесень военних кореспондентів з поля теперішної війни. З того обчисленя виходить, що Росиини втратили доси 85.500 людий убитих, 185.000 ранених, а 95.000 взятих до неволї; 78 панцирників типу „Ретвізан", 38 панцирників типу „Петропавлоск", 145 панцирних кружляків, 411 контрторпедовців і 1487 торпедових людий. По японьскій сторонї виносять страти: 98.000 убитих, 149.000 ранених, 131.000 взятих до неволї, 49 панцирників першої класи, 84 панцирних кружляків, 98 контрторпедовців і 549 торпедових людий. Вкінци за цїлий час війни Порт-Артура Японциї „здобули" вже 12 разів. О скілько звісно, то обчисленє не є ще зовсїм повне. Страти так по сторонї японьскій, як і російскій вийшли-б ще більші, якби Pester Lloyd узгляднив военні донесенє „Галїчанїна" а рівночасно Słow-a polsk-ого і Wiek-y now-ого.

— **Корабельна катастрофа.** Данський пароход „Norgen", що від около 700 полорожних, наїхав онодї недалеко остронів Гебридів, коло Шкоциї, на підводну скалу і затонув, причім погибла більша часть подорожних. Катастрофа відбула ся дуже скоро. Коли корабель наїхав на скалу, капітан велїв дати „контрпару", але вже було за пізно. Крізь великий отвір, видертий в дні, почала до середини напливати вода і корабель почав тонути. Подорожні находили ся в тій порі в ліжках. Налякані потрясенем вибігли на помість, де на вість про катастрофу запанував дикий переполох. Всьо пхало ся до човнів, о котрі вивязалась кровава борба. Нагло корабель перехилив ся і втягнув всїх, що находили ся на помостї, у вир. Один з уратованих подорожних так описує ту катастрофу: Я сидїв в своїй каютї і ждав на снїдане, коли нагло почув сильне потрясенє. Я поспішив на помість і був тут свідком страшних сцен. Сейчас вернув я до каюти, щоби забрати свої річи. На помостї бігало богато людий в переполосї. Спущено ратункові човни і менї удалось дістати ся на один з них. Векорї ми віддалили ся від корабля, бо з нами був у човнї один з корабельної залоги, що знаменито веслував. Ми бачили, як два инші човни, повні подорожних, перевернули ся задля сильної бурї і всї потонули. По 24 годинах стрінули ми корабель „Slavia", котрий взяв нас на помість. З Копенгаґи доносять, що пароход „Norgen" мав 644 подорожних. В тім числї було 70 Данцїв, 63 Шведів, 296 Норвежців, 25 Финляндців і 236 Росиян. З Dorowaу насшла вість, що там причалило на берег 101 осіб з корабля „Norgen" а 22 особи уратував инший корабель. Инші подорожні згинули.

— **Дрібні вісти.** Буковиньскі адвокати заявили ся на загальних зборах черновецкої палати адвокатскої против надївани адвокатами тоґи і бірета підчас розправи. — Архикнязь Райнер, головний командант краєвої оборони, прибув на інспекцию війска до Золочева, звідки удасть ся до Львова, а відтак до Станиславова, Коломиї і Чернівців. — Нові вибори до повітової ради в Рудках розписала президия намісництва на днї 1, 3 і 4 серпня с. р. — П. Остап Макарушка, проф. рускої ґімназиї в Коломиї, осягнув дня 1 с. м. в черновецкім університеті степень доктора фільозофії. — В монастири патрів Кармелїтів допустив ся ігумен кс. Вінкентий Ярославский дефравдациї в сумі 80.000 К, і утїк з якоюсь женщиною до Америки. — З Цириху доносять, що в місцевости Анзіденьн відбував ся онодї похорон помершої нагло женщини. Коли домовину спускали до гробу і посипала ся не неї земля, гробар почув з долу кликанє о поміч. Сейчас добули домовину на верх, отворили і найшли в нїй женщину живу. — З Неаполя доносять, що в тамошнім готели „Belle-vue" епископ Фонтано упав з вінди і убив ся на місци.

— **Товариство прихильників української літератури, науки і штуки** подає до оголошеня отсю дальшу програму наукових курсів. П. Поділ годин в днях 1—11 н. ст. липня 1904. 1-го пятниця 8½ — 10½ І. Брик: Вибрані практичні питання з українсько-рускої граматики. 10½—12 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 2-ого субота 8½—9½ М. Ганкевич: З новійшої історії Европи. 9½—10½ М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. 10½—11½ І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка — 4-го понедїлок 8½—10½ І. Брик: Вибрані практичні питання з українсько-рускої граматики. 10½—12 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 5-го второк 8½—9½ М. Ганкевич: З новійшої історії Европи. 9½—10½ І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. 10½—11½ Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 6-го середа 8½—9½ М. Ганкевич: З новійшої історії Европи. 9½— 0½ І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. 10½—11½ Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 7-ого четвер 8½—10½ І. Брик: Вибрані практичні питання з українсько-рускої граматики. 10½—12 І. Раковский: Онто- і фільоґенезіс чоловіка. — 8-го пятниця 8½—9½ М Ганкевич: З новійшої історії Европи. 9½—10½ М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. 10½—12 І. Франко: Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка. — 9-ого 8½—9½ М. Ганкевич: З новійшої історії Европи. 9½—10½ М. Грушевский: Огляд історії України-Руси. 10½—12 Ф. Вовк: Українська етноґрафія. — 11-ого 8½—10½ І. Брик: Вибрані практичні питання з українсько-рускої граматики. 10½—12. К. Студиньский: Культурний рух в Галичинї від вступу М. Шашкевича до 1860 р. — Дальші курси будуть оголошені в своїм часї. Виклади відбувають ся в великій салї готелю Belle-vue, в днях 23 червня — 22 липня н. ст., на підставі § 2 закона про товариства. Вступ до салї тільки за запрошеннями, виданими комітетом. Участники мусять мати все при собі запрошенє. Входити на салю підчас викладу не вільно. Комітет: М. Грушевский, І. Франко, М. Грушевска, В. Гнатюк. Адреса Товариства прихильників української літератури, науки і штуки Львів, ул. Поїнїньского, 6.

— **До П. Т. Земляків Сокальщини!** Дня 12 н. ст. липня 1904 о годинї 4 пополудни відбудуть ся довірочні збори членів філії тов. „Просьвіта" в Сокали. На зборах сих має ся обговорити дуже важні справи просьвітні і економічні в повітї. Важною також буде справа купленого дому „Просьвіти" в Сокали та орґанїзация комітетів до збирани добровільних жертв на сей дім. Тому запрошуємо всїх П. Т. Русинів так з інтеліґенциї духовної і сьвітскої, як і наших селян-патріотів, щоби численно на сі збори явили ся. Місце зборів буде у п. Антона Караваша на Кольонії в Сокали. — По інформациї просимо зголошувати ся до комнати міщанського касина в Сокали перед зборами. — *Видїл.*

— **Чотирнайцяту філію ґімн. Товариства „Сокіл" у Львові** засновано в місті Кутах. Статути затвердило вже ц. к. намісництво. Новій орґанїзациї сокільскій желаємо як найкрасшого розвою для добра народної справи.

— **Спростованє.** На фестинї „Рускої Захоронки" дня 7 липня 1904 на Високім замку, буде приграватн не орхестра 15 п. м., лише повна орхестра 30 п. м. під батутою самого капельмайстра п. Роли. Вступ стоїть 25 кр., для п. академіків, студентів і дїтий лише 15 кр. В разї непогоди відбуде ся льотерия фантова, ярмарок і товарискі забави на „Бесїді". Повір! Хто хоче гарно забавитись най не залишить нагоди. Початок точно о год. 4 з полуд. — *Комітет.*

— **Великий руский фестин** устроює в Тернополи тов. ґімнастичне „Сокіл" на дохід будови власного дому. Фестин заповідає ся богатою програмою, як: „Цьвітова забава", при котрій стане королевою тота панї, що одержить найбільше число рож; „проба щастя" на 500 предметах, котрі виграв що третий; „почта" з умисними скринками в огороді і власними листоносами, котрі що пять хвиль вибирають і розносять почту; різні дїточі і народні забави, а як несподіванка — живі фанти. Крім корінадонїв, кужів, пукавок, штучних огнїв і величавої ілюмінациї, відбуде ся також цьвітове корсо циклістів-Соколів, а через весь час буде приграватн переважно рускі композиции повна музика 55 пп. під управою свого капельмайстра п. Мазака. В разї непогоди відбуде ся того самого дня і в тім самім часї в сали „Міщаньского Братва" великий руский ярмарок, получений з променадовим концертом військової музики. Початок о год. 4 по полудни, вступ від особи 40 с, для дїтий 20 с, а наддатки на будову дому „Сокола" принимають ся з подякою.

— **Подяка.** Видїл товариства „Руска Захоронка" дякує отсим Вп. п. Теклї Сембратович з Пацикова за щедрий дар в сумі 50 К. — Рівнож заслуже цире Спасибі Вп. Клементию Рогозиньскому в Бучачи за приєднуване нових членів і за зібране вкладок за р. 1904 від членів з округа бучацкого. Сума з вкладок присланих п. Рогозиньским виносить 62 К. До товариства вступили дари: Вп. п. Василевска Львів, 10 К, Вп. ОО. Василияни 14 К, К. Е. Крушельницка 6·18 К. Складка на зборах товариства „Просьвіти" 18·30 К, складка на зборах філії „Просьвіти" 5 К, з пушки „Труд" 1·10 К, складка ОО. Василияни 10 К, складка на зборах „Тов. ім. Шевченка" 8 К.

— **З Тов—а св. Петра.** На річ Тов-а св. Петра в місяци червни зложили (в коронах): Парох Девятник дек. бобрецкого о. Ник. Стисловский 50, церков в Девятниках і прилучених Ятвягах і Вертешові по 6, а дрібні складки і жертви з Девятник, Ятвягів і Вертешова 36·52, о. Володимир Громницкий декан терноцільский 56, на котрі зложили: церкви в Буцневі, Воздвиженія ч. Креста, Рождества Іс. Хр., Успенія П. Д. М. в Тернополи по 6, а церкви в Прозятинї і Кутківцях, о. М. Ясеницкий з Кутковець, о. В. Громницкий з Тернополя, его жена Ольга, о. Т. Бородайкевич катихит ґімн., д-р О. Калитовский директор ґімн. і професори ґімн.: о. Василь Дубацкий, Евген Мандичевский, Т. Мрин, Ів. Станецкий, П. Рішнївский, М. Коцюба, Н. Пиович, Гр. Демчук і Т. Гуль по 2, декан журавеньский о. Т. Березовский з Дубравки від п. в Чагрові 6, видїл повітовий в Долинї 50, о. І. Січиньский в Вістовій 3, о. Тушнєв Михайло, директор рускої ґімн. у Львові Ед. Харкевич 2, а проф. р. ґімн. Адрианович, Вілецкий, Верхратский, Громницкий, о. Дорожиньский, Левицкий, о. Лужницкий, Мартинюк, Петро Огоновский, Ів. Огоновский і д-р Пачовский по 1, о. М. Даєрович з Топорова дек. олеського від церкви в Топорові і Трійци ad Топорів по 5, а від себе 1, о. І. Юрків з Жупана від церкви в Жупаню, Вижнові і Климци по 6, а від себе 1, парох Рогачина дек. наравн. о. Вл. Левицкий від там. церкви 5, парох Чижикова дек. ярич. о. Ник. Пясецкий від себе 2, а о. Мирон Коритко жертву від себе і парох. 4, о. Дорожиньский з Межиріча додатково вписове від церкви 1, парох Хренева дек. буского о. Т. Захариевич 2, декан Ем. Пясецкий парох в Вишенці великій дек. городецкого від церкви 6, а від себе 2, отець Павло Дудик парох в Урмани дек. бережаньского від церкви в Дрищеві і Урмани по 6 К, — а від себе і своєї жени Іванни 4, урядники ц. к. прокураторії скарбу у Львові а то: совітники Яновский і Івасечко, секретарі д-р Левицкий і Кулачковский, офіцияли Мороз і Давидовский і возный Грицай по 1, а урядник помічничий П. Кобилівский 2, урядники ц. к. Дирекциї Скарбу, а то совітники Замчківский і Несторович по 1, а совітник Менциньский і ревідент Лісковацкий по 2, ц. к. професори університету: д-р Дністрянський, Добрянський, Колеса, Стебельский і Студиньский по 2, ц. к. професори політехніки: Волощак, Заловецкий, Мариняк і Медведцкий по 2, Левинський 11, а н-ї М. Шнайдер жена порт. пол. 1, ц. к. совітники суду краєвого Зубрицкий, Кульчицкий, Ревакович, Менциньский, Шипайло, Цицміреский, Дольницкий, Ільницкий, Кмицикевич і Максимович по 1, ц. к. секретарі суду Романович, Черкавский і ц. к. нач. канц. Денис по 1, ц. к. офіциял Крушинський і ведучий кн. грунт. Бригидер по 1, ц. к. аскультанти Мирончич, Префецкий, Гайовицкий, Дейницкий, Хиляк, Дзідицкий, Тисовский, Радловский по 1, а Елявторович і Петрушевич по 50 с., ц. к. канцелїсти Гулик, Мельник по 1, Руденьский 40 с., а практ. канц. Луцкий 12 с., парох Панасівки дек. заловецкого о. Чубатий від церкви 5, сотрудник в Вишеньки д. городецкого о. Мармаш 2, ц. к. гофрати: Будзиновский 11, Зубрицкий 10, Логинівский 11, ц. к. професори: Романчук 2, а Вахнянин, Санцкий, Конорузда, Галущинський і Роздольский по 1, на руки декана університского о. Левицкого церкви: в Глиняних-Заставу 5, а в Словитї, Седлисках, Ганчівцях ad Седлиска, Гологорах і Балучинї по 6, священники: Паньчишин з Гологір, Гайовицкий з Полюхова і Щуровский з Липовець по 2, а Андрущишин з Красного, Доманик з Ольшанищ, Вачиньский з Глиняни-Заставу, Решетилович з Глиняни і Левицкий з Словити по 1, дек. ярічівский о. Пачовский від церкви і братва в Дмитровичах по 6, а від церквей в Борщовичах і Пикуловичах по 5, о. Барановский з Дибця дек. бережаньского від себе і церкви 8, крл. д-р Делькевич 3, а оо. Давидович і Красїцкий сотрудники Успеньскої церкви, катихит о. Алексевич і адвокати д-р Павенцкий і д-р Лисяк по 2, церков сьв. Николая 5, а оо. Василевский, Мохнацкий і Галант по 1, декан ходорівский о. Кмицикевич 349·08, на котрі зложили вкладки і жертви всї там. церкви, священники, їх ч. жени, братва, читальні, торговлї, каси і много, много парохіян — честь їм, vivant sequentes, — парох Білої дек. тернопільского о. Колинковский від там. 3 церквей по 6, а від себе 1, парох Рудна о. Ганицкий від там. 2 церквей по 5, — а від себе 2. — Всїм поважаним жертводателям складаємо сим нашу подяку. При тім подаємо до відомости, що адреса видїлу есть у сьв. Юра ч. 5, а не в дух. семинарії при ул. Коперника, а дальше, що до Тов-а платять: 1) члени звичайні а то особи фізичні що найменше 1, а особи правні як церкви, громади, братва і т. д. що найменше 5 К, річно, 2) члени спомагаючі 10 К, річно, а 3) члени основателї 50 К, одноразово. Крім того платить ся ще першого року 1 К, вписового. — *Видїл.*

Бібліоґрафія:

— **Економіст,** місячник економічно-господарский, орґан стоваришень заробкових і господарских. Ч. 6 містить: Аґрарна реформа. — Орґанїзация крамниць, Івана Петрушевича. — Господарскі обрахунки і калькуляциї. — Спілкова крамниця в Гартавпулї. — Огляд кооперациї в Европі, Генріго Вольфа. — Під розвагу членів і зарядів наших союзних стоваришень. — Ц. к. Академія торговельна у Львові. — Селянькі спілки господарскі у других в в нас. — Промислові школи в Галичинї. — Одна гуртівня, чи много гуртівень. — Кооперациїний конґрес в Лондонї, І. Петрушевича. — В передодню спокосіва та жнив. — Вистава промислово-господарска в Косові. — Оголошенє „Краєвого Союза кредитового" у Львові. — Як можна піднести чистий дохід з господаретва. — Новинки.

Померли:

— **Евгенія з Петринів Чеховичева,** вдова по священники, померла в Перемишлян дня 4 липня в 29 році житя. Покійна була взором чеснот, характеру і горячою патріоткою. Земля її пером.

Переписка Адміністрациї.

Вп. І. Яр. в Гл. За 2 квартал прийде нам ще 5 К. — Д. Ру. в За. Тепер виплачено за май а по червень. — Н. Ку. в Із. Тепер виплачено за цьвітень; просимо о надісланє дальшої передплати. — М. Ду. в Ко. За 3 квартал прийде ще 3 К. — І. Ко. в Пе. Тепер виплачено за 2 а не 3 квартал. — М. Ри. в Во. Заплачено тепер по конець мая.

— **Родимці!** Нема майже чоловіка інтеліґентного в Галичині, якого станові обовязки не змушували би хотяй раз в рік приїхати до Львова. Маємо повну надію, що Родимці вже небавом будуть заїздити до свого готелю а тепер взиваємо їх і просимо, щоби вступали в члени „Народної Гостинниці“, бо отворивши готель у Львові сьміло зможуть сказати, що се їх власна хата. — Уділ виносить 20 К і 2 К. вписового. — „Народна Гостинниця“ Львів, Ринок ч. 36.

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сім році видання, якого потреба для всей нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відчувати. Іменно під редакцією голови Товариства „Просьвіти“ проф. Юліяна Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитших письменників в цілі їх спопуляризованя. Перша книжка, яко том I. „Руської письменности“, обнимаючий твори Котляревского, Артимовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появила ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор. в найгарнійшій оправі 1·50 кор. На пересилку почтову долучити треба **30 сот. більше.** Висилає ся **тілько за попередним надісланєм гроший або за побранєм почтовим** (Nachnahme.)

Позаяк наклад виносить всего 3000 примірників, проте просимо спішити ся з замовленями.

Дістати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякtів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 209

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19. А від 11—12 і від 4—5.

299 2—16

Конціпієнта адвокатського, Русина, глядає під корисними условіями **Др АКС** в Богородчанах.

476 2—2

Доброго і совісного інструктора, котрий тілько що зложив іспит зрілости, може поручити о. Теодозій Лежогубский, катехит у Львові, ул. Сикстуска ч. 47. 477 2—2

Др Болеслав Ґержабек

директор шпиталя в Гусятині, повідомляє всіх приватних хорих, котрим велів зголосити ся до другої консультації в часі межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїзджаю на 15 днів в Гусятина. Отже хорі могуть зголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 462 4—6

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 485

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лікарским як взірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всяким естетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 8—?

Семінаристка

з III. року глядає лекцій на час ферій вакаційних. Ласкаві зголошенія: poste restante „Семінаристка“ п. Монастириска. 441 11—12

Старша женщина вдова по урядинку, Русинка, розуміюча ся на кухни і господарстві, пошукує заняття у вдовця старшого (священника.) Адрес: Poste restante Родатичі М. М. 485 1—3

Учителька по іспитах глядає лекцій на час ферій. Приспособить до іспиту вступного до ґімназиї, семинарії і до кваліфікації. Адреса: *Чабак* Синевідско вижне. 484 1—6

Студент фільософії III р. б. відзначаючий ученик в ґімназиї, пошукує лекцій на село. Услівя дуже приступні. Зголошенія в Адміністрації „Діла“ під буквами M. C. 483 1—3

Академік фільольоґ шукає лекцій на час ферій. *M. Посацкий*, Львів університет. 454 2—2

Правник з IV року поїде на час вакаційний на лекцию, — однак лише **в гори.** Винагороди жадної, крім звороту коштів подорожи. Зголошенія під „Правник“ приймає ласкаво Адміністрація „Діла“. 479 2—5

Практиканта з укінченою школою народною, хлопця працьовитого і заслугуючого на довіря в віці 14—15 літ, прийме зараз до корінного склепу і реставрації „Підґірска Торговля“ в Делятині. 462 3—3

Товариство „Просьвіта“ при наближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Впов. сьвящеників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописею, призволені Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені**, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по слідуючій ціні:

1.	Фінляндія і Сахара	44 сот.
2.	Повістки („Тіточка Ганна“ і „Два старі Богомільці“	36 „
3.	Житє св. о. Николая	40 „
4.	Пасіка	70 „
5.	Про лучбу ґрунтів або комасацию	80 „
6.	Спартак, провідник римских ґладіаторів	90 „
7.	Гетманьскі свати	50 „
8.	На послухані до Відня	40 „
9.	Оферма	40 „
10.	Від чого вмерла Мелани	40 „
11.	В глухім куті	40 „
12.	Сотні роковини народного письменьництва Руси-України	52 „
13.	Цікаві розмови про держави і народи Европи	60 „
14.	Батько Петро і его діти	40 „
15.	Дещо про молоко	40 „
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60 „
17.	Абрагам Лінкольн	50 „
18.	Горить	60 „
19.	Як чоловік боре ся з природою	90 „
20.	Під морскими хвилями	40 „
21.	Кілька рад і пересторог для хліборобів	45 „
22.	Про обірник і инші напоєви	60 „
23.	Історія України-Руси (з образками)	30 „
24.	Молитвеник народний а) звичайній оправі	60 „
	Молитвеник народний в б) лучшій оправі	80 „
25.	Великий молитвеник „Хвалите Господа в небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній в футералом 1 К	80 „
	б) шкіряній з позолоченима берегами і футералом 2 К	80 „
	Великий молитвеник „Хвалите Господа в небес“ на великовім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер. 3·60	„
	б) такій самій в климр. 3 К	60 „

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 с—26

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнійше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованєм найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в виді церкви, прекрасно виконані найновійшої форми в ціні від 120 зр. в гору.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалій у всіх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом дорозліду споживних средств розслїджених.

Цінники і информації висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

Найновійші переписні листки

Шевченко: „Гамалія“ 6 гарно виконаних карт 60 сот.
Шевченко: „До земляків моїх“ 6 гарно вик. карт 60 сот.
Шевченко: „Наймичка“ 8 гарно виконаних карт 60 сот.

поручає 472 3—5

Антикварня Ґрунда

Львів, улиця Театральна ч. 16.

Оповіщенє.

При реставрації старинної церкви в Галичи суть д віддання в підприем тво роботи мурарскі і пр. Ціла робота розділена на два літа Плян и, виказ робіт і услівя може пер глянути в уряді парохіяльнім в Галичи або в бюрі архітекта Івана Левинськего у Львові, Кри жова ч. 12. Деклараці належить внести в реченци до дня 15 липня н. ст. 1904 на руки комітету парохіяльного в Галичи.

Галич 28/5 н. ст. 1904.

Комітет.

465 3—3

НА ЖНИВА!

КОСИ і СЕРПИ

БРУСКИ. — БАБКИ.

Для крамниць опуст.

поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах

Коси: 50 цм. по 1 К, — 60 цм. по 1·20 с. — 70 цм. по 1·40 К. **Серпи:** ковальскі по 50 сот. фабричні по 60 сот. 463 3—10

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам,** згляднo **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 6 рік житя.

Перший віддїл, *обезпечене рент,* заповнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, згляднo б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії,* які можна виплачувати в місячних, чвертьр-, пів-, або цілорічних ратах;

2) *28-* згляднo *14-днёву проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Ученик VII. кл. ґімн. глядає лекцій на село, особливо в ґірских околицях. Ласкаві зголошенія: Poste restante Працьовитий п. Золочів.

Ученик вищої ґімназиї глядає лекцій на село. Адреса: poste restante B. M. п. п. Перемишль. 8—3

На премії!

Поручаємо 30 еґземлярів ріжних чисел „Зорі“ (кожде число становить цілість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Адміністрация „Зорі“ в Коломиї.* 445 5—6

Помічник в відділу корінного і реставраційного заслугуючий на довіре, здібний, спокійний і працьовитий, могучий зложити кавцию в готівці, до самостійного веденя інтересу, потрібний зараз: Зголошенія приймає бюро дневників Л. Пільона у Львові до ч. 240. 462 3—3

Реальність в рухливім місточку, положена в околици клімятичній відвидуваній сильно купелевими гостями, разом з добре рентуючим ся корінним склепом, реставрацию і концесиями до винаймленя або продажи зараз. Готівка потрібна 12.000 зр., решта на гіпотеці. Зголошенія у бюрі дневників Л. Пільона у Львові до ч. 240. 462 2—2

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки в моногр. „Сокола“	4 с.	
Шпильки „ „	20	„
Ланцушки до годинника, ґальванізовані на атласі	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармоніс „ „	30	„
Шпилька до краватки	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 20	„
Мошонки на гроші по 10, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притискачі зі скла з фотографією Шевченка, Яворницкого, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по.	70	„
Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в ціні 6 до 20 Кор.		

Набувати можна в „Соколі“ ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Труді“ і у Дениса Кучина, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

Рух великичих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзца	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзца	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівскою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, площа Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій удїляє і продає всякі білєти та розсилає їзди інфор. бюро ц. к. держ. залїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поклонитись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 140. Львів, Середа 23 Червня (6 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Опінія Европи і українське слово.

II.

В „Ruthenische Revue" ч. 12. находимо дальше слідуючі заяви:

Іве Гійо (Yves Guyot), бувший міністер, з Парижа:

Гадаю, що в такім краю, як у Франції, язикова єдність з урядового становиска є конечна. І вона таки справді є. Впрочім жаден закон не боронить Бретонцям видавати власні часописи і книжки. Тілько закон узнає лише грамоти, писані по французки. Судівництво є французке, і так само шкільництво. Те саме відносить ся і до Басків. Але ті племена не богато числять душ. Що-до Бельгії, то я був би голосував против признаня фламандскої мови урядовою. Такий характер надало тій мові католицке сторонництво, щоби фламандских католиків охоронити від французких впливів. Воно хотіло своїх вірних удержати в послуху через відокремляючу їх мову. Щоби осягнути той політичний успіх, католицке сторонництво робить Фламандців менше спосібними в борбі о житє.

З Русинами стоїть справа цїлком инакше.

На одно треба передовсїм указати: Річ очивидна, що культура Русинів була далеко вище від московскої. А Москалї, далекі від того, щоби їй помагати, спиняли її; і ся робота тревае доси.

Російска сила зовсїм не показує собою цивілїзацийного елементу. Вона давить народи, котрі абсорбує, Русинів від данна, а Фінляндців в найновійшім часї.

Я бачу будучність Росії лише у змінї її орґанїзациї: централїстичну автократию треба перемінити на федерацию. Що її провінциї уважають царя за особу, котра їх лучить з собою, — се на мою гадку річ конечна; але централїстична управа повинна щезнути з уваги на рїзнородні народности, які находять ся на тім просторі, що зве ся російскою імперию.

На місце централїстичної управи, западго форсовної і лишеної всякої контролї — виняв шпіонажу — повинні станути управи місцеві. Російске правительство повинно дати самоуправу Фінляндцям, Полякам, Русинам і так само всїм иншим народностям.

Ті кайдани, що від віків спутують підбиті царизмом народи, ще кріпше стискати, се не в добрий спосіб, щоби Росию збільшити і її могучість зберегти. Справдїшні події свідчать між иншим о її безсильности. Россия так зорґанїзована, як тепер, виглядає на велику дрегневату масу з дуже марним нервовим апаратом. Царский деспотизм хотїв би все обернути на оден лад всупереч законови еволюції народів, так ясно виказаному Гербертом Спенсером. Росия не може дальше розвивати ся, коли не стане ся рїжнородною.

З тяжкої долї, яку Росия тепер проживає, повинно російске правительство брати собі науку. Австрия після Садової года була отямити ся лише завдяки компромісови з р. 1867. Правительство царя повинно піти за тим прикладом і завести в Росії компромісову управу рїжних народностий.

Ф. Ван Ееден (F. Van Eeden) з Бусуму в Нідерляндії:

Сумна справа, про котру пишете, є лише частинною, хоч і страшною частиною всеї російскої тиранії. Давленє свободи духа уважаю за найтяжший порок, за те, що звуть гріхом против св. Духа, бо в воно безпосередною зневагою прав Божих.

Ціле моє житє віддав я борбі за свободу, длятого й не потребую казати, як дуже звертаю мої найщирійші симпатії до Ваших заходів.

Д-р Франц Оппенгаймер з Берлїна:

В Швайцарії живуть обіч себе і всуміш Німці, Французи, Італійці і Романці (ретийскі) і мирно на випередки побивають ся о першенство в громадиньских чесностах, хоч кождо з тих племен дорожить ся своєю мовою і своєю окремішностию: а всї вони творять таки одну нацию, повну житя і сили, одводушну у відпираню всякого чужого впливу, горду на свою швидко поступаючу культуру.

В Сполучених державах північної Америки живуть всуміш усї племена романьскі, кельтийскі, ґерманьскі і славяньскі; ніхто не боронить нїкому вірити, говорити, писати, читати, як хоче і що хоче; кождий може свою мову і свою окремішну народність плекати, як лише душа забажає: а таки ся мішанина творить одну могучу і ядорову нацию, одушевлену гордим почутєм єдности: а таки почала вона розвивати нову, вищу культуру і чим-раз дужше рішає в судьбі сьвіта.

Противно в Австрії ударяють народности одна на другу мов филї розгуканого моря, Німці, Чехи, Поляки, Русини, Італійці, Словінці, Жиди і т. д. забувши у взаїмній ненависти, що повинно бути одно спільне, Австрия; а культура і матеріяльний поступ лежать облогом.

А в Росії заорює ся народи, викорінює ся кожду нероссийску мову і кожде окремішне племя, щоби утворити одностайну державу, оден народ, одну мову, з одним царем і папою в одній особі. І великаньска держава замінила ся через те у гниле багно, в котрім не може пробивати нїяка ростинка культури і людського щастя; підкупство і забобони, лїнивство і глупота є в ній властителями володарями, і нині хитаєсь вона під ударами погорджуваного противника і стоїть перед усобицею всїх против усїх!

Хто-ж не бачить тих величезних противностий і не зрозумїє їх? Свобода кождого племени — се щастє, згода, заможність, могучість; неволя в державі деспотизму і шляхотскої господарки — се нещастє, розпад, убожество і немич.

Уся всемірна істория є ніби Теодора Момзена нїчим иншим, як борбою азийского султаньства з західноєвропейскою державою горожан. Або, коли обі ті форми державні звести до соціольоґічних підстав, то на одно вийде сказати: уся всемірна є нїчим иншим, як борбою харцизяк і гнобителїв зі східних степів, що завели своє паньске панованє над обдертим з прав хлопом, против вільних хлопів і міщан заходу; є вона борбою харцизяк, що живуть без працї, з працюючими, з творцями культури.

Ся історична борба стоїть тепер перед остатною рішаючою битвою. Бо Росия є остатна найкрїпша твердиня султаньства. Як би не Росия, то середуща Европа вже від р. 1848 була би державою свободи, гараздуі людского щастя: а коли тепер ледача система повалить ся через власні гріхи, тогдї вибе остатна година також февдалїзмови в Австрії, в Німеччині і в балканьских державах.

Любимо російский народ, і длятого наша палка, непримиримa ненависть звертає ся до его розбишак і катів, до російского февдального бюрократизму. І ми боремо ся та терпимо цілою душею посподу з усїми тими, що там в „державі страху" мимо нужди і грози смерти відважно стоять за справою людскости. Поляки, Німці, Фінляндці, Русини вони всї нехай берегуть зерно своєї мови і окремішности до часу великої оранки, щоби земля видала плоди. А тогдї пізнїйше поколіня зчудує ся, коли зрозумїє, що всї ті неправдування гнету і обдирання народів з прав були лише марною покришкою розбишацкого самолюбства та що тепер всї голоси свобідного народу любо складають ся на велику симфонію щастя, гараздуі єдности і моральности.

Коли народ борє ся о свою мову і свою окремішність, то борє ся о культуру і щастє всеї людскости. Тож помагай Біг Вам Русинам і Вашій борбі!

Жїночий конґрес в Берлїні.

I.

Коли хто хотїв довідати ся, чим є тая. рух жїночий, яка его рацию істнованя і цїли, той повинен був поїхати на міжнародний конґрес жінок, який заходом „Міжнародного Союза жінок" відбув ся в днях 12—18 червня в Берлїні. Так численного з'їзду жіноцтва з усїх усюдів сьвіта, від Европи почавши а скінчивши на Австралії, не було ще доси а і сам з'їзд інтересностию порушених на нїм тем як і результатом нарад станув вповні на висоті свого завдання. Учасниці з'їзду могли з правдивим вдоволенєм вертати назад домів, в тім пересьвідченю, що дорога їм справа принайменше теоретично посунулась значно наперед.

У нас, Русинів, мало ц кавлять ся питанєм жїночим, як і загалом при нашім стані культурного житя всякі живі актуальні квестиї, що ворушать уми і серця широкого цивілїзованого сьвіта, суть лише мало зрозумілі і в самім зачатку. Наш Русин — а маємо тут головно на думцї Русина галицкого — переходить дуже лихо школу польского філїстерства, тої поверховности і сказати б нїби легкодушности в поглядах, якою визначає ся тзв. галицка польска „інтелїґенция". Під впливом тих поглядів, що як хоробливий воздух втискають ся мимохіть також в поры нашого орґанїзму, і наш інтелїґентний Русин дивить ся на жїночу квестию по філїстерски; ему здає ся, що уся квестия жіноча се вибрик новочасного жіночого здепервованя і екзальтациї а ей розвязка лежить в ношеню жінками мужеских комірців та капелюхів і в їзденю на біцикло. А однак нема другої квестиї в сучаснім цивілїзованім сьвіті, котра-б так глибоко сягала до самих основ суспільного житя, бо до его родинних завиній, що саме тая квестия жіноча. Де лише глянемо, чи то на далекі забиті краї чи на краї нашої цивілїзованої Европи, всюди бачимо, що жінка є соціяльно і культурно упосліджена зі шкодою для найжизненійших інтересів людского суспільства. Філїстри кажуть, що завданє жінки — бути доброю материю і що на се вистарчають відомости кулїнарні і знанє крою і шитя. Гра на фортепияні, володінє кількома мовами для товарискої забави а жінця умілість фліртованя, так ґрасуюча особливо в лїпших товариствах а убиваюча в дійсности всякий серіозний погляд на найважнійші завданя суспільного й родинного житя — се вже надзвичайна прикраса, ідеал тої жінки, яку може вимріти в своїй голові пересічний філїстер. А тимчасом, дивлячи ся на жінку навіть виключно як на матїр, а не як людину, що хоче і має право на рівні з мущиною жити всесторонно, треба сказати, що той погляд є з ґрунту фальшивий і хибний. Жінка в наші часи, наслїдком історичного розвою інституцій суспільних а з окрема родини, є упосліджена зарівно економічно як і культурно — а се має подвійний результат: раз той, що вона не може бути належно підготовлена до сповнованя як-раз своїх материньских обовязків,

---

12)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

зладив *М. Павлик.*

Виписка з листа якогось судовика в Вижници до черновецькоі „Русской Рады", післана Гр. Купчанкови і найдена межи паперами М. Драгоманова.

Высокоповажаный Пане

Професоръ![1])

Пріѣхавши доперва вчорай рано домôвъ и одбувши вчора и сегодня безъ числа розправъ судовыхъ — не мôгемъ скорше, списати уваги о знаной переѣздї посла Зотты. Доконана рѣчь, есть, що Зотта склековавъ выборцѣвъ изъ[2]) своихъ в серпни 1880 г. въ четыре мѣстцяхъ, 3, въ Вижници и въ Путиловѣ въ той цѣли, чтобы опрокинути гадку, якобы онъ робивъ въ Вѣдни въ некористь русского народа. — Въ Коцмани говоривъ: „Я старався, щобы особливо сельскому робучому народови полекшенье сдѣлати; и менѣ удалося, що хоть партія нѣмецка старалася, щобы податки були бôльши, такови уменшити; потому стараємся, щобы рекрутôвъ менше давати и щобы выдатки на войско уменшити; стараємся, щобы ½ милл. злр. на купно худобы межи селянъ роздѣлити, щобы ковъ худобы поднести, стараємся, щобы наши Папотцѣ зъ фундушу религійного на хату грошѣ побирали и щобы громады не платили „Quartiergeld" папотцямъ; стараємся въ конци, щобы папотцѣ вѣру нашу волоску стару твердо сохраняли и абы ихъ такъ учили въ семинарiи въ Черновцяхъ, щобы они не нѣмчилися. Скôнчилъ тимъ, що онъ всѣма силами старае ся, щобы селянамъ добре жити було".

О кôлько менѣ въ певныхъ жерель вѣдомо, то правда есть, що Зотта поставивъ внесенье въ райхсратѣ, щобы ½ мил. дати яко позичку на закупно худобы въ Буковинѣ. (Рядъ давъ теперъ вже 200.000 злр. на Буковину на ту цѣль — але не лише для мужикôвъ, но для всѣхъ Буковинцѣвъ.

Зотта зразъ писавъ о семъ до кождой громады, котра его выбирала (,) по руски: „Честна громадо" де увѣдомляе, що за его стараніемъ 200.000 злр. дадутъ на худобу яко безпроцентову позичку.)

До того (на?) зôбранє въ Коцмани не кликавъ Зотта знанныхъ патріотовъ русскихъ: Продана, Андрійчука, Евсевія, Шанковского, Федоровича, но всѣхъ ворогôвъ Руси покликавъ.

Здаеся, що въ повышшôмъ змыслѣ говоривъ Зотта въ Вашковцахъ (.) Тямущого Русина учителя Д., выборци, завѣдомивъ Зотта такъ позно о зôбраню, де Зотта мавъ складати справозданє, що той выборецъ пріхавъ вже по справозданю и Зотта (у?). Д. мавъ его интерпелювати, но хитрій волохъ увôльнивъ ся повышшимъ способомъ ôдъ певно немилихъ ему интерпеляцій русскихъ.

Въ Вижници говорився Зотта такъ само, якъ съ (въ) Коцмани. Онъ казавъ (,) що въ Вѣдни пристававъ, що въ Буковинѣ ошацовано грунта за высоко для выміру новогó податку (,) въ наслѣдокъ чого: ще разъ шацовано грунта, такъ що податки менши выпадутъ, якбы въ зъ першу мали выпасти

За справозданія зъ Путилова, то для цивилѣзованого свѣта terra incognita (,) гупцулъ тратитъ чимъ разъ бôльше землѣ въ пôдъ пôлтъ (ніг) своихъ, а де жидъ чи (ві) забирае — не мôгемъ он въ жаденъ способъ нічого довѣдати.

(Увага:)

Сее подаю вамъ яко подручникъ зъ одного листа до мене.

Иванъ тым(инскій).

12-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Кларанс 5 березня[3]) 1881 р.

Честний пане редактор!

Прийміт сердечну мою подяку за Вашу добру раду, поїхати в Кларанс, де ja тепер любуюсь прекрасною природою. Озером заїхав при найкрасшій погоді, но після прїзда в Кларанс, коли ja уже успів огльонути окрестність Кларанса і Монтрёа, зачав падати дощ і ja мусів застановити дальшу прогулку і вернутись в гостинницу (Hotel Roth), де ja остановив се, понеже гостинниці Tivoli уже нема тут. Завтра рано їду дальше т. j. назад в Лозан а із Лозана через Берн і т. д. в Лінц, щоби подивитись там на народнїй праздник. Із Лінца поїду на мїсьаць до Відня а із Відня до Кіцманя, властиво до дому. — Будьте такі добрі, сказати пану Эльпідіну[4]), що ja його дуже перепрошаю, що не був у него при своїм вітїзді із Женеви і не попрощавсе с ним. Так же і пана Кузьму ja шукав в кавьярні під Короною, но не міг найти, за що також прошу, аби на мене не бановав.

Із Відня ja Вам напишу де-що більше, а теперь прошу лишь о мені добром споминати, бо і ja не перестаю думати о тих милих годинах, котрі ja в Вашім честнім кругі і с Вашою честною особою провів. Коби Ви знали, мені чогось так смутно та тьажко, ніт коли ja Вас лишив, що ja собі ради не можу дати і сам не знаю, що то такого. Хто і що тому причинною, не можу знати, но знаю одно, що мені без Вас теперь дуже, дуже прекро і смутно.....

Дуже Вас прошу, передати сердечнїй мій поклін миленькій Вашій дочці і пану Кузьмі.

Вам самим желаю всего добра і кланьаючись Вам сердечно, остаюсь до смерти

Вашим вдячним

слугою

Григорий Купчанко.

13-ий лист (кореспондентка) Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Поштовий штемпель: „Lausanne, 6. IX. 81".

Monsieur Michel Dragomanoff (,) Redacteur à Geneve (,) Ch min Dancet 14.

Лозан, 6 березня 1881 р.

Многоуважаємий Пане!

Вот ja в Лозані на 2 годині, понеже поїзд в Берн-Луцерн-Цзуріх і т. д. їде аж в 9 год. 50 мін. В місто ja поїхав по Drathseilbahn і огльадаю теперь всякі церкви, галеріїі т. д. Ещe раз дякую Вам за добру раду і кланьаюсь Вам сердечно. Ваш слуга Гр. Купчанко.

14-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Луцерн, 7 березня 1881 р.

Многоуважаємий пане редактор.

Прийіхавши до міста Луцерна, ja остановився тут на один день і сегодня по-полудни їду дальше через Св. Margarету в Лінц, де також остануе на короткий час, щоби огльонути місто, достозамічательности и народнїй праздник.

Тут ja огльонув вчера старий ратуш, цфіфферскій рельєф, львиний памьятник Торвальдзена, каплицу с надписьу „Invictis pax"(,) дзетшер і т. д., но мене дуже занимало.

Ваші і свої книжки ja післав наперед во скрини jako Passagiergut і заплатив до Відня 26 франків і 50 сантімів.

Jako Eilgut стоїло би було о половину дешевше, но в такім случаю були би ревідовали книжки в таможні чиновники і поліці-

---

[1]) Текст писаний тою самою рукою, що передущий лист „Р. Рады" до Купчанка. Кінцева увага писана рукою неб. Ів. Тимінського. Дотичний лист писаний може до неб. Ігн. Онишкевича, яко заступника голови „Р. Рады", а не до Тимінського, котрий не був нїяким „професором". — М. П.

[2]) Пропущено якесь слово. — М. П.

[3]) вересня. М. П.

[4]) Ельпідін — рос. книгар у Женеві; Кузьма — наш товариш, Українець. — М. П.

а дальше той, що приневолена остатись незамужною мусить терпіти — пересічно беручи — нужду, а з тим і відгривати ролю або людини що в соціяльно і економічно лихо ситуованою, або такої, що в деморалізації мусить глядіти средств до забезпеки свого істнованя. Соціяльна роля жінки в і може бути лише двояка: або вийти замуж, або удержувати ся в вільнім стані власними силами — та в обох случаях положенє жінки в при теперішних відносинах крайно некорисне. Вже при своїй першій функції: винайденю мужа — жінка мусить передовсім дивити ся не на особисті квалїфікації свого товариша життя, але на его материяльне положенє і економічну силу, так що навіть добір половий, тота природна і найважнїйша основа реґенерації людскої суспільности в зломаний теперішним загальним положенєм жіночого пола. А що доперва говорити о жінці, коли вона подружить ся та стане материю? Чи має вона на стілько засобів знаня і на стілько інтелїґенції, щоб суспільству виховати відповідний наросток, здоровий фізично і узброєний інтелектуально до суспільної служби і житевої боротьби? Та ще гірше стоїть справа, коли тій жінці не удало ся найти взагалї мужа або найти мужа такого, що не в навіть в силї дати належне удержанє своїй родині. Тодї жінка стає ся справдї парієсом суспільности, ставсь одинцею визискуваною і деморалізованою, а до яких се наслїдків доводить, вистарчить розглянути ся по великих містах, де публичні льокалї, ресторани і кавярнї, що раз більше витворюють безженність і винихають жінку з еї родинного призначеня, а кидають еї як товар на „ринок“, лишуючи еї там саму і слабше узброєну від мужчини до житевої боротьби.

Ось в чім лежить тзв. квестия жіноча— котрої розвязка спочивав після того в двох головних завданях сучасного цивілїзованого жіноцтва: 1) дати жінці осьвіту і образованє на рівні з мужчинами а 2) зробити еї соціяльно і економічно независимою — чи то допустити еї до всїх (по фізичній можности) становиск, які дотепер суть виключним монополем мужчини. Рівні права для жінок і мущин, аби тота жінка могла бути і доброю материю та плекальницею людских поколїнь і свобідною, невизискуваною одинцею — отсе клич, який лежить в основах змагань жіноцтва і який що раз грімкійше підносять прихильники тзв. фемінїстичного руху.

Що для нас, Русинів, так поняте жіноче питанє має з окрема особливу вагу — сего не треба й доказувати. Як у нас — пересічно беручи — наша жінка приготована в до свого материньского завданя? А преціньь культурна сила народу не лежить в числї бібліотек і в многочисленности людий науки й випродукованих ними книжок, але в загальнім культурнім уровни народа, в тій культурній атмосфері, що пронизує та переймає цїлий національний орґанїзм, сягає аж до основ родини і проявляє ся в усїх подіях і зношених навіть в найдрібнїйших дрібницях приватного і публичного житя. А до того треба як-раз образованої і інтелїґентної жінки, тої тихої робітницї, що не кидає ся в очі тзв. теперішним жіночим образованєм з его грою на фортепянї і відомостями куліянарними, але за те тим успішнійше помножує цивілїзаційний чинний капітал народу, вкладаючи в его ґенерації засоби свого власного знання і інтелїґенції. Та по при те квестия жіноча многоважна для нас і в другім своїм напрямі: що до визволу жінку в змислї соціяльнім. Нам треба як найбільше одиниць на свобідних і висших становисках, треба помножувати число рускої інтелїґенції у всїх усюдах як лише дасть ся — а в тім змаганю жіноцтво, добуваючи собі на рівні з мущинами всякі суспільні становиска, може дуже успішно і видатно причинити ся до скріпленя нашої силы і вплинів. На трафікантках, народних учительках і телеґрафістках ми здержувати ся не можемо, а коли за еманципацею жінок в соціяльнім напрямі промовляють де инде мотиви людскости і рівности, то у нас арґумент за такою еманципацею в ще сильнїйший, бо до мотивів загально-людских прилучає ся ще оден мотив многоважний — наших національних інтересів.

Отсих пару слів вважали ми за відповідне подати як інформацийний вступ — свого рода передне слово — до справозданя з самого берлїньского конґресу. Те справоздане — вже більше сухе і реферуюче — подамо в слїдуючім числї.

Справи австро-угорскі.

З угорского сойму.

Вчерашний день буде памятний для внутрішних відносин на Угорщинї а навіть і в анналах астро-угорскої монархії. В той день воскрес оден, здавалось вже, погребаний політик із з мертвих — бр. Банфі, котрий виголосив свою першу промову яко ініціятор нової політики Мадярів в відношеню до Цислїтавії. Промову Банфія слухав цїлий сойм переривочи еї живими оплесками, а сїй промові мадярскі політики приписують таке значінє, що кромі Банфія на тім засіданю нїхто вже більше не промовляв і для ефекту на вні засіданє замкнено.

Що говорив Банфі? — Колиб хотїв дати загальний змисл его довгої промови, то требаб сказати, що Банфі говорив про способи дальшої будови независимости Угорщини яко одноцїльної держави. Зачав від становиска немадярских народів на Угорщинї.

Тоті народи мусять бути змадяризовані; не можна — казав — допустити, щоб давано права поодиноким немадярским народам на шкоду одноцїльної Мадярщини. Навіть політику Куен-Гедерварія в Хорватії, що зазначила ся так кервавими подіями і насилями, Банфі не похвалює; вона була ему за мало „мадярска“. Хорватия в змислї державнім не істнує: в се ґрупа комітатів, що стоять на рівні, хоч з деякими автономними привілеґіями, з другими комітатами Угорщини. Тому Куен-Гедервари не кваліфікував ся на управителя Хорватії, а ще менче на угорского премєра, звавшивши, що політика Мадярів на тих становисках повинна бути лише „національно-шовінїстична“. Щоб давати ради і правити Угорщиною, треба бути самому пересяклим духом „шовінїзму“; витворити той дух в суспільности і в політиці в програмою бесїдника. В другій части промови перейшов Банфі до відношеня Угорщини до Цислїтавії і найшов — розумів ся — се відношенє некоректним. В. р. 1867 будовано дуалїзм на рівних правах, але з мадярского боку допущено ся деяких промахів і недостач. Ті промахи і недостачі треба усунути. Впрочім бесїдник не робить докору політикам з 1867 р.; тодї нация була ще за слаба і треба було попустити і дещо недоговорити, щоб виборотн і забезпечити виторговану решту. Але тепер вже часи змінили ся — рівність з Цислїтавією мусить бути заведена на всїх полях: також в армії і дипльоматії. Не в то рівність, коли пр. у Відни на касарнях в написи нїмецкі а на Угорщинї мадярскі і нїмецкі, бо тодї ми зредуковані до стану Чехів і Поляків яко національність, а не яко рівнорядна держава. Або нехай буде і у Відни по нїмецки і мадярски, то буде рівність; або там лише по нїмецки а тут виключно в державній мові: по мадярски. В дипльоматії не хочемо також нїмеччини, але нехай буде інтернаціональна французщина або мадярска. Промову закінчив тим, що Мадяри в р. 1907 повинні дійти до самостійної території цлової а Цислїтавія нехай собі вибе з голови, щоб Мадяри пристали на угоду або й трактати з другими державами при помочи §. 14.

Так то уродив ся в угорскім соймі під проводом Банфія новий сепаратистичний мадярский рух з усею его нетерпимостию і шовінїзмом — а якою буде его дальша судьба і до яких доведе результатів покаже вже мабуть недалека будучність. Атже рік 1907 — за плечима.

Інтересна при тім сама особа Банфія. Се не той — Вадені, що при шампанї наговорив в Парижи силетень і імпертинениий, а опісля опинивсь при лярах і пенатах в Вуську.

Війна.

Брак урядових донесень не позваляє нам оцїнити, анї навіть зрозуміти хвилевої ситуації на боєвищи. З приватних донесень виходило би, що Японцї на цїлій лїнії не лиш здержали похід против Куропаткіна, але навіть уступили з усїх становищ в горах, здобутих з великим трудом і великими жертвами. Нині маємо урядовий рапорт Курокого, з котрого виходить, що Японцї не уступили хочби з одного проходу Мотієн, для обох армій може найважнїйшого, бо ним веде мурована дорога до Ляояну і дальше розходить ся на Мукден і Гайчен. Напевно також знаємо, що Японцї не уступили з проходу Чімпалїн, котрий лучить другу японьску армію з першою. Що до инших важнїйших прохо їв, як Далїн, Фенчулїн і Модулїн, то — як уступили Японцї — вони вільні, бо через дощі і болота, не можуть до них підійти ні Японцї ні Росияни. В Росії кажуть, що сї проходи обсадили назад Росияни прогнавши Японців, коли знов в Токіо рішучо твердять, що Росіянам не повелось відбити утрачених позиций і проходи лишились в руках Японців.

В Росії заряджено мобілїзацию кількох частий війска петербургского округа військового а рівночасно покликано резервістів з 20 ґуберній з військових округів петербургского, московского, казаньского і ин.

(Телеґрами).

Петербург. „Русь“ доносить, що в наслїдок дощів, вода затопила часть российского табору. „Нов. Время“ доносять, що по великих зливах дня 2 с. м. знов настала погода. Днї сухі і теплі. За кілька днїв дороги знов будуть добрі. Надіють ся, що марші знов зачнуть ся.

Льондон. З Токіо доносять, що в послїдній морскій битві пороблено российскій фльоті такі шкоди, що она буде мусїла стратити кілька тижнїв на направу кораблїв.

Токіо. Чоло японьских колюмн удержало ся в днях 29 і 30 червня у всїх проходах. Тут і там хитав ся результат, але остаточно по завзятім бою всї проходи лишили ся в японьских руках.

Льондон. Японцї вивадували дві нові дивізиї на Квантун. В Дальнім вивадовано цїлу бриґаду артилерії з тяжкими обложними гарматами.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що тактика Куропаткіна занепокоїла Японців, котрих поступованє також стало ся непокоячe. То поступають наперед, то знов уступають. Дві дивізиї відіслали до Фенвапчену, здаєсь з причини браку харчів. Вже вияснило ся, а спека в полудне доходить до 30 ст. Р. Японцї посуваються ся поволи, але постійно до Ляояну.

Чіфу. Війска обох сторін під Порт-Артуром були віддалені від себе лише о одну милю. Японцї посувають ся наперед, укріпляють заняті горби тяжкими гарматами, котрих 150 вивадували в Дальнім.

Токіо. В понеділок рано під заслоною густої мраки два российскі баталїони ударили на японьскі передні сторожі в проході Мотієн і виконали 3 атаки. Росияни відперто. Японьске війско гнало за ними три милї. Росияни лишили на боєвищи 30 убитих і 50 ранених; Японцї мали 15 убитих і 30 раненних.

Петербург Сахаров рапортує: Дня 3 с. м. российскі передні сторожі заняли позицию на схід від Ляояну, коло проходу Янцелїн. Передні японьскі сторожі обсадили місцевости Еготонон і Егокуменде, недалеко российского фронту. Головна сила японьскої армії лишила ся за проходами Фенчулїн і Модулїн. Рівночасно помічено, що оден японьский баталїон обходить лїве российске крило коло Янчелїну. (З сего рапорту виходило би, що Фенчулїн і Модулїн не суть в российских руках і що з одного боку стоять передні сторожі японьскі, а з другого боку головні японьскі сили).

Петербург. В неділю российскі торпедовці заатакували японьскі пароходи транспортові коло Кайчу. Результат еще незісний. Говорять, що затоплено кілька японьских кораблїв.

Льондон. Дневники доносять, що адмірал Скридлов в на российскім антиторпедовци Бураков, котрий перед пару днями продер ся через японьску блькаду і з Порт-Артура утїк до Ньочвану. Скридлов знов має Бураковом дістати ся до Порт-Артура.

Петербург. Российскі кореспонденти доносять, що в битві о прохід Далїн Японцї стратили 8000 людий, а ґенерал Міщенко лише 1500. Атак Японців на баґнети не повів ся. Ціла полудньова Манджурия під водою.

Петербург. Ескадра з Владивостоку мала досі не вернути до порту. Ходить чутка, що коло Ґензану прийшло до битви з японьскою фльотою та що битва тота скінчила ся побідою Росия и.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймн.

Відень. Краєві соймн будуть скликані на другу половину вересня. Не буде скликаний на той час сойм ческий, бо як кажуть в кругах правительственних, сойм той показав ся на разї неспосібним до правильної дїяльности.

Обструкция на Угорщинї.

Будапешт. Від завтра починає опозиция угорского сойму обструкцию в цїли продовженя буджетової дебати. Систематична обструкция має однак зачати ся доперва в осени.

З Ватикану.

Рим. Папа рішив відкликати теперішного нунция в Парижи, Льоренцелл. В Ватиканї вже думають над сим, кого вислати на его місце, хоч кардинал Ґотті противить ся.

Фінляндия.

Петербург. Ґенерал-ґубернатором Фінляндиї іменований ґен.-ляйтнант Оболеньский. Цар прислав ему письмо, в котрім зазначив, що замордованє Бобрікова було дїлом „божевільного“, а народ фінляндский не брав в тім участи. Державна власть мусить стреміти до тїсної злуки Фінляндиї з державою. Повільне „зближенє“ Фінляндиї до Росиї цар зробив обовязком Бобрікова. Цар надіє ся, що новий ґубернатор буде поступати після сеї вказівки.

Дволїтна служба військова.

Париж. Палата послів ухвалила 117 голосами против 47 всї параґрафи закона о 2-лїтній службі військовій. Закон має еще перейти через сенат. Ухвалено внесенє, що резервістів не можна буде покликувати на вправи в часї від 1 липня до 1 жовтня.

Македонїя.

Софія. Турецкі власти арештували 59 македонських збоїщів, котрі вернули до Македонії на підставі оголошеної амнестиї. Їх держать в вязници, аби від них довідати ся, де укрили оружие, яки утїкли з Македонії.

Солунь. Турецке війско окружило одно село, в котрім усадовила ся ватага повстанців. Коли повстанці не услухали візвания, аби піддали ся, війско зачало стріляти. Повстанці кидали динамітовими бомбами. Від сих бомб запалило ся село і разом з ним згоріли всї повстанці.

Заговор в Персиї.

Петербург. Рос. аґ. доносить з Тегерану, що вісти о заговорі на житє шаха, суть неправдиві. Також неправдива є вість, що утїкли брат і оден братанич шаха, або що їх арештовано.

НОВИНКИ.

— **О українськ.-руский університет у Львові.** В доповненю онодишного звіту з довірочної наради черновецкої академічної молодіжи в справі українсько-рускаго університету у Львові надіслано нам з кругів буковинської молодіжи ще отсю допись: Довірочні збори відбули ся в просторій сали ратушевій в Чернівцях. Нараду отворив тов. Роман Цегельский відповідною промовою і покликав на предсідателя тов. Вас. Сїмовича. Реферати виголосили тов. Галущиньский і В. Калинович — сей другий по нїмецки — задля корпоративної присутности поступової академічної молодіжи „Зефіра“ і поставили подані вже в „Дїлї“ резолюциї. В додатку тов. Веселовский поставив резолюцию в справі всеславяньского з'їзду в Празі. [В попередній дописи хибно подано автора сих резолюций]. Збори не устроювало ніяке академічне товариство, але академічна молодіж в Чернівцях, дарма що тов-о „Союз“ хотїло забавити ся в чудний індиферентизм, який заслугує на публичне напятнованє. Справа основання українсько-рускаго університету ще за мало спопуляризована, акция в тім напрямі дуже млава, а потреба сього університету дає ся чим раз прикрійше відчувати. Тим то і боротьба за той всенародний постулят не повинна затихати, а в ряди борців повинні ставати усї верстви, аж доки Русини не дібють ся того, що їм після XIX артикулу основних законів державних правно належить ся. Нїчого не можемо надіятись у тих державних керманичів, що сліпі на наші домагання, що не хочуть бачити наших кривд а відсилають нас з нашими кривдами до найбільшого нашого ворога, до тої звісної клїки, що зсилає та звалює на руский нарід такі добродійства, як бюра посередництва праці або як рентові загороди. Нїчого не можемо надіятись у того правительства, що видає пів тисячки мілїонів на мілїтаризм (в однім році), а вагаєть ся видати кілька мілїонів і сповнити тим слушне, культурне домаганє чотиро-мілїонового рускаго народа в Австрії. Не можемо надіятись нїчого від „братів Славян“ (се доторкає в першій мірі Москалів і Поляків), бо підпираючи всеславяньскі забаганки і проявляючи шумні мрії, нищимо тільки себе. „Волїємо стати зрадниками всеславяньства, ніж зрадниками власного народу“ — справедливо замітив тов. Веселовский на вічу академічної молодіжи в Чернівцях. Без свого університету наш нарід не може назвати ся нациею, а в боротьбі о університет не повинні ми на нїкого оглядати ся. Лише національна солїдарність, лише зорґанізованє широких верств українсько-рускаго народу, лише солїдарна праця нашої репрезентациї в радї державній можуть запевнити Русинам красшу будучність на аренї культурних европейских народів. Нема нїяких аргументів, що промовляли би против основання українсько-рускаго університету у

Ja маю великі неприємности с редакцією, но тепер все улагожено.

Чи поїду до Буковини, не знаю певне, бо немаю грошей на подорож.

Јесли би поїхав, то на всякий случай сбиру много пісень і казок для Вас.

Книжочки „Кобзарь“ от пана Кузьми ja зачав роздавати (даром) межи членами „Буковини“. Дома буду продавати по 5 або по 10 крейцарів.

Під час мого пробуванья в Швайцарії тут на мене склали моїї землякы, коби здорові, купу небилиц, із котрих одні дійшли навіть до ух поліциї. Вот Вам Ваші українофіли[7]) в Австрії!

Јак будете мені посилати меньші річі (газети, проклямациї і т. д.), то посилайте, прошу, в конвертї[8]), бо моїї посилки ревідуйтсе на пошті. О сім ja Вам напишу колись дуже цікаву статью.

Скажіт мені, прошу Вас, добри ja пишу своїї письма до Вас?

Напишіт мені, јак Вам се поводит (,) чи Ви, Ваша многоуважаємa жена і Ваша любезна дочка здорови і чи готова Ваша книжка?

Прошу также, поклонитись от мене панам Эльпідіну і Кузьмі.

Кланьаючись сердечно Вам, дорогій Вашій жені і милій Вашій дочці, остаюсь Вашим вдячним і покірним слугою

Григорій Кучанко.

P. S. Ja живу: III. Posthorngasse No. 3, но прошу, мені адресовати: I. poste restante. Пану Эльпіді (чомусь урвано. — М. П.)

(Дальше буде.)

15-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Відень, 16 березня 1881 р.

Многоуважаємий Пане.

Прийхавши перед трьома днями назад до Відні, обертаюсе до Вас с покірною просьбою, присилати мені суда дорогоцінні Ваші сочиненія і газети. Ja же буду посилати Вам всякі німецкі і наші русскі газети, о которих буду предполагати, що Ви јіх там не дістаєте. При сім письмі посилаю Вам кілька вирізок із тутешних газет, в которих Ви найдете моїї статейки. Із моїх женевских корреспонденцій посилаю Вам сегодня тілько одну, ту о двох русских шпіонах во Франціи, о чім ja прочитав в „Общім Дїлї“ і потім Вам розсказовав.

Повістка Анни Павлик уже печатаесе в „Czernowitzer Chronik“.[5]) Окрім того она буде осібно печатана, в 1000 до 2000 брошурках. Ja Вам пішлю кілька штук.

От вчара ja видаю тут снов свою „Russische Correspondenz“, котру і Вам буду посилати, јесли Ви того зажадаєте.

Обществo „Буковина“ дістала пјатиј нумер[6]) „Вольного Слова“ і дјакує сердечно редакції того же.

Јани, а так огпьанут одні теребильульки (Finanzwachaufseher) і конец.

Будьте такі добрі, сказати редакції „Вольного Слова“, шоби она посилала мені ту свою газету під бандероль, п. а. I. poste restante Wien.

Кланьаюсь сердечно Вам, честиій Вашій жені, милій Вашій дочці і пану Кузьмі.

Ваш вдьачниј
Григорій Кучанко.

---

[5]) Др—ів підчеркнув слова „Czernowitzer Chronik“ а дальші від „печатати“ аж до „штук“ зачеркнув двічі. „Повістка“ — згадане вгорі оповіданє. — М. П.

[6]) Сі слова підчеркнені Др—вим. — М. П.

[7]) Слова „Ваші українофіли“ Др—ів підчеркнув, а дальші від „меньші річі“ до „в конвертї“ зачеркнув. — М. П.

[8]) Сесї слова зачеркнені Др—вим. — М. П.

Та нам нема що вижидати, аж п. міністер просьвіти наділить „колись“ стипендиями Русинів, „що мають охоту приготовлюватись на доцентів“. Ми жадаємо від правительства, щоби залишило вже раз ту погубну політику зглядом Русинів в Австрії. Ми сьвідомі наших обовязків, але мусимо зі всею рішучостию домагатись того, що нам конче потрібне і що нам правно належить ся а маємо не менше право домагати ся, щоби правительство не накидувало нам непрошених опікунів. Коли правительство дає університет Італіянцам, мотивуючи свою „ласку“ конечною потребою, що відносини на „інсбруцкім університеті стали „неможливими“, то ми пригадаємо панам міністрам, що відносини на львівскім університеті ще більш неможливі і що Русинів пять разів більше чим Італіянців в Австрії. На отсю тему, вже так много разів передискутовану і так основно вже навіть усім Полякам відому, усім, що не поводять ся злобними інстинктами, і не упоюють ся шовіністичною дурійкою, на ту невідрадну тему нашого національного гнету промовляли також референти на довірочній нараді академічної молодіжи в Чернівцях. Віче випало взагалі величаво, а торжественний настрій із промов референтів додав чимало бодрости усім звевіреним, усім що не вірять в житеву непропащу силу українсько-руского народу. — *В. Калинович.*

— **Просьвітний рух в Судовій Вишни.** Дня 26 м. м. відбуло ся отворене читальні „Просьвіти“ в Судовій Вишни на передмістю. Прибули на отворене читальні: місцевий парох о. Кондрацкий, сотрудник о. Камінський, о. Т. Савула, парох з Дмитрович, лїкар д-р Гриневич, адвокатский депендент з Мостиск п. Захар Скварко і кількох академиків. Реферат о значіню читалень і важности просьвіти виголосив п. З. Скварко. Сей одинокий дїяч в мостискім повіті промавляв до братів селян так горячо і так популярно, що викликав велике одушевлене до розпочатого просьвітного дїла. Д-р Т. Гриневич пояснив приступно важнїйші уступи статута переплїтаючи свій виклад відповіднимн примірами. О. Савула і п. Скварко держали також реферати о крамницях, позаяк при читальни заложено крамницю мішаних товарів. При кінци зборів промовив до своїх парохіян о. Кондрацкий, заохочуючи їх до просьвітної працї і до витреваня на розпочатій дорозї. Новий дім для читальні ще не викінчений, тому на короткий час примістив читальню чесний господар Іван Степанюк в своїй хатї, за що належить ся ёму честь і подяка. — *Член читальні.*

— **Для Поляків чи Русинів?** Краківска ґазетка „Prawda“ оповіщує, що в під Отинією є на продаж осела Константинівка. Знаменитий ґрунт з готовими забудованями по 300 зр. Кольонїсти продають разом, тому треба відразу 40 купуючих. Цїлий обшар виносить 500 морґів. Поясненє уділає Каз. Вольневич в Олеши (двір) п. Монастириска, або Ян Дельош, властитель реальности в Товмачи. Попри тім зазначено, що там земли для Поляків! Звертаємо на се увагу наших патріотів, що займають ся парцеляцию. Споконвічну руску землю, зрошену кровию і потом руских хлїборобів, якісь пришельці хотять зробити польскою і віддати в руки мазурских кольонїстів.

— **„Die Zeit“ а Русини.** З Відня пишуть нам: Доволї численні рускі читачі віденьского дневника „Die Zeit“ мусїли певно запримітити, що, коли з почином свого видавництва як дневника воно відносило ся до наших справ більше-менше обективно чим виробило собі між Русинами свого рода симпатию і абонентів, то від якогось часу воно важні рускі справи або зовсїм ігнорує, або трактує їх з обиджаючим легковаженем, а то й з обурюючим цинїзмом. Доказом сього нехай будуть статї і нотатки з часів по сецесиї руских послів з галицкого сойму, або з нагоди фіялківского процесу. По думцї „Zeit-у“ анальфабетизм руского мужицтва се коник на якім їздять рускі політики. Про виборчу опінію серед руского загалу, розказує одна допись, нема що й говорити, бо, мовляв, виборчої опінії серед руских анальфабетів нема. Нездарність руских послів-мужиків хотїла „Die Zeit“ доказати анекдотом про одного посла-мужика, що в заразом головою якогось задаткового товариства. Посол той мав бути так ограничений, що хотїв вносити в соймі вироблену ёму иншим послом-інтелїґентом інтерпеляцию в справі дефравдацій в тім-же таки товаристві, де сам був головою і т. д. Фіялкова пригода і процес студентів се по названию „Die Zeit“ „ruthenische Studentenkravallen“, значить проста галабурда, коли тимчасом дїйстно дикі, кровавї борби розшелїлих тов чеських і нїмецких студентів у Відни, або подібні заколоти в Інсбруцї, се лиш „Vorgänge“, значить звичайні „події“. Се крайно тенденциине становище того дневника супротив Русинів, якого не постидав би ся навіть обскурний „Wiek Nowy“, „Dziennik polski“ і подібні польскошовіністичні пимати, пояснюють тим, що співробітником „Die Zeit“ є польский Жид Обоґі, той сам, що в своїх дописах до „Gazet-и Narodow-ої“ підписує ся стереотиповим „і“. Сей панок, яким в своїм часї занимали ся парляментарні круги, а послїдними часами деякі віденьскі тижневники (автором одної дописи про Обоґого є др. С. Р. Ляндау), є надворним журналїстом ексміністра Білїньского, що хотїв би при его помочи прийти назад до міністерского портфелю. Обоґі обслугує свого пана знаменито в „Gazet-ї Narodow-iї“, де представляє Білїньского одиноким спасителем Австрії. Обоґі старає ся виробити корисну для свого пана атмосферу також в нїмецких часописях, передовсїм яко співробітник „Die Zeit“, де він безперечно інформує редакцию і про рускі справи. Тих кілька слів уважав я за відповідне подати до руских читачів „Die Zeit“, яких є зовсїм споре число. Редакция ледви „животїючої“ „Die Zeit“ хотїла би задля вратованя своєї екзистенциї кокетувати з „польским колом“, але і не має охоти відпихнути руских передплатників. Тому виступаючи ворожо проти нас під зглядом політичним, хоче приглашати Русинів кількома перекладами руских новель. Але дурних нема... — *В—р К—р.*

— **Ось як у нас!** В справі вимїру такси від фондациї в користь убогих руского села Остапя, збаражского повіта, вплинув до повітової дирекциї скарбу в Тернополи рекурс, написаний цїлий по польски, хоч вийшов „z urzędu parafialnego ob. gr. kat.“ і хоч виготовив Русин, „ks. Jan Raitarowski proboszcz“. Коментарі зайвні...

— **Град.** З Равщини доносять нам: Дня 4 липня о 1 год. по полудни падав через ¼ години в селї Девитер повіта равского град величини волоского оріха та инше великі шкоди так в полях як огородах і садах. Брили леду лежали довший час. — Із Спятинщини доносять нам з ріжних місцевостий, що в понедїлок дня 4 с. м. під вечір навістила тамтї сторони страшна туча з градом. Град падав величини волоского оріха і за якої чверть години знищив всї земні плоди, вкриваючи землю верствою на 10 центиметрів. Вся надія хлїборобів пішла на нїщо, люди, позбавлені всякої основи до дальшого житя, ломять руки. Найбільшої шкоди наробив град в Видинові, Тулові, Карлові, Минулинцях і Снятинї.

— **Дрібні вісти.** Цїсар іменував директора ґімназиї в Дрогобичи, д-ра Фр. Майхровича, придїленого до кр. ради кр. шкільної, і провізоричного інспектора Медарда Кавецкого краєвими шкільними інспекторами, а міністер просьвіти придїлив обох нових інспекторів до повненя служби в кр. раді шкільній. В Довгім повіта дрогобицкого дня 27 червня с. р. похоронив до спільного гробу господар Никола Іванишин трох своїх дїтий: Василя, Зоську і Гриня, померших майже рівночасно на шкарлятину. — В Скнилові коло Львова погоріло вчерашної ночи 8 селянських загород. Огонь був так великий, що луну високо на овидї неба можна було видїти у Львові. — В Стрілпоках нових засипало в каменоломі робітника Михайла Медвідя, котрий погиб на місци. — В Претбурзї відбуде ся в вересни о. р. зїзд рабінів з цїлого сьвіта в інтересї сіонїстичного руху. — Після докладних обчислень погибло з залоги і подорожних корабля „Norgen“ 637 осіб. З трех чонів, котрі вспіли відбити ся від горючого парохода, оден блукав ся по моря 6 днїв і 6 ночий, наслїдком чого більшість уратованих погибла з голоду і спраги.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

— **До Русинів сокальского повіту!** Філія Товариства педаґоґічного в Сокали постановила з днем 1 вересня с. р. отворити в Сокали першу клясу приватної ґімназиї. В той спосіб бажає тамж філія заступити брак державної ґімназиї в нашім повітї, а головно уможливити ґімназияльну науку дїтям менче заможних селян, котрим трудно посилати своїх синів до шкіл середних поза нашим повітом так з причини великого їх віддалення, як і задля надто великих коштів утриманя в більших містах. Отворене сеї першої класи буде однакож можливим лиш тодї, если найдальше до 15 с. м. зголосить ся до сеї класи щонайменче двайцять кандидатів. — Подаючи се до прилюдної відомости просить ся проте всїх, що бажали би свої дїти до першої класи нашої приватної ґімназиї в Сокали на науку посилати, щоби можливо найскорше а найдальше до 15 с. м. устно або писемно зголосили се видїлови. — *Видїл.*

— **Конкурс.** Видїл товариства „Шкільної Помочи“ в Сокалї повідомляє отсим, що з новим роком шкільним т. є. з днем 1. вересня 1904 приїме на приміщене 30 учеників до Бурси селяньскої імени св. О. Николая в Сокали. Условія прийняти суть: 1) Оплата готівкою 4 К місячно, 2) Достава харчу через рік шкільний має бути від одного ученика така: бараболь 4 кирцї, 25 кільо круп ячмінних, 25 кільо гречаних, 25 кільо пшона, 25 кільо гороху, 50 кільо муки пшеничної питльованої, 8 кільо солонини, 1 ґарнець масла, 2 ґарци сира, одну копу капусти, ½ кирця бураків, тижнево по два бохонцї хлїба. В разї если хто не може харчу доставляти, платить 16 К місячно з гори за цїле удержане. Кождий питомець зложить при вступі до бурси одноразово 2 К за зужите інвентара. Первшеньство до принятя мають буквї вже питомці тої бурси. Зголошувати ся треба устно, або письменно у Високопреподоб. Отця Митрата Левицкого, пароха в Сокаль, однако найпізнїйше до 10 серпня 1904 року. Братя селяне! Забезпечуйте своїм дїтям і рускій суспільности красшу будучність через науку, до осягнення котрої наше товариство Вам як найщирійше допомочи хоче. Від Видїлу товариства „Шкільна Поміч“ в Сокали дня 2 липня 1904. — *О. Др. В. Левицкий* предсїдатель.

— **Видїл філіяльний руского товариства педаґоґічного в Самборі** устроює дня 8 і 9 серпня 1904. прогульку до Бориславa, Східниці і Урича. Участь можуть взяти навіть ширші круги інтелїґенциї, специально-же численно на членів руского тов. педаґоґічного. Місце збірне Борислав вечером 7. серпня. Дальші кошти удержаня через два днї с. є. 8 і 9, поміщене, та підводи виносять 10 К від особи. Зголошеня приймає проф. Т. Білецький, яко голова філії, а гроші пересилавсь найдальше до 3. серпня 1904 на руки п. Ковалева, директора школи в Борислави і члена комітету прогулькового. Програму подасть ся в часописях в другій половині липня. — *Видїл.*

— **Подяка:** Видїл філії руского товариства педаґоґічного в Щирци засилає отсим Вир. о. крил. Ів. Чапельскому у Львові сердечне „Спаси-Біг“ за цїнний дар для бібліотеки філії а именно за цїлий лексикон (16 том.) Meyer's Konversations-Lexikon. Leipzig 1888. — За Видїл: *Богдан Ваґнєвский, Зенон Сенцун.*

— **Для глядаючих відпочинку.** В Березові вижнім відступить підписаний безінтересовно дві комнати для Товаришів шукаючих підчас ферій вакацийних сьвіжого воздуха. Лїс і купіль під боком. Рефлектанти зголосять ся до В. Кушлина, учителя в Лючі, п. п. Яблонів.

— **Важне для півців церковних з Бобречини!** Нижше підписаний має честь запросити півців церковних декапата бобрецкого, як членів товариства, так і тих, котрі би хотїли і повинні до того товариства вписати ся, не виключаючи півців церковних і з иншних сусїдних деканатів — коли в їх деканатах аґентури деканальні товариства дяківского ще не засновані — на день 14-го н. ст. липня р. 1904 на 11 годину рано до Бібрки, де в дяківцї відбудуть ся збори деканальні аґентури бобрецкої з слїдуючим порядком дневним: 1) о 11 годинї відкритє зборів в дяківцї; — 2) відчитанє протоколу з послїдних зборів; — 3) обрахунок каси і удїленє абсолюторії з провадженя рахунків; — 4) внесенє членів; — 5) вписанє нових членів і уплата членьских внесів; — 6) вибір аґента; — підписаний має повну надію що П. Т. півці церковні зрозуміють свою справу і прибудуть всї без виїмки на збори. Не меньше сподївав ся, що Високопреподобні оо. духовні яко покровителї дяківскої справи і безпосередні настоятелї дяків, котрих сим щиро запрошує ся, зволять ласкаво прибути на дяківскі збори. На случай если би потрібне число членів не зібрало ся; по мисли § 32 статуту товариства взаімної помочи дяків церковних гр. к. Архієпархії львівскої, запрошує ся П. Т. членів товариства на повторні збори в той сам день на годину 3 по полудни, бо в тім случаю вистарчає таке число членів яке на збори явить ся. Містодекан бобрецкий і гр. к. парох в Висні *Павло Ковюк.*

— **Вписи до торговельної академії у Львові** на І рік відбудуть ся в передвакацийнім реченци дня 15 і 16 липня від 9-ої до 11-ої год. рано в дирекциї заведеня (ул. Скарбківска ч. 39). Ученики мають зголосити ся з родичами, вглядно опікунами, або виказати ся їх письменним позволенем. Кромі того треба виказати ся укінченем 14 лїт, метрикою хресту і укінченем IV кл. середної школи з потоґою першого степеня або трех клас школи видїловой з поступом що найменше добрим за предложенем сьвідоцтва. Ученики видїлових шкіл мусять зробити додатковий іспит з викладової мови, альґебри і рахунків, котрий то іспит відбуде ся дня 18 с. м.

— **Товариство взаїмного кредиту „Дністер“** подає до відомости своїх членів, що від виплачених в цїлости уділів виплачує дивіденду за 1903 р. в висотї 6% від 1 липня с. р. Дивіденди за р. 1902 непідняті до кінця липня с. р. будуть дописані до уділів.

Померли:

— **Антонія з Раставецких Новосядловска,** вдова по гр. кат. пароху, пережиташи лїт 73. упокоїла ся дня 4 липня 1904 о годинї 11 передполуд. Похорон відбуде ся в четвер дня 7. липня 1904 о годинї 4 по полудни в Гримановi. В. ї. п.

Бібліоґрафія:

— **Ruthenische Revue,** ч. 12, з 30 червня с. р. вже появила ся і містить: Das Verbot der ukrainischen Sprache in Russland. Von Yves Guyot (Paris): Van Eeden (Bussum); Dr. Franz Oppenheimer (Berlin). — Der neue Kurs. Von R. Semberatowycz. — Ob das weite geduldet werden könne. Von Rusticus (Husiatyn). — Der ukrainische Verein Prosvita. Von W. Kuschnir (Wien). — Die Wiede geburt der galizischen Ruthenen. Von Dr. O. Makowej (Czernowitz). — Aus den Gedichten. Von T. Schewczenko. — Valse melancolique. Novelle von O. Kobylanska. (Czernowitz). — Die ruthenisch-ukrainische Presse.

— **Лесь Гринюк: Веснянї вечери.** Зміст: 1) Веснянї вечери. 2) Картка з дневника. 3) Старий шан. 4) Настася. 5) Тров дїтий. 6) Синово весїле. 7) Смерть. 8) Через гори. — Коломия 1904. Часть доходу призначена на будову руского театру у Львові. Сторін 96, малої 8-ки.

— **Сімон Болївар.** Для руских селян оповів Іван Франко. Львів 1904. Накладом „Нового Громадского Голосу“. Сторін 20, вісїмки. Цїна 10 сот.

— **Подяка.** Підписаний комітет будови руской каплицї Богослужебної на Текатівцї імеменем жителїв Текатівки складає на сім місци щиро-руске: Спаси-Біг Яс. В. Рудольфови ґрафу Баворовскому в Кончинцях за его княжий дар 20.000 цеґол на будову храму Божого. Нехай Всевишний так сей, як і всї щедрі дари, якими Він наділив вже нераз і церков в Кончинцях сторицею винагородить! — За комітет будівляний: о. *Іосиф Винаньский, Павло Колодницкий, Николай Кульчицкий.*

Конкурс.

Філія тов. „Просьвіта“ в Золочені отвирає з днем 1 вересня 1904 в своїм домі під ч. с. 25 Бурсу і розписує отсим конкурс на принятє питомців до Бурси товариства на рік шкільний 1904/5. Приймати ся будуть ученики публичних шкіл.

Условія принятя є:

1. Батько (опікун) петента мусить бути членом тов. „Просьвіта“. — 2. Кождий питомець мусить бути зовсїм здоровий, що потвердить оглядини лїкарскі в початком року шкільного. — 3. Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників, котрі дають повну запоруку, що покінчать ґімназию. — 4. Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату за сина з гори від 20 кор. до 30 кор., (доплата в натуралїях допускаєма). — 5. Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар в сумі 2 кор.

До подани о принятє долучити отже треба: 1. Сьвідоцтво шкільне петента з послїдного півроку. — 2. Деклярацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовязує ся виразно умовлену суму за поміщене сина в бурсї кождого місяця точно і з гори платити. — 3. Сьвідоцтво убожества для платячих по 20 корон.

Кождий принятий питомець має привезти з собою: 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпеток і 4 ручники, подушку і коцик або кождру до накривання, порядне одїня, плащ і 2 пари обуви. Кожда штука біля мая бути виразно заначена. — При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед зарядом, що все потрібне мая, а если би не було все в порядку, може наразити ся на непринятє в послїдній хвили.

Поданя адресовані до комітету бурси треба подати найдальше до 16 липня 1904 на руки о. проф. Громницкого.

Золочів, дня 25 червня 1904.

Комітет Бурси тов. „Просьвіта“ в Золочеві. *Сьв. Евгеній Громницкий* голова, *Іван Вісьовскі* секретар.

Переписка Адміністрациї.

М.Бе. в Яв. Одержано.—Вп. І. Мо. в До. Тепер вплачено за червень а не липень. — І. Би. в Пч. Заплачено не до кінця року лиш до кінця мая. — В. Гу. в Ко. Тепер вплачено за май а не липень. — А. Сі. в Кі. Одержано. — М. Ко. в Іл. Тепер вплачено до кінци мая. — І. Ма. в Св. Тепер вплачено до кінци марта не мая. — В. Ва. в От. На сей рік вплачено 16 К. — Т. Гр. в От. Тепер вплачено лиш по конець цьвітня. — З. От. в За. Тепер вплачено лиш по конець червня. — А. Ле. в Ув. Одержано. — А. Лі. в Яр. Тепер вплачено лиш по конець червня.

Цїна збіжа і других продуктів.

Львів 5 липня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 9·25 до 9·40 а на термін 7·50 до 8·—, *Жито* старе 6·50 до 6·75 а на термін 5·60 до 6·—, *овес* оброчний старий 6·50 до 6·75 а на термін 5·— до 5·25, *ячмінь* пастївний —·—до—·—, а броварний 6·25 до 6·50, *рїпак* 8·80 до 9·10 *льняна* —·— до —·—, *горох* пастївний —·— до —·— а до варена 7·50 до 9·— *вика* 4·50 до 5·—, *насїне льняне* —·— до —·—, *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 5·80, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова —·—до—·—, *хміль* (за 56 кільо) 150·— до 155·—, *конюшина* червона —·— до —·—, біла —·— до —·—, шведска —·— до —·—, *Спірітус* loco за 50 лїтрів 21·— до 21·25.

Байдужність нашої суспільности є причиною слабого розвою наших інституцій кредитових. Многі лїнують ся написати переказ і післати гроші як не свої то чи то з каси церковної, читальні, склепу і прч., хотяй їх першим обовязком є старатись о се, щоб поручені їм капітали приносили найбільший процент. Доказом сеї байдужности нашої суспільности інституцій наших може бути прим. „Народна Гостинниця“, бо між ній членами нема дотепер ані одного брацтва церковного, ані одної читальні, ані каси задаткової. Вимоги ставити до своїх інституцій то уміємо але їх належно підперти то на що? Вдармо ся в груди і направмо се! Один удїл виносить 20 К і 2 К виносового. Удїл можна сплачувати ратами. Рінок принимає „Народна Гостинниця“ вкладки ощадности і опроцентовує їх як нїгде по 5%. Гроші належить слати на адресу: „Народна Гостинниця“ Львів, Рінок ч. 36.

Маю честь повідомити Всечеснійше Духовенство і чесні громади, що великий вибір церковних знарядій як чаш, павуків, лїхтарів, хоругов, фан, посїдаю на ярмарку в Уланівцях по дуже дешевих цїнах. Товар дуже гарний. Осьмілюсь просити Всечеснійше Духовенство і чесні громади о ласкаве користанє із сеї нагоди. — *Петро Дутковичъ.*
708 1—2

Уже вийшли: „Проповіди Похоронні“ *Д-ра Івана Бартошевского,* числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по цїні 5 К в книгарнї Ставропиґийского Інститута у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так самo **Проповіди Недїльні** того автора по цїні 4 К, і его **Проповіди Страстні** по 2 К. — Весь запас інтенций богослужебних вичерпаний. 458 5—6

Надіслане.

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар на нїки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрїшних недугах від 3 - 5 по полудни **ул Академічна ч. 26.** 314

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Лїнкавскій ч. 19. А від 11—12 і від 4—5

290 3—19

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

Спілка для господарства і торговлї в Перемишли поручає під найкористнійшими услівями суперфосфати, томасину і инші штучні навози. Якій суть потрібні навози і як їх уживати, поучає докладно книжочка „Де що про ґрунти і навози“ котру Дирекция висилає за надісланем готівки, або в марках почтових 30 сот.

Великі поради і цінники висилає ся безпроволочно. 488 1—15

Інкасо векслїв і переказів

на заграничні місця і па провінцию

приймають 207c

Сокаль і Лїлієн

банковий дім і контора вимінн.

Сим поручаємо Впов. панів Петра Сенюту, рускаго артиста маляра, замешкалого при ул. Янівскій ч. 11 А у Львові і Евстахія Щуплякевича, артиста-різьбаря, властителя різьбарско-столярскої робітні, замешкалого при **ул. Батория ч. 32 у Львові**, котрих роботу знаменито виконану в церкві добрянській ми оглядали з великим вдоволенем.

За церковний комітет *о. Р. Шепарович*, парох в Добрянах.

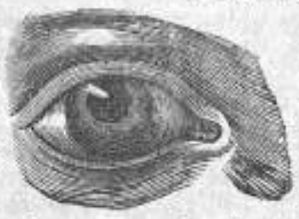
Прегарну роботу в Добрянах висше згаданих Панів артистів ми бачили і можемо їх сьміло припоручити кождому.

О. А. Полянський декан.
О. Петро Шапковский совітник.
О. А. Добіцкий. 353 8—10

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на памятцях иконї Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Семинаристка

з III. року глядає лекциї на час ферій вакацийних. Ласкаві зголошеня: poste restante „Семинаристка“ п. Монастириска. 441 15—12

Молодець лїт 22, з укінченою 4 кл. народної школи з практикою канцелярийною і дякївским іспитом глядає посади. Ласкані зголошеня Г. П. poste restante Ярємче. 486 1—3

Матурист приїме сейчас лекцию на селї. Адресувати: Ю. М. матурист Перемишль, ул. III Мая ч. 17. 487 1—3

Абсольвентка бухгальтериї

відбувши приписану практику в товариствї „Союзї кредитовім“ у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошеня під адресою І. Гавран в Мариямполи к. Галичч. 415 3—3

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби вищої і знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 5—5

Богослов П. р. управний інструктор приїме на час вакацийний лекцию на селї. М. В. poste restante Львів. (За квитом інсератовим.) 468 3—3

НОВА БРОШУРКА
(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америцї“

до набутя — за 10 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 7—12

Перший руский склад машин до шитя.



Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всї. Священикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян на потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром 313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.



Дістати можна у *Львові* в аптиках Піпеса-Порґинського, В. Ділля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишли* в аптиці Гольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Гертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279

Повідомленє.

Сим подаю до ласкавої відомости, що я з днем нинішним віддав на виключну продаж мої фабрикати з міди фірмі

Фінкельштайн і Фель

склад зелїза і металю при ул. Сонічній 26.

Поручаю ся ласкавій памяти Вп. відборців

З поважанем

Франц Рінґгофер

Прага-Сьміхів.

481 2—3

Огород саский.

Концерт військової музики коло зелїзничої рампи і Театр Ріжнородностий. 365 5—8

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую на час двох місяцїв спосібного і совістного інструктора з студиями гімназияльними до 3 дїтей, двох з шкіл нормальних, оден з низшої гімназиї (IV кл.). О гонорар не розходить ся лише о працю. Зголошуватись могуть лише народовці, спокійної, лагідної вдачі, листовно з долученем марки народного фонду. Першенство мають, що хотїли би занятн ся заложенем хору церковного, за що гонорар особно. Свої услівя прошу дуже точно подати.

Лев Залужний гр. к. парох в Потоцї почта Рогатин.
457 4—15

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 7—20

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованем найточнїйших знамен і черт історично-архіольоґічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновїйшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

із знаком ★ зьвізди

належито приміняна, найдешевшим фосфоровим навозом над всякі управлювані рослини

Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлїн

Інформацийні брошурки уділяє безплатно і оплатно.

Иосиф Каррах, Львів

ул. Ягайлоньска ч. 22.

Позір перед жужлями маловартними і фальшованими 430 2 25

Народна Торговля

поручає у всїх своїх складах

Насїня випробовані [конюшина, люцерна, ламотка, райґрас, бураки, капуста, морхов, петрушка и пр.]

Коси з фірмовою написею „Народна Торговля“ по цїні 1·—, 1·20, 1·40 кор. відповідно до величини.

Серпи ковальскі — легкі а зручні по 50—60 сот.

посередничить при закупні всїх родів 280

„МАШИН РІЛЬНИЧИХ“.

ФАБРИЧНИЙ СИЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

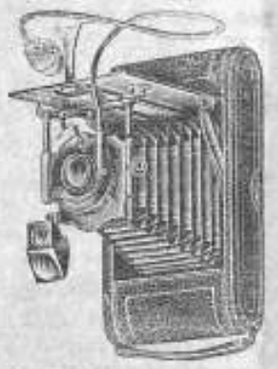
Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерії.

Великий вибір біжутериї. 532



СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і приладів

під фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Галицка тепер

ул Театральна ч. 7

[напротив акт. катедри]

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнизших цінах. 226 1—10

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стоваришене заревестроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Днїстрі“ від огню. Членьский уділ 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6%** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцелянцих і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками до „Днїстра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли*; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *18.385 корон.* 34

Стан 31 мая 1904:

Вкладки	1,693.746 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цінні папери льок.	
Фонди резервові	23.522 К.	в банках і на рах. біж.	506.994 К.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополи	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский північний від львівского о 36 мінут пан, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздков (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийн уділяє і продає всякі білєти та розкладн їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Краєцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поклонуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

а дальше той, що приневолена остатись незамужною мусить терпіти — пересічно беручи — нужду, а з тим і відгривати ролю або людини що в соціяльно і економічно лихо ситуованою, або такої, що в деморалїзації мусить глядїти средств до забезпеки свого істнования. Соціяльна роля жінки в і може бути лише двонака: або вийти замуж, або удержувати ся в вільнім стані власними силами — та в обох случаях положенє жінки в при теперішних відносинах крайно некорисне. Вже при своїй первій функції: винайденю мужа — жінка мусить передовсїм дивити ся не на особисті квалїфікації свого товариша житя, але на его материальне положенє і економічну силу, так що навіть добір половий, тота природна і найважнїйша основа реґенерації людскої суспільности в зломаний теперішним загальним положенєм жіночого пола. А що доперва говорити о жінці, коли вона подружить ся та стане материю? Чи має вона на стілько засобів знани і на стілько інтелїґенції, щоб суспільству виховати відповідний нарост, здоровий фізично і узброєний інтелектуально до суспільної служби і житевої боротьби? Та ще гірше стоїть справа, коли тій жінці не удало ся найти взагалї мужа або найти мужа такого, що не в навіть в силї дати належне удержанє своїй родинї. Тодї жінка стає ся справдї парієм суспільности, ставсь одиницею визискуваною і деморалїзованою, а до яких се наслїдків доводить, вистарчить розглянути ся по великих містах, де публичні льокалї, ресторани і кавярнї, що раз більше витворюють безженність і випихають жінку з еї родинного призначеня, а кидають еї як товар на „ринок", лишуючи еї там саму і слабше узброєну від мужчини до житевої боротьби.

Ось в чім лежить тзв. квестия жіноча— котрої розвязка спочивае після того в двох головних завданях сучасного цивілїзованого жіноцтва: 1) дати жінці осьвіту і образованє на рівні з мужчинами а 2) зробити еї соціяльно і економічно независимою — чи то допустити еї до всїх (по фізичній можности) становиск, які дотепер суть виключним монополем мужчини. Рівні права для жінок і мущин, аби тота жінка могла бути і доброю материю та плекальницею людских поколїнь і свобідною, невизискуваною одиницею — отсе клич, який лежить в основах змагань жіноцтва і який що раз грімкійше підносять прихильники тзв. фемінїстичного руху.

Що для нас, Русинів, так поняте жіноче питанє має з окрема особливу вагу — сего не треба й доказувати. Як у нас — пересічно беручи — наша жінка приготована в до свого материньского завданя? А преціньь культурна сила народу не лежить в числї бібліотек і в многочисленности людий науки й випродукованих ними книжок, але в загальнім культурнім уровни народа, в тій культурній атмосфері, що пронизує та переймає цілий національний орґанізм, сягає аж до основ родини і проявляє ся в усїх подіях і зношених навіть в найдрібнїйших дрібницях приватного і публичного житя. А до того треба як-раз образованої і інтелїґентної жінки, тої тихої робітниці, що не кидає ся в очі тзв. теперішним жіночим образованєм з его грою на фортепянї і відомостями куліянарними, але за те тим успішнїйше помножує цивілїзаційний чинний капітал народу, вкладаючи в его ґенерації засоби свого власного знани і інтелїґенції. Та по при те квестия жіноча многоважна для нас і в другім своїм напрямі: що до визволу жінку в змислї соціяльнім. Нам треба як найбільше одиниць на свобідних і висших становисках, треба помножувати число рускої інтелїґенції у всїх усюдах як лише дасть ся — а в тім змаганю жіноцтво, добуваючи собі на рівні з мущинами всякі суспільні становиска, може дуже успішно і видатно причинити ся до скріпленя нашої силы і впливів. На трафікантках, народних учительках і телеґрафістках ми здержувати ся не можемо, а коли за еманципацию жінок в соціяльнім напрямі промовляють де инде мотиви людскости і рівности, то у нас арґумент за такою еманципацию в ще сильнїйший, бо до мотивів загально-людских прилучає ся ще оден мотив многоважний — наших національних інтересів.

Отсих пару слів вважали ми за відповідне подати як інформацийний вступ — свого рода передне слово — до справоздання з самого берлїньского конґресу. Те справоздане —вже більше сухе і реферуюче — подамо в слїдуючім числї.

Справи австро-угорскі.

З угорского сойму.

Вчерашний день буде памятний для внутрішних відносин на Угорщинї а навіть і в анналах австро-угорскої монархії. В той день воскрес оден, здавалось вже, погребаний політик із з мертвих — бр. Банфі, котрий виголосив свою першу промову яко ініциятор нової політики Мадярів в відношеню до Цісльтавії. Промову Банфія слухав цїлий сойм перериваючи еї живими оплесками, а сїй промові мадярскі політики приписують таке значінє, що кромі Банфія на тім засїданю ніхто вже більше не промовлав і для ефекту на ній засїдане замкнено.

Що говорив Банфі? — Колиб хотїв дати загальний змисл его довгої промови, то требаб сказати, що Банфі говорив про способи дальшої будови независимости Угорщини яко одноцїльної держави. Зачав від становиска немадярских народів на Угорщинї.

Тоті народи мусять бути змадяризовані; не можна — казав— допустити, щоб давано права поодиноким немадярским народам на шкоду одноцїльної Мадярщини. Навіть політику Куен-Гедерварія в Хорватії, що зазначила ся так кервавими подіями і насилами, Банфі не похвалює; вона була ему за мало „мадярска". Хорватия в змислї державнім не істнує: є се ґрупа комітатів, що стоять на рівні, хоч з деякими автономними привілеґіями, з другими комітатами Угорщини. Тому Куен-Гедервари не квалїфікував ся на управителя Хорватії, а що менче на угорского премєра, завваживши, що політика Мадярів на тих становисках повинна бути лише „національно-шовінїстична". Щоб давати ради і правити Угорщиною, треба бути самому пересяклим духом „шовінїзму"; витворити той дух в суспільности і в політиці в програмою бесїдника. В другій части промови перейшов Банфі до відношеня Угорщини до Цісльтавії і найшов — розумієся — се відношене некоректним. В. р. 1867 будовано дуалїзм на рівних правах, але з мадярского боку допущено ся деяких промахів і недостач. Ті промахи і недостачі треба усунути. Впрочім бесїдник не робить докору політикам з 1867 р.; тодї нация була еще за слаба і треба було попустити і дещо недоговорити, щоб виборотн і забезпечити виторговану решту. Але тепер вже часи змінили ся — рівність з Цісльтавією мусить бути заведена на всїх полях: також в армії і дипльоматії. Не в то рівність, коли пр. у Відни на касарних в написи нїмецкі а на Угорщинї мадярскі і нїмецкі, бо тодї ми зредуковані до стану Чехів і Поляків яко національність, а не яко рівнорядна держава. Або нехай буде і у Відни по нїмецки і мадярски, то буде рівність; або там лише по нїмецки а тут виключно в державній мові: по мадярски. В дипльоматії не хочемо також нїмеччини, але нехай буде інтернаціональна французщина або мадярска. Промову закінчив тим, що Мадяри в р. 1907 повинні дійти до самостійної території цлової а Цісльтавія нехай собі либо з голови, щоб Мадяри пристали на угоду або й трактати з другими державами при помочи §. 14.

Так то уродив ся в угорскім соймі під проводом Банфія новий сепаратистичний мадярский рух з усею его нетерпимостию і шовінїзмом — а якою буде его дальша судьба і до яких доведе результатів покаже вже мабуть недалека будучність. Атже рік 1907 — за плечима.

Інтересна при тім сама особа Банфія. Се не той — Баденї, що при шампанї наговорив в Парижи силетень і імпертиненций, а опісля опинивсь при лярах і пеатах в Буську.

Війна.

Брак урядових донесень не позваляє нам оцінити, ані навіть зрозуміти хвилевої ситуації на боєвищи. З приватних донесень виходило би, що Японцї на цїлій лїнії не лиш здержали похід против Куропаткіна, але навіть уступили з усїх становищ в горах, здобутих з великим трудом і великими жертвами. Нині маємо урядовий рапорт Курокого, з котрого виходить, що Японцї не уступили хочби з одного проходу Мотієн, для обох армій може найважнїйшого, бо ним веде мурована дорога до Ляоянy і дальше розходить ся на Мукден і Гайчен. Напевно також знаємо, що Японцї не уступили з проходу Чімпалїн, котрий лучить другу японьску армію з першою. Що до инших важнїйших прохо ів, як Далїн, Фенчулїн і Модулїн, то — як уступили Японцї — вони вільні, бо через дощі і болота, не можуть до них підійти ні Японцї ні Росияни. В Росії кажуть, що сї проходи обсадили назад Росияни прогнавши Японцїв, коли знов в Токіо рішучо твердять, що Росиянам не повелось відбити утрачених позицій і проходи лишились в руках Японцїв.

В Росії зарядженo мобілїзацию кількох частий війска петербургского округа військового а рівночасно покликано резервістів з 20 ґуберній з військових округів петербургского, московского, казаньского і ин.

(Телеґрами).

Петербург. „Русь" доносить, що в наслїдок дощів, вода затопила часть росийского табору. „Нов. Время" доносять, що по великих зливах дня 2 с. м. знов настала погода. Дні сухі і теплі. За кілька днїв дороги знов будуть добрі. Надіють ся, що марші знов зачнуть ся.

Льондон. З Токіо доносять, що в послїдній морскій битві пороблено росийскій фльотї такі шкоди, що она буде мусїла стратити кілька тижнїв на направу кораблїв.

Токіо. Чоло японьских колюмн удержало ся в днях 29 і 30 червня у всїх проходах. Тут і там хитав ся результат, але остаточно по завзятім бою всї проходи лишили ся в японьских руках.

Льондон. Японцї вивадували дві нові дивізії на Квантун. В Дальнім вивадовано цїлу бриґаду артилерії з тяжкими обложними гарматами.

Петербург. „Новое Время" доносить, що тактика Куропаткіна заспокоїла Японцїв, котрих поступованє також стало ся неспокійне. То поступають наперед, то знов уступають. Дві дивізії відіслали до Фенванчену, здавсь з причини браку харчів. Вже випогодило ся, а спека в полудне доходить до 30 ст. Р. Японцї посуваються ся поволи, але постійно до Ляоянy.

Чіфу. Війска обох сторін під Порт-Артуром були віддалені від себе лише о одну милю. Японцї посуваються ся наперед, укріпляють заняті горби тяжкими гарматами, котрих 150 вивадували в Дальнім.

Токіо. В понедїлок рано під заслоною густої мраки два росийскі баталїони ударили на японьскі передні сторожі в проході Мотієн і виконали 3 атаки. Росияни відперто. Японьске війско гнало за ними три милї. Росияни лишили на боєвищи 30 убитих і 50 ранених; Японцї мали 15 убитих і 30 ранених.

Петербург Сахаров рапортує: Дня 3 с. м. росийскі передні сторожі заняли позиції на схід від Ляоянy, коло проходу Янцелїн. Передні японьскі сторожі обсадили місцевости Еготонон і Егокуменде, недалеко росийского фронту. Головна сила японьскої армії лишила ся за проходами Фенчулїн і Модулїн. Рівночасно помічено, що оден японьский баталїон обходить ліве росийске крило коло Янчелїну. (З сего рапорту виходило би, що Фенчулїн і Модулїн не суть в росийских руках і що з одного боку стоять передні сторожі японьскі, а з другого боку головні японьскі сили).

Петербург. В неділю росийскі торпедовці заатакували японьскі пароходи транспортові коло Кайчу. Результат еще незісний. Говорять, що затоплено кілька японьских кораблїв.

Льондон. Дневники доносять, що адмірал Скридлов в на росийскім антиторпедовци Буряков, котрий перед пару днями продер ся через японьску блькаду і з Порт-Артура утік до Ньючвану. Скридлов знов має Буряковом дістати ся до Порт-Артура.

Петербург. Росийскі кореспонденти доносять, що в битві о прохід Далїн Японцї стратили 8000 людий, а ґенерал Міщенко лише 1500. Атак Японцїв на баґнети не повів ся. Цїла полудньова Манджурия під водою.

Петербург. Ескадра з Владивостоку мала доси не вернути до порту. Ходить чутка, що коло Ґензану прийшло до битви з японьскою фльотою та що битва тота скінчила ся побідою Росиян.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Сойми.

Відень. Краєві сойми будуть скликані на другу половину вересня. Не буде скликаний на той час сойм чеський, бо як кажуть в кругах правительственних, сойм той показав ся на разї неспосібним до правильної дїяльности.

Обструкция на Угорщинї.

Будапешт. Від завтра починає опозиция угорского сойму обструкцию в цїли продовженя буджетової дебати. Систематична обструкция має однак зачати ся доперва в осени.

З Ватикану.

Рим. Папа рішив відкликати теперішного нунция в Парижи, Льоренцелї. В Ватиканї вже думають над сим, кого вислати на его місце, хоч кардинал Готті противить ся.

Фінляндия.

Петербург. Ґенерал-ґубернатором Фінляндії іменований ґен.-лайтнант Оболєньский. Цар прислав ему письмо, в котрім зазначив, що замордованє Бобрікова було дїлом „божевільного", а народ фінляндский не брав в тім участи. Державна власть мусить стреміти до тїсної злуки Фінляндії з державою. Повільне „зближенє" Фінляндії до Росії цар зробив обовязком Бобрікова. Цар надіє ся, що новий ґубернатор буде поступати після еї вказівки.

Дволїтна служба військова.

Париж. Палата послів ухвалила 117 голосами против 47 всї параґрафи закона о 2-лїтній службі військовій. Закон має еще перейти через сенат. Ухвалено внесенє, що резервістів не можна буде покликувати на вправи в часї від 1 липня до 1 жовтня.

Македонія.

Софія. Турецкі власти арештували 59 македоньских збіґців, котрі вернули до Македонії на підставі оголошеної амнестії. Їх держать в казницї, аби від них довідати ся, де укрили оружиє, яким утікли з Македонії.

Солунь. Турецке війско окружило одно село, в котрім усадовила ся ватага повстанців. Коли повстанці не услухали візвання, аби піддали ся, війско зачало стрілляти. Повстанці кидали динамітовими бомбами. Від сих бомб запалило ся село і разом з ним згоріли всї повстанці.

Заговор в Персиї.

Петербург. Рос. аґ. доносить з Тегерану, що вісти о заговорі на житє шаха, суть неправдиві. Також неправдива в вість, що утікли брат і оден братанич шаха, або що їх арештовано.

НОВИНКИ.

— **О українськ.-руский університет у Львові.** В доповненю оводшного звіту з довірочної наради черновецкої академічної молодїжи в справі українсько-рускоro університету у Львові надіслано нам з кругів буковиньскої молодїжи ще отсю допись: Довірочні збори відбули ся в просторій сали ратушевій в Чернівцях. Нараду отворив тов. Роман Цегельский відповідною промовою і покликав на предсїдателя тов. Вас. Сімовича. Реферати виголосили тов. Ґалущиньский і В. Калинович — сей другий по нїмецки — задля корпоративної присутности поступової академічної молодїжи „Зефіра" і поставили подані вже в „Дїлї" резолюції. В додатку тов. Весоловскин поставив резолюцию в справі всеславяньского з'їзду в Празї. [В попередній дописи хибно подано автора сих резолюцій]. Збори не устроювало ніяке академічне товариство, але академічна молодїж в Чернівцях, дарма що тов-о „Союз" хотїло забавити ся в чудний індиферентизм, який заслугує на публичне напятнованє. Справа основаня українсько-рускоro університету ще за мало спопулярізована, акция в тім напрямі дуже мдава, а потреба сього університету дає ся чим раз прикрійше відчувати. Тим то і боротьба за той всенародний постулят не повинна затихати, а в ряди борців повинні ставати усї верстви, аж доки Русини не дібють ся того, що їм після XIX артикулу основних законів державних правно

Сконфісковано

Не можемо надіятись нїчого від „братів Славян" (се доторкає в першій мірі Москалїв і Поляків), бо підпираючи всеславяньскі забаганки і проявляючи шумні мрії, нищимо тільки себе. „Волїємо стати зрадниками всеславяньства, нїж зрадниками власного народу" — справедливо замітив тов. Весоловский на вічу академічної молодїжи в Чернівцях. Без свого університету наш нарід не може назвати ся нацією, а в боротьбі о університет не повинні ми на нїкого оглядати ся. Лише національна солїдарність, лише зорґанізованє широких верств українсько-рускоro народу, лише солїдарна праця нашої репрезентації в радї державній можуть запевнити Русинам красшу будучність на аренї культурних европейских народів. Нема нїяких арґументів, що промовляли би против основаня українсько-рускоro університету у

---

jани, а так огльанут одні теребильулькн (Finanzwachaufseher) і конец.

Будьте такі добрі, сказати редакції „Вольного Слова", шоби она посилала мені ту свою gazetu під бандерольу, п. a. I. poste restante Wien.

Кланьаjусь сердечно Вам, честнїй Вашій жені, милій Вашій дочці і пану Кузьмі.

Ваш вдячнuj
Григорій Купчанко.

15-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова

Відень, 16 березня 1881 р.

Многоуважаемиj Пане.

Прийхавши перед трьома днями назад до Відні, обертаjусе до Вас с покірноjу просьбоjу, прислати мені сюда дорогоцінці Ваші сочиненія і gazeти. Ja же буду посилати Вам всjакі нїмецкі і наші русскі gazети, о которих буду предполагати, що Ви jих там не дістаjете. При сім письмі посилаю Вам кілька вирізок із тутешних gazет, в которих Ви найдете моjі статейки. Із моjих женевских корреспонденцій посилаjу Вам сегодня тілько одну, ту о двох русских шпіонах во Франції, о чім ja прочитав в „Общім Дїлі" і потім Вам розсказовав.

Повістка Анни Павлик уже печатаесе в „Czernowitzer Chronik".[5]) Окрім того она буде осібно печатана, в 1000 до 2000 брошурках. Ja Вам пішлjу кілька штук.

От вчара ja видаjу тут свою свою „Russische Correspondenz", котру і Вам буду посилати, jесли Ви того зажадаjете.

Общество „Буковина" дістала цjатиj нумер[6]) „Вольного Слова" і дjакуje сердечно редакції того же.

Ja мав великі непріjемности с редакціjев, но тепер все улагожено.

Чи поjіду до Буковини, не знаjу певне, бо немаjу грошеj на подорож.

Jесли би поjіхав, то на всjакиj случаj сбіру много пісень і казок длjа Вас.

Книжочки „Кобзарь" от пана Кузьми jа зачав роздавати (даром) межи членами „Буковини". Дома буду продавати по 5 або по 10 крецjарів.

Під час мого пробуванья в Шваjцарії тут на мене склали моjі земjаки, коби здорові, купу небилиц, із котрих одні дійшли навіть до ух поліції. Вот Вам Ваші украінофіли[7]) в Австрії!

Jак будете мені посилати меньші річі (gазети, проклjамації і т. д.), то посилаjте, прошу, в конвертi[8]), бо моjі посилки ревідуjутсе на пошті. О сім jа Вам напишу колись дуже цікаву статjу.

Скажіт мені, прошу Вас, добри jа пишу своjі письма до Вас?

Напишіт мені, jак Вам се поводит (,) чи Ви, Ваша многоуважаjема жена і Ваша любезна дочка здорови і чи готова Ваша книжка?

Прошу также, поклонитись от мене панам Эльніdіну і Кузьмі.

Кланьаjучись сердечно Вам, дорогіj Вашій жені і милій Вашій дочці, остаjусь Вашим вдjачним і покірним слугоjу

Григорій Купчанко.

P. S. Ja живу: III. Posthorngasse No. 3, но прошу, мені адресовати: I. poste restante. Пану Эльніді (чомусь урвано. — М. П.)

(Дальше буде.)

---

[5]) Др—ів підчеркнув слова „Czernowitzer Chronik" а дальші від „печатати" аж до „штук" зачеркнув двічі. „Повістка" — згадане вгорі оповіданє. — М. П.

[6]) Сі слова підчеркнені Др—вим. — М. П.

[7]) Слова „Ваші украінофіли" Др—ів підчеркнув, а дальші від „меньші річі" до „в конвертi" зачеркнув. — М. П.

[8]) Сесї слова зачеркнені Др—вим. — М. П.

Ч. 141. **Львів, Пятниця 25 Червня (8 Липня) 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубрикі „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Наші бурси і стипендиї.

(Голос з краю.)

Щоб збільшити ряди нашої інтеліґенциї, появляють ся що-року так перед вакаціями, як і по вакаціях накликування, щоби слати дїти до школи. Однак найбільшою перешкодою в тім патріотичнім дїлї є — як все, і всюди так, особливо в нас Русинів — брак засобів материяльних, брак гроша.

Щоби сему лиху зарадити, вже з-давна почали завязуватись товариства т. зв. „Бурси", котрі мали дати спромогу дешевого утриманя в місті бідним ученикам, головно синам селяньским. Инші знов фондували стипендиї, щоби бідним а здібним ученикам помочи скінчити, чи то школу середню, чи то потім унїверзитет. Найбільші такі фонди стипендийні зібрала — як звісно — під свій заряд „Просьвіта", котра недавно знов дістала до заряду правдиво князївский дар бл. п. С. Новосада.

В тій статї хотїв би я в справі бурс і стипендий высказати кілька гадок, які менї насувають ся, і подати їх під розвагу інтересованих.

Нїхто того не заперечить, що колиб ми мали більше бурс і стипендий, то і число учеників значно зросло-б. Але Качали і Сембратовичі повмирали, а другі не так скоро уродять ся, щоби нові бурси фондували. Та є ще важнїйше, що і істнуючих вже бурс не можна як слїд удержати і від часу до часу треба відзивати ся до „жертволюбивости нашої суспільности", щоби вже, коли не цїлком вирівнати, то бодай з меньшим дефіцитом замкнути річні рахунки. Ходить отже о те, щоби хоч тим бурсам, котрі вже виховали значне число учеників, котрі помогли не одному бідакови до лучшого кусенка хлїба — запевнити бит материяльний.

Отже найважнїйша річ на мою думку: треба збільшити число членів бурс, то і стан материяльний тих бурс поліпшить ся. Членами бурс є звичайно тілько місцева інтеліґенция, котра цїлком справедливо може нарікати на перетяженє грошевими датками, бо мусить підтримувати і инші місцеві товариства. А преціньз таких товариств, як бурси, люди місцеві цїлком не користають, бо не потребують — а за те провінция, для котрої головно піддержує ся бурси, або зовсїм до членів не належить, або дуже мало. Чомуж то так? То одні сіють і працюють, а другі мають збирати?! Варто проте піднести гадку, на яку попав вже впрочім і видїл тернопільскої бурси — хоч здає ся не перший — і поставив яко головну точку принять, що „батько (опікун) петента мусить бути членом Тов. „Руска Бурса в Тернополи". Тим способом — припустїм, що кождий батько буде тілько так довго членом, як довго син є в бурсї (отже найменше рік), то все таки придбав собі видїл 120 нових членів, а 360 злр. доходу і вже не буде потребував відзиватись на що-будь до „жертволюбивости рускої суспільности", або буде міг 3 або 4 ученикам забезпечити безплатне цїлорічне удержанє. Годить ся отже, щоби сей звичай приняла кожда бурса, коли вже не сего року, то на другий рік, а тим тілько собі поможе. А се не буде кривдою, новим тягарем для суспільности, головно селян, бо годить ся, щоби хто як хто, але — ті, для котрих основуєсь бурси і котрі з них найбільше користають, були їх членами і їх піддержували.

Так само дивним є, длячого провінция так мало інтересуєсь бурсами, а преціньякя вище сказав — они тілько для провінциї. Чому кожда громада, коли вже не визначує річного датку з громадских фондів, не вище ся бодай в члени? Так само церкви, читальнї, богатші і сьвідомійші селяне. А кілько би то зараз прибуло членів і о скілько би поліпшив ся материальний стан наших бурс і тим подібних інституций! Тут вже годї кого иншого винувати, як не нашу сільску інтеліґенцию. Коли тут на селах находять найбільшу нагоду всякі „брацїшкі, матечкі, косцюлкі, каплїчкі", коли сам нарід виносить свій гріш до рїжних „Кальварийоф, Подкаменйоф, Мілятинуф" і набиває ним кешені своїх ворогів, то варто, щоби не забував він і на свої цїли, котрі не суть для него ворожі, як тамті, а навпаки приносять йому користь і лежать в его-ж інтересї.

Так само яко успїве принять до бурси, — хоч се вже є менше певне і реальне — повинна кожда бурса постановити, що питомець по скінченю шкіл, осягнувши вже якесь становище, зобовязуєсь бути єї досмертним членом. З того могли би скористати головно старші бурси, котрі вже не мало виховали молодїжи і повинні пригадати — чи то приватно, чи то навіть публично, в газетах — колишним своїм вихованкам, що они суть довжниками не тілько тих інституций, котрі їм помогли осягнути становище, але і довжниками суспільности, і що повинні хоч в сей спосіб відплатити ся.

Подібно має ся річ і зі стипендиями. Правдї нема в нас ще так много і так великих стипендий, але все таки щось є і рік річно кількадесять учеників з них користає. Число стипендий у нас мале, а так здалобись їх побільшити, хоч не знать як. А чи не добре було би, якби при надаваню кождої стипендиї, які надає „Просьвіта" і „Наукове Товариство ім. Шевченка" крім тих условин, які поставив фондатор — брати на увагу ще й успіхи, яке поставив при своїй стипендиї бл. п. о. А. Вончевский, що стипендист має зложити також деклярацию, в котрій з'обовязуєсь по осягненю становища заложити стипендию свого імени, котра би була так висока, як він побирав, або щоби принаймене віддав побраний капітал враз з відсотками. А преціньна кожду стипендию повинно ся глядїти не яко на кавалок хлїба даний дїдови-жебракови або каліцї, котрі не можуть самі собі на него заробити — але яко на часову позичку, котру повинно ся потім звернути зі сотим процентом, звернути скорше ніж дасть ся утримачу своїм дїтям. А кілько то у нас вже буде таких „морально-суспільних довжників", котрі побирали призбираний гріш щирих добродіїв, добившись при їх помочи становища, лучшого кусника хлїба, а осягнувши его, „накивали пятами", тай о всїм забули!... Що більше, може не один ще й кинув наменем на тих, котрі йому хлїба давали, вирік ся їх або став їх отвертим ворогом. А варто би таким людцям пригадати, щоби хоч „Отченаш і Богородицю" змогли за ті гроші!...

Подібно як із стипендиями, повинно бути а всякими фондами академічними і сецесийними, з всякими запомогами павіть і приватними. І тут користаючий повинен уважати ся лиш за довжника а не обдарованого, та складати реверс, що одержану підпомогу зверне, аби в того гроша, раз пожертвованого в добро суспільности, користали також і наслїдники, аби то вже був постійний непропащий капітал народу на образованє его поколїнь.

Тих пару заміток вважав я за відповідне подати публично під розвагу загалу, думаючи, що вони як-раз тепер на часї. Памятаймо, що як кождому народови, а тим паче угнетеному, так і нам треба як найбільше інтеліґенциї і тому ми повинні учити всяких способів, аби лише дати материяльну підпомогу тим, що пнуть ся до становищ і сьвітла.

С. Т.

Податок на народні цїли.

Наша народна робота, наша боротьба о божі і людскі права, котрих нам на кождім кроці відмавляють, вимагає довонче ладу, орґанізациї, коли маємо по ній надіяти ся якогось успіху. Се річ і сама собою ясна і так часто та основно у нас обговорювана, що шкода розводити ся над тим. Атже ані хлїбороб ані ремісник ані жаден робітник не може робити своєї роботи голїруч без заднього приготовленя, не сьміє робити її після своєї примхи, коли і де йому захоче ся, або зовсїм не робити, не може робити її, не оглядаючи ся на других. Так само вояк не може йти до бою ані сам ані голїруч без оружя ані без підготовленя і не сьміє нїчого робити на власну руку. До кождої розумної роботи треба ладу, орґанізациї.

А орґанізация нашої народної роботи вимагає, як усяка орґанізация, між иншим також видатків, і то значних видатків. Пише ся о тім у нас часто; а таки виглядає воно на жаль так, як коли би наша суспільність за мало ще розуміла справу і не прикладала до неї такої ваги, як треба. Від Народного Комітету, котрий узяв у свої руки народну орґанізацию, вимагає ся богато; але не дає ся йому спромоги вдоволити всїм тим вимогам.

Укажемо тілько на найперші і заразом найдрібнійші видатки, без котрих Нар. Комітет не міг би провити павіть найменшої дїяльности. Кілько то сотен листів треба розписати, кілько сотен відповідий треба розіслати, щоби лише в найважнійших справах сяку-таку звязь утримати з нашими людьми по краю і між нами самими! Вже се одно не зробить ся само ані не обійде ся без видатків. Треба-ж і випечатати якусь відозву, пояснене, брошуру і т. п., — і знов видаток. Треба комусь виїхати кудись чи то для полагодженя якихсь важних справ на місци чи з відчитом або т. п., і знов видатки. А що-ж уже казати, коли би так, як сего наші потреби доконче вимагають, хотїти розвинути ширшу і сильнійшу аґітацию чи то в раї яких виборів чи й взагалї заздалегідь в мирний час для підготовленя якоїсь важної нам-

---

1)

В. ВЕРЕСАЄВ.

Записки лїкаря.

Переклала *Маруся Полтавка.*

Львів, 1903. Накладом Укр.-рускої Видавничої Спілки, ст. 297, ц. (опр.) 3·00 К.

Ще недавний час, як молодий російский лїкар Вересаєв випустив в сьвіт свої „Записки лїкаря", а вже маємо їх переклад на всїх важнїйших европейских мовах. Після нїмецкого, французского, анґлїйского, італїйского, польского і ин. появив ся вкінци накладом львівскої „Укр.-рускої Видавничої Спілки" переклад украïньский.

Коли тілько появили ся „Записки" в російскім орийналї, зараз викликали у деякої части читачів страшне обурене против автора: як то він міг зважити ся розказувати цїлком отверто та ще перед профанами всьо то, що пережинав лїкар, — і що автор мав при сьому на метї? Він же-ж преціньповинен був знати, що в суспільности й без того розширена сильна недовіра до лїкарів і медицини, а оголошене таких „Записок" можуть тілько збільшити сю недовіру. Як лїкар він повинен був розуміти, що робить, підтинаючи в суспільности довіру до лїкарів і медицини.

„Менї здаєть ся, відповідав таким читачам автор, що се обурене вельми знаменне. Ми так скрізь боїмось правди, так мало признаємо її за конечну річ, що як скоро відкриєть ся хоч маленький кравчок її — люди почувають себе нїяково: навіщо се? яка із сего користь? Що скажуть люди невтаємничені, як зрозуміють вони сю правду, яку їм віддано? „Для користи даного моменту, каже автор дальше, треба іноді доконечно дурити тяжко хорого; алеж суспільність у цїлости — не є тим тяжко хорим і хинлевої ложки не вільно робити постійним правилом. Одно з двох: або правда може вмонштити віру у медицину і лїкарів через те, що медицина у самій своїй сути не заслугує на таку віру, — в такім разі правда корисна, бо не має нїчого шкідливійшого й нїщо не несе з собою стільки розчарувань, як прибільшена віра у що небудь. Або правда може захитати віру в лїкарів через те, що показує темні сторони лїкарскої справи, які можуть бути усунені, але яких не усувають — а в такім разі правда доконечна: коли темні сторони будуть усунені, віра знов повстане, доки-ж вони не усунені, повної віри і не повинно бути".

І автор з цїлою отвертостию обговорює цїлий ряд питань, не зважаючи на страх, щоб правда не захитала авторітету. „Немов би то є, каже він, така кріпка скриня, у якій можна щільно заперти правду! Хоч якими обручами скувати ту скриню, вона нестримно розійде ся на всїх слабих місцях і правда виповзне крізь усї щілини — знївечена, що дратувати ме своєю неповностю і зневолювати ме догадуватись усього найгіршого".

Говорити про всьо, про що говорить автор, значить передрукувати цїлу його книжку: тілько там рїжнородного, тілько цїкавого! Є в його „Записках" роздїли, що пригадують гарні новелї, де вмальовані психічні процеси людскої душі, є також роздїли чисто наукові. Богато інтересного й поучаючого знайде там лїкар, та ще більш корисного знайде кождий чоловік. Але побіч інтересу й користи подибає там кождий також грізний голос, грізну остороґу — memento для цїлої культурної людскости, яка під одним зглядом сильно загрожена. Про всьо то, хто цїкавий, довідаєть ся, прочитавши книжку; тут в того великого архіву цїкавого й грізного виберу тілько дві річи: „якими дорогами поступають медичні науки і яка їх дїйсна задача", та „культура а будучність культурних народів". При тім буду говорити, о скілько можна, словами самого автора.

I

„Якими дорогами поступають медичні науки?" — питанє само собою вже цїкаве, та ще більш цїкава й дивна відповідь на него. „До чистої справи треба чистих рук!" — отсей девіз при нїчим так не нехтують ся, як при такій „чистій" справі, як медична поміч людям. Звісно, що при кождім медичнім видїлї мусить бути шпиталь чи клїнїка. Без того сама теоретична наука медицини, без нїяких практичних вправ, не принесла-б нїякої реальної користи. Та як-раз ті практичні вправи на хорих людях, нїчо инше, як проступок проти тих людий, що прийшли лїчитись, а не служити предметом наукових вправ. „Ми вчились на хорих, каже Вересаєв; в тій цїли й приймають хорих у клїнїки. Коли хто небудь із них не хоче показуватись і давати себе оглядати студентам, того сейчас без усяких короводів видаляють із клїнїки. А проте-ж чи такі вже байдужні для хорого всї отсї оглядини і демонстрациї? — питає автор.

„Розуміть ся, що при сьому старають ся по змозї щадити хорих. Але-ж усе те не завсїгди можливе; доконечність зневолює переступати межу, коли пр. хорий слабий на незвичайно поучаючу недугу, або коли у клїнїці мало материялу; а се осягнене лучаєть ся не лише в невеликих унїверситетских містах, але й у столичних. Передо мною являє ся напів темна кімната підчас вечірного обходу; ми зі стетоскопами (слухавками) у руках стоїмо довкола асистента, котрий демонструє нам на хорім амфоричний віддих. Хорий, робітник із фабрики паперу — в останньому періоді сухіт; його молоде, страшенно схудїле лице, злегка посиніло; він віддихає швидко і поверховно; в очах його, вияснених у стелю, з'осереджена затаєна мука.

— Коли ви притулите стетоскоп до грудий хорого — обясняє асистент — і рівночасно стукати мете біля нього ручкою молоточка по плесиметрови, ви почуєте ясний, металїчний, т. зв. „амфоричний" звук... Прошу, колего, — звертав ся він до студента, показуючи, на хорого. — Ну, голубчику, повернись на бік!... Підведись, сядь!... І бючим в очи контрастом видає ся менї отсе самотне терпіня, яке служить предметом байдужних пояснень і вправ; як хто, а сам хорий відчував сей контраст дуже сильно.

„На тяжко хорих, каже автор дальше, які саме найцїканійші в науковому відношеню, всякі оглядини, підняті не в цїли лїчення роблять дуже пригноблюючe вражінє. Як сильна в них відраза до оглядин такого рода, найкраще показує сей факт, що хоч трохи заможнійші люди, власне по сій причинї і не лягають у клїнїку, хоч в усїх инших відношених у клїнїці вони найдуть більше вигід, ніж де небудь инде."

А вже кому найбільше приходить ся терпіти через те, що медицину студиюють ся на людях, то жінкам, що лїчать ся на клїнїках. „Тяжко згадувати, каже Вересаєв, бо приходить ся соромитись за себе: але я сказав, що писати му про все". І тут наводить декілька драстичних примірів, які преціньтакі в нас звичайні.

Але ось хорий вмирає. Ті-ж самі правила, які вимагають від хорих, щоби вони без пручаня давали себе оглядати студентам, наказують також обовязково розбирати трупа кождого, хто вмер в унїверситескім шпиталю.

„Що ранку у комнатї для прихожих і біля дверий клїнїки можна бачити корбу жінок, що цїлими годинами чекають на асистента. Коли асистент надійде, вони задержують його і благають, щоби віддав їм несекціоновану помершу дитину, чоловіка, матїр. Тут доводить ся іноді бачити дуже прикрі сцени. Розуміють сь, що на всї отсі просьби слідує категорична відмова. Не добившись нїчого від асистента, жінка йде далї до завідчників шпиталю, доходить до самого професора, падає йому до ніг, благаючи, щоб не секціоновано вмерлого;

нації, для згуртовання і муштри наших сил і т. и.! Вже й не згадуємо о тім, кілько то наша народна справа вимагає конечних, так сказати би, інвестицій, незвичайно важних і продуктивних, але й дуже коштовних. Тут досить указати на поведене Поляків на Руси. Кілько то вони вкладають гроша на закладане своїх читалень, шкіл, на будову косцюлків, домів сокільских, на піддержуване „крайового“ промислу і т. н., ба навіть на історичні памятники! А ми?... Ми нераз не маємо за що вислати чоловіка з рефератом на якесь віче!

Тим то від давна клепле ся у нас про потребу народного фонду. Але хоч ся потреба так ясна, таки складки на той фонд пливуть так пиняво, наче би він був лише чиюсь примхою. Щоби збільшити доходи народного фонду бодай на найконечнійші видатки, видав Народний Комітет народні листові значки. Суспільність наша повитала ті значки, що правда, дуже прихильно, навіть з одушевленем. Давали вони легку спроможність навіть найбіднійшому Русинови причинити ся до народного фонду бодай дрібонечким датком. Але знов з жалем приходить ся замічати, що як зразу на кождім листі, по руски адресованім, бачило ся навіть по кілька народних значків, так тепер стрічаємо ся з такими листами лише десь колись. За те... з появою народних значків більші, хочби лиш коронові, датки на народний фонд стали напливати ще пинявійше, ніж перед тим!

В остатних часах зробив Народний Комітет для приспорення доходів народному фондови знов один крок наперед: слїдом не тілько правительств але й инших орґанізацій, між иншим польскої, постановив увести податок консумційний, а на початок робить пробу з так широко тепер розповсюдненим артикулом консумциї, як папериї до папіросів. Війшовши з одною фабрикою (братів Ельстерів) в переговори, внеднав у неї для народного фонду 5% з розпродажи папериів, заосмотрених маркою „Зоря“.

Щоби пояснити вагу, сеї проби і можливу видатність сего доходу, переведім ось такий, як найменше оптимістичний рахунок: Припустивши, що лише кождий десятий з галицких Русинів курить папіроси і що видає на папериї лише пів корони на рік, то річно видадуть на папериї 150.000 К, а 5% від сеї суми дасть 7.500 К. Колиж зважити, що дуже богато курців видає на папериї і по 2—3 К річно, а той, хто дуже мало курить, всеж таки викурить річно папериів більше ніж за пів корони, то може мати образ, кілько міг би народний фонд зискати, коли би всї Русини-курцї купували папериї лише з маркою „Зоря“.

Длятого обовязком кождого Русина є уживати папериї лише з маркою „Зоря“; так само й всї купцї і крамарі Русини, повинні ті папериї мати у себе на продаж.

Коли ся перша проба поведе ся — а повинна повести ся! — тогдї Народний Комітет буде міг сьміло вийти в переговори також з фабриками инших консумційних артикулів і так само узискати якийсь процент з розпродажи на користь Народного Фонду. Колиж би мала ся проба не удати ся, — чого не хочемо припускати, тогдї... Нам лячно навіть вимовити, навіть подумати тую консеквенцию....

В Росиї.

Берлїньска „Volkszeitung“ оголосила перед кількома днями інтервю, яке мав нїмецкий дневникар др. Ґуґо Ганц з одним российским князем в справі внутрішнього положения в Росиї. Догадують ся, що тим князем є кн. Ухтомский, був. редактор „С.П Вѣдомостій“ і колишний особистий друг і дорадник царя Николая II.

Інтервю, яко походяче від особи будь-що-будь високо поставленої і добре поінформованої, дуже інтересне для зрозуміня внутрішної ситуациї в „темнім царстві“ по вибуху війни, тож подаємо его тут в осецїональних виписках.

Теперішне невдоволене серед российскої публики — казав князь — є загальне і зовсїм щире, а не штучно викликане. Колиб однак хтось надїяв ся, що з того невдоволения вийдуть значнійші корисні результати, значить, що то невдоволене викличе якісь конечні зміни в правительственній системі, то требаб сказати — що, на жаль, ті надії суть зовсїм неоправдані.

Тов невдоволене — казав дальше князь — є дуже остре і небезпечне. Вправдї і західна Европа має невдоволених, але то їх невдоволене не дасть ся прирівнати до нашого. Там бувають невдоволені з управи правильної, лише недостаточно функціонуючої — у нас є невдоволене хороблive, відповідаюче зовсїм виїмковим хибам теперішної державної российскої системи. Тай рух є також сильнійший, як коли-будь перед тим. Нема практичної думки, хочби як невинної, нема научного конґресу, нема засїдання якоїбудь институциї, щоб не скінчили ся політичною демонстрациєю. Вязниці переповняють високо авторитетними і поважанними людьми, множать ся „ссилки“ і інтернованя „адмінїстративним порядком“ — а помимо того тиснуть ся нові мужі і жінки, аби засьвідчити кривди народу власною кровю.

Але не треба обманюватись — замітив тут же князь — революциї у нас нема. На те Росия є за мало заподнена. Скажім, що є 10, що є 50, що є навіть 100 тисяч людий інтелїґентних, перенятих революційним духом, що радо дали-б себе на саможертву, аби нам помочи — то посипаймо: кілько є козаків і жандармів на кождого з них у нас, де видає ся мілїярди на армію против народа? Одна є лиш революция можливо успішна — то є революция хлопів. Але революция мужицтва не звернула-б ся против самого правительства яко такого, але против всїх посїдачів і людий інтелїґентних, почала-б з того, аби нас всїх, кілько нас є, вирізати і потопити. А тодї можнаб заложити ся о 100 на 1, що полїция не виступала би по правдї против такої рев люції, а радше пособлякла-б їй, вдоволена з того, що погибає її головний ворог — інтелїґентна верства.

На питанє інтерльокутора, чому теперішна система викликує такий фермент, відповів князь:

Теперішна система є гірша від усїх попередних. Може для зрозуміня вистарчить одна замітка. Цар Микола сам має як найлїпші бажаня і наміри; він є у нас першим і найбільше невдоволеним. Цар хотїв би помочи суспільности — але є камаріля.

Що се значить — поспитав інтерльокутор.

Галапаси, найвисші чиновники, а в першій лінії уся система. Як би цар хотїв дізнати ся про дїйсне положене і думку в краю, то би сего ніколи не дізнав ся і не міг би дізнати ся, бо в тій камарилї ніхто нікого не видає, не зраджує, бо там всї обожають одного Бога — карнеру.

Ви князю — замітив др Ганц — всьте другом царя, чи не могли-б ви отже проломити сего перстеня і понад голови чиновництва дати цареви належне вияснене й отворити єму очі?

Що можуть — відповів князь — одиниці супротив системи вкорінені від віків. В тім напрямі, про який кажете, богато робить ся і цар дістає часто чесні і безоглядно рішучі предложения. Але такі хвилеві, нагідні пориви не проявляють ся опісля консеквентною дїяльностию. Цар є з природи хиткий, боязкий, тихий а добродушний — тому й легко спаралїжувати у него всяке хвилеве одушевлене і порив. А на царскім дворі кількож там всїляких впливів і інтриг!

Вкінци заявив князь, що не видить майже виходу з ситуациї, — але тота послїдна его замітка як і решта виводів заслугують вже на менчу увагу від попередних реляций чисто інформацийного характеру. Так прим. твердить князь, що конституция не змінила-б положеня на лїпше, (але люди, відповідні одиниці на рішаючих становиских, котрих однак нема) — хоч ее є як-раз погляд хибний. Люди на найвисших становиских в Росиї тому лише лихі і шкідливі, що в Росиї нема конституциї, нема публичної контролї. „Институциї роблять людий“ — тото речене нігде не дасть ся так добре приложити, як до ладу абсолютного а конституційного. При конституційнім ладї на визначні становиска дістають ся переважно люди совісні і спосібні, між тим коли при абсолютизмі рішають в тім згляді особисті звязи і закулїсові інтриґи та інтереси. Впрочім навіть не конче совісний урядник мусить пильнувати ся, коли чує, що над ним стоїть батіг публичної опінії. Тому кінцеві замітки князя менче переконують, хоч его інформациї про настрій суспільности і ситуацию в найвисших кругах суть справдї цікаві і важні.

Війна.

В Манджурії.

Мимо суперечности приватних донесень з Манджурії о уступленю Японців зі здобутих гірских проходів, то знов о дальшім походї Японців на российскі позиції під Ляояном, можна вміркувати, що дощі не цілком спинили зачіпну акцию Японців против головних позицій российскої армії. Що Японці не віддали Росиянам здобутих в горах позицій, а бодай не з усїх уступили, доказують деякі подробиці з урядових рапортів. Именно, хоч з российских рапортів звичайно не можна зориентувати ся, де лежать деякі місцевости о котрих рапорт згадує, то все таки з сих рапортів виходить, що перестрілки передних сторожай обох армій відбувають ся вже по российскім боцї фенчуліньских гір. Се є доказом, що Японцї таки сфорсували в деяких місцях перехід через гори і що з занятих позицій не уступили, але противно, постійно посувають ся наперед.

Найдовший є рапорт ґенерала Сахарова з дня 4 с. м. Він доносить: Дня 3 с. м. вислано 5 компаній піхоти, 2 комп. кінних стрільців і пів сотні козаків против японьского баталїону, котрий хотїв обійти позиції российскої сторожі коло Янселїну. В ночи вислано 10 компаній під командою полковника Лешицкого на звіди в напрямі Такунну, Чіндіяпудзи, Лідіяпуези і Темпя. Три компанії полковника Гарницкого мали маширувати до Мокуменся до місця, де сходять ся дороги проходів Сінґалїн і Льянолїн, аби сим поздрим маршом улекшити відворот Лешицкому. О год. 3 пополудни Гарницкий дійшов до місця, де сходять ся дороги зі згаданих проходів і випер звідтам японьску передну сторожу. А колюмна Лешицкого прийшла до Темпля, а коли перейшла Лідіяпутзу, Японцї зачали на неї пальбу з гір. Росияни пішли на баґнети, виперли Японців з позицій і самі їх обсадили. Коли-ж Японцї приготовили новий атак з фронту і з боку, командант российскої колюмни зачав уступати.

Колюмна Гарлицкого прийшовши на означене місце, також кинула ся баґнетом на японьску передну сторожу і виперла ві з становищ. Три компанії заняли дуже сильне становище. Коли Лешицкий розпочав відворот, Японцї розпочали на его колюмну убийчу пальбу; мимо того колюмна уступала в найбільшім ладї. Лешицкий легко ранений в рамя. Раненний також полковник Поспельов, підполковник Прахіновский, два капітани і богато офіцирів. Погибло, або ранених є звиш 200 людий. — Сей рапорт мав би для нас вартість, коли би ми з него, або з мап могли вимірковати, по котрім то боцї фенчуліньских гір. З рапорту сего не знаємо. Саміж перестрілки передних сторожий не мають ва хід операций найменшого впливу.

Кореспонденти ріжних дневників льондоньских і берлїньских доносять о поголосках о великій битві під Ляояном, а про котру в урядових рапортах нема найменшої згадки. Після сих поголосок битва тревала два дни і була дуже кровава, але ві результат не звісний. Подають лише се, що до Ляояну приходять без перерви великі транспорти ранених вояків российских. Коло місцевости Кон'ян Японцї хотїли баґнетами зігнати Росиян з їх позицій, але їх відперто. Росияни стратили 100 убитих і 300 ранених, але мимо того удержали ся на позициях. З Петербурга доносять, що баталїон Кашталїньского мав серед страшного дощу посунути ся на японьскі позиції коло Лян'япсену і звищив японьску компанію. При третім атаку Японцї цілком окружили Росиян, але надійшов новий российский баталїон і увільнив їх. Росияни стратили 300 людий, Японцї звиш 1000. З Ляояну доносять, що козаки Міщенка переловили великий японьский транспорт провянтовий. До петербурґских дневників доносять що відділ ґенерала Самсонова (під Кайчу) заатакував з нечуваним завзятем Японців і присилував їх уступити до С'юнечену. Один козацкий відділ зробив між Японцями страшне знищене. Бачучи наближаючі ся нові сили японьскі, відділ мусїв цофнути ся. Японцї розкидають між российским військом відозву, в котрій обіцюють великі користи воякам, котрі дадуть ся полонити.

(Телеґрами).

Токіо. Міністерство маринарки оголосило виказ страт японьскої фльоти від початку війни. Офіцирів і матросів убитих 949, ранених 258, пропавших без вісти 88; з ранених померло 15.

Пянц'ян. Торпедовець Буряков вернув в неділю з Нючвану до Порт-Артура. Вечером 4 японьскі торпедовцї хотїли дістати ся до середини порту. Два з них затоплено, одному знищено комин, четвертий утїк. Арештовано 60 японьских шпигунів. Поїзди курсують на віддалене 16 миль від Порт-Артура.

Токіо Маршалок Ояма з ґенералами Кодамою і Фукішімою вже виїхали на боєвище. Насамперед поїхали до Сімоносекі, а звідси в дальшу дорогу.

Льондон. З Шанґаю доносять, що хіньский ґенерал Ма з двома бриґадами і військами резерви маширує на Кайчу. Говорять, що Хінцї закидають Росиянам зломане нейтральности, бо российске військо переходить границю, рабує і мордує хіньских вояків.

Токіо. Курякі доносять, що торпедовець Каймон в'їхав з заливі Талїєнван на российску міну, котра его затопила. Погиб командант, 3 офіцири і 19 вояків. Решту уратовано.

Льондон. Курякі доніс: Дня 4 с. м. о год. 4 над раном компанії Росиян окружила наші сторожі о 2 км. на північний схід від проходу Мотіяп Розвинула ся розпучлива борба на баґнети. Росияни цофнули ся і почала ся за ними нагінка. В тім часї Росияни заатакували нашу сторожу також на схід від Сінколїну, але і тут їх відперто. Ми мали 13 убитих, а 2 офіцирів і 63 вояків ранених. Росияни лишили 53 убитих і 40 ранених, а в часї нашої нагінки мали ще більші страти.

Порт Сайд. Вчера приїхав тут пароход российскої фльоти охотничої з 240 вояками. Цїлю его подорожи є Владивосток.

Льондон. Кореспонденти всїх дневників доносять, що безперервні зливи перемінили цілу просторонь здовж зелїзничого тору в одно озеро, забираючи мости, шанці; на цілих просторонях дороги цілком знищені.

Київ. Тут говорять, що Куропаткін зажадав, аби єму прислано тяжкі гармати. Будуть вислані гармати з кріпостий над чорним морем, Очакова і Керча, а також з двох надбалтийских кріпостий.

Тянтсін. Від хвилї, коли японьскі торпедовцї затопили российский корабель при в'їзді до Порт-Артура фльота Тоґа вивадовує військо і гармати в Дальнім. Се увязкають за приготовленя до остаточного атаку на порт-артуртску кріпость.

Петербург. Тут говорять, що Япан заключив з Хінами тайний договор, котрий може довести до поважних конфліктів.

Льондон. Хіньска цїсарева намірює зложити всю свою власть в руки сина. Цїсарева не хоче взяти на себе відвічальности за евентуальні розруси в краю.

Петербург. З Ляояну доносять, що армія ґенерала Оку уступає, аби сконцентрувати ся в околици Порт-Артура. Позиції коло Кінчу заосмотрено в гармати. З Наґасакі доносять о вивзді двох нових дивізий.

Берлїн. В часї своєї послїдної екскурсиї владивостоцка фльота знов мала затопити кілька японьских транспортових пароходів. В лиманї ріки Ляо хіньске судно впало на підводну міну. Погибло 20 куцців, 12 є раненних.

Царгород. Корабель российскої фльоти охотничої, Себастополь переплив Дарданелї під купецкою фляґою.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Мадярска обструкция.

Будапещт. В угорскім соймі розпочала ся в середу наново обструкция.

Ческа демонстрация.

Будієвичі. Національним робітникам ческим полїция заборонила устроїти торжество в честь Гуса. Мимотого зібрало ся до 1500 робітників, котрі в честь Гуса хотїли запалити костир. Коли полїция перешкодила, толпа обсипала ві камінєм. Полїция і жандарми розігнали товпу шаблями.

Студентскі демонстрациї.

Інсбрук. Італійскі студенти устроїли в середу збори і похід для демонстрациї против президента правничої комісиї з причини ей складу. Полїция арештувала кілька осіб. Вчера зібрали ся перед університетом нїмецкі студенти, аби італійских товаришів не впустити до університету. До розрухів не прийшло і велика сила полїциї сконцентрованої коло університету не мала причини інтервенїювати, бо італійскі студенти цілком не явили ся. Ректорат завісив виклади всїх трех факультетів.

Побіда Комба.

Париж. Референт слїдчої комісиї для справи Картузів поставить слїдуючі внесеня: 1) слїдство виказало цілковиту чистоту президента міністрів і его сина в сій справі; 2) висказує ся жаль, що президент міністрів говорив о намірених підкупстві, чого фактично не було; 3) висказує ся жаль з причини деяких неправильностий в судовім поступованю, що показало ся при слїдстві.

Балканьский союз.

Софія. Президент кабінету Петров заявляє, що всї поголоски о балканьскім тридержавнім союзі не мають жадної (?) підстави. Відносини Болгариї і Сербії опирають ся на економічних підставах, а до політичного зближеня еще далеко. Зближеня до Чорногори не далоб ся виправдати ані економічними ані політичними зглядами. Петров висказав вдоволене з турецко-болгарского договора і жалував ся, що опозиция старає ся зменшити его значене.

Вірменьска справа.

Царгород. Тут говорять, що Росия, Франция і Анґлія пер єговорюють в справі про-

---

— Хороба-ж у нього відомо яка — навіщо-ж його ще після смерти мучити?

„І тут, розуміть ся, одержує вона таку саму відмову. Секціонованє вмерлого — се річ доконечна — без него клїнічні виклади тратять цїле значіня... Але для матери секціонованє дитини є часто не меншим горем, як сама його смерть. Навіть інтелїґентні особи в більшій части дуже нерадо згоджують ся на секціонованє близької людини; а неосьвіченому білолиці воно здаєть ся просто чимсь страшним!

І не тільки секціонованє потрібне, щоб демонструвати при теоретичних викладах, воно конечне й для старших лїкарів, воно потріб не для дальшого розвою медичних наук. „Секціонованє усякого хорого, пише автор, хочби він і вмер від „найзвичайнїйшої недуги“, має дуже велике значіне для лїкаря: воно показує йому його хиби і способи, як їх омминути, привчає його до пильнїйших і всесторонних оглядин хорого, дає йому можність з'ясувати собі в усїх подробицях анатомічний образ кождої недуги; без секціонованя не може виробитись добрий лїкар, без секцій не може розвиватись і усовершуватись лїчебна наука. Конче потрібно згоджуватись на секціонованє їхніх свояків. Але поки що сього ще не має і от шпиталї доходять сего тим, що секціонують покійників без дозволу родичів. Сї останні понижують себе, клякають перед лїкарями, сунуть хабаря, все на дармо; зі страху перед секціонованєм труна, свояки часто всяким способом противлять ся перевезенню хорого у шпиталь і він вмирає дома через злі обставини і нерозумний догляд.

Тут ми доторкаємо ся, каже Вересаєв, одної з тих суперечностий, які ще так часто подибувати мем дальше: істнованє медичної школи, найгуманнїйшої зі всїх наук, немисленне без потоптаня найелементарнїшої гуманности. Користуючись неможливостию бідних людий лїчитись власним коштом, наша школа повертає хорих на манекіни для вправ, топче без пощади соромливість жінки, збільшує і без того велике горе матери, тяжко „знущаючись“ над її мертвою дитиною. Але не робити сего школа не може: мало хто з хорих згодив би ся по добрій волї служити науцї.

Який з сего вихід, кінчить автор, я зовсїм не знаю; я знаю тільки — що медицина доконечна і що инакше вчитись годї; але я знаю також, що коли-б потреба зневолила мою жінку, або сестру опинитись у положеню тої хорої у сифілїдольога, то сказав би, що мене не обходить медична школа і що так не можна топтати особистість чоловіка лише тому, що він бідний.

Тільки було-б про те психічне терпінє чи то в самого хорого, чи в його близьких свояків — терпінє часом дуже тяжке. Тепер подивім ся на ті фактичні жертви, в буквальнім значіню того слова, що забирає зі собою поступ медичних наук. Тут в першій мірі треба зачислити неудачні операційні експеримента лїкарів, неудачні не тільки тому, що лїкар не набрав ще достаточної вправи, але передовсїм тому, що богато ще в нашім орґанізмі темного й запутаного. Але найяркійшими ілюстрациями до того поступу наук будуть ті жертви, яких вона забирає зовсїм сьвідомо. Маю на думцї ті численні досьвіди, які роблять ся першорядними ученими на клїнічних хорих тільки виключно в тій цїли, щоб переконати ся, чи сей або той лїк, чи сей або той метод лїченя буде успішний. Тут, розуміють ся, вже з гори числить ся з евентуальностию, що хора особа, на якій робить ся досьвід, може переплатити своїм житем і тут паде найбільше жертв.

(Дальше буде.)

акту реформ для тих турецких провінцій, в котрих живуть Вірмени.

Фінляндия.

Копенгаґа. Вітця Евгенія Шаумана, котрий убив Бобрікова, ґенерала і бувшого сенатора Шаумана, двох професорів університету: д-ра Естляндера і Гомена, банкового урядника Альфтана і асистента бібліотеки Кумерова відставлено під ескортою жандармів до Петербурга, де Шауман буде здавсь переслуханий. Окрім того відставлено до Петербурга найславнійшого правника фінляндского, професора Вредого.

Бунт Герерів.

Берлін. З Окогандії доносять, що повстання Герерів що раз загальнійше. Тепер стоїть готових до бою 25.000 Герерів. Більше як 2000 мають найновійше оруже.

Тибет.

Льондон. Коли уплив час завішення оружя з Тибетанцями, Анґлійці ударили на їх табор. Шанцї здобуто, причім погиб 1 анґлійский офіцир і 3 вояки; ранені 4 офіцири і 23 вояків.

НОВИНКИ.

— **Як розуміють польскі шовіністи „równe uprawnienie“.** Львівский адвокат д-р Лезер заалярмував сьвіт майже у всіх польских дневниках у Львові однозвучним комунікатом про „zamach na równouprawnienie narodowe w Galicyi“. Замаху допустив ся ніхто инший лише Русин, а то п. Остап Весоловский, судия в Богородчанах, именно в слїдуючий спосіб: Богородчаньскі міщани Гриджуки, Русини, продали жінці зелїзничого урядника, по імени Михайлині Соболевскій реальність. Дотичний контракт, виготовлений по польски, занїс чоловік Соболевскої до суду в Богородчанах і попросив устно о переведенє інтабуляциї нової властительки на купленім ґрунті. Судия п. Весоловский полагодив ту просьбу ухвалою в рускій мові, а так самo умістив на контракті руску клявзулю гіпотечну і внис до гіпотечних книг зарядив також в мові рускій. В тім і лежить цїлий casus belli. П. Соболевский почув ся покривдженим рускою мовою в своїх „uczuciach narodowych“ і удаючи, що по руски не розуміє (а яким правом жиє на рускій земли та ще яко зелїзничий функціонар?), звернув судови ухвалу, з домаганєм, щоби видати ему по польски. Коли суд над химерами руского анальфабета перейшов до дневного порядку, Соболевский вніс до президиї висшого суду у Львові жалобу, немов то судия п. Весоловский не шанує прав польскої мови, бо на просьбу внесену стороною по польски заосмотрив польский контракт клявзулею рускою і видав ухвалу руску. Наслїдком сеї жалоби апеляційний суд зарядив против п. Весоловского слїдство, котре однакож зараз занехав, признаючи рацию судиї. П. Весоловский пояснив, що хотяй контракт був польский, купуючою була Полька і до переведення нової інтабуляциї контракт приніс Поляк, але позаяк продаючими були Русини, а ті набули реальність на основі руских актів поділу і руских декретів наслїдства і при тім яко сторони супротив одної купуючої становили більшість, тому треба було полагодити цїлу справу в мові рускій. Дальше наводимо дословно устуи з комунікату д-ра Лезера: „Суд апеляційний вдоволив ся тим поясненем. Але шовінїзмови (!) не було досить потураня (pobłażliwości!!!) апеляційного суду. Судия Весоловский постановив своїй інтерпретациї основних законів надати силу непохитної „opoki“ і обжалував п. Антона Соболевского до карного суду повітового в Станиславові о обиду чести, сповнену в „той спосіб, що жалував ся в президиї висшого суду на непошановане прав польскої мови наслїдком полагодженя польскої просьби в рускій мові“. Станиславівский суд потвердив думку п. Весоловского і вироком з дня 21 мая с. р. засудив п. Соболевского на три тижнї арешту“. До того нефортунного висліду шовіністичної борби польского тромадратника з основними законами народу „рівноправність“ в Галичині додав меценас Лезер, родом Жид, таку „польсконародову“ рефлексию: „Коли висша інстанция не внесе того вироку, то від тепер буде вільно всї просьби і поданя полагоджувати по руски, а Поляк за жалоби о непошанованє рідної мови піде на кілька тижнїв до арешту, щоби роздумувати над „народовим“ рівноуправненем в Галичинї...“ Дальшу балаканину меценаса Лезера на ту тему поминаємо. Але позволимо собі спитати меценаса Лезера, так тяжко зараженого в своїх „народових“ почуваних, де тут замах на рівноправність польскої мови і хто его допустив ся? Бож п. Весоловский поступив вповнї так, як повинен був поступити з огляду на приписи закона і стан фактичний — а коли п. Лезер і вся воююча Польща підносить з тої причини великий рев, то се е тільно доказом, як пп. Лезери розуміють рівноправність і як лютить їх всяке руске слово, хоч при інтересах зі стороною рускою чейже і тота сторона має якісь права, а тоті права мусять бути сильнійші, коли по рускій сторонї стояло аж кілька осіб проти одного Полака. Щож до засуду клієнта п. Лезера за обиду чести, то нам здає ся, що п. Лезер поповнив в своїм дневникарскім донесеню — кажім делїкатно — неточність, бо коли суд засудив п. Соболевского за обиду чести, то певно не за те, що подав п. Лезер, а за щось друге: або за неправди в донесеню, або за зневажливі слова, яких мабуть допустив законурічений шовініст супротив судиї. Тому то трохa негарно „перекрутити“ справу на своє, на те, аби підбунтувати польску публичну опінію проти властий і Русина судиї....

— **Від комітету учительского віча.** На фонд вічевий руских учителїв прислало 36 учителїв жертви загальну суму 87 кор. 60 сот. З того видано на друки і посилки 47 кор. 70 сот.; остає на дальші видатки 39 кор. 90 сот. — Просить ся Вповн. учителїв о дальші датки. — Запрошеня розсилаєсь лиш п е в н и м і с ь в і д о м и м Русинам. Мужі довіря повинні все мати на оцї кому роздають запрошеня. Хтоби однак не міг дістати запрошеня, нехай приїжджає без него і заголосить ся день перед вічем в комітеті (в Бурсї при ул. Вірменьскій ч. 2, в котрій будуть мали участники приміщеня) а одержить карту вступу. Товаришї учителї, котрі рефлектують на приміщеня звольнять удати ся прямо з двірця до бурси при ул. Вірменьскій ч. 2 (найближша стация електричного трамваю при віденьскій кавярнї а кінного при міськім театрі). Товаришки учительки найдуть приміщеня в інтернатї дівочім при ул. Сави ч. 3 (бічної від улицї Куркової). При тій нагоді просить комітет П. Т. товаришів і товаришок взяти також конче участь в загально-краєвім вічу, яке відбуде ся 16 і 17 липня і буде радило над загальними потребами учительства. — За комітет *А. Борковский, А. Стефанович, Ол. Дуговичъ, Антін Кашм, Партемій Данчул.*

— **Як у нас попирає ся краєвий промисл.** В Комарнї находить ся від довшого часу ткацке товариство, що управляє ткацкий промисл і отворило навіть школу ткацтва. Давнійше розвивав ся сей промисл в Комарнї доволї гарно, однак від коли за міністерства ґр. Баденього відобрано товариству доставу для ц. к. фабрик тютюну полотна до пакованя, товариство почало упадати. А вже зовсім до руїни привела его ткацка школа. Коли тоту школу засновано, бурмістр Комарна д-р Якаїньский на загальних зборах ткачів внев'язував, що школа буде удержуватись коштом краєвого видїлу і повіта, а товариство мало бути лиш адміністратором. Тимчасом зійшло на то, що школу мусїло удержувати само товариство і на ту цїль затягнуло довги, котрі тепер не має звідки сплатити. Супротив того ткацкому товариству разом зі школою в Комарнї грозить цїлковитий упадок, як-раз тоді, коли зі всїх сторін роздають ся оклики: ратуйте ґрунтовий промисл! — *С. С.*

— **Інтересна статистика.** Міністерство рільництва оголосило статистику про виспід жита в поодиноких краях Цісаґтавії за минулий рік. З тої статистики варто вибрати деякі цифри, котрі показують, що ми землї маємо досить, та не вміємо на нїй ґаздувати. Так пересїчна видатність збіжа в Цісаґтавії виносила з одного гектара в р. 1903: пшениці — 11·9 q., жита — 11·4 q., ячменю — 13·3 q., — вівса — 10·2 q., кукурудзи — 12·2 q. Натомість у нас в східній Галичині видав гектар землї: пшениці — 7·9 q. (менше о 4 q.), жита — 5·9 q. (— 5·5 q.), ячменю — 7·4 q. (— 5·9 q.), вівса — 5·5 q. (—4·7 q.), кукурудзи — 10·2 q. (— 2 q.) Навіть у західній Галичині видатність збіжа була більша, як у нас, хоч там так засібної і придатної під управу землї не найде а й на всю Австрию у нас земля числить ся до найлїпших. Та не тілько в видатности на вагу показало ся наше збіже найнужденнійшим але також що-до своєї якости. Збіже дїлимо що-до якости на придатне на продаж сьвітову (значить на вивіз) і нездатне а в тім зглядї було здатного збіжа: нижно-австрийского 90·1%, ческого 90·2%, моравского 82%, східно-галицкого 75%. Значить ¼ часть збіжа з торічних жнив була у нас нездатна на продаж і мусїла або остати ся на власний ужиток або бути продана на місци за писну цїну. Ось що значить, коли хлїборобский стан не може наломити ся до вимогів новочасної господарки і ґаздує по старому, так як наші „дїди і прадїди“.

— **Конґрес „Армії спасеня“.** В Льондонї відбував ся тепер конґрес одної з інтернаціональних орґанізацій, яку заложив ґенерал Вілїям Бот, а яка зове ся „Армією спасеня“. Сю інституцию заложено перед 25 роками. З початку ограничала ся вона на тім, що уряджувала проповіди під голим небом на всяких публичних місцях. Тепер в се товариство сильно з'орґанізоване, розпоряджує великими засобами ґрошевими і висилає до всїх майже країв земской кулї більше як 6000 делеґатів. Приклонників сеї науки числять тепер на мілїони. Число приповідий, які на рік виголошують члени Армії доходить до 1½ мілїона. На конґрес з'їхало ся дуже много учасників зі всїх сторін сьвіта. Ґ та Мурани, Японці, Хінці, Індияни, Ляповці, Гіндуси і ин. Мущини і женщини — яко делеґати носять на турбанах, капелюхах і шапках букви „S“ (Salvation). Армія має за цїль впливати в напрямі соціально-релїґійнім на найбідніїші верстви суспільности. Дїяльність сьвоє проявляє ся в тім, що будують для робітників помешкання, дешеві та вигідні добродійні заведеня, удїляють всяких порад, а також опікують ся материяльно і морально зґанґринованими і здеморалїзованими шумовинами суспільности і в тім напрямі праця „Армії спасеня“ має вінчати ся незвичайними успіхами.

— **Загадочна хороба.** Загальну увагу викликав в Відни в лїкарских кругах виспід обдукциї, яка відкрила якусь невідому доси хоробу крови, або проводу кровного. Один молодий чоловік именем Вайс заслаб і его хоробу означено яко тиф, однак пізнійше змінено діяґнозу. Коли він помимо лїкарскої помочи помер, тоді первовидні поваги Відня з кругів професорских, що брали удїл в конзилїюм, зажадали секциї тїла, а виспіди сеї секциї показали ся неґативними. Цїла отся подія, здає ся, вказує на якусь нову хоробу крови.

— **Дрібні вісти.** Адміністрациїний трибунал рішив оподі на відклик одної учительки, що всїм учителькам в австрийских границях прислугує виборче право. — П. Мариян Юркевич, судовий адюнкт в Заболотові, одержав у львівскім університеті степень доктора прав. — Вязничним дозорцим Вітковскому і Шевчикови у Львові за зловленє звіского убийника Вержхолка міністерство війни видало декрет і признання і удїлило по 100 К нагороди.

— **Преосьвященний др. Григорий Хомишин** виїхав на довший час в сторони залїщицкого деканату.

— **„Подільска Рада“ в Тернополи** скликує по поводу страшної пригоди в тамошній ґімназиї на день 15 с. м. віче, котре відбуде ся в сали „Міщаньского Брацтва“ о 10 год. перед полуднем з отсим порядком дневним: 1) О руских ґімназиях взагалї а тернопільскій спеціяльно. 2) Відчитаня виготовленого меморіялу і ухваленя відповідних резолюциї. З огляду на важність справи просить ся о численну участь. — *Видїл.*

— **До Вп. Родимців в Камінецкім повіті!** Щоб подати спроможність підготованя селяньских учеників до середних шкіл без більших клопотів і прикростий для родичів, постановив видїл філії товариства „Просьвіта“ в Камінцї струм. з початком шкільного року 1904 отворити в себе „С е л я н ь с к у Б у р с у“ в котрій знайшли-б дешеве праміщеня і опіку талановиті та охочі до науки хлопці. До бурси будуть приняті ученики рускої народности, сини членів товариства „Просьвіта“ на отсих условинах: Цїле удержаня в бурсї від одного ученика виносить місячно 13 к о р о н. Ті-ж родичі, що не будуть могли оплатити повної належитости готівкою, за доплатою 4 кор. місячно з'обовяжуть ся письменно доставити річно для одного хлопця в натуралїях: 3 кірцї бульби, 3 квертки пшеничної муки, 1 квертку ячмінних круп, 1 квертку шпона, а крім того на місяць фунт солонини і тижднево 2 бохонці хлїба. Один талановитий, пильний, убогий ученик дістане цїле удержаня в бурсї безплатно. Поданя о приняте до бурси з шкільним сьвідоцтвом ученика і з посьвідченєм року його уродженя належить вносити до видїлу філії тов. „Просьвіта“ в Камінцї с. р. по день 15-го серпня н. ст. 1904. Тож чесні родичі старайте ся як найчисленнійше заповнити бурсу своїми здібними до науки синами, щоб здібність їх не змарнувалась на селї, лиш, щоб з часом принесла Вам потїху і відраду на старші лїта а рідній вітчинї — хосен! Від видїлу філії тов. „Просьвіта“ в Камінцї струмиловій. — *О. Цеславский* голова.

— **З Підгаєць.** Дня 14 липня точно о год. 5 вечер відбудуть ся в комнатах тов. Родина (ринок дім Готесмана) перші загальні збори в цїли основаня „Народного Дому“ в Підгайцях, на котрі має сим честь просити всїх сьвідомих Русинів — *Видїл філії Просьвіти.*

— **В золочівскій ґімназиї** вписи до I класи на шкільний рік 1904/5 відбудуть ся дня 13 липня по полудни і 14 липня перед полуднем. Письменний іспит відбуде ся дня 14 липня по полудни а іспит устний 15 липня перед полуднем.

— **В IX роковини смерти Михайла Драгоманова** устроюють Українці-абітурієнти учительскої семинарії в Чернівцях, у суботу, 16 липня 1904, в касиновій салї у Вашківцях н. Чер. К о н ц е р т з слїдуючою програмою: 1. Промова проф. д-ра Осипа Маковея. — 2. Драгоманов-Людкевич: „Поклик до братів Славян“, муж. хор у супр. форт. — 3. Йозефович: „Konzert“ C-moll, відграє на фортепянї сам композитор. — 4. Шевченко-Лисенко: „Іван Гус“, муж. хор у супр. форт. — 5. Beriot „Konkert IX“, відграє учитель О. Маґас на скрипцї в супр. форт. — 6. Федькович-Нижанковский: „Нова Січ“, муж. хор у супр. форт. — 7. Шевченко-Нижанковский: „Минули лїта молодії“, тенерове соло учит. М. Дашкевича. — 8. Шевченко-Вілинковский: „Каменярі“ в супр. орхестри й форт. — Хором управляти-ме тов. К. Томорук. Акомпанїювати буде проф. муз. І. Ю. Йозефович. По концертї відбуде ся вечерок з танцями. Вступ від особи 2 корони. Візитовий стрій. Початок о 7½ год. вечером. Чистий дохід призначений на „Січовий кіш“ у Вашківцях н. Чер.

— **З Зборова.** Ві второк дня 12 с. м. (день св. Петра і Павла) відбудуть ся рішучо і невідклично в Зборові „Народні Вечерниці“ в память 43 роковин смерти Тараса Шевченка з добірною програмою. Початок точно о год. 7 вечером. Дохід на будову „Народного Дому“ в Зборові. Комітет має надію, що дохресна інтеліґенция, як і селяни, являть ся як найчисленнійше на тім першім народнім сьвятї в Зборові.

— **Дирекция Спілки для господарство і торґов і в Перемишли** радить щиро кождому хліборобови не купувати штучних навозів у Жидів, а рівночасно остерігає перед всякими аґентами і цїнниками штучних навозів, в котрих дуже не ясно подають ся надзвичайні опусти і користи. Сеся наша пересторога як раз на часі, коли посїдаємо в руках цїнники штучних навозів різних фірм з шумними похвалами і неченими користями, обчисленими лише на несьвідомість і легковірність покупна. Всїми силами стараємо ся охоронити наш нарід від визиску, а від вас П. Т. хліборобів залежить, чи схочете користати з нашої щирої ради. Дотепер на похвалу наших П. Т. хліборобів зазначуємо з вдоволенєм, що горнуть ся під кличем „Свій до свого“ до нашого товариства і маємо вже численні замовленя на штучні навози. Тим, котрі не зголосили ся ще о навози радимо не ґаятися, бо в серпни і в початках вересни задля руху войска буде дуже трудна достава навозів в деякотрі околиці. — Найкористнійше закупно навозів в цїлими ваґонами, що дуже легко приходить там, где суть Крамниці і Читальні. — О навозах і їх ужитю поучав докладно наша книжочка „Где що проґрунта і навози, котру висилаємо безплатно за надісланєм нам готівкою 30 с. або марками почтовими. — *Дирекция.*

— **Подяка.** „Товариство Міщаньска Родина в Городенці“ складає сим сердечну подяку Сьвітлому Головному Видїлови Товариства „Просьвіта“ у Львові за щедрий дар 76 книжок на заложенє бібліотеки нашого Товариства. — *М. Лавренко* голова Товариства.

— **Філія товариства ґімнастичного „Сокіл“ в Комарні** засновано на статутах „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **Оповістка.** Заповіджені концерти, що мали відбутись в липни і серпни сего року в Любіни, Трускавци, Криницях і Щавницях під мою дирїґентурою, задля важних причин відкликую. — *Теодор Посїчанський.*

— **Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів** оповіщує: з днем 10 с. м. отвирає ся в Побочу телефонічну стацию, уладжену в цїлях надавання і відбиранє телеґрамів в фабрицї циґаретового паперу Жиґмонта Візера і получено її з ц. к. почтовим і телеґрафічним урядом в Сасові.

З штуки і літератури:

— **Конкурс.** Для заохоти і побудженя до праці на полї музики наших композіторів оголошуємо отсим к о м п о з и т о р е с к и й к о н к у р с на таких условинах: I. Надіслана праця може бути а) твором сольовим, б) хором мужеским або мішаним в супроводї оркестри або фортепяна, в) хором а capella. Вибір теми довільний. II. Композиция може бути довільного, однакож що найменше такого обему, щоби вистарчила на виповнене одної точки програми концерту. III. Преміованими можуть бути лише зовсім нові і оригінальні твори муз., що ще нїде доси не появились друком, анї не були виконувані. IV. Реченець надісланя партитури установлений до кінця жовтня с. р. Адресувати належить до тов. „Львівский Боян“, ул. Вірменьска. V. Ноти повинні бути писані четким письмом і чужою рукою, а до посилки належить долучити свій адрес в осібній запечатаній конвертї. VI. Премії за найлучші три композиции, котрі яко такі сквалїфікує спеціяльна комісия хорів, виносять 70 К, 50 К і 30 К; непреміовані, а мимо то добрі композиции (за згодою авторів) відпише наш Боян і відсьпіває при нагоді найближших концертів. Від видїлу „Львівского Бояна“. *Р. Зарицкий* голова, *З. Садовский* секретар, *Н. Волошин* дирїґент.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

— **Книгарня Наук. Товариства ім. Шевченка** повідомляє, що вже вийшов І. том Істориї України-Руси Ґрушівского! Ціна в оправі 8 к. 50 сот. При заголошуваню просимо подавати барву попередно закуплених томів!

Переписка Адміністрациї.

Вп. О. На. въ Ів. Тепер вплачено за червень а не липень. Д. Го. в Др. До кінця липня належить ся нам ще 4 К. — І. Фль. в Де. За 3 квартал прийде нам ще 4 К. — С. Хм. в Зо. Тепер вплачено лиш до кінця цьвітня. — І. Ки. в Ко. Тепер вплачено лиш по конець 2 кварталу. — П. Ґу. в Со. Годять ся. — І. Че. в Пі. За 2 квартал належить ся нам ще 4 К. — Е. Ти. в Кі. За 3 квартал прийде нам ще 2 К. — А. Сл. в Ру. Тепер вплачено лиш до кінця 3 кварталу. — Хв. Тов. „Родина“ в Пі. Тепер вплачено лиш за 2 квартал. — Вп. В. Ґа. в Па. п. Ву. Годять ся. — Хв. Тов. „Січ“ в Пе. Тепер вплачено по конець червня. — С. Ле. в Са. нов. Тепер вплачено за червень а не липень. — Е. Се. в Ст. Тепер вплачено лиш за червень. — С. Со. в Фль. Тепер вплачено за май а не червень. — І. Ол. в Ча. За біжучий квартал належить ся нам ще 6 К. — Ґ. Ле. в Пі. Тепер вплачено на цьвітень а не липень. — Н. Бу. в По. су. До кінця року прийде нам ще 5 К. 80 с.

— **На бурсу руского товариства педаґоґічного у Львові** зложили жертви (в коронах) під цьвітня до липня слїдуючі добродії: о. Зацерковний з Водник 4·80, о. Сильвестер Богачевскій з Побужа від себе і парохіян 12, о. Доварович з Борынич 10, учасники з'їзду матуристів з року 1879 100, Ізаак Пляпер учитель у Львові 10. На соборчику в Цепей Всеч. оо. деканату куликівского зложили отсї датки: о. Телесницкий 2, о. Жарский 4, о. Яросевич 0·50, о. Грушевич 2, о. Карпевич 2, о. Педех 2, о. Козак 3, о. Метеля 2, о. Кмит 2, о. Мусій 2, о. Гура 3, о. Іванець 5, о. Мацюрак 1, о. Плесецкий 1, о. Набак 1, о. Саламон 2. Всїм добродіям складає щиру подяку і просить на будуче не забувати на нашу бідну молодіж — *Комітет бурси рускою товариства педаґоґічного.*

— **Заряд „Селяньскої бурси“ в Яворові**, що стоїть під управою філії „Просьвіти“, подає до відома, що прийме на рік шкільний 1904/5 до бурси 12 до 15 хлопців селяньских дітий. Родичі, котрі хотять уміститн свої дїти в бурсї, мають зголосити ся до заряду бурси в Яворові устно або письменно до кінця липня с. р. Виживленє за одного хлопця визначає ся на 15 К місячно, котре може бути зложене в части в натуралїях. Кромі того кождий хлопець має зложити 2 К на потреби бурси, мати 3 пари біля, чоботи, подушку і коцик. Бурса дає хату, харч, опіку домову, поміч в науці а по можности й книжки. Цїль бурси є: улекшити селяньским дітям уконченє школи народної в Яворові і приготовити їх до вступного іспиту до шкіл середних. Заряд бурси в домі Вп. Куколя. — *Заряд.*

Надіслане.

Спілка для господарства і торговлї в Перемишли поручає під найкористнійшими условями суперфосфати, томасину і инші штучні навози. Які суть потрібні навози і як їх уживати, поучає докладно книжочка „Де що про ґрунти і навози“ котру Дирекция висилає за надісланем готівки, або в марках почтових 30 сот.

Всякі поради і цїнники висилає ся безпроволочно. 488 2—15

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корниктів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Лиманівській ч. 19. А від 11—12 і від 4—5.

299 4—19

Маю честь повідомити Всечесайше Духовеньство і чесні громади, що великий вибір церковних знарядів як чаш, павуків, лїхтарів, хоругов, фан, посїдаю на ярмарку в Улашківцях по дуже дешевих цїнах. Товар дуже гарний. Осьміляюсь просити Всечеснійше Духовеньство і чесні громади о ласкаве користанє із сеї нагоди. — *Петро Дутковичъ.* 708 2—2

Др Болеслав Ґержабек

директор шпиталя в Гусятинї, повідомлює всїх приватних хорих, котрим велїв зголосити ся до другої консультациї в часї межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїзджаю на 15 днїв з Гусятина. Отже хорі могуть зголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 469 5—6

Ч. 2316.

Оголошенє конкурсу.

Повітовий виділ в Камінцї струмиловій розписує сим конкурс в цїли обслуженя провізоричної посади концептового урядника, адюнкта, з платнею річною 1200 корон. Услівя: 1. Горожаньство австрийске. 2. Вік низше 40 лїт. 3. Відповідна кваліфікациї і студиї. 4. Докладне знанє обох краєвих языків в слові і письмі. Правники мають перщеньство. Власноручно написані подана містячі начерк житя кандидата, мають бути тут вношені найдальше **до 18 серпня н. ст. с. р.** 491 1—2

З Повітового виділу в Камінцї струм. 3 липня 1904.

Найновійші переписні листки

Шевченко: „Гамалїя“ 6 гарно виконаних карт 60 сот.
Шевченко: „До земляків моїх“ 6 гарно вик. карт 60 сот.
Шевченко: „Наймичка“ 8 гарно виконаних карт 60 сот.

поручає 472 4—5

Антикварня Ґрунда

Львів, улиця Театральна ч. 16.

БРУСНИ. — БАБКИ.

НА ЖНИВА!

КОСИ і СЕРПИ

Для краєвиць опуст.

поручає

Народна Торговля

у всїх своїх складах

Коси: 50 цм. по 1 К, — 60 цм. по 1·20 с. — 70 цм. по 1·40 К. **Серпи:** ковальські по 50 сот. фабричні по 60 сот. 463 4—10

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклады; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярнї, пивярнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумційних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентоване до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявить приступленє до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вилатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Сим поручаємо Внов. панів Петра Сенюту, руского артиста маляря, заменшкалого при ул. Янівскій ч. 11 А у Львові і Евстахія Щуплякевича, артиста-різьбаря, властителя різьбарско-столярскої робітні, замешкалого при **ул. Батория ч. 32 у Львові**, котрих роботу знаменито виконану в церкві добрянскій ми оглядали з великим вдоволенєм.

За церковний комітет *о. Р. Шепаровичъ*, парох в Добрянах.

Прегарну роботу в Добрянах вносте згаданих Панів артистів ми бачили і можемо їх сьміло припоручити кождому.

О. А. Поляньскій декан.
О. Петро Шанковскій совітник.
О. А. Добіцкій. 353 9—10

Для вигоди

Внов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в пієт риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яривою і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Руські списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
ул. Трибунальска ч. 12.

79

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Десерові овочі

знаменитий товар, що день сьвіжо рваний і пакований. 5 кґ. красні великі морелї К 4. Оплатно до кождої почтової стациї висилає **Герман Вайс**, jun. Expo thaus Munkacs Ungarn. 489 1—1

На премії!

Поручаємо 30 еґземлярів ріжних чисел „Зорі“ (кожде число становить цїлість) лише 2 корони разом з пересилкою. Адреса: *Адміністрация „Зорі“ в Коломиї.* 445 5—6

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Внов. сьвященників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по сьлїдуючій цїні:

1.	Фінляндия і Сахара . .	44	сот.
2.	Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старші Богомільці“	36	„
3.	Житє св. о. Николая . .	40	„
4.	Пасїка.	70	„
5.	Про лучбу ґрунтів або комасацию	80	„
6.	Спартак, провідник римских гладіаторів . . .	90	„
7.	Гетманьскі свати . . .	50	„
8.	На послухане до Відня .	40	„
9.	Оверна	40	„
10.	Від чого вмерла Мелания .	40	„
11.	В глухім кутї	40	„
12.	Сотні роковини народного письменьства Руси-Украйни	52	„
13.	Цїкаві розмови про держави і народи Европи . .	60	„
14.	Батько Петро і его дїти .	40	„
15.	Дещо про молоко . . .	40	„
16.	Фармазони і поезиї Ю. Федьковича	60	„
17.	Абрагам Лїнкольн . . .	50	„
18.	Горить	60	„
19.	Як чоловік боре ся з природою	90	„
20.	Під морскими хвилями . .	40	„
21.	Кілька рад і пересторог для хліборобів	45	„
22.	Про обірник і инші навози	60	„
23.	Істория України-Руси (з образками)	30	„
24.	Молитвеник народний а) звичайній оправі . . .	60	„
	Молитвеник народний б) лучшій оправі	80	„
25.	Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з футералом . . . . . 1 К	80	„
	б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом 2 К	80	„
	Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес“ на велиновім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер. 3·60		„
	б) такій самій з клямр. 3 К 60		„

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітлих Рад шкільних, Внов. сьвященників і катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу Товариства „Просьвіта“, шкільною правописсю, призволені Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені, можна купити в канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10 по сьлїдуючій цїні:

1. Фінляндия і Сахара . . 44 сот.
2. Повістки („Тїточка Ганна“ і „Два старші Богомільці“ 36 „
3. Житє св. о. Николая . . 40 „
4. Пасїка. . . . . 70 „
5. Про лучбу ґрунтів або комасацию . . . . . 80 „
6. Спартак, провідник римских гладіаторів . . . 90 „
7. Гетманьскі свати . . . 50 „
8. На послухане до Відня . 40 „
9. Оверна . . . . . 40 „
10. Від чого вмерла Мелания . 40 „
11. В глухім кутї . . . . 40 „
12. Сотні роковини народного письменьства Руси-Украйни 52 „
13. Цїкаві розмови про держави і народи Европи . . 60 „
14. Батько Петро і его дїти . 40 „
15. Дещо про молоко . . . 40 „
16. Фармазони і поезиї Ю. Федьковича . . . . . 60 „
17. Абрагам Лїнкольн . . . 50 „
18. Горить . . . . . 60 „
19. Як чоловік боре ся з природою . . . . . 90 „
20. Під морскими хвилями . . 40 „
21. Кілька рад і пересторог для хліборобів . . . . 45 „
22. Про обірник і инші навози 60 „
23. Істория України-Руси (з образками) . . . . . 30 „
24. Молитвеник народний а) звичайній оправі . . . 60 „
Молитвеник народний б) лучшій оправі . . . . 80 „
25. Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес“ на звичайнім папери в оправі а) полотняній з футералом . . . . . 1 К 80 „
б) шкіряній з позолоченими берегами і футералом 2 К 80 „
Великий молитвеник „Хваліте Господа з небес“ на велиновім папери в оправі а) шкіряній з позолоченими берегами і футер. 3·60 „
б) такій самій з клямр. 3 К 60 „

Замовленя полагоджує ся відворотною почтою.

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарскими як взірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всяким диететичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 4—?

Панночки приготовляючі ся до кваліфікациного іспиту, найдуть дешеве, вигідне уміщенє. 493 1—1

Пошукую занятя до шитя біля і сукнї на село. Адрес: Львів ул. св. Юзафата ч. 12. 494 1—2

Пошукує лекциї на час вакацийних ферий: „Учителька“ poste restante Янів коло Теребовлї. 492 1—3

Самітна особа в середнім вїці, розумів ся добре на господарцї, глядає посади у сьвященика-вдівця, ул. Мицкевича ч. 18, партер, Львів, Зелїньска. 490 1—3

Хлопець 15-лїтний з інтелїґентного дому, з укінченою IV кл. нормальною, глядає місця в корінній торговли. Близшу відомість подасть парохіяльний уряд в Вільках мазовецких п. п. Гіїче. 471 3—3

Правник з IV року поїде на час вакацийний на лекцию, — однак лише **в гори.** Винагороди жадної, кромі звороту коштів подорожи. Зголошеня під „Правник“ приймає ласкаво Адміністрация „Дїла“. 479 3—5

Студент фільософії III р. б. відзначаючий ученик в ґімназиї, пошукує лекциї на село. Услівя дуже приступні. Зголошеня в Адміністрациї „Дїла“ під буквами M. C. 483 2—3

Учителька по іспитах глядає лекциї на час ферий. Приспособить до іспиту вступного до ґімназиї, семинарії і до кваліфікациї. Адреса: *Табак Синевідско вижне.* 484 2—6

Старша женщина вдова по урядинку, Русинка, розуміюча ся на кухни і господарстві, пошукує заняття у вдовця старшого (сьвященика.) Адрес: Poste restante Родатичі M. M. 485 2—3

Глядає місця півець церковний, з добрим теноровим голосом, умїючий провадити хор, жонатий, лїт 27. Адреса: *Семен Гура* в Щуровичах. 482 2—3

Знаменитий МІД

десеровий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 клґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на вигляд шкіри [робить нїжною і відмолоджує]. Безплатно брошурка д-ра Цесельского о меді. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний 346 учитель *в Івальчанах.* 17—20

М. Нас, *Львів, Шпитальна ч. 28,* поручає свій великий набір всякого рода повозів, нових і уживаних, приймає повози до переховання, в комісе до продажі і до заміни або купує за готівку. Поручає також до пічвань елеґантні екіпажі з білими кіньми із цїсарскої стайнї в уміркованій цїні. Дякуючи моїм Внов. відборцям за дотеперішну память, прошу о ласкаві численні відвідини. 347 3—3

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкнени місячні	„ „	5	„
Інвентар довжників	„ „	5	„
Інвентар вкладників	„ „	5	„
Інвентар уділів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
Книга лїквідациина	„ „	10	„
Книга вкладок щадичн.	„ „	10	„
Книга уділів часньских	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„ „	10	„
Зголошенє о позичку штука	„	2	„
Вякше умерена позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім“** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потрібує сїчкарнї і плуга, звертаємо увагу Всч. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СЇЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарні	**ССХ**	двоножкові з 1 колесом	по кор.	54·00
„	**ТН**	триножеві з 2 колесами	по кор.	56.00
„	**ТН**	чотироножеві 2 колесами	по кор.	59.00
Плуги ковальскі		з колїсницею	по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарні дістають ще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 453

Миколи Лисенка

портрет

Ювилейне виданє

артистично виконане

за 50 сот.

замовляти можна

в ТОВАРИСТВІ

ДЛЯ РОЗВОЮ РУСКОЇ ШТУКИ

Львів, Ринок ч. 34.

На пересилку долучити треба 23 сот.

37 12—?

Рух залїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави руской 7.30.
„ Підволочиск 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Ряшева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзця 5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзця 10·50.
„ Тернополя 10·35.
„ з Підзамча 10·52.
„ Чернївців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Ряшева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави руской 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский північний від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздною (*), поспішні поїзди тевтим друком. — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, площа Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформациї удїляє і продає всякі білєти на розказаня їзди інфор. бюро ц. к. держ. залїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поклонитись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 142. Львів, Субота 26 Червня (9 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Каролі Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Гуртовці вчерталь ся лише за попередньою застереженки. — Рекламації неоплачені вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а з рубрики „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

З тижня.

[*Політичний огляд.*]

Як само собою розуміє ся, пишучи про сьвітові події минувшого тижня треба передовсїм зупинити ся на війні японьско-російській. Війна тота тягне ся вже пять місяців і ще богато разів „земля оберне ся довкруги своєї оси", поки оружний бій російского велита з японьским сьмільчаком дійде до кінця. На разї Японцї все ще розвивають свій плян і не осягнули доси ні одної з намірених остаточних цїлий. Їх цїль: занятї Порт-Артура і забезпечити окупацию Кореї а до сего вони зробили доперва початки. Акция забору Порт Артура о стілько добре розвивав ся, що російска фльота з Порт Артура є майже знищена а надїї на успішну оборону портартурскої ескадри рештою російскої фльоти мабуть не оправдають ся, бо до сего требаб владивостоцкій ескадрі справити ся з японьскою фльотою в отвертім бою, а на таку акцию владивостоцка ескадра за слаба. Числити-б еще можна на поміч російских ескадр з европейских портів, але поміч тота є дуже проблематична, бо на доплив помічних кораблїв требаб заждати еще що найменше три тижнї а Японцї, видячи небезпеку, ужинають всїх сил і пожертвують тисячі війска, щоб Порт Артур вже перед тим був в їх руках. Що до забезпеки окупациї Кореї, то тут потреба виграних на суші в Манджурії, та що-до сего не дасть ся на разї нїчо о передсказати. Навіть голоси военних знатоків не мають тут вартости, бо для проґнози треба знати передовсїм дуже добре 1) терен і 2) дислокацию війск, а в обох сих напрямах доносеня кореспондентів суть невистарчаючі і подекуди навіть балямутні та неправдиві. Не знають також знатоки мілїтарної штуки, яку ролю в битві і движеннях війск можуть — і після плину Японцїв мають мати — дощі, що тепер потоками води заливають Манджурию, так що результат тих всїх непевних і незвісних обставин не дасть ся означити наперед а опінїєю оглядного справоздавця і референта мусить бути — „виждати фактів".

Та про війну японьско-російску не лиш длятого треба згадувати на першім місци, що вона сама собою є найважнїйшою подїєю хвилї на міжнародній аренї, але також тому, що ся війна починає також щораз сильнїйше відділовувати на всї біжучі події в міжнародній политицї. Так в послїднім часї до трактату англїйско-французького прилучили ся ще дві ново навязані комбінациї політичні: між Німеччиною і Англїєю — раз, а по друге між державами балканьского півострова, на яких безсумнїну видко слїди впливів запутання Росиї на азиїскім Сходї. Про б а л к а н ь с к и й союз ми вже писали. Три володарі Балкану: король сербский, князь болгарский і чорногорский заключили з собою договір, котрого дїйсного змісту сьвіт політичний незнає але котрого повна зразжує вже наперед его цїль і значінє. Звеном єднючим три слабенькі державки був 1) страх перед Австро-Угорщиною, котра грозила походом на Митровицю, і 2) брак противаги зі сторони Росиї обезсиленої війною з Японом. Нинї всї розумїють, що союз трох балканьских державок мав на метї покласти загату аґресивним змаганям Австро-Угорщини на Балканї з одного боку, з другого-ж приперти до муру Туреччину, так що союз трох державок по своїй суті мусить бути конвенциною мілїтарною на случай війни, дарма, що слабкі впрочім правительства балканьских державок запевнюють, що між Петром а Фердинандом „нїчого не було" та що їх порозуміня мало виключно характер торгово-економічний. Союз трох балканьских державок є фактом довершеним й справедливо оцїнюють его австрийскі політичні круги, коли характеризуючи, назвали его: оборонним проти Австро-Угорщини, зачіпним проти Туреччини.

В связи з війною на сході стоїть також друга многозважна подія межинародної політики — з ї з д а н ґ л і й с к о г о к о р о л я Едварда з н і м е ц к и м ц і с а р е м Вільгельмом. З'їзд той наробив богато крику в европейскій пресї, але ширші політичні круги доси не знають і довго що не будуть знати, що раджено в Кель. Коли одинак взяти на увагу тактику англїйскої дипльоматиї практиковану вже від довшого часу, то можна на певно сказати, що головною темою розмови була мирна акция на случай закінчення російско-японьскої війни. Англїя знає, що в Манджурії і під Порт Артуром почуть ся також і ві інтереси, але щоб тоті інтереси добре упевнили ся, на те треба інтервенциї европейского концерту, котрий — як небудь і випаде війна — має полагодити справу на користь „незтральних" і „прихильних сусїдів". Тактику мирної інтервенциї практикувала вже Англїя здавна а тактика тота все виходила на ві користь. Досить лиш згадати трактат в Льондоні, що запер Босфор і Дарданелї, трактат парискій і берлїньскій! Але для успішної інтервенциї „концерту" в теперішній японьско-російській війні треба згоди еще одного чинника: Німеччини, котра також має свої інтереси на близшім Сході і котра дуже охотно приступить до порозуміня на основі „do ut des", коли буде могла при тій нагоді також поживити ся коштом „дорогого сусїда". Ось чому „приятель мира" король Едвард взявся за відповідне поговорити собі з другим „приятелем мира" цїс. Вільгельмом і чому Росия, прозумівши письмо носом, дала сейчас відповідь: нїякої „дружної" інтервенциї не принимає ся, а Росия на случай потреби порозумїя ся вже сама з правительством в Токіо! Атже Росия дуже добре знає, чому переговорюють і чого бажають собі непрошені „прихильники мира", бо за інтервенцию европейского концерту вона заплатила вже кілька разів своєю шкірою — в Льондонї, Парижи і Берлїнї...

Ось тілько справ в оглядї тижневім було-б до занотовання з міжнародної арени. Та остають ся еще деякі важнїйші події із внутрішної політики. Тут належать особливо події в Австро-Угорщинї, в Німеччинї і у Франциї.

Австро-Угорщина занята тепер, як звісно, скріпленєм своєї армії і фльоти і є то головна акция, до якої забрала ся тота держава в послїднім часї. Деякі лучать збросня Австро-Угорщини з війною японьско-російською, але більше здають ся мати рацию твердженє, що збросня австро-угорскої монархії є відповідию на таке-ж збросня Італії і на відносини на Балканї. Австро-Угорщинї стоять однак на перешкоді в ей внїшній політицї ей спори національні, котрі принимають що-раз то небезпечнїйший характер. В Ціслїтавії правильне житє конституційне на довго, здаєсь, загальмоване а еще гірше стоїть справа на Угорщинї, де саме того тижня вибухла обструкция проти цїсарскої лїсти а в відношеню до Ціслїтавії видвигнено програму повної независимости Угорщини і Los von Oesterreich".

В Німеччинї вся увага звернена тепер на борбу з Поляками. Як-раз в послїднім тижни ухвалено там в прускім соймі, помимо завзятої опозициї польских послів, новий виїмковий закон, який має на метї виключити польский елемент від набуваня ґрунтів парцельованих кольонїзацийною комісією. В законї сказано, що правосильно набуте таких ґрунтів може наступити тілько за дозволом президента реґенциї, а що Поляки такої — так сказати — концесиї на купно нїколи не одержать, о тім годї й сумївати ся. З разу в боку Поляків був проти того нового виїмкового закона великий крик, але він тепер притих, бо по розвазї прийшли польскі політики до переконаня, що „чорт не такий страшний, як его малюють". Передовсїм закон не відносить ся до таких контрактів купна, де набуте наступило при частинних парцеляциях, отже там Поляки будуть могли і дальше набувати землю без всякої перешкоди. Дальше Поляки будуть могли викуповувати ґрунти від самих німецких кольонїстів, а вони то певно зроблять, коли закон виключає їх від иншого набуваня, при загальних парцеляциях. Вкінци Поляки потїшають ся еще тим, що під оглядом національним вони все таки і при тім законї виграють і елемент польский посуне тим живійше до міст — як се вже й доси дїяло ся — і завдасть там Німцям ще більші втрати нїж по селах. Тому-то і в кругах німецких не видко тепер одушевлення з рішеня сойму, а жалують ся також прускі юнкри, котрі боять ся, що по виключеню частини набувань і зменшеню попиту цїн на ґрунт обнизить ся і вони будуть наражені через те на матеріяльні втраты.

У Франциї подїю дни є реферат комісиї „в справі Картузів". Комісия найшла, що правительство Комба в зовсїм невинне в намірених перекупствї, та що супротив того атаки націоналістів не мали найменшої основи. Тріюмфувати з того висліду комісиї може тілько Комб і его радикальне правительство, котре тим сьмілїйше забере ся до очищування шкільництва з впливів клерикалїзму і до переведеня дальшого розділу церкви від держави.

Важний прецедент.

Вчера донесли ми коротко, що адміністрацийний трибунал признав учителькам виборче право. Ся вість вимагає пояснення і доповнень. Отже справа має ся так:

В містї Затци (Saatz) в Чехах відбували ся вибори до г р о м а д с к о ї р а д и. Один виборець жадав від реклямацийної комісиї, щоби до лїсти виборців з другого кола вписано також учительки. Коли сему жаданю не вдоволено, він вніс жалобу до адміністрацийного трибуналу, указуючи на те, що в законї громадскім нема жадної згадки про учительок, бо в тім часї, коли закон укладано, учительок ще й не було; отже треба вдумати ся в інтенцию закона, а тою інтенциею не могло бути нїщо инше, як дати при виборах голос взагалї учительству.

Адміністрацийний трибунал під проводом ґр. Шенборна видав дня 5 с. м. в сій справі ирок, котрим вніс рішенє затецкої реклямацийної комісиї, усуваючи учительок

---

2)

В. ВЕРЕСАЄВ.

Записки лїкаря.

Переклала *Маруся Полтавка.*

Львів, 1903. Накладом Укр.-руской Видавничої Спілки, ст. 297, ц. (опр.) 3·00 К.

„На третьому курсови, тижнїв через 2 після початку науки, говорить дальше автор, я був у перше при секціонованю трупа. На мармуровім столї лежав худий, як кістяк, труп жінки років понад 40. Професор патольоґічної анатомії у шкіряному фартусї, жартуючи, надївав ґутаперхові рукавички; поруч із ним, у білому халатови, стояв професор хірурґ, в котрого клїнїці вмерла хора. На лавках, що амфітеатром окружали секційний стіл, товпились студенти.

„Хірурґ замітно непокоїв ся: він первово крутив вуса і здавалось — скучним поглядом блукав по рядах студентів; він спішив ся, щоби ввічливо усьміхнути ся і взагалї в своїм відношенню до хірурґа був упереджаючо ввічливим, як той студент перед екзамінатором. Я дивився на нього і менї чудно було подумати — не вже се той самий грізний Н. Н., що то у своїй клїнїці поводить ся немов величний олїмпієць.

— Умерла на запаленє очеревної? — коротко запитав патольоґ.

— Так.

— Оперована?

— Оперована.

Ігій! — воркнув крізь зуби патольоґ, ледве моргнувши бровою і почав секціонувати трупа.

„Асистент просектор зробив на трупови довгий скірний розріз від підборода до лонного спою. Патольоґ обережно відкрив черевну яму і став оглядати запалену очеревну і петлиці кишок, що посклеювалась одна з одною... Хірурґ еще перед сим сказав нам у клїнїці про можливу причину смерти хорої: новотвір, котрого він хотїв вирізати, оказав ся сильно зрослим із внутренностями, мабуть, при усуваню тих зростів непомітно поранено кишки і се викликало гнильне запаленє очеревної. Секция ствердила его здогад. Патольоґ відпускав поранене місце і вирізавши кусник кишки з ранною післав його на таріляци студентам. Студенти цїкаво оглядали маленьку злонїщу ранку, обведену гнильним налетом; хірурґ супився і крутив вуса. Я з пильною злорадною увагою слїдив за ним: от тут суд, де безмилосерно відкривають ся і карають ся гріхи і похибки. Ся жінка прийшла до нього по поміч і саме завдяки його помочи лежала тепер перед нами; цїкаво знати, чи знають про се родичі хорої, чи повсинив їм оператор причину її смерти?...

„Секция скінчила ся. В своїм остаточнім виводї патольоґ заявив, що запалене очеревної без сумнїву було викликане пораженєм кишки, але що при такій масї зростів і звоїв, як се було при сьому новотворі, помітити таке поранення було дуже не легко і при таких тяжких операциях жаден, найкращий хірурґ, не може бути обезпечений від нещасних випадків.

„Професори ввічливо стиснули собі руки і пішли. Студенти почали виходити.

„Дивне і тяжке враженє зробила на мене ся перша, яку я бачив, секция, — каже автор: „Запаленє очеревної було викликане пораженєм кишки; таке поранене трудно завважити, нещасливі випадки бувають у найкращих хірурґів..." Яке се все звичайне! Неначе мова тут про неудачний хемічний досьвід, де цїла суть лежить у невдачі! Причина сїєї невдачі констатує ся цїлком спокійно, дослїдник, коли й непокоїть ся, то лише з самолюбства... А все-ж ходить тут не про що инше, як про знищене людске житє, про щось безмежно страшне, де конче повинно повстати питанє: чи сьмїв такий оператор займатись дальше медициною? Лїкар — що має уздоровити, убивав хорого! Се-ж така в о п і ю ч а суперечність, яку немисливо навіть припустити. А проте сїєї суперечности немов би нїхто й не помічав".

Крім того подає Вересаєв ще богато ярких примірів, де лїкарі зі с ь в і д о м о с т и о небезпеки переводять операції або роблять нові досьвіди на хорих. Богато таких хорих заплатило житєм, але наука винесла користь. Такїж самі досьвіди робить ся з новими лїками, щоб випробувати їх стійність.

„У 1888 році, каже автор, професор із Букарешту Петреску запропонував лїчити фібрінне запаленє легких великими (в д е с я т е р о більшими від звичайних) давками наперстинцї (digitalis). Відповідно до его довголїтних спостережень смертність при такому лїченю зменшилась із 20—30%, недуга уривалась і щезала „як на приказ чародійного жезла". Справозданя Петреску про его спосіб, подане в парижску медичну академію, звернуло на себе загальну увагу — виєліди, подані ним, були справді подиву гідні. Способу сього стали уживати й инші лїкарі і в більшости випадків були ним дуже вдоволені.

„Я на той час завідував кімнатою, де лежали хорі на фібрінне запаленє легких. Заманений вище згаданим оповіщенєм, я з дозволу старшого ординатора зважився попробувати спосіб Петреску.

„В мою кімнату положено в другий день недуги старого штукатура; його праве легке було цїле запалене, він дихав дуже швидко, стогнав і кидав ся; жінка його сказала, що він з малку дуже їв. Випадок був як-раз підхожий і я приписав хорому наперстинцю по методї Петреску. Підписуючи свою рецепту, я мимохіть спинив ся — так вразила вона мене своєю незвичайностю. У ній було написано:

„Rp. Inf. fol. Digitalis ex 8,0(!) 200,0.

DS. що години (!) по столовій ложцї".

„Се значить настійка двохсот ґрамів води на 8 ґрамах наперстинцї, а окличники, відповідно до вимогів закону, призначені для аптикаря: найбільша давка листа наперстинцї, яку можна давати чоловікови, без шкоди для нього, виносить на добу 0,6 ґрамів; так от окличники і повідомляють аптикаря, що приписуючи свою велику давку, я не помилив ся, але писав цїлком с в і д о м о... Я перечитував свою рецепту і отої окличники дивились на мене дратуючи і кажучи: „так, давати чоловікови більше як 0,6 ґрамів наперстинцї не можна, коли не хочеш його отруїти — а ти призначив давку в т р и н а й ц и т е р о більшу від дозволеної!"

За два дні хорий помер. Незабаром появила ся у „Врачї" стата доктора Рубеля, де він доказав, що „спосіб Петреску в богатьох випадках робить ясну, иноді навіть загрожуючу житю шкоду і можна лише радити, як найшвидше забути про нього зовсїм..."

„В 1884-тім році Коллєр увів у загаль не уживане одне із найдорогоцїннїйших лїчничих предметів — кокаїну, що місцево знечулює ідеально. Через 2 роки петербургский професор Коломїїн, збираючись робити операцию, вліз їй у грубу кишку розчин кокаїни. Нараз хора посиніла, в неї явились судороги і через пів години вона вмерла з признаками отровня кокаїною. Проф. Коломїїн приїхав до дому, запер ся в своїм кабінетї і застрілив ся..."

Але медична наука вже другий раз того не повторить. І так воно йде і буде йти в безконечність! „Наші (медичні) у с п і х и й д у т ь ч е р е з г о р и т р у п і в!" сказав Вільрот і иншої дороги н е м а.

„Мені треба лїчити недуги, каже Вересаєв. Яку запоруку дає менї наука в відповідности і дійсности поручених нею лїків? Суть ділани більшости сих лїків для нас іще дуже невсна і вказівки в справі їх уживання наука установляє емпирично, при помочи клїнїчного спостереженя. Але ми вже знаємо, яким нестатим і обманним є клїнїчне спостереженя. Даний лїк, після одноголосного сьвідоцтва всїх дослїдників дїлає знаменито, а по році — двох, його викидає ся за нїщо, як безкорисний, або навіть шкідливий".

Фірма

М. Шварцвальд

передтим

Герман Найвельд

у Львові, Ринок ч. 23

оповіщає, що з причини кінчучого ся сезону продає: всї блаватні вироби по значно зниженых цїнах, як пр. вовни, батисти, вовли, зефіри, левантини, ажурові вироби, дамки для льокаїв, сірі полотна, пікові чапи і різні купілеві вироби, як також літні хустки, готові гальки і шовкові вироби на блюзки і сукні. 476

від активного права виборчого, і признав дефінітивним учителькам народних і виділових шкіл при громадских виборах виборче право у всіх громадах, виняв ті, що мають окремий статут, котрий виразно відмовляє учителькам право голосования. Такими містами є: Відень, Прага, Ліберець, Чернівці, Цельовець, Берно, Терет, Інсбрук і Боцен. В инших містах, де їх власний статут такої виразної постанови що-до учительок не має, рішенє найвисшого адміністрацийного трибуналу стає ся правосильним, а всї дефінітивні повноліті учительки народних і виділових шкіл дістають активне право виборче. Такими містами є: Львів, Краків, Лінц, Опава, Оломунець, Сольногород і Гориция.

Загальна ординация виборча для громад Галичини з дня 12 серпня 1866 (В. з. кр. ч. 19) — отже для громад, котрі не мають окремого статуту — признав активне право виборче між иншим „учителям істнуючих в громадї шкіл і инших публичних закладів наукових“ (§. 2. ж.) нїчого не згадуючи про учительок; значить, повноліті учительки наслїдком рішеня адміністрацийного трибуналу дістають там право голосованя.

Однако зазначити при сїм треба, що ходить тутки лише о активне право виборче; значить, учительки мають право голосованя, але не могуть бути вибрані до громадскої ради. По друге: ходить тутки лише о виборче право при громадских виборах. Всеж така рішене найвисшого адміністрацийного трибуналу уважати треба за важний прецеденс на дорозї до розширеня виборчого права і рівноправности жінок.

Війна.

В Манджурії.

Нині маємо знов два довші рапорти ґенерала Сахарова, команданта корпусу розльокованого на полудни роснйскої армії від Кайчу аж здавсь до проходу Далїн. Передні сторожі сего корпусу стирають ся головно з армією ґенерала Оку, котрої операцийною підставою є зелїзнича стация С'юнечен (30 клм. на полудне від Кайчу) і з армією такушаньскою, котра оперує з С'юяну а обсадила вже прохід Чіпанлїн (в половинї між Кайчу а С'юяном). Хоч — як звичайно — з сих рапортів не можемо вимїркувати, де лежать ті місцевости, про котрі рапорти згадують, то все таки з рапортів рішучо виходить, що проходи Далїн і Фенчулїн, котрі Росияни мали назад здобути, таки суть в руках Япанців. Рапорти доказують також, що дощі цїлком не перервали военних операций.

Сахаров доносить, що 6 клм. на північ від С'юнечену японьскі передні сторожі заскочені Росиянами і приняті сильним огнем кінноти і стрільців, цофнули ся о 2 клм. на полудне. Російска батерия, обсадивши сильну позицию, вже першими стрілами присилувала Япанців лишити ранених, коні, оружие і амуніцию і утїкати в напрямі С'юнечену. Російскі стрільці обсадили стацию С'юнечен, але не могли рушити дальше, бо місто обсадила сильно японьска піхота і гірска артилерия. Росияни обсадили також горби о 5 клм. на схід від С'юнечену. Патрулї ствердили, що місто С'юнечен і горби коло міста сильно обсаджені Япанцями. Росияни стратили 1 убитого, 2 ранених а 2 пропали. Японьскі страти в убитих і ранених були о много більші. Полонено двох японьских драґонів.

Горби коло Сіндіяну, Сіфантай і горби на полудне від Потайцї обсаджені Япанцями. Дня 5. с. м. російскі патрулї дійшли аж до Дуїцатуну 25 клм. на схід від С'юнечену, різігнали японьску патрулю і забрали їй коні, оружие і амуніцию. Остаточно сконстатовано, що японьскі передні сторожі розтягають ся на схід від зелїзницї аж по Чімпанлїн, де є тілько малий віддїл японьский.

Патруля вислана до проходу Далїн ствердила, що в сім проході Япанцї мають оден полк піхоти, полк кінноти і кілька мітрайлез. На лінії Сюнечен-Далїн Япанцї обсадили лїнію Лянафан-Ганачу. Обсаджені також инші місцевости в сій околици. Одну російску патрулю, зложену з поручника і 27 вояків Япанцї полонили. Головні сили японьскі знаходять ся в проході Фенчулїн.

Рапорт вичисляє богато екскурсий російских патруль для ствердженя, де стоять японьскі передні сторожі. Майже всї експедиції майже без нїяких страт виконали свою задачу і ствердили, що ціла околиця на лінії С'юнечен-Чіпанлїн-Далїн засіяна густо японьскими віддїлами.

Рапорт Сухарова з 7 с. м. доносить, що більший віддїл японьский вимашируває з С'юнечену против російских передних сторожий під командою полковника Запольского. Остаточно Запольский мусїв уступити. Взагалї Сахаров стверджує, що Япанцї на цїлій лінії перейшли дня 6 с. м. до офензиви. В околици, в котрій оперує Сахаров, нема дощів.

На мори.

Адмірал Скридлов телеґрафував до Петербурга: Фльотиля торпедовців під командою капітана Радена вислана (з Владивостока) на звіди до Ґензану, ствердила, що там нема японьских кораблїв военних. Були тілько торговельні кораблї, котрі спалено. Відтак фльотиля знищила кілька транспортових кораблїв, котрі були коло берегів. Помічено, що на березї і в японьскій дїльници появили ся японьскі вояки і зачали стрілять до російских торпедовців. Торпедовцї відповіли огнем і Япанцї мусїли уступити. Торпедовцї не мали жадних страт.

Дивізия кружляків, котра вивісила хоругов віцеадмірала Безобразова, дня 1 с. м. вечером переплила через корейский пролив і стрітила ся з 7 великими кораблями японьскими. Були се 4 кружляки і 3 панцирники з двома торпедовцями. Япанцї розпочали нагінку, але безуспішно. О год. 8 вечером появила ся фльотиля японьских торпедовців і розпочала атак, але безуспішно. Безобразов гадає, що російскі ґранати знищили два японьскі торпедовцї. Над раном слїдуючого дня Япанців вже не було видко. Російска фльота вернула без нїяких страт. Дня 4 липня приведено до Владивостока англїйский корабель Гельтенгам, котрий віз зелїзні траверси і дерево на будову зелїзницї з Сеулю до Фузану.

(Телеґрами).

Берлїн. До Local Anz. доносять з Ляоянгу, що Япанцї уфортифікували свої позициї на полудне від Кайпіну (С'юненчен). Стоїть там що найменше дивізия японьскої кінноти з кінною артилерию. Окрім того другий віддїл японьский посуває ся в північно-східнім напрямі. Дня 3 с. м. полковник Самсонов на чолї кінноти і артилериї заатакував два японьскі баталїони, котрі мали 6 картачівниць. Нагінка тревала на просторони 6 верст (хто за ким?). Всї гірскі проходи в руках Япанців сильно уфортифіковано.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що Япанцї стратили в послїдних днях богато коний і тому їх артилерия стратила давнїйшу рухливість. На покинених Япанцями позициях Росияни знаходили в послїдних днях богато старих карабінів і мундурів. Се доказує, що в армії Курокого є богато резервістів, котрі бють ся гірше, ніж воники чинної армії. „Н. В.“ заключає з того, що сили Японії вже вичерпані (?), бо на боєвище вже вислано послїдні резерви.

Чіфу. Після хіньских вістий дня 4 с. м. відбула ся на горбах на полуднений схід від Порт-Артура велика битва. Росияни мали 100 убитих і 50 ранених. Япанцї, котрі обсадили ряд горбів коло кріпости, цофають свої війска в східнім напрямі півострова. Видко, що хочуть ударити на табор матрозів, котрий стоїть в головнім проході, що веде до Порт-Артура.

Льондон. Хіньский купець, котрий прийхав до Чіфу з Ляотуна, оповідає, що одна японьска дивізия помашерувала на гору Такошан, віддалену о 3 милї від Порт Артура. Друга дивізия помашерувала здовж головної дороги на маринарский табор. Сего табору Росияни не будуть в силї удержати, коли Япанцї обсадять гору Такошан. Япанцї здобули форт ч. 16, котрий лежить на головній дорозї до Порт-Артура.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Австрийскі шпіґуни.

Терст. Piccolo доносить, що в Венециї увязнено трох австрийских шпіґунів в хвили, коли фотоґрафували фортифікацию.

Мадяри і Хорвати.

Будапешт. Дневники розписують ся широко о бунті хорватских кадетів в кадецкій школї в Фінфкірхен і домагають ся енерґічної мадяризацийної политики в Хорватиї. В сій кадецкій школї 15 кадетів не хотїло сьпівати мадярского гимну, а ови їх не винувано, самі зголосили виступленє зі школи. Хорватскі дневники доказують сим фактом конечність заснованя хорватскої кадетскої школи, аби виховувала офіцирів для хорватскої оборони краєвої з власною орґанізациею і з власною командою хорватскою.

Торговельні договори.

Берлїн. Російский президент міністрів Вітте приде сими днями до Берлїна, аби порозуміти ся з Більовом в справі торговельного договора з Німеччиною.

Напад на зелїзницю.

Париж. Коло Дорібаби в Абісиниї Ґомалї напали на француску зелїзницю, знищили шлях на великій просторони і убили двох француских офіцирів з 6 вояками.

Македонія.

Царгород. Мимо попередних приречень, султан не хоче дальше іменувати европейских офіцирів для жандармериї в Македонії.

Памятайте на будову театру!

НОВИНКИ.

— **До відомости п. Коритовского у Львові.** Дня 2 с. м. зголосив ся я в податковім уряді в Равї рускій до поборця Козакевича і просив о руску пенсийну книжочку. Такої я не дістав а на мою просьбу, щоби п. поборець постарав ся о рускі книжки і инші друки відповів, що „nie postaram się, niech mię ksiądz skarży do dyrekcyi!“ ПанеКоритовский, витолкуйте менї ласкаво, яким правом ц. к. податковий уряд в Равї рускій бере від нас Русинів руски грошї, а яким правом съмїє п. поборець ц. к. урядник австрийский в такий спосіб легконажити собі народні чувства і права бідних руских податників?! — *П. В. Ломницкий*, гр. к. парох.

— **До люстрациї польскої педаґоґії.** Пишуть нам з Коломиї: Тамтого тиждня лучилась в тутейшій школї видїловій знаменна подія. Ученица VIII кл. п-на К(ерницка), Русинка, не подобалась чомусь своїй товаришці Польці. Ся товаришка почала з панною К. полеміку і то в часї науки. Панна К. дівча тихе, смирне і досить поважне, не хотїла запускати ся у нерівну борбу не на своїй території, бо се „szkoła wydziałowa polska“, де учителька п. Бернацка і инші кричать з катедри: „Polki, trzymajcie się ostro!“ Проте уступилась панна К. на бік, думаючи, що в такий спосіб уйде напасти. Так се не вдоволило товаришку. Ось і трутила Русинку так сильно, що панна К. ударила собою на учительку Бернацку. Аж тепер відограла ся цїкава сцена. Учителька Б. ловить обома руками панну К. і трясучи нею до нестями, кричить: „Powiedz, ty Polka czy Rusinka? Mów, Rusinka?“ Як лиш довідалась, що вона Русинка, почала тягнути єї до своєї кляси (VI). Там мала панна К. стояти на середині кляси перед молодшими своїми товаришками. Панна К. не хотїла йти, оправдуючись своєю амбициєю. Але сила показала, що може. Її втягнено на силу до VI кляси. Виспід цілої події був такий, що панна К. зімліла і її непритомну відвезли домів. Тепер вона відхоровує ті прояви нової педаґоґії. Цїкаве ще і се, як осудив сей вибрик польскої патріотки учительский збір. Одна товаришка п-ні Б., також полїнїстка сказала ось так третього дня в класї: „Na konferencyi uchwalono, żeby na następny raz spazmatyczne panny nie przyjmować do szkoły“. В кінци треба знати, що пані Б. старає ся о постійну посаду в Коломиї. Просто годі зрозуміти, як може хтось бути педаґоґом, що так непедаґоґічно поводить ся. Бож людина, що має бодай яке виховане, не буде називати своєї ученицї такими словами, як: „sz . . .“ і т. п. В додатку і се треба замітити, що нині 7 липня, на самого св. Івана, в таке велике у нас руске сьвято, кличуть ученицї до школи на науку. Чом в польскі сьвята не дїє ся щось подібного? Чи се маємо назвати пошануванем руского сьвята а тим самим руской народности? Щож скаже на се пан інспектор та шкільна рада краєва? — *Коломийский горожанин.*

— **Міністер рільництва в Галичині.** Дня 16 с. м. приїде до Галичини міністер рільництва бар. Джованеллі, щоби пізнати господарский стан нашого краю. Сю ціль хоче осягнути міністер у віськох днях. Подорож розпічне звіданем дня 16 с. м. городничого заведеня в Пронднику червоним і рільничої школи в Чернихові. Дня 17 с. м. буде в Подлеяжу і Неполомицях, щоби побачити уряд домен і лісів, відтак в Бержанові, дня 18 с. м. стане в Мушинї і Криници, 19 с. м. огляне фабрику цукру в Переворску, а 20 с. м. вечером приїде до Львова. Тут забавить оден день, звідуючи школу лїсництва, дирекцию домен і лісів, а при тій нагоді зробить прогулку до Дублян, щоби подивитись на рільничу академію. Дня 22 с. м. буде в Борислані оглядати копальні нафти в Стрию, Бережниці, щоби побачити рільничу школу, і в Підгірцях, щоби подивитись на шкілку дерев бар. Бруницкого. Дня 23 буде в Миколаєві і Дрогобижу, де находить ся стайня огерів. Того дня верне міністер до Львова. Дня 24 с. м. виїде до Красного, а звідтам здасть ся до Фарлеївки, щоби оглянути в дворі обору расової худоби. Відтак поверне міністер через Краків до Відня. Чи буде дуже мудрий з такого поверховного оглядини Галичини, дуже сумнїваємо ся.

— **Для сьвящеників, що їдуть до морских купелїв.** Недалеко портового міста Реки лежать над морем купелеві місця Вольоска, Аббация, Ika і Льоврано. Тисячі людий з цілої Европи приїздить там, щоби ратувати підорване здоровле. Яко сьвященик був я через 6 неділь в Ika і мешкав в так зв. Priestersanatorium, заложенім і фундованім якимсь крилошанином, котрий на ту ціль — дати сьвященикам змогу мешкати спільно в купелевім місци,—лишив цілий свій маєток. Неоден з наших сьвящеників потребує конечно і рад би поратувати своє здоровле, підорване то перестудженєм, то хронічними катарами, то спиманєм по горах в духовних справах своїх парохіян, але не знає, де би поїхати, боїть ся, що то може дуже много коштує і вкінци сидить дома. До Ika їде ся приміром там через Перемишль, Ярослав, Краків, Відень, Ґрац, Любляну і Реку, з Реки за 20 К кораблем на місце до Ika. Назад з Реки на Загреб, Пешт, Міскольч до Галичини, куда будь або на Хирів до Перемишля або на Лавочне. Найлїпше на таку подорож брати т. зв. білет окружний, котрий коштує дешевше, бо 30% менше від звичайних білетів. Їдучи зелїзницею через Австрию можна брати такий білет аж до Реки III кл. з тої причини, що у нас в Австриї курсують поспішні поїзди з III кл. і купивший білет окружний III кл. має право їхати і поспішним поїздом, що при такій далекій подорожи є конечно потрібним, бо особовими поїздами неможлива річ їхати. Через Угри мусить ся брати білет II кл. з причини, що там нема поспішних поїздів з кл. III тілько II а до того зелїзниці на Угорщині о много дешевші як у нас. Хто з сьвящеників хоче мешкати в Ika, мусить вступити яко дожиттєвий член до St. Josephs-Priester Verein-у, котрого осїдок є в Ґерц, складаючи на ціле житє вкладку одноразову 50 К. Хто післав таку вкладку, стає членом товариства, а дістанши карту членьску, має право раз в рік поїхати на курацию або морску до Ika, або на гірский легкий воздух до Мерану, або до Ґерц, де також є санаториї для сьвящеників. Маючи сьвідоцтво лїкареке яко член товариства, може за повідомленєм начальства приїхати до санаториї остаючи тут на час до двох місяцїв і оплачуючи денно за помешканє, вікт і услугу, коли є членом більше як рік: 3 К, коли не цїлий рік 4 К. Сама санатория тілько для сьвящеників в Ika є 2-поверховий будинок в краснім положеню над самим морем, посеред великого саду з комнатами для сьвящеників — для кождого осібною. На морскім воздусї і при морских купелях дістає ся сильний апетит а страви, котрі в санаториї приладжують сестри милосердия, є такі знамениті, що подібного харчу в дорогій Аббазиї і за 20 К денно ніхто не дістане. Морский воздух є дуже острий, давнього морскі купелї і воздух не є цїлком порадні для хорих на груди. Найлучше дїлають на катари легких і катар гортанки. Морска купіль страшно сильна і добре робить, але купати ся можна коротко, лише 4 до 5 мінут, бо при довшім сиджено в морі можна легко набавитись пропасниці. В санаториї є каплиця, де можна правити при двох вівтарах рівночасно Службу Божу. Ми мали там свої власні фелони і служебник, але заведенє могло би постарати ся о оден принайменше фелон і служебник, тим більше що вже много руских сьвящеників там було і є членами того товариства. В санаториї в Ika є місце на 17 сьвящеників, але також приватно мешкати можна вигідно і дешево за оплатою комнати і харчу денно 5 К. До Аббациї чудесний прохід берегом моря три чверти години до Реки за 40 кр. там і назад кораблем, а до Льоврано 10 мінут ходу. — *Ніль В. Ломницкий*, гр. кат. парох.

— **Учительска санатория.** Пишуть вам: В заложенім недавно „Огнищу учительскім“ порушено справу будови санаториї для хорих учителїв і учительок цілої Галичини. Комітет, занимаючий ся тою справою, по відбутю цілого ряду засїдань, ухвалив, що гадка заложени такої санаториї дасть ся перепровадити лише дорогою продажи льосів. Для забезпеченя ради ширшого загалу скликав згаданий комітет отсліїший збір горожан, що відбув ся вчера т. є. 7 с. м. в сали ратушевій. Збори отворив п. дир. Солеский, представляючи нужденний стан учительства і потребу будови санаториї для учительства, котрому средства материальні не позволяють шукати пільги в терпінях. Приступлено до вибору президиї зібраня. На внесенє д-р Ломбінського, вибрано предсїдателем совітника К. Лясковского, секретарем М. Будановского. Забрав голос п. Вітошиньский і предоставив плян тої льосової льотериї. Ото комітет за порадою банкерів Шелєнберґа і Шавса ухвалив видати пів мілїона льосів по одній коронї. Виграні в сумі 75.000 кор. в золотих предметах, вироблених в краю, розділить ся як слїдує: 1) виграна 30.000 кор.,

---

„Чим дальше йшло моє знакомство з медициною, каже автор, тим дужче вбільшувалось те вражінє, яке зробила на мене перша секция. В клїнїках, в теоретичних лекциях, на секциях, в учебниках скрізь було те саме... В підручниках я подибував описи недуг, які кінчились увагою: „діаґноза сїєї недуги можлива лише на секцийному столї“ — неначе в тім часї поставлена діаґноза потрібна для кого! — кличе автор.

Але чи задля тих невдач лїкарі вже зовсїм непотрібні? „Коли в штуцї в даній хвилї нема Толстого й Бетовена (се б то ґенїїв!), то можна обійтись і без них; але хорі люди не можуть чекати, і для того, щоби вдоволити їх усїх, треба десятки тисяч медичних Толстих і Бетовенів. Се не можливе. А в такім разї, чи такі вже безкорисні ми, звичайні лїкарі? Але-ж є багато иншого, що для науки вже зрозуміле й доступне, в многім лїкар може дуже помогти. В многім він безсильний; се може означити лише сам лїкар, а не хорий; навіть і в таких випадках лїкар незамінимий, хочби через те одно, що він розумів цїлу запутаність процесу недуги, який перед ним відбував ся, а хорий і його окруженє сього не розуміють.

„Люди не мають навіть найменшого поняття про житє свого тїла, ні про сили і заходи лїкарскої науки. В тім лежить жерело більшости непорозумінь, у тім причина так сліпої віри у всемогучість медицини, як і сліпої недовіри до неї. А одно і друге дає про себе однаково знати тяжкими наслїдками“.

Треба передовсїм тямити, що медицина не Бог і що її задача далеко більша ніж виратувати якусь одиницю. Житє робить над людьми свої проби і глузуючи, подає там для студіованя наслїдки сих проб. Ми студіюємо і дістаємо ясне поняте про те, як дїлає на чоловіка хронічне отроєнє оловом, ивим сріблом, фосфором, як вливає на зріст дїтий брак сьвітла, повітря і руху. Ми дізнаємо ся, що з сотні працівників жие по за сорок лїт лише девять душ, що з трьох сот жінок, які працюють коло оброблення волокнуватих річий, поза сорок лїт переживає лише 6 %... Тай богато ще дечого дізнаємо ся ми.

„Але що ж, каже автор, що у всьому тому може помогти наша медицина? Яка ціна її марним засобам, якими вона пробує підчинити те, що так тяжко вївечить житє?... Великий чоловік висить на хрестї, його руки й ноги пробиті гвоздями, а медицина обливає його кріваві рани арнїкою і кладе на них ароматні обклади.

Все яснїйшим і невідпірнїйшим стає одно: медицина не може робити нїчого иншого як тілько указувати на ті умови, при яких тілько й можливе здоровле і вилїченє людий; але лїкар — коли він є справдї лїкарем, а не урядником медицини — повинен насамперед боротись за усуненєм тих умов, які роблять його дїяльність нерозумною і безплодною: він повинен бути громадским дїячем у найширшому значінню сього слова, він повинен не лише указувати, він повинен бороти ся і шукати доріг, як перевести свої вказівки в житє. І як раз в тім велика місия медицини і її адептів, подати вказівки і перевести їх в житє.

І се тим більше доконечно, що час не жде і житє швидко тягне людскість у якусь зловіщу безодню. Що раз більше зростає число „нерівноважених“, „обтяжених“ і алькоголїків, зростає число сліпих, глухих, ґиканих. Правдою віє від отсього грізного пророкованя одного з антропольоґів: „Ідеал гармонійного і солїдарного громадского устрою може не здійснитись, наслїдком людскої деґенерациї...“

(Дальше буде.)

II) 10.000 кор., III) 1.000 кор., 2 виграні по 500 кор., 10 по 200 кор., 50 по 100 кор., а 80 по 50 кор. По довгій над тим дискусиї, ухвалено на внесенє п. Ґломбіньского вибрати комітет виконавчий, що має занятись зредагованєм подани до міністерства о позволенє на єю льотерию, петиції до сойму краєвого о сталу субвенцию для учительскої санаториї і поробити приготованя до сеї льотериї. Льосн сї мають спродаватись не лише в цілій Галичині, але також в цілій Передлитавії. До сего комітету ввійшли слідуючі: совітник Лясковский, Дембовский, посол Ґломбіньский, Рутовский, віцепрезидент д-р Плажек, проф. д-р Ґлюзіньский, Шелленберґ і Шавс, совітник Вітошиньский, дир. Солевский, д-р Озаркевич, д-р К. Левицкий, проф. Тисовский і Будзановский, яко секретар. Комітет має право кооптациї дальших членів. На чім замкнено обрали.

— **Страйк в Бориславі** розпочав ся вчера в полудне при участи поверх 2000 нафтових робітників. Для роботодавців був о стілько несподіванкою, що доперва вечером мало напасти рішене що-до ріжних домагань робітників. Так принайменше доносять до польских дневників з Борислава, хоч може бути, що ті донесеня є неправдиві. Радше треба здогадувати ся, що робітники застрайкували тому, позаяк роботодавці зволікали з полагодою їх домагань Причину страйку виносять в кождім случаю дальші донесеня, а обовязком властий є, ставути по сторонї страйкуючих робітників, бо загально відома річ, що нїгде нема такого безличного визиску робітника і такого нелюдского трактованя робітничої верстви, як в нафтових копальнях в Бориславі. Польска преса повинна також уважати, які вісти містить із страйкового терену.

— **Посмертна згадна.** З Комарна пишуть нам: Вість о смерти бл. п. Евгенії з Петриків Чеховичевої викликала сердечний глубокий жаль між усїми, хто знав небіжку, а особливо між міщанством Комарна. Поминувши її чесноти, так сказати би в кружку родинним, небіжка в житю публичнім була взором жінки, Русинки-патріотки. Від часу, як пп. Петрики осїли в Комарні, она була постійним дїяльним членом читальні „Просьвіти“ Она лишила в нїй „жіночий кружок“, де відчитами старала ся піднести уровень сестер міщанок. Она увела в товариске житє правдивий демократизм у відношеню між інтеліґенциєю а міщанством: на всїх забавах, прогульках і т. д., так що не робить ся вже у нас ріжниці між одними а другими. У нас увійшло в звичай, що мущини з інтеліґенциї беруть до танцю дївчата міщан, а міщанські парубки гуляють з панночками і їмосцями, і ніхто не уважає сего чимсь незвичайним. Колиж несподівана перед роком небіжка перенесла ся задля вихованя дїтий на постійне до Перемишля, всї жалували, що нас покинула. Тепер же на вість о ві смерти, зійшов ся видїл читальні і жіночого кружка і ухвалив вислати депутацию до Перемишля і зложити вінок на її домовину. Дїйсно депутация зложена з трох міщанок і шістьох міщан з вінком на похороні небіжки в Перемишли сьвідчила о тій симпатиї, якою небіжка тїшила ся між нами. Нехай же память її між нами не загине, а житє її буде приміром для других. — *Міщанин.*

— **Укараний Дон Жуан.** Перед карним трибуналом у Львові ставав онодї 24-літний писарчук Іван Дубовий, обжалуваний о ріжні обманьства на любовнім підкладї. Довіряючи в свою уроду представляв ся дївчатам як властитель ґрунту, економ, учитель, громадский писар, відповідно до того, з ким мав до дїла, осьвідчав ся о руку і обіцюючи оженити ся витуманював від легкодушних гроші. Так прим. в Березанах вицигавив від одної швачки 14 К і утїк. В Угнові крутив ся коло одної служниці, про котру чув, що мала 400 К, але коли вічого не знекав, прибув до Львова. Тут пізнав ся із швачкою Марією Левою і женихаючись, видурив від неї 70 К та годинник. Відтак щез. Опинившись в селї Денисках, звернув увагу на гарну молодичку Катерину Завадску. Легкодушна женщина так дала ся огуманити, що за намовою Дубового продала в неприсутности чоловіка часть ґрунту вартости 1200 К за 600 К і перебравшись по мійски, вибрала ся з любчиком до Львова. Вже були обов в поїздї, що відходив з Рави руской, коли нараз дігнав їх чоловік Завадскої, Петро. Спроневірена жіночка мусїла вернути до дому, а Дубовий, віддании в руки жандармериї, опинив ся в аресті. На онодішній розправі засуджено помилового аманта на 8 м-сяців відпочинку на державний кошт у вязници.

— **Дрібні вісти.** Секретарем краківского університету на місци помершого д-ра Цифровича іменований податковий інспектор др. Ян Валіґурекій. — Ярмарок в стрийскім парку у Львові буде замкнений дня 20 с. м. — По Галичині розпущено відозву „промінистих“, з покликом, щоби польска суспільність ладила ся до повстаня. В Варшаві заштилетував польскій тайний революцийний комітет трьох каменичних сторожів, за те, що були шпигунами російского правительства — Адміністрацийний трибунал у Відни рішив в одній справі (адв. д-ра Маркуса), що утративши докторский степень наслїдком засуду карного суду не потребує здавати на ново всї ригороза, але може задержати титул і всї его права, коли професорска колеґія дотичного університету признасть его достойним докторского степеня.

— **Управа церкви СС. Василиянок у Львові** повідомляє, що в неділю дня 10 с. м. по полудни відбуде ся посьвячене прапора братва Непорочного Зачатія Пр. Д. М. при співучасти мітрата о. Білецкого і більшого числа сьвященників.

— **Читальня „Просьвіти“ в Перекопаній**, перемиского повіта, дякує виділови тов. „Просьвіти“ за прислане їй 67 книжок вартости 25 К 93 с., та иншим добродіям, що причиняють ся до розвою читальні. В неділю дня 3 с. м. устроєно при ласкавій співучасти сьпіваків в Перемишли вечериці в честь Т. Шевченка, котрі випали величаво. Учасників було більше як півтрети сотки, між котрими дуже богато було зі сусідних сел. — *Відп.*

— **З Коломиї.** На дохід „Народного Дому“ в Коломиї устроюють матуристи рускої ґімназиї в четвер 14 липня с. р. в великій сали „Народного Дому“ Вечериці з танцями. Вступ від особи 1 К. Початок о год. пів до 9 вечером. — *Комітет.*

— **Фестин „Сокола“ в Підбірцях** заходом місцевих сокілок відбуде ся ві вторник дня 12 с. м. Фестин получений з танцями, фантовою льотериєю і многими несподіванками. Вступ 10 сот. Буфет у власнім зарядї. Просимо ласкаво прислати фанти на руки Ганусї Брездень, Підбірці, почта Винники коло Львова до 10 с. м. включно. Того самого дня відбудуть ся о пів до 7 год. вечером вокально-декляматорскі вечериці з представленєм комедиї Гр. Григориевича п. з. „Лихий день“. — Крісло I р. 1·20 кор., II р. 80 сот., місце в дальших рядах 60 сот., вступ на салю 20 сот., для молодіжи 10 сот. — Весь дохід призначений на будову хати „Сокола“ в Підбірцях. Добровільні датки приймають з подякою. Для гостий зі Львова від'їзд а Підзамча о ½11 год. передполуднем (ч. льв.) а приїзд назад на Підзамче о ½11 в ночи. Ціна білету там і назад 60 сот. Стация в місци (в Підбірцях). Просимо о ласкаву і численну участь. Гаразд! — *Старшина „Сокола“ в Підбірцях.*

— **Щедрий дар.** Парох в Грабі, косельского повіта, о. Филемон Кисілевский зложив на руки нашої редакциї лєґат в квоті 200 К, на будову рускої церкви в Ясли а від своїх громадян 10 К, яко писове і членьскі вкладки до Руского тов. педаґоґічного.

Померли:

— **Витовт Гарасимович**, студент прав на львівскім університеті, горячий молодий патріот помер в четвер дня 7 с. м. в Тернополи по довгій і тяжкій недузї. — В. в. п.!

Послідні вісти.

Борислав. Прибув тут нині рано баталіон піхоти для охорони перед страйкуючими. Ситуация є небезпечна, бо рона розливав ся по цілім терені і в кождій хвилї може запалити ся і вибухнути. Пробовано усунути рону помпами, але страйкуючі мали сему перешкодити. Страйкують всї з виїмкою робітників заняти при воску. Нині по полудни прибули тут дальші части війска, так, що тепер є тут вже цілий баталіон (перемиский) з 350 людьми і 17 офіцирами. Страйкуючі домагають ся вищої платнї і 8 годин денної працї а заховують ся зовсім супокійно. Число страйкуючих подають на 6.200.

Відень. „Zeit“ доносить, що Італія переводить фортифікацию від австрийскої границї коштом 80 мил. лірів.

Відень. Іван Чехович канд. нот. в Самборі іменований нотарем в Миколаєві.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Т. в Бе. За 3 квартал прийде нам 9 корон, бо з 1903-зістало стілько в залеглости. — М. Ст. в Ка. Тепер виплачено на залеглість за 1903. — І. Са. в Др. Тепер виплачено за червень а не липень. — В. Ле в За. За липень прийде нам ще 2 К 40 с. — Т. Че. в Хл. Тепер виплачено за май а не липень. — Ю. Ба. в Лю. Годимось. — Ю. Кр. в Ми. Тепер заплачено лиш по конець липня. — М. Фо. в На. Тепер виплачено за май а не червень. — П. Яц. в Од. На другий квартал вписано 40 с. тож прийде ще 7 К 60 с. — Ю. Ви. в Де. Заплачено до кінця серпня. — В. Ма. в Ск. За другий квартал прийде ще 1 К 40 с. — П. Ко. в Ту. п. Хв. До кінця року прийде ще 9 К 60 с. бо з 1903 зістало стілько в залеглости. — К Це. в Ка. Доручено.

Конкурс.

Філія тов. „Просьвіта“ в Золочеві отвирає з днем 1 вересня 1904 в своїм домі під ч. с. 25 Бурсу і розписує отсим конкурс на принятє питомців до Бурси товариства на рік шкільний 1904/5. Приймати ся будуть ученики публичних шкіл.

Условя принятя є:

1. Батько (опікун) петента мусить бути членом тов. „Просьвіта“. — 2. Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять оглядини лїкарскі з початком року шкільного. — 3. Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників, котрі дають повну запоруку, що покінчать ґімназию. — 4. Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату за сина з гори від 20 кор. до 30 кор., (доплата в натуралїях допускаєма). — 5. Кождий питомець зложить при вступі одноразовий датек на інвентар в сумі 2 кор.

До подани о принятє долучити отже треба: 1. Сьвідоцтво шкільне петента з послїдного півроку. — 2. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовяже ся виразно умовлену суму за поміщенє сина в бурсї кождого місяця точно і з гори платити. — 3. Сьвідоцтво убожества для платячих по 20 корон.

Кождий принятий питомець мав привезти з собою: 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпеток і 4 ручники, подушку і коцик або ковдру до накриваня, порядне одїнє, плащ і 2 пари обуви. Кожда штука біля мав бути виразно значена. — При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед зарядом, що все потрібне має, а если би не було все в порядку, може наразити ся на неприняте в послїдній хвили.

Подания адресовані до комітету бурси треба подати найдальше до 16 липня 1904 на руки о. проф. Громницкого.

Золочів, дня 25 червня 1904.

Комітет Бурси тов. „Просьвіта“ в Золочеві. *Ол. Евгеній Громницкий* голова, *Іван Вісаньск* секретар.

З нагоди ювилею 25 літної дїяльности проф. Юлїяна Романчука — видала Народна Канцелярия **ґабінетові фотоґрафій ювилята.** Дістати можна в „Народній Канцелярії“ ринок ч. 10, I. поверх у Львові за надісланєм квоти 2 корони.

Народна Канцелярия.

Курс Львівский

з дня 7 м. ст. Липня 1904.

	Плат.	Жад.
Акциї за штуку без купона.		
Банку гіпот. галиц. по 200 кр. а. в. .	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в. .	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. в. .	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов. Ясси по 200 кр. .	573 —	583 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. виплос. з 10% прем.	111 25	— —
Винку гіпот. гал. 4½% а. в. плос. 50 л.	101 50	102 20
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% а. в. плос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. плос. в 57 л. .	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) . .	99 40	— —
„ „ 4% плос. в 41½ л.	99 60	— —
„ „ 4% плос. в 56 л.	99 30	100 —
Облїґи за 100 кр.		
Галиц. фонду пропінацийного 4% в. а.	99 70	100 40
Буков. фонду пропінацийного 5% в. а.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 80	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в. .	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в. .	99 50	100 20
Позички м. Львова 4% по 200 корон .	97 —	97 70
„ „ 4½% 4-ої емісиї.	101 —	101 70
Льосн:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 кр. (40 к.) . . .	76 —	82 —
Міста Станиславова „ „ . . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 36	11 40
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	251 50	253 50
100 Рублїв паперових	252 —	254 —
100 марок нїмецких	117 20	117 70

Підчас спек поручає ся найлїпший і найуспішнїйший напій, до відсьвіженя і при їдї, який дуже добре мішати з вином, коняком або овочевим квасом, а то Маттонія ґієбіґлерску щаву. Дїяє вона охолоджуючо і животворно, побуджує апетит і помагає в траненю. В літї правдивий цїлющий напій.

Надіслане.

Спілка для господарства і торговлї в Перемишли поручає під найкористнїйшими услівями суперфосфати, томасину і инші штучні навози. Які суть потрібні навози і як їх уживати, поучає докладно книжочка „Де що про ґрунти і навози“ котру Дирекция висилає за надісланєм готівки, або в марках почтових 30 сот.

Всякі поради і цїнники висилає ся безпроволочно. 488 3—15

Ученик VIII кл. нїмецької ґімназиї в Бродах, випрактикований від довгих лїт інструктор також для низших яко середних шкіл пошукує лекциї на село або мале місточко в гористій або лїсистій околици. Листи з поданєм услівій адресувати просить ся під: *Іван Федорчук, Броди.*

Ученик VIII кл. віданчаючий в літературах привчив би до поправки або іспиту вступного у Львові або в околиці. Може вчити також французской мови. Ласкаві зголошеня під: „Мультатулї“, 497 Львів, Університет. 1—3

Ученик зі скінченою VII кл. ґімн. шукає на вакациї лекциї. *Микола Земський* Тернопіль poste restante.

Господина з добрим приполученєм гляди дає посади у руского або польского пароха. Т. М. Адміністрация „Дїла“. 495 1—3

КРАЄВА РОБІТНЯ

прапорів, орнатів і склад церковних риз

Марії Комуневской & Ядвиги Ґлуховской

у Львові, ул. Академічна ч. 12

поручає:

великий вибір шовків, золота, волічок, канв і всяких приборів до гафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цїнники і копії похвальних листів даром.

421 5—15

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар кл.ніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 пополудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Др Болеслав Ґержабек

директор шпиталя в Гуситиній, повідомляє всїх приватних хорих, котрим велів заголосити ся до другої консультациї в часї межи 1 липня а 15 липня с. р., що з днем 1 липня виїжджаю на 15 днїв в Гуситина. Отже хорі могуть заголосити ся перед 1 липня або по 15 липня с. р. 469 6—6

Ґелля антрасолеве мило

(біле смоляне мило)

надає ся знамените против висипки шкіри і нечистоти лица. Вживане полягає нинїшний вимог: Верґера медичне мило.

182 6—6

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованєм — MATTONI'S — Маттонія ґієбіґлерска вода щавова. 28

Яко добру і певну льокацию

поручаємо:

4½% Листи гіпотечні,
4% Листи гіпотечні коронові,
5% Листи гіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінацийні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Для вигоди

Вповажним видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на цивнтарах нової Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цїкеря, люпи і всякі инші прибори оптичні Всякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4/85

Випродаж!

Маю честь повідомити Вшан. Публику, що в вступаючім від 1887 р. складї паперу і шкільних приладів, заосмотренім також богато в ґалантерийні товари, студентскі і військові відзнаки відбуде ся через короткий час з причини бурени каменицї **випродаж,** дозволена дотичними властями.

Просячи о ласкаві відвідини остаю з поважанєм

І. КУПФЕРШМІДТ

при ул. Руській ч. 24 (напротив волоскої церкви.) 473 4—10

НОВА БРОШУРКА

(о 102 сторонах)

„З житя Русинів в Америці“

до набути — за 70 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 487 9—12

Оповіщенє.

ОО. Василияни в Бучачи вібкривають з початком шкільного року для учеників „Платний конвікт“ (бурсу). Місячна платня 50 К. Зголошеня приймають ся до 31 липня с. р. Близші пояснення листовно. — ОО. ВАСИЛИЯНИ. 496 1—5

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібни даром. 279

ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміованє.)

Від 10/7 до 16/7 до побачення: Величава подорож на живописну французку **Рівіеру.** Звіданя славних місцевостий Монтони, Монте Карльо, Монако, Ніцеї, Кан і т. д.

Вступ 10 кр.



Zacherlin

hilft großartig als unerreichter „Insectentödter".

Правдивий лише в фляшочках.

Набути можна всюда де-висять плякати.



Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень свіжо палена!

Палена кава

точно по приписам гігієни, при повітрі свіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматі — що день свіжо палена!

½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV 1 зр. 20 кр. Цісарська Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Паленa кава при помочи горячого воздуха має ту прикмету, що задержує знамениту арому, чистий делікатний смак, найбільшу ваґатність, і тому значно дешевша в ужитку чим кави палені в инший спосіб. — Паленa кава закована в пергамінових мішочках в пачі ½, ½ і ¼ кільо.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 167

ІВОНИЧ *жерельно-купілеве і кліматичне завведенє в Галичині*

(селішнича стация).

Щавн солено-йодо-бромові і селітристо-йодо-бромові. Купелї солено-йодові, іґлинові, борованові, ґазові як в Найґаймі. Средства гідропатичні, масаж і лічнича ґімнастика (ортопедичне заведенє доцента хірурґії д-ра А. Ґабриневского у Львові перенесено на літо до Івоничa).

Лічать ся: волля, жіночі недуги, гостець, дна, кіла, недуги костий, шкірні і нервові, взаґалї всякі недуги, що вимагають присвітшени віднови матерії.

Заведенє положене в затишнім лісї поверх 400 метрів н. п. м. в чудовій гірскій околиці.

Взірцеве уладженє, вигідні помешкана, електричне осьвітленє, водопровода, вода до пита жерельна, що бо ї сказа. На сезоничий сезон вибудовано 2 нові доми з 60 комнатами. — Каплиця в місци, богослуженя щодень. — Муваки. Почта і телеґраф. Лікарі заведенія: доцент д-р Ґабриневский зі Львова і др Юзіфін Станиневский з Кракова, а також 4 кільопрактикуючі лікарі. — Сезон від 20 мая до кінця вересня. — В I. сезонї до 20 червня і III. від 20 серпня мешканє цілком дешевші. — Увільненє від такси на основі свідоцтва убожества уділяє ся лише в I. і III. сезонї. — Замовленя на мешканє, воду, сіль, луг і муд приймає і всяких полсненя уділяє

ДИРЕКЦИЯ

337 6—6 **жерельно-купілевого заведенія в Івоничи.**

Повідомленє.

Сим подаю до ласкавої відомости, що я з днем нинішним віддав на виключну продаж мої фабрикати з міди фірмі

Фінкельштайн і Фель

склад зеліза і металю при ул. Сонічній 26.

Поручаю ся ласкавій памяти Вп. відборців

З поважанєм

Франц Рінґгофер

Прага-Сьміхів.

481 3—3

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 1—7

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстаршихъ в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вшов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладженых і солодженых та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і информації висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Звертаю увагу Всеч. Духовеньства

що в своїй

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКІЙ РОБІТНИ

виконую

хрести і мідяні кулї на церковні вежі, громозводи, в'кна зелїзні, окутя будівляні, після найновійших взірців як рівнож **огородженя** на зробні, придорожні і тим подібні роботи входячі в обсяг шлюсарства.

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСКИЙ

452 3—10 **Львів, ул. Коперника ч. 16.**

ЩАВНИЦЯ **заведене жерельно-купілеве і інгаляцийне.**

Лїченя водолїчниче і кефірово-жентичне. — Першорядна гірска стация кліматична. — Поступове уладженє. —Дезінфекция помешкань старанна.

Сезон від 20-го мая до кінця вересня.

Води найсильнїйші, щави алькалїчно-солонаві із звісних з успішности жерел *Йосифина, Магдалини і Стефанїя* у всїх аптиках і складах мінеральних від. — Замовленя на води і мешкання приймає

Дирекция Заведенія горішного

377 5—8 *Фелікс Висневский.*

Дїйсно найлїпшим зі всїх средств, уживаних доси до прання льняного і бавовняного бїли як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайденний

Екстракт до прання і моченя

Марка **Марка**

„Похвала господинь"

Прикмети: 1. Скорочує до половини час потрібний до прання. 2. Зменшує роботу до четвертої часта. 3. Уживанє соди стає зайвим. 4. Бїле в чистє. 5. Дає рук і дає бїли в зовсїм нешкідливий, на що ручить підписана фірма. 6. С дешевший своєю незвичайною видатностию від всяких инших средств до прання.

По одній пробі пізнає ся той екстракт для кождої господини і прачки необходимим.

Дїстати можна всюди.

Юрій Шіхт в Авсіґ.

36) **Найбільша фабрика того род. на европейском континентї.** 7—40

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій часта европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порадїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожень і печеня пік. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відрїжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.

Яко лагідне смоляне мило до усунення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дїтий, як також неврівнане косметичне мило до мита, купелїв і до щоденного ужитку служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерина і є сильно напереднюване.

Цїна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з пошленем, як уживати.

Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не зносить запаху смоли, виробляємо в безбарвної перечищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одне з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево сіркове мило, антрасолево-сірково-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-тоялетове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанем успішним дїланем против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Цїна від штуки 80 сотиків. 182 14-30

Дїстати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. H ll & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількапятьох лїт отворив я **робітню мужеских одягів**

при улици Рускій ч. 3.

Будучи Русином, хотїв би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що пошираючи своїх людий, поширяєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь

З поважанєм

340 10-52 **СТЕФАН ДЇДУХ.**

НОВО ОТВОРЕНЕ

артистичне сницарско-різьбарске заведенє

Михайла Савки

Львів, улица Мицневича, ч. 22

виконує всякі роботи з повисшого обсягу, а то: уладженя сальонові, будуарові, церковні і т. п. Виконанє старанне.

Цїни умірковані. 478 2—5

Перший руский склад машин до шитя.



Неврівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і гафту безплатно. Цїнники на жаданє і даром 313

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Найвищі відзначенія в добрах 6го цїс. Величества і від корол. угор. державних домен, від ц. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і инших 50 инших високих виданнях.

Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і кулевими панівками, криті кирати без і ТИА з 3 і 4 ножами (з краю уживались їх постеми Бакера, почавши від 76 К, праси до олію, сівачки, мотора і т. п. поручаю найдешевше і під корисними услівями



І. Найберґер і С-ка

Львів, ул. Городецка **ч. 53** у власнім домі.

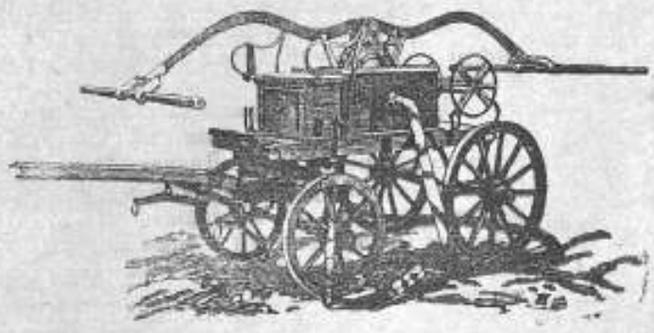
Позір перед наслїдуванем!





На складї удержуємо також: огневі сикавки, ваги на худоб7 і десаточні, огнетревалі каси, помпи, циркулярки, ковальскі знаряди, міхи, машини до верченя, вінди, масарскі машини, машими до шитя, непромакальні плахти і т. п., всьо з першорядних фабрик. *Цїнники даром і оплатно.* 467 2—27

Сикавки і пожарні прилади



з краєвих і чеських фабрик

найдешевше

з 5-лїтною ґаранциєю на рашальні силаги

Львівске БЮРО ТОРҐОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручає

найлїпші вужі до сикавок, коновки, ґаки, шелами і сиражацкі мундури. 152

Ілюстровані цїнники висилає відворотно.

При закупні товарів вреснє покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 143. Львів, Понеділок 28 Червня (11 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5 ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Насаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароли Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 18; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерата платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Дїло" з літер. додатком

в Австрії: на цілий рік . . **32** к. на пів року . . **16** „ — *за границею:* — **44** к. — **22** „

У Львові (без почтової пересилки) на цілий рік . . **28** к. на пів року . . **14** к на чверть року . **7** „ на місяць . **2** к. **34** с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошения звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поднята і инші принятні оголошения числить ся по 20 с. за стрічку.

При прощаню Єзуїтів.

(З кругів вищого руского духовенства).

Голосний протест против єзуїтского правлення в Василіянськім Чині, який минувшого і сего року підношено в „Дїлї" перед нашою суспільностию, а в слїд за тим і голосні протести на соборчиках і зборах нашого духовенства і усего руского народу відбили ся сильним відгомоном в Римі. Як би тоті жалоби наші були дійшли до Пропаґанди за rodak'a кард. Лядоховского, то він якраз задля них був би польских Єзуїтів ще кілька лїт бодай задержав в руских монастирях, щоб знали Руснии, що „nie progem". Та на наше щастє нинї на чолї Пропаґанди стоїть Італїянець, строгий монах, кармелїт босий, кард. Готті, котрий шукає передовсім справедливости, без огляду на се, чи его розпорядженє буде комусь миле або ні. Єзуїти на сї ревеляциї пожалували ся самі скоренько на Василіян в Римі в надії, що певно виграють, так, як нераз вже був случай за реформи, а тим часом пропаґанда видала в перших днях червня с. р. **розпорядженє, щоби Єзуїти з нашого Чина сейчас уступили, а Василіяни вибрали собі своїх настоятелїв.** Позаяк іменованє першого провінциала по відобраню голосів від сьвященників-професів застеріг собі Рим ще в „Singulare praesidium", а така процедура потребує більше часу ще й з огляду на Василіян в Америцї, тож формальне уступленє Єзуїтів наступить доперва за яких два, три місяцї. Сего протягу часу най буде нам вільно використати на докінченє рахунків з Єзуїтами, доки вони на свою оборону мають ще всї акти нашого Чина під своїм ключем.

Рускі Василіяни, як его рідний народ, витерпівши много кривд в давнину, прийшли під Австрию приняті зараз на вступі йосифіньскими розпорядками, після котрих монахам: 1) не вільно було зносити ся з Римом; 2) не вільно було зноситись з иншими провінциями Чина поза державою (вся сила Василіян йшла з провінциї литовскої); 3) не вільно було мати домових студий, але питомцї мали від тепер набирати духа сьв. Василия Вел. у сьвіта і слухати викладів університетских, пересякнених тоді наскрізь февронїянїзмом. То було важким ударом для всїх католицких чинів, а для Василіян, чисельно найслабших і податливих, in spesie. Длятого зараз зачинає проявляти ся упадок нашого Чина, який поступає щораз далї так, що в другій половинї минувшого столїтя, отже по пятьдесяти лїтах під Австриєю, житє монаше майже нїчим не рїжнило ся від житя сьвітского, а до монастирів вступало чим раз менше число кандидатів. На шість лїт перед инпїшною реформою вже не приступив до сьвячень анї один рускій монах. Василіяни остались по просту на вимертю. Що тут було конечно потреба реформи, о тім в цілій нашій суспільности не було двох гадок.

Та на жаль стояв тодї на чолї Чина в Галичинї чоловік з роду Полик, котрий ще там для чогось і в Чинї і у нашої суспільности не тїшив ся великими симпатиями. Єму то зовсїм непокликані чинники наказали перевести реформу Чина. Послушний п. к. університетский професор без жадної поради і відомости монашої братиї поїхав до Єзуїтів до Кракова і сказав їм: Беріть собі мій Чин і зробіть з ним, що хочете. Заінтересьована Єзуїтами Апостольска Столиця поступила собі тут найслушнїйше, висилаючи для розслїдженя сеї справи митрополита бл. п. Йосафа Сембратовича. Він завдїяши монастирі, здав Римови реляцию, що руский Чин потребує дїйсно реформи і то цїлковитої, і знов, хоч в повнї мав до сего право, не подав способу, якого би руска Церков бажала собі в тім напрямі. Та за те сеї справи не заспали чужі нам ворожі чинники і використали ї для своїх цїлий. Виключно під їх впливом, при тодїшній нерадивости нашої церковної ієрархії дня 12 мая 1882 р. вийшла папеска енцикліка „Singulare praesidium", після котрої монастир в Добромилю має бути відданий до переведеня реформи під зарад Єзуїтів. По всї часи, на цілім католицкім сьвітї і на Руси навіть за сьв. Йосафата і Рутского так переводила ся монастирска реформа, що Чин кликав лиш до помочи чужих монахів, але самі его члени задержували вповнї управу і поза аскезою надавали цїлий зверхний вигляд і тон житю монашому. Тут, хоч на се не бракувало між Василіянами мужів такого характеру, як Телїшевский, Мацїєвский, Яворский, Островерха, позаяк — кажу — так незручно і апатично, взяли ся до сего дїла, Рим віддав реформу Чина під повний і в нїчім від рускої Церкви необмежений заряд Єзуїтів. Вправдї Апостольска Столиця знаючи добре, якими опікунами рускої Церкви і обряду були польскі Єзуїти, не віддавала енцикліков руских монастирів польским Єзуїтам — відай і не хотїла з разу сего вчинити — але лиш взагалї припоручає се дїло „Patribus e societate Jesu", однак з сею послїдною трудностию при нашій нерадивости з одного боку, а з другого при Лядоховских, Чацких, Семененках і Калїнках, легко упорано ся. В місяць по виданю енцикліки т. в. при кінци червня року Божого 1882 польскі Єзуїти обняли Добромиль. Тодї доперва повстали, як звісно, сильні рускі протести, але що вони повстали за пізно і, що найважнїйше, позаяк рускі владики до них не прилучились, Рим узнав їх за звичайні невдоволеня, які завсїгди по подібних розпорядженях наступають, а на які Апостольска Столиця не має звичаю звертати уваги. Більше робили собі з негодованя Руснинів самі Єзуїти, покликуючи для замиленя очий Руснинам на ректора до Добромиля єзуїта Німця, патра ґрафа Брандеса з Тиролю. Сей чоловік зрозумів від разу своє положенє; не знаючи нїодної славянської мови, зачав учити ся рускої, всї свої писти до руских сторін казав адресувати по руски, руским окличним сьвященикам зложив візити і хотячи знати волю народа, котрому прийшов щиро служити, запренумерував всї рускі часописи. Не потреба згадувати, що в монастири завів не polnische, але deutsche Wirtschaft. Як-що нинї долетить его наше слово, най приймє на сім місци від Руснинів сердечну подяку і запоруку щирої про него памяти.

Та се, що робив Брандес, не було в лад польским Єзуїтам. Вони вже по кількох місяцях его в'ізолювали майже від всего, так, що єму не оставалось нїщо инше, як ходити по добромильских горах, нудитись і шеохочуватись. Не минув і рік, а его перенесено до Босни, весь же заряд взяли в свої руки виключно Єзуїти-Поляки.

Від сего часу кипить борба з Єзуїтами як до нинї. Єзуїти зачали реформу від „очищування" обряду, що мимоходом кажучи мали в енцикліцї найвиразнїйше заборонене. Отже пообрізували в церкві трираменні хрести, приписали дивний спосіб служеня до літургії, наказали ґенуфлєксию перед Найсв. Євхаристиєю. Се послїдне найбільше огірчило питомців. Єзуїти, котрі, — коли правдиво хотїли в тій справі зорієнтуватись — повинні були про се запитати ся наших епископів, яко інтерпретів обряду, вони надїючись ложним представленем річи щось тут виторгувати, удались з тим до Риму. „Поерамились" фатально, бо Апостольска Столиця відповіла їм, щоби Василияни „Sanctissimum Sacramentum sive expositum sive in ciborio reconditum adorent more secundum nostrum ritum legitime approbato". Треба було бути на місци і відчути се, що дїяло ся в серци тих, котрі вечером вислухавши відчитаний сей декрет, зараз пішовши до церкви, віддали Найсьв. Євхаристиї поклін по нашому рідному обрядови. Та Єзуїти і тут знекали о стілько, що толкуючи самовільно се розпорядженя, сей „mos secundum nostrum ritum legitime approbatus", рішили, що при виставлених Найсв. Тайнах таки треба „przyklękać na obydwa kolana", чого до нинї придержують ся Т. Д. М.*) против волї Апостольской Столиці і найвиразнїйшого рішеня львівского синоду.

Поминувши далї, що Єзуїти їхали рускім новикам польскі молитвеники, бо „ruskich niema", вони молодих Василіян невисказано мучили тим, що наказали перші ранні молитви читати по польски. Длячого ви се вчинили, патри Єзуїти? Просимо дуже, відповіджте! „В своїй хатї своя правда", пише Шевченко, а тут треба було слухати чужої „правди" і то ложної, котра утихла доперва по десяти лїтах нїмого протесту і тяжкого душеня в собі того, до чого душа при перших ражіних дня найсильнїйше рвала ся і мала повне право заручене Богом і всїми людьми. Се коротко говорить ся, а ще коротше напишеш, але те всё перетерпіти — то зовсїм инша річ!

Часописи пренумеровано самі польскі. Правда, один луч сонця був заблис над Добромилем, а ним був гаплий „Мирь" отца Онуфрія Лепкого і гаупа „Гусь" славновісного о. Луки Бобровича. Перед тими „сонцями" старе сонце мало] ягаснути. Всї часописи рускі, які старими Василіянами були старанно справлені і заховані в бібліотеці, Єзуїти понищили до тла, щоби й не пахло по них. Розумієсь, що відозвати ся про якусь справу в руским дусї було в єзуїтских очах смертельним гріхом, за який ждала такого „ateista" (ipsissima verba Єзуїтів) в найлучшім случаю найтяжша кара і довга секатура, а звичайно експлозии.

Так „виховуваних" молодих Василіян треба було запрезентувати сьвітови. В тій цїли Єзуїти спровадкують з Риму до Добромиля мощі св. Пасенна **), щоб на се тор-

*) Єзуїтські прислужники в Чинї. — *Ред.*

**) Сьвяте дитятко замучене разом ві

В. ВЕРЕСАЄВ.

Записки лїкаря.

Переклала *Маруся Полтавка.*

Львів, 1903. Накладом Укр.-рускої Видавничої Спілки, ст. 297, ц. (опр.) 3·00 К.

II.

„Але от, я уявляю собі, каже автор, що суспільні умови в коріни змінились. Кождий чоловік має спромогу перестерігати всї приписи гігієни, кождому, що заслаб, ми в силї дати всьо, що тільки може вимагати медицина. Чи буде бодай тодї наша праця безсумнївно хосенною і вільною від суперечностий?

„Вже й тепер серед антропольогів і лїкарів що раз частїйше роздають ся голоси, які вказують на страшну одностороннїсть медицини і на її дуже сумнївну користь для людскости. „Медицина вправдї помагає одиниці, але вона помагає їй лиш на кошт потомства..." Природа марнотратна і недбала: вона видає на сьвіт богато сотворінь і не дуже дбає про досконалість кождого з них, а журбу про усуваня і нищеня усього невдатного вона лишає безжалїсному житю. І от являє ся медицина й усї свої сили покладає на те, щоби стати на перешкоді сьому руйнуючому процесови житя. А прецїнь чим сильнїйша смертність між дїтьми, з якою так енергічно бореть ся медицина, тим певнїйше очищують ся покоління від усїх слабих і хоровитих орґанїзмів.

„Ся мара загального звиродненя надто різко бє в очи, щоби не зневолювала глубоко призадуматись над нею. І над нею призадумують ся, для її відверненя продумують ся широкі реформаторскі проекти. Пропонують, щоби викорінити в людскій суспільности всяку „філянтропію" і повернути людскість у заводову стайню під надзором лїкарів — антропотехнїків.

„Видумувати такі проекти по кабінетах, каже автор, то дуже легко: „щастє людскости" тут таке величне і реальне, а живі одиниці, підведені в нїмі числа, так легко піддають ся додаваню і відниманю!

„Довгою і тяжкою дорогою виробив ся тип нинїшного чоловіка, більше або менше приноровленого до умов, що окружають його. Однак самі умови не остають непорушними і з часом усе сильнїйше і бистрїйше змінюють ся у своїх основах. А тим часом орґанїзм чоловіка перестає за ним слїдувати і чим раз менше набуває корисних для себе, нових, позитивних прикмет. Давнїйшими часами зуби були потрібні людям для розгризаня, розриваня й переживуваня твердого, збитого їдла о середній температурі. Тепер їсть чоловік мягку, дуже горячу і дуже холодну страву, а для такої страви потрібні якісь инші зуби: давнїйші для неї невідповідні. На се вказує та застрашаюча скількість спорохнавілих зубів, яку ми подибуємо у культурних народів. Дикі племена, що стоять поза всякою культурою, мають сильно розвинені щоки і крінкі, здорові зуби; у народів на пів цивілїзованих, число людий зі спорохнавілими зубами вагаєть ся між 5% і 25%, тодї як у народів вищої культури число одиниць із ушкодженими зубами переходить 80% !"

Те саме з очима, те саме зівсім инпим. Медицина старає ся помагати людям, але та поміч є найгіршою прислугою для людскости. Наслїдком такого стану річи — буде повна залежність людий від медицини, без якої вони не в силї будуть зробити ні кроку.

Теза Руссо: „усе совершенне, що виходить із рук природи" вже давно й безповоротно опрокинена між инпим і відносно до людий. Чоловік, захоплений теперішним часом у певнім періоді своєї еволюции, з масою всяких хиб, нерозвитків і переживань: він немов би вихоплений з лабораторії природи, в самий розгар процесу свого формованя, являєть ся недороблением і невивершенним. Орґани чоловіка і їх розміщене ще й доси не приспособились до вертикальної постави чоловіка, а переходячи до жінки, ми бачимо в її орґанїзмі масу таких тяжких фізіольогічних суперечностий і недосконалостий, що розум відказує ся признати їх „нормальними" й законними. Страшно, а рівночасно зовсім справедливо, коли жінку уважають „сотворінем по самій своїй природі слабим і хорим, яке має лиш невеликі просьвітки здоровля на підкладі безперервної слабости". Найздоровійша жінка, як се доведено дуже точними помічепнями — періодично безперечно хора. І не можливо на таку непормальність дивитись инакше, як на переходовий степень до иншого, більше досконалого стану.

„Так, чи инакше, каже Вересаєв, раньше, чи пізнїйше, мусить людский орґанїзм пробрати таку форму і виробити природні взаємини поміж своїми змаганями й фукциями. Се не може не стати найвищою й найважнїйшою задачию науки, бо в сьому лежать коріннї умови людского щастя. Мусить коли небудь скінчити ся се нічне надриване, се вічне ломане себе у всїх напрямах. Людскість мусить в кінци зажити свобідно, цїлою шириною своїх потреб, утративши навіть саму увагу про можливість такої нїсенїтниці, як „противприродна потреба"".

Людский орґанїзм повинен, на конець, усталити ся і цїлком примінитись до житевих умов. Але в якім напрямі піде та акомодация? Яструб, що зі страшної висоти розрізняє оком найдрібнїйша комашка, що припав до землї, приспособлений до умов житя, але так само приспособлений до них слїпий кret, що рие ся в землї. До кого-ж належить примінити ся чоловікови — чи до свободи яструба, чи до рабства крета? Чи прийде ся йому уліпшувати й удосконалювати прикмети, які він має, чи тратити їх?

Чоловік своїм розумом побиває природу, що раз більше скидає зі себе й кайдани, стає що раз більше від неї незалежним. Проти холоду забезпечений чоловік теплою одїжию, тяжко стравну страву, яку дає йому природа, перероблює він на легко стравну, свою класну силу заступає силою пари й електрики. Культура швидко уліпшує і удосконалює наше житє і дає нам такі умови істнованя, про які під властию природи годї було би мріти.

„Панованю зверхньої природи над людьми приходить конець... Чи можна однак радувати ся з сього без застережень? Культура підняла нас на свої лагідні фиї і несе наперед, не даючи нам оглядати ся на боки; ми віддаємось сим филим і не помічаємо, які тратимо в них одно по другім всї богацтва, що маємо. Ми не лише не помічаємо — ми не хочемо сього помічати: цїла наша увага звернена виключно на наше найдорожше богацтво — розум, який тягне нас наперед, у сьвітле царство культури. Але коли зведемо рахунки того, що ми вже збираємо ся стратити, стає сумно і в далеким сьвітлім царстві починає мерехтїти темна мара нового рабства чоловіка.

„Коли читаю, говорить дальше автор, про дикарів, про їх надзвичайну витревалість, про нїжність їх зверхних почувань, — мене обгортає тяжка зависть і я не можу погодитись із думкою — що ми справдї мусимо необхідно і немилучо стратити се все! Гвінеєць скаже, кілько мущин, жінок, дїтий перейшло туди, де Европеєць завважав ледви слабі і невиразні слїди на стежці. Коли до Таїтанів приїхав природознавець Коммерсон зі своїм слугою, Таїтяни повели носами, обнюхали слугу і сказали, що се не мущина, але жінка; се й справдї була Коммерсонова любка, Жанна Баре, яка товаришила йому в подорожи навколо сьвіта в одежі слуги — мущини. Вушмен є в силї кілька день нїчого не їсти, з другої сторони він може находити собі поживу там, де Европеєць умер би з голоду. Коли инші дрожать від холоду, Араб спить босий в відкритому шатрі, а в полудневу спеку він спокійно дрімає на розпаленім піску під сонїшним промінем. На Огненній Землї Дарвін і його товариші добре закутані тиснулись до горючої ватри і

„ЗОРЯ" Паперці і тутки циґаретові **„ЗОРЯ"**, вироблювані з паперу французского і египетского, в зовсім нешкідливі 5% з розпродажи йде на дохід „Народного фонду", тому Русини не повинні инших купувати. Всюди жадайте паперців і тутюк тільки з маркою „ЗОРЯ", а инших не беріть. При замовленях почавши від 10 корон не тільки звичайний купецкий рабат, але і висилка оплачена. Ціна одного пуделка (100 пачок à 2 сот.) 1 К. 20 сот., — пуделка (100 пачок à 4 с.) 2 К. — пуделка (60 книжочок з ґумкою з французского паперу à 8 сот.) 2 К. 60 сот. — пуделка (60 книжочок з ґумкою з египетского паперу á 14 сот.) 4 К. К. — 1.000 тутюк циґаретових (10 пуделок á 30 сот.) 2 К. — ті самі в рульонах 1 К 60 сот. Замовляти можна у фірмах: Брати Ельстер, Львів або через редакцию „Гайдамаків".

500 1—20

жество з'їхала ся вся польска шляхта і побачила овочі єзуїтскої чесної праці. Від коли Добромиль стоїть, він ще сарака не бачив ніколи, навіть певно і за часів Гербуртів, тільки контушів і карабель, що тодішної хвилі. Не бракувало також і львівских „шпіців". Лиш з Русинів крім владик і потрібного до асисти духовеньства не було буквально ані одного представителя. Z nimi albo bez nich — отсей баденівский принцип замаркували вже тоді Єзуїти на глум рускому народови, тим більший глум, що вчинили се в рускій хаті. По сім торжестві в Добромилі, того самого дня пополудни всї участники поїхали до Хирова на посьвячене каменя угольного під єзуїтску колеґію, щоб, як мовляв Баденї, було pod jednym dachem. Стало ся се 21 жовтня 1887, а в пятім році реформи.

Отже вже перед нами „fest gemauert in der Erde steht die Form aus Lehm gebrannt". Тепер лиш треба тоту форму чимсь виповнити. І тут справедливість вимагає, щоби ми Єзуїтам признали належну заслугу. Єзуїти розвинули перед Василіянами католицку аскезу в цїлім ей сьвітлї. Але вона, тота аскеза, в сей вроди, що на перший погляд видавсь простою, з під старих ґратів видобутою і до виніїшних обставин зовсім невідповідною, а навіть для цїкавих з початку прикрою, як цїлюща зимна вода для мамного сина, аж доки аскеза мудро подавана і сумлїнно практикована не дасть пізнати ся близше і пірве з собою чоловіка в міру его духовних спосібностий, праці і ласк Божих до найвиших пирів душі. Щоби там когось безпечно і певно запровадити — по дорозї є дуже много зради і обманьств! — на се не вистарчить дати подорожному до рук якогось хоч би і найлучшого Wegweiser'a і Reisebegleiter'a, і сей підручник обясняти ему, або мати до него прелекциї, як професор на катедрі. Тут треба конечно чоловіка, котрий сею дорогою в своїм житю стало ходить, а завсїгди безпечно і з тріюмфом, а всї скопули стежок і всї примхи самих подорожних знає знаменито. Кандидати вступаючі до Чина звичайно думали, що їх провідники духовні будуть їм лиш давати „наставлена", розкажуть після того раз робити розмисленє, обрахунки совісти, другий раз виповнити акт покори, то знов відмавляти предовгі молитви, а самі будуть їх лиш доглядати, як наставник робітників; тимчасом побачили, що настоятелї самі в перших рядах віддаючи ся тим самим правам духовним, разом з ними шукають тих самих скарбів. А при кінци виходить рахунок, не такий нерівний між вождом а жовнїрами, так дуже застиджуючий але заразом і невисказано заохочуючий сих послїдних! І в тім лежить головна причина, длячого реформу могли перепровадити виключно лиш монахи. Говорити, що сего дїла могли були підняти ся з пожаданим успіхом також і сьвітскі сьвященики, значить тілько, що о житю монашім не мати найменшого понятя. І якби хтось лиш з сей одної точки видженя поставив нам питанє, чи серед загального тоді упадку дисциплїни

своїми родичами-христіянами за віру в перших віках. Таке несимпатичне імя надано ему доперва в послїдній хвили при винятю з катакомб. Певно не сподївав ся сей маленький мученик, що его мощі колись сягнуть на Руси і то як-раз в тім місци, де рускі дїти будуть дуже много терпіти, вправдї не за віру, бо подібне переслїдуваннє від півтора тисячки лїт вже скінчилось, але за те, що по вірі чоловікови кождому найдорожше, за почування народнї; а будуть терпіти не від поганьских мучителїв, але, що много белесніїше, від тих, котрі з покликання повинні були бути воплоченем любви і згоди вародвсї, від Єзуїтів. — *Прим. дон.*

законної у всїх чинів Єзуїти були для Василіян одинокими реформаторами, то відповідь мусїла би випасти притакуючою.

Не менше належить ся Єзуїтам заслуга за студиї, які Василіяни від них одержали. Єзуїт професор сїдав до викладу не для попису, але з щирим бажанем учити, а ученик мав право за кождий раз жадати ширшого виясненя, скоро чогось не зрозумів. Тим способом нїяка хочби найтрудніїша квестия не була так довго полишена, доки не була всесторонно перероблена. Професор не лиш викладав, але і перепитував кожду лекцию, а як при ученю був до скрайности терпеливий, так при питаню як звір немилосерний. До студий, розуміє ся, уживано авторів першої слави, і не лиш професор, але і ученик міг сьміло більше держатись гадки одного автора над другого. Тим то студиї у Василіян сталисъ милою хоч усильною працею над скарбами духа. Студиї в Чинї зачинають ся по півтора річнім новїцияті і тревають девять лїт.

То суть дві головні заслуги Єзуїтів, якими руский Чин відновили, і яких їм нїхто не заперечить.

Скінчивши се дїло, т. з. завівши спосіб новіцияткого і монашого житя, і перепровадивши всї студиї, Єзуїти повинні були сейчас уступити. Другий період їх правленя, який по першім десятилїтю зачали, мусить бути записаний в істориї Чина самими чорними красками. Признаємо охотно, що Єзуїти мали з Василіянами виступаючими тепер до публичної праці дуже трудну задачу inter Scillam et Charibdim, а именно тоту, що яко Поляки проти польского гарцю ріжних законників, матечок і сьостричек по східній Галичинї, повинні були, як вимагала справедливість, з цїлою форсою вислати Василіян, щоби рука в руку йдучи зі сьвітским нашим патріотичним духовеньством, здержували розбурхані филї польского повінїзму. Єзуїти не лиш не підняли ся понад сю польску орґію, але ще за прикладом гакати і інспіровані обшарниками зачали явно ломити всяку енерґію Василіян. А що значить відбирати працю над народом тому, котрий крім неї не має між чотирма мурами иншого ідеалу, се чей кождий зрозуміє. Отже, як відомо, Єзуїти відобрали Василіянам бучацку ґімназию і народну школу; не допустили їх на Буковину і до Кракова в цїли несеня з сеї послїдної місцевости помочи нашим заточникам, хоч все вже було приготоване, як посьвідчать оо. Костецкий і Борсук; розбили місию до Болгарії, до котрої приготовленя нинїшний митрополит так дуже рвав ся; попродали Полякам легкодушно фільварки Висоцко, Задарів, Бабинку, Совупець, Волсвин, числом пять, а ще три остались; та наробили так великого довгу, якого Василіяни ще нїколи не мали, відколи станули на галицкій земли. Але найбільшу і найтяжшу кривду завдавали Єзуїти тим, що відбирали Василіянам віру в одиноку підставу їх істнованя, в їх рідний народ. „Кого ви маєте? — така була їх наука — ваш народ то одна темна, забобонна, жебруча маса простолюдя з малою кліпкою авантурників на чолї". На всякий прояв нашого народного житя Єзуїти в руских монастирях ударяли так, як всї шовінїстичні польскі часописи загалом, з сею ріжницею, що часопись забираючи голос публичний, з конечности мусить заховувати якесь декорум, коли пан в замкненій хатї може перед підданима і тим не вязатись. А як Єзуїти згнущались над тими, котрі їм не могли в тім напрямі притакувати, будуть незатертою сего памяткою ті не до увіреня муки, які між иншими многими витерпів о. Филяс кинений на два лїта до Михалївки. Тих єзуїтских злочинів буде памяткою се гоненє Василіян з Жовкви, котрих Єзуїти в однім місяци розігнали до послїдних закутин Галичини за те, що вони після конкордиї відважились упімнутись звороту загарбаних на латиньске вісїмдесять руских родин. Сей вопіючої єзуїтскої несправедливости є доказом тото їх розпорядженє записане в Василіяньских хроніках, щоби Василіяни на місцях не сьміли ані згадувати о заховано конкордиї, „bo to do misionarzy nie należy", як аргументував в своїм дотичнім декретї єзуїтский провінциял кс. Щепковскі. Цїкавий я дуже, чому Єзуїти аналоґічно не видали ще розпорядженя, щоби Василіяни не говорили на місцях також нїчого про тверезість, так немилу, як відомо, галицким потентатам, або щоби не згадували про слухане літурґії в неділї і сьвята, котрий то обовязок є не менше заповідию церковною так, як конкордия. Сей єзуїтскої кирині най буде також доказом се часте відкликуване Василіян від участи в місиях і реколекциях, так много разів записане в протоколах Тов. св. Ап. Павла. На потвержденє сеї деструктивної єзуїтскої роботи най буде вільно додати і се, що коли Василіяни з Улашковець хотїли взятись серед найбільших перепон польскої гакати до будови церкви филїяльної в Милівцях, кс. Баист на алярм колятора Ґерінґера розігнав їх всїх з ігуменом о. Шкірпаном, взірцевим монахом і труженником, в однім тижни. І такого злочину в ясний день не допускав ся жаден Єзуїт так, як власне сей послїдний єзуїтско-василіяньский провінциял кс. Баист. (Окремо про него допись гляди в „Дїлї" ч. 30 п. з. „Валенродизм Єзуїтів".) Его то правленя спричинило, длячого найкращі сили, Філяси, Шкірпани, Хмілевскі так дуже „просились", щоб поїхати до Америки і чому їх бажаня без найменшої трудности сейчас виповнено. А щож казали Єзуїти робити Василіянам? Сидїти zdala od świata, в Лаврові, Підгірцях, Краснопущи... і pilnować ćwiczeń swoich duchownych, bo to jedynie potrzebne. Були би їх Єзуїти до сего часу може вислали вже і до Гошова, якби була на се позволила польска Кохавина.

Я читав в істориї Василіяньского Чина, що в пятьдесять лїт по его першій реформі за св. Йосафата і Рутского побудовано на Руси сорок нових монастирів. Беручи добре на увагу тодішні обставини, ми таки не можемо тут тяжко обкалувати Єзуїтів, що вони за двацять два лїт виніїшної реформи паралельно до вище сказаного і до такого виніїшної навали „косцьолків" і „каплїчек" по східній Галичинї не побудовали Василіянам анї одного монастира. (Михалївка є простий фільварок з домовою каплицею подібно як Букова). За те як-раз в часї реформи осїлись Єзуїти на Руси в Хирові, Стрию, Станиславові, Коломиї, Чернівцях... А те все сталось в часї реформи.

Кінчу, реасумуючи те все до слїдуючого вислову: Признаємо, що Єзуїти в напрямі законної аскези і дисциплїни оживили рускій Чин, але при тім несовісно з всякою сьвідомостию цїли его над вираз без найменшої потреби тяжко покалїчили і за се стоять нинї перед рускою суспільностию вповнї відвічальними. До тепер на всї наші заміти Єзуїти не відповіли ані словечка. Чи вони думають, що істория возьме їх мовчанє за оборону? Дуже помиляють ся. Чи може Єзуїти з чести свого ордена перед Русинами резиґнують? Тодї — вільному воля. Молю однак Бога, щоб допоміг Василіянам ге все направити, що Єзуїти в їх Чинї злобно попсували.

Правдолюб.

В нагоди відозви товариства „Сїльский Господар"*).

Горяча відозва товариства „Сїльский Господар" з запивом до громадного виписування в члени Товариства, заповідаюча недалекі вже загальні збори сего Товариства у Львові, спонукала мене нинути кілька гадок на папір, щоби спровукувати дискусию в тій преважній для хлїборобів справі. Вправдї „Дїло" не є нинї вже властивим місцем до того рода дискусиї, бо маємо до сего знамениту часопись „Економіст", але не жаль, „Економіст" виходить доперва при кінци місяця, а ту йдуть жнива, тож треба спішити ся з пером, щоби при пізнїйшім серпі не занедбати справи. Впрочім я переконаний, що виневі нинї в „Дїлї" гадки знайдуть свій відгомін певно і в Економістї.

Товариство „Сїльский Господар", засноване шість лїт тому взад до нинї остало товариством строго люкальним. Не помогла зміна статутів, силою котрої Товариство стало товариством краєвим, не поміг навіть і з'їзд що найінтелїґентнїйших руских хлїборобів в р. 1903. Се факт знаменний. Сей факт не є впрочім одиноким, бо знаємо, що анальоґічні змаганя заслуженого робітника на ниві літератури рільничої о. Івана Негребецкого не довели до бажаного результату, не згуртували наших сьвідомих хлїборобів в одно краєве, живе товариство хлїборобске. Чому оно так є? Таж ми нарід дрібних хлїборобів, що цїле свое спасенє повинен бачити в добре зорґанізованім, мудро і консеквентно веденім товаристві хлїборобскім! Так оно дїйстно повинно бути, бо йдучи осібняком зайдемо певно до одної хиба повної руїни економічної. Ту не може бути двох гадок. Нам русским дрібним хлїборобам треба чим скорше, всїм як один муж, масово з'орґанізувати ся в одно товариство!

Питанє однакож, чи маємо ми в цїли хлїборобскої орґанізациї вже тепер, в сю хвилю, вступати в осібне хлїборобске товариство, чи радше оперти ся о котресь сильне вже нинї народно-економічне Товариство? Відповідь на се питанє є дуже проста і легка для кождого, хто бере активну участь в щоденній, „чорній" роботї народній на провінциї. Кождий з тих щоденних, „чорних" робітників народних на провінциї відчуває страшенний брак сил робучих. Переважна часть всяких наших народних, провінціональних товариств та орґанізацій веде свою працю просто надуживаючи робучу силу своїх робітників. Многі, льокально навіть найпожиточнїйші товариства та орґанізациї стоять роботою буквально одиниць. Питаю ся тепер управу Товариства „Сїльский Господар", чи вказаним є в виду сего стану річи вже тепер, в сю хвилю, форсувати, льокально заслужене Товариство „Сїльский Господар" яко нове, краєве товариство; форсувати закладане по краю филїй сего Товариства? Щоби така робота дала позитивні результати, на се мало одної — двох десяток лїт. Між тим орґанізация хлїборобска є у нас дуже пекучою справою. Ту нема місця на гайноване дорогого часу. Нам хлїборобам треба оперти ся о товариство „Просьвіту", о ей три десятки филій, о ей півтора тисячки читалень, о ей десять тисячий членів. В „Просьвітї" і при „Просьвітї" орґанізация хлїборобів пішла би, як каже ся, духом, без страти дуже дорогого часу на саму формальну, технічну сторону орґанізациї і дуже а дуже повільне ширенє нового товариства хлїборобского по краю.

Таку гадку висказано на довірочних зборах хлїборобів, скликаних за ініціятивою товариств „Сїльский Господар" і „Просьвіта" в р. 1903.

Гадка ся не стала тоді формальною ухвалою, здає ся менї, лише з причим куртоазийних а головно задля спізненої пори.

Однакож але не стало ся, два роки, які минули від згаданих зборів, є найдосадніїшим арґументом слушности гадки, висказаної по згаданих зборах. За протяг тих двох лїт товариство „Сїльский Господар" може повеличати ся красними позитивними результами своєї праці в околици Олеська, як о тім сьвідчить онодішна відозва товариства, але ані на крок непоступило яко краєве хлїборобске товариство.

Видимо наглядно, що сама добра воля членів управи товариства „Сїльский Господар" та відозви, хотяй би не знати які горячі і часто повтарячі ся, не посунуть справи наперед. А час йде і не вертає . . .

Тож не тратьмо дорогого часу, не чекаймо з заложеними руками, бо біда наша хлїборобска забирає ся до нас вже не на жарти.

Нинї вже ясно бачимо, що нема що нам надіяти ся на чужу поміч, знаємо, що лише власною працею, дорогою орґанізациї виборемо собі красшу долю. Понеже часу нам годі марнувати, тож лишім льокально заслуженому товариству „Сїльский Господар" его властиве місце дїяльности, а самі станьмо лавою коло товариства „Просьвіти", узнаючи его на теперь яко одиноке краєве хлїборобске руске товариство.

В рамах нинїшного статуту „Просьвіти" зміститъ ся навіть найширше закроєна орґанізация наших хлїборобів. Ходить лише о реформи чисто технїчної натури, так в Головнім Зарядї Товариства, як в филіях та читальнях. Вистане завести постійну секцию рільничо-економічну так в Головнім Зарядї як і по филіях Товариствах. Если при тих секциях будуть працювати фахові платні сили, то до року цїла дїяльність „Просьвіти" змінить ся не до пізнаня. З мовою думкою згодить ся кождий, хто знає технїчну сторону орґанізациї от хотяйби головної управи Kółek rolniczych.

Сьвітлий примір, який нам дала стрийска филія „Просьтіти" на поли хлїборобско-економічної орґанізациї і спосіб веденя тої орґанізациї, вказує нам наглядно, як треба уладити технїчну сторону хлїборобско-економічної праці в рамах Товариства „Просьвіта". Филія стрийска розсилає квестионарі по повіті, скликає фахові анкети, в котрих беруть участь, крім практиків, також фахові теоретики (п. Бедронь, Гарасевич). Рішеня анкети пропаґує филія по повіті викладами а дальше реалізує тоті рішеня.

Тото, що бачимо в обрубі стрийскої филії дасть ся в той сам спосіб впровадити від разу в цїлім краю, если заведемо при головнім виділї у Львові постійну, фахову секцию хлїборобско-економічну, з такими самими секциями при кождій филії „Просьвіти". Секция хлїборобско-економічна у Львові мусїла би мати бодай трох постійних і добре платних фахових референтів: одного для продукциї ростинної і звіринної, другого для дрібного хлїборобского промислу, третого для склепів, кас і спілок. Крім тих трох сил входили би в склад секциї ще члени-практики по двох з кождої провінциальної, филіяльної, хлїборобско-економічної секциї. Секция центральна працювала би постійно у Львові збираючи ся бодай раз на квартал на засїдання. Члени провінціональні секциї діставали би зворот коштів подорожи та ще й марку презенцийну. Филіяльні секциї були би орґанами виконуючими секциї головної. От так представляю я собі в загальних зарисах спосіб технїчної реформи в заряді головного виділу і филій „Просьвіти".

Проектована реформа неможлива однак без гроший. Нинї не має наша „Просьвіта" гроший на таку роботу, се правда. Алеж під нинїшну пору хвилений брак гроший на такий продуктивний в народнім значінню видаток, не сьміє становити перешкоди. Річно треба би на покрите видатків на разї найменше 10000 К. Таку суму гроша чейже знайдемо між собою, передовсїм, если поаґітуємо серед найширших верств хлїборобских за вступленем в члени товариства „Просьвіта". Дещо удїлять нам наші краєві і повітові рускі інституциї фінансові.

---

*) Містимо сю статю одного з найкращих у нас знатоків справ зґарних в цїли викликаня публичної дискусиї. Наш погляд на справу висловимо пізнїйше. — *Ред.*

все таки мерзли, а голі дикарі, сидячи далеко від вогню, обливались потом. Якутів за їх витревалість на холоді називають „залізними людьми", а дїти Ескімосів і Чуквів виходять голі з теплої хати на 30° морозу...

„Адже-ж для нас усї отсї люди — істоти з зовсїм иншої планети, з якими ми не маємо вічого спільного, навіть у самому розумінню здоровля. Наш культурний чоловік перейде босий по росяній траві, і — простудить ся, проспить ніч на голій земли — і став калїкою на цїле житє... І при всім тім ми вважаємо себе здоровими! Під рукавичками й рукавами наші шкіряні ґрубі мязні, а не лягає його перспектива, що колись у будучности буде він мусїв ходити скрізь із фляконом згущеного кисня, затулювати в хатї руки і лице, вкладати на ніс нюхові пластинки і в уха — слухові рурки?

А який же вихід для загрожевого чоловіка?

„Цїла річ, кінчить автор, містить ся лише в одним: Приймаючи користи культури ми не сьміємо розривати найтїснїйшої звязи з природою. Розвиваючи в своїм орґанізмі нові позитивні прикмети, які дають нам умови культурного істнованя, ми повинні рівночасно зберігти наші старі позитивні прикмети, бо вони здобуті дуже дорогою цїною, а втратити їх можна дуже легко. Най чим раз більше розвиває ся мозок, але нехай при сім у нас будуть кріпкі мязні, бистрі орґани почувань, зручне і загартоване тїло, яке давати ме спроможність, жити справдї одним житем із природою, а не лише сочивати на її лоні, як ті рознїжнені лїтники. Лише широке й ріжностороннє житє тїла в цїлій ріжнородности його функций, в цїлій ріжнородности його вражінь, які воно дає мозкови, зможе дати широке й енерґічне житє самому мозкови".

Кр.

Головний виділ „Просьвіти“, перевівши таку реформу в своїм зарядї сьміло буде міг звернути ся по субвенцию до міністерства рільництва. Впрочім трудність в здобутю фондів тревати буде лише в перших літах, бо опісля товариство буде мати доходи з ведених ним різних інтересів торговельно-хлїборобских. Маю ту на думцї провізиї зі складів навозів штучних, складів знарядів рільничих, складів насїня, доходи з шкілок дерев овочевих і т. д.

Коби отже лиш перший — другий рік, а потому, як бачимо, грошї знайдуть ся.

Отсе маєте товариші-хлїбороби мою гадку. Як годите ся на неї бодай в засадї, то вискажіть ся публично в наших часописях, порозумійте ся, та сейчас по жнивах берім ся до роботи орґанізацийної під прапором дорогого нам товариства „Просьвіта“, що нинї стоїть вже мов могуча твердиня, рада удїлити нам захисту та дати оружє в борбї о красшу нашу долю.

А Ви панове від „Сїльского Господаря“ розважте справу sine ira et studio, відкладаючи на бік всякі рахуби на широку, всекраєву дїяльність Вашого Товариства. Ви зробили много, дуже много. Щасть Вам Боже до дальшої працї в Вашім районї. Після мене, Вам належало би положити головний натиск на садівництво, щоби околицю Олеська, так користну для садівництва, перемінити в один великий сад. До сего треба Вам десять лїт інтензивної працї. А потім побачимо... Може прийде час на зреалїзованє Вашого плану, хотяй би і в иншій формі.

P.

Справи австро-угорскі.

О італїйский унїверзитет.

На увїверзитетї в Інсбрущї вибухла знов буча, що спонукала ректора закінчити шкільний рік о кілька днїв скорійше, ніж було постановлено. А склала ся вона з такої нагоди: Дня 6 с. м. мало трех студентів-Італїянців сїдати до т. зв. судового державного іспиту. Після приписів має в склад іспитової комісиї входити „по можности“ що найменше по двох професорів чи доцентів для кождого предмету. Сим разом приватний доцент Менестріна не міг належати до комісиї, бо до іспиту мав сїдати его брат; а предсїдатель комісиї чомусь не візвав на его місце другого італїйского доцента, проф. Лянцу. З уваги що при італїйских іспитах не могуть засїдати нїмецкі професори, складала ся комісия лише з одного професора, предсїдателя, і з трех екзаміняторів — між ними двох Нїмців — апоза круга професорів. Наслїдком того кандидат Менестріна відступив від іспиту задля „незаконного складу комісиї“, а італїйскі професори внесли до намісництва жалобу на поведенє предсїдателя комісиї.

Коли по полудни мав почати ся іспит двох осталих кандидатів, застала комісия екзаминацийну салю заповнену італїйскими студентами; вони повитали комісию криком „abasso!“, перевертали столи і лавки і т. п. Комісия з кандидатами перейшла до другої комнати, до конференцийної, і там перевела іспит.

Демонстранти вийшли на коритар і там викрикували перед конференцийною салею. В тім часї мало відбути ся в авлї засїданє професорів фільозофічного виділу, але через крики не можна було его розпочати. Длятого декан, проф. Скаля вийшов між демонстрантів, щоби їх успокоїти; а коли одного з головних крикунів хотів за руку, упав ему з носа цвікер, придержаний вихопив ся і утїк. Потім настав спокій.

З того пішла по місті чутка, що деканови Італїйцї струтити з носа цвікер, ба навіть чинно его зневажили; а в дальшім наслїдку счинив ся в ночи на улицях заколот, в котрім взяли участь не тілько студенти обох народностей але й ширша публика, навіть люди поважні. Аж поліция около півночи привернула спокій.

На другий день, д. 7 с. м., заносило ся на ще більшу бучу в самім унїверзитетї. Перешкодив сему проф. Скаля, пояснюючи згромадженим студентам, що всї поголоски про заподїяну ему аневагу є видумкою. Всеж таки, щоби не допустити до дальших заколотів, ректор застановив зараз виклади на всїх сьвітских виділах.

Нема сумнїву, що справи складу комісиї ховила ся італїянська молодїж лише як привілучки в борбї о самостійний італїявський унїверзитет, котрого основанє, помимо обітниць міністрів, якось продовжає ся — а се через брак згоди що-до місця его сїдку.

Війна.

В Манджуриї.

В послїднім своїм рапорті ґенерал Сахаров доніс був, що полуднева армія японска розпочала на пілїй лїнії марш на російскі позиції під Кайпіном (Кайчу). Сахаров подав лише результат дрібних перестрілок між передними сторожами обох армій, доносить, що російскі патрулї уступають на Кайпін, але не подав результату японської офензиви. Нинї знаємо, що Японців в суботу обсадили Кайпін.

Про похід Японців, котрий розпочав ся в середу, Сахаров телеґрафував: В четвер рано наша піхота зачала повсли уступати на Кайчу, здержуючи Японців, котрі в силї 6 швадронів посували ся здовж берега, аби обійти наше крило. О год. 2 пополудни Японцї обсадили місцевість Сіяліодза, де нашої батериї довгий час здержували їх дальший похід. О 5 попол. 3 батальйони японської піхоти з 12 гарматами обсадили горби Ваойчай коло зелїзничого тору. Японську піхоту було видно на горбах на полудни від зелїзничої лїнії аж до Іліпу; 16 швадронів кінноти посувало ся на лїнії Сіяліодза-Аткаінїдза. О год. ½3 японська батериа розпочала пальбу на полудне від Іліпу на наш віддїл, що приневолювало нас уступити до Есінгу, 6 клм. на полудне від Кайчу. В пятницю о 8 рано 4 японські компанії обсадили Сунджулїсїо, 14 клм. на полудневий захід від Кайчу, при чім погиб один козак.

На пятницї урвав ся рапорт Сахарова, з котрого довідуємо ся, що Росияни мусїли уступити перед Японцями на 6 клм. від Кайчу. В неділю японське посольство в Льондонї одержало з Токіо слїдуючу урядову депешу: Ґенерал Оку доносить: Друга армія розпочала дня 6. с. м. операциї, аби обсадити Кайпін. Росиян випирано з одної позициї по другій. Остаточно дня 9 с. м. обсаджено Кайпін і горби в его околици. З приватних жерел доносять, що при тім забрано Росиянам 10 гармат і 50 людий.

Усадовивши ся в Кайпінї, Японцї вже вирівнали свій фронт, котрого передні сторожі тягнуть ся тепер простою лїнією від Кайпіну через проходи Далїн, Фенчулїн і Модулїн, аж до проходу Моґіен, або й ще дальше. За сею лїнією передних сторожий відбувають ся рухи японських війск, про котрі нїхто нїчого не знає. Японцї можуть мати при тих рухах двоякий плян: або сконцентрувати десь з заду більшу силу війска та атаком наперед розірвати в дотичнім місци бойву лїнію Куропаткина, або навіть зайти боком поза рамя північно східне та загативши прохід між Ляояном а Мукденом змусити Куропаткина до рішаючої битви. Рухи японських армій так суть замаскованї сильною лїнією передних сторожий, що Куропаткін не може знати, на котру точку з его позицій Японцї специяльно загадують ударити. Критики здогадують ся, що армія, Курокого перекине ся на північний захід, аби станути між Ляояном а Мукденом, обсадити Мукден і в той спосіб відтяти російску армію від операцийної підстави.

(Телеґрами).

Берлїн. Японцї скорими маршами ідуть на Мукден, аби обійти Куропаткина і відрізати ему відворот. В Петербурзї потерпають о судьбу Куропаткина і цілої армії. Курокі і Оку форсують марші наперед без огляду на доші. Військові круги уважають становище під Ляояном за не можливе до удержаня.

Парнж. Закуплені Росиєю в Нїмеччинї 4 вружняки і поспішні пароходи вилїйшли дня 6 с. м. з Кільонії до полудневої Америки аби з купленими там панцирниками поплисти до Владивостока. Обсада сих кораблїв відїхала зелїзницею перед 7 тижнями. Разом з тими кораблями плинуть кораблї з вуглем, бо ескадра нїгде не задержить ся. Два кружляни і 2 торпедовці балтийскої фльоти відплили до Азиї в половинї червня.

Берлїн. Loc. Anz. доносить, що Росиянам повело ся затопити японьского транспортовця Сейземару.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Вибори в Чехах.

Прага. При доповняючих виборах до чеського сейму в окрузї Наход вибрано ческого аґрарія Котляна проти кандидата молодочехів.

Пос. Пацак про ситуацию.

Кутнагора. Промовляв тут пос. Пацак, нападаючи дуже сильно на аґраріїв, що виступили з коалициї ческих сторонництв. Теперішне правительство в вороже Чехам і тому ческі посли в парляментї мусять стреміти до того, щоб приєднати собі Русинів, Словінців, Хорватів, Сербів і Італїянців та не допустити, щоб польска і ческа шляхта перейшли на бік Нїмців. А до сего треба передовсім коаліциї самих ческих сторонництв в парляментї і краю.

Abasso Austria.

Трієст. Вибухли тут розруси з причини подій на увїверзитетї в Інсбруку. Тевти народа демонстрували в ночи з суботу на неділю викрикуючи „Abasso Austria!“ Арештовано 15 демонстрантів.

Вітте в Нїмеччинї

Петербург. Мін. фін. Вітте їде до Нїмеччини, щоб стрінути ся з гр. Вільовом в справі торговго трактату між Росиєю а Нїмеччиною. (Дневники догадують ся, що ціль подорожи є також забезпечити собі всякчику на цілий війни в нїменких банках, на які правительство має вплив. В кождім случаю для Австро-Угорщини поїздка Віттого є великим небезпеченьством, бо Росия згодить ся на високі цла ввозу до Нїмеччини для продуктів рільничих а низкі до ввозу до Росиї для продуктів нїмецкого промислу фабричного, так що Австро-Угорщина випереджена, опинить ся в невигіднім положеню в обох напрямах. — *Ред.*).

Вибори в Америцї.

Ст Люї. Кандидатом при предстоячих виборах на президента Сполучених Держав поставила партия демократична Ґровер-Клївеланса. Кандидатом партиї республиканьскої є Рузвельт. Крім того самостійне ставовисько в виборчій акциї займе вперве також партия робітнича.

Хорватскі розруси.

Загреб. По тридневній розправі з причини розрухів в минувшім році в Керес, суд в Бельсварі видав вирок. З 268 обвинуваних увільнено 111, засуджено 150; що до двох здержано поступоване.

НОВИНКИ.

— **„Взґлєнди служебові“ без-кінця.** Із Збаража доносять нам, що видтим [illegible] недавно контрольора податкового п. Петра Бохеньского на Мазури до Бжеска. П. Бохеньский був сьвідомим Русином, але до політики не мішав ся. Помимо того спинались на него доноси нетерпимої польскої ґавети. Від наших замітків на сю тему здержуємось з огляду на прокураторию.

— **Непошанованє прав рідної мови.** З Калуша доносять нам, що на цілий тамошний повіт, один одинєсенький Русин, купець п. Коритовский домагав ся в калускім податковім урядї руских квітів. Всї инші руські податники, так сьвітска, як і духовна інтеліґенция не згадуючи вже селян, вдоволяють ся польскими друками. Не знаємо, на скілько правдиве се донесенє нашого кореспондента, котрому впрочім не маємо причини не вірити, але колиб так справдї було, то було-б сумно і соромно...

— **Курїоз бережаньскої окружної ради шкільної.** Місцева рада шкільна в Саранчуках, бережаньского повіта, одержала від окружної ради шкільної в Бережанах таке диво: L. 524/RSO. Brzeżany 13 czerwca 1904. Do Rady szkolnej miejscowej w Saraneczukach. Doszło do wiadomości c. k. Rady szkolnej okręgowej, że młodzież szkolna starsza uczęszczając do miejscowej czytelni lub obecna w zebraniach towarzyskich osób starszych przysłuchuje się dysputom prowadzonym na tle narodowościowem i wogóle dla dziatwy rozmowom często niestosownym — wskutek czego wychowawcza działalność szkoły natrafić by mogła na trudności. Wzywam przeto ażeby roztoczyć w tym kierunku opiekę nad młodzieżą szkolną i niedopuściła, by obce niezgodne z zasadami religijno-moralnemi i wychowawczemi czynniki jakikolwiek wpływ mieć mogły nad dziatwą i o każdym w tym względzie ujemnym spostrzeżeniu c. k. Radzie szkolnej okręg. doniosła. Z c. k. Rady szkol. okręg. Przewodniczący c. k. starosta *Dzieduszycki*. Не трудно відгадати причину такого чудного погляду окружної ради шкільної в Бережанах на читальню „Просьвіти“ в Саранчуках та її чудної претенсиї до місцевої ради шкільної як і до громадскої зверхности. Учителем в Саранчуках був п. Кирило Ромаха властиво p. Cyryl Romach, бо о тім, що він з роду Русин і походить з селяньскої родини з Бабухова, не хоче вже й чути а двох своїх синів, учеників бережаньскої ґімназиї, вже переніс на лоно латинського обряду, ну та й сам уважає себе тепер Поляком чистої крови. Перед роком приїхов він яко управитель 2-класової школи до Саранчук, і від разу став ґнївати ся тим, що се чисто руске село і язик викладовий руський, той що тут нема дітий Полякуф а люди тутешні тямучі Русини. Се так знеохотило пана Цирпля, що він пожалував за Куропатниками, відки сюда приїхов і подав ся опять на тамту посаду. От недавно і дістав її а на відхідне загадав п. Цирпль ще одним доскулити місцевій раді шкільній і громаді. Наслїдком того вийшов повисший указ окружної ради шкільної. Тимчасом в читальни молодіж вчить ся хорального сьпіву, читає видання тов. „Просьвіта“, слухає релїґійно-моральних розмов, відтягає ся від розпусти і пустоти а вчить ся поважних річий, і зростає там під наглядом батьків і місцевого пароха яко голови читальні і предсїдателя місцевої ради шкільної. Але дарма, окружна рада шкільна на донос пана Цирпля боїть ся, щоби „obce czynniki niezgodne z zasadami religijno-moralnemi“ не мали шкідливого впливу на тутешну молодіж!

— **Страйк в Борславі** приймає чим раз більші розміри. Насамперед залишили роботу всї робітники нафтові а в суботу приступили до страйку також робітники в копальнях воску „Лєндербанку“, так що тепер страйкує около 9000 робітників. Леда день застрайкують робітники в копальнях воску галицкого банку кредитового. Наслїдком заставленя робіт з нафтових заводів випливає струями ропа і впадає до потока. Управителї і урядники копалень старали ся при помочи поліції звернути ропу до збірників, одвак страйкарі їх нагнали. Тепер ту роботу виконує при підмозї війска, а щоби задержати плинучу ропу, коло заводів, яких є 270, спиляють насипи. Дуже побоюють ся, щоби не вибух пожар, через підпаленє ропи, бо тоді нещастє могло би обняти великанські розміри. Всї збірники є переповнені ропою вартости 15 міліонів корон. Властителї копалень повносять наслїдком випливаня ропи денну шкоду на 60.000 К, одвак рівночасно на задержаню робітничих плат ощаджують 16.000 К денно. По цілім Борславі розкинув страйкуючий комітет відозву, в котрій взиваючи робітників до солїдарности подає ось які домагання нафтових робітників: 1) заведенє 8-годинного часу працї. 2) Здорових, просторих і відповідаючих гиґієнічним вимогам помешкань. 3) Заведенє водопроводів і спроваджена до міста здорової води. Водопроводи мають находити ся в кождім помешканю робітника. 4) Побудованя купелевих заведень для робітників. 6) Заснованя здорової і дешевої кухні, що сетівала би під управою робітників. Тота кухня має усунути вплив всяких трактерників, що здирають грубі грошї за споживні предмети, а ніяк не сьміє бути уподібнена на взорець жебрачих кухонь для голодних старців. 6) Заснованє консумпційного товариства, але під виключною управою і контролею робітничих делеґатів. 7) Заснованя в Бориславі шпиталю, уподібненого по всяким вимогам новочасної доби. 8) Управильненя робітничої платы, котру має ся виплачувати у всїх копальнях кождого першого в місяци. 9) Перенесенє головного сїдку повітової каси для хорих з Дрогобича до Борислава. Як бачимо, підвишенє платы робітники не домагають ся. Нафтові підприємці згодили ся на всї домагання робітників з виїмком 8-годинного часу працї, а о то страйкарем головно ходить. Роботодавці рішили видержати страйк як найдовше. На місци страйку явив ся зненавиджений дрогобицкий староста Бобжиньский, дальше прибув делеґат намісництва, радник Півоцкий, а в слїд за ним почало напливати до Борислава війско. Ґенерал Ґальґоці имєлав доси 5 батальйонів піхоти і віддїл піонїрів, так що в Бориславі находить ся тепер поверх 1800 вояків, богато офіцирів, не числячи жандармерії, котру змобілїзовано зі всїх сторін. Війско стоїть на военній стопі, а кошти має понести громада, згадно бориславскі горожани. Всеж таки треба признати, що ґенерал Ґальґоці відмовив більшої висилки війска, особливо міноти, котрої домагав ся конче радник Півоцкий. Війско розкинене по цілій місцевости і пильнує найбільше нафтових заводів і збірників роли. Замітити годить ся, що ґен. Ґальґоці видав острий приказ, щоби вояки не приймали від директорів і т. п. їди, напоїв і иншіх дарунків. На обійшло ся вже без конфліктів між робітниками а війском. В суботу вечером забавляло ся на толоці під містом около 4000 робітників. Старості Бобжиньскому се не подобало ся, бо явивши ся в жандармами і компанїєю війска, велїв робітникам розійти ся. На се відозвали ся крики: „лєзати!“ Вирушило війско. Колиж присутний там п. Семен Вітик хотїв інтервенїювати, на приказ старости окружии его жандарми. На се кинула ся ціла товпа женщин і захопивши п. Вітика в свої обійми, недопускали до его арештованя. Серед метушні одна женщина зімліла. П. Вітика окружило війско, женщини підняли вереск і настала грізна хвиля. На щасте староста під напором женщин велїв п. Вітика пустити і запанував спокій. Того самого вечера счинила ся авантура біля нафтового закону Фрайнда, де страйкарі хотїли перепинити помповане роли. Арештовано 23 робітників, котрих на другий день при асистенциї 150 вояків і жандармів, скованих відставлено на зелїзничий дворець а відтак до Дрогобича. Богато страйкарів, бо повних 2000 виїхало з Борислава до дому в околиці Рашева, Коросна і Ясла. Прочі, що лишили ся, поводять ся спокійно, тим більше, що від пятниці всї шинки в Бориславі позамикані. Нинї, в понеділок перед полуднем відбувають ся за ініціативою рад. Півоцкого переговори межи страйковим комітетом а підприємцями.

— **Дрібні вісти.** Цісар потвердив розпорядженє, що установлює з днем 1 вересня с. р. польску ґімназию в Новім Торзї. — У Львові перебував в послїдних днях архикнязь Райнер, що приїхав на інспекцию тутешного полку краєвої оборони. В неділю від'їхав на дальшу інспекцию до Перемишля і Ярослава. — В Тернополи застрілив ся жандарм Солтис, родом з Рашева, що був колись два роки на теольоґії, потім служив при війску, опісля вступив до монастиря, по двох роках матрозом і був якийсь час в Альжирі, а вкінци вступив до жандармерії. — Наслїдком стежних листів арештовано в Ціриху Вільгельміну Земяньску почтмайстрову із Могильниці і її чоловіка Станислава, що втекли були за границю, допустившись значної дефравдациї в своїм уряді почтовім.

— **Епископ перемиский Впр. Константин Чехович** виїхав в товаристві о. капелана Ем. Погорецкого до купелїв.

— **Загальні збори** „Народного Дому“ в Станиславові відбудуть ся дня 14 липня с. р. о годині 5 з полудня. Колиб о сій годині не явилось достаточне число членів, збори відбудуть ся без огляду на число о годині 6-ій. Всїх членів просить ся о ласкаву участь в сих зборах. — *Вудїа.*

— **Народна орґанізация в Перемишлянщинї.** З Перемишлянщини доносить нам наш дописуватель: Дня 8. липня с. р. на зазив судового радника д-ра Давидовича явило ся в сали повітової ради в Перемишлянах около 30 осіб, між тими кількох священників, сьвітскої інтеліґенциї, міщан та селян і завязали тов. кредитове „Народний Дім“, котрого статут підписано в присутности нотара. Того-ж дня завязав ся комітет для збирани фондів на будову руского театру. Перемишлянцям бажаємо в їх початій дїяльности як найкрасшого успіху.

Померли:

Савина з Стрільбицких Левицка, вдова по бл. п. о. Михайлї Левицким пароху в Шуговичї упокоїла ся в Подгородю в домі свого шурина о. Конасевича в 41 році жизни в причини грудної і серцевої недуги в неділю дня 10 липня с. г. Похорон ві второк по полудни. В. і. п.

Послїдні вісти.

Борислав. Страйк тревав дальше а богато робітників виїхало вже, щоб улекшити удержанє страйку иншим страйкуючим, що мусять остават ся в місци. Страйкуючі заховують ся нинї з незвичайним супокоєм, так що не дали нїякої причини до якоїнебудь інтервенциї. Помимо того властителї копалень і директори впармують раз-в-раз власти о надісланє війска і жандармів, щоб страйк згнобити силою при помочи багнетів. Доси спроваджено вже 6 батальйонів (!!) піхоти, не кажучи про жандармів, а всїлякі „людцї“ допускають ся провокациї, щоб дати привід до ужитя насильств і оружя. Помимо того страйкуючі держать ся дуже коректно. Вчера хотїли відбути збори, але правительство розвязало. Півоцкий навязав зі страйкуючими зносини і заряднв пертрактації між обома сторонами. Робітники мали вислати до сих конференцій 4 відпоручників на нинї в полудне, але робітники заявили, що на те мають комітет страйковий. Тепер все завесить від того, чи удасть ся п. Півоцкому вимогати завзятих властителїв копалень до узнаня страйкового комітету.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 П. поверх Народний Дім. 609

Спілка для господарства і торговлї в Перемишли поручає під найкористнійшими услівями суперфосфати, томасину і инші штучні навози. Які суть потрібні навози і як їх уживати, поучає докладно книжочка „Де що про ґрунти і навози" котру Дирекция висилає за надісланем готівки, або в марках почтових 30 сот.

Всякі поради і цїнники висилає ся безпроволочно. 488 4—15

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19, А від 11—12 і від 4—5.

299 5—16

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтадіях площі Галицкої поручають



Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарским як взірцево приладжений красний перетвір, що відповідає всяким диетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

коло Кракова. 466 5—?

Глядаючі зарібку

всяких станів нехай подадуть свою адресу експедиції анонсів Winter & Nagy, Budapest IV. Ungargasse 6. 501 1—6

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛЯ

марки „Edelgeist".



При натиранню усмиряє біль, скріпляє мускулятуру і ожиплює нерви.

При змиваню гігієнічно-профілактичне средство против ослабления з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELLE & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Поратиньского, В. Діля, Як. Байзера, Жигмонта Рукера; в *Коломиї* в аптиці Берґера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишли* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50

Перта краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшеня церквей 732 8—25

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Липова ч. 12, давнїйше ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, ольтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малювани із захованєм найточнїйших знамен і черт історично-архіольоґічних. Цїни, як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має на складї готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всїм Вп. приходникам і фундаторам за всї дотеперішні замовлена, прошу о ласкаві замовлена так на поодинокі нові дзвони як і на цїлі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публицї.

З глубоким поважанєм

АНТОНІЙ СЕРАФИН.

54 Аґентів не висилаю.

Найновійші переписні листки

Шевченко: „Гамаліїя" 6 гарно виконаних карт 60 сот.
Шевченко: „До земляків моїх" 6 гарно вик. карт 60 сот.
Шевченко: „Наймичка" 8 гарно виконаних карт 60 сот.

поручив 472 5—5

Антикварня Ґрунда

Львів, улиця Театральна ч. 16.

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

від вірних

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска 1

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кг.	Congo добра	1·40 кр.	½ кг.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ пляитац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кґр. кави і 1 кґр. чаю разом **оплатно**, або 2 кґр. чаю і в 5 кґр. кави **осібно** оплатно за післяплатою. 86

Найновійші переписні листки

Рух залїзничих поїздів

важний від 15 червня 1904 після середно-европейского часу

Приходять до Львова:

З Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави руской 7.30.
„ Підволочиск 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Рашева 10·20.
„ Коломиї 11·25.
„ Белзця 5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Белзця 10·50.
„ Тернополя 10·35.
„ „ з Підзамча 10·53.
„ Чернівців 10·45.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Рашева 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави руской 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і свята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздкою (*), поспішні поїзди тевотим друком. — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій уділяє і продає всякі білєти на розкази їзди інфор. бюро ц. к. держ. залїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиці (рогачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або блашанках до кождої місцевости оплатно. 169 13—40

Рафінерия спіритусу

Найстарше заведене промисловє в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменити вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і інформациї висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

Мужеску безсильність 344

викликану іменно страшними наслїдками тайних вріхів молодости і розпусти, усуне напевно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пояснена єй їх недуг і направили свої мужескі сили при помочи указаного в книжці способу лїчена. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в кукерї накладом видавця Р. Ф. Бірей в Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагана, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Aphotheke, Frankfurt a. M.** 163 17—?

Маю честь повідомити Впов. Публику, що з днем 2-ого липня с. р. буде отворена

ПЕРША КРАЄВА ЦУКОРНЯ

упаджена в закопаньскім стилю **при ул. Баторія ч. 24.**

З поважанєм

К. Стефаницкий.

454 5—5

Фільварок на продаж сейчас. Складає ся з 35 моргів орного поля в одній кусинку і 20 моргів сіножатий і кусинка лїса. Будинки економічні в добрім стани, помешкане цїлком нове мурованє, побіч ріка, необтяжений нїяким довгом, в здоровій підгірскій околици коло Надвірної на території Цуцилів, станция залїзнича Татьменичани. Ближших інформацій може засягнути у властительки К. ДЕПУТОВИЧ в Станиславові ул. Романовского ч. 25. 419 1—3

Видержавлю 8 моргів ґруиту обсїяного, 2 морґи сїножати, одну хату мешкальну зі стодолою, шопою і стайнею на 5 лїт. Реченець до 28 липня. Адреса в Стільску ч. дому 97 п. Николаїв під Дністром. 498 1—3

Господиня з добрим припорученем глядає посади у руского або польского пароха. Т. М. Адмінїстрация „Дїла". 2—3

Матурист прийме сейчас лекцию на селї. Адресувати: Ю. М. матурист Перемишль, ул. III Мая ч. 17. 487 3—3

Знаменитий МІД

десертовий лїчничий, з власної пасїки, припоручуваний лїкарями, за 6 кор. 5 кґр. вже з пересилкою; **медова вода**, природне а найлїпше средство на виглядь шкіри [робить пїжною і відмолоджує]. Безплатно брошурка д-ра Цесельского о медї. Варто прочитати. Жадайте: **КОРЕНЕВИЧ**, емер. народний 346 учитель *в Іваничах*. 18—20

Учителька по іспитах глядає лекциї на час ферій. Приспособить до іспиту вступного до ґімназиї, семинарії і до кваліфікациї. Адреса: *Чабак* Синевідско вижне. 434 3—6

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 5—5

Абсольвентка бухгальтериї відбувши приписану практику в товариствї „Союзї кредитовім" у Львові, глядає сейчас відповідної посади. Зголошена під адресою I. Гавран в Мариямполи к. Галичь. 415 3—3

Молодець лїт 22, з укінченою 4 кл. народної школи з практикою канцелярийною і дяківским іспитом глядає посади. Ласкаві зголошена Г. П. poste restante Яремче. 486 2—3

Академік, добрий інструктор глядає лекциї на село. Ласкаві зголошена під: „Auxilium" poste restante Дунаїв.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола" у Львові!

Візитівки з монограм. „Сокола"	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, гальованї на атлас	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармовіс „ „	30	„
Шпилька до краватки	30	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 20	„
Мошонки на ґрошї по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притискачі зі склом з фотоґрафією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола в апотеозою України по.	70	„
Портрети з надісланої фотоґрафії виконує ся кредкою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.		

Набувати можна в „Соколї" ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях", „Трудї" і у Денаса Кучики, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола" і

НА ЖНИВА!

КОСИ і СЕРПИ

поручає

Народна Торговля

у всїх своїх складах

Коси: 50 цм. по 1 К, — 60 цм. по 1·20 с. — 70 цм. по 1·40 К. **Серпи:** ковальскі по 50 сот. фабричні по 60 сот. 463 5—10

БРУСКИ. — БАБКИ. Для краянчих опуст.

Засновала **1782** Цїс. кор. привіл. Засновала **1782**

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведене промисловє в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменити вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цїнники і інформациї висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цїнах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальонів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутериї. 532

Без конкуренції.

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Е. Левицкий. Папір в фабр. Черлянської. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 144. Львів, Середа 30 Червня (13 Липня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток додаєть ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 18; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи завертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

О університет.

На університеті в Інсбруці вибухли нові студентскі бучі, котрі — як звісно вже з онодїшних донесень — довели до того, що виклади на всїх виділах перед часом завішено а університет замкнено. В той спосіб справа самостійного італїяньского університету знов заострила ся а правительство буде приневолене використати час ферий, щоб на щось остаточно рішити ся і справу, що викликує тілько несупокоїв та заострює що-раз більше національні антаґонїзми, довести якось до кінца.

Однак правительство, полагоджуючи спір італїяньско-німецкий, не повинно спинити ся на однім італїяньскім університеті, бо буча в Інсбруці має не лише чисто льокальне значінє, але лучить ся взагалї з квестию тзв. національних університетів в Австриї. Не одні італїянці допоминають ся свого найвисшого огнища для плеканя культури і не одні они мають до того право, але так само і з тим самим правом домагають ся своїх університетів також инші народи в Австриї, що доси не мають свого університету, а в тім числї і ми Русини. Правительство, коли схоче бути консеквентне, мусить вже раз станути на тім становиску, що кождий нарід сеї держави повинен мати свій окремий університет, і тому спосіб полагоди справи італїяньского університету буде також рішаючим не для одних Італїянців але і для нас Русинів.

З тих арґументів треба нам блисше слїдити за ходом дальших подій в Інсбруці, а особливо за тим, як буде на далї заховувати ся і яких средств ужие австрийске правительство. З тих же самих мотивів буде також цїкаво пізнати дотеперішну історию заходів Італїянців о здобутє свого університету, бо з того будемо могли витягнути не одну науку і що до нашої тактики на будуче.

Істория заходів і успіхів італїяньского населеня о свій університет така:

Тирольскі Італїйцї мали вже від дуже давна свої ґімназиї. З тих ґімназий вступала італїйска молодіж до чисто німецкого університету в Інсбруці з дуже недостаточним знанєм німецкого языка, так що з німецких викладів дуже мало могла користати або й зовсім нїчого. Студенти переважно сидїли дома й вчили ся, як могли, з книжок, а опісля позволяно їм здавати іспити по італїйски. Розумієть ся, що в тих часах, коли німецкий язик безмежно панував і в урядах і у війску, мали такі абсольвенти університету дуже обмежене поле для публичного житя. Се й спонукало тирольский сойм, що в р. 1863 ухвалив резолюцию, щоби правительство установило в інсбруцкім університетї рівнорядні італїйскі катедри для найважнїйших правничих предметів першого двоїтя (історично-правного). Правительство вдоволило тому жаданю остілько, що признало ремунерациї за рівнорядні італїйскі виклади, котрих на раї в браку инших сил піднали ся таки німецкі професори. В р. 1868 поступило правительство ще дальше, бо дозволило на рівнорядні виклади також деяких предметів другого двоїтя і знов в браку кваліфікованих сил настановило кількох суплентів з поза круга професорів, головно з поміж радників висшого краєвого суду. А коли збір професорів правничого виділу попросту заявив, що не хоче вдавати ся в справу настановлюваня таких некваліфікованих, бо негабілїтованих суплентів, міністер просьвіти сам настановлював суплентів, так що незадовго майже для всїх предметів другої ґрупи були рівнорядні італїйскі виклади.

В початках 90-тих лїт іменовано першого надзвичайного професора для італїйских викладів римского права, і з того часу почали Німцї вже побоювати ся о утраквізацию університету та о его німецкий характер. Той страх еще збільшив ся, коли по скорій смерти того професора спровадженo иншого, вже звичайного професора, з Італії, і то такого, що майже слова не знав по німецки, так що ему навіть тимчасово позволено на засїданях професорского збору говорити по італїйски. Его заходам повело ся, що небавом заіменовано знов двох надзвичайних професорів італїйских, і то знов одного з них з Італії. Вже було трох Італїйців в зборі професорів, а страх німецких професорів і студентів о німецкий характер університету став еще більший.

Але правительство, не зважаючи на те, заіменувало дальше італїйского професора для карного права і визначило десять великих стипендий для правників італїйскої народности. В зборі професорів почали ся вже прикрі національні перепалки і спори, коли в тім правительство зажадало знов пропозиції на нову італїйску катедру для політичної економії, так що італїйскі виклади мало ся розширити вже й на трету, на політичну ґрупу предметів.

Було се в р. 1896. Професорский збір опер ся тогдї жаданю правительства і з притиском указав на небезпеку для німецкого характеру університету та висказав гадку, що лїпше вже заложити окремий італїйский університет, скоро правительство доконче хоче доповнити італїйскі виклади, ніж робити се — по нашому кажучи — pod jednym dachem. Тогдї правительство відступило на раї від наміру що-до катедри економії; але коли опорожнила ся італїйска катедра карного права, іменовало професора, а двом молодим Італїйцям дало стипендиї на подорож за границю для дальших наук. Коли один з них, д-р Менестріна, хотїв опісля габілїтувати ся в Інсбруку, а професорский збір не хотїв его до габілїтациї припустити, правительство виразно наказало габілїтацию перевести. Се так озлобило Німців, що німецкі студенти виправили при вступнім викладї д-ра Менестріни демонстрацию і тим викликали бучу з італїйскими студентами.

При найближшій ректорскій інавґурациї зажадали італїйскі студенти, щоби ректор промовляв також по італїйски, щоби всї оповіщеня академічних властий видавано в обох мовах, щоби італїйскі подани полагоджувано по італїйски і т. д. і т. д. На се німецкі студенти домагали ся в своїх резолюциях, щоби безоглядно бережено німецкий характер університету.

Явив ся другий кандидат, д-р Льорендони, до габілїтациї для політичної економії. Заворушене між Німцями стало ще більше. Вдав ся в справу і сенат і німецкий лїберальний клюб в соймі; інсбруцка громадска рада ухвалила резолюцию против того; дневники також остро виступили. Та все надармо. Правительство знов наказало перевести габілїтацию і розпорядило, щоби Німців при іспитах питали лише німецкі професори, а Італїйців по можности лише Італїйцї; при тім зазначило міністерство просьвіти, що чисто німецкий характер університету має бути захований. Тимчасом Німцї станули на тім становищи, що німецкий характер університету можна зберечи лише через відокремленє італїйского правничого виділу, а з другої сторони австрийскі Італїйцї згодили ся між собою, що лише заложеня італїйского університету в Терстї може їх вдоволити.

Коли серед незвичайного заворушеня Німців, котре обняло все населенє Інсбруку, заносило ся на грізні демонстрациї з нагоди вступного викладу д-ра Льорендонія, правительство дуже довго зволікало з затвердженем дозволу на его виклади (*venia legendi*); а уділяючи ему наконець в маю 1903 р. той дозвіл, признало виразно, що такий стан річий, який тепер є, неможливий на дальше, і заповіло, що італїйский правничий виділ буде в недалекім часї перенесений з Інсбруку поза границї Тиролю. В кілька днїв пізнїйше заповіло міністерство просьвіти вже виразно, що італїйскі катедри будуть з Інсбруку перенесені найдальше за два-три семестри.

По такій рішучій заяві міністерства настав в Інсбруку спокій. Але правительство видно не числило ся з трудностями, з якими получене заповіджене перенесенє італїйских катедр; бо під напором Німців а хто знає чи і не „Польского кола" стануло само-ж на тім становиску, що заснованє нового університету може наступити тілько дорогою парламентарною, між тим коли парламент віденьский в вічно нечинний. Так минули два семестри, коли правительство внесло в державній радї проект утвореня італїйского правничого виділу і перенесеня его з Інсбруку до Роверэда. Державна рада того проекту й доси не полагодила, і на тім справа спинила ся. Німцї з одної, Італїйцї з другої сторони заворушили ся наново; і от д. 7 с. м. прийшло знов в інсбруцкім університетї до буч, котрі розширили ся й на місто. А дописуватель дневника N. fr. Presse, що доніс про ті бучі, кінчить їх опис такою замітною: „Ті події є незбитим доказом, що ані думати не можна, щоби навіть на найкоротший час полишити обі народности в одним університетї. Шкільний рік розпічне ся в інсбруцкім університетї в жовтни або без Італїйцїв або зовсім не розпічне ся. Що до недавна видавало ся неодному ледво можливою колись річею, щоби Італїйцїв цїлком віддалити з університету, оказало ся тепер наслїдком скорого ходу річий в несподївано в короткім часї невідпертою і наглою конечностию. Навіть тимчасово можна Італїйцїв полишити в Інсбруку без поважного небезпеченьства лише в такім разї, коли окончне полагодженє справи мало би наступити в як найкоротшім часї; бо все населенє має вже тих італїйских буч аж надто досить".

З тих клопотів хоче правительство, як доносять з ріжних жерел, тим способом вибрести, що, опираючи ся на постановах реґуляміну що-до творення окремих віддїлів університету, має тимчасово полишити італїйскі катедри інсбруцкого університету в Інсбруці, доповнити їх і утворити окремий виділ правничий з італїйскою викладовою мовою поза звязию з університетом, а всеж таки настілько у звязи з ним, щоби в своїм часї без закону, лише при помочи розпорядженя можна его цїлком віддїлити або й перенести.

Німцї пристали би й на таку полагоду справи; але, ставши раз на тім становищи, що для спокою молодїжи і міста, як і для цїлком певного збереженя німецкого характеру інсбруцкого університету італїйскі катедри не сьміють остати ся в Інсбруку, домагають ся запорученого реченця, в котрім цїлком напевно мав би італїйский правничий виділ уступити ся з Інсбруку.

Який оборот справа возьме в найблизшім часї, годі наперед вгадати. Одно є річ певна, що скінчити ся вона не може инакше, як заложенєм окремого італїйского університету. Се знає правительство мабуть так само добре, як і всї; тим дивнїйше, длячого воно так пиняє. Чи Італїйцї вдячнїйші ему будуть, коли заспокоєню їх культурних потреб і слушних жадань буде правительство як найдовше ставити переподи?!

Цїлком так само має ся річ з иншими національними університетами. Правительство повинно знати, що домаганя Словінців і Русинів не дадуть ся вже нїчим придушити анї навіть спинити, поки одні і другі не дібють ся свого, поки не дістануть своїх університетів, котрих потребують не для примхи, а попросту для свого культурного і національного житя, запорученого основними законами

---

13)

Переписка М. Драгоманова з Гр. Купчанком

(1872/3, 1881/2, 1886 рр.)

владив *М. Павлик.*

16-ий лист Гр. Купчанка до М. Драгоманова.

Відень, 21 вересня 1881 р.

Многоуважаємий пане редактор.

Сердечно дякую Вам за шість штук Вашої коммунікації до інтернаціонального літературного конґреса в Відни (1881 р.), із котрих ja передав одну штуку предсідателю конґреса п. Йоганесу Нордману с просьбою, довести содержанье коммунікациї до свідома конґреса. Кромі коммунікациї ja до сегодня від Вас більше нічого не дістав, що мене дуже дивує. Чи не забираєте Ваші посилки до мене наша поліція?

Посилаю Вам при сім кілька газет с моїми статьями і „Московскія Вѣдомости". Більше газет с моїми корреспонденціями із Женеви пішлю Вам пізнїйше, бо до сегодня не мав часу вишуковати. Як видите із „Czernowitzer Chronik" оповіданье Анни Павлик друкуєсе в тій газеті. Ja пізнїйше пішлю Вам всі нумера тої газети. Редакція дуже гніваєсе на мене, що ja, взявши гроші і не скориставши нічого в Швейцаріи, що се тиче до соціалістичного конґресу, вїхав із Швейцаріи. Она требує, щоби ja знов їхав до Цїріху або до Берну, і там дожидавсе конґреса. Порадьте мені, прошу Вас, що маю дїйати? Ja думаю, поїхати насамперед до Буковини, а вітти до Берну но питанье в тім, буде там конґрес, чи де инде і чи припустят мене, яко несоціаліста, до того конґресу? Дуже Вас прошу, дайте мені пояснене і раду, о котру ja до Вас як до рідного свого брата удаюсе. Редакція требує від мене, щоби ja вітроблял тут половину грошей, котрі дістав, понеже ja мало писав (перев. „вітвітного") відповідного їй і їеї публіці, а більше в інтересі соціалістів чи нігілістів.

Будьте также такі добрі, сказати пану Павлику, щоби он написав до своєї сестри Анни, як она маєе застосоватисе до публікуючогосе німецкого переводу єеї оповіданя в отношенїу до властей в случаю, єесли би послідні єеї питали, в їх домі. Самеліпше було би, думаю, не давати в сім дїлі нїякої вітповіди. А се ja сказав тілько для того, аби сестра пана Павлика про себе знала, що ja писав о ній і перевів єеї оповіданье.

Общество дістаює Ваші газети правильно, но ja нічого.

Посилаю Вам при сім также оден нумер „Кіевлянина" (,) в котрім найдете описанье праздника віткритья памьятника Гоголю. За сим желаю Вам всего добра і кланьаюсе сердечно Вам, почтенній Вашій жені, милій Вашій дочці (,) пану Кузьмі і пану Ґельпідину.

Ваш вдячнїй
Григорій Купчанко.

P. S. Пришліт мені послідниї нумер „Народноєї Волі". Будьте такі добрі.

17-ий лист Гр Купчанка до М. Драгоманова.

Відень, 30 вересня 1881 р.

Честнїй пане редактор.

Шо-за чудо, що вітт Вас ні слуху — ні духу? Здаєсе, що Ви моі письма совсім не дістаєте. В такім случаю ja мусів-би перервати переписку через пошту або імінити Ваш адрес. Ia не думаю, що моі письма і посилки до Вас забираєе хто-нибудь третиї на пошті, а єесли так, то ja за штыре дни рекльамуюу всі своєї рекомендовані письма, післанні Вам із Відня.

При сім письмі посилаю Вам своєю статью о „Черном Передѣл-і" а під бандеролью газету „Wiener Allgemeine Zeitung", в котрій Ви найдете моєю статью о Чернишевскім і „Московскія Вѣдомости", в котрих говоритсе о „Вольномъ Дѣлѣ" [1]).

Желаєте Ви, чи пан Ґельпідинъ, дістати вітт мене кліш (Cliché) Чернишевского і як пісnати Вам его?

Завтра появитсе в „Ill. W. Extrablatt" моя друга ілюстрація, представляюуща арестованье соціалістів в Россиї русскими жандарьями. Ia сказав редакциї Extrablatt-a, що то представляює арестованье виборщиків і редакторів „Чорного Переділ." на Васільевскім острові в Петрограді 28 сїчня 1880 р. і за то вона прийшла вітт мене ту куплену у пана Ґельпідина фотографию. Ian хочете, то ja Вам пішлю і цу ілюстрацию т. ј. кліш єеї.

В старій „Прессі" ja Вам зробив рекльаму с „Вольнымъ Дѣломъ".

Покажіт статью о Чернишевскім пану Ґельпідину, там ja зробив єему рекльаму.

Готове уже Ваше сочиненіє о малорусских пісньах і согласні Ви предоставити мені его для перевода на німецкий язик В короткім часї буде в журналї „Ausland" моя історическа статья о русскій журналістиці.

Мій німецкий перевод малорусских пісень пішлю пізнїйше, а наперед поєаснитсе моя німецка брошура о весільних звичаях у буковинских русских мужиків. Роман „Хиба ревут воли..." ja єеще не читав і не знаю чи стоїт его перевести. Многі (з) Ваших іданиї продаютсе тут за-пів-дарма антикварично: здаесе шо суть тут шахреї, котрі вітт Вас виманьуют книжки, а потім, не читавши їх (книжки продаютсе не розрѣзанними), продают їх антикварникам. Так продаютсе у одного антикварника на Wollzeile сочиненія Герцена по 90, роман „Хиба ревут" і др. также по 90 крейцарів.

Дивітсе, не посилайте книжок вождому, хто тілько до Вас напише.

Зробіт на се уважними „Січ" і других Ваших знакомих в Відни.

Прошу передати сердечнїй мій поклін всім нашим знакомим в Женеві.

Кланьаюсе Вам сердечно і прошу не мовчати вічно.

Ваш покірнїй і вдячнїй
Григорій Купчанко.

(Дальше буде.)

[1]) Має бути „В. Словѣ". — М. П.

„ЗОРЯ" Паперці і тутки циґаретові **„ЗОРЯ"**, вироблювані з паперу французского і египетского, є зовсім нешкідливі 5% з розпродажи йде на дохід „Народного фонду", тому Русини не повинні инших купувати. Всюди жадайте паперців і тутюк тілько з маркою „ЗОРЯ", а инших не беріть. При замовленях почавши від 10 корон не тілько звичайний купецкий рабат, але і виплата оплачена. Ціна одного пуделка (100 пачок à 2 сот.) 1 К. 20 сот., — пуделка (100 пачок à 4 с.) 2 К. — пуделка (60 книжочок з ґумкою з французского паперу à 8 сот.) 2 К. 60 сот. — пуделка (60 книжочок з ґумкою з египетского паперу á 14 сот.) 4 К. К. — 1.000 тутюк циґаретових (10 пуделок á 30 сот.) 2 К. — ті самі в рульонах 1 К 60 сот. Замовляти можна у фірмах: Братя Ельстер, Львів або через редакцию „Гайдамаків". 500 1—20

конституції. Особливо триміліоновий руский народ в Австрії, частина 30-міліонового народу, дійшов у своїм культурнім житю до того, що без університету вїяк довше обійти ся не може. Чи правительство, стоячи уперто на становищи неґації до наших слушних домагань, хоче у львівськім університеті, де від 60-тих років відносини розвивають ся цїлком анальоґічно до інсбрущких, довести вперед до такого самого стану річий, як в Інсбруці? Чи гадає, що 700 руских студентів, котрих число з року на рік збільшає ся і збільшати ся буде, дадуть ся наполохати неґацією керманичів держави, а руский народ дасть ся защитькати обітницями стипендий і такими иншими цяцьками, обчисленими хиба на безконечне воловодженє? Пора вже раз зрозуміти інтереси народів і... держави!

Жіночий конґрес в Берліні

II.

Сегорічний міжнародний конґрес жінок відбував ся — як ми вже зазначували — в Берлїні від 13 до 18 червня в сали фільгармонії. Ґ то сали двічи більша від нашої салї „Народного Дому“ у Львові, а була заповнена цїла учасницями. Конґрес сегорічний був вже по правдї третим з порядку; перший відбув ся в Чікаґо в р. 1893, другий в Льондонї в р. 1899 а третий саме тепер в Берлїнї. Слїдуючий конґрес відбуде ся аж в р. 1909, бо взагалї конґреси тої відбувають ся що пять лїт.

Хто скликував сей конґрес? Як і попередні так і сей — Internatiol concil of women; по нашому: „Міжнародний Союз жінок“. Ґ то звязок, до котрого належать вже 19 національних орґанізацій жіночих з суборґанізаціями, бо до кождої центральної орґанїзації народної належать всякі инші специяльні товариства, які лише мають за завдане виборотн жіноцтву красше становиско в суспільности і рівноправність. По числу членів беручи, „Міжнародний Союз“ має з приналежними до него національними орґанізаціями та всякими підорґанізаціями, ні менше ні більше, тілько поверх сїм міліонів членів всїлякої народности і віроісповідання. Звязки тав. льокальні не суть однак всї орґанїзовані по народности, хоч нема з тім напрямі ніяких обмежень — на разї ті головні льокальні орґанїзації суть слїдуючі: Анґлія (найсильнїйше розвита що-до жіночого руху: її орґанїзация має поверх міліон членів!) Німеччина, Канада, Швеция, Данія, Голяндия, Швайцария, Італія, Франция (60 тисяч членів). Австрия, Угорщина, Норвеґія, Нова Зеляндия, Тасманія, Арґентина, Віктория і полудньова Австралія.

Що-до нашої Австро-Угорщини а окрема, то тут справа розвивав ся поки-що досить пишно. До австрийскої орґанїзації належать досп лише паиї двох найвисше розвитих культурно суспільностий Цїслїтавії: чеської і німецкої, так що орґанїзация тота обіймав дві національні секції. Лїпше натомість стоїть справа на Угорщині, де жіноцтво взагалї в більше самостійне і свідоме і дуже живо горне ся до жіночого руху. Орґанїзация на Угорщині обіймає аж пять секций і занимав ся найріжнороднїйшими справами, що входять в обсяг тав. жіночого питаня.

Сегорічний міжнародний конґрес жінок уряджував „Союз жінок німецких“ т. зв. Bund deutscher „Frauenvereine“, що обіймав около 170 всїлякіх суборґанїзацій. Предметом его нарад були всїлякі квестії, а найлїпший перегляд їх дав подїл самого конґресу насекції. Тих секцій було чотири: 1) для справи жіночого образованя; 2) для справи социального і економічного положеня жінки; 3) для орґанїзації жіночих інституцій; 4) для становиска жінки під взглядом правним.

Головна дїяльність конґресу відбувала ся в секциях, що радили кождого дня рано від год. 9-ої до 1 попол. Засїдання пленарні, що відбували ся вечерами, мали більше аґітацийне значіне і тому заслугували на меншу увагу. Тілько деякі реферати, виголошувані на тих засїданях для загалу жіноцтва, були справдї поучаючі і інтересні — особливо для тих, що хотїли зазнакомити ся з основними течіями і змаганями жіночого руху.

Не будемо тут подавали точного огляду нарад конґресу, бо було-б се надто дрібне і злишне — а обмежимо ся лише на загальний огляд того, що було говорене на секциях. Рішеня тих секцій піддавано опісля під дискусию і голосованє на загальних засїданях.

В першій секції: для жіночого образованя, підношено головно, що образованє теперішне жінки є невистарчаюче. Се образованє повинно відбувати ся в подвійнім напрямі — раз для вихованя жінки яко будучої матери, а по друге для забезпеченя їй независимого социяльного становиска. Що-до того другого, то належало-б допустити жінки до всїляких студий доступних мужчинам; що-ж до першого, то належало-б внести всїлякі реформи для „розвиненя в жінці того материньского інстинкту, який вже є в жінках“. Жінка мусить визначати ся високо розвитою інтеліґенцию, досьвідом і житевою мудростию.

В тій самій справі жіночого образованя інтересний відчит виголосила віденка д-р Евгенія Шварцвальд про відносини в Австрії. Жінкам отворено тут доступ до університетских студий, але рівночасно утруднює ся їм науки в приготовляючих школах середних. Доси, на встид, є всього дві жіночі державні ґімназії [в Празї і Відни] а і там система наученя скопіонована в цїлости з ґімназий для хлопців. Референтка домагала ся ґімназий для жінок в більшій скількости і реформи наученя, котру чути середновічною пахнею.

В секції другій радженo над розширенем дїяльности жінки у всїляких родах заробкованя і інституциях, в яких жінки доси або зовсїм не працювали, або лише в дуже обмежених границях. Богато жінок домагало ся при тім розширеня дїяльности жінки на рільництво. Головними піонірками того рода занять показали ся практичні Анґличанки, зазначуючи, що занятє при рільництві є не тілько легке, але і дуже ґіґієнічне, так що є воно найвідповіднїйше з усїх занять для людского орґанїзму. Кромі того занимали ся учасниці конґресу положенем жінок в торговли, на зелїзницях, почтах і т. п. зазначуючи домаганя жінок що-до лїпшого оплачуваня їх праці, котра всюди показала ся дуже корисною. Богато жінок до служби зелїзничої і почтової та телеґрафічної допущено особливо у Франции і подекуди в Австрії, а найкорисиїйше положенє жіноцтва при торговли сконстатовано в Анґлії, Німеччині і Данії. Поставлено за принцип, що жінки повинні бути допущені до всїляких занять а особливо таких, котрі мають значіне социяльної опіки і добродїйности — та щоби праця жінок була на рівні оплачувана як і праця мущин. В тій послїдній справі промовляла іменно дуже горячо віцепрезидента з'їзду леді Абердєн, котра дала також чимало материялу на ствердженє, як працю жінок, навіть видатнїйшу деколи від мужеской, визискує ся лише тому, що жінка недопущена до иншых становиск, мусить приняти, що їй дають, хоч така заплата дуже часто не вистарчає навіть на найнужденнїйше удержанє.

В секції третій для суспільних інституцій раджено головно над всїляними інституциями добродїйними і над алькоголїзмом. Секция тота, по правдї, предметом нарад найменше була звязана зі справою жіночою, але мала вказувати, що жіноцтво хоче радо працювати в усїх тих суспільних й ґуманїтарних напрямах, які порушують тепер найкрасшу частину людскої суспільности. Раджено отже над убогими, над робітничими домами, над шпиталями і т.п. — а вкінци над язвою алькоголїзму, котра — як замітила референтка д-р Вегшайдер Ціґлер — починає захоплювати вже і жінки. Вкінци поставлено резолюцию домагаючу ся боротьби з алькоголїзмом, а дальше відданя жінкам всяких інституций добродїйних і ґуманїтарних, зваживши, що жінка своєю лагідною і ніжною вдачею може і повинна на тім полї віддати людскости особливу услугу

Найважнїйшою з кождого погляду для жіночого питаня була дискусия в секції четвертій для означеня правного становиска жінки так в приватнім як і публичнім житю. Упосліджене жінки проявляє ся в постановах права найсильнїйше, бо суть то неначе пута і загати, які дотеперішна держава поклала жіноцтву в інтересї панованя мужчин. Жіноцтво повинно передовсїм старати ся, щоби тоті пута як найшвидше упали. Для самого права родинного і супружого було призначених і виголошених в названій секції аж 4 реферати. Особливо богато часу заняла дискусия про власть матери над дитиною, а з окрема над дитиною неправесного походженя та про потребу широкої опіки над дїтьми в публичних заведеняк. Найважнїйші рішеня тої секції доторкали ся в кождім случаю публично-правного становиска жінки; її прав до свободи зборів і стоваришень і до активного та пасивного вибору до всїляких репрезентацийних інституций. В тій послїдній многоважній справі прийнято вкінци слїдуючу резолюцию, ухвалену також і на пленарнім засїданю: „Мужчини і жінки суть собі рівні яко самостійні члени суспільности. Природні відносини між мужчинами а жінками повинні полягати на взаїмности і спільности змагань. Свобода розпоряджати собою довільно в дома і державі є безперечним правом кождого доспілого і самосьвідомого чоловіка. Держава відмовляючи жінкам ті права, які має мущина, робить зі своєї власти ужиток, який не відповідає ні людскости, ні справедливости. Найуспішнїйшим а навіть одиноким способом забезпеченя особистих прав в теперішній державі є право репрезентациї і виборче і тому жіноцтво буде домагати ся і ужие всїх сил, аби політичні, а з окрема виборчі права були признані жінкам зовсїм такі і в тих границях, які вже мають мужчини“.

Президию конґресу вели вибрані делеґатки ріжних народностий по черзї — а на послїднім п-ні Севаль з Пенсильванії і леді Ізабела Аберден з Америки. Між учасницями визначали ся особливо інтеліґенцию названь Анїта Анґсбурґ, міс Шайман Кет (Анґличанка, референта виборчого права для жінок), д-р Евгенія Шварцвальд з Відня, п-ні А. Панпріц з Берліна одна з речниць на пленарнім засїданю про розвиток і стан жіночого питаня, симпатична п. Марія Штріт з Дрездна (також одна з предсїдательниць з'їзду президентка союза: Der Bund deutsch er Frauenvereine) а передовсїм згадана вже також леді Ізабела Аберден, був. жінка віцекороля Ірландиї й жінка ґенерального ґубернатора Канади.

Війна.

Перед рішаючою битвою.

Коли прийшла була вість, що Оку обсадив в суботу Кайчу, в Европі не довірювали, бо-ж день перед тим читано рапорт Сахарова про перестрілки передних сторожий в віддаленю яких 25 км. на полудне від Кайчу. Аби вже на другий чи третий день обсадила Кайчу головна армія японьска, треба було виконати дуже форсовний марш з цїлою силою. Тимчасом першу вість потверджено так російскими як і японьскими рапортами урядовими. Подробиць про занятє Кайпіна не знаємо, бо Сахаров лише доніс, що его віддїли уступили на північ, а з першого рапорту ґенерала Оку також не знаємо, чи прийшло з сеї нагоди до більшої битви, чи може Росияни уважали за відповідне уступити по перестрілках передних сторожий і артилерії.

В дальшім рапорті Оку доносить: Російска піхота, кінnота і артилерия уступають на північ, причім ставить дуже слабий опір. З оповідань тубольців виходить, що Росияни мали під Кайпіном 20.000 людий і 2000 людий на горбах Сейталю. Сильні віддїли російскі стоять коло Дамїсю, а надходять що раз нові віддїли. Дня 8 с. м. Росияни станули між Гайсанвай а Кайчу і на горбах на північ Гансанваю. Дня 9 липня о 5 рано Японцї зачали остріловати Росиян в околици Кайчу, побили їх і обсадили горби коло Капінтуну і Вайкянвену. Росияни, хоч стратили свої позиції, пробували другий раз здержати Японців, але остаточно утекли. Японцї обсадили горби коло Саливаю. Російскі батериї остріловали Японців, котрі гнали за Росиянами від Кокіпанво до місцевости Ноші. В битві ранений ґенерал-майор Коісумі.

До льондоньских дневників доносить, що Японцї вже заняли Гаід'ао, зелїзничу станцию між Кайпіном а Дашічао. Оку мав 4 повні дивізиї піхоти з артилерією і одну самостійну бриґаду кінноти. Друга ґрупа японьских військ з 2 дивізий, стоїть між С'юянном а Кайпіном, 30 км. на північний схід від Кайпіну. Трета ґрупа з трех дивізий маширує з С'юяну прямо на Гайчен. Всї три ґрупи суть лївим крилом японьскої армії, розвиненої на просторони 80 км. Се крило обчисляють на 120.000 (?) воиків.

Рішаючої битви дожидають всї вже сего тижня.

(Телеґрами).

Париж. Надійшла тут вість, що російске правительство рішило Льва Толстого заслати на Сибір, за оголошене статї против війни.

Льондон. Доносять що одному російскому кружлякови повело ся утечи з Порт-Артура.

Токіо. Курокі доносить, що японьский віддїл вигнав дня 6 с. м. 300 російских козаків з Сишану, о 30 км. на північний схід від Саймагсі і обсадив сю місцевість. Дня 5 с. м. Японцї побили 1500 російских їздців, котрі заатакували Японців на північний схід від фенчуліньского проходу. Японцї мали 4 убитих і 3 ранених.

Чіфу. Хінці оповідають, що до Порт-Артура привезено 800 убитих, між котримі були також два вищі офіцири. Японцї здобули другий форт о 6 миль від міста. Японцї вже виprowадали тяжку батерию на гору Дакушао. Дня 7 с. м. Росияни ударили на одну японьску батерию і забрали ей. Росиянам помагали гармати Новіка і канонірок.

Токіо. Того телеґрафує: В понеділок пополудни японьскі торпедовцї підійшли до входу Порт-Артура і викинули торпеди на корабель тицу Діяна. Результат незвістний. Торпедовцї вернули неушкоджені.

Льондон. Говорять, що японьский торпедовець ч. 58 закрав ся до внутрішного порту Порт-Артура і ушкодив торпедою кружляка Аскольд.

Сеул. Воєнні кореспондети і військові аташе одержали перший раз дозвіл вирушити в поле з японьскою армією. Доси стояли вони в головній кватирї Курокого. (Догадують ся з того, що Японцї збирають ся вже до рішаючої битви. — *Ред.*)

Льондон. Під Порт-Артуром Японцї здобули форт Шунтао, котрий має бути ключем фортифікаций. Росияни мали затопити Ретвізана і инші сильно ушкоджені кораблї, аби не впали в руки Японців, або аби не були тягаром при евентуальній експедициї російскої фльоти.

Справи австро-угорскі.

Цивільна лїста.

В суботу Тіса мотивував в угорскім соймі предложенє о підвишеню цивільної лїсти. Вказував на се, що від многих лїт що раз більша доріжня, що також збільшили ся видатки двора. Коли буде розширений королївский замок в Будапешті, то в столици Угорщини буде можливий довший побут монарха і его родини.

Посол Оляй кричав: „Як король буде Мадяром, то дамо єму все, але Німцеви нїчого не дамо!“ П. Ґабані додав: „З архикнязїв жаден не заслугує на угорску апанажу — з винятком архикнязїв Йосифа і Йосифа-Августа, котрі живуть на Угорщині!“

Посол Ракоші промовляв против підвишеня цивільної лїсти, бо нема самостійного двора угорского. Бесїдник рішучо противний апанажам для архикнязїв, бо кождий з них має свій власний маєток і кождий має ще платню яко ґенерал австрийскої армії.

П. Апоні домагав ся заснованя самостійного двора угорского, аби Угорщина не була супротив Австрії провінциєю, а Будапешт провінціональним містом. Також палїдний престола дуже рідко бував на Угорщині. Бесїдник закінчив внесенем, аби справу підвишеня цивільної лїсти усунути з дневного порядку і вибрати комісию, котра уложила би адресу до монарха з представленем конечности заснованя самостійного двора угорского і заведеня рівности між Австриєю а Угорщиною.

Дальша дискусия нині.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Язикове розпоряджене.

Прага. Кербер поручив всїм судам уважати на се, аби кандидати, котрі старають ся о посади в нїмецких округах дїйсно уміли по нїмецки. Nar. Listy ударяють за се дуже остро на Кербера і називають розпоряджена новим атентатом на ческий народ.

Італїйскі демонстрациї

Терст. Вчера вечером італїйскі студенти демонстрували против Німців і кричали: „Дайте університет в Терстї!“ Полїция розігнала демонстрантів.

Борба против конґреґаций.

Париж. Урядовий дневник оголосив нове розпоряджене в справі замкненя конґреґацийних шкіл в дальших 40 департаментах.

Фінляндия.

Гельсінґфорс. По домашній ревізиї арештовано банкира і члена міської ради Шіберґсонова і вивезено его до Росиї. У професорів Отона і Андрея Донерів зроблено ревізию.

Македонїя.

Париж. З Солуня доносять, що поїзд до Дедеґацу вилетів з шин, бо повстанцї висадили динамітом міст і зірвали шини. Одна особа ранена.

Солунь. Болгари висадили міст в воздух в хвили, коли на міст вїздила машина поїзду. Убитих є 7 подорожних і 1 з зелїзничої служби. Міст знищений так, що комунїкация перервана на довгий час.

Вірмени.

Царгород. Консулярні депеші доносять, що в санджаку Муш тепер спокій. Роздїл харчів і збіжа на засїв між Вірмен відбуває ся правильно.

НОВИНКИ.

— **Сейм** от Inneg. Президент міністрів д-р Кербер, вибираючи ся на люстрацию до Галичини, дав Поликам два дарунки, щоби позискати собі їх прихильність. Тими дарунками є: 1) постановлена утраквізация учительскої семинарії в Тешенї з викладовими мовами польскою і німецкою, на місце дотеперішної виключно німецкої і 2) заповіджене удержавненє північної зелїзниці, котрого проект має бути предложений вже на найближшій парляментарній сесиї. Перший дарунок замітний особливо тим, що викликав на Шлеску ситуацию, яка унаглядняє дуже виразно крутїйство польских політиків, дарма, що на Шлеску мають вони до дїла не з Русинами, але з Німцями. Коли іменно против утраквізациї семинарії в Тішинї розвели Німці аґітацию з протестами, польскі шлескі посли до сойму і ради державної вібрали ся дня 10 с. м. в Опаві на нараду і разом з ческими послами (ті послїдні боронять утраквізациї німецкої семинарії в користь Чехів в Опаві) ухвалили комунїкат, в котрім похвалюють заряджене правительства яко средство до заспокоєня найпильнїйших, невідкличних потреб одної частини шлеского населеня. Однак найхарактернїйший уступ того комунїкату звучить ось як: „При тім мусимо висказати прикре здивованє, що найшли ся такі (значить: Німці — Ред.), що поборюють заряджена адмінїстрацийних властий, видані в користь шкільництва і народної просьвіти, хотяй старати ся о добро народної школи в законодатній дорозї є обовязком тих властий. (А вставленє в буджет на руску ґімназию в Станиславові?) Супротив того годї скваліфікувати поведенє тих (значить: Німців — Ред.), що хотять відвести власти від сповненя тих обовязків. Тому посли протестують против того, що із справи чисто культуральної, не стоячої в нїякій звязи з партийною політикою, із справи, котра горожанам Німцям зовсїм не шкодить, силоміць робить ся справу політичну і егоїстично-національну“. Такими арґументами боронять ся Поляки, коли власти дають їм школи! Вміють повликати ся і на заспокоєнє „найконечнїйших і невідкличних потреб“ народу, зазначують з цїлою рішучостию, що шкільництво справа „чисто культурна“, котрої не вільно мішати з політикою, але тілько тоді, коли те все відносить ся до народу польского. Якже ті самі арґументи піднесуть Русини, щоби дістати ледви пяту з ряду ґімназию, між тим коли Поляки мають тих шкіл поверх трийцять, так справа також чисто культуральна стає відразу чисто політичною, і з її полагодженем треба ждати, аж „Rusini się usprokoją“, бо... to całkiem co innego!

— **Польща в шкільництві.** Із старосамбірского пишуть нам: Ц. к. шкільна окр. рада в Старім Самборі рішенем з дня 16 мая 1904 ч. 1085 повназначувала предсїдателїв на пописах при закінченю шкільного року. Очивидно, як кождого року так і сего, де тілько могла, повисувала Поляків прим. в Болозві горішній, Волчі долїшній, в Хирові в обох школах і в Поляні приналежній до Хирова. А прецїнь же коли ц. к. рада шк. окр. не хотїла поминути польского ксендза в Болозві горішній, то повинна була в Волчі долїшній поручити предсїдательство Русинови а не обшарникови Станкевичеви. Так само в Хирові, повинна була по справедливости для одної школи заіменувати предсїдателем Поляка а для другої Русина. Ще більше разячу кривду зроблено в Поляні, де нема ані одного Поляка а предсїдателем при пописї заіменувано польского священника Вавжинця (мабуть чи не взуіта з Буцькович, так само як в Хирові кс. Стефаньскі), хоть Поляна належить до Хирова і в Хирові суть аж два

рускі сьвященники. Русинів позначувано предсідателями тілько там, де не можна вже було знайти Поляків. При тім ц. к. окружна шкільна рада не уважала навіть за відповідне своє розпорядженє ни і делеґацию прислати рускім сьвященикам в рускій мові, а поприсилала виключно в мові польскій. А чейже се не справа метрикальна і за таке знехтованє прав рускої мови повинна бути президия ради шк. окр. потягнена намісництвом, коли не радою шк. краєвою до строгої одвічальности. Наша консистория мабуть також упімне ся о достоїньство і права руского сьвященства і зробить ґенеральне представленє у краєвих властий, бо чейже не достойна річ, щоб від нагляду над пописом в школах з переважно рускою дїтворою уживати остентативно рускіх сьвященикiв а надавати польских, котрі не розуміють навіть рускої мови, а для руского обряду не мають відповідного „розположенія". — *В. З.*

— **Справа судиї п. Весоловского** і мнимого покривдженя прав польскої мови — звісна вже нашим Вп. читачам — не сходить з стовпців польскої преси а польскі шовіністи на засуд п. Соболевского піднесли такий скаженний рев, начеб западала ся вже на Русь ціла Польща, разом з „Okopa-mi św. Trójcy". Між тим річ іде о справу зовсім приватну, бо о нарушенє чести п. Весоловского, при чім з польского боку уживає ся очивидного підступу, представляючи засуд I. инстанції в видимо фалшивім і тенденційнім сьвітлї. Кождий, не то юрист, але чоловік хоч з трохи здоровими клепками зрозумів, що п. С. не був і не міг бути засуджений карним судом за саму жалобу з причини мнимого нарушенія прав язикових, але за те, що або в своїм донесеню подав факти неправдиві, або що ужив на адресу судиї висловів, які суд вирокуючий мав основу уважати за нарушенє особистої чести. Тимчасом польскі дневники представляють річ в той спосіб, немовто карний засуд послїдував за жалобу о саме мнимe нарушенє прав польскої мови — очивидно в тій цїли, щоб виконати пресию на апеляційний карний трибунал в Станиславові, а в суті річи, щоб зіместити ся на судиї-Русинї за те, що він, йдучи за приписами закона і справедливостию, посьмів доручити Полякови резолюцию в польскій мові та дати в справі язика первенство кільком Русинам супроти одиниці-Поляка. Запримітити при тім належить, що адвокат д-р Лезер, котрий подав зі своїм підписом дотичний комунїкат до польских дневників і викликав цілий отсей рев польскої гакати, тепер припертий до муру, починав вже вицофувати ся, бо у вчерашнім „Przegląd-i" помістив заяву, в котрій всю відвічальність за своє донесенє звалює заздалегідь на клієнта, кажучи, що в донесеню до дневників опер ся виключно на тім, що подав ему сам его клієнт. Чи то застереженє п. Лезера вистарчить для оправданя его особи, ми дуже сумнїваємо ся, бо п. Лезер яко юрист повинен був чейже більше критично віднести ся до информацій свого клієнта і не давати підпису на кампанію, котра яко пресия на суд при помочи заалярмованої фалшиво публичної опінії заслугує на як острійшу нагану. Впрочім про цілу справу, саму по собі дрібну, ми і не згадували-б, якби не те, що вона є свого рода signum temporis, мірилом, до якого степеня дійшов вже польский шовінїзм, коли польскі шовіністичні дневники не хочуть навіть спустити ся на вирокуючу справедливість суду, але уряджують підступну й фалшиву нагінку на карні трибунали — тілько тому, що в даній справі стоїть по одній боці Поляк а по другім Русин. Es ist wirklich faul, sehr faul im Staate Dänemark а дійде до ще сумнїйшого і гіршого, коли власти не покладуть своєї руки на тоті, що раз сильнїйше напираючі струї польского шовінїзму і нетерпимости. Дивувати ся заразом треба, що під цілу кампанію дав свій підпис адвокат др Лезер, Жид з походженя, котрий повинен тямити, що від польского гакатизму в Галичинї терплять вже не одні Русини. Але правда, п. Лезер є социял-демократом, а звісна річ, що кождий галицкий социяліст-Жид є заразом підпитий Поляком і „польскою культурою"...

— **Борба з „Січами" не перериває ся.** З Надвірняньщини пишуть нам: Дня 10. липня мало відбути ся в Ворохтї отворене „Січи". На отворене прийхав сам староста Корнітовский. Він викинув насамперед трох гостий (двох зі Станиславова а одна з Черновець), що прийхали на отворене, кажучи, що они не мають права (!) бути на зборах і що він сам яко „батько повіту хоче з своїми людьми поговорити". Опісля зіставши сам, казав, що отворене не може відбути ся, бо нема списаних членів, то він не має з чого читати, хто на кого голосує (!!) Дятого розвязав збори, наговоривши, що їм всего того не потрібно, що хлопови в неділю і сьвято відпочивати по цілотижневій праци, а не ґімнастикувати ся. На конець сказав, щоби списали ся, завідомили его еще раз на 3 дни перед зборами і обіцяв, що ласкаво зволить на сї збори прибути, тілько боронь Боже его старого в неділю тягати, коли то він схоче спочити. При тім казав, що люди змавляють ся, аби різати Жидів і Ляхів, але він на то „має жандармів та войско, котре буде нас стріляти та шаблями різати". — Образець, здаєть ся повний, так що не треба до него коментаря. — *Ф. Г.*

— **Етика польского бецирку.** Зі Збаражщини пишуть нам: В Збаражі дня 8 с. м. відбуло ся засїданє повітової ради. При точці нарад „звіт комісиї ревізийної з заміненя рахунків за рік 1903" запитав радний Г. пана секретара і заразом каспера виділу повіт., чи ті 29.000 кор. фіґурючі в рахунках предложених радї а то в приходї фонду дорогового від позицию „хвільова пожичка" були перечислені і до каси сховані. Коли на се питанє не наступило „поґардливе мільченє", занепокоєна інтерпелянт, що єю позицию приходу 29.000 кор. уважає за офінґовану, — а не могучи догадати ся, в якій цїли й на якій підставі вставлено в прихід таку велику суму, попросив о виясненє. П. Неменговский презес ради ославлений пресою за свої подвиги в справі желїзниці Тернопіль-Збараж, признав офінґованє позиції, яке наступило в тій цїли, щоби від краєвого виділу вилобудити позичку 20.000 кор. на будову повітової дороги отже в цїли, щоби виділ краєвий підійти і ввести в блуд. Виходить отже махерство, тим більше дивне, що відносно зі сторони виділу повітового яко факт, що предложені рахунки вже виділ краєвий переглядав і затвердив. Видно, що виділ краєвий не дуже то переглядає рахунки, коли не впала ему в очи „хвільова пожичка 29.000 корон." — (*п. —*).

— **Фондация для народних учителїв.** П. Роман Алексїевич, радник краєвого суду в Угнові, зложив 3000 К в цїнних паперах на фондацию свого імени для народних учителїв і учительок народности рускої. Після волї фондатора відсотки від повищої квоти мають щорічно виплачуватись одному народному учителеви (зґл. учительці) Русинови або одній вдовиці (зґа. сиротї) по учителю народнім. Предсїдателем сеї фондациї має бути Руске товариство педаґоґічне у Львові

— **Страйк в Борославі** тревав дальше спокійно, хотяй визискуваючі-роботодавці побоюють ся заєдно якихсь заворушень, а навіть різні людий, як доносить Naprzód, старають ся всякими способами робітничі маси до того спровокувати. Порядок і спокій між страйкарями удержує страйковий комітет, на чолї котрого стоять: Вітик зі Львова, Шіфлєр з Перемишля, Вайсберґ з Кракова і Вольфельд з Борислава. Вчера прибув на місце страйку також посол Дашиньский. Угодові переговори між роботовдавцями а страйкарями, розбиті вже в понеділок, мають тепер тим менші виглядн, що роботодавці не хотять признати страйкового комітету репрезентацию робітників. Тимчасом страйкарі відбувають що день по кілька віч і не хотять чути про се, щоби хто инший їх заступав. Комітет нафтових підприємств видав до страйкарів відозву, в котрій годить ся на деякі їх домаганя. Тоту відозву робітники відкинули а на вчерашнім вічу зложили присягу, що витревають в страйку, як доки всї їх домаганя не будуть узгляднені. Радник намісництва Півоцкий покликав до себе страйковий комітет і висказавши ему признанє за ведене акциї в спокійний спосіб, запевнив, що ужие свого виливу, щоби довести між обома сторонами до угоди. На домаганя депутациї рад. Півоцкий позволив страйкарям відбувати збори, одиак під услівєм, що не буде нарушений публичний спокій, а також усунув назад до Дрогобича старосту Бобжиньского, котрий фальшиво его інформував і своєю інтервенциою лише роз'огнював ситуацию. Вчера прибув до Борислава також намісник ґр. Потоцкий, що перервав свій побут в Карльсбаді. Мимо загального спокою деякі чинники алярмують безнастанно власти вістями, що леда хвили треба надіяти ся страшних подій, а вслїд за тим Борислав наповнявсь все новими баталїонами війска. До вчера находили ся там полки піхоти: 9, 10, 77, 89 і 90, один баталїон 33 п. краєвої оборони із Стрия, одна компанія піонїрів з Перемишля, а надто має ще прийти два баталїони 40 п. піхоти і шкадрона кавалєриї. Рівночасно змобілізовано поверх 80 жандармів. Війско береже нафтових заводів і збірників роли і патролює в день і ночи по улицях. Помагає також при помпованю роли до збірників. Всеж таки така скількість роли спливає марно потоками, що фірми приносять денно страти около 80 до 90 тисяч корон. Війско дуже невдоволене своєю службою в Бориславі, котра є гірша від маневрів. До того нарікає на недостачу поживи. Розійшла ся чутка, не знати ще, о скілько правдива, що один офіцир застрілив з револьвера рядового 10 компаниї 77 п. п. перед фронтом. Нині промовляв до робітників пос. Дашиньский заспевнюючи, що як робітники ще кілька днїв витревають в супокою, страйк буде виграний. Опісля нарадувавсь пос. Дашиньский з нам. ґр. Потоцким.

— **Страйк розширяє ся.** Страйк нафтяних робітників вибухнув нині також в значній части нафтяних заводів в Рівнім, Бібрцї й Рогах к. Коросна. Близших відомостий доси нема.

— **Арештоване.** П. Михайла Лозиньского, звісного руского публїцисту, арештовано вчера і умішено в слїдчій вязници карного суду у Львові. Арештоване наступило в наслїдок слїдства, яке заряджено против п. Лозиньского за видане перед кількома місяцями першого числа анархістичної ґазетки „Wolny świat".

— **Град.** З Бурштинщини доносять нам: Страшний гість навістив наші сторони. Дня 4 с. м. коло 2 години по полудни перетягнула градова туча понад місцевости Сарники горішні, Сарники середні — Свистїльники, Підшумлявці, Вовшинці, Вибло і ще дальше і за пів години завинила по дорозї, широкій майже 2 кільометри, все, що попало: засїви, городовину, садовину і деревину. Град не щадив і будинків, вибив дріб, дичину і безличі птахів, яких кучами знаходили люди під деревиною в полї. Цїле пополудне злощасного дня градовий шлях білів ся як в зимі, бо град спинав і спинав та в мить покрив землю брилами леду. Тутешний селянин ледви закінчив свій тяжкий передновок жебранивою по торічнім градобитю не дочекавши ся анї правительственних анї автономічних відмог, — які мимоходом сказавши, не доходять на заспокоєне хлопського желудка, лише деколи на будову й доріг до панських дворів — анї податкових опустів, а тут серед жнив зачав другу голодовку серию. Господи, спаси нас, бо погибаєм. — *Г. Б.*

— **Видаленє Толстого.** Паризкий дневник Le Rappel доносить з Петербурга, що міністер заграничних справ Плєве виступив на послїдній кабінетовій радї з внесенєм, щоби вивезти голосного письменника ґр. Льва Толстого на Сабір, за кару за его послїдну публїкацию, оповіщену в льондоньскім „Таймсї", де наступає против теперішної российской війни. Однак кабінетова рада не згодила ся на то внесенє, іменно тому, що уважає такого средства супротив голосного письменника парачило би российску державу на велику небезпечність. Справу віддано до рішеня царевн, а поки-що поставлено перевести строгу ревізию в Ясній Полянї, місци побуту Толстого

— **Котрі штучні навози найважнїйші.** Найважнїйшими поживними складовими частями ростин є: фосфоровий квас, потас і азот. Послїдні дві частиці удїляємо ростинам при помочи навожения обірником, хотяй подекуди наша почва є вже з самої природи тими частицями наділена. Зовсім противно дїє ся з третою складовою частицею, т. є. з фосфоровим квасом. Майже всї наші ґрунти є убогі в фосфоровий квас а навожене обірником не богато поможе, бо він містить в собі лише незначну скількість складової частиці. Звідси й пішло, що господарі, котрі ведуть интензивну господарку, уживають попри обірнику також жужлеву мучку Томаса, котра є найдешевшим і найдовше успішним фосфоровим навозом. Все те можна сказати коротко: коли не подає ся земли фосфорового квасу, не розвиває ся білок, без котрого звон не розвине ся зерно, анї взагалї овоч.

— **Дрібні вісти.** Деканом фільозофічного виділу львівского університету вибраний професор д-р Казимир Твардовский. — Нотар Броніслав Нартовский з Коломиї перенесений до Львова. — Населене міста Кракова виносить на основі послїдної переписи 97.842 голов, між тими: 48.160 мужчин а 49.682 женщин; 70.552 християн а 27.290 жидів; 6.049 війска. — Цїсар імепував старшого зелїзничого інспектора Ст. Рибіцкого заступником директора державних зелїзниць у Львові з титулом правительственного радника. — З дібр ґр. Конст. Потоцкого Печаря на Поділю утік касиер Йосиф Чарнка, управши суму 55.000 рублїв. За дефравдантом розіслано стежні листи, а повязи підозрівають, що він укрився в Берлинї, то в берлинських часописях подано оповіщенє, котре обіцює 10.000 марок за зловленє Чарнки. — Президентом міста Кракова на місце уступившого п. Фріделайна вибраний дотеперішний перший віцепрезидент д-р Юлїй Лео. — З Закопаного доносять, що опоздї погиб там адвокатский кандидат з Варшави Садовский, упавши із скали Гевонту. Его товариша в прогульці, Сулімовского з Волини ледви уратовано аж на другий день, витягнувши при помочи линви з небезпечної кручі. — Wiener Ztg. оповістила розпорядженє міністра торговлї, що дїлить коронні краї на 34 промислових інспекторатів. Галичина з Буковиною буде обнимати три інспекторскі округи, іменно: „31 Львів", „32 Краків" і „33 Чернівці". — Розправа апеляційна в справі Соболевскі-Весоловскі перед ц. к. судом окружним в Станиславові відбуде ся дня 15. с. м.

— **Впреосьвящ. митроп лит Шептицкий** повернув вчера до Львова з канонічної візитациї брідского деканату і по кількох днях має виїхати на лїченє до санаториї д-ра Лямана в Вайсер-Гірш під Дрезном.

— **Виділ тов. „Руских Женщин" в Станиславові** приймe до свого Інститута при ул. Казимірівскій ч. 54 на слїдуючий рік 25 панночок. Оплата виносить 40 кор. Дві сестри платять місячно 30 кор. Сиротам і донькам учителїв може виділ оплату знижити по 30 кор. За науку гри на фортепанї платить ся окремо місячно по 10 кор. Інститут дає своїм вихованкам в здоровім льокали добре удержанє, родительску опіку під доглядом настоятельки і учительки релїґійно моральне патріотичне старанне виховане. Крім помочи в наукax шкільних удїляє ся в інституті наука сьпіву історії рускої і літератури. Щирий нагляд і виховане запевнені вже і тим, що Їх Преосьвященьство зволив ласкаво принати інститут під свій протекторат. Зголошенє до 20 серпня на руки п. Баршевої п. Угринів долїшний п. Станиславів. Свідоцтва і метрику потрібну до запису родичі мають прислати 28 серпня на руки п. Рабчукової ул. Коперника ч. 17. Панночки, котрі будуть приняті мають довершa 3-го або 4-го вересня в інституті явити ся. Біля потрібують дїти мати найменше 6 пар значеного. — *Виділ.*

— **Виділ філії товариства „Просьвіти" в Дрогобичи** розписує отсим конкурс на принятє питомців до селянської Бурси в Дрогобичи. Приняті будуть сини селянські, котрі мають записати ся до шкіл народних або виділових, а котрих батьки зобовязують ся: 1) сплачувати на удержанє хлопця місячно по 4 кор. а 2 кор. при вписї на інвентар, 2) дадуть в натуралїях річно 3 кірці бульби, 3 чвертки муки, 2 чвертки круп ячминних, 1 чвертку грисїну або круп кукурудзяних і 1 чвертку пшона, фасолї або гороху. — Кромі того мають кождого місяця доставити 1 фунт солонини, а що тиждня 2 бохонці хліба. Хто би не хотїв давати натуралій, може платити 13 корон місячно. Першенство будуть мати хлопці з тих громад, котрі причинили ся жертвами до основаня селянської Бурси, члени товариства „Просьвіти" і читальень „Просьвіти". Подання з повідомленєм шкільним вносити належить до кінця липня 1904 на руки п. Михайла Гавдяка учителя в Дрогобичи. Від виділу філії „Просьвіти" в Дрогобичи. о. *Михайло Вачинський* голова, *Гриць Куїв* секретар.

— **Конкурс.** Виділ „Рускої Бурси" в Бережанах розписує отсим конкурс на принятє 45 питомців на рік шкільний 1904/5. Приймати ся будуть тілько ученики низших чотирох клас ґімназийних. Условини принятя такі: 1) Батько чи опікун має вписати ся в члени Бурси і заплатити вкладку. 2) Виділ приймe тілько добрих і пильних учеників. 3) Батько чи опікун буде точно платити умовлену оплату за сина з гори від 15—24 К. 4) Коли хто не заплатить з гори тратить право принятя. 5) Кождий питомець зложить одноразовий датюк на інвентар 2 К а на бібліотеку 1 К. 6) Ті, що не заплатили залеглостий за рік минулий, безусловно приняті не будуть. До подання треба залучити: 1) свідоцтво шкільне з послїдного курсу. 2) Декларацию, в якій батько чи опікун зобовязує ся умовлену суму точно кождого місяця з гори платити, а на випадок спору піддасть ся компетенциї суду в Бережанах. Кождий питомець має мати відповідний запас біли і обуви. Подання на адресу о. Іл. Куїва треба вносити найдальше до 30-ого липня 1904. Подання пізнїйші не будуть увзгляднені, бо засїданє відбуде ся 1-ого серпня 1904. — Бережани, дня 8. липня 1901. За Виділ „Рускої Бурси" в Бережанах *М. Совинський* предсідатель, *С. Томашівский* секретар.

— **Конкурс.** Руский Жіночий Кружок в Коломиї розписує отсим конкурс на принятє дівчат до бурси. Оплата 20 К місячно і 1 К на пране. — Бажаючі зістати приняті, мають вносити подання на руки Вп. панї Дарії Гамораковій предсідательки товариства ул. Станиславскій, до дня 19 липня с. р. включно. — До подани о принятє треба долучити: 1) Сьвідоцтво шкільне петентки з послїдного півроку. — 2) Декларацию батька або опікуна, що а) оплату буде приспилати точно з гори, б) що заосмотрить петентку в відповідне число одежи і біли. Бажаючі отримати відповідь звольнить долучити марку за 10 сот. — *Виділ.*

— **З Підгаєць.** Ті, що хочуть примістити своїх синів в селянській бурсі в Підгайцях на рік шк. 1904/5, мають устно або письменно зголоситись до 1 серпня у о. Біляньского. Условини принятя: 5 К місячно, натуралїя, свое біле і постіль. — *Виділ філії „Просьвіти" в Підгайцях.*

— **З драматичного товариства ім. І. Котляревского.** Засїданє виділу відбуде ся в четвер, дня 14. с. м. о 7-ій г. вечером в „Рускій Бесіді". — *Президия.*

— **Прогулька в Винниках коло Львова.** В поділю дня 17. с. м. Читальня „Просьвіти" і пожарна філія львівского „Сокола" у Винниках устроюють прогульку в городі „Новий сьвіт". В програму входять: аматорске представленє „Лихий день", продукциї хору, танці, товариські гри та инші забави. До розпорядимости гостий є в городі кругольня. Вступ до города від особи на сидячі місця 80 с, на стоячі по 50 с, військові низше вахмайстра платять половину. Дохід призначений на будову власного дому. Початок о 3 год. пополудни. На гостий зі Львова, яких наберає ся велике число, будуть ждати підводи при личаківскій рогачці коло 2. години. В случаю непогоди прогулька в тою самою програмою відбуде ся в слїдуючу неділю.

— **Пожарний „Сокіл" в Ланах польских** каменецкого повіта заснований на статутї львівского „Сокола". Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **На дохід будови дому читальні „Просьвіти" в Угнові** устроює кружок аматорский тої читальні в неділю 17 н. ст. липня 1904 року в стражници пожарній в Угнові аматорске представленє „Наталка Полтавка" комедіо-опера І. Котляревского в двох дїях. Початок о год. 8 вечером. Просить ся о численну участь.

Померли:

— **Модест Малицкий**, парох в Суходолї, перегиньского деканату, упокоїв ся дня 7 с. м. в 75 році життя а 46 сьвященьства. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **З львівскої архиепархії.** Приняті в пропозицию: на Годів: 1) Юлїян Левицький, 2) Юлїян Борачок, 3) Теодор Гураль в терні, дальше 1) Лука Демчук; на Гарбузів: 1) Петро Рудакевич; на Красне: 1) Теодор Кузьмів, 2) Людвик Савицкий, 3) Петро Рудакевич в терні, дальше: 1) Іван Андрущишин; на Тухольку: 1) Онуфрий Кончевич і 2) Платон Карпиньский; на Суходіл: 1) Михайло Бобіванин і 2) Филип Свергун; на Ходачів вел.: 1) Тимотей Вордуляк, 2) Юлїян Борачок, 3) Людвик Савицкий в терні, дальше: 1) Юлїян Вачиньский, 2) Евгеній Бартош, 3) Володимир Куницкий; на Чолгани: 1) Іван Ілевич. 2) Филимон Ковальский, 3) Едвард Косановский в терні, дальше: 1) Людвик Савицкий, 2) Теодор Василик і 3) Іван Каратницкий; на Куропатники: 1) Людвик Савицкий; на Кальне: 1) Евгеній Тимкевич, 2) Лука Демчук і 3) Людвик Савицкий; на Колтів: Володимир Чайковский і 2) Людвик Савицкий. — Завідательства одержали: Іван Курчаба в Несухсві, Евгеній Хрущевский в Соропку і Клавдий Сніжинський в Слободї золотій.

— **Іспит зрілости** в рускій ґімназії в Коломиї, що відбув ся в днях 4, 5, 6 і 8 липня під проводом інспектора Івана Левицкого, зложили: Вергун Володимир, Григорців Іполит, Гушул Евген, Добрянський Лев, Дрогобицкий Степан, Завадский Евген, Клапоущак Станислав, Кончак Омелян, Лавуста Святослав, Масевич Володимир, Недільский Остап, Оробець Степан, Павлусевич Іван, Павлусевич Микола, Печерский Петро, Пйотровский Теодор, Семенюк Микола, Стефанів Володимир, Федюк Ярослав (з відзн.), Шепарович Улян, Яцевюк Василь. Одному абітурієнтови поправити іспит по вакациях.

Надіслане.

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лікар клініки львівського університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3 - 5 пополудни ул. Академічна ч. 26. 314

Спілка для господарства і торговлі в Перемишлі поручає під найкористнійшими услівями суперфосфати, томасину і инші штучні навози. Які суть потрібні навози і як їх уживати, поучає докладно книжочка „Де що про ґрунти і навози“ котру Дирекция висилає за надісланем готівки, або в марках почтових 30 сот.

Всякі поради і цінники висилає ся безпроволочно. 488 5—15

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

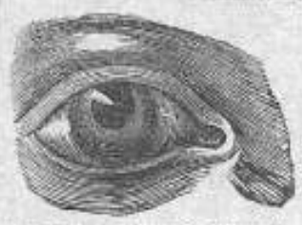
при ул. Личаківській ч. 19, А від 11—12 і від 4—5.

299 6—16

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

протии Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають



Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі **окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше.** 4185

Глядаючі зарібку

всяких станів нехай подадуть свою адресу експедиції анонсів Winter & Nagy, Budapest IV. Ungargasse 6. 701 2—6

Львівский ярмарок. Цукорня краківска ул. Фредра, поручає свої вироби звісні із знаменитої доброти і незвичайної дешевости. 168 5—5

НОВА БРОШУРКА

(о 102 сторінках)

„З життя Русинів в Америці“

до набуття — за 40 сотиків — у автора о. К. Андруховича в Станиславові. 437 10—12

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневи шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

Товариство Дністер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Звороти* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.

Шкоди ліквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. За 11 літ виплатив **Дністер** 7.807 відшкодовань на суму 4,161.668 кор.

Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

Поліси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенції Дністра находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *удїляє аґенції господарям*, де ще на більший округ нема аґенції. Аґенти *заробили вже 537.815 корон провізії.*

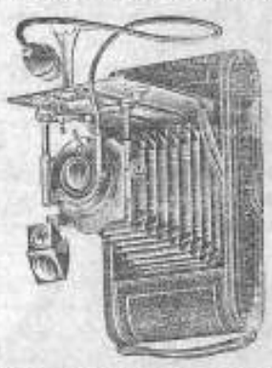
На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краківскім; власну провізію від таких обезпечень дає **Дністер** *на рускі добродійні цїли*; тому *на житє обезпечайте ся тілько через* **Дністер.** 34

ТОВАРИСТВО ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти“.

Інститут С. С. Василиянок у Львові

має до обсадженя на шкільний рік 1904/5 кількайцять опорожнених місць. Дїти вчать ся в публичних школах а в інституті учать ся сьпіву, гри на фортепяні і цитрі, з новим же шкільним роком буде отворений також курс ручних робіт, де між иншими вчити будуть і артистичного гафту. Близших пояснень удїляє заряд інституту. Подане вносити можна найдальше до половини серпня н. ст. під адресою: Заряд Інституту СС. Василиянок у Львові при улици Зиблікевича ч. 24. 504 1—3



СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і приладів

під фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Галицка тепер

ул. Театральна ч. 7

(напротив мат. катедри)

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнижших цінах. 226 2—10

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, віднустовних і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: ресторациї, кавярнї, пивярнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *ґ)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентованє до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кождо особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше удїлом в квоті 20 корон і зложить писемне в квоті 2 корони.

Кождий член може виплатити більше число удїлів.

Приступаючи вже необавка до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льоконаванєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

із знаком  зьвізди

належитно примінена, найдешевшим фосфоровим навозом над всякі управлювані рослини

Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлін

Інформаційні брошурки уділяє безплатно і оплатно.

Иосиф Каррах, Львів

ул. Ягайлоньска ч. 22.

Позір перед жужлями маловартними і фальшованими 439 3 25

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 279



Одиноке, дійсно англійске

средство краси

в Балясси правдиве англійске

ОГІРКОВЕ МОЛОКО

усуває всяку нечистоту лиця, висипку, прищики, веснянки, пятна від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий вигляд.

Фляшка 2 К., до того огірковe мило 1 К, пудер 1·20 К.

Головна висилка: **C. Balassa антика,** Budapest Erzsébetfalva

Головні склади в Галичині: антика Жигм. Рукера, Львів і антика Ф. Брайера, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183 7—10

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліоточних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 2—7

Огород саский. *Концерт військової музики коло зелїзничої рампи і Театр Ріжнородностий.* 365 6—8

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки з моногр. „Сокола“	4	с.
Шпильки „ „	30	„
Ланцушки до годинника, ґатовані на атласї	1 К 20	„
Підгодинники	2 К 40	„
Брошки з гербом Руси	50	„
Спинки „ „	50	„
Дармовіс „ „	30	„
Шпилька до краватки	50	„
Ланцушок більший	1 К 40	„
„ менший	1 К 2	„
Мошонки на гроші по 90, 1·10 і	2 К —	„
Папіросниці	2 К 40	„
Притискачі зі склом з фотографією Шевченка, Яцсенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по:	70	„
Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредою природної величини в ціні 6 до 20 Кор.		

Набувати можна в „Соколї“ ул. Підвалє ч. 7, в „Народних Торгівлях“, „Труді“ і у Денеса Кучика, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

„Красвий Союз кредитовий“

видає для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкненя місячні	2	„ 5	„
Інвентар довжників	„	„ 5	„
Інвентар вкладників	„	„ 5	„
Інвентар удїлів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
Книга ліквідацийна	„	„ 10	„
Книга вкладок щадніч.	„	„ 10	„
Книга удїлів членьских	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„ 10	„
Зголошенє о позичку штука	„	2	„
Виказ умарлих позичок	„	2	„
Асеґнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Красвім Союзї кредитовім“** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

ТУТКИ цїґаретові з найлучшої бібулки як: „Le Houblon“ „Abadie“ білі і жовті, „Египетскі“ поручає найдешевше Авг. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7.

Самітна особа в середнім віці, розумієть ся добре на господарцї, глядає посади у сьвященника-вдівця, ул. Мицкевича ч. 18, партер, Львів, Залїзьска. 439 2—3

Матурист семинарияльний глядить лекциї на село на цїлий рік. Ласкаві зголошенья під адресою: **В. П. о. Порайко** руский катехит семинарияльний в Станиславові ул. Шевченка ч. 2.

Панночки приготовляючі ся до кваліфікацийного іспиту, найдуть дешево, вигідне умищенє. 493 1—1

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає:

Михайло Петрицкий.

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

Учителька по іспитах глядає лекциї на час ферій. Приспособить до іспиту вступного до ґімназиї, семинарії і до кваліфікациї. Адреса: *Чабак* Синевідско вижне. 484 4—6

Пошукую занята до шитя біля і сукні на село. Адрес: Львів ул. св. Юзафата ч. 12. 494 2—2

Глядає місця півець церковний, з добрим теноровим голосом, умівочий провадити хор, жонатий, літ 27. Адреса: *Семен Гура* в Щуровичах. 432 3—3

Студент фільософії Ш р. б. відзначаючий ученик в ґімназиї, пошукує лекциї на село. Услівя дуже приступні. Зголошенья в Адміністрациї „Дїла“ під буквами М. С. 483 3—3

Старша женщина вдова по урядинку, Русинка, розумієча ся на кухни і господарстві, пошукує заняти у вдовця старшого (сьвященика.) Адрес: Poste restante Родатичі М. М. 485 3 3

Рух зелїзничих поїздів

...ший від 5 червня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	7.30.
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.
„ Белзця	5·03.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, 3·00, 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 8·59 вечером [до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любиня вел. 1·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*.
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Белзця	10·50.
„ Тернополя	10·35.
„ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 1·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·01 вечером [до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любиня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

ЗАМІТКА: Час середно-европейский північний від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздков (*), поспішні поїзди **товстим друкам.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенції Соколовского, **пасаж Гавсмана ч. 9.** від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білєти та розкладу їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудня а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 28

Найліпші французки паперці циґаретові „LE GRIFFON“ Найліпші французкі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

При закупні товарів просимо повикликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Др Е. Левицкий.** Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких), — Львів, Коперника ч. 9.